

# ŘEČI LITURGICKÉ

čili

**výklady o posvátných obřadech v Církvi katolické,**

jež dle období roku církevního

sestavil

**František X. Vohnout,**

Nákladem pap. knihtiskárny benediktinů rajhradských v Brně  
vydáno a vydává se:

**Spisy náboženské.**

	zl. kr.
<b>Úplný kancionál katolický.</b> Písně zavedené na Moravě a ve Slezsku, s mnohými modlitbami a ponaučeními, podle vydání Fr. Pojmonova opravené vydal P. Pl. J. Mathon. Cena výtisku: vázaného v kůži se zlatořizou 2 zl. 50 kr., se sponkou 2 zl. 75 kr., s křížem (neb obrazem) atd. . . . .	3 —
<b>Kancionál prostřední,</b> vyňatek písní nejoblíbenějších. Cena výtisku vázaného se zlatořizou . . . . .	1 80
<b>Kancionálek pro křesťanskou mládež.</b> (S dovolením biskupského ordinariátu v Brně.) Vydal P. Pl. J. Mathon. Str. 224. Cena: váz. v různobarevném papíře, pozlaceným tiskem a obrázkem 35 kr., váz. v různobarevném plátně 50 kr., váz. v černé kůži se zlatořizou . . . . .	— 70
Nápěvy k nim, v tuhé vazbě . . . . .	2 —
<b>Plesy duchovní.</b> Kostelní zpěvník pro čtyři smíšené hlasy, hlavně ku potřebám studující mládeže škol středních. Uspořádal Lud. Holain, studijní prefekt kníž. arcib. semináře kroměřížského . . . . .	1 50
<b>Poutní kniha Velehradská,</b> která platných prokáže služeb	

# ŘEČI LITURGICKÉ

čili

výklady o posvátných obřadech v Církvi katolické,

jež dle období roku církevního

sestavil

**František X. Vohnout,**

zámecký kaplan a os. farář v Dymokurách.



V BRNĚ, 1885.

Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.

Tot p $\acute{o}$ sluhov $\acute{a}$ n $\acute{i}$  milosti Bo $\acute{z}$ í, která mi jest  
dána mezi vámi . . . ., abych zvěstoval to  
nestihlé bohatství Kristovo a abych osvitil  
všecky, jaký jest způsob tajemství skrytého  
od věků v Bohu. (*Ef. 3, 2. 8. 9.*)

Všecky obřady sv. Církve jsou nejhlubších  
tajemství plny a pokorné, prosté a nábožné  
duše hledíce na ně, velikou pocítují útěchu.  
(*Sv. František S.*)

Item pretiosum liturgiæ catholicæ thesaurum  
concionantes populo adaperiant et mandante  
sta Synodo Tridentina seu ipsius Missæ tenorem  
et ritum, seu Sacramentorum cæremonias  
aliasve liturgiæ partes explicant, ut fidelis  
populus majori cum reverentia et animi  
devotione Sacris interesse discat.  
(*Acta et decr. conc. prov. Pragensis.*)

# Předmluva.

Byv povzbuzen blahosklonnou pochvalou, jižto od milostivého arcipastýře nejd. p. biskupa Kralohradeckého Josefa Jana dostalo se mým katechetickým kázáním, a spoléhaje na přízeň, s kterou tato od důst. duchovenstva přijata byla, odhodlal jsem se vydati i řeči liturgické, které s požehnaným výsledkem konal jsem ve chrámu Páně Dymokurském. Proštudovav liturgická díla některých předních spisovatelů (Fr. Göbla, J. Zollnera, Fil. Dittricha, D<sup>ra</sup>. Knolla atd.), zpracoval jsem samostatně látku tu veledůležitou na základě liturgických knih církevních a rozdělil ji dle roku církevního, přiměřené výklady v jednotlivá období jsem vložil. Na některé neděle podávám dva výklady, z nichž jednoho dle okolností i k odpolednímu křesťanskému cvičení použití lze.

Předkládaje tuto práci svou důst. duchovenstvu v roce Cyrillo-Methodějském, k počtě těchto sv. apoštolů Slovanstva ji obětuji, vroucně si žádaje, aby jako knihy obřadní těch sv. věrozvěstů našich druhdy potvrzeny byly u sv. Stolice, tak i tyto obřadní výklady mé schválení došly u nejdůstojnějších vrchností církevních a k duchovnímu blahu lidu Cyrillo-Methodějského hojně jich použito bylo.

V DYMOKURÁCH, na den sv. ap. Cyrilla a Methoděje 1885.

f

**Spisovatel.**

# SEZNAM

## themat liturgických.

	Strana
I. neděle adventní:	I. Náboženský význam a důležité rozdělení roku církevního . . . . . 1
	II. Pojem, původ a účel liturgických úkonů vůbec a křesťansko-katolických zvlášť . . . . . 6
II. neděle adventní:	I. Jaký význam má advent a jak se koná v Církvi katolické? . . . . . 10
	II. Kterak v Církvi katolické zpěvu a hudby kostelní k počtē Boží se používá . . . . . 15
Neposkvrněné početí B. P. M.:	Jaké slavnosti a svátky zavedeny byly v Církvi katolické a jak se světí? . . . . . 18
III. neděle adventní:	I. Jaký jest původ a účel kvatembu i jak se zachovávati má . . . . . 23
	II. O zařikání, žehnání a svěcení v Církvi katolické . . . . . 27
IV. neděle adventní:	I. Jakým posláním a plnomocenstvím vykázati se mohou kněží katoličtí a jaké povinnosti mají k nim věřící? . . . . . 30
	II. O vigilií Narození Páně . . . . . 34
Hod Boží vánoční:	Důležitý význam trojí mše svaté o vánocích 38
Sv. Štěpána:	Svátky k hodu Božimu přidělené hlásají nám živou víru, vroucí lásku a posvátnou nevinność . . . . . 42
Neděle po narození Páně:	I. Bohoslužebná roucha (mešní) . . . . . 46
	II. Význam i účel žehnání šestinedělek a modlitby při tom . . . . . 50
Obřezání Páně — Nový rok:	Ježíš Kristus jest základem veškerého času, a kterak i k jakému účelu měli bychom používatí času života svého? . . . . . 53
Neděle po obřezání Páně:	Jiná roucha bohoslužebná a jich barva . . . . . 57
	II. Ve svatvečer před zjevením Páně . . . . . 61
Zjevení Páně:	I. Význam toho období církevního . . . . . 64

	Strana
I. neděle po Zjevení Páně:	Důležitost a vznešenost chrámu kř.-katolického . . . 68
II. „ „ „ „	I. Zevnějšek chrámu křest.-katolického . . . 71
	II. Význam, působení a úcta nejsv. jména Ježíš . . . 74
III. „ „ „ „	Jaké místo jest presbytář a co se v něm nalézá . . . . . 78
IV. „ „ „ „	Význam lodí chrámových a všeho tu se nalézajícího . . . . . 83
Očistování Panny Marie:	Význam žehnání svíci hromničních a průvodu i žehnání na den sv. Blažeje . . . . . 86
Neděle devítník:	I. Účastenství v bohoslužbě . . . . . 91
	II. Kropení vodou lidu věřícího a modlitby při tom . . . . . 94
I. neděle po devítniku:	Řeč obřadní . . . . . 97
II. „ „ „	Žehnání popele a sypaní ho na čela věřících 100
I. „ postní:	Čas postní jest doba záslužného zapírání sebe, spásitelného rozjímání o utrpení a smrti Páně a kající příprava k posvěcení našemu . . . . . 103
II. „ „	I. Jak hledí Církev svatá provést duchovní i svátostné spojení mezi Ježíšem Kristem a věřícími jeho? . . . . . 108
Zvěstování bl. Panny Marie:	Základ úcty, kterou Marii Panně vzdáváme jakožto Matce Boží a Pomocnici naší . . 112
III. neděle postní:	Obřady zeleného čtvrtka . . . . . 116
IV. „ „	Obřady velkého pátku . . . . . 121
V. „ „	Přípravné obřady velikonoční na bílou sobotu 125
Neděle květná:	Svěcení kočiček a procesí na květnou neděli 129
Na velký pátek:	Odhalení sv. kříže . . . . . 132
Hod Boží velikonoční:	Kdy a jak koná Církev sv. slavnost vzkříšení Páně . . . . . 135
V pondělí velikonoční:	Proč a které pokrmy obzvláště žehnány bývají 139
I. neděle po velikonoci:	I. Obraz života křestanského . . . . . 142
	II. Obnovení slibu křestního . . . . . 145
II. „ „ „	Přípravná část mše svaté, jež sluje mše katechumenů . . . . . 146
III. „ „ „	Obětování a modlitby i obřady při něm . . 151
IV. „ „ „	Pozdvihování „ „ „ „ „ . . . 155
V. „ „ „	I. Modlitby a obřady od pozdvihování až do konce Kanonu . . . . . 159
O dnech křížových:	Průvody prosebné o křížových dnech . . 162
Na nebe vstoupení Páně:	Modlitby a obřady při sv. přijímání . . . 166
Na den sv. Jana Nep.:	Že právem a způsobem důmyslným používá Církev svatá soch a obrazů posvátných k poučení a povzbuzení našemu . . . 171
VI. neděle po velikonoci:	Modlitby a obřady po svatém přijímání až ku konci mše svaté . . . . . 175

	Strana
Hod Boží svatodušní:	Letnice v Církvi katolické . . . . . 178
Pondělí svatodušní:	Obřady při svátostech označují účinky milosti posvěcující a svatostné . . . . . 182
Nejsvětější Trojice Boží:	Obřady a modlitby přípravné při udílení křtu sv. až do uvedení křtěnce do chrámu . 185
Božího Těla:	Obřady a modlitby při procesi . . . . . 189
II. neděle po sv. Duchu:	Obřady a modlitby při udílení křtu svatého od uvedení křtěnce do chrámu až ke konci . 192
III. „ „ „ „	Jak ku přijetí sv. biřmování se připraviti třeba . . . . . 196
IV. „ „ „ „	Obřady a modlitby, s kterými svaté biřmování se udílí . . . . . 199
V. „ „ „ „	Jaké přípravy třeba ke sv. přijímání . . . 203
Sv. apoštolů Petra a Pavla:	Korunovace papeže . . . . . 206
VI. neděle po sv. Duchu:	O sv. přijímání a jak my se při tom chovati máme . . . . . 211
Navštívení bl. Panny Marie:	Příchod sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje do vlasti naší . . . . . 215
Na den sv. Cyrilla a Methoděje:	Obřad, kterým duchovní pastýř v úřad svůj uveden a farníkům svým představen bývá, což nazývá se farní installace . . . . . 218
VIII. neděle po sv. Duchu:	Kterak dle předpisu Církve svaté kajnicí zpověď svou skládati mají . . . . . 221
IX. neděle po sv. Duchu:	Čeho šetřiti musí zpovědník, maje udíleti rozhřešení . . . . . 224
Nanebevzetí bl. Panny Marie:	Secundice čili druhotiny . . . . . 228
X. neděle po sv. Duchu:	Důležitost zpovědi životné či generální . . 232
XI. „ „ „ „	Církev katolická materskou péčí věnuje nemocným . . . . . 235
XII. „ „ „ „	Jak se děje svátostné zaopatření nemocného 238
XIII. „ „ „ „	Příprava ke slovu kněžskému a čtvero nižších svěcení . . . . . 242
XIV. „ „ „ „	Trojí vyšší svěcení . . . . . 246
XV. „ „ „ „	Svěcení na biskupa . . . . . 250
XVI. „ „ „ „	Čeho žádá Církev svatá na snoubencích k platnému, řádnému a hodnému uzavření sňatku manželského . . . . . 253
XVII. „ „ „ „	Obřady a modlitby i slib při oddávkách . . 259
XVIII. „ „ „ „	Položení a posvěcení základního kamene ke chrámu . . . . . 263
Na den sv. Václava:	Ten posvátný obřad korunovační, jak dle předpisů Církve katolické se koná . . . 266
Posvěcení místního chrámu P.:	Svěcení chrámu (knězem). . . . . 272
XIX. neděle po sv. Duchu:	Obřad a modlitby při svěcení školy . . . 276
XX. Posvěcení všech chrámů Páně:	Konsekrace chrámu biskupem . . . 280
XXI. neděle po sv. Duchu:	Svěcení čili křest zvonu . . . . . 285



	Strana
XXII. neděle po sv. Duchu: Obřady při svěcení hřbitova . . . . .	288
Všech Svatých: V čem svatořečení záleží, proč a jak se děje? . . . . .	291
XXIII. neděle po sv. Duchu: Modlitby a obřady při pochovávání mrtvého těla odrostlých křesťanů . . . . .	296
XXIV. „ „ „ „ I. Modlitby a obřady při pochovávání dítek	300
II. Úvaha na konec roku církevního . . . . .	303



# Neděle I. adventní.

Když pak se to počne dítí, pohleďte a  
pozdvihněte hlav svých; neb se přibližuje  
vykoupení vaše. (Luk. 21, 28.)

Když doba pozemského působení Páně již chýlila se ku konci, upozorniti chtěl Kristus ještě učeníky na to, co kdo očekávati siní v budoucnosti, a to dle toho, jak choval se k dílu vykupitelskému. Před očima měli Jerusalém, a proto Pán Ježíš dotýká se smutného osudu města toho, že nepoznalo dne navštívení svého. Však na všechny lidi vůbec jednou dojde, aby z jednání svého se zodpovídali, pročež připojuje Kristus Pán i předpovědění o konci světa a následujícím na to soudu. S napnutostí poslouchali učenci; ale když vyzvědětí chtěli, kdy se to stane, odpověděl jim Pán: »O tom dni a hodině nižádný neví, ani andělé nebesí, jedině Otec« (Mat. 24, 36.). Nejednalot se Pánu Ježíši o ukojení zvědavosti apoštolů, jako spíše o to, aby všichni vyznavači jeho »hodni jmíni byli, ujíti všech těch (děsných) věcí, které se dítí budou« (Luk. 21, 36); radí proto, aby bedlivým rozjímáním, bděním a modlitbou k vykoupení svému se připravovali. —

Tentýž úmysl má i Církev sv.; pročež netoliko svým poučováním, ale i celou svou bohoslužbou a všemi svými obřady nás stále na cíl náš upozorňuje a spásu naši nám připomíná. A má skutečně bohoslužba i všechno obřadní konání církevní hluboký význam a mocný vliv na duchovní život náš; prospěje tudíž zajisté, když uvážíme, kdy, kde, jak, od koho a k jakému účelu obřady církevní konány bývají. Učení o tom nazývá se liturgické čili obřadní, a já vynasnažím se s pomocí Boží. některé výklady toho obsahu vám podati.

Církev sv. sama častěji pozornost naši k těm posvátným úkonům obrací; dnes pak na počátku roku církevního činí to slovy Krista Ježíše: »Když pak se to počne dítí, pohleďte . . .« Počínámeť dnešní nedělí rok církevní; jest však tento tak sestaven, abychom během jeho sobě vykoupení své k myslí přivozovati a takřka nově na sobě uskutečňovati mohli. Máme-li tedy dle napominání sv. Apoštola čas dobrým uvažováním a použitím vždy vykupovati, spasitelno zajisté bude nám, na počátku té posv. doby uvážiti náboženský význam a důležité rozdělení roku církevního.

1. Především podotknouti dlužno, co rokem církevním vyznačívati se má. Jméno »rok« nám naznačuje dobu stejně dlouhého trvání, jaké na rok občanský se počítá, totiž 365 dní; Církev sv. však nepočíná a nekončí toho roku svého stejně s rokem občanským, poněvadž jí nejedná se o časové určení a rozdělení roku, jako spíše o znázornění celého díla vykupitelského. Jelikož pak dle starého podání Vykupitel světa dne 25. prosince se narodil, počíná Církev svatá rok svůj adventní přípravou k té slavnosti vánoční, a postupně před oči nám uvádí vývoj celého díla vykupitelského v učení, zázracích, smrti a z mrtvých vstání Páně spolu s posvěcujícím působením Ducha sv. Slavnosti, toto vykoupení a posvěcení lidstva nám připomínající s případnými památkami Matky Páně, Svatých a Světic Božích, rozděleny jsou moudře na dobu celého roku; a souhrn

všech těch slavností a svátků během jednoho roku od I. neděle adventní až do poslední neděle svatodušní nazývá se rok církevní. —

Z toho, co pověděno o sestavení roku církevního, prosvítá již náboženský význam jeho. Jest on stálou zbožnou připomínkou i vděčnou oslavou lásky Boha trojjediného; a Církev sv. v něm opět a opět na mysl uvádí nám, co z milosrdenství Božího učiněno pro vykoupení, posvěcení a spasení lidstva. O jednotlivých slavnostech jako v živých obrazech se to vše před námi z nova vyvíjí: o vánocích slyšíme i my radostnou zprávu andělskou o narození Syna Božího a se zbožnými pastýři i mudrci spěcháme k jeslím jeho; sprovázíme 12letého Ježíška na slavnost do Jerusaléma; nasloucháme v duchu božského učení po čas tříletého působení jeho; spolu s učeníky zúčastňujeme se poslední večeře Páně, vidíme o velikonoci Vykupitele světa na kříži umíratí a z hrobu slavně vstávati; patříme za Ježíšem na nebesa vstupujícím, a o letnicích svědkové jsme toho, jak Duch sv. sestupuje na Církev Kristovu. Nejen myslí, ale i srdcem, duši svou to dílo vykupitelské pojímáme, a na Svatých a Světicích Božích, jichžto památka v jednotlivých těch dobách roku církevního se koná, spatřujeme vykoupení to již uskutečněné, což i mocnou jest pro nás pobídkou, abychom křesťanským životem s nimi kolem Krista Vykupitele svého v společenství svatém se sloučili.

Jestliž ta Církev Kristova jako duchovní jakás obloha: a jako stvořil Bůh slunce, měsíc a hvězdy »na znamení času, dnů i let« (I. Mojž. 1, 14), tak i v duchovním životě Církve sv. jsou světla posvátná, která ozaruji dějiny vykoupení lidstva. Jest tu ono první Světlo nebeské, právě to »Slunce spravedlnosti« (Mat. 4, 2.). Kristus Ježíš, kolem něhož otáčí se celý svět křesťanský. Vzešlo to Slunce na obzoru milosrdenství Božího, když jednorozený Syn Boží, vtěliv se, v Betlémě se narodil. Světlem učení svého rozptýlil černé tmy bludu a nevěry, zapudil i děsné mraky kletby Boží, když smrtí svou Bohu uraženému zadostučinil za hříšné lidstvo: paprsky tohoto Slunce spravedlnosti jsou to, kteréž působením Ducha sv. zahřívají půdu srdce lidského a ovocem milosti Boží k uzrání přivádějí. Působení tohoto Slunce spravedlnosti připomínají nám neděle a slavnosti Páně.

Nalézá se na obloze Církve sv. i měsíc, ta krásná třeptící se luna nebeská (Pis. 6, 9.), jež nepodléhá změnám porušenosti, ale vždy jasným světlem ctností nám ozaruje cestu pouť pozemské. A tato krásná luna nebeská, blahoslavená Rodička Boží Maria Panna, často v roku církevním objevuje se nám na obzoru duchovním. Bez poskvrny hříchu prvotního počatá září nám v celém životě svém světlem neporušené svatosti; posel nebeský pozdravuje a uctívá ji jako milostiplnou, Alžběta pak při její návštěvě blahoslaví ji jako požeňnanou mezi ženami. Spatřujeme Marii Pannu jako Matku přešťastnou s Jesulátkem na rukou v chrámě, a žalostíme nad ní jako Matkou bolestnou pod křížem; ale vždy a všude jeví se nám jako »dívka Páně«, odevzdávající se do vůle a prozřetelnosti Boží, začez od Boha do slávy nebeské jest vzata a od Syna svého za královnu nebes korunována. Při každé pak slavnosti, jižto k počtě Rodičky Boží koná Církev sv. během roku, zdá se mně, že volá k nám tato Matka naše: »Nyní tedy, synové a dcery, slyšte mne: Blahoslavení, kteří ostříhají

cest mých. Kdoby mne našel, najde život a obdrží spasení od Hospodina» (Přisl. 8, 32. 35.).

I mnohé hvězdy spatřujeme na obloze církevní; jsou to Andělé, Svátí a Svěťice Boží, jejichž památku koná Církev sv. během roku. O nich zajisté v plném smyslu platí slovo písmá sv., »že spravedlností svou stkvíti se budou jako hvězdy na věky« (Dan. 12, 3.) zanechávajice nám takto příklad k následování jich. Září ctností svých svítí nám tu knížata apoštolská sv. Petr a Pavel s ostatními apoštoly a evangelisty; prvomučeník sv. Štěpán s ostatními mučeníky; též sv. vyznavači, panny a vdovy; nám Čechům pak zvláště důležité jsou svátky sv. Jana Nep., sv. Václava, sv. Apoštolů slovanských Cyrilla a Metoděje i ostatních všech sv. zemských patronů.

Hle, to vše připomíná nám Církev sv. během roku církevního, tak že i méně vzdělaný křesťan celé to dílo vykoupení lidstva i s oslavou vyvolených Božích před sebou spatřuje. Však nemá býti pouhým divákem; volá Církev slovy Kristovými: »Přibližuje se vykoupení vaše.« A nejen přibližuje, ale i uskutečnití se má to vykupitelské dílo Ježíše Krista na nás spolupůsobením našim; jako totiž Církev během roku vděčně oslavuje lásku Boha trojjediného k veškerému lidstvu. tak má každý křesťan zvlášť zbožným rozjímáním jednotlivých tajemství Božích a kajícím užíváním prostředků posvěcujících to dílo vykoupení sobě přisvojovati. »Odvvrzmež tedy, jak sv. apoštol napomíná v dnešní epístole, odvrzmež skutky temnosti a oblečme se v odění světla« (Řím. 13, 12), aby Kristus zroditi se mohl v srdci našem: s Kristem umřeme hříchu a k novému životu povstaňme, posílnění milostí Ducha sv. Svátí a Svěťice Boží pak buďtež nám příkladem, abychom v dobrých předsevzetích svých neochabovali, ale spíše v nich se utvrzujice po zdokonalení toužili, »až by Kristus utvořen byl v nás« (Gal. 4, 19.). I »přiblíží se nám pak zajisté rokem církevním vykoupení naše.«

2. Má tedy rok církevní veliký význam pro život křesťana; avšak ne méně důležité jest i rozdělení jeho a urovnání jednotlivých slavností. Nuže, jak jest rozdělen rok církevní? K počtu Boha trojjediného rozpadá se ve tři období, totiž vánoční, velikonoční a svatodušní.

a) Doba vánoční připomíná nám neskonalou lásku Boha Otce, »jenž tak velice miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul« (Jan 3, 16.). Středem tedy a hlavní slavností doby této jest Narození Vykupitele světa. Ačkoliv Bůh již v ráji padlým prarodičům Mesiáše zaslíbil, neposlal jim ho hned. Po 4000 let mělo se lidstvo připravovati na příchod jeho; a tak i v Církví katolické předchází hod Boží vánoční 4 nedělní doba adventní jakožto předhodi, kdež »hlas volajícího na poušti« nás ku kajcnosti pobádá, abychom připravili cestu Páně. V tu dobu přípravnou padá také slavnost »Neposkvrněného Početí Rodičky Boží,« okazujíc nám divotvorný účinek milosti našeho Vykupitele, který jakož Matku svou před poskvrnou hříchu uchoval, tak nás pohromy hříchnů sprostít přišel. O slavnosti vánoční i nám ohlašuje posel nebeský »radost velikou, která bude všemu lidu;« abychom ji tedy ke spasení svému dokonale zasvětili i použili mohli, chce nám Církev sv. k tomu poskytnouti delší doby a ustanovuje po slavnosti samé ještě zvláštní pohody, které zahrnuje neděle po vánocích a zjevení Páně až k devítiníku. Jest pak těchto neděl více neb méně podle toho, zdaž později neb dříve připadají

velikonoce, dle čehož pak jest opět méně neb více neděl po sv. Duchu. V té době povánoční připomínáme si, jak vtělený Syn Boží dle zákona Mojžíšova obřezán a z vůle Boží Ježíšem nazván byl; jak zástupcové všech národů jemu se klanět přišli, jak v chrámě byl obětován, po návratu z Egypta v Nazaretě vychován prospívaje věkem, moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi; spatřujeme tu zbožnost dítky Ježíše v chrámě Jerusalemském, jeho poslušnost a poddanost k rodičům, i celý jeho tichý a skromný život v Nazaretě. Konáme také v době vánoční památku těch vyvolenců Božích, kteří jako v přední řadě lásky Boží hodnými se osvědčili. Jest pak to předkem ovšem Rodička Boží, jejížto život se životem Božského Dítka nerozlučně spojen a posvěcován byl, jakž i slavnost Očišťování bl. Panny Marie nám vyobrazuje; kromě Matky Boží uctíváme v čase vánočním též sv. Štěpána prvomučeníka, miláčka Páně sv. Jana, a mláďátka betlémská. Svatá láska jejich ku vtělenému Synu Božímu kéž by rozněcovala i srdce naše, což činilo by nejpříhodnější přechod k druhému období.

b) Jest pak to období velikonoční, velikolepý ten pomník lásky Syna Božího, »který až do konce nás miloval« (Jan 13, 1.). Počíná posvátná ta doba nedělí devítinikovou, a končí nanebevstoupením Páně. Středem jejím jest ovšem sama slavnost velikonoční, připomínající nám, kterak Syn Boží na vykopení lidstva sám sebe obětoval a překonav smrt' slavně jako vítěz z mrtvých vstal. Slavnost vzkříšení Páně koná se dle starobylého obyčeje vždy první neděli po prvním jarním úplňku. Dříve než přinesl Kristus Ježíš obět smíření, poučoval i posvěcoval lid Božským svým učením, zázraky i příklady svými; sám pak k dílu svému připravoval se postem a modlitbou; věděl, že mu potřebí bude síly k snažení veškeré té hany, toho pronásledování, bezpráví a konečně toho největšího ponížení, až jako zločinec k nejpotupnější smrti kříže bude odsouzen. To všechno ovšem dlužno uvažovati s myslí vnímavou a srdcem kajícím, k čemuž připravovati nás má předhodí velikonoční. Doba ta přípravná zahrnuje jakož předposlí neděle devítinikové a po nich 40denní čas postní, kterýž zahajuje Církev sv. ve středu popeleční důtklivými slovy Hospodinovými: »Obrat'te se ke mně celým srdcem svým s postem a pláčem a kvílením« (Joel 2, 12.). Jest to doba kající, jak nám to nejen vyňatky z písma sv. v epistolách a evangeliích těch dnů, ale i církevní památky o utrpení Krista Pána a Bolestné jeho Rodičky živě připomínají. Obzvláště pak se skroušenou zbožností strávití máme týden pašijový, nedělí květnou počínající; nebo ač tu lid Kristu v průvodu provolával »hosanna!« nepřátelé již chystali mu smrt', jak o tom svědčí »pašije« v tom témdni předčítané. Kristus Ježíš učiniv svůj nejdůležitější odkaz při poslední večeři, chystá se k skutku dosti učinění; předvídaje utrpení své vyznává, že »smutná jest duše jeho až k smrti« (Mat. 26, 38.), pročez i vybízí nás, abychom s ním se modlili. I spatřujeme tu v duchu, jak Ježíš na zemi rozprostřen k Otci se modlí, jak od Jidáše políbením zrazen, od katanů k soudu odveden a tam po mnohém rouhání a trýznění orotelem nejnespravedlivějším odsouzen jest; sprovázíme ho cestou křížovou na horu Kalvarii, kdež pak za spásu světa na dřevě kříže umírá, načež v hrob položen jest. Po těchto dnech zármutku následuje v sobotu u večer slavnost vzkříšení Páně, o kterémž sv. Ambrož potěchou posvátnou naplněn takto pje:

Ustaň hoře, ustaň pláči,  
Nechť již slza tvář nesmádí:  
Vstal! tak Anděl stkvoucí hlásá,  
Vstal Pán smrti, naše spása.

Čtyřicetidenní pobyt vzkrísěného Spasitele světa na zemi slaví Církev svatá v pohodí velikonočním, připomínajíc, kterak Kristus Ježíš učeníkům se zjevoval, je k úřadu jejich splnomočoval, konečně pak s nimi se rozloučiv s hory Olivetské na nebesa do slávy své vstoupil, kdež »sedí na pravici Boží« (Mar. 16, 20.). I my toto pohodí stráviti máme zbožným rozjímáním těch věcí, o kterých Kristus s učeníky svými v té době jednal, jakž evangelia nedělní nám připomínají. — Sv. Jan Nepomucký, patron náš, jehož památka v ty dny připadá, povzbuzuje nás, abychom své spasení, kající zbožnosti velikonoční nabyté, sobě zachovati a své spojení s Kristem neporušené udržovati hleděli, načež pak s důvěrou prositi moci budeme Otce nebeského ve dny *prosebné*, před slavností nanebevstoupení Páně připadající, o potřeby své jak pro tělo tak i pro duši, abychom hodni se stali, Krista následovati do slávy nebeské. K tomu i Kristus Ježíš, prostředník náš u Boha, slíbil nám býti nápomocen sesláním Ducha svatého, když před svým odchodem ujistil učeníky: »Prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky.« (Jan 14, 16.)

c) Co slíbil Kristus, splnil desátý den po svém na nebe vstoupení, seslav učeníkům Ducha sv. Lásce a působení Ducha sv. zasvěceno jest tedy třetí období, sahající od nanebevstoupení Páně až do konce roku církevního, a středem jeho jest hod Boží svatodušní, kdež připomínáme si, jak Duch sv. sestoupil na apoštoly, »aby je naučil všem věcem,« spolu pak, aby je potěšil i posvětil. O divotvorném tom účinku při apoštolích dí sv. Řehoř: »Boha v ohnivém vidění přijavše láskou líbezně zahořeli jsou. Sám Duch sv. jest zajisté láska a tudíž praví sv. Jan: Bůh jest láska.« — Ve zbožnosti připravovali se sv. apoštolové k přijetí Utěšitele Ducha sv., »trvajíce na modlitbách,« a tak žádá od nás Církev sv. v čas devítidenního předhodi, totiž od slavnosti nanebevstoupení Páně až do hodu Božího svatodušního, kdež modlitbami, kajcností a postem posvěcovati se máme k příchodu Dárce milosti a všech darů, »jenž působí všecko ve všech« (Fil. 3, 5.). — Pohodí svatodušní znázorňuje nám, jak dílo vykupitelské působením Ducha sv. se uskutečňuje na světě, což potrvá až do té chvíle, kde »objevi se znamení na slunci a na měsíci a na hvězdách,« a »Syn člověka přicházeti bude k soudu s mocí velikou a velebností.« Trvá tedy pohodí svatodušní až do konce roku církevního a obsahuje všechny neděle až do adventu. V dobu tu připadají důležité slavnosti; hned první neděli, jakoby Církev sv. nám opět připomenouti chtěla neskonalou lásku Boha trojjediného, ustanovena jest slavnost nejsv. Trojice Boží, na to ve čtvrtek koná se slavnost Božího Těla, hlásající lásku Syna Božího, jenž v nejsvětější Svátosti oltářní s námi chtěl přebývati a nám za pokrm k životu věčnému se podávati. Mimo to koná Církev sv. památky mocných přimluvečův u Boha; především mnohými svátky oslavuje Rodičku Boží připomínajíc její Navštívení, Nanebevzeti, Narození a Jméno; den 29. června zasvěcuje knížatům apošt. sv. Petru a Pavlovi a první neděli v září sv. Andělům strážným, kteréhož měsíce

připadá též slavnost našeho zemského patrona sv. Václava. Měsíc říjen zasvěcen obzvláště k účtě hl. Panny Marie pobožnosti sv. Růžence, která slavnostním způsobem počíná se první neděli. Prvního listopadu konáme společný svátek všech Svätých a následující den památku všech věrných dušiček, prosíce Boha, aby láska křesťanská, spojiv nás s těmito sbory Církve Kristovy, spojila nás s nimi jednou ve slávě nebeské.

Tak důležité tedy a spasitelné upomínky budi v nás rok církevní; opět a opět k myslí nám přivozuje vykoupení naše a zbožné pocity i úmysly o slavnostech v nás vzbuzuje. Kéž bychom tedy skutečně toho času, kterýž nám Bůh na tomto světě dopřává, používali ke svému zdokonalení a posvěcení, aby každým rokem ba i každým dnem se nám přibližovalo vykoupení naše a my jednou Soudcem věčným za hodny uznání byli, následovati ho do království nebeského. Amen.

## II.

Když uztíte, any se ty věci dějí, vězte, že blízko jest království Boží.

(Luk. 21, 31.)

Důležité věci zvěstuje nám dnešní svaté evangelium: Ježíš předpovídá konec světa a příchod svůj k soudu. Ačkoliv čas, kdy se to stane, dle prozřetelnosti Božské utajen měl zůstat lidem, nechtěl přece Kristus v lásce své, aby věřící hrozným tím dnem překvapeni byli: a proto upozorňuje, »že předcházení budou znamení na slunci a na měsíci a na hvězdách a že moci nebeské hýbati se budou.« Mezi tím pak naplní se čas opětného příchodu Páně na svět, »a tehdy uzi Syna člověka, di Kristus Ježíš, an se běre v oblaci s moci velikou a velebností.« Ano, v slávě, která Synu Božímu přísluší, objevi se k soudu poslednímu, a okolnosti příchodu jeho budou jednak povzbuzovati nás k nehlubší účtě a pokoře před ním, jednak naplňovati nás budou nadějí bližící se spásy: dokládá zajisté Kristus Ježíš: »Když uztíte, any se . . .« Důležitá tedy budou ta zevnější znamení, jichž použije Kristus ku prospěchu věrných svých; tak činil za času svého veřejného působení, tak děje se i nyní v Církvi jeho, že totiž zevními úkony působí se na vnitřní, duchovní život věřících k zusechtění a posvěcení jich. Zavedena jsou zajisté v Církvi Kristově dílem z jeho ustanovení, dílem z pozdějšího zařízení jistá posv. konání řádem zvláštním předepsaná, jež k počtě Boží a k posvěcení našemu směřují; nazýváme je úkony liturgické čili obřadní. Těmto úkonům církevním věnovati budeme v tomto roce rozjímání svá; dnes pak jako na počátku s pomoci Boží vyložim pojem, původ a účel liturgických úkonů vůbec, křesťansko-katolických zvlášť.

1. Každý rozumný tvor jest si povědom, že jako nic kolem něho nemohlo povstati samo sebou, tak ani on sám že nemá život svůj od sebe, ale Bohu. Tvůrci svému, že zaň co děkovati má. Přesvědčení toto vede ho k tomu, že Boha za svého nejvyššího Pána uznává a před svrchovanou vznešeností jeho nejpokornější úctou jest naplněn. Vnitřní hlas jeho stále mu připomíná, že od Boha ve všech osudech svých zcela jest odvislý, a veškeré štěstí jeho že jedině

v tom záležitosti musí, dovede-li si získati oblibu a lásku Boha svého; mimovolně táhne ho to k Bohu, on touží po spojení s Bohem. Tak cítí sv. Anděl tam v nebi, tak cítí člověk spravedlivý zde na zemi; a přece zvláštní v tom pozorujeme rozdíl. Anděl, jakož tvorové duchovní, duchovním způsobem k Bohu, Stvořiteli svému, Inou, kdežto přirozenost naše lidská to s sebou nese, že co uvnitř myslíme a cítíme, i zevnějším chováním svým na jevo dáváme, a tudíž zbožný pocit a vroucí touha srdce našeho, z poznání Boha plynoucí, i zevně se jeví v řeči a v celém jednání našem: My před Bohem, jakožto svrchovaným Pánem svým se koříme, na kolena padáme, ruce spínáme, k němu o pomoc a milost voláme, jemu za dobrodiní jeho děkujeme, jeho lásku a tím i spásu svou získati hledíme. Všechno pak, co v tom úmyslu člověk k počtě Boží a k posvěcení svému činí, lze nazvati posvátným činěním čili po řecku liturgií, a poněvadž tím i odvislost svou od Boha jakožto Pana svého vyjadřujeme a povolání své Bohem nám vyměřené plníme, sluje to i veřejnou bohoslužbou.

K takové veřejné bohoslužbě pobádá člověka již přirozený zákon, vepsaný Tvůrcem v srdce jeho, tak že, jak dějiny lidstva nás poučují, u všech lidí, čím živější bylo jejich vědomí o Bohu, tím i významnější a vroucenější byl ten zevní projev jejich úcty a oddanosti k bytosti Božské. Jak vroucně as kořili se hned první lidé Bohu, když jeho velebnost, jeho lásku i dobrotu v ráji seznali, a jak skroušeně i pokorně dovolávali se milosrdenství Božího po svém pádu. Oběti jejich synů jsou nám svědectvím té veřejné bohoslužby již u prvních lidí na zemi; od nich pak přešlo toto veřejné konání, přirozeností lidskou podporované, na všechny jich potomky; pismo sv. připomíná o obětech Noema, Abrahama a jiných osob. Způsob takových zevních posv. úkonů, pokud náhledy a povahou jednotlivců se řídily, býval dle toho ovšem velmi rozmanitý; ale během času ustálil se u jednotlivých národů dle náboženských názorů jejich a zavedena tak poznenáhla zvláštní národní bohoslužba, která za společného účastenství od zvláštních sluhů způsobem slavným konána bývala. Takové posvátné konání řádem zvláštním sestavené nazváno pak úkony obřadními čili liturgickými.

Porušením víry v pravého Boha octla se ovšem i bohoslužba na bezcesti, ale nepominula, sloučena jsouc s vědomím o jsoucnosti božské. I vypravují nám dějiny lidstva o modlitbách, způsobech očisťování, o postech, obětech a kajících skutcích Indů. Věrosvětné umění Chaldejů jakož i oběti jejich zvláštním způsobem konány byly: také u Assyranů. Medův a Peršanů počta ohně dle zvláštních předpisů byla zařízena: znamenitě uspořádán byl řád obětní u egyptských, fénických, římských a řeckých národů, kteří rozličné oběti bohům svým přinášeli a rozmanité obřady smířitelné konali. Rovněž i národové slovanští rozličnými oběťmi a obřady uctivali Svantovita i ostatní bůžky své, jejich přízeň i pomoc sobě získati hledíce. Jakož dělo se u národů pohanských, tak a to tím větším právem konány byly posvátné obřady u národa, jehož Bůh v pravé víře zachoval — u národa israelského; důležitou část zákona Mojžišova zaujímaly tu předpisy obřadní, jimiž řád bohoslužby a úkonů posvátných k počtě Boží a k posvěcení lidu do podrobná určen i ustanoven byl.



Všichni tedy národové od počátku světa až do nynějška, pokud tušení o jsoucnosti božské měli, vynasnažovali se také toto náboženské přesvědčení své a svou úctu k Bohu i zevně osvědčovati. Nalezáme skutečně také všude u všech národů více méně náboženských obřadů, jež ovšem náboženským náhledům jejich přizpůsobené jsou, nicméně povždy zůstávají nám dokladem, že takové zevnější projevy citů náboženských jsou všem lidem přirozené: všude pak i také shledáváme, že stejný příkládá se jim účel, totiž pocta Boží a posvěcení člověka.

2. Nastává nám nyní přihlednouti, jak vypadá to vzhledem k úkonům liturgickým v Církvi katolické. Zakladatel její Kristus Ježíš nebyl nepřitelem obřadů; ač jest Syn Boží, podrobil se ochotně při svém vtělení obřadům národa, v němž se zrodil. Osmého dne po svém narození byl dle zákona obřezán, čtyřicátého pak dne v chrámu Jerusalemském obětován. On od dvanácti let k slavnostem do chrámu Jerusalemského chodil, s učeníky beránka velikonočního jidal; dal se od Jana v řece Jordáně pokřtiti; malomocným, očistiv je, rozkázal, aby oběť na svědectví přinéstí neopomenuli: ano výslovně se projádlil, že nepřišel rušit zákona, ale doplnit (Mat. 5, 17.). A doplnil skutečně zákon obřadní v Církvi katolické. On zařídil novou bohoslužbu, zavedl novou nejdražší oběť mše svaté; naučil nás zvláštní modlitbě „Otčenáši“ a k posvěcení našemu sedmero svátosti ustanovil. K těmto úkonům od Ježíše Krista ustanoveným připojila během času Církev sv. mocí od Božského Mistra přijatou jiné ještě obřady a modlitby, přičiňujíc se, aby takto vnitřním citům i rozličným potřebám věřících jakož i poměrům časovým v ohledu náboženském vyhověno bylo. Z těchto zařízení v Církvi katolické jsou některá, jako zejména ustanovení Ježíše Krista při oběti mše sv. a ve sv. svátostech, podstatná a tudíž nezměnitelná. jiná pak, jako na př. mytí nohou na zelený čtvrtek, mimořádná; ale všechno to obřadní zařízení v Církvi katolické má vznešený účel a blahodatný účinek. Nuže, k čemu směřují ty posvátné obřady katolické?

a) Hlavní účel všeho náboženského konání v Církvi katolické má především býti česť a sláva Boží; to zajisté vyplývá již z poměru našeho k Bohu. Byť nepotřeboval Bůh naší služby, naší úcty jakožto bytost nejdokonalejší a svrchovaná, my sami toho potřebujeme a přirozenost naše nás nutí, abychom svému Pánu a Bohu se zjevně kořili a jej oslavovali. Andělé nebesí nemajíce těla, duchovním způsobem Tvůrce svého velebí; ale my lidé, sestávající z těla i z duše, povinni jsme Bohu tělem i duší sloužiti, nebo cele Bohu náležíme. Jsme zajisté služebníci Boží, a on poslal nás na svět jako na vinici svou. Sám Kristus Ježíš jest nám v tom příkladem. Káral sice povrchní pobožnostkářství farizeů, dokládaje, že Bohu v duchu a v pravdě klaněti se třeba; avšak při tom nezavrhoval zjevných náboženských projevů; neboť sám ku modlitbě poklekal, ruce vzpínal, zraků k nebi obracel. Ano, jest to tak přirozeno nám lidem, při modlitbě tělo i duši tím úkonem zaměstnávati, že právem pochybuje každý o zbožnosti člověka, jenž na př. mezi službami Božími sem tam se ohlíží a kolenou svých před Bohem skloniti se stydí. Nikoliv ztellelé, ale jen zdravé obilí klíčí a úrodu přináší — a tak vroucnost zbožné duše i zevnějším chováním se objevuje, kdežto povrchní a roztržité konání pobožnosti svědčí o ztellelosti duše.

b) Dle úmyslu Ježíše Krista mají obřady církevní dále i k posvěcení našemu sloužití. A tento účel právě také vyžaduje, aby zevně se dály, a my lidé smyslní abychom takto na vnitřní jich účinek upozorněni byli. K tomu cíli ustanovil Ježíš Kristus při hlavních prostředcích posvěcení našeho, totiž při sv. svátostech, jistá viditelná znamení, o nichž pak také platí slovo jeho: »Když uzříte, any se . . .« Však i ostatní k těm podstatným znamením připojené obřady jakož i jiné posvátné úkony, jež Církev sv. zavedla, dosti patrně naznačují nám ten účel duchovního našeho posvěcení, jakž o tom vyjádřil se sv. František Saleský, řka: »Všecky obřady sv. Církve jsou nejhlubších tajemství plny a pokorné, prosté a pobožné duše hledíce na ně, velikou pocitují útěchu.« Nuže s důvěrou v milosrdenství a dobrotu Boží i s vroucí zbožností zúčastňujme se při obřadech církevních, prosíce se sv. Petrem, abychom skrze to posvátné konání měli podílu s Kristem. (Jan 13.).

c) Konečně pak zevnější ty obřady církevní přispívají ku zvýšení naší pobožnosti. Reformátorové protestantští nemálo si na tom zakládali, že prý očistili církev svou od obřadů během času v Církvi katolické zavedených; a čeho tím docílili? Sám souvěrec jejich, učený protestant Becker, o tom dí: »Nedá se upříti, že zrušením obřadů mezi našinci zmrtvěla nábožnosť.« Ano, jak úzce spojena duše s tělem, tak nerozlučně téměř pronikají se a na sebe vzájemně působí projevy vnitřního i zevnějšího života člověka; zcela přirozeno tedy, že dojmy zevnější tak důležité jsou pro vnitřní pocity naše a tudíž konání posvátných obřadů nemálo přispívá ku zbožnosti duše. Nestranného o tom uvéstí mohu svědka protestantského, prof. Clausena, který dí v jednom spisu svém, že obřady Církve katolické vskutku jsou vznešené, povzbuzující velmi k nábožnosti. Nejednou zajisté již se stalo, že dojemné obřady katolické přiměly jinověrce k návratu do lůna Církve katolické, jako příklady máme na hr. Stolbergovi a blah. Stefaně, která poslední pocházejíc ze šlechtické kalvinské rodiny, pohledem na průvod Božího Těla tak dojata byla, že katoličkou se stala. Ano, obřady katolické činí srdce lidské milostí Boží přístupnější.

Poznali jsme tedy z rozjímání dnešního důležitost i prospěšnost posv. obřadů církevních; važme si jich po příkladu sv. Terezie, která říkala, že pro každý článek víry ano i pro nejmenší obrod Církve katolické chtěla by umřítí. Oznamují noviny, že sami Angličané, kteří druhdy při reformaci také obřady zavrhlí, nyní uznávajíce důležitost jejich, počínají je opět zaváděti po způsobu Církve katolické. A protož my katolíci tím věrněji se jich přidržme, používajíc jich ve zbožnosti k rozšíření pocty Boží a k získání si posvěcení svého ve jménu Ježíše Krista Pána našeho. Amen.



## Neděle II. adventní.

Isaiáš dí: Bude kořen Jesse, a kterýž povstane, aby spravoval národy, v něho národové doufati budou.

(*Řím. 15, 12. 13.*)

Kdo jest to, jenž těmito slovy prorockými jest vyznačen? Z kořene Jesse čili z rodu, z kterého David, syn Jesse, pocházel, měl i on povstati, jsa očekávání všech národů. Nebude nikoho, jemuž by bylo nepovědomo, že proroctví to platí o Mesiáši světa; ano slova ta sama jsou dokladem, že proroctví o Vykupiteli netoliko lidu israelskému, ale poněkud i mezi pohanskými národy známa byla, a že po všem světě s dychtivostí očekáván byl ten, jenž by ospravedlnil a s Bohem usmířil hříšné lidstvo.

Tedy i ta doba předkřesťanská zabývala se Mesiášem, a proto i Církev svatá věnuje době této upomínku ve svém roku církevním; totiž právě trvajícím přípravným předhodím vánočním, které nazýváme adventem. Jest to doba významná a k mnohým spasitelným úvahám příhodná; upozorním vás tedy, rozmíli v Kristu, při dnešním rozjímání s pomocí Boží na to, jaký význam má advent a jak se koná v Církvi katolické.

1. Slovo advent, z latiny vzaté, znamená po česku tolik co příchod a naznačuje onu dobu, kdež lidé příchod Mesiáše očekávali a na něho se připravovali. To byl advent předkřesťanský a trval 4000 let, totiž od příslibení Mesiáše v ráji až do jeho narození v Betlémě. Obrazem této doby předkřesťanské jest náš čtyřnedělní advent, a v tom také spočívá význam jeho: na mysl uvádí nám pád prarodičů v ráji — následky hříchu prvotního mezi lidstvem — i všeobecnou touhu po Spomocníku Vykupiteli.

a) Tajuplný jest ten pošmurný advent, jakoby mlhavým závojem svým zahaliti chtěl neblahou upomínku z minulosti, upomínku na onen žalný pád prarodičů v ráji. Ty chumáče sněhu na holých stromech se zavěšující, jež ač v paprscích slunečních se třpítí, pojednou v nivěc se rozplývají, jsou nám obrazem těch planých slibů, které svědce pekelný požil k ovoci zapovězenému, aby jen lidi ke hříchu svedl. Ač lidé znali dobře přikázání Boží, ač i povědoma jim byla výstraha a pohrůzka pro případ, že by neposlechli, ač tisícere důkazy lásky a dobroty Boží na sobě i před sebou spatřovali; přece spíše uvěřili podezřívavému svědci nežli Bohu: žádostivostí klamným slibem ďábelským podněcovanou zlákáni, jedli se stromu zapovězeného. Tak zákon přestoupen a hřích vykonán. To jakoby připomínati nám chtěla ta chmurná mlha času tohoto, představujíc onu temnotu, jež zastřela rozum pokazených lidí. Ulekli se pádu vykonaného, děsí se soudu Božího, uschovati se hledí v temném úkrytu; mlhy neproniknutelné byli by si přáli k zahalení viny své. Svědomí těžké dělá jim výčitky: což jiného mohou nyní očekávati od Boha uraženého, nežli smrt a záhuhu? A ten skutečně býval by osud lidí, kdyby se jich nebyl ujal mocný Prostředník u Boha, jednorozený Syn Boží. Kristu Vykupiteli svému tedy máš děkovati, křesťane, že jsi na světě; skrze ty chmury adventní proniká zář milosrdenství Boha našeho, který slitovav se nad provinilci, již v ráji slibil, že

jeden z potomkův Eviných potře hlavu hada pekelného: jest to onen, o němž prorok Isaiáš předpověděl, že »povstane z kořene Jesse, aby spravoval národy, v něhož národové doufati budou.« jest to Kristus Spasitel náš, na jehož příchod i my se připravujeme v čase adventním.

b) Nezapomněl tedy Bůh hříšných lidí pro jednorozeného Syna svého, jenž za ně dosti učiniti se uvolil: ale škodných následků hříchu svého zakoušeti musili jak na těle tak na duši. Bolestně postrádají milosti Boží a duše jejich tímto nedostatkem ocháblá, zmitána jest žádostmi zlými sem a tam. Z ráje vyhnáni, podléhají mnohým strastem a svizelům s žalostnou vyhlídkou na smrt. Co pak obzvláště trpce kormoutí jich, jest předhůzka, kterou si činiti musí, že v bídu duševní i tělesnou uvrhli celé pokolení své; poznávají zajisté, že hřích jejich se všemi následky přešel na jejich potomstvo. Děsný toho doklad uzerli již na prvorozeni svém, jenž vraždy dopustil se na svém bratru. Zlost hříchu však nezůstává při jednom činu, ale stále nové neřesti plodí: a tak množila se nepravosť v pokolení lidském a mravní stav jeho čím dále tím více se horšil. Nepomáhaly výstrahy, nezdržovaly jich tresty; potopa vyhubila lidstvo bezbožné, a nové pokolení znova rouhá se Bohu, že ohněm a sírou je trestati bylo třeba. Však nepravosti neubývalo a lidé odvrátivše se od Boha hlouběji a hlouběji v otroctví ďábla klesali, až tomuto knížeti pekel v rozličných modlách počtu božskou vzdávati počali, v hanebných neřestech a prostopášnostech oběti mu přinášejíce, kteroužto převrácenosť ličí sv. Apoštol národů v listu k Římanům (1, 23. 32.). Ach, hrůzný ten stav zvrhlosti lidské: jak děsné jsou hříchů následky! — A zdali to vše srozumitelně nepřipomíná doba adventní? Celá příroda kolem nás jeví se jako slzavé údolí, vyměněné za ztracený ráj: stromovní všeho ovoce i listí zbavené. role pusté, příkrovem smrti zahalené, v děsných mracích jakoby nad námi se vznášel hněv Boží, nikde ani hlásku zpěvného ptactva není slyšeti. Kletba hříchu tíží přírodu, děsí svědomí naše a každý potomek Adamův zvolati musí se Žalmistou Páně: »V nepravostech počat jsem: a ve hříších počala mne matka má« (50, 7.). Jak vděční musíme býti Bohu, že hříšnosti pohanské jsme sprostěni, že kletba hříchu dědičného z nás sňata a milosť Boží opět nám získána. A to vše máme co děkovati jednorozenému Synu Božimu, jenž člověkem se stal, aby sňal s nás následky hříchův a svými spolubratry i dědici království nebeského nás učinil. Advent připomíná o Ježíši Kristu ona slova prorocká: »Bude kořen Jesse, kterýž . . .«

c) Čtyři tisíce let to trvalo, než naplnil Bůh slib svůj o Mesiáši; a tážete se proč tak dlouho? Nesluší nám sice zkoumati prozřetelnosť Božskou, ale nemineme se s pravdou, díme-li, že ten čas přípravy dopustil Bůh, aby mělo lidstvo příležitost, poznati zhoubnosť hříchův a přesvědčiti se o vlastní nedostatečnosti; chtěl ukázati jim, že kromě přislíbeného Vykupitele není spásy, není pomoci, a po tomto jediném Spomocniku že roztoužiti se má očekávání všech národův. A docílil toho Bůh. Ač rozmohla se nepravosť, jelikož hřích opět jen hřích ploditi může, přece uprostřed této mravní potopy ozývaly se stále se všech stran kající, toužebné hlasy po Slitovníku. U národu israelského chováno bylo přislíbení Mesiáše v živé paměti a skrze patriarchy a proroky opět a opět připomínáno; touhu pak všech po něm zahrnuje prorok Isaiáš ve slova: »Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dštěte Spravedlivého: otevři

se země a vypuč Spasitele» (45. 8.). Avšak i z národů pohanských ozývají se četné hlasy o Mesiáši. Balaam, od krále moabského proti Israelitům povoláný, těší se, že uzří Mesiáše, byť ne hned, že pohlédne naň, byť ne z hlízka; i patří v duchu »vycházeti hvězdu z Jakuba a povstávatí prut z Israele« (IV. Mojž. 24. 17.). S toužebností čekali Číňané narození toho velikého muže, jenž osvititi měl pokolení lidské: Egypťané očekávali od něho vítězství nad původcem všeho zla, hnusným hadem Tyfonem; učenci řečtí těšili se při své nedostatečnosti, že přijde jiný učitel, který rozluští všechny záhady a latinský básník Virgil, jenž žil jen několik let před Kristem, tušil dle dávných věsteb, že blíží se doba blahé vlády knížete pokoje, kdež zahlazena bude zlost a svět z hrůzy věčné bude vyproštěn.« I Samaritánka vyjadřuje zjevně přesvědčení: své říkouc: »Vím, že Mesiáš přijde, který slove Kristus. Ten když přijde, oznámí nám všecko« (Jan 4. 25.). A jak mocná byla ta touha i u národů pohanských, z toho vysvítá, že zástupcové jejich, mudrci od východu, přišli v čas narození Vykupitele dalekou cestou do Jerusalema, dychtivě tážíce se: »Kde jest ten, který se narodil, král židovský? . . .« (Mat. 2. 2.). Ano v pravdě všichni těšili se, že »bude kořen Jesse, a kterýž . . .« — Výrazem této všeobecné touhy po Spasiteli jest čas adventní. Tu volá k nám Církev sv. slovy Kristovými: »Pohleďte a pozdvihněte hlav svých, neb se přibližuje vykoupení vaše« (Luk. 21, 28.); a při mších rorátních opakuje stále tu touhu slovy proroka Isaiáše vyjádřenou: »Rosu dejte . . .« Přišel ovšem již ten Vykupitel: ale ohledej, křesťane, stav duše své, nepotřebuje-li, aby Spasitel opětně přišel k ní. Snad jako Jan Kř. nalézá se i duše tvá v žaláři, v němž sám jsi ji ukoval hříchy svými; nuže, vysli i ty své posly ke svému Spasiteli, totiž myšlénky a touhy srdce svého; rozpomeň se na své vykoupení a s vděčností i kajicností uznej, že Ježíš Kristus jest ten, který přijiti měl, jeho také nyní že potřebuješ, aby opět přišel do srdce tvého jako lékař, utěšitel a spomocník duše tvé. Ano ten posvátný čas adventní připomíná ti, křesťane, že bez tohoto duchovního přístí a zrození Spasitelova nic by ti neprospělo ono narození betlémské, jehož památku konati máme o vánocích.

2. Významným tedy činí advent tyto připomínky a Církev sv. také bedlivě jich šetří; vizme jen, kterak koná se advent v Církvi katolické?

a) Ve všech obřadech i modlitbách adventních jeví se jakožto hlavní známka kajicnost, a to zcela přiměřeně. Vždyť tu na mysl se nám uvádí pád našich prarodičů v ráji; a proto jakož Bůh v ráji předvolal provinilce před soud svůj, tak zcela důsledně počíná Církev sv. advent předpověděním soudu, kterýž držeti bude Vykupitel nade všemi lidmi na konec světa, kdež pak vyrčen bude nad každým ortel nezrušitelný dle toho, jak kdo vykoupení získaného zúčastniti se hleděl. A proto jak druhdy Bůh na Adama v ráji, tak volá Církev svatá, pečlivá máti naše, v čase adventním na každého z nás slovem důtklivým: »Křesťane, kde jsi? Co jsi činil? Jak vypadá to s duší tvou?«

Aby pak Církev sv. tím spíše ku kajicnosti nás pohnula, sama obléká se v roucho modré neb fialové — kající. Roucho toto připomíná hříšnost naši: zpomínáme tu na zástěry, jež udělali si první rodiče v ráji z listí fikového, když přišli k poznání hříchu a shledali, že jsou nazí, nejen na těle ale i na duši — prázdni totiž milosti Boží. A nepřicházíme-li snad k podobnému

presvědčení i my, popatříme-li do útroby svých, na duši svou? Nejsme lepší rodičů svých, a zlá žádostivost nepřestává dorážeti a sváděti ke zlému; kdo z nás může říci, že nemá hříchu žádného? Však barva ta spolu pamatuje nás na skromnou fialku, ukazující nám, čeho jest u vědomí hříšnosti nejvíce potřeby: pokory a zkroušenosti. Kdykoliv tedy v tom čase adventním přijdeme sem do stánku Božího a popatříme na to roucho kající, vzbudíme v srdci také lítost nad hříchy svými a s kajícím publikánem zvolme: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

Však i celou bohoslužbou v čase adventním vybízí Církev svatá ku kajčnosti. Tak při mších adventních vynechává se »Gloria,« ten radostný zpěv andělů; jest to připomínka, jak zamlkli se žalem andělé nad pádem prvních svých soudruhů lidských v ráji; nám pak na mysl to privádí slova Ježíšova o účastenství andělů v osudech našich a poznáváme, jak rmoutí se nad hříchy našimi. Pozoruješ-li tedy, křestane, že kněz při mši sv. Gloria se nemodlí, považ, že děje se to spolu i k vůli hříchům tvým, a s anděly žalostnicími ožel i ty hříchů svých; k tomu vybízejí i všechny modlitby mešní v době adventní.

Také epístoly a evangelia na neděle adventní tak jsou sestavena, že se v nich památka na Mesiáše oživuje a mysl ku kajčnosti pobádá. Na 1. neděli budí nás Církev sv. slovy apoštolskými ze sna hříchu a nešlechtnosti a k důtklivějšímu povzbuzení na mysl uvádí nám soud poslední, kdež nad každým ortel spravedlivý vyrčen bude. V dnešní epístole připomínají se nám slova, kterýmiž prorok Isaiáš lid svůj na Mesiáše upozorňoval, řka: »Bude kořen...« v následujících pak nedělích blízký příchod Vykupitelův se ohlašuje. V evangelích nedělních však (kromě uvedeného již na 1. neděli) předvádí nám Církev sv. předchůdce Páně a slovy toho výmluvného kazatele jordánského ku kající přípravě na Mesiáše nás vybízí. Za tou příčinou také nerozpouští Církev svatá zbožných zástupů ku konci mše sv. slovy: »Ite missa est!« ale ku delší kající modlitbě jich vybízí slovy: »Benedicamus Domino!« Prodlíme v modlitbě před Pánem, abychom hněvu jeho ukrotili a milosrdenství si vyprosili.

A netoliko k té kající pobožnosti při mši sv., ale i ku kajícímu přijímání sv. svátostí nás vybízí Církev sv., abychom s pokorným Davidem volali: »Nepravost svou já poznávám a hřích můj přede mnou jest vždycky... Tobě samému jsem zhrěšil a zlé před tebou učinil... Nezamítej mne od tváří své... Oběť Bohu příjemná, duch zkormoucený: srdcem zkroušeným a pokorným Bože nepohrdneš!« (Zalm<sup>1</sup>/50.)

Jelikož pak jest advent čas kající, neshodovaly by se s ním ovšem hlučné radovánky; zapovídá proto Církev sv. pro tu dobu svatební veselí, všechny hlučné zábavy a plesy. V Pánu toliko radovati se máme, k čemuž pomocný prostředek jest také půst: určuje tedy Církev sv. pro advent půst, byť zmírněný, totiž vždy na středu ujmu v jídle a na pátek úplný. Kromě toho konají se po 3. neděli adventní dny suché a o vigílii čili štědrém dnu předepsán jest úplný půst, kterýž však, připadá-li vigílie na neděli, přenesen bývá na předcházející sobotu.

b) Ačkoli však v době adventní vše hříšnost naši nám předstírá, nezůstává ta trudná upomínka bez útěchy; vždyť i onen ortel v ráji nad

nešťastnými lidmi zmírněn byl slibem o Mesiáši; a proto i pro nás má být advent při svém kajícím rázu spolu dobou blahé naděje a radostného očekávání příchodu našeho Spasitele. A tuto posvátnou radost a touhu vyjadřuje Církev sv. mšemi rorátními, tak nazvanými, poněvadž počínají již připomenutými slovy proroka Isaiáše: »Rorate coeli desuper« čili »Rosu dejte nebesa s hůry« . . . Ke mším těmto budí nás hlasy zvonů již přede dnem, volající k nám slovy apoštolskými: »Hodina jest, abyste již ze sna povstali« a jako zbožná matka shromažďuje nás již před svítáním k modlitbě kolem sebe ve chrámu Páně, prve než ku svému zaměstnání se odebereme. A když z toho nevlídného pološera vstupujeme do osvětleného kostela, mile nás to dojmá, jako bychom se tu cítili poblíže Tomu, jenž jest Světlo světa, a s potěhou si připomínáme, že netisín nás již ta děsná temnota bludu, která obestřela národy předkřesťanské. Útěchplná jest to pobožnost, ku které nás tu svolává Církev sv., a proto slouží se mše rorátní v barvě bílé, naznačující sv. radost: zpěvy pak při tom konané jsou výrazem vroucí touhy po Spasiteli.

»Rosu dejte nebesa s hůry!« počíná sluha Páně modliti se při oltáři a s ním pěje podobně shromážděný zbožný lid, s vděčností si připomínaje, že dostalo se světu rosou milosrdenství Božího příchodem Vykupitele, jenž sejmul kletbu s nešťastné země. Jednorozený Syn Boží sestoupil s nebe, aby na sebe přijal a posvětil přirozenost naši lidskou. nám pak umožnil, bychom s ním vzhůru vystoupiti a vejíti mohli do království uebeského; ovšem bez milosti Boží by nám to nikdy nebylo možno, pročež tuto vyprositi si hledíme, volající: »Rosu — rosou milosti Boží dejte nebesa s hůry!« A kde jinde hledati bychom měli přímluvy než u té, která »milostiplnou« nazvána jest od anděla. a milost tu obdržela i pro nás; k počtě požehnané Bohorodičky jest tedy zasvěcena mše rorátní. V epištole i v evangelium připomíná se proto tajemství vtělení Syna Božího, a to jak prorokem Isaiášem předpověděno bylo slovy: »Aj, Panna počne a porodí Syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel,« a jak proroctví to se vyplnilo, když Panna milostiplná v Nazaretě přijala poselství Gabrielovo, s oddaností v prozřetelnost Božskou se odporoučejíc: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« A jakož zrodila Maria Vykupitele pro celý svět, tak každému jednotlivci opětý jeho příchod duchovní vyprošuje, aby totiž Kristus milostí svou zrodil se v srdci zbožném a kajícím, a spojil se s duší posvěcenou. Zdaliž nemusí nás útěchou naplňovati přesvědčení to: Kristus Spasitel můj přijde ke mně a s ním slaviti budu duchovní vánoce v srdci svém?

Živě tedy nám připomíná doba adventní dílo našeho vykoupení; naši mysl, naši duši obrací k tomu, o němž již prorok pravil, »že spravovati bude národy a tito že v něho doufati budou.« Již splněna jest naděje lidstva: kterak my bychom připravovati se měli na její památku? »Slušno, bratři,« volá sv. Bernard, »abychom se vši nábožností příchod Páně slavili, jsouce potěšeni tak velikou útěchou, udiveni takou milostí, rozniceni takou láskou. Aniž pak jediné uvažujeme příchod první — —, nýbrž i onen příchod, až přijde a k sobě nás přijme, bychom na toto dvojí příští ustavičně myslíce v srdcích svých rozjímali, jak mnoho nám prvním příchodem prokázati, jak mnoho druhým přislíbiti ráčil.« Amen.

## II.

Protož vyznávati budu Tebe, Pane, mezi  
národy a jménu Tvému budu zpívati.

(Řím. 15, 9.)

První povinností všech tvorů rozumných jest, aby, jakmile Tvůrce svého poznají, jej dle sil a schopností svých ctíli a oslavovali. To také činí stále duchové nebesťi, jak ze zjevení nám povědomo; toho také po vše věky více méně dbali byli a jsou i pozemčané. Není pak to nemá toliko pocta, kterou lidé Bohu vzdávají, ale co v srdci cítí; dle povahy své i zevně projadřují, a čím mocnější bývají jejich pocity, tím živěji jeví se tyto i na venek. tak že všichni téměř národové měli a mají v obyčejí, bohoslužbu svou sprovázeti hlaholem písni neb zvukem hudby. Ať pomínu mlčením národy pohanské, však o národu israelském mnohé doklady uvádí nám písmo sv. Chvalozpěvem díky vzdali Hospodinu za divotvorné zachránění své před vojskem egyptským mořem červeným; s hudbou a zpěvem přenesena byla archa Hospodinova (II. král. 6.) i zasvěcen byl nově vystavěný chrám jerusalémský. Bohabojný král David a jiní zbožní mužové složili i zvláštní žalmy a písně k počtě Boží a vycvičení k tomu cíli zpěváci, kteří dle jistého řádu předepsané žalmy zpívali. Že tento způsob oslavy Boží přešel do Církve Ježíše Krista, jest zcela přirozeno, nebo co chvály hodného k počtě Boží dělo se mezi židy ba i mezi pohany. jak chyběti by mělo mezi křesťany? Právem proto uvádí sv. apoštol tuto poctu Boží jako povinnost všem národům společnou, an dí v dnešní epístole: »Protož vyznávati . . . Kterak v Církvi katolické zpěvu a hudby kostelní k počtě Boží se používá, s pomocí Boží dnes vyložím.

Zpěv a hudba nazývá se často mluvou srdce a jakožto významný výraz uslechtilých citů lidských velice dobře hodí se k uctění Boha. To došlo uznání a použití u všech národů; nuže, jakého náhledu o tom byla a jest církev svatá?

Právem mohu říci, že již počátek Církve Kristovy zasvěcen jest zpěvem, a to posv. zpěvem samých nebesťanů; nebo když Zakladatel této Církve v Betlémě se rodil, kůrové andělští s nebes výšin se snesli a s nadšeností prozpěvovali: »Sláva na výsostech Bohu.«

Tak tedy posvátný zpěv srostl s Církvi Ježíše Krista a stal se jí veledůležitým prostředkem k oslavě Boží, jak o tom písmo sv. mnohými doklady svědčí. Tak čteme, že když Ježíš Kristus při poslední večeři založil tu nekrvavou oběť slitování za hříchy naše, »vzdal chválu Bohu.« Od Božského Mistra tomuto způsobu pocty Boží přiučili se jeho učeníci; nebo čím pak započali oni činnost svou po seslání Ducha svatého? Rozličnými jazyky vebili a oslavovali Boha, jak Duch svatý dával jim vymlouvatí (K. 2, 4.). A to zůstalo napotom pravidlem pro věřící, že tím způsobem konávali společné své pobožnosti »v žalmích a chválách i v písničkách duchovních zpívající a plesající v srdcích svých Pánu« (Ef. 5, 19). Tak vypovídají o křesťanech prvních věků židovští i pohanskí spisovatelé, že celé noci probdívali na modlitbách, zpívající střídavě ve sborech písně a žalmy k počtě Boží.

Jak ze svědectví těchto poznáváte, používali věřící k pobožnostem a zpěvům svým hlavně žalmů sepsaných od Davida a jiných zbožných mužů.



Jest žalmů těch v písmech sv. 150, obsahem svým rozmanitých, tak že byl výběr velmi hojný a křesťané volili jiné žalmy k ranním, jiné k večerním modlitbám, jiné při zvláštních veřejných neb soukromých pobožnostech; ano jak sv. Jeroným dotvrzuje, i při pracích polních a na vinicích zpívány byly rozličné žalmy. A dobře zajisté hodí se žalmy k pobožnosti věřících; nebo co jest krásnějšího. táže se sv. Ambrož, jako žalm? On jest chvála Boží a libé znějící vyznání víry křesťanské. Obsahem svým slouží žalmy za modlitby chvály, díkův a prosby; i odpuštění vyprošují na Bohu kajicnosti naší; spolu pak jsou stálou připomínkou naplnění všech proroctví mesianských. Jak mocně a úchvatně působí však zpěv svatých žalmů na duši lidskou, z mnoha svědkův uvedu toliko sv. Augustina, který doznává, že když oddán ještě bludům a rozmařilostem světským uslyšel jednou v chrámu Páně milánském žalmy zpívati, až k slzám pohnut byl, což i také velice na obrácení jeho působilo. O veliké přednosti žalmů nikdy nepochybovala Církev svatá, pročež i uznala je za nejvhodnější modlitby pro kněze a sestavila z nich hodinky církevní, jak je modlitební kniha kněžská, breviář zvaná, obsahuje: ano i ke všem svým pobožnostem, obřadům, svěceninám a žehnáním používá Církev svatá žalmů.

Mimo to nalézají se v písmech sv. rozličné chvalozpěvy, které druhy zbožné osoby pělý a jež neméně hodí se k počtě Boží. Takové jsou ony dva chvalozpěvy, jež konal Mojžíš s lidem israelským po zázračném přejítí moře rudého, jež zpívati nechává Církev svatá při obřadech na bílou sobotu. Chválu vzdávala Anna, když Bůh synáčkem Samuelem ji obdařil; velebili Boha proroci za všechno milosrdenství, jehož prokazoval Bůh lidu israelskému. Chvalozpěvu tří mládenců v peci ohnivé a onoho díkůčinění, jímž dobrořečil Zachariáš Pánu Bohu při narození syna Jana, používá Církev sv. při hodinkách svých ve »chválách.« Chvalozpěv blahoslavené Panny Marie při její navštěvě u sv. Alžběty, počínající slovem »Magnificat« čili »Velebí duše má Hospodina« pěje Církev sv. každodenně při svých nešporách a rovněž i modlitbu stařečka Simeona: »Nyní propouštíš Pane . . .« opakuje ve svém doplňku (completorium). Mimo to složeny jsou k oslavě Boží během času rozličné duchovní písně, jako »Bože chválíme Tebe,« »Pange lingua,« »Zdravas Královno« a m. j., jichž Církev sv. také při pobožnostech svých zhusta užívá a věřícím s prislibem odpuštěných odporoučí.

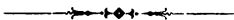
Církev katolická uznávajíc zpěv duchovní za vhodný způsob oslavy Boží, také s horlivostí ho pěstovala a mezi věřícími rozšířiti se snažila; k tomu cíli zřizovala zvláštní školy a ústavy, kde by zpěváci vzdělávání byli, jako v Římě, v Cařihradě a jinde; velikých zásluh o zpěv církevní zjednal si sv. Ambrož, biskup milánský, a sv. Augustin: o zdokonalení jeho postaral se svatý Řehoř V., papež; jednoduše i velebnost zpěvu gregoriánského všude nalézá oblibu i uznání. Po Francii a Německu předním zvelebovatelem zpěvu církevního byl císař Karel V. Však ani Čechové nezůstali pozadu za svými sousedy, ale jsouce národ zpěvný, jakmile k víře křesťanské přilnuli, zpěv duchovní s oblibou i horlivostí pěstili. Tak vypravuje se o blahoslaveném Podivínu, služebníkovi sv. Václava, že skoro všechny sluhy knížecí tak navedl, že nebylo dvořana, který by neuměl žalmy zpívati. Když tělo svaté Ludmily a

svatého Václava do Prahy přenášeno bylo, kněží i lid dle starých zpráv žalmy zpívali. Starí kronikáři vypravují též, že při rozličných slavnostech, jako nastolení biskupů neb o volbě a korunovaci knížete, všecken lid zpíval: »Kyrie eleison,« neb »Hospodine ulituj nás.« A komu není známa staročeská píseň: »Sv. Václave, vojvodo české země,« která nejen věrným Čechům důvěry dodávala, ale i nepřátelům hrůzu a strach působila. Biskupové pražští postarali se brzo o zařízení školy, kdež by mladici zpěvu církevnímu se učili, a proslulý děkan kapituly pražské, Vit, sestavil zpěvníky k službám Božím. Posud máme krásné staročeské i novější písně náboženské pro každou dobu církevní i pro jednotlivé slavnosti. Jak dojemně n. př. zní ty zpěvy rorátní a vánoční! »Ejhle, Hospodin přijde,« těší píseň adventní slovy prorockými a roztouženě po něm volá srdce zbožných křesťanů: »Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dštěte Spravedlivého.« Když pak zavítá k nám ta radostná zpráva betlémská, spolu s nebesfany zapěje celý svět křesťanský: »Narodil se Kristus Pán, veselme se.« Přejdou vanoce, nastane čas postní, vše v chrámu katolickém hlásá nám: »Dokonáno jest, smrt plesá,« a pod křížem Ježíšovým »Matka pláče, ruce spiná;« kdož by tu z plna srdce nepovzddechl: »Ukřižovaný Kriste, zdráv buď naše naděje,« a s uctivostí ku znamení spásy se obraceje zpívá: »Svatý kříži, tebe ctíme, tvrdé lůžko Ježíše.« S Kristem vzkříšeným útěcha i radost vniká do duše křesťana a potěšen plesá s Církví: »Vstal jest této chvíle ctný Vykupitel.« O svátcích svatodušních daleko široko rozléhají se písně v původním textu i v překladech od vznešených skladatelů složené, jako: »Přijď, ó Duše přesvatý,« od sv. Roberta, krále francouzského, a »Přijď k nám Duchu panovníku,« pocházející prý od Karla V. I jiných původních českých písní množství máme a zajisté mile zní a k útěše i důvěře povzbuzují zvláště ty české písně mariánské: »Tisíckráté pozdravujem Tebe« — »Vzpomeň ó Kralovno milá.« A jakým důrazem proniká srdce ta píseň missionářská: »Bůh ti tento život dal, bys ho vroucně miloval,« dosvědčí každý, kdož od zbožných českých zpěváků ji zpívati slyšel. Církev sv. bedlivá jsouc této poety Boží, již mládež školní v písních církevních cvičiti dává.

A zpěvem spojuje se k společnému uctění Božímu i hudba, a to již od dávných věků: vždyť již Jubal, který žil před potopou světa, jmenuje se otcem hrajících na citeru a na varhany. Nebudu dopodrobna probírat, jak kde u kterého národa používáno hudby k počtě Boží, ale toliko to připomenu, jak David umění své na harfě hlavně Bohu zasvětil a jak Šalomoun o zvelebení hudby v nádherném chrámu Jerusalemském se postaral. Ovšem že hudba má zpěv toliko podporovati a zprovázeti, k čemuž na prvním místě hodí se varhany. Na západě vešly v známost okolo 8. století, v Čechách o nich zmínka se činí teprv ve 13. století; však i ty valného zdokonalení potřebovaly. Jiných nástrojů k hudbě kostelní počalo se užívati teprve v 17. a 18. století. Ovšem že Církev katolická vždy k tomu hledí, aby hudba kostelní účtu Boží za hlavní účel měla, a sprovázejíc příjemně zpěv aby sama stala se modlitbou, kterou by zpěváky a hudebníky i zbožně naladěný lid věřící spojila s kůry andělskými, kteří Boha v nebi stále velebí.

Jak již připomenuto, byl sv. Ambrož horlivým podporovatelem a pěstitelem zpěvu církevního; aby pak i věřících k účastenství při tom pohnul.

poukazoval často na ty malé ptáčky, »s jak vznešenou zbožností a sladkostí Bohu pějí — a lidé, rozumní tvorové, by toho činiti neměli?« K tomu povzbuzení sv. Otce církevního poukazují i já, žádaje vás, rozmíli v Kristu, abyste zpěv kostelní dle schopnosti a umělosti své podporovali. Nezapomínejte, že zpíváte-li píseň zbožnou při mši sv., tím modlitbu svou takřka okřídľujete a ve společnosti zpěváků nebeských Bohu přednášíte. Mnohým z vás dopřál Bůh příjemného hlasu, nuže, použijte toho k oslavě Boží. Však i k těm, kdož umělosti hudební nadání jsou, veřejnou tuto vznáším žádost, aby toho daru Božího nejen k zábavě lidí, ale také k oslavě Boží používali, aby z toho umění svého nejen hmotně ale i duchovně těžili, přispívajíce totiž ku zvelebení Dárce nebeského. Ano, přispějete-li zde před lidmi k počtě Boží, ne za peníze ani snad z marné chlouby, ale jediné z oddanosti a povinné zbožnosti ubezpečení býti můžete odměnou jeho. Oslava Boží jest zajisté povinnost všech vyznavačů Kristových, a protož heslem každého z nás budiž (dle schopnosti) ono slovo apoštolské: »Vyznávati budu tebe, Pane, mezi národy a jménu tvému budu zpívati.« Amen.



## Neposkvrněné Početí bl. P. Marie.

Blahoslavení, kteří ostřihají cest svých.

(*Psál. 8, 32.*)

Moudrost a opatrnost, která by s vůlí a zákonem Božím se srovnávala, odporoučí se nám v těchto slovech písmá sv., a cesty její vedou ke spravedlnosti křesťanské. Abychom pak od cest těchto se neuchýlili a nezbloodili, nastavěla Církev sv. na dráze roku církevního některá ukazovadla; jsou to slavnosti a svátky, v nichž, jak již praveno, buď některé tajemství víry se nám připomíná, neb příklady ctností nám se znázorňují a tak na pouť své vždy pravým směrem ku spáse udržování býváme. I dnešní slavnost neposkvrněného Početí bl. P. Marie jest takovým značnějším ukazovadlem pro nás; upozorňujef nás na ranní záři vycházejícího slunce: v Marii Panně poznáváme oslavenou Bohorodičku, která pro důstojné určení své před hřichem dědičným byla uchráněna a svým ctnostným, bohulibým životem nám se stala vzorem svatosti. Že jest slavnost dnešní první zasvěcený svátek v roku církevním, použijeme jí s pomocí Boží k zevrubnějšímu uvážení, jaké slavnosti a svátky v Církví katolické zavedeny byly a jak se světi.

1. Celý život svůj ovšem k počtě Boží a k svému spasení zasvětili máme, pročez i také celý rok církevní tak jest zařízen a urovnán, že na každý den koná Církev sv. nějakou zbožnou památku, buď tajemství Boží aneb zvláštní dobu posvátnou nám připomínajíc, buď z příkladu Svatých ke ctnostem jejich nás povzbuzujíc. Nejsou ovšem všechny ty zbožné památky stejné důležitosti, dle čehož i Církev sv. dělá rozdíl ve slavení jich; při některých obmezujef se toliko na pobožnost kostelní a na modlitby duchovních sluhů svých, pročez svátky takové jen kostelní slují, jako stává se o dnech obyčejných čili všedních. Jiné důležitější památky velí Církev sv. slaviti i mimo chrám, v životě

rodinném a společenském, a ty nazývají se svátky zasvěcené. Těchto svátků vzrostl během času značný počet mezi křesťany; když však horlivost náboženská počala ochabovati, zehráno s mnoha stran na velký počet svátků, že prý tím obchody trpí, že dělnické třídě výdělek se zkracuje, ano některým vlažným, zvláště zednářskými zásadami nadchlým panovníkům zdálo se, že by těmi svátky přemrštěnost náboženská prý podněcována byla. I zrušeny jsou některé svátky veřejné a jen kostelními zůstaly, jako svátky svatých apoštolů, vyjma slavnost jich knížat sv. Petra a Pavla; slavení jiných zase přeneseno na neděli následující, jako sv. Andělů Strážných, v Čechách první neděli v září.

I co do dne svěcení svátků činíme rozdíl mezi nimi; některé totiž každoročně téhož dne měsíce se opakují, pročež nazýváme je svátky stálé, jako na př. dnešní slavnost vždy 8. prosince, Narození Páně vždy 25. prosince, sv. Štěpána vždy 26. prosince světime. Jinak jest to se slavností velikonoční, která koná se první neděli po úplňku jarní rovnodennosti, dle níž pak zase jiné slavnosti se řídí, jako Nanebevstoupení Páně, hod Boží svatodušní, slavnost Božího Těla atd. To jsou slavnosti měnivé.

Mezi všemi slavnostmi křesťanskými jsou ovšem nejdůležitější ony, které svým bezprostředním působením Bůh trojjediný takřka sám zavedl v Církev katolické; jsou to, jak již povědomo, hody Boží vánoční, velikonoční a svatodušní, v nichž oslavujeme lásku Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel našeho. Chce však Církev sv. tuto trojí důležitou památku nám častěji na paměť uváděti, a zvolila k tomu již od časů apoštolských neděli. Jest to první den v témdni; první den to byl na tomto světě, kdežto Bůh počal tvůrčí dílo své, a k tomu cíli rozžehl všemohoucím slovem svým světlo; protož na paměť uvádí nám neděle i stvoření naše i osvícení našeho rozumu tím nebeským světlem sv. víry, že poznáváme Boha a vznešené určení své. Byla to neděle, když Kristus Ježíš slavný jako vítěz nad smrtí a ďáblem z mrtvých vstal a z moci svůdce pekelného nás vyprostil, pročež jest neděle radostnou památkou našeho vykoupení. Neděle to byla, když Duch sv. sestoupil na apoštoly a prvotní Církev posvětil, čím neděle stala se nám památkou posvěcení našeho. Jest tedy neděle dnem, kdež největších milostí nám se dostalo, jest oslavou našeho Božského Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel, jemuž jediné své bytí a svou věčnou spásu co děkovati máme. Kéž by také všickni křesťané neděli vždy jakožto den Páně ve zbožnosti a vděčnosti trávili! I zvláštní také slavnost nás k tomu povzbuzuje, totiž slavnost nejsv. Trojice Boží, kteráž koná se v neděli po svatodušním hodu Božím.

Dle období, ve kterém se nalézají, obdržují neděle i zvláštní jména, a rozeznáváme čtyry neděle adventní, neděle po Zjevení Páně, jichž dle času, kdy slavnost velikonoční připadá, jest někdy více, někdy méně, pak tři neděle devítníkové, jakožto předpostí, pak šest neděl postních, z nichž nejdůležitější jest smrtelná a květná, poslední s obřadem svěcení kočiček spojená. Po velikonoči následuje 6 neděl a po hodu svatodušním 23—28 neděl, dle toho, jak mnoho neděl bylo po Zjevení Páně.

Mimo tři hlavní hody Boží máme ještě jiné slavnosti Páně. Osmého dne po Narození Páně konáme slavnost Obřezání Páně k živé připomínce, že Kristus zákonu se podrobil jakožto věrný syn lidu israelského, z něhož

Mesiáš přijít měl. spolu také, aby nám příklad pokory a poslušnosti pozůstavil. Slavností touto počíná spolu i rok občanský, a spolčení té dvojí slavnosti učí nás i život a počínání naše časné Bohu zasvěcovati a při starostech časných z mysli nespouštěti nebeských. Šestého ledna koná Církev svatá slavnost Zjevení Páně, připomínajíc trojí zjevení Ježíše Krista, totiž mudrcům od východu, jimž jakožto zástupcům všech národův dal se poznati jako přislíbený Mesiáš; druhé zjevení při křtu od Jana v řece Jordáně, kdež Otec nebeský za Syna svého jej prohlásil; a třetí zjevení v Kaně galilejské, kdež při prvním zázraku objevil všemohoucnost svou. Druhá neděle po této slavnosti zasvěcena jest oslavě nejsv. Jména Ježíš, v němž každé koleno klekati má. Na památku, že Pán Ježíš čtyřicátého dne po svém narození byl v chrámě obětován, konáme 2. února slavnost Obětování Páně, při které příležitosti přinesla Rodička Boží dle zákona oběť na očistění matek předepsanou, pročež slavnost ta sluje též Očistování bl. Panny Marie čili Hromnice. Čtyřicátý den po velikonoci slavíme památku Nanebevstoupení Páně, v důvěře patřice s učeníky za Ježíšem, který předešel nás do slávy své, aby nám tam místo připravil. Ve čtvrtek po první neděli svatodušní, na niž, jak již připomenuto, připadá slavnost nejsv. Trojice, děje se po celé Církvi katolické oslava Božího Těla.

Mimo slavnosti Páně zavedeny jsou v Církvi katolické od dávných dob svátky Svatých a Světic Božích, z nichž pak nejpřednější počta přináležejí Marii Panně, neboť kdežto Svati jsou toliko služebníci a přátelé Boží, jest Maria Matkou Syna Božího a prostřednicí našeho spasení. Bůh sám mnohými způsoby vyznamenal Rodičku Boží, a proto i Církev sv. během roku církevního více památek k její počtě koná. Tak pro nynější dobu adventní ustanovila dnešní slavnost neposkvrněného Početí bl. Panny Marie, upozorňujíc nás na tu přednost, kterou Bůh Rodičce Syna svého poskytl, že nenechal ji poskvrnit hříchem dědičným. Za 9 měsíců po tomto svátku, dne 8. září, konáme slavnost Narození této Světičky. Že s obětováním Ježíše Krista spojena jest památka Očistování bl. P. Marie, bylo již podotknuto, o kteréž slavnosti světi se též svíce, a s nimi vede se průvod kolem kostela. Na devět měsíců před Narozením Páně, totiž 25. března, připomíná Církev sv. zasvěceným svátkem Zvěstování Panny Marie ono radostné poselství andělské, že přislíbený Mesiáš, vtělený Syn Boží, přijde na tento svět. Dále slavíme Navštívení Panny Marie tu neděli po 2. červenci, na kterýž den druhy ta památka návštěvy Marie Panny u Alžběty jako svátek zasvěcený se světila. Patnáctého srpna spolčuje se Církev bojující s Církví vítěznou ke společné radosti nad oslavou Rodičky Boží do nebes s tělem i s duší vzaté; a tu neděli po svátku Narození Panny Marie konáme památku požeňnaného Jména Panny Marie, za jehož vzývání před 200 lety Turci od Vidně odraženi byli. Mimo tyto slavnosti Mariánské slaví Církev sv. ke cti Matky Boží památku růžencovou, sedmi bolestí, sv. Škapuliře atd., kteréž zde onde slavnějším způsobem konávají se v neděle následující.

Chce také Církev sv. vděčnost svou projevit našim přátelům nebeským, totiž sv. Andělům, kteří netoliko v lásce své nás chovají a chrání, ale i při vykoupení našem zúčastněni byli; ku vděčné oslavě jejich tedy zavedla na první

neděli v měsíci září slavnost sv. Andělů Strážných. Oslavuje také Církev sv. mnohé z těch spravedlivých, kteří zde na zemi svatým životem zásluh si získali, tak že o jejich spasení pochybovati nelze; cti je jako Svaté a Světiце Boží. Nevolí k tomu však den jejich narození, poněvadž na svět přišli s hříchem, ale obyčejně jich památce zasvěcen bývá den jejich smrti. jakožto zrození pro nebe, aneb den jejich blahofečení; jediné narození Matky Boží a Předchůdce Páně slavíme, poněvadž Maria bez poskvrny hříchu byla počata a sv. Jan ještě v životě matky své byl posvěcen. Jakožto svátek zasvěcený po celé Církvi sv. koná se památka sv. Štěpána, prvomučenika, sv. knížat apošt. Petra a Pavla a společná slavnost Všech Svatých. Mimo to slaví se v jednotlivých zemích svátky zemských sv. patronů, jako v Čechách sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava, na Moravě sv. Cyrilla a Methoděje, apoštolů slovanských, ve Slezsku sv. Hedviky atd. I té církvi trpící — dušem v očistci — věnována jest zbožná vzpomínka ten den po slavnosti Všech Svatých, 2. listopadu, kdež obětuje Církev svatá vroucí přimluy a nejdražší oběť mše svaté za ukřácení muk jejich.

2. Povšimněme si nyní dále i způsobu, jak se světi slavnosti a svátky v Církvi katolické. Především třeba připomenouti, že dle dávného obyčeje počíná každá slavnost v Církvi katolické předcházejícím večerem, jehož ku modlitbám (nesporám) a k návštěvě chrámu Páně používáno bývalo, pročež i také svatvečer se nazýval. Taktéž před každou nedělí bývalo v obyčeji ustáti dříve v práci, aby se u večer sobotní vše ke dni Božímu připraviti a urovnati mohlo. Ovšem, že netýkalo se to jen potřeb časných, ale zvláště před většími slavnostmi scházivali se věřící k pobožnostem ve chrámu Páně, kdež žalmy společně pěli a zbožná rozjímání konali, jak o tom zmínku činí Skutkové apošt., připomínajice o věřících, že ve dnech přesnic, kdež Petr držán byl v žaláři, shromáždili se v noci v domě Markově a modlili se (Sk. ap. 12, 12.). A mnozí sv. učitelé církevní uvádí toto noční zbožné bdění před slavnostmi jako obvyklou pobožnost křesťanů; sv. Ambrož pak docela vykládá o Pánu Ježíši, že strávil noc na modlitbách (Luk. 6, 12.) ne proto, že by modlitby mu bylo potřeba, ale aby nám příklad zbožného bdění pozůstavil. Však kde jest věc sebe světější, aby jí hříšně nebylo zneužito? Když pak i v tyto noční pobožnosti leccjaké nešvary vměšovati se počaly, ustanovila Církev sv., aby ty přípravné modlitby před slavnostmi ne v noci, ale o předcházejících dnech se konaly, kteréžto dni dle účelu svého vigilie čili bdění neb svatvečery zvány byly. Jediná tóliko vigilie dle prvotního obyčeje koná se v noci, a to jest tak zvaný stědrý večer před hodem Božím vánočním. Vigilii ostatních na den přenesených máme několik, jmenovitě před hody Božími velikonočními a svatodušními, před některými slavnostmi marianskými, před svátkem sv. apoštolů Petra a Pavla a Všech Svatých.

Jakožto kající přípravy ke slavnostem bývají vigilie spojeny s postem buď úplným neb s ujmou v jídle; některé vigilie obzvláště s radostnými slavnostmi sloučené konají se bez postu. Nikdy však nemáme o vigilii z mysli pouštěti prvotní její účel a i v sobotu častěji uvážiti by prospělo, že slušno a žádoucí pro nás, abychom se na den Páně ve zbožnosti a počestnosti připravili. Z toho tedy můžete posouditi, jak velice se přiči tomu

dobrému úmyslu Církve sv. ty hlučné zábavy, plesy a pitky sobotní, jež obyčejně s pohoršením a zanedbáním služeb Božích v následující den sváteční končí. Hrubý člověk chce-li někoho hodně znectiti, opije se na to; a něco podobného čini křesťané, kteří v sobotu náruživosti své v hospodách nestříděmě hoví a v neděli pak v čas služeb Božích vyspávají. Ten toliko jest tu rozdíl, že tito poslední znectívají Boha samého a nestřídmost jejich sobotní jen ještě vinu a trestuhodnost jejich nedbalosti náboženské zvyšuje, tak že, jak sv. Alfons z L. dí, »dnové sváteční po hříšně promažené noci mnohým tak zhusta k tomu slouží, aby tím hlouběji v pekle byly pohřbeny duše větším množstvím hříchův, jimiž se pak obtěžují.«

Co týká se svěcení samých dnů svátečních, tu netřeba, tuším, ani připomínati křesťanům, že dítí se to má se srdcem zbožným a myslí k věcem nebeským obrácenou; jakož pak o slavnostech Páně tajemství Boží pokorně a kajicně uvažovati máme, tak o svátcích Svatých a Vyvolených Božích buďtež nám ctnosti jejich příkladem a povzbuzením k životu bohulibému. »Narozeniny Svatých střídmi slavte,« napomíná sv. Augustin, »abyste následovali těch, jenž nás předešli, a aby se z vás radovali, jenž za vás orodují, aby požehnání Páně na věky zůstalo s vámi. Staň se, staň!« Povinnost návštěvy služeb Božích dopoledních i odpoledních připomenuta byla při výkladech III. přikázání Božího a prvních dvou církevních, jakož i když rozjímali jsme o pobožnostech. Kéž by jen věřící vždy také té povinnosti pamětlivi byli a svátky dle úmyslu Církve sv. světili!

Jako se na slavnosti a svátky patřičně připravovati máme, tak jest prospěšno pro nás, abychom spasitelný jich dojem déle u sebe podržeti hleděli; a k tomu cíli zavedla Církev sv. při některých větších slavnostech oktávy, tak aby pobožnost té které slavnosti buď po celých osm dní aneb aspoň osmý den byt ne svátečně tož na jisto v modlitbách kněžských a chrámových trvala. Tak bývalo v obyčeji již u Židů při některých přednějších slavnostech, jako o velikonoci, posvěcení chrámu, o letnicích atd. V Církvi katolické od nejstarších dob mají své oktávy hody Boží, slavnost Zjevení a Nanebevstoupení Páně i posvěcení chrámu; některé svátky mariánské a sv. patronů zemských a j.

I z tohoto obyčeje svěcení svátků v Církvi katolické vysvítá, jak bedlivě tato matka naše při každé příležitosti o to se stará, aby nám naše povolání stále na myslí tanulo, a my abychom zbožným obcováním s nebešťany stále se posvěcovali. Kéž bychom dbali toho úmyslu Církve sv., kéž bychom o slavnostech roku církevního pozorovali s bedlivostí i zbožností ta ukazovadla a dle nich se řídíce ostříhali cest, které k nebi vedou! Amen.



## Neděle III. adventní.

Řekl: Já jsem hlas volajícího na poušti:  
Spravte cestu Páně. (Jan 1, 23.)

Již naplňovati se počínal čas příslibení o Mesiáši učiněného; a když na poušti za Jordánem povstal muž, jenž prostým a slechetným životem svým pozornost všeobecnou vzbuzoval a mocným slovem všech ku pokání a k životu spravedlivému pobádal, tu mnozí již o tom přemýšleti počali, není-li on snad ten příslibený Mesiáš, tak že fariseové za dobré uznali, odeslati k němu posly s otázkou: »Ty kdo jsi?« A muž ten, pod jménem Jan Křtitel nám známý, neotálel udati jim důstojné povolání své, které měl jakožto Předchůdce Páně: »Řekl: Já jsem . . .« I nám se chýlí čas adventní ku konci, blíží se slavnost příchodu Páně; pročež i k nám vysílá Církev sv. jakéhos kazatele, jenž také ve střídmosti si libuje a ku kajicnosti nabádá: jest to půst kvatembrový v tomto témdni předepsaný, jenž zdá se mi slovy Janovými volati k nám: »Spravte cestu Páně!« Tento nabadatel církevní častěji, a to čtyřikrát do roka u nás se přihlašuje, z čehož poznati lze, že Církev sv. tomu poselství jeho důležitosti příkládá. Záhodno tedy bude, bedlivěji uvážiti: Jaký jest původ i účel kvatemburu a jak se zachovávatí má.

1. Původ tohoto postu v Církví katolické naznačuje již jméno kvatember čili čtvero suchých dnů. Pochází jméno kvatember od latinského slova quatuor tempora, což po česku znamená čtvero dob, poněvadž ve čtyřech rozličných dobách roku církevního půst ten již od prvních časů Církve držán býval; a že věřící tuhý půst v ty dny zachovávali, spokojující se toliko suchými pokrmy, příkládáno mu jméno »čtvero suchých dnů.« Křesťané ze židů na víru obrácení byli zvyklí takovému postu, poněvadž již v starém zákoně předepsán byl, a to dle slov proroka Zachariáše na 4., 5., 7. a 10. měsíc (8, 19.); dle toho starého obyčeje zachovávali věřící půst ten již od prvních dob křesťanstva, tak že papež Lev právem nazývá ho ustanovením apoštolským. Papež a mučelník sv. Kalixt, jenž řídil Církev od r. 218—223., předepsal půst ten všem věřícím čtyřikrát do roka, ač dni k tomu pro všechny krajiny nebyly stejně určeny; teprv během 4. a 5. století vešlo v obyčej, že konán býval v každém čtvrtletí, totiž na počátku roku církevního po 3. neděli adventní, kdež na příchod Mesiáše se připravujeme; z jara v prvním témdni čtyřicetidenního postu jakož velevázný jeho počínek; pak v oktávě svatodušní, v době to od samého Krista k postu naznačené, an již odňat byl ženich apoštolům (Luk. 5, 35.); a konečně ten týden po povýšení sv. kříže k významné připomínce, že zapíráním sebe Krista následovati máme.

V každém z týdnů uvedených jsou za dny postní ustanoveny: středa, pátek a sobota. Že právě ty dny k tomu zvoleny byly, snadno pochopí katoličtí křesťané; nebo komu není povědomo, že středa to byla, kdež fariseové a starší lidu v radu vešli, aby Ježíše jali a usmrtili? Pátek jest však památka smrti Páně, v sobotu pak připomínáme si zármutek, kterým apoštolové a přátelé Ježíšovi sklíčeni byli, když tělo jeho v hrobě odpočívalo. Právem tedy tyto dnové bolné upomínky zvoleni jsou pro nás za dny kající.



2. A co asi pohnulo Církev sv., že zavedla tento čtvrtletní půst mezi věřícími? Nebyl to zajisté jen zděděný obřadní předpis zákona židovského, ale ona věsti se dala při tom zvláštními veledůležitými účely.

a) Mysl kající především zamýšlí Církev sv. u nás povzbuditi postem tím. Proto v kvatembriu adventním častěji připomíná proroka Isaiáše, jenž kajícím milosrdenství a spásu sliboval, v kterémž smyslu nabádal lid i veliký kazatel jordánský řka: »Já hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně.« V kvatembriu postním uvádí za příklad kajicnky Ninivetské, na něž sám Kristus se odvolává, že k slovům proroka Jonáše pokání činili. O postu svatodušním vypravuje nám Církev sv. v částkách písmá sv. k povzbuzení kajivosti naší, jak Kristus Ježíš šlakem poraženému i mnohým, kteréž přinášeli k němu, zdraví tělesné i duchovní udílel, vida viru i kajivnost jejich. Konečně pak když o suchých dnech podzimních slyšíme, jak k důvěrné prosbě otcově osvobodil syna jeho od ducha zlého a tomuto zpět se vrátiti zakázal; jak kající hříšníci na milost přijal a podobenstvím o stromu neužitečném, za něž zahradník se přimlouval, milosrdenství Boží připomněl a na ženě uzdravené dokázal: zdali to vše nepobádá i nás ku kajivosti, kterouž bychom sobě odpuštění hříchův a milost u Boha zjednati mohli? Ano, Církev sv. nechce, abychom v hříchy zabředli a v nich utkvěli, neboť ví, jak nešťasten jest člověk, jenž v životě nekajícím setrvává; proto každé čtvrtletí nás opět a opět ku pokání volá, abychom upravili Kristu Spasiteli cestu do srdce svého. Ten účel přičítá postu kvatembrovému i sv. Lev Vel., řka: »Zachovávání zdrželivosti jest za tou příčinou na čtvero časů ustanoveno, abychom vracejícími se lhůtami ročními poznali, že neustálého očisťování potřebujeme.« Jest tedy ten čtvrtletní půst kvatembrový jakási oběť smírná a kající, kterou Bohu rozhněvanému přinášíme na zadostučinění za urážky, jež jsme mu v čtvrtletí uplynulém způsobili. Kéž bychom tedy s Davidem uznali, »že oběť Bohu příjemná jest duch zkormoucený!« (Žalm 50, 19.)

b) Cesta, kudy brává se obvyklý průvod poutnický, znamenána bývá jednotlivými kapličkami, u nichž zbožní poutníci k modlitbě a ke spasitelnému rozjímání se zastavují. K takovým zbožným a vděčným rozjímáním na pouť naší pozemské zastavuje nás Církev sv. v každém čtvrtletí o postu kvatembrovém, vybízejíc nás, abychom na přčetná dobrodini, od Boha nám prokázaná, se rozpomenuli a neskonaleu jeho dobrotu s vděčností velebili. A tof druhý účel kvatembriu. Nevděk bolí a zarnucuje dobrodince, i připravuje také o další jeho přízeň: jest to nepravosť ohyzdná u každého, obzvláště však hanobiti musí křesťana, jenž neskonale dobroty Boží dobře si jest povědom a se sv. apoštolem Jakubem uznati musí, že »všeliké dáni výborné a každý dar dokonalý s hůry jest sestupující od Otce světěl« (1, 17.). Celý život náš jest dar a milost od Boha; ani jediného dechnutí nemohli bychom si zaopatřiti bez vůle Boží; nezasluhuje-li to častého vděčného uvážení? K tomu povzbuzuje nás Církev sv. v každém čtvrtletí o suchých dnech, vybízejíc, abychom uvážili, jak mnozi v tom čase uplynulém na věčnost byli povoláni, nás však že Bůh netoliko zachoval, ale nad to i vším pro tělo i duši potřebným obdaroval. A zdali snad my jsme si toho nad jiné více zasloužili? Ach, jak liché jsou všechny ty naše domnělé zásluhy! Ba svědomí naše spíše nehodnost nám vytýká; a proč tedy Bůh

přece k nám tak dobrotiv? Dobře dí staré přísloví, »že Pán Bůh vždycky rozdává, i když nemá komu,« čili když si toho ani žádný nezasluhuje. A v tom právě máme zvláštní důkaz převelické lásky a dobroty Boží, že i bez zásluh našich nám dobrodiní prokazuje. »Jakož tedy žádného okamžení není,« dí sv. Augustin, »v němž by člověk neokoušel a nepožíval dobroty Božské, tak nemá také býti žádného okamžení, v němž by ho neměl na paměti.« Uposlechněme proto povzbuzení Církve sv. a těch dnů kvatembrových použijme k osvědčení vroucí vděčnosti své k Bohu. Jelikož však bez milosti Boží bychom obstáli nemohli, připojme k tomu i vroucí prosbu, aby ani v budoucím životě nás neopouštěl, k čemuž i sv. apoštol v dnešní epistole vyhází nás řka: »Ve všelike modlitbě a prosbě s důvěrou známými buďte žádosti vaše Bohu« (Fil. 4. 6.).

c) A ještě jeden veledůležitý účel spojila Církev sv. se slavením čtvera suchých dnů. V tyto dny všeobecné kajicnosti a společných modliteb celé Církev bývali od dávných časů svěceni sluhové církevní, a ty odporoučí Církev přimluvě věřících. Když Šavel a Barnabáš při postu a modlitbě všech věřících v Antiochii oddělení byli k dílu apoštolskému (Sk. 13, 3.), a tito opět po jednotlivých církvích starší zřizovali, tu všichni věřící pomodlivše se s postem Pánu je poroučeli (Sk. 14, 22.): tak přeje si i nyní Církev sv., aby věřící obzvláště o suchých dnech k Bohu se modlili, aby horlivé duchovní pastýře Církvi své popřáli ráčil. A kdož by neuznával toho potřebu? Považte, že v ruce těch sluhů Církve svěřena jest spása mnoha set i tisíc duší; oni mají jim býti světlem (Mat. 5, 14.), skývati jim radu i poučení, těšiti jich v nesnázech, posvěcovati jich svátostmi, nad nimi vésti soud k rozbřešení neb zadržení hříchů jejich, jim za prostředníky i přimlouve sloužiti. Jak veledůležitý ale i nesnadný to úřad, k němuž pouhá síla lidská nestačí; a proto žádá Církev té přimluvy věřících. Uznal toho potřebu druhdy i sám Kristus Ježíš, když patřil na zástupy, jež byly rozptýleny jako ovce nemající pastýře, jež vypadaly jako pole úrodou naplněné, jež nemá kdo posíci; a protož litostí hnut vybízel posluchače: »Proste Pána žni, aby poslal dělníky na žeh svou« (Mat. 9, 36—38.). A zdali v nynějším čase nepocituje se tentýž nedostatek horlivých dělníků na roli Boží? Či tu první povinnost jako věřících, aby o své duchovní učitele, rádce a posvětitel Boha prosili? Starostlivě pohlízi rolníci k černým mrakům, které úrodu jejich zhubiti hrozí, a pobízí dělníky, aby ji včas ukliditi mohli; přihlížejte alespoň s takou péčí i k úrodě duší svých, a proste zvláště o dnech suchých Pána žni, aby . . .

3. Zbývá nyní ještě zodpověděti otázku, jak světi a zachovávatí velí Církev sv. suché dny? Odpověď na to jest krátká: jako dny kající. Máme tu chovati se po příkladu svatého Jana Křtitele na poušti, totiž sloužíce Bohu modlitbami, zapíráním sebe a dobrými skutky.

a) Mysl zbožnou hledí Církev sv. v nás vzbuditi již tím, že pro suché dny zvláštní mše sv. zařídila, při nichž k tomu účelu modlitby se konají a částky příhodné z písem sv. tak zvaných proroctví se předčítají. Tak hned při počátku mše sv. po »Kyrie« vrací se kněz opět ku straně epistolní a tu ku kající zbožnosti vyhází volaje po latinsky: »Modleme se! Skloňme kolena!« Za starých dob potrvali věřící po těchto slovech delší dobu ve zbožném, tichém rozjímání, až jich jáhen opět ku povstání vyzval. O suchých dnech svatodušních,

kdež koná se radostná památka seslání Ducha sv., jehož milost i my s nebe očekáváme, vybízí Církev k modlitbě, však bez kajícího poklekání. Obsah modliteb a lekcí čili čtení, jež říká kněz na levé straně oltáře, vztahuje se k době církevní, do níž právě kvatember spadá. Tak o suchých dnech adventních vyjádřena tu touha po přislíbeném Mesiáši ; v postě vybízí Církev sv. k bedlivému plnění zákona Božího a slibuje milosrdenství těm, kdož ve zkroušenosti k Bohu se obrátí; o suchých dnech svatodušních připomíná se nám tajemství seslání Ducha sv. a divotvorné jeho působení s pokynutím, abychom si darů jeho získati hleděli; na podzim pak, v čas sbírání ovoce uvádějí se účinky milosti Boží, toho duchovního ovoce a ukazuje se nám, kterak bychom živou věrou a obětováním se Bohu jeho požehnání a spásy věčné si zasloužiti mohli.

b) Spojuje však Církev sv. o těch dnech kvatembrových s pobožností i půst, nebo pamětliva jest, jak právě půst Ninivetským i jiným kajcincům velice prospěl a milosrdenství Boží získal; a svatý Otec církevní Augustin ten prostředek vřele odporoučí, když dí, »že dobré jest modlení, ale spojené s postem a almužnou.« K postu kajícímu tedy vybízí nás o těch suchých dnech Církev svatá, a to v adventě příkladem onoho kazatele jordanského, který ošlén v prosté roucho ze srsti velbloudi jen nejjednodušším pokrmem: kořinky, medem lesním a kobyilkami se spokojil. O postním kvatembu připomíná Církev sv. Mojžíše, který po 40 dní bez pokrmů trávil ve společnosti Boží na hoře Sinaj, a proroka Eliáše, který pokrmem nadpřirozeným posílněn napotom po 40 dní putoval na horu Boží Horeb. O suchých dnech svatodušních uvádí nám slova sv. Petra na svědectví, že učeníci na modlitbách a s postem Ducha sv. očekávali a milosti jeho skutečně účastni se stali. O postu podzimním pak připomíná se, jak Ježíš Kristus sám poučuje učeníky o účincích kajícího postu proti pokušiteli pekelnému, řka k nim: »Toto pokolení nemůže ničím vyjíti, jediné modlitbou a postem« (Mar. 9, 28). Nařízen byl proto od starodávna na dny suché půst, který v prvních dobách byl velmi přísný, tak že věřící jen suchým chlebem a to až po západu slunce se spokojovali. Nyní zmírněn a usnadněn jest půst tento v mnohém ohledu; úplný ponechán jest toliko na středu a pátek, kdežto v sobotu maso jísti jest dovoleno.

Čím však shovívavější jest Církev ohledně postu, tím štědrejší a obětavější máme my se osvědčovati v dobročinnosti, nebo takový půst obzvláště odporoučí sv. Lev, abychom, co ústům odepřeno, ochotně poskytli k občerstvení nuzných.

Ovšem že s ujmou pokrmů spojovati máme i půst duchovní, totiž přemáhajice žádosti tělesné a odřikajice se zábav a vyražení v těch dnech, abychom takto i zevnějším životem a celým chováním svým kajicnost a zkroušenost na jevo dávali. Z té příčiny se také dle usnesení církevního sněmu Pražského o suchých dnech jakož o dnech kajících svatební veselí držeti zapovídá.

Důležité tedy i svým původem i svým účelem jsou suché dni pro nás katolíky, a každý má zajisté dosti příčin, aby v těch dnech mysl svou obrátil k Bohu a před ním v kajicnosti se pokořil, jemu za přijatá dobrodiní poděkoval a sebe i veškerou Církev jeho milosrdenství a lásce doporučil. Mimo to každá

ta doba církevní, do níž právě kvatember připadá, má mnoho posvátné látky, o níž bychom zbožně rozjímali. Co pak právě nynější doby se týká, kéž by ten pŕst kvatembrový nám hluboko v srdce vstŕpil napomínání kazatele jordanského a my uposlechnuvše kéž bychom připravili cestu pro svého Spasitele, aby k nám s milostí svou zavítal. Amen.

## II.

Ve všeliké modlitbě a prosbě s díkůčiněním  
známy buďte žádosti vaše Bohu.

(*Fvl. 4, 6.*)

Pro hřích Adamův stihla kletba Boží netoliko provinilce lidské, ale v jisté míře i veškeré tvorstvo, jež člověku jako pánu svému podřízeno bylo; vykopením tedy sejmuta měla býti tato kletba všeobecná a nad to chystal Bůh v milosrdenství svém i požehnání své netoliko pro lidi, ale i pro celou přírodu. S toužebností proto očekáván byl Vykupitel a právem vybízí nás Církev svatá ku radosti, poněvadž »Pán blízko jest«; v něm zajisté naše naděje, naše radost, naše spása. A složil Kristus Ježíš zásluhy své a milost dobytou v Církvě své, odkud jako z nevyčerpatelného pramene prýští a rozlévá se posvěcení pro veškeré tvorstvo. Bezprostředně docházejí lidé posvěcení ve svatých svátostech, v nichž se nám milost Boží buď nově udílí neb rozmnožuje. Jsou však mimo to v Církvě katolické ještě jiné mimořádné prostředky, jimiž se nám na přímluvu Církvě Kristovy posvěcení dostati může, jestli i my sami »ve všeliké modlitbě a prosbě s díkůčiněním žádosti své přednášíme Bohu:« jsou to žehnaniny a svěceniny čili sakramentalie.

Má totiž Církev svatá moc, jistými posvátnými úkony osoby i věci z působení a z nadvlády ďábla vyprostiti, jim žehnati a je posvěcovati; církevní ty úkony nazýváme zařikání, žehnaní a svěcení. V čem toto obřadní konání záleží a jaký jest toho účel i účinek, s pomocí Boží dnes vyložím.

1. První způsob, kterým Církev svatá úkol posvěcování koná, jest zařikání či zažehnavání. Hříšným pádem prvního člověka dosáhl ďábel nad lidstvem i ostatním tvorstvem na zemi jakousi moc a nadvládu, kterou bludy a neřestmi šířenými utvrditi si hleděl. Kristus Ježíš, Vykupitel náš, jenž přišel, aby potřel hlavu hada pekelného, rozptýlil učením svým bludy a lži ďábelské i poskytl nám též prostředek k očištění hříchův a nepravostí; však i bezprostřední nadvládu, ve které ďábel tvorstvo pozemské držel, Kristus moci svou seslal i obmezil: On slovem svým osvobozoval posedlé, jméno své ďáblu hrozným učinil, učeníkům moc k vymítání zlých duchů a k odstranění rozličného škůdnictví ďábelského světil. Tuto moc od Ježíše Krista přijatou vykonává Církev sv. zařikáním čili zažehnaváním, a není tedy těžko domysleti se, v čem toto záleží. Jest to posvátné konání, kterým Církev svatá zlého ducha i škodlivé jeho působení od lidí a věci odvrací aneb tyto před škůdnictvím jeho chrání. K zařikání tomu uzpůsobeni bývají sluhové církevní zvláštním nižším svěcením, jež exorcista sluje.

A zajisté jest nám takové ochrany velice potřeby; nebo ten nepřítel spásy naší »obchází stále jako lev řvoucí, hledaje koho by pohltil.« (I. Pet. 5, 8.) On používá každé příležitosti k našemu pokušení a vůle naše žádostivostí zlou porušená nedovedla by mu vždy dokonale odírat. Proto sv. apoštol Pavel povzbuzuje nás, abychom oblékli se v odění Boží, abychom mohli státi proti úkladům ďábelským (Ef. 6, 11.). Pod ochranu Církve svaté se utečme, která zažehnáním svým zahání pokusitele. nás pak v odění Boží obléká, aby nám šípy nešlechetníkovy ublížiti nemohly. Skrze Církev sv. působí tentýž Ježíš Kristus, před nímž zlí duchové se třesou; pročez v zařikání církevním uvádí se Ježíš Kristus jakožto Soudce věčný, jenž ničí řiši pekelnou a Církev sv. povědoma sobě plnomocenství svého ve jménu Ježíše Krista vyzývá škůdce pekelného: »Odstup, odejdi satane!«

Takové zařikání děje se zvláště při udílení křtu sv. a při některých svěceních: mimo to pak k ochraně věřících odporoučí Církev sv. jako vydatný prostředek proti škůdci pekelnému často žehnati se křížem sv. a kropiti se vodou svěcenou. Mezi vykoupenci Kristovými ovšem zlomena jest moc škůdce pekelného; avšak misijnáři vypravují nám ze zemí pohanských mnohé případy o posedlých, podobné těm, o nichž čteme v písmě sv. z času osobního pobytu Ježíše Krista na zemi; sluhové církevní používají právomoci od božského Mistra přijaté, aby zařikáním církevním nešťastníky ony z moci ďábla vyprostili.

Však nemůže-li ďábel lidi bezprostředně v moc svou dostati, prostředně na majetku a jinak jim škoditi hledí. Viděli jsme tak u Joba, jehož o celé jmění ano i o rodinu jeho připravil. Z dopuštění Božího potkáva podobné pokušení časem i křesťany; avšak Církev sv. tu přispívá jim ku pomoci, když posv. zařikáním svěřence své před brozící záhubou chrání, neb nešťastnou pohromu škůdce pekelným jim způsobenou mírní aneb zcela odčičuje. Ovšem že věřící, kteří této pomoci Církve se doprošují, důvěrou svou a zbožným úmyslem té milosti hodnými se osvědčiti musí. Pověřené zneužití prostředku toho nejen neprospělo by, ale spíše uskoditi a zlobu ďábelskou podporovati by musilo. Viztež tedy, napomínám se sv. apoštolem, »abyste milosti Boží nadarmo nepřijímali.« (II. Kor. 6, 1.).

2. K vykonanému zařikání připojuje Církev sv. obyčejně i žehnání; a v čem toto záleží? Jest to modlitba, kterou Církev sv. jakož prostřednice posvěcení našeho žehnajíc křížem sv. pomoc a požehnání s nebe na lidi svolává a věci, jež požehnala, jim zvláště prospěšné a užitečné činí. Děje se tedy toto žehnání církevní nad lidmi i nad věcmi, a to opět z právomoci, kterou Církev sv. od Ježíše Krista obdržela. Jak často a jak hojně udílel tento Božský Přítel náš požehnání své již za svého na zemi přebývání! On žehnal dítkám, jež mu matky přinašely; když po svém z mrtvých vstání zjevoval se učeníkům, tu s pozdravem svým »pokoj vám« spojoval i požehnání své: a před svým nanebevstoupením ještě učeníkům svým naposled požehnal. Vime, že i věci žehnal, n. p. ony chleby a rybičky, jimiž jednou 5000, po druhé 4000 lidstva nasýtil, a tak podobně vždy žehnal pokrmy před jídlem; i chléb a víno, než v tělo a krev svou je proměnil, požehnáním svým posvětil. K takovému žehnání splnomocnil Ježíš Kristus i učeníky své, ano požehnání všude aby roznášeli, jim přikázal, říka: »Do kteréhožkoli domu vejdete, reete

nejprve: Pokoj domu tomuto.« (Luk. 10, 5.) Že učeníci to požehnání Boží lidem skutečně nabízeli, máme mnoho dokladů z písma svatého: tak sv. Petr po uzdravení chromého připomíná lidem, že všeliké požehnání s nebe přichází skrze Syna Božího, »kterého poslal Bůh dobrořečícího nám.« (Sk. ap. 3, 26.) Podobně i svatý apoštol Pavel oznamuje věřícím římským, že »v hojnosti požehnání evangelia Kristova přijde« (10, 29.), a v listu k Efeským dí, »že Bůh požehnal nás všelikým požehnáním duchovním ve věcech nebeských v Kristu« (1, 3.). Ano sv. apoštol Petr uznává věřici za oprávněné, »aby požehnáním dědičně vládli.« (I. Pet. 3, 9.)

Odůvodněné jest tedy obřadní žehnání Cirkve; všimněme si však také, za jakým účelem se děje. I to dosti zřejmě vysvitá z toho posv. konání. Církev žehnajíc lidem vyprošuje jim takto pomoc od Boha, aby netoliko před všelikou nehodou chráněni byli, ale i pro tělo a duši požehnání Božího obdrželi. Tak děje se n. př. při službách Božích, kdež sluha církevní shromážděným věřícím žehná buď rukou neb nejsv. Svátostí oltární; za požehnání kněžské prosí též kajicník před svou zpovědí; požehnání udílí Církev sv. novomanželům, šestinedělkám, poutníkům, vojínům atd. — Žehná-li Církev sv. věci nějaké, prosí při tom Boha, aby tyto věci ku prospěchu sloužily lidem, pokud jich patřičně a s dobrým úmyslem užívati budou. K obyčejným věcným žehnaním patří beránek velikonoční, vejce, víno a jiné potraviny; při průvodech o dnech prosebných žehná Církev sv. osení, o svátcích mariánských rozličné byliny. Žehnány bývají i přibytky, budovy školní, prapory atd.

K žehnání věci bere se obyčejně kříž a rozžehají se svíce, abychom vždy pamětlivi byli, že Ježíš Kristus, to »světlo pravé,« nám všeliké požehnání zasloužil. Každé žehnání počíná Církev sv. slovy: »Pomoc naše ve jménu Páně, jenž učinil nebe i zemi,« povzbuzujíc tak věřících, aby všelikou pomoc vždy s důvěrou u Boha hledali. Modlitby své sprovází Církev sv. znamením sv. kříže a končí je slovy »pro Ježíše Krista Pana našeho,« načež kropí a okuřuje věci požehnané, aby tak připomenuto bylo, že jen k účelům dobrým a s myslí zložnou jich používáno býti má.

3. Zbývá ještě promluvit o církevním svěcení, jímž rozumíme ono bohoslužebné konání, skrze které Církev sv. osobu neb věc nějakou k výhradní službě Boží a k účelu posvátnému ustanovuje i zasvěcuje. Ovšem že nemíni se tím posvěcení svátostné, jakéž při udělení svátostí milost Boží působí, nýbrž zasvěcení či obětování osoby neb věci přímluvou Cirkve vykonané. Jest však také rozdíl mezi žehnaním a svěcením církevním. Kdežto při žehnání osob se těmto toliko pomoc a požehnání od Boha ku konání jich povinností vyprošuje, zaslubuje a světi Církev sv. při svěcení osoby k bohoslužebnému úřadu, k čemuž i zvláštní posv. povinnosti jim ukládá. Nabývají tudíž lidé svěcením vyšších důstojností a v užší spojení s Bohem vstupují, tak že jim obzvláště platiti může slovo sv. apoštola Pavla: »Nyní pak služebníky Božími učiněni jsouce, máte užitek svůj ku posvěcení« (Řím 6, 22.). Takové svěcení jest n. př. tonsura a čtvero nižších svěcení čekanců kněžských, svěcení osob řeholních, korunovace papeže atd.

Věci žehnané ponechávají se v užívání lidí, jimž náleží; však světi-li Církev svatá věci nějaké, tím vyjímá je z užívání obecného a výhradně

k bohoslužebným úkonům je určuje. Tak děje se na př. při svěcení vody, olejů, svící hromničných, popelu, kostela, hřbitova, obrazův atd.

Modlitby a přímluvy při jednotlivých svěceních jsou dle účelu rozličné; vždy však koná je Církev sv. ve jménu Ježíše Krista, původce všeho posvěcení. I tu používá se posv. znamení kříže, vody svěcené a okuřování, při některých svěceních pak i sv. olejů. Některá z těchto svěcení vykonávají toliko biskupové, jako svěcení zvonů, olejů, chrámů; jiná konati mohou i kněží. Věci posvěcené nazývají se svěceniny, a máme je ve vážnosti míti a jen ke zbožným účelům a dle úmyslu Církve sv. jich používatí, varujíce se při tom vši pověry.

Trojí toto obřadní konání v Církvi katolické není ovšem bezprostředně od Ježíše Krista zavedeno, aniž také zvláštním zákonem nařízeno; ale přesvědčili jste se při rozjímání dnešním, že velice prospěšným nám se státi může. Vždyť děje se za přímluvy samé Církve, kterou ujistil Kristus Ježíš vyslyšením u Boha, začkoliby prosila ve jménu jeho. Církvi své také svěřil rozdělení milostí svých a proto jejím prostřednictvím mnohých dobrodiní i při tomto posvátném konání dojiti můžeme. A skutečně také dle ujistění Církve sv. těmito posv. obřady býváme z moci ďábla vyprostěni a před rozličným zlem duchovním i tělesným ochráněni; spolu pak docházíme i odpuštění všedních hříchův a časných trestů. S myslí zbožnou tedy zúčastňujeme se při těch posv. obřadech církevních, doporučujeme se i v přímluvu Církve sv., skládajíce důvěru svou na Božské milosrdenství a na zásluhy Ježíše Krista Pána našeho. Amen.



## Neděle IV. adventní.

Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdávajících tajemství Božích. (I. Kor. 4, 1.)

Pokud ve svatosti a neporušenosti trvali první lidé, Bůh osobně s nimi obcoval a tak život jejich v ráji oslazoval, od nich pak bezprostředně přijímal projevy úcty a lásky jako od andělů v nebi. Hřích však přetřhl toto osobní Boha s lidmi obcování; lidé z ráje vyhnání neměli na této zemi více uzříti tváře Boží tak, jak vídali ji první rodiče v těle ještě neporušeném, nesmrtelném. Bůh od té doby obcoval s lidmi skrze prostředníky, totiž patriarchy a proroky; ku konání bohoslužby pak zvoleni byli v lidu israelském mužové z pokolení Levi, z domu Aronova. Když však přišel nejvznešenější prostředník mezi Bohem a lidmi, Kristus Ježíš, a vykonal dílo vykoupení, ustanovil a splnomocnil k tomu učeníky, kteří by to ospravedlněni a posvěcení v lidstvu zprostředkovali a případně obřady konali. Tak založil Kristus v Církvi své kněžstvo nové, o němž v dnešní epístole slyšeli jsme úsudek oprávněný; sv. Pavel, jehož sám Kristus Ježíš za učeníka svého povolal, di zřejmě o kněžstvu Kristovu: „Tak o nás smýšlej . . . Z významných těch slov vysvitá: 1. jakým posláním a plnomocenstvím vykázati se mohou kněží v Církvi katolické; 2. jaký jest úřad a jaké povolání jejich; jakož i 3. které povinnosti k nim mají věřící. O tom s pomocí Boží promluvíme.

1. Nikdo zajisté nebude popíratí knížeti práva, aby si určit zástupce, skrze něž by s poddanými svými jednati, vůli svou jim oznamovati a milosti své udíleti chtěl. I ten kníže svrchovaný, Pán nebes a země, zvolil si takové prostředníky: ve starém zákoně byl to Aron a potomci jeho, v novém pak zákoně čili v Církvi Kristové jsou to kněží katoličtí. Proti Aronovi vystoupili drzí odpůrci Kore, Dathan a Abiron, a popírajíce mu oprávněné přednosti kněžské, zpupně pravili: »Všecko množství jest množství svatých a mezi námi jest Hospodin: proč se vyzdvihujete nad lid Hospodinův?« (IV. Mojž. 16, 3.) Však těžce ztrestána jest drzost jejich; pozřela je země a, jak písmo dí, »za živa vstoupili do pekla.« Nicméně ani ten přísný trest Boží neodstrašuje bezvěreckých rouhačů novověkých, kteří by proti vůli Boží nejrady odstranili kněžstvo katolické. Nedbají na slovo sv. apoštola Pavla, jimž sebe i všechny kněze Církve katolické za služebníky Kristovy prohlašuje. V zaryté zášti proti Církvi provolávají, že není kněžství potřeba, ba že oni jen ze sobeckých úmyslů prý vtrájejí se mezi Boha a lidi; ano někteří v rouhání svém i tak daleko se odvažují, že jsoucnost Boží popírají, a není-li prý Boha, k čemu trpěti jeho kněze? Patrně mluví tak z nich jen zloba ďábelská, která hledí lid od kněží odtrhnouti a tyto strážce víry a zákona Božího odstraniti, aby pak tím snáze Církev Kristovu podvrátiti mohli. Pekelné tyto zámysly i nejdřívším bezprávím provésti se snaží: kněze a biskupy z míst jejich vyhánějí, úřad a službu konati jim zakazují, nejen oprávněné platy jim zadržují, ale i majetek Církve loupi, vrchního pastýře Církve v zajetí drží a ostatním sluhům církevním žalářem vyhrožují. Avšak neohrožené setrvávají tito strážcové na Sionu. Což medle sílí je? Vědomí, že od Boha povoláni a splnomocněni jsou; ústy apoštola Páně odpovídají na všechny nájezdy: »Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových;« nám vykázano postavení od Božského Mistra našeho, »aniž kdo sám sobě osohuje té cti, ale kdož povolán bývá od Boha jako Aron.« (Žid 5, 4.)

K úřadu kněžskému potřebi milosti a pomoci od Boha; kdož tedy úřad ten zastávati chce, od Boha dárcem milosti, povolán a splnomocněn býti musí. Žádný z apoštolů nenastoupil úřadu svého, leč k výslovnému povolání a vyzvání Ježíše Krista; on založil Církev a také ustanovil správce její, což připomínal řka k nim: »Ne vy jste mne vyvolili, ale já jsem vyvolil vás a postavil jsem vás, abyste šli a užitek přinesli, a užitek váš aby zůstal.« (Jan 15, 16.) A jakož apoštolové od Ježíše Krista k úřadu svému povoláni byli, tak obdrželi i moc, voliti sobě pomocníky a nástupce; nicméně neosmělili se, připojiti k sobě, o kom přesvědčení nebyli, že od Boha povolán jest. Proto když po zrádném Jidášii doplniti chtěli počet svůj, modlili se řkouce: »Ty, Pane, který znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou jsi vyvolil, aby přijal místo posluhování tohoto a apoštolství.« (Sk. 1, 24. 25.)

Byť však nikdo neosmělil se, popíratí apoštolům povolání od Božského Mistra jejich, dosti drzí jsou fariseové novověcí, aby pochybnost svou pronášeli o nynějších kněžích Církve katolické, řkouce: Kdo dosvědčí nám, že tito od Boha povoláni a splnomocněni jsou? Na tuto pokryteckou otázku, s kterou i k Janu Křt. vysláni byli sliďící farisejští, odpovídá s celou rozhodností římský katechismus, že »kterých povolávají řádní správcové církevní, ti od Boha povoláni jsou,« a jim platí slova samého Božského Mistra: »Jako mne poslal



Otec, tak i já posílám vás.« (Jan 20, 21.) Ano co řekl druhdy Pán k Ananiášovi knězi, jenž o povolání Šavla, ač ne ze zlého úmyslu, byl v rozpacích, to v jisté míře platí o knězi katolickém: »On nádobou vyvolenou jest mi, aby nesl jméno mé před pohany i krále i syny israelské.« (Sk. 9, 15.) Necht' tedy pastoři a popové vykazují se jakýmkoliv posláním a necht' právomoc svou jakýmkoliv způsobem odůvodniti se snaží, nám katolickým kněžím stačí úplně slovo apoštolské, jež o sobě právem a výhradně pronésti můžeme: »Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových« — a »milostí Boží jsme, co jsme.«

2. Vyvolení a splnomocnění Božího tedy potřebl jest těm, kdož úrad kněžský v Cirkvi katolické zastávají chtějí; a v čem záleží ten úrad, čili jaké jest povolání knězi katolických? »Rozdavače tajemství Božích« nazývá sv. Pavel učeníky Kristovy a římský katechismus dí, »že s toutéž mocí, kterou apoštolové měli, vysílají se knězi katoličtí k dekonání svatých, k dílu posluhování, ku vzdělání těla Kristova.« (Ef. 4, 12.) Veliký to zajisté úkol sluhů Cirkve Kristovy, »kteréhož,« jak sv. Jan Zl. dí, »Bůh ani andělům ba ani archandělům nesvěřil.«

K posvěcení, ke zdokonalení věřících přihlížeti musí duchovní, a v tom záležití má působení jejich. aby dílo vykoupení na ovečkách jejich uskutečňováno a spasení jim zajistěno bylo. Spásu lidu svého vložil Bůh takřka v ruce knězi; veliká to zodpovědnost! A jak mnoho Kristu Ježísi na péči pastýřské záleželo, vysvitá z toho, že dle slov sv. Zlatoústce nesvěřil jí dříve Petrovi a společníkům jeho, až když ujistil se o lásce jejich. Po trikrátě tázal se: »Petře, miluješ mne?« A když zaručil se Petr láskou svou, co ukládá mu Pán? »Pasiž ovce mé,« dí k němu. Láska Petrova k Ježísi měla býti zárukou lásky a péče jeho ku věřícím, a tak až dosud jest tato láska podmínkou úřadu a povolání kněžského. Jako andělům strážným svěřeny jsou jim duše nesmrtelné, jichžto spásu s celou horlivostí a s celým srdcem vyhledávati mají, volajice slovy sv. Františka Xav.: »Duše, ó Pane, duše mi dej!«

K posvěcení a ku spásu lidu věřícího směřují také všechny ty posv. úkony, jež kněžím v duchovní jich správě přikázány jsou. Přední z nich jest ovšem ta nekrvavá, nejsvětější oběť nového zákona, kterou Ježíš Kristus těmto zástupcům svým konati nařídil, řka: »To činite na mou památku!« »I stojí tu kněz,« dí sv. Jan Zl., »před oltářem jako Eliáš novověký, ne však aby jen oheň s nebe svolal na dary obětní, nýbrž aby samého Ježíše Krista Syna Božího k sestoupení na oltář přiměl a věřícím i sobě milost oběti té vyprosil.« — Další prostředky k posvěcení věřících jsou sv. svátosti, jakož i všechny církevní pobožnosti, při nichž modlitbami a přimluvami svými plní knězi ten úkol, kterýž vykázal jim Bůh skrze proroka Joela, řka: »Mezi siní a oltářem ať pláčí knězi, služebníci Hospodinovi a řkou: Odpusť, Hospodine, odpusť lidu svému a nedej dědictví svého v pohanění.« (2, 17.) Vzorem každému horlivému knězi v plnění této povinnosti jest veliký apoštol národův indických, sv. František Xav., který často celé noci vymodlil se na stupních oltáře za spásu věřících a za obrácení pohanů.

A komu není známa ona povinnost, kterou uložil Kristus Ježíš učeníkům svým, řka k nim: »Jdouce, učte vsecky národy — učte je zachovávatí všechno,

cožkoli přikázal jsem vám!« I toho slova Božího tedy, jež káží kněží katoličtí z moci Ježíše Krista, používají mají ku zdokonalení a posvěcení lidu, ukazující věřícím cestu i prostředky ku spasení; nevědomým učitelé, pochybujícím rádcé, zarmouceným těšitelé, potřebným pomocníky: všem všechno stávají se po příkladu sv. Pavla horliví katoličtí duchovní. — Nesmím konečně mlčením pominouti ještě jednoho prostředku, který k posvěcení a ku prospěchu duchovnímu věřících valně přispívá: jest to ono posvátné obřadní konání v církvi katolické, o němž minule jsme rozjímali a k němuž ovšem také jen kněží katoličtí oprávněni jsou. Tím zajisté ochrana, pomoc, posila a požehnání Boží lidu věřícímu se dostávají. A tak rozličné jest působení kněží katolických ku posvěcení lidu, ale při všem tom posvátném konání o sobě právem říci mohou: »Tak o nás smýšlej.«

3. Přistupujeme nyní ku třetí otázce, již jsme si položili, jaké totiž povinnosti mají věřící ku svým duchovním pastýřům? Ik označení těch povinností dí sv. apoštol: »Tak o nás smýšlej . . .«; nebo zastávají-li kněží tak důležitý a vznešený úřad, jímž prostředníky mezi Bohem a lidmi se stávají, mají i právo žádati od věřících úctu, důvěru a poslušnost i lásku.

Že úcta kněžím katolickým přísluší, připomínám zajisté ne ze ctižádosti, ale odvolávaje se na písmo sv.; vždyť již moudrý Sirach úctu kněží starozákonních s úctou Božskou ve spojení uvádí, an dí: »Cti Boha ze vsí duše své a ku kněžím uctivě se měj.« (7, 33.) Ale jak mnohem vyšší a ctihodnější jest úřad kněží Kristových! Pán Ježíš sám nechce jich nazývati služebníky, ale přátely svými a bratry je zove (Jan 15, 14. 15.—20, 17.), a ujišťuje, že i sám Otec nebeský poctí jich. (Jan 12, 26.) Ovšem hledí odpůrcové Kristovi i zástupce jeho podezříváním o čest a vážnost u lidu věřícího připraviti; avšak slyšte, jak souditi bude jednou Bůh takové zlehčovatele stavu kněžského; pravíť Božský Mistr k učeníkům a jich nástupcům kněžím: »Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo pak mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« (Luk. 10, 16.) Právem proto o nich dí sv. Jan Zl.: »Takoví dle svého soudu mnohem nešlechetnější jsou a většího zasluhují trestu, nežli Dathan i spolu se všemi svými.«

Ne méně mrzí odpůrce Kristovy důvěra a poslušnost, kterou lid věřící kněžím osvědčuje; avšak vizme, nezasluhují-li si věrní a horliví sluhové církevní té oddanosti lidu věřícího? Stali se ovšem v nynější klamně a licoměrně době lidé velmi nedůvěřiví; avšak kněžím svým věří posud lid katolický, neboť ví, že oni v úřad svůj ustanoveni jsou jakožto služebníci Boží, a že duši svou ručí Bohu za duše sobě svěřené. Jakž tedy mohli by kdy zúmyslně co nepravého raditi svěřencům svým? Vždyť jsou si kněží katoličtí toho povědomi, že dle slov sv. Petra »pasou stádo Boží, a že to podle Boha čili pro Boha a dle vůle Boží činiti musí.« (I. Pet. 5, 2.) Mohou tedy věřící s bezpečností a důvěrou svěřiti se jim; ale ovšem také povinni jsou, jich ve věcech víry a spásy poslouchati, jakož svých nejbližších rádcův a vůdců, k čemuž i sv. Pavel vybízí, říka: »Poslušni buďte správce svých a poddáni buďte jim. Oni zajisté bdějí nad vámi, jako počít majíce vydati za duše vaše.« (Žid. 13, 17.)

Však z této zodpovědnosti sluhů církevních vyvozuje sv. Jan Zl. ještě další povinnost věřících, aby totiž kněze své milovali. Nebo kněz jakož

dobrý pastýř ochoten býti musí i život svůj dáti za ovce své; a kdežto každý jiný člověk, uspořádav dobře záležitost svou, jiné starosti nemá, musí kněz mimo sebe i na život oveček sobě svěřených pilný pozor míti, »což zanedbá-li,« dokládá sv. Jan Zlatoústý, »s bezbožnými v peklo uvržen bude.« Vydává-li se tedy kněz pro spásu věřících v tak veliké nebezpečení, nezasluhoval-li by lásky od nich? A proto spoléhaje na tuto lásku lidu věřícího, žádá sv. Augustin jménem svým i všech sluhů Kristových: »Modlete se za nás, abychom stádně nám svěřeným duchovní pastvu vždy opatrujíce, dobrý za ně vydati počet zasloužili.«

Toto vše o služebnících církevních uvedl jsem ne z osobních a sobeckých ohledův, ale poněvadž dnes církev sv. dva takové vzory sluhů Kristových nám připomíná: Předchůdce Páně sv. Jana a velikého apoštola národů sv. Pavla. Jak velice jest potřebí obzvláště za dnů našich pozvedati hlasu a kázati křest pokání na odpuštění hříchův, aby připravována byla cesta Ježíši Kristu do srdcí věřících! S horlivostí sv. Jana činí tak kněží katoličtí, ač s velikým často setkávají se odporem a zlobu přímo ďábelskou jim přemáhati jest. Však Božský Mistr vytrvalosti nám dodává, řka: »Aj dal jsem vám moc, šlapati na hady a na štíry a na všelikou moc nepřitele.« (Luk. 10, 19.) Sv. Jan obětoval život povolání svému a sv. Pavel při krivdách mu činěných říkal: »Mně to za nejmenší jest, abych souzen byl od lidského soudu; kdo mne soudí, Pán jest.« (I. Kor. 4, 3.) Jest tedy nám kněžím katolickým toliko o to se starati, aby každý věrným nalezen byl před Bohem; jemu se zalíbíti, jemu duše nesmrtelné získati, toť náš úkol, toť naše snaha. Kéž podaří se mně i každému pastýři duchovnímu, jednou na soudu říci: »Hle, Pane, které jsi mi svěřil: neztratil jsem z nich žádného. Amen.«

## II.

# Vigilie narození Páně.

Dnes poznáte, že přijde Hospodin a spasí nás, a ráno uvidíte slávu jeho.

(II. Mojš. 16.)

Tak asi důvěry dodávali druhdy Mojžiš a Aron lidu israelskému, když na poušti malomyslnosti se poddávati a reptati počal; ubezpečovali nespokojence ty, že sám Bůh pečuje o ně a čeho potřebovati budou, že zaopatří jim. Slova těchto používá církev sv. při modlitbách svých i při mši sv. o vigilii narození Páně, a jimi upozorňuje nás, že přiblížila se radostná památka onoho požehnaného skutku neskonale lásky Boží k lidstvu, »že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« (Jan 3, 16.) Jen několik ještě okamžikův, a duchovním okem spatříme přicházení svého Spasitele, uvidíme slávu jeho. Krátká jen chvíle dělí nás od útěchyplné památky narození Ježíše Krista. »Pán blízko jest — a všeliké tělo uzří spasení Boží.« (Luk. 3, 6.) Použijme té krátké doby ku vhodné přípravě na příchod Páně. Všecko také, co dnešního dne z předpisu církve i z dávného zbožného

obyčejně se děje, vybízí a pobádá nás k tomu, jak s pomocí Boží vyložíme.

1. Vigilie jsou dle původu svého dnové kajicnosti a zbožnosti, což v plné míře platí i o vigilií narození Páně; ona určena jest k tomu, abychom patričně se připravili k přijetí toho převzácného hosta, na jehož příchod celé lidstvo po 4000 let čekalo. Proto obrací církev sv. veškerou naši pozornost na tu přeutěšenou slavnost narození Páně, opět a opět ubezpečujíc nás: »Dnes poznáte . . .« Jak jen laskavá matka dítky své těšiti může, tak činí to církev sv., ujišťujíc, že Pán Bůh nás sám přijde a s námi obcovati bude; on že sejme kletbu s pokolení lidského a založí království své mezi námi, království milosti, jehož trvání nebude konce; on že bude našim Bohem, pročež my, jakožto lid jeho, že s důvěrou i oddaností jemu vstříc vyjiti máme, jelikož na něm spočívá všeliká spása naše.

Mše sv. dnes na znamení kajicnosti slouží se v barvě fialové a bez Gloria, abychom ještě jednou připomenuli si ty smutné časy před příchodem Páně, kdež místo oslavy spíše urážky a rouhání Bohu od lidí se dělo, pročež také hněv a kletba Boží tížila celé lidstvo. Zahynouti na věky by byli museli lidé, kdyby podle přísné spravedlnosti své byl chtěl s nimi naložiti Bůh. Že se nestalo tak, máme jediné co děkovati milosrdenství Syna Božího, který, vtěliv se, vykoupení nám dobyl, »abychom milost přijali skrze něho.« (Řím. 1, 4. 5.) O tom také dostává se poučení skrze anděla nejen Josefovi, ale i nám ve sv. evangelium, že vtělený Syn Boží právě proto z vůle Boží Ježíšem nazván byl, poněvadž vysvoboditi měl lid svůj od hříchu jejich. (Mat. 1, 4.)

Uvážlivého povšimnutí zasluhuje i to, že na dnešní den položena jest církevní památka našich prarodičův Adama a Evy. Jim v ráji Vykupitel přislíben byl, duchovním způsobem dostavují se v ten důležitý okamžik, kdež přislíbení ono naplniti se má, aby nás, rodinu svou, uvedli k Vykupiteli našemu. Oni na nás hříchem kletbu uvalili, nyní jakoby nás chtěli upozorniti na toho, jenž může tu kletbu s nás sejmouti, ano i požehnaním Božím nás obdařiti. Prarodiče naši přicházejí k nám v církevní té památce ne z předpekli, kdež po dlouhý čas až do příchodu a vykoupení Mesiášova strádali musili, ale objevují se nám jako oslavenci nebeští, nejzávažnější to svědkové účinku vykoupení Kristova, povzbuzující nás, dítky své, abychom Ježíše Krista, jakožto Vykupitele svého, přijali a prostředků jeho ku spasení svému použili.

Nuže, jaká byla by příhodná příprava ke příchodu našeho Vykupitele? Víru a důvěru především osvědčiti třeba tomu Prostředníku a Spasiteli našemu; prohřešili se druhdy prarodiče naši, že pochybovali o slovu Božím, ba i ďáblu více věřili nežli Bohu: přilneme my s věrnou oddaností ke Kristu, Vykupiteli svému. Jedli oni se stromu zapovězeného, což příhodnějšího, než abychom my postem ukrotili žádostivost svou a tak milosrdenství Božího hodnými se osvědčili. Jest zajisté půst jeden z nejpřednějších prostředků kajících, pročež také církev sv. od pradávných dob ustanovila, aby věřící o vigilií vánoční nejen masitých pokrmů se zdrželi, ale i újmu v jídle si učinili, což také všichni pravověřící křesťané vždy se zvláštní bedlivostí zachovávají. Případně-li však vigilie na neděli, přenesen bývá tento půst na předcházející

sobotu, poněvadž v neděli, jakožto v radostný den Páně, církev katolická nikdy postu neukládá.

2. V tiché a zbožné jakési zámčivosti, jižto i příroda mlhovým svým závojem s námi sdíletí se zdá, miji ten den přípravní. Jakoby s prarodiči každý snášeti chtěl tu trpkou pokutu vyhnání z ráje, tráví v kajícím zapírání sebe celý den; za to však tím více starý i mladý těší se na večer, na ten dojemný, radostný »štědrý večer.« Vždyť i církev sv. ve svých modlitbách nešporních laskavostí, dobrotou a milosrdenstvím toho přicházejícího knížete pokoje těší nás a ku svaté radosti nás vyzývajíc, volá: »Pozvedněte hlav svých, neb se přibližuje vykoupení vaše.« (Luk. 21, 28.) Naplněna ta vroucí touha po Spasiteli a z příchodu jeho všechno má se radovati; proto po celodenním postu a zapírání sebe připravena bývá v každé i sebe chudší rodině večere, abych tak řekl slavnostná. Kéž by jen hříšnou nestřídmostí nebyla zlehčena ta doba posvátná! Stůl pokrmů pokrytý osvětlen bývá mnohými světly, dříve pak než k požívání pokrmů se přisedá, činí otec, jak ve zbožných rodinách jest obyčejem, příhodnou promluvu k dítkám, což i trvalý při nich vzbuzuje dojem.

Nazývá se ten večer »štědrý,« vždyť jest památkou největší štědroty Boží, kdež obdrželi jsme, co nejvzácnějšího nám Bůh dáti mohl, totiž jednorozeného Syna svého. Snaží se proto křesťané s vděčností tu dobrotu Boží alespoň poněkud bližnímu spláceti; zámožnější zvou nuzné a nemajetné k večeri, aneb jinak jim radost a dobrodiní prokázati se vynasnažují. Ba ani zvířat domácích a drůbeže i ptactva nebývá zapomenuto, a dle starých slovanských obyčejův i stromům a studni dáváno »štědrého večera.«

Obzvláště přičinují se rodiče, potěšiti dítky své rozličnými dárky, jež na stromeček jim zavěšují, připomínajíce, že jim to Ježíšek nadělil. A hluboký má význam slovo to. Nebo komu jinému, leč Ježíši Spasiteli svému máme co děkovati, nejen že jsme na světě, ale i za vše, co máme. Nebylo by památky po nás, a snad po celé té zemi naší, kdyby Syn Boží nebyl se ujal hříšného pokolení lidského. Kdo z nás mohl by co připočítati zásluhám svým? Co zmohli bychom bez milosti Boží, kterou Kristus vydobyl nám? Ba věru, život náš i vše, co máme, aneb co odjinud nám poskytnuto, od Ježíše Spasitele našeho pochází, a dobře proto zbožní rodiče pobádají dítky, aby u stromečku poklekly a Ježíškovi za ty dary poděkovaly. Ano u toho stromečku dárky ověšeného ku Ježíši Kristu vděčnou mysl pozvědnouti máme i my starší; vždyť stromek ten nám připomíná onen strom v ráji, který nesl ovoce zapovězené a stal se příčinou smrti lidstva a hrozící záhuby jeho. Místo onoho zkázonosného stromu spatřujeme tu v obraze strom jiný od Ježíše Krista štípený, strom života věčného, na němž vyrostlo nám ovoce milosti Boží. Stromek ten s narozením Spasitele o vánocích takřka ze země pučí, roste a sílí v dile Vykupitelském, až pak z něho zbudován jest oltář, na němž Bohu přinesena jest oběť smírná za spásu lidstva. Jako dítky s dychtivostí trhají dárky se stromku vánočního, tak ochotně kéž bychom my prisvojovali si ovoce života věčného z toho Kristova stromu spásy!

3. »Vstaň, osvět se Jerusaléme; nebo přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova nad tebou vzešla« (Is. 60, 1.); tak ku radostné slavnosti vybízel prorok Isaiáš lid israelský po návratu ze zajetí babylonského. Slavnost ona

měla význam předobrazný a slova ta prorocká vnukl Duch sv. sluhovi Božimu o příchodu Mesiáše, jenž světlem světa se státi měl. O vánocích slavíme osvobození veškerého lidstva ze zajetí nebezpečnějšího, než bylo ono babylonské, a právem proto děje se v Cirkvi Kristově, v tom novém Jerusalemě, slavnostně jakési osvětlení k počtě zrozeného světa Spasitele.

Jestli to nyní jediná vigilie v Cirkvi katolické, spojená s pobožností noční; neboť kdežto jiné pobožnosti v prvnějších dobách křesťanstva často v noci konané během času z důležitých příčin na den byly přeneseny, podržela Církev sv. vánoční pobožnost noční, aby věřící ve zbožném bdění připravili se k důležitému onomu okamžiku, na nějž lidstvo po 4000 let čekalo. Neuhasiná proto světlo v příbytech lidských, ale pod ozářenými okny ozývají se zbožné písně vánoční, nápodobující zpěv oněch pastýřů betlémských, kteří stráž noční drželi nad stády svými. Kéž by nebyla znesvěcována ta veliká, posvátná noc hříšnými náruživostmi, ale všickni věřící kéž by se zbožnou myslí přijímali tu radostnou zprávu posla nebeského: **»Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, ve městě Davidově.«** (Luk. 2, 11.) Druhdy trávivali křesťané po celý ten čas buď ve chrámech neb v domácnosti na modlitbách, a pamatují se ještě z mládí svého, že ve zbožných rodinách bylo obyčejem, až do služeb Božích půlnočních konati doma společnou pobožnost sv. růžence.

Konečně přiblíží se ta chvíle veledůležitá; s věží kostelních rozezvučí se hlahol zvonů jako hlas z těch krajín nadpozemských, a svolává věřící do stánků Páně, podobně jako druhdy odesílal anděl pastýře do Betléma k jeslím Jezulátka. Kéž by všickni křesťané osvědčili podobnou horlivost jako pastýři betlémská a spěchali k tomu Dítku Božskému, jehož jesličky v každém chrámu, byť i chudické, vystaveny bývají.

V některých chrámech Páně konány bývají přede mší sv. půlnoční hodinky církevní, tak zvané jitřní, jež k povzbuzení pobožnosti valně přispívají. Dojemně zajisté zní ten hlas Círky sv., kterýmž volá: **»Kristus narodil se nám, pojďte, klanějme se jemu!«** V následujícím hymnu oslavován jest Ježíš jakožto Vykupitel lidstva, světlo světa a původce vši spásy; k němu také nesou se všechny žalmy duchem prorockým. I čtení z písem sv. nás povzbuzuje ku zbožnému rozjímání o tom Dítku nebeském, jež prorok nazývá: **»Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kniže pokoje.«** (Is. 9.) Ku radosti nad zrozením tohoto Spasitele našeho vyzývá nás sv. Otec církevní Lev, jelikož Kristus zapudiv bázeň smrti, poskytuje nám čáku zaslíbené věčnosti, na níž účastenství mají spravedliví i kajníci. Konečně trojí evangelium o narození Páně, slovy sv. Otců církevních vysvětlené pozvzdá mysl i srdce naše k Bohu trojjedinému, nejvyšš dobrotivému, a my plni vděčnosti zapějeme tu s Cirkvi sv. chvalozpěv: **»Tě Boha chválíme,«** vroucně žádajice, aby znovuzrození Syna Božího z otroctví hříchu vysvobodilo nás. Na to následuje první mše sv., tak zvaná půlnoční neb jitřní, při níž jako druhdy na luzích betlémských zavzní ten radostný zpěv: **»Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!«**

Kéž by s tím chvalozpěvem andělským i vroucí naše modlitba povznesla se před trůn Boha nejvyššího a milost jeho nám vyprosila. Amen.



# Hod Boží vánoční.

A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo  
mezi námi. (Jan 1, 14.)

Jak mnoho tajuplného a vznešeného obsaženo jest v krátkých těch slovech písma svatého! Hlásají nám, že jednorozený Syn Boží člověkem se stal, aby nešťastné lidstvo vykoupil. Nebe plesá nad tím milosrdenstvím Božím, andělé zvěstují udiveným pastýřům tu zprávu, která radostí velikou naplní všechen lid, zbožní tito zástupcové lidstva spěchají k jesličkám betlémským, pokoriti se světa Spasiteli, a každý zbožný křesťan, připomínaje si o tom vtělení Syna Božího uvedená slova evangelisty Páně, pokorně pokleká a v prsa se bije. Vždyť jest to nejvznešenější tajemství víry naší a nejvelebnější skutek neskonalé lásky Boží. Proto od prvopočátku oslavuje Církev sv. radostnou a vznešenou tuto památku. Prvotně konána bývala slavnost ta společně se slavností Zjevení Páně (6. ledna); ve čtvrtém století však oddělena a přenesena jest na 25. prosince, ve kterýž den od té doby stále se slaví.

A vynasnažuje se Církev sv., aby co nejvíce oslavila tyto nejvzácnější narozeniny pod nebem, tento počinek vykoupení světa, za kterouž příčinou dovoluje každému knězi na ten den třikrát sloužiti oběť mše sv. Obyčej ten prý zaveden již v druhém století od papeže Telesora na oslavu trojho zrození Syna Božího: totiž věčného zrození jeho z Boha Otce, časného zrození v Betlémě z Marie Panny a duchovního zrození v srdci věřících. Však ta trojí převzácná oběť novozákonní vybízí nás i ku vděčné oslavě Boha trojjediného, jenž vykoupení lidstva provedl; velebí tu Církev sv. svrchovanou lásku Boha Otce, jenž Syna svého dal na vykoupení lidstva; oslavuje neskonalé milosrdenství Syna Božího, jenž se za nás obětoval; vděčně připomíná účastenství Ducha svatého, jenž milostí svou nás posvěcuje. Důležitý ten význam trojí mše sv. vánoční s pomocí Boží zevrubněji vyložíme.

1. První mše sv. koná se po půlnoci. Děsné ticho a temnota noční jest obrazem stavu, ve kterém nalézalo se lidstvo kletbou hříchu dědičného stížené; výčitky svědomí ozývaly se jako nepřijemný hlas sýčkův a zlé žádosti jako příšerné stíny obstupovaly hříšníky. S cesty pravé zbloudili lidé a zlý svůdce v propast záhuby je zlákatí a strhnouti chtěl. Trapný to stav, tak že by lidstvo bylo zoufatí musilo, kdyby se nad ním nebyl smiloval Bůh; a těšil se již kníže pekel nad tím, jak rozmnoží z lidstva otroctvo své. Však tu zavzněl hlas Boha věčného, jenž or telem byl svůdci pekelnému, naděje však dodával svedenému lidstvu: »Vzbudím jednoho z potomkův Eviných a ten potře hlavu hada pekelného; z moci jeho vyprostí lidstvo, vykoupí je z kletby hříchu a ke spasení věčnému je uvede.« A kdo měl býti ten Vykupitel? Snad člověk nějaký? Vždyť nebylo člověka bez viny, jenž by vinu jiných smazati mohl. Či anděl měl přijíti a lidstvo vysvoboditi? Potřebné dostiučinění nebyl by s to žádný anděl, ba žádný tvor vůbec poskytnouti. Tu tedy poznejte a oceňte lásku Boha našeho, jenž zaopatřil nám Vykupitele, který jediné dilo to vykonati mohl; písmo sv. hlásá nám to slovy: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« (Jan 3, 16.)

Tuto lásku Boha, Otce nebeského, oslavuje ta první mše svatá v temnotě noční sloužená. Temnosti pekelné již hrozily nešťastnému lidstvu; nebo ortel spravedlnosti Božské již obsažen byl ve výstraze, kterou byl připojil Bůh ke svému příkázání říka: »Ve kterýkoliv den bys jedl, smrti zemřeš:« smrt věčná pohltiti měla nešťastníky a nikdo nebyl by jich mohl vyprostiti z osudu jejich. Však neskonalé milosrdenství Boží mírní ortel spravedlivý; Bůh otvírá brány nebes a vysílá Vykupitele. Ta svatyně chrámu katolického ozářená v té posvátné době půlnoční jakoby nám naznačovala směr, kudy bychom z nástrah temnoty nebezpečné vyvážnouti mohli; a když dovnitř vstoupíme, nezdá-li se ten ozářený oltář býti trůnem Boha svrchovaného? Však jak předstoupíme my provinilci před Soudce věčného? Ne k soudu povolává nás sem Bůh, ale aby v nejdražší oběti mše svaté dal nám nový důkaz neskonalé lásky k nám; jednorozeného Syna svého vydává za nás na oběť.

Abychom pak uvážili, jak převzácné dostiučinění tu za nás poskytnuto, uvádí mše sv. půlnoční v introitu svém Boha Otce takto mluvícího k Vykupiteli našemu: »Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe.« (Žalm 2, 7.) Ačkoli však Bůh v lásce své, co nejdražšího měl, za lidstvo obětoval, přece bohužel za všechnu tu lásku ještě nevděk a vzpouru zakoušeti musel od lidí, tak že s bolnou výčitkou, jakoby dále volal: »Proč se bouřili národové a lidé proč smýšleli marné věci? (Žalm 2, 1.) Tak nemá býti nadále; andělé sami, zdá se, chtějí býti prostředníky a s výšin nebeských jakoby při Gloria opět zavzníval jejich chvalozpěv: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Oni připomínají, zvěstují nám radost velikou, která stala se všemu lidu: že narodil se nám Spasitel, jímžto Bůh usmířen a pokoj blahý lidstvu navrácen; pročež tak vroucně z toho Boha velebí a nás ku vděčnosti vybízejí. I pozvává proto Církev sv. hlasu svého a jmenem naším v modlitbách mešních prosí, aby Bůh dopřál nám, ježto světlem víry ozářil, podílu ve blaženosti nebeské, Vykupitelem naším získané. A s vděčností připomíná toto vykoupění lidstva v epístole slovy sv. apoštola Pavla, »že ukázala se milost Boha Spasitele našeho všechněm lidem« (Tit. 2, 11.), v evangelium, pak zprávou z úst samých nebešťanů, »že narodil se nám Spasitel, jenž jest Kristus Pán« (Luk. 2, 11.). I rozradostněná nad tím volá Církev při obětování: »Veselte se nebesa a plesej země před tváří Páně, neb se béře (na vykoupění lidstva). Kdož mohl by tu bez pohnutí zůstat? Které srdce bylo by tak tvrdé, aby nevýslovnou láskou Boha našeho nebylo dojata? Ó zasvěťme láskou svatou srdce své Bohu, neb on prve miloval nás, a poněvadž z lásky k nám »ani vlastního Syna neušetril, ale za nás za všechny Ho vydal« (Řím. 8, 32.), z vděčnosti my jemu obětujeme se na věky.

2. Při druhé mši sv. vede nás Církev sv. spolu se zbožnými pastýři k jesličkám Ježíšovým, abychom tu před sebou uzřeli vtěleného Syna Božího. Ano, to dítě, plenkami ovinuté a položené v jeslích, toť jednorozený Syn Boží, jenž z Marie Panny jako člověk se zrodil. A tážeš se, křesťane, co přivedlo ho ze slávy nebeské do toho slzavého údolí? Jeho neskonalá láska a nevýslovné milosrdenství k nám lidem; neboť aby nás ze záhuby věčné vytrhl a nás spasil, proto Syn Boží člověkem se stal.



Tak z osvětlení Ducha sv. pěl o něm již žalmista Páně, »že vykoupí Israele ze všech nepravostí jeho (129, 8.); a prorok Isaiáš, jehož církevní Otcové evangelistou starého zákona nazývají, vyjádřil to milosrdentství Vykupitele našeho těmi slovy: »Svrže smrt na věky: a sejme Pán Bůh slzu s všeliké tváře a pohanění lidu svého odejme ze vsí země; nebo Hospodin mluvil. I řekne jedenkaždý v ten den: Aj, tento jest Bůh náš; očekávali jsme ho; plesati a veseliti se budeme ve spasení jeho« (25, 8. 9.). A že podivuhodné to proctví na Jezulátku Betlémském se vyplnilo, dosvědčí ti, křesťane, Josef vedle jesliček stojící, ze slov anděla Božího, jenž zvěstoval mu o Ditku tom, že z Ducha sv. zrozeno jest, a nazváno má býti Ježíš, poněvadž vysvobodí lid svůj od hříchů jeho« (Mat. 1, 21.). Tentýž úkol Ježíšův oznámil i předchůdce jeho Jan, když ukázav naň pravil: »Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa« (Jan 1, 29.). Však nač nám uváděti svědectví cizí, slyšme samého Ježíše Krista, jakou on udává příčinu a pohnutku vtělení svého. Bezpočtukrát připomínal, že milosrdenství jeho k nešťastnému lidstvu s nebe na zemi svolalo jej, »aby hledal a spasil, co bylo zahynulo« (Mat. 28, 11.): »aby život svůj dal za mnohé« (Mat. 20, 28.) »a krev svou vyliti nechal na odpuštění hříchův« (Mat. 26, 28.). — Ano, tot byl účel tělesného zrození Syna Božího, a v tom poznáváme všichni lásku jeho, jelikož on »sebe samého obětoval neposkvrněného Bohu« (Žid. 9, 14.) a »stal se obětí slitování za hříchy naše« (I. Jan 2, 2.). S potěchou posvátnou proto připomíná sv. Bonaventura: »Dnes jest Slovo tělem učiněno, aby přebývalo mezi námi. Poznáváš, jak podivuhodný to skutek lásky našeho Spasitele, jak nejvyšš slavná to událost, všecka slastiplná, všecka radostná, všecka přezádoucí, jižto sluší s největší pobožností přijíti.« A zbožný lid dává na jevo svou radost nad vtělením Syna Božího nábožnou písní: »Narodil se Kristus Pán, veselme se.«

Církev svatá také k povzbuzení vděčnosti naší upozorňuje nás při druhé mši sv. na milosrdenství Krista Spasitele, a konajíc tuto mši svatou na úsvitě, slibuje, že světlo učení Ježíše Krista duchovně ozáří nás k posvěcení života našeho, začez i prositi učí v oracích mešních. V epístole velebí slovy sv. apoštola Pavla »Dobrotu a vlídnost Spasitele našeho Boha, že podle svého milosrdenství spaseny nás učinil« (Tit. 3, 5.); a upozornivši nás v Evangelium na pastýře, jak »velebili a chválili Boha ze všech věcí, které byli slyšeli a viděli« (Luk. 2, 20), vybízí nás při přijímání slovy proroka Zachariáše: »Plesej velice, dcero sionská, vesel se, dcero jerusalémská: aj král tvůj přichází tobě Svatý a Spasitel světa.« (9, 9.)

A zdalíž bychom mohli zůstatí bez pohnutí, patřice na to Jezulátko betlémské? Hle, již první jeho krok na svět jest skutkem dosti učinění; na sebe přijímá strasti a bídu zavrženého lidstva, aby nám blaho věčné a požehnání Boží zasloužil. Ó kdož dokonale oslaví milosrdenství a lásku našeho Spasitele! Přičiňme se svou horlivostí náboženskou, té lásky Ježíšovy hodnými se prokázati jako sv. Anastasie, zbožná paní římská, v jejíž přímluvu Církev sv. odporoučí věřící při druhé mši sv. Ona právě na slavnost Narození Páně pro víru upálena byla, a ochotně z lásky ku Ježíši snesla muky ty. Nežádá-li Kristus od nás tak těžkých důkazů lásky, alespoň srdce milující neodpírejme mu.

3. Třetí mše sv. konečně nám připomíná působení Ducha sv., který vykoupení Ježíše Krista na nás milostí svou uskutečňuje; jest to duchovní zrození Ježíše Krista v srdcích našich. A zdalíž účastenství Ducha sv. při našem vykoupení není patrné? Již všechno to proctví, kterým vykoupení světa předpovídáno bylo, dělo se z vnuknutí Ducha sv., který, jak epistola třetí mše sv. dí, »mnohokrát a mnohými způsoby mluvil otcům skrze proroky« (Žid. 1, 1.). Ano, jako při stvoření světa ten »Duch sv. vznášel se nad vodami,« tak při duchovním stvoření čili vykoupení lidstva stále činným byl, aby poučováním a povzbuzováním připravoval lid k příchodu Messiaše; i rozptyloval mraky nevědomosti a poblouzení rozumu lidského. staraje se o to, aby, jak graduale mešní dí, »všechny končiny země uzřely spasení Boha našeho a před obličejem národů aby objevena byla spravedlnost Boží. vsichni pak aby tím světlem ozářeni kořili se Bohu pravému.« Jakož pak Duch sv. připravoval svět ku příští Vykupitele, tak i bezprostředně působil při jeho vtělení: vysvětluj anďel udivené Panně Nazaretské: »Duch sv. vstoupí v tě, a moc nejvyššího zastíní tebe« (Luk. 1, 35.) a Josefovi dosvědčuje o Marii Panně: »což v ní zrozeno jest, z Ducha sv. jest« (Mat. 1, 20.). Ano působením Ducha sv. »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi;« a to platí i o duchovním jeho přebývání v nás, pročež předchůdce Páně dí o Vykupiteli, že křtiti nás bude Duchem svatým (Mat. 3, 11.). A zázračným způsobem dotvrdil Duch svatý své účastenství v díle vykupitelském, když při křtu Ježíše Krista ve způsobu holubice na něho sstoupil. Požehnané a blahé působení Ducha sv. na vykoupence bezpočtůkrát připomínal Pán Ježíš, obzvláště když sliboval apoštolům, »že jiného utěšitele pošle jim, Ducha pravdy, který je potěší a posilní, i připomene jim vše, o čem Kristus jich poučoval. Ani nedopustil Ježíš Kristus apoštolům, aby dříve uvázali se v úřad svůj, dokud by neobdrželi Ducha sv. a jak povědomo, zázračným a úchvatným působením Ducha sv. zřízeny jsou prvotiny Církve Kristovy, v níž až doposud působí milostí svou tentýž Duch sv. k posvěcení a ku spasení věřících.

V tom smyslu obrací také Církev sv. v třetí mši sv. prosby své k Bohu, aby blahým působením Ducha sv. Ježíš Kristus duchovně v nás se zrodil, a my jha hříchu jsouce sprostěni abychom k blažené nesmrtelnosti povolání i uzpůsobeni byli. Již na křtu sv. působením Ducha sv. z Boha jsme se zrodili, a dítky Božími i dědici věčného spasení učiněni jsme byli; avšak netoliko počinek, ale celý další duchovní život náš řídí a posvěcuje Duch svatý, jak dotvrzuje sv. apoštol říka: »Kterížkoli Duchem Božím vedeni bývají, tito jsou synové Boží« (Řím. 8, 14.). Nezapomínejte tedy, nejmilejší, na to blahodárné působení Ducha sv., jehož chrámem jste se stali na křtu sv., ale darů jeho sobě vyprositi, a s jeho pomocí v dokonalosti křesťanské prospívati hleďte, nebo »posvěcení jste, ospravedlnění jste ve jménu Pána našeho Ježíše Krista a Ducha Boha našeho.« (I. Korint. 6, 11.).

»Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi,« tímto posvátným heslem svátků vánočních vám ještě jednou připomínám na konec řeči své neskonalou lásku a nesmírné milosrdenství Boha trojjediného, jež osvědčil a posud osvědčuje nám Bůh ve vykoupení a posvěcení našem. Abyste pak toho

z myslí neztráceli, staví nám Církev sv. před oči jesličky toto svědectví lásky Boží. První, jenž je vystavěl, byl sv. František z Assisi. Zbudoval k tomu cíli blízko kláštera v lese chlév s jeslemi, do nichž položil obraz Ježíška a vedle jeslí sochy Marie Panny a sv. Josefa. O svaté noci konal tam s bratřími pobožnost, ku kteréž scházivalo se veliké množství lidstva, a tu dojemně mluvil sv. František k přítomným slovy, jimiž i já dnes vybízím vás: »Milujme betlémské Dítě, které nám dalo takové důkazy lásky, by naše srdce sobě získalo. Děkujme tomu nejdobrotivějšímu Otci nebeskému, že tohoto Syna pro nás vydal; milujme toho Ježíše, jenž se za nás obětoval; oslavujme Ducha sv., jenž naše posvěcení uskutečňuje. Dokazujme Bohu svému lásku vroucí a vděčnou za neskonalou lásku jeho.« Amen.



## Na den sv. Štěpána, prvomučeníka.

Štěpán pohledv do nebe, uzřel slávu  
Boží a Ježíše stojícího na pravici Boží.  
(Sk. 7, 55.)

Nejpřednějšími slavnostmi roku církevního seznali jsme hodý Boží vánoční, velikonoční a svatodušní, při nichž církev sv. ta která veledůležitá tajemství Boží ke zbožnému rozjímání nám na srdce klade, a proto také v oktávě velikonoční a svatodušní nekoná zvláštní památku nějakého světce Božího. Proč tedy asi děje se výjimka o hodu Božím vánočním, že již druhý den zasvěcen jest sv. Štěpánu, zítra pak a pozítří že koná se památka sv. Jana Ev. a Mláďátek? Nestalo se tak zajisté bezdůvodně, ale poněvadž tyto církevní památky úzce souvisí s narozením Páně. Jakož andělé sprovázeli Syna Božího s nebe na zemi sestupujícího, tak příslušelo se, aby lidé Vykupitele svého přivítali a pozdravili; i ustanovuje k tomu církev sv. prvotiny vykoupeného lidstva: sv. Štěpána, prvomučeníka, miláčka Páně sv. Jana a povražděná Mláďátka betlémská. Světce tyto nazývá sv. Bernard zástupci oslavených nebesanův; a právem zajisté zastupují oni ostatní oslavence, nebo na nich znázorněny shledáváme tři hlavní podmínky dosažení blaženosti nebeské, totiž živou viru — vroucí lásku — a posv. nevinnost, jak ihned blíže shledáme.

1. První člen té posvátné deputace u vtěleného Syna Božího jest sv. Štěpán, »muž plný víry a Ducha sv.,« jak ho nazývá písmo sv. (Sk. 6, 5.); a jest také živá víra první podmínkou k dosažení spásy. Neb Kristus Ježíš přišel na tento svět jako Vykupitel, nejpředněji žádal víry, dokládaje, »že kdo věří v něho, nezahyne, ale bude míti život věčný.« (Jan 3, 15.) Za tou příčinou činil zázraky, odvolával se na proroctví na něm splněná, mocným slovem svým přesvědčoval zástupy o pravdě učení svého a věřícím sliboval odměnu i spásu věčnou, řka: »Kdo vyzná mne před lidmi, toho vyzná i já před Otcem svým nebeským.« (Mat. 10, 32.) Důtklivě proto domlouvá fariseům a zákoníkům, že, »ač jim pravdu mluví, jemu věřiti nechtějí;« i varuje před těmi nevěrci s pohrůzkou, »že kdo neuvěří, bude zatracen.« (Mar. 16, 16.)

To vše nezůstalo tajno Štěpána, jenž byl učeníkem slavného učence židovského Gamaliele. Znal on důkladně písmo sv. a všechna proroctví o Mesiáši, a když to vše porovnával se životem, učením a působením Ježíše Krista, Duchem sv. ozářen, poznal ovšem v Ježíši přislíbeného Mesiáše a celou duší k němu přilnul, stal se křesťanem; když pak v Jerusalemě volili jáhny ku pomoci apoštolů, byl sv. Štěpán první z těch mužů, kteří k úřadu tomu obráni byli, a to hlavně, jak písmo dokládá, pro živou víru v Ježíše Krista. A osvědčoval sv. Štěpán tuto víru působením svým. On veřejně hlásal a zastával učení Ježíše Krista, vyvracel námitky odpůrců ze škol židovských, tak že »nemohli odolati moudrosti a duchu, který mluvil z něho.« (Sk. 6, 10.) I najali k obžalobě jeho krivé svědky, jakoby se byl rouhal Bohu a zhanobil zákon Mojžíšem daný. Však sv. Štěpán dokázal jim, že vyznává Ježíše Krista, nepřestupuje zákona, poněvadž sám Kristus zákon ten naplnil, a dle něho vykoupení lidstva dokonal; oni však že jsouce tvrdé šíje a neobřezaných srdcí i uší v nevěře své Duchu sv. se protivi. Tak neostýchal se veřejně vyznávat víru svou v Ježíše Krista a kárati nevěrce; k posílnění pak dopřáno mu bylo, že, »pohledv do nebe, uzřel...« Mohl ovšem sv. Štěpán snadno tušiti, co čeká ho od těch, kteří Božského Mistra ukřižovali; ale nelekal se toho a s myslí hrdinnou pro Ježíše Krista podstoupil smrt, což stalo se ku konci téhož roku, v němž Kristus Ježíš byl ukřižován. Ježíši Kristu žil, Ježíši Kristu i umřel, Ježíši Kristu doporučil i ducha svého.

Byl skutečně sv. Štěpán »muž plný víry a Ducha sv.« v živé paměti chovali jeho statečnou víru i mučnickou smrt zvláště křesťané jerusalémsí; avšak zpráva o tom sv. mučniku víry brzo rozšířila se po všech krajích, a jakmile církev Kristova pokoje nabyla, počala se památka toho sv. mučnika veřejně a slavně konati, nejprve v církvi východní, v 5. století, pak i na západě, a to bezprostředně po slavnosti Narození Ježíše Krista, jehož v životě i ve smrti neohroženě vyznával. Byl to první z vyznavačů Kristových, kteří pro něho život nasadili, a proto ctěn jest jako prvomučeník a o slavnosti jeho děje se zbožná vzpomínka všech sv. mučnicků, jichžto přimluvě církev odporoučí věřící na zemi.

Vší úcty hoden jest sv. Štěpán, tento hrdina sv. víry; však on budiž nám i vzorem a příkladem, jak horlivě a statečně bychom vyznávat i zastávat měli víru svou. Štěpán uprostřed největšího utrpení svého pohleděl vzhůru, kam Kristus Vykupitel náš se odebral, slibiv věřícím býti prostředníkem u Otce; a hle, tu uzřel »nebesa otevřena a Syna člověka stojícího na pravici Boží.« Což pak otevřelo sv. Štěpánu nebe? Co pohnulo Ježíše Krista, že s trůnu svého vstává, aby učeníku ku pomoci spěchal? Byla to živá víra sv. Štěpána. Takovou víru tedy zachovejme i my. »Kdokoliv spasen býti žádá, musí držeti víru obecnou,« dí sv. Athanáš. Však i nestranného svědka o potřebě víry mohu uvéstí vám; jest to Šavel, k jehož nohám nepřítel Štěpánovi, kamenující ho, složili roucha svá. Tenkrát ještě náležel k rouhačům farisejským; za nedlouho však jest i on získán Kristu, načež s horlivostí neunavnou přičiňoval se, aby pravou víru v Ježíše Krista rozšiřoval, nebo přesvědčen byl, »že bez víry se nelze Bohu líbiti.« (Žid. 11, 6.) Mnozí za dnů našich domnívají se, že mají víru, ale život jejich nesevěčí o tom; kdo víru skutky nedokazuje,

tomu jméno křesťana nepomůže. Jsou mnozí, kteří za víru svou se i stydí, a jak mohl by ty Kristus jednou vyznati před Otcem svým nebeským jako vyznavače své? Ti nebudou mít účastenství se sv. Štěpánem. Ano nechybí ani takových, kteří ať ze školy, »kteráž slove Libertinských« neb »liberálů« aneb z jakéhokoliv učení, proti víře Kristově zjevně brojí; kéž by ti častěji přečetli si a uvázili ono kázání, jež učinil sv. Štěpán odpůrcům svým! Naši povinností však jest, abychom jako sv. Štěpán víry své se zastávali a ji hájili; nelekejme se těch kamenův úšklebkův a nájezdů. »Není pravým křesťanem,« dí sv. Cyrill, »kdo se bojí pro pravdu umřítí;« což tedy kdo se za víru svou stydí? Ten zajisté se sv. Štěpánem koruny slávy sdíleti nebude.

2. Druhá památka církevní náleží sv. Janu Ev., tomu miláčku Páně a apoštolu lásky, čímž i naznačena jest druhá podmínka k získání si spásy, totiž láska. Za nejpodstatnější a největší přikázání v zákoně prohlásil Pán Ježíš lásku k Bohu, s níž v nerozlučném spojení jest i láska k bližnímu, tak že jedna bez druhé obstát nemůže; tuto dvojitou lásku ustanovil za známku pravých učeníků svých, když pravil: »Potom všichni poznají, že jste moji učeníci, budete-li mít lásku jedni k druhým« (Jan 13, 35.); a že tuto lásku k bližním za důkaz lásky k sobě považuje, dotvrdil slovy: »Co jste učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili« (Mat. 25, 40.). Lásku tedy žádal Kristus od vyznavačů svých, a to jen proto, aby tím hojněji je odměniti a spásy věčné účastny učiniti mohl. Slibil zajisté: »Miluje-li kdo mne . . . i Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme« (Jan 14, 23); a netoliko to duchovní spojení zaslíbil, ale i věčné skutečné spojení v nebi zajistil těm, kteří v něho věří a jej milují, nebo dí: »zase přijdu a vezmu vás k sobě samému, abyste, kde jsem já, i vy byli« (Jan 14, 3.).

Chceme-li tedy nebe si získati, lásku křesťanskou chovati musíme v srdci svém; v čemž sv. Jan jest nám příkladem. Byl prvním učeníkem Ježíšovým; nebo jakmile uslyšel z úst sv. Jana Křtitele, jehož učeníkem prve byl, že Ježíš jest Beránek Boží a přislíbený Mesiáš, ihned se ho přidržel a nespustil se ho již. A zamiloval si ho Ježíš velice, a lásku svou mezi jiným i tím mu osvědčil, že při poslední večeři na prsou svých jej spočívati nechal, a před svou smrtí Rodičku svou za matku mu doporučil. Však zasloužil si také sv. Jan té lásky božského Mistra svého; nebo on vroucněji a vytrvaleji než ostatní apoštolové miloval Pána Ježíše; neopustil ho ani při jeho utrpení, když všichni učeníci se rozprchli a ukryli; Jan setrval i pod křížem Ježíšovým, neb k němu poutala ho láska. A ta vroucí láska ke Kristu Ježíši i k bližním jeví se v celém jeho životě, v celém jeho působení apoštolském. Listy tohoto sv. apoštola dýší láskou, a on jí také za přední povinnost všem věřícím odkazuje, an píše: »Toto přikázání máme od Boha: Aby, kdo miluje Boha, miloval i bratra svého« (I. Jan 4, 21.). A proto i hlavní obsah kázání jeho býval: »Synáčekové moji, milujte se vespolek.« A když tázan byl po příčině stálého toho nabádání, odpověděl: »Poněvadž jest to přikázání Páně, a kdo to zachovává, dosti činí.« Ta vroucí jeho láska křesťanská sílila jej v horlivosti apoštolské, že neunavně se přičiňoval o rozšíření církve Kristovy jak v Palestině, tak později i v Malé Asii, jmenovitě v městě Efesu; z této lásky ochotně snášel

utrpení, když v Římě do hořícího oleje vržen byl, i když potom na ostrov Patmos do vyhnanství poslán byl. Ano, tato láska to byla, která povzbudila jej pít i víno otrávené, jen aby získal víře Kristově modláře, jenž za tou podmínkou křesťanem se státi chtěl, vypije-li sv. Jan víno to, aniž by mu uškodilo. Sv. Jan požehnal víno v kalichu a dle pověsti vyplížila se z něho jedovatá zmije. Od toho případu odvozují někteří obyčej, že v Církvi katolické žehná se na den sv. Jana víno a věřícím pak k pití se podává. Však má hlubší ještě význam obřad ten; jím zaručuje se ochrana Boží všem, kteří Boha z celého srdce milují, nebo víno jest obrazem vroucí, obcerstvující lásky; proto také, podávaje kněz víno žehnané věřícím, říká: »Pij lásku sv. Jana.«

Ano, přisvojme si lásku toho miláčka Páně; vždyť i do srdcí našich vstúpil ji Bůh, a jen tam není lásky, kdež násilně ji umorili. To však jest duchovní vražda, kterou křesťané takovi konají na své duši; »nebo kdo nemiluje, zůstává v smrti,« dí sv. apoštol lásky (I. Jan 3, 14.). Láska ničím nahraditi se nedá, ani uměním ani okázalými almužnami ani tak zvanou humanitou; bez lásky nejsme učenci Ježíšovi, tím méně pak jeho miláčkové, a tudíž na blaženost nebeskou, kterou nám na zemi zjednat přišel, marně bychom si naději činili. »Milujte tedy Boha, milujte Krista Vykupitele svého,« volá k nám Miláček Páně, »nebo on prve miloval nás.« (I. Jan 4, 19.)

3. Třetího dne konáme památku Mláďátek, těch poupat nevinnosti; prvních to vykoupenců po vtělení Syna Božího, kteří krvi svou byvše pokřtěni, nejprřednějšími stali se průvodčími Beránka Božího do království nebeského. Ovšem vždyť prostota a nevinnost dětská jest třetí podmínkou k dosažení blaženosti věčné a Kristus Ježíš také ji tak často a důtklivě učeníkům svým odporoučel. Nebo když tito tázali se, kdo že přednost bude mít v nebi, »zavolav Ježíš maličké pachole, postavil je uprostřed nich a řekl: »Amen pravím vám, neobrátíte-li se a nebudete-li jako maličká pacholata, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 18, 13.) A kdož nezná tu srdečnou přítulnost Ježíše k dítkám? K sobě je volal, jim žehnal, a když jich učenci od něho zdržovali, říkal: »Nechte dítek, nebraňte jim ke mně jiti; neb takových jest království nebeské.« (Mat. 19, 14.) A přesvědčil se o tom Miláček Páně; nebo ve zjevení uzřel nejbližší průvodčí Beránka Božího nevinné dítky a panice čistotné, »kteří následují Beránka, kamžkoli jde.« (Zjev. 14, 4.) Čím asi zasloužily si dítky té přednosti, čím dobyly si té bezprostřední společnosti s Ježíšem v blaženosti nebeské? Prostotou a nevinností svou; toť jsou ctnosti, jimž nebe stále jest otevřeno, kdežto poskvrna hříchů z nebe vylučuje. (Zjev. 21, 21.)

Oslavuje tedy církev sv. třetím svátkem vánočním ty, »kteří koupeni jsou z lidí prvotiny Bohu a Beránkovi.« (Zjev. 14, 4.) Nechal je krutý Herodes beze vši viny zbavití života časného, za to odměnil je Bůh životem věčným; strachem o trůn království pozemského puzen, vraždil ukrutník napořád neškodné dítky, království nebeské za to připravil jim ten, pro něhož předčasnou smrt podstoupily. Ovšem nářek, pláč a kvílení rozlehlo se po celém Betlémě a truchlící matky k srdci pukajícímu tiskly mrtvoly dítek svých; však tam s nebes zavzněla píseň nová z úst těchto mladých mučovníků a žádný jiný nemohl se naučiti písni té. Byť tedy církev sv. ze šetrnosti k bolu matek, které o poklad srdce svého připraveny byly, konala památku Mláďátek jako den smutku bez Gloria

a v barvě kající (nepřipadá-li památka na neděli), nicméně těší je, že »z úst těch nemluvnátek a požívajících prsy dokonána jest chvála Boží« (Žalm 8, 3.), a v oktávě již jako bychom slyšeli od nových těch andílků prozpěvovati »slávu Bohu na výsostech.« Svátek Mláďátek koná se v církvi katolické již od pradávných věků, neb již Origenes, jenž žil ve třetím století, nazývá památku tu starobyloou.

Hleďme dítkám prostotou a nevinností státi se podobnými, abychom s nimi i příslibeného království Božího účastni se stali; »nebo do nebe nic poskvrněného nevchází.« (Zjev. 21, 37.) Jest ovšem ustavičné panictví jen radou evangelickou, a Pán Ježíš ponechal tuto dokonalost pro ty, »kdož ji pochopiti mohou« (Mat. 19, 12.); avšak podmínka k získání království nebeského spokojuje se s čistotou a nevinností každého stavu, »aby,« jak sv. ap. Pavel dí, »uměl jedenkaždý nádobou svou vládnouti ve svatosti a ve cti; nebo toť jest vůle Boží, posvěcení naše« (I. Tes. 4.); jestli tedy nevinností dětské jsme pozbyli, pravou zkroušeností očistění od hříchův a posvěcení svátostného si získati hleďme, abychom jednou s Mláďátky Betlémskými ve blaženosti nebeské podílu měli.

Jako sv. Štěpán, pohledv do nebe, uzřel slávu Boží, tak my o těchto třech svátcích připomínáme si první vykoupence, které Kristus pro nebe získal, pročež také jako prvotiny vykoupení Kristova připojuje církev sv. jejich památku ke slavnosti Narození Páně. Od nich učíme se, čím bychom i my si nebe zasloužiti mohli: prisvojme si živou víru sv. Štěpána, vroucí lásku sv. Jana a nevinnost Mláďátek, a pak i my budeme moci těšiti se, že nenarodil se Ježíš Kristus pro nás nadarmo, ale jeho vykoupení a spásy věčné že i my z milosti Boží účastni se staneme. Amen.



## Neděle po narození Páně.

Když přišla plnost času, poslal Bůh  
Syna svého. (Gal. 4, 4.)

Výroční památku toho, co ve slovech těchto vyjádřeno, slavili jsme ve dnech právě minulých, připomínajíce sobě zrození Spasitele světa, jenž vykoupil nás, »abychom zvolení za syny přijali.« K tomu zřídil církev sv. a ustanovil v ní sluhy své, kteří by, jak již připomenuto, dílo posvěcení mezi lidmi konali. Tito sluhové církevní, konajíce obřady posvátné, oděni bývají zvláštním rouchem, které liší se od roucha světského, aby tím patrnější byl rozdíl konání církevního ode všeho díla světského. Z počátku sice neodchylovala se ta roucha podobou svou od obleku tehdáž vůbec užívaného; avšak svým účelem bohoslužebným nabyla zvláštního posvěcení a trvalého tvaru, tak že, kdežto šaty světské během času valně se změnily a u rozličných národův i rozličnému kroji podléhaly, zůstala roucha církevní nezměněna a pro všechny kraje stejná. O těchto rouchách bohoslužebných, zvláště pak o kněžském rouchu mešním a jeho významu hodlám dnes s pomocí Boží k vám promluvit.

Prvním rouchem, ve které oblékán bývá, kdo službě církevní se oddal, jest talar, dlouhý, od krku až k patám splývající šat, u kněží barvy černé, u biskupů fialové, u kardinálů červené, u řeholníků dle jich řeholí barvy rozličné; papež nosí talar barvy bílé. Sluhové církevní nazýváni bývají jmenem řeckým též klerikové, jakoby losem ke službě Boží vyvolení, a proto také tento první oblek jejich klerika slove. Jest to takřka rubáš jejich, v němž za živa se oblékají, jakoby umřítí chtěli světu a žádostem jeho; v tom obleku tráví život svůj, a v tom obleku také jednou v rakev položeni budou, jakoby v něm předstoupiti měli před toho, jenž měl býti losem jejich. — Mimo to nosí kněz zvláštní nákrčník, po latinsku collare zvaný, a hlavu pokrývá birretem čili kvadratem, který sešit jest do čtyř stran, svrchu tvořících kříž. Rouchem tímto zůstávali duchovní druhdy stále přioděni, klášterníci slibem svým také k tomu (až na birret) posud vázáni jsou; kněžím světským dovoleno jest nositi i oděv občanský.

K obřadům církevním obléká kněz přes talar zvláštní roucho posvěcené, které již dle záповědi papeže Štěpána I. mimo bohoslužby nositi se nesmí; především pak upozorniti vás zamýšlím na roucho mešní.

1. První část roucha mešního jest šat lněný, jímž pokrývá kněz krk a ramena svá; pročež také i humeral čili náramník slove; činí asi tu službu jako nyní šátek, který ženské nosí na krku. Ustanoven byl ten šat dílem ze zdravotních ohledů, aby kněz při službách Božích, jež druhdy dlouho trvávaly, na krk nenastydl a neochuravěl, dílem i z ohledu slušnosti proti tehdejšímu nezpůsobu, že chodívali lidé s krkem obnaženým, což obzvláště při službách Božích v chrámě se nesluší. Tím odsuzuje Církev i nynější nemrav některých ženských, jež tělo své nestoudně obnažují. Druhdy používalo bývalo tohoto humeralu i k zahalení hlavy, k čemuž i také směřuje modlitba, kterou říká kněz, odívaje se rouchem tím: »Pokryj, Pane, hlavu mou lebkou spasení, abych přemohl pokušení ďábelské.« Ve slovech těch spočívá také i význam roucha toho, jež kněze i věřící povzbuzuje, aby při oběti mše sv. mysl svou ve zbožnosti sebrali a vši roztržitosti se vystříhali.

2. Přes humeral obléká kněz dlouhý bílý šat, proto alba zvaný, naznačující čistotu, která sluhu i vyznavače Kristovy zdobiti má. Roucho to musí býti lněné a splývá od krku až k patám, zahalujíc se všech stran tělo kněze, jakoby ukázati mělo, že veskrz vši poskvrny prost býti musí ten, kdož v oběti nejsvětější pódíl bráti chce. Je k tomu ovšem potřebí mnohého přičinění, zvláště však milosti Boží, což připomíná látka, z níž alba zhotovena jest; nebo jaké práce potřebí než ze lnu zhotoveno plátno, i rosa a déšť jako obraz ke sbílení jeho přispívati musí. Proto také modlí se kněz oblékaje albu: »Zběl mne, ó Pane, a očisť srdce mé, abych v krvi Beránka očistěn věčných radostí požívati mohl.« — Kněz tímto rouchem přioděný jest takřka pozemským členem společnosti nebešťanů, »kteří oděni jsou rouchem bílým následují Beránka, kamkoli jde«; a tak spolu povzbuzuje ovečky své ke svatému, etnostnému životu, aby je do společnosti těch oslavenců nebeských jednou uvéstí mohl. Spatrujete-li tedy kněze v rouchu tom k oltáři přistupovati, vzbudte ten úmysl v srdcích svých, že chcete se zasvětití tomu Beránku Božímu, který za spásu naši při mši sv. se obětuje.



3. Dlouhou řáskou albu podkasává si kněz bílým přízovým pásem čili cingulem, při čemž modlí se: »Opásej mne, ó Pane, pásem čistoty a uhas ve mně všeliký plamen nezřízené žádosti, aby ve mně zůstala ctnost zdrželivosti a cudnosti.« Má zajisté pás ten znamenati zdrželivost, kterouž by zlé žádosti spoutány byly; jest to tudíž opětým povzbuzením i pro kněze i pro věřící lid, aby srdce své, z něhož modlitba k Bohu se vznáseti a jež příbytkem Ježíše nejsvětějšího státi se má, čisté a neposkvrněné zachovávali. — Avšak žádostivost zlá, tot ten zárodek ďábelský, který dle slov Ježíše Krista nemůže jinak vyhlazen býti, leč postem a modlitbou, kteréž nezbytné prostředky naznačují i dva uzle cingula, po stranách zavěšené.

Tyto tři první roucha mešní naznačují, jaký má býti život kněze, aby byl vzorem stádcí svému; roucha následující významem svým vztahují se ke svatému a namáhavému úřadu kněze.

4. Jest pak to především manipl čili náručník, páska to z látky téže jako stola a ornat, kterou navléká kněz na levou ruku a splyvati ji nechává. Původ svůj má sice ve starém zvyku, že si lidé na levou ruku přivazovali šátek, jímž by si pot stírali; není však bez významu pro kněze roucho to, pobádajíc ho k horlivosti v povinnostech jeho, byť to i mnoho potu a namáhání stálo. Církev nazývá náručník »páskou pláče a bolesti.« což připomíná knězi, že z úřadu svého nesmí zde na světě očekávati výhod neb odměn, ale spíše nesnázi a nespravedlivého posuzování i křivd nadíti se musí. A proto učí Církev kněze, aby při navlékání manipulu políbil kříž na něm vyšíty, tento znak útrap, ale i spásy, a při tom se modlil: »Kéž zasloužím si, ó Pane, nositi tu pásku pláče a bolesti, abych s radostí přijmouti mohl odměnu práce své.« A jako stav kněžský má ovšem i každý jiný stav své obtíže a nesnáze, byť i nebyly tak trpké, a málo jest těch, kteří, sbírajíce ovoce přičinění svého, nebyli by zraněni bodláčím a trním; ano pamatujte i na slova Ježíšova, že království nebeské násilí trpí, a není-li knězi slíbeno bez namáhání, že ani vy bez horlivého přičinění ho nedosáhnete a proto dle pokynutí Církvě svaté i vy modlete se s knězem, aby dopřál vám Bůh, plniti povinnosti vaše k získání si zasluh pro odměnu v nebesích.

5. Kněz béře dále štolu, libá ji uprostřed, kdež vyšit jest znak kříže, a položiv ji na šiji, na prsou křížem ji překládá a cingulem dolní cípy její připevňuje. Jest to dlouhý úzký pruh, jenž pozůstal jako lemování z bývalého vrchního roucha a naznačuje důstojnost i moc kněžskou. Proto ji druhdy kněží stále nosili, nyní toliko papež jakožto nejvyšší kněz tímto znakem vrchní své moci stále jest oděn; kněz však ji ke každému úkonu kněžskému bráti musí, vyjma jen náhlé a bezodkladné případy, kdež štolu po ruce není. Když pak kněz štolu na sebe béře, modlí se: »Navrať mně, ó Pane, roucho nesmrtnosti, které jsem ztratil pádem praotce svého, abych, ač nehodně ke službě tvé svaté přistupuji, zasloužil si radosti věčné.« Poznáváte z té modlitby, že Církev sv. příkládá štolu význam nevinnosti, která Adamem sice ztracena, ale Kristem opět získána byla. Ano to ospravedlnění, jež nám Ježíš Kristus na kříži vydobyl, živě připomíná stola, znamenána jsouc jak uprostřed tak i na obou koncích sv. křížem; proto také kněz i křížem překládá si ji přes prsa. I když ku tvému ospravedlnění a posvěcení, křesťane, konal kněz obřady posvátné, štolou přioděn

byl. Štolu kladl na tebe na znamení, že pod ochranou Církve sv. tě přijímá, když při křtu sv. do chrámu tě uváděl; to znamení kříže libati dával matce tvé, když tě Bohu sem obětovati přišla; stolou přioděn rozhrěšoval tě od hříchů tvých a podával ti Svátost nejsvětější; stolou ovíjel ruce vaše, manželé křestanští, potvrzuje váš svazek posvátný; stolou přioděn obětuje kněz za vás, rozmilí v Kristu, oběť mše sv.; a konečně i tu posilu a to posvěcení k poslední hodině přináší v tomto rouchu a v něm také i poslední lůžko na hřbitově vykupuje. Kéz tedy i vám, křesťané, stane se ta štola kněžská připomínkou, abyste po spravedlnosti křesťanské toužili a ji sobě zachovati se snažili.

6. Konečně odívá se kněz ornátem čili kasulí, vrchním to rouchem mešním. Býval to druhdy široký a dlouhý, zcela uzavřený plášť jen s otvorem pro hlavu, tak že ho kněz pozvádati musil, kdykoliv kleknouti neb rukou svých k úkonům používati chtěl; proto i nyní při pozdvihování nadzdvihují ministranti ornát, ač již není to tak nutné, jelikož po obou stranách vystříhnut jest. Bývá zhotoven z látky vzácné, což i také latinské jméno ornat, čili ozdobný šat, předpokládá; jako vrchní šat přikrývá ostatní roucha a stává se takto znakem lásky, kteráž všechno konání a působení kněžské přiodívati a sprovázeti má; nesmí proto nikdy chyběti při té nejvznešenější oběti lásky, — při mši sv., ze kteréž příčiny i výhradně rouchem mešním se nazývá. Mimo to značí ornát i břímě povinností kněžských, na něž připomíná kříž ornát z předu i ze zadu zdobící, jakoby kněz kráčeje v ornátu k oltáři představoval Ježíše Krista kříž svůj k oběti na Kalvarii nesoucího. Trpká byla to cesta, avšak Kristus Ježíš posilnil se k ní modlitbou do vůle Otce nebeského se odporoučeje, a tak činí i kněz, posilu hledaje ve slovech Ježíšových, když se modlí: »Pane, ty jsi řekl: Jho mé jest sladké a břímě mé lehké; dopřej af je tak nesu, bych milosti tvé si zasloužil.« A zajisté kdo břímě povinností svých nese z lásky pro Krista a ve sjednocenosti s ním, tomu příjemným, ba i sladkým se stává, byť jinak i trpké a odporné bylo; nebo doufati smí posilu a milost od Ježíše svého.

Tak postarala se Církev sv. o přiměřené roucho k oběti mše sv. a bez něho nesmí kněz obět tu konati; ano roucho to k účelu svému i zvláštním obřadem posvěceno bývá, jelikož, jak sv. Tomáš Aq. dí, účta k této Svátosti a oběti toho žádá, aby se jí nič nedotýkalo, leč co bylo posvěceno. Modlitbami pak při tom svěcení příkládá Církev sv. jednotlivým rouchům i zvláštní význam, aby ku vznešeným křesťanským ctnostem nás pobádala, totiž humeral k bedlivosti, alba k svatosti, cingulum k počestnosti, manipul k horlivosti a trpělivosti, štola k věrnému plnění povinností, ornát pak k oddané lásce křesťanské. Tedy i samo to roucho mešní nejen upozorňuje nás na vznešenost oběti novozákonní, ale spolu na mysl nám uvádí dokonalost křesťanskou, ku které spravedlivým a bohubilým životem dospívati máme, abychom zasloužili si společnosti mezi těmi oslavenci, kteří Synu Božimu v nebi se koří. Amen.

## II.

I poželhal jim Simeon a řekl k Marii,  
Matce jeho: „Aj položen jest tento ku  
pádu a ku povstání mnohým v Israeli.“

(Luk. 2, 34.)

Matky židovské považovány byly po porodu za nečisté a potřebovaly očistění, které dělo se dle zákona Mojžíšova po zrození chlapce 40. dne, po zrození děvčete 80. dne, za kterýmž účelem přinesla matka dítě a postavila před Pánem, obětujíc předepsanou obět. Ačkoliv Rodička Boží zrozením Syna Božího nijak znečistěna nebyla, v pokoře své přece podrobila se zákonu tomu; »a když naplnili se dnové jejího očistování, jak evangelium Páně dí, nesli jej do Jerusálema, aby ho postavili před Pánem.« (Luk. 2, 22.) Při té příležitosti vzal zbožný Simeon dítě Ježíše na lokty své a děkoval Bohu, že dopřál mu dočkati se přislíbeného Mesiáše. »I poželhal rodičům Ježíšovým a řekl k Marii . . . Zbožným obětováním dítě svého stala se Maria Panna příkladem matkám křesťanským, že i ony po porodu přicházejí do chrámu s dětmi svými, aby je Bohu u vroucí modlitbě obětovaly. I zaveden jest od dávných dob v Církvi katolické ctihodný obřad žehnání či uvádění šestinedělek, jehož význam i účel jakož i modlitby při tom konané s pomocí Boží vyložití se přičiním.

1. Úvod šestinedělek v Církvi katolické není nějakým obřadem očišťujícím po způsobu židovském; nebo matky v posv. manželství žijící nebývají porodem svým znečistěny. Také Církev sv. nepředpisuje obřad ten jako nezbytnou povinnost pro matky, nýbrž ponechává to zbožnosti a horlivosti jejich, aby tak vděčnost svou Bohu na jevo daly a potřebné milosti a pomoci pro sebe i pro dítě si vyprosily. Ano Církev sv. považuje a uznává to žehnání šestinedělek za jakési vyznamenání pro matky, které věrně víry své se drží a v počestném manželství živý jsou; z té příčiny odpírá úvodu matkám ve smíšeném manželství žijícím, jež dopouštějí, aby děti jejich v nekatolickém vyznání vychovány byly; rovněž nemohou uváděny býti matky nekatolické, byť i děti jejich katolicky pokřtěny byly; nemanželské matky pak pádem svým taktéž požehnání církevního nehodnými se staly a mohou toliko jako kajicnice do chrámu přijíti, aby pokornou zpovědí se očistily a milosrdenství Božimu odporučeny byly.

Jakož celý obřad katolický zcela jiného jest významu a účelu než onen očišťující obřad židovský, tak i čas, kdy by vykonán býti měl, není vyslovně určen; nabádá jen Církev sv. jako pečlivá a starostlivá matka k opatrnosti, aby snad příliš brzká vycházka z domu rodičkám na zdraví neškodila. — Však proč pravím vycházka z domu; což nemohly by matky doma uváděny býti? Nikoli; místo k žehnání a uvádění matek katolických, jest dle předpisu Církve sv. výhradně kostel; a byť i dítě z nutné příčiny doma musilo býti pokřtěno, k úvodu má matka vždy přijíti do kostela. Tak toho vyžaduje i účel posv. toho obřadu, totiž díky a prosby, jež matka prostřednictvím Církve sv. přednáseti chce Bohu. Věru urážlivá byla by ta pohodlnost, kdyby matka odkládala, ve vlastních potřebách svých přijíti k Bohu do stánku jeho.

Či mělo by jí tak málo záležeti na tom, aby modlitby její příznivě přijaty byly od Boha? Ach, jak mnoho jest toho a jak důležité, zač matky po porodu Bohu děkovati i jej prositi mají!

Po delším čase přichází tu matka po prvé opět do chrámu Božího, a to s dítětem, jež pod srdcem nosila; jak důležitá i povážlivá byla pro ni doba právě minulá, jak nebezpečnou mohla se pro ni státi! Lekala se prve okamžiku toho rozhodného a když před tím posledně ještě byla v chrámě, jak důtklivě tu snad v ochranu Boží se odporoučela. A nyní když vyslyšena byla modlitba její a šťastně i beze všeho nebezpečení porod odbyt, a matka i dítě na živě a při zdraví jest zachováno: zdali nenutí to zbožnou matku, aby spěchala do chrámu Bohu nejvyšší dobrotivému za to poděkovati? Věru těžko jest mysliti si matku tak nevděčnou, která by po tak patrné ochraně Boží nevděčně na svého Ochrance Božského zapomínala. Tak mnohé matce nebylo dopřáno uzříti opět chrám Páně, jak mnohá zkormoucena byla mrzácstvím neb smrtí novorozeňátka: nemusí-li ta připomínka matku po šťastném porodu tím mocněji pobádati, aby za to dobrodiní šla Pánu Bohu do stánku jeho poděkovati? — Však mimo zdravé údy dal Bůh nemluvněti i duši nesmrtelnou a jak velice štědrým osvědčil se k ní; kromě darů přirozených posvětil ji na křtu sv. milostí svou, přijal křtěnce za dítě své a dědicem království nebeského je učinil; mohl-li vzácnějších darů do vínku mu dáti? Uváží-li to zbožná matka dítku tak štědrě obdarovaného, zajisté plna vděčnosti spěchá, aby nejdobrotivějšimu Dárci za to díky vzdala. A ta mocná pohnutka ku vděčnosti nepřestává ani pak, jestliže snad Bůh dítěto po křtu sv. k sobě povolal; byť i zkormouceno bylo srdce mateřské nad ztrátou dítku, však za to vroucně děkovati musí Bohu, že dítěto její posvěcené přijal mezi anděly své v nebi, a tak jí i přimluve v něm opatřil.

Ne menší příčinu nežli k díkům má křesťanská matka po porodě i k prosbám, jež Bohu při svém úvodu u vroucí modlitbě předněsti může i má. Stala se matkou, a tím nastaly jí povinnosti tak důležité a nesnadné; kde hledati má pomoci ne-li u Boha? Duše nesmrtelná svěřena v díku péči její; z té duše bude se museti jednou zodpovídati před Bohem, jenž jí z rukou jejich opět požádá. Kde která matka mohla by na sebe vzíti zodpovědnost tu, kdyby Bůh sám pomoci a milosti své k tomu nezaručil? Zbývá matce, aby jen o ni prosit přišla; která matka věřící mohla by toho opomenouti? — S rostoucím dítětem porostou i starosti, nastanou snad neštěstí a nebezpečnosti, dopustí snad Bůh i kříže a pokušení; zbožná matka dobře cítí, že pod ochranou církve sv. dítě její bude nejbezpečnější, a proto při úvodu prosí za přimluvu církve pro dítě své, aby se ho péčí mateřskou ujala a modlitbami svými i jí i dítěto milosti Boží odporoučila.

Jak veledůležitý tedy jest účel posvátného úvodu! Nespouštějte ho tedy z mysle, zbožné matky, když po porodu svém poprvé do chrámu Páně přicházíte; po příkladu Rodičky Boží děkujte zde Bohu za dítky své a jemu je obětujte, ano často pak odrůstajícím dítkám to připomínejte, že jste je Bohu obětovaly.

2. Tento vznešený účel žehnání šestinedělek vložila církev sv. i v modlitbu úkonu samého. Matka, přicházejíc k úvodu,

bere novorozeňátko s sebou; ačkoliv totiž úkon církevní hlavně k matce se vztahuje, má i ditko přimluvy církve účastno se státi, a matka také pro ně požeňání Boží vyprošuje. Jakož tedy Maria Panna přinesla Božské své ditko do chrámu, aby je postavila před Pánem, tak činí i zbožná katolická matka. Nevchází však sama ihned do chrámu, nýbrž v předsíni neb sákrstii chrámové zůstává, dokud sluha církevní sám do stánku Božího ji neuvede. Děje se tak po příkladu blahosl. Panny z pokory; vždyť každá matka, jakožto dcera Evina, má dosti příčin, aby pokořila se před Bohem, a to zvláště, uváží-li milosti, jichž při porodu se jí dostalo, jakož i ty, za něž prosit přišla, ač nehodnost svou uznávatí musí.

Kněz rochetou a bílou štolou oděn přistupuje k matce a podává jí svíci hořící, ten odznak víry křesťanské, která osvécovati má matce i dítku jejímu cestu životem pozemským. I kropí kněz matku vodou svécenou k připomenutí, že se srdcem kajcností očistěným předstoupiti musí matka před Boha nejsvětějšího, chce-li požeňání jeho účastnou se státi. A připomenuv matce krátkými slovy účel církevního toho úkonu a povzbudiv ji ku zbožnosti, počíná přimluvu svou významným versíkem: »Pomoc naše ve jménu Páně, jenž učinil nebe i zemi;« a k čemu té pomoci se dovolává, naznačuje důvěryplnou antifonou: »Tato požeňání obdrží od Hospodina.« V následujícím na to žalmu 23. vebí sluha církevní vznešenost Boha svrchovaného, před nějž matka s dítkem předstoupiti zamýšlí; on že jest pánem nebes i země a sama knížata andělská že slouží tomu věčnému Králi slávy. Kdož tedy bude hodným uznán vstoupiti na horu Hospodinovu a bydleti ve věčném stánku jeho? »Nevinný rukama,« di Žalmista, »a čistého srdce, jenž nepošpinil hříchem duše své. Ten přijme požeňání od Hospodina a milosrdenství od Boha Spasitele svého.« Jak důležité to pokynutí pro matku, aby nejen sama tou cestou kráčela, ale i dítky své spolu tak vedla. Ovšem má ten život křesťanský mnohé obtíže a nesnáze; proto bře církev sv. matku pod svou ochranu a sluhou svým uvéstí ji dává do chrámu před toho Boha nejvyšší dobrotivého, jenž, byf i dopouštěl časem pokušení, věrným svým milosti a požeňání svého neodpírá. I podává za tou příčinou kněz matce štolu k políbení kříže, toho znamení útrap a strastí, chtěje takto ji povzbuditi, aby nelekala se kříže osudu svého, ale bez reptání i s oddaností do vůle Boží aby snášela křížky, které na ni sešle Bůh. I v tom jest matkám křesťanským příkladem Rodička Boží, jižto Simeon předpověděl: »Tvou vlastní duši pronikne meč« (Luk. 2, 35.); s tichostí a oddaností přijala Maria trpké to proroctví, opakujíc si v duchu ona slova: »Aj já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.« Tak kéž by zachovaly se i matky křesťanské v utrpeních svých, nespouštějice se důvěry v Boha, k němuž i také kněz matku uvádí se slovy: »Vejdí do chrámu Božího a klaň se Synu bl. Panny Marie, jenž potomstvem tě obfstažil.« Nezapomínej na to, matko křesťanská, pak-li by křížek nějaký tě stíhl, že ku Ježíši, Pomocniku svému, útočiště brátí máš, k tomu Ježíši Kr., k němuž i sluha církevní tě uváděl, jenž zde mezi námi bydlí, vždy ochoten jsa přispěti nám. Ano sluha církevní sám matce předřikává, jak by důvěrně v potřebách svých k Bohu volati měla: »Pane smiluj se! Kriste smiluj se! Otče náš . . .;« načež spásu, pomoc a ochranu pro matku i dítě vyprošuje, když jmenem církve sv. se modlí, aby Bůh na služebnici svou milostivě shlédnouti

a po tomto životě pro zásluhy a na přímluvu nejbl. Panny Marie matku i s dětmi jejími do radosti věčného blahoslavenství přijmouti ráčil. Na to znamením sv. kříže kropí opět matku, říká: »Požehnání všemohoucího Boha Otce i Syna i Ducha sv. sestoupiž na vás a stále buď s vámi.«

Na požádání matky obětuje kněz dítě Bohu, jako onen zbožný Simeon, vzav dítě Božské na lokty své, a odporoučí je otcovské prozřetelnosti Božské, i modlí se za dítě, aby prospívalo věkem, moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi, jednou pak ve chrámě slávy nebeské aby Bohu představeno býti zasloužilo.

Zemřelo-li dítě před úvodem matky, povzbuzuje ji kněz, aby tuto ztrátu s oddaností do vůle Boží snášela, za život svůj Bohu děkovala a pro sebe i pro své milé milost Boží k záslužnému životu a k radostnému jednou shledání v nebesích si vyprositi snažila. Za tím účelem modlí se kněz žalm 114. a 115., v nichž po připomenutí nebezpečství, utrpení a bolesti, z kterýchž vytrhuje nás Hospodin, jakoby matce v ústa kladla se slova Žalmisty Páně: »Kalich spasení vezmu, a jméno Hospodinovo vzývati budu . . . Sliby své Hospodinu splním před obličejem všeho lidu jeho.« Když pak byl sluha církevní matku slitování Božímu odporoučil a s ní modlitbu Páně se pomodlil, zasílá za ni přímluvu církve sv. k Bohu, aby jí v zármutku jejím potěšiti, ve ctnostech posilovati a k dosažení života věčného jí přispěti ráčil.

Presvědčili jste se zajisté, nejmilejší, že žehnání šestinedělek jest obřad významný; avšak nemyslete, že týká se výhradně toliko matek. Či jak nevyzývají ty modlitby, které církev koná nad matkami a dětmi jejich, i vás, mužové křesťanští, abyste spojili s manželkami prosby své a svou rodinu Bohu odporoučeli a obětovali po příkladu sv. Pěstouna, jenž požehnanou choť svou do chrámu Jerusalemského sprovodil a s ní pobožnost tam vykonal. Ano vy všichni, zbožní křesťané, kdykoliv užijete úvod matky katolické, vzpomeňte: Tak i mne druhdy tam před oltář Hospodinův nesla matka má, aby mne Bohu obětovala a za spásu mou se modlila. Jak stal jsem se hoden toho požehnání Božího, jež vyprošovala mně matka má? Ach, kéž by vyslyšel Bůh prosby matek našich a milosti své nám dopřál, abychom s rodiči svými jednou v království nebeském se sešli. Amen.

## Obřezání Páně. — Nový rok.

Když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest jméno jeho Ježíš.  
(Luk. 2, 21.)

Počátek nového roku konával se u národů pohanských s velikou slávou, ale i s velikou prostopášností; tak nemělo se dítě mezi křesťany, kteří vznešenější pojmy měli o životě lidském. Věděli, že ten svět pomine i se všemi rozkošemi svými, a život časný že jen tolik bude mít ceny, pokud záslužným se stal pro věčnost. Proto církev sv., odsuzujíc pohoršlivou pohanskou slavnost novoroční, snažila se tomu důležitému bodu časovému dáti zvláštního posvěcení, jež by

názorům křesťanským odpovídalo; i spojila s novým rokem slunečním slavnost Obřezání Páně a předčítati tu nechává slova sv. evangelia: »Když se naplnilo . . .« Ne bez příčiny, jak všichni zajisté uznáváte, obrací církev sv. o novém roce zřetel náš ke Kristu Ježíši; vždyť na něm zakládá se všechno naše bytí, on životu našemu časnému vtiskl ten pravý význam a určil přední účel jeho; on sklenul ten důležitý most, který z pomijejícího světa vede k blažené věčnosti. Ke Kristu Ježíši proto pozvedá církev sv. mysl naši, učíc nás, že Ježíš Kristus jest základem veškerého času, a že dle jeho vůle i k účelu od něho vytknutému času života svého používati máme. Bůh dopřejž mně milosti, abych vám to ve smyslu církve sv. k vašemu prospěchu vyložiti dovedl.

1. Ke dni tomuto pojí se mnohé výpočty; astronomové udávají postavení těles nebeských, dějepisci uvádějí letopočet znamenitých událostí a trvání těch kterých státův, ústavy a závody zaznamenávají nový rok působení svého, a mnohý rozvážlivý jednotlivec také dnes uváží a připomene si: »Zase jeden rok jsem přežil a započínám nový.« Tak zdá se, jakoby činila i církev sv., když uvádí slova sv. evangelia: »Když se naplnilo dní osm . . .;« ale poněkud jiný směr dává uvažování svému, když místo toho či onoho letopočtu dokládá: »nazváno jest jméno jeho Ježíš.« Těmi slovy srozumitelně zajisté vyjadřuje to veledůležité přesvědčení, že Ježíš Kristus jest základem veškerého času, i toho, který uplynul, i toho, který nám nastává.

A to zajisté jest pravda nevyvratná. Nebo komu pak máme co děkovati, že trvá tento svět, že nezhytnulo pokolení lidské, že i my žijeme? Komu jinému, než tomu Synu Božímu, jenž po pádu prvních lidí, když stihnouti je měl trest spravedlnosti Boží, vyřčený slovem: V kterýkoliv den byste jedli, zemřete, ochotně se nabídl, učiniti zadost za prohřešilé lidstvo? Komu jinému, než tomu Ježíši Kristu, jenž obětoval se za lidstvo, »aby nezhytnul celý národ.« — »Když uplynulo dní osm,« dí sv. evangelium; ale církev sv. slovy těmi připomíná ne dni, nýbrž sta a tisíciletí, připomíná tu lhůtu 4000 let, kterou poskytl Bůh lidstvu ku přípravě na příchod Mesiáše, a k tomu dokládá: »nazváno jest jméno jeho Ježíš;« připomíná následující dobu křesťanstva bez mála 2000 let trvajících, kdež popřáno lidstvu přivlastniti si vykoupění; připomíná i tu nekonečnou lhůtu věčnosti, pro niž získána jest nám spása tím Prostředníkem, »jehož jméno nazváno jest Ježíš.« Ano v pravdě Ježíš jest základem a podmínkou tohoto časného trvání našeho, jest podmínkou i šťastné budoucnosti, a »nemůže žádný,« jak sv. apoštol dí, »jiného základu položiti mimo ten, který založen jest, jenž jest Kristus Ježíš.« (I. Kor. 3, 11.)

Dnes slaví svět nový rok; jak asi měl by ho počítati? Spravedlivému vojevůdci Konstantinovi, ukázalo se před rozhodnou bitvou znamení na nebi s nápisem: »V tomto znamení zvítězíš!« A křesťanům dnes ukazuje církev sv. více než pouhé znamení; ona připomíná samo to nejsvětější, nejmocnější jméno Syna Božího, Ježíše Krista a volá k nim: »Tímto jménem zasvěťte nový rok, a bude vám šťastným a požehnaným; v tomto jménu zvítězíte!« Tak činí dnes církev sv., tak činí i po celý rok, stále upozorňujíc nás na Ježíše Krista, jenž jest základem času veškerého. Slavností vánoční, kdež zrození Ježíše Krista si

připomínáme, zasvěcuje církev sv. počátek roku slunečního; když z jara probouzení se počíná příroda a rozvíjí se nový život, opět slaví církev v hodu velikonočním památku toho Ježíše Krista, jenž přemohl smrt a pramenem života se stal. Když pak slunce počíná zahřívající paprsky vysílati na zemi, připomíná církev ty divotvorné paprsky milosti Ducha sv., kterého Ježíš Kristus seslal učeníkům i věřícím všem, aby potřebného posvěcení nabyli. Posléze v době sklizně úrody a ovoce předčítati nám dává církev ta blahodátá poučení a podobenství, jimiž Kristus Ježíš povzbuzoval nás, pracovati a užítky přinášeti, dokud čas máme.

Na Krista Ježíše, tedy upozorňuje nás Církev sv. po celý rok; zasvěťme s ním počátek toho roku, však na něho také stále pamatujme v životě svém. Sv. Jarolím k živé připomínce Ježíše Krista odebral se do Betléma a tam po celé dni trávil na místě, kde zrodil se Kristus Spasitel náš a rozjímáním svým blaženě dojat volával: »Zde spočívalo to dítko Božské, aby posvětilo život náš.« Toho příkladu nespouštěj, křesťane, z paměti; nastaly-li by pak tobě v roce tom dnové zlí, o nichž Žalmista říká, »že slzy bývají nám tu chlebem a nepřítelé úšklebně se posmívají říkajíce: Kde jest Bůh tvůj?« — přijď sem do stánku Hospodinova, uteč se ke Spomocníku svému, »jehož jméno nazváno jest Ježíš.« On jest základem i podmínkou tvého života, on zárukou útěchy a pomoci od Boha, on nadějí blaženosti věčné.

2. Dnes počínáme nový rok, a s vděčností uznáváme, že Ježíši Kristu za to co děkovati máme; chceme-li však té milosti Syna Božího hodnými se státi, musíme i dle vůle jeho času nám poskytnutého používat. Nuže, jakým asi způsobem mělo by se to díti?

Svatý apoštol Pavel domlouvá křesťanům galatským, že mnozí z nich, ač ku Kristu se přiznali, »obrací se opět ke mdlým a nuzným počátkům, šetříce dnů a měsíců a časů i let.« dle způsobu židovského neb i pohánského. Aby ta výtka nemusila platiti i nám, obrací Církev sv. zřetel náš k tomu, jenž jest základem i podmínkou života našeho, »jehož jméno nazváno jest Ježíš,« povzbuzujíc nás, abychom dle vůle jeho život svůj zařídili. »Pojďte za mnou!« tak povolával Ježíš Kristus učeníky a vyznavače své; »pojďte za mnou!« tak volá dnes i k nám. Krista, svého Spasitele, tedy se přidržme, dle jeho přikázání zřídíme jednání své. Vždyť k tomu vybízí, ano i zavazuje nás sám Otec nebeský, volaje k nám s hory Tábor: »Tento jest můj milý Syn, ve kterém se mi doopravdy zalíbilo: toho poslouvejte.« (Luk. 9, 35.) Tu povinnost, aby tím trvaleji vstúpila Církev sv. v srdce naše, slaví hned na počátku roku onu památku, kdež Vykupiteli našemu dáno jméno Ježíš a slavností tou pobádá nás dle slov apoštolských: »Všecko, cožkoli činíte ve slovu neb skutku všecko činite ve jménu Pána našeho Ježíše Krista.« (Kol. 3, 17.)

K tomu také Církev sv. napomáhá nám prostředky svými. Na křtu sv. milostí téhož Ježíše Krista z novorozeňátek činí dítky Boží, potomní život jejich ve sv. svátostech posvěcuje, zákon Ježíše Krista jim vysvětluje i odporoučí, kolem Ježíše Krista ve Svátosti oltární přítomného k pobožnostem je svolává a konečně svátosti posledního pomazání ve jménu téhož Ježíše Krista duši k té cestě daleké na věčnost silí.



Tak hledí Církev sv. posvěcovati celý život náš ve jménu Vykupitele našeho, »jehož jméno nazváno jest Ježíš.« Nuže, učíte si, nejmilejší, to svatě předsevzetí dnes na počátku nového roku, že ve jménu a dle vůle Ježíše Krista používati budete času života svého. Příkladem budiž vám svatý Antonín P. On službě Boží zasvětil život svůj, zákon Kristův byl mu pravidlem a svou dokonalostí křesťanskou zasloužil si toho, že Ježíš Kristus jako přelíbezná děťátko se mu zjevil, pročež i také s Dítětem Božským na ruku vyobrazen bývá. S Ježíšem započnete i vy ten nastávající nový rok; přijmete to Dítě Boží i vy v náruč svou, v lásce a oddanosti Kristu se obětujete, jeho přikázání v paměť si vštěpte, jeho prostředků k posvěcení svému užívejte; ano nejen v náručí, nejen ve slovech, ale i v srdci noste Krista Ježíše a tak nejlépe použijete času v životě tomto vám poskytnutého.

3. Lidé k novému roku obyčejně přejí si »dlouhý život a štěstí,« jakoby ten život pozemský se svým štěstím měl býti svrchovaným cílem pro člověka. Církev sv. upozorňuje nás na jiné důležitější povolání, kteréž vytknul nám ten, »jehož jméno nazváno jest Ježíš«; jest to spasení věčné, k němuž v tomto životě se připravovati máme. Učí nás tedy Církev sv. slavností dnešní, že života časného používati máme ku spasení svému.

Srozumitelně zajisté tento cíl náš nám na oči staví to nejsv. Jméno Ježíš, jímž nazváno bylo dnes Dítě Boží. »Není zajisté v žádném jiném spasení, dotvrzuje sv. apoštol; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.« (Sk. 4, 12.) Spasení lidstva, to byla zajisté přední snaha Krista Ježíše; on lidi pro nebe připraviti a získati hleděl, o jejich spasení pečoval, pro jejich spásu se obětoval. »Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho,« — toť bylo přední pravidlo jeho, které hlásal posluchačům svým; a podobně činí i Církev sv. po celý rok, stále připomínajíc nám Krista Spasitele našeho, co všechno pro vykoupení naše podnikl. Nyní ještě ukazuje nám Ježíše v jesličkách, ale již tu spatřujeme, jak k sobě volal zbožné pastýře i spravedlivé mudrce od východu; ano i ti andělé nebesí sestoupili, aby s lidmi jakožto budoucími společníky svými u jesli Vykupitele jejich svazek uzavřeli. Dvanáctiletého Ježíška staví nám Církev sv. za vzor, abychom od něho učili se zbožné horlivosti pro čest a slávu Boží i pro své spasení; připomíná dále, jak pečlivě staral se Ježíš o spásu lidstva poučováním a napomínáním, jak ovce zhloudil k sobě volal a jako dobrý pastýř i život položil za ovce své. Učinil-li tolik Kristus pro spasení tvé, volá tu Církev sv., k čemu jinému než ku spasení svému měl bys používati života svého. Ó nenechme bezúčelně uplynouti lhůty té, pamatujice na osud Jerusalema! Plakal Ježíš nad nešťastným městem, že nepoznalo dne navštívení svého, že nedbalo o spasení své; a skutečně kletba Boží stihla je. Kdož ví, jak dlouhý čas ještě nám popřán jest; ten Ježíš však, který dnes ještě milost ku spasení našemu nám nabízí, přijde pak, aby soudil nás. »Viztež tedy,« napomíná Církev sv. slovy sv. apoštola, »kterak byste opatrně chodili . . . vykupujice čas.« (Ef. 5, 15.) I vám nadejde doba, kdež nikdo nemůže již pracovati; protož pokud čas máte, »těch věcí, které s vrchu jsou, hleďte, kdež Kristus jest sedě na pravici Boží; o věci, které s vrchu jsou, pečujte, ne o ty, které jsou na zemi.« (Kol. 3, 1. 2.) Proč pak bývá mnohému tak těžko, loučiti se s tímto světem,

proč již napřed leká se toho, až to vše, co nyní svým nazývá, bude musit opustiti? Ach, on celý svůj život věnoval tomuto světu, a ke službě jeho jej vynakládal; od světa také očekával veškerou odměnu. Proto děsí se zoufale, když vidí, že svět ho opouští, a on jinde ničeho doufati nesmí; tu teprv, ač pozdě, poznává, že ztratil život.

Hle, počínáme nový rok, — skončíme-li ho také, kdož to ví; však toho času nám ještě poskytnutého použijme ku svému spasení, abychom umírajíce pak se sv. apoštolem Pavlem říci mohli: »Žádost má jest, rozdělenou býti a býti s Kristem.« (Fil. 1, 23.) Ano ten život časný jest pouf k věčnosti; putujme zde s Kristem Ježíšem, jenž jest »cesta, pravda a život,« chceme-li ke šťastné budoucnosti v nebi doraziti; »nebo žádný nepřichází k Otci, di tentýž Ježíš Kristus, jedině skrze mne.« (Jan 14, 6.)

Jest tedy a má také býti pro každého křesťana Ježíš Kristus začátek i konec, a právem obrací Církev sv. na počátku roku mysl naši k tomu, »jehož jméno nazváno jest Ježíš.« Tak ukazuje nám, že Ježíš jest základem i podmínkou naší spásy, v něm že spočívá všechno blaho, jakéhož si přáti můžeme. Kde chybí tento základ, tam marná a lichá jsou všechna přání, kteráž lidé sobě na vzájem skládají; pročež já ve smyslu Církve sv. končím dnešní novoroční řeč tou upřímnou radou: Počnete ten nový rok s Ježíšem Kristem, zasvěťte život svůj dle zákona jeho, používejte času ke svému spasení a pak, dá Bůh, že splní se přání, které přednáším vám všem slovy svatého Apoštola: »Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho a Pána Ježíše Krista.« (Řím. 1, 7.) Amen.



## Neděle po obřezání Páně.

Poslal Bůh Syna svého . . , aby ty,  
kteří pod zákonem byli, vykoupil.

(Gal. 4, 4. 5.)

Vykoupení lidstva bylo připravováno již od té doby, kdež Bůh prvním rodičům Mesiáše přislíbil. Hřích prvních rodičů způsobil, že člověk na rozumu i vůli zeslabený pod poručníky a správce postaven býti musil. »Ale když přišla plnost času, poslal Bůh Syna . . .« Nejen ze zákona čili z otroctví hříchu vybavil nás Kristus Vykupitel náš, ale i svobodu synů Božích nám dobyl, tak abychom nezůstali podřízeni ustanovením židovským, jako byl n. př. zákon obřadní. Kristus ponechal Církvi své právo, aby ve věcech těch dle uznání svého se zařídila. A učinila tak Církev sv., jak již povéděno; mezi jiným také ustanovila během času zvláštní roucho k bohoslužbě. O rouchu mešním předešle jsme slyšeli; dnes připomenu ještě o jiných rouchách bohoslužebných a o rozličné jejich barvě.

1. O slavných službách Božích vídáte někdy, že knězi při oltáři přisluhují dva sluhové církevní ve zvláštním obleku, zastávající službu jáhna a podjáhna. Jáhen oblečen jest místo v ornát v dalmatiku, roucho podobné

ornátu, avšak rukávy opatřené; roucho takové nosívali druhdy obyvatelé země Dalmacie, odkud i jméno roucha toho. Ostatně má jáhen totéž roucho jako kněz, jen že štola jest přes levé rameno položena a pod pravou paží svázána, na znamení obmezené moci jáhenské. Podjáhen při své nižší právomoci nesmí nositi štoly, ostatně však má stejná roucha jako jáhen, vrchní pak roucho, tunicella zvané, podobá se dalmatice, jen že je kratší a má užší rukávy. Obě tato vrchní roucha, dalmatika i tunicella, znamenají radostnou ochotu, s jakou sluhové církevní bohoslužbě se oddávají mají.

Při obřadech mimo mši sv. oblečen bývá kněz v rochetu, jež jest zkrácená alba a stejný jako tato má význam. Přes rochetu a štolu brává kněz při slavnějších obřadech pluvíal, dlouhý, od hlavy až k patám sahající a v předu otevřený plášť. Býval to mešní šat staršího tvaru, s kápí, kterou kněz hlavu před nepohodou zvláště o procesích chrániti mohl.

2. Všechna tato roucha, o nichž jsem se až dosud zmínil, přísluší i biskupovi jakožto veleknězi, o němž sv. Ambrož dí, že v něm nalezejí se všichni řádové, neboť on jest prvním knězem a knížetem kněží. Poněvadž tedy biskup v sobě soustřeďuje úplnou a svrchovanou moc duchovní, proto mimo obyčejný mešní šat kněžský běře ke mši sv. pod ornát i dalmatiku jáhenskou a tunicellu podjáhenskou. Má však biskup i zvláštní ještě roucha a odznaky důstojnosti a moci své, jichž při obřadech svých používá, o nichž též v krátkosti se zmíním.

a) Na nohy obouvá biskup zvláštní střevíce, sandalíe zvané, z bílého hedvábí, s vyšíтым křížem, jakoby tím naznačiti chtěl ochotu ku konání té povinnosti, kterou vypisuje sv. apoštol Pavel v listu k Efesským slovy: „Obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje.“ (6, 15.) Ano, toť přední povinnost knížete církevního a nástupce apoštolů Kristových, kterým byl uložil Božský Mistr řka: „Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření.“ (Mar. 16, 15.)

b) Obléká rukavice, jakoby chtěl tím na jevo dáti, jak bedlivě zachováti chce čistotu rukou svých ku konání skutků dobrých a bohubilých, obzvláště pak ku přinášení té oběti nejdražší, kterou troufá si zasloužiti požehnání a milosti od Boha, začez také při oblékání jich se modlí.

c) Zavěšuje si na krk náprsní kříž, aby ho stále na očích měl, v něm česť a slávu svou hledal a ku Kristu, jenž z lásky pro nás na kříži umřel, lásku a oddanost v srdci svém zachovával a tuto lásku dle vůle Božského Mistra i k ovečkám svým osvědčoval.

d) Na prst navléká si prsten na znamení toho spojení, které uzavřel Kristus s Církví svou, jakožto ženich se svou nevěstou, jak i sám také o tom mluvil a ženichem se nazýval; jelikož pak biskup zastupuje Krista Ježíše, tedy i ten prsten snubní na prst běře, aby stále na paměti měl povinnosti k choti Ježíše Krista — k Církvi svaté.

e) Hlavu svou příkrývá biskup mitrou čili infulí; jest to odznak důstojnosti jeho vrchnopastýřské, kteráž činí jej vůdcem a učitelem lidu věřícího. Jest pak mitra s vrchu rozdělena na dvě a do zadu s ní splývají dvě stužky, což znamená dvojí zákon písma sv., jež biskup dobře znáti a věřícím vykládati povinnen jest.

f) Berla biskupská (pedum), svrchu zahnutá, a obyčejně vzácně vykládaná, naznačuje péči pastýřskou; okrasa její jest obrazem víry a všech ctností křesťanských, které jako drahé kameny třpýtí se mají v životě a ve všem působení vrchního pastýře, věřícím pak příkladem a povzbuzením býti mají k životu křesťanskému. Berla ta tedy stále připomíná vrchnímu pastýři přední jeho povinnost, aby stádce sobě svěřené v ovčinci Kristově shromáždil, na pastvu duchovní vyváděl a proti vlkům dravým hájil.

g) Metropolita čili první vrchní pastýř v zemi z této důstojnosti ještě té přednosti požívá, že přednáší se před ním stříbrný kříž, odznak to svaté víry Ježíše Krista, jejíž předním hlasatelem i zastancem po celé zemi jest. Při velkých slavnostech mívá nad ornátem pallium, dvojitý bílý proužek vlněný, černými kříži vyšívaný, jenž v před na prsa a do zadu na plece splývá. Zhotoveno jest pallium to z vlny dvou beránek ve chrámě sv. Anežky v Římě posvěcených, a položeno bývá na hrob svatého Petra. Jest obrazem právě horlivé péče pastýřské, která hledá zbloudilé ovce a na ramena je béře, a neštitíc se křížů v povolání svém, s viditelnou hlavou Církve římským papežem, vždy ve věrném spojení zůstává.

h) Konečně pak ještě jest mi zmíniti se, čím vyznačena jest i vrchní moc papežská v Církvi Kristově. Má tento náměstek Kristův stejný oděv jako biskup, vyjma že talar jeho, jak již zmíněno, jest barvy bílé; ale při slavnostech mívá trojnásobnou korunu na hlavě, tiara zvanou, která označuje ho jakožto předního sluhu Boha trojjediného a jakožto viditelnou hlavu Církve Kristovy, která ze tří sborů sestává: z oslavenců Božích v nebi, z trpících duší v očistci a z věřících na zemi.

3. Významná tedy jsou roucha bohoslužebná, a mnohou spasitelnou myšlenku v nás vzbuzují, k čemuž přispívá i rozličná jich barva. Rozeznáváme pak hlavně patero barev při rouchu bohoslužebném.

a) První barva v tom království Kristově, jež vykoupením svým založil, jest barva bílá, hlásající očistění, posvěcení a oslavení; proto užívá se jí o slavnostech, v nichž nevinnost, radost a sláva v popředí vystupuje, jako jmenovitě o slavnostech Páně a neposkvrněné jeho Rodičky, Marie Panny; o svátcích sv. Andělů a všech oslavenců nebeských, kteří svatým, čistým životem Bohu sloužili a smrti přirozenou zakončivše působení své duši nevinnou, Kristu svému odevzdali. Barvou tou volá k nám Církev sv.: »Svatí buďte, jako Otec váš nebeský svatý jest.«

b) Však to vykoupění naše dobyto nám krví Ježíše Krista, jenž v neskonale lásce své za nás se obětoval; a tuto lásku Boží, která rozlita jest v srdce naše, naznačuje barva červená. Proto používá se jí o památkách, jež utrpení a zranění Krista, Vykupitele našeho připomínají, jako o památce pěti ran Krista Pána, jeho trnové koruny, nejsv. krve Páně atd. Však i o slavnosti Soslání Ducha sv., jenž v ohnivých jazycích sestoupil na apoštoly a tou láskou posvátnou roznil srdce jejich, béře se taktéž roucho červené; podobně i na svátky sv. mučovníkův a mučenic, kteří z této lásky život svůj pro Krista položili. Kéž by ta barva červená i naše srdce rozeřádala láskou ku Ježíši Kristu, bychom ochotni byli, pro něho vše trpěti a obětovati, jako on z lásky k nám prolil krev svou.

c) »Nemáme zde města zřstavujícího, ale budoucího hledáme« (Žid. 13, 14.) vyjádřil se sv. apoštol; jest tedy život náš časný dobou naděje, a tu představuje barva zelená. Proto právě užívá také církev sv. této barvy na neděle po Zjevení Páně až k neděli devítníkové, a na neděle po sv. Duchu až do adventu, nepřipadá-li na ně nějaká jiná slavnost. Nebo jako Zjevením Páně to vykoupění ve známost uvedeno, a po seslání Ducha sv. skrze apoštoly všem lidem zvěstováno bylo; tak my nyní »vyvolení synů Božích očekáváme« (Řim. 8, 23.) pro naději, která složena jest nám v nebesích (Kol. 1, 5.). Barva ta tedy vzbuzuje a oživuje naději naši, kéž bychom se o ni sami nepřipravili životem nekřesťanským!

d) Však křehčí lidé jsme, a dějiny lidstva nesčíslných připomínají případy, kdež záhubou hrozila spravedlnost Boží hříšným lidem; jak unikli nebezpečství tomu? Oblékli se v žíně a posypali hlavy své popelem, a tak ve zkroušenosti dovolávali se milosrdenství Božího. I takové roucho kající obléká církev sv., roucho barvy fialové nebo popelavé, jmenovitě v dobu adventní, kdež hlas volajícího na poušti se k nám ozývá: »Čiňte pokání, neb se přibližuje vykoupění vaše« — a v dobu postní, kdež připomíná prorok Joel vyzývání Hospodinovo: »Obratťe se ke mně celým srdcem svým s postem a s pláčem i s kvílením« (2, 12.); taktéž užívá se té barvy o suchých a křížových dnech, kdež slovy Ježíše Krista ku kajivosti pobádání býváme. Kéž by ta modrá či fialová barva pohnula nás k té pokorné kajivosti, jížto milosrdenství a odpuštění od Boha slíbeno jest.

e) Konečně užívá církev sv. ještě barvy černé, jakožto barvy smutku. Tak děje se na velký pátek, kdež s Matkou bolestnou ocitujeme se pod křížem umírajícího Spasitele; dále v den všech věrných dušiček, abychom dali na jevo soustrast svou nad jejich mukami očistcovými; konečně pak při službách Božích za mrtvé, a při obřadech pohřebních, kdež citem bolestným naplnění býváme nad odloučením našich milých a drahých, a spolu i nejistota osudu jejich na věčnosti svírá srdce naše. Proto, kdykoli spatříme tu černou barvu při obřadech církevních, zpomeňme, že i nás obštoupí jednou temnota smrti, a jelikož nevíme dne ani hodiny, stále připraveni buďme, abychom nemusili se lekatí těch »temností zevnitřních, kde bude pláč a skřípění zubů.«

I rouchy bohoslužebnými hledí tedy církev sv. působiti na srdce a mysl naši, abychom na své vykoupění nezapomínali, ale řídíce se její radou a používající její prostředkův o to životem křesťanským se přičinili, »abychom zvolení za syny přijali a z dědictví království nebeského jednou radovati se mohli.« Amen.

## II.

## Ve svatvečer před zjevením Páně.

Když přišla plnosť času, poslal Bůh Syna svého . . . , aby ty, kteří pod zákonem byli, vykoupil. (Gal. 4, 46.)

Častěji používá Církev sv. těchto slov apoštolských v době nynější, jakoby tím důtklivě chtěla připomínati nám, že konáme výroční památku té doby, v níž »přišla plnosť času« zrozením přislíbeného Vykupitele a lidstvu žádoucího vykoupení se dostalo. Této milosti i my účastni jsme se stali na křtu sv., kdež obmyti jsme byli vodou a slovem Božím. K udílení křtu sv. světi se voda zvláštním obřadem, jmenovitě na bilou sobotu a o vigílii svatodušní. Však i k jiným obřadním účelům a ke zbožné potřebě věřících světi se voda častěji v Církvi katolické, zvláště pak slavnostním jakýmsi způsobem děje se to dle starodávných obyčejů ve svatvečer slavnosti Zjevení Páně. A tážete se, proč právě tato slavnost k tomu obrána? Koná tu Církev sv. troji památku: mimo příchod sv. tří králů také nám připomíná křest Pána Ježíše v řece Jordáně a první jeho zázrak v Káně Galilejské. »Ctnost času« hvězdou oznámena třem mudrcům od východu; při křtu oznámil Bůh Pána Ježíše veřejně za »Syna svého;« v Káně pak okázal Kristus slávu svou, že on mocen i ochoten jest k posvěcení a vykoupení našemu. Každá však z těch tří památek dosti zřejmě připomíná: »Když přišla . . .« Jest tedy svěcení vody tříkrálové spojeno jaksi se slavností samou, což obřadu tomuto zvláštního důležitého významu dodává, pročež i příhodno bude, když vám obřad ten blíže vyložím, a účel i účinky vody svěcené připomenu.

Již ve Starém Zákoně předepsáno bylo kněžím, kterak by připraviti měli vodu očistující k pokropení těch, kdož se jakýmkoliv způsobem byli znečistili (IV. Mojž. 19.). Což tamto jen jako v předobrazení se dalo, to s účinkem vykonává se v Církvi katolické Sluha církevní rouchem kněžským, totiž rochetou a stolou barvy fialové přioděn, přistupuje, aby mocí od Ježíše Krista udělenou posvětil vodu, kterou by kajícím věřícím duchovního očistění a pomoci proti pokušiteli se dostalo.

Svěcení vody tříkrálové nedělo se vždy po celé Církvi katolické stejným obřadem: tak ku př. u nás v Čechách konáno to bývalo obřadem zvláštním, obsáhlým, k němuž příprava děla se trojím žalmem, litaniami ke všem Svatým, lekcí a evangeliem. Žalmy naznačena byla troji slavnost dnešní, litaniami dovoláváno se přimluv Svatých za propůjčení požeňání Božího a vyňatky z Pisma sv. (IV. Mojž. 20. a Jan 7.) poukázáno bylo s připomenutím divotvorného vyvodění vody ze skály na onu živou vodu, kterou Kristus Ježíš sliboval všem, kdož v něho uvěří a vroucí touhou po spasení svém žízni budou.

Nyní zaveden jest obřad všeobecně platný, jenž počíná žehnáním soli, která se s vodou smísiti má. Znáám jest zajisté všem dobrý účinek soli, že pokrmům chuti dodává a před hnilobou chrání, pročež i také prorok Eliseus použil soli ku zázraku, který z moci Boží vykonal v Jerichu. Přišli totiž k němu

tamější obyvatelé, pravice: »Hle, byt v městě tomto jest výborný, ale vody jsou zlé, a země neúrodná.« I poručil si prorok přinésti sůl a nasypal ji do studnic řka: »Toto praví Hospodin: Uzdravil jsem vody tyto a nebude více v nich smrti ani neplodnosti« (IV. Král. 2, 19. 21.). Takový účinek v ohledu duchovním působiti má sůl, kterou žehná kněz: Zařiká proto nepřítele pekelného, jenž vše, co Bůh k našemu prospěchu stvořil, porušiti a poškoditi hledí; a trojím znamením sv. kříže sůl tu z moci ďábla vybavuje. Zvláštní modlitbou pak prosí Boha, aby soli té požehnání a posvěcení svého uděliti ráčil, aby všem, kdož jí užívati budou, ku prospěchu těla i duše sloužila, a přede vsí hnilobou a neslechetností ďábelskou je zachránila.

Na to jménem Boha trojjediného a znamením sv. kříže zažehnává kněz vodu, aby této k ochraně proti zlým duchům mohlo použito býti. V následující na to modlitbě děje se zmínka o četných zázračných dobrodinech, jakáž Bůh lidem vodou prokázal; čelnější z nich zajisté i vám budou povědoma, ku př. když Bůh lid israelský mořem červeným a Jordánem převedl; neb když Naamana koupelí v řece Jordáně zázračně očistiti nechal; neb když vodu divotvorně ze skály vyvedl; když zemi vypráhlou za času proroka Eliáše úrodným deštěm svažil; když při křtu Pána Ježíše nejsv. Trojice Boží se lidem zjevila; když Kristus vodu ve víno proměnil; když vodou křtence posvětili, a k životu věčnému znovu zroditi kázal atd. Četná tato dobrodinec sobě připomínaje, žádá kněz jménem Cirkve sv., aby voda křížem sv. požehnaná, z milosti Boží nabyla moci k zapuzování zlých duchův, a všelikých nemocí, tak sice, aby, kdežkoli v přibytku věřících jí pokropeno bude, všechna nečistota, vše škůdnictví i zlomyslnost nepřítele pekelného zmizela, a zdraví neporušené na vzývání nejsv. jména Božího stále tam vládlo.

Nyní ve způsobě trojho kříže vsype kněz do vody sůl požehnanou ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha sv., a modlí se jménem všech věřících v kajcnosti a pokore, aby Bůh, svrchovaný Pán, jenž všemohoucí rukou svou vše ovládá a zlost ďábelskou krotí, milostí svou tuto vodu a sůl posvětili ráčil, tak aby se nám stala ochranou před jedovatým hadem pekelným a rosou milosrdenství Božího s nebe na nás svolávala. Načež říkáje slova žalmu 50.: »Pokropíš mne ysopem a očistěn budu: obmyješ mne, a nad snih zbělen budu,« kropí kněz vodou posvěcenou přítomný lid, čímž i také účel vody svěcené se naznačuje.

2. Nuže, jaký úmysl spojila církev sv. s obřadem právě vyloženým? Na jaký účel světi vodu? Náš duchovní prospěch, naše posvěcení vyhledává tato pečlivá matka naše, jak i slova modliteb její při tomto obřadu dosti zřejmě vyjadřují. Ovšem že vykoupení, kteréž Syn Boží v plnosti času vykonal, hlavně sv. svátostmi účastni se stáváme; avšak církev sv. odporoučí nám k tomu jako výpomocných prostředkův i svěcenin, o nichž učí vira naše, že »byt neměly moci svou silou milost uděliti neb hřích odpouštěti, působí tím, že v nás zbožná vzbuzují hnutí.« (Sv. Alfons z L.) Ne poslední místo mezi těmi svěceninami zaujímá právě voda svěcená, kteráž veledůležité má účinky.

a) Staré podání poučuje nás, že, kropíme-li se v kajcnosti vodou svěcenou, můžeme tím dosáhnouti odpuštění všedních hříchů. Čteme zajisté v ustanoveních sv. Alexandra I., papeže, že bylo-li užíváno druhdy k očistění lidu vody z popele jalovice a krve z oběti, »mnohem více voda se

solí smíšená a za vzývání Boha posvěcená, lid posvěcuje a očisťuje.« Tento účinek na myslí má církev sv. hned při svěcení vody, prosíc Boha, aby v milosti své dopřátí ráčil, by voda tato duchovní skvrny naše smýtí a k očistění našemu přispěti mohla. A důvěrujíc v milosrdenství Boží, nechává na ten úmysl kropiti lid věřící, aby »obmyt byl od nepravosti své: a očistěn od hříchu svého.« (Žalm 50, 4.)

b) Ta voda svěcená má se nám státi slzami kajícími. A skutečně vzbuzuje v srdci našem hnutí nadpřirozené lítosti a pravé kajivosti, pokud srdce naše k tomu uschopněno jest. Za tím účelem jsou u vchodů chrámových kropenky. Kdykoliv tedy vstupujeme sem do stánku Božího a kropíme se tou vodou svěcenou, vzpomeňme na Magdalenu, jak ona s myslí skroušenou a slzami kajícími blížila se k Pánu a odpuštění dosáhla; vzpomeňme na ty hořké slzy Petrovy, kteréž mu milosrdenství vyžádaly; dobře zajisté di sv. Augustin: »Slzy kajících kanou před obličej Páně.« Proto jsouce sobě povědomi hříchův a nehodnosti své, kropmež se vodou svěcenou spolu s povzdechem sv. Ambrože: »Dej, ó Kriste, dej, prosím, slzi Cehových; rozkoše hříšníkovi sobě nežádám.«

c) O účinku vody svěcené vyjádřuje se sv. Terezie takto: »Voda svěcená musí do sebe velikou míti moc. Mně jest to zvláštní citelnou útěchou, když se jí pokropím a jisto jest, že při tom obyčejně takého potěšení pocitím, jehož nemohu vysvětliti a vnitřního dostane se mi občerstvení, jímž veškerá má duše okřeje.« Mimo tyto účinky, zkušeností svěřice potvrzené, působí časem voda svěcená i uzdravení tělesné, pak-li s důvěrou jí použito bývá, jak mnohé příklady ze života svatých nám to dosvědčují. Tak sv. Jan Zl., Fortunat, Kutbert, Malachiáš, Bernard mnohé nemoci vyhojili pokropením vodou svěcenou; sv. Anselm a sv. Isfridus vodou svěcenou navrátili slepým zrak. A církev sv. také příbytek nemocných vodou svěcenou kropiti dává, důvěrujíc, že nebude oslyšena modlitba její, aby, kdež ji kropeno bude, zdraví neporušené vládlo.

d) I další ještě účinek udává sv. Terezie, řkouc: »Zkusila jsem často, že ďábel vody svěcené velmi se štítí;« a není prázdno zajisté pořekadlo téhož obsahu, mezi lidem zobecnělé. Vždyť za ten účinek církev sv. při svěcení hlavně se modlí, aby voda byla ochranou proti pokušiteli pekelnému; a mnozí Svátí skutečně také užívali jí k tomu účelu nikoliv bez účinku; tak sv. Jiljí a sv. Eligius mnoho posedlých vodou svěcenou osvobodili; sv. Marcel jí sbořil pohanský chrám, modlářskou to peleš ďáblou. A církev sv. radí věřícím, aby v pokušeních i kdykoli z domu vycházejí neb ku spaní si lehají, vodou svěcenou se kropili, jak to s úspěchem mnozí Svátí činívali.

e) Konečně pak připomínám přesvědčení církve katolické, že i zesnulým prospěti může pokropení vodou svěcenou, spojené s modlitbou, aby takto uhašeny neb aspoň umírněny byly plameny trestů očistcových, ostatky tělesné pak aby posvěcení nabýly k radostnému a slavnému jednou vzkříšení. Proto kropí církev sv. při obřadech pohřebních mrtvolu a hroby vodou svěcenou.

Znajíce tedy, za jakým účelem se voda svěť v církvi katolické a jak vzácné mohou býti její účinky, používejte jí s tím zbožným úmyslem, s kterýmž vám od církve sv. nabízena jest, varující se při tom hříšné, pohoršlivé pověry.



Ať tedy vodou tou doma se žehnáte, neb v chrámu při službách Božích kropení býváte, zkroušeně proste při tom Boha, aby, k čemu posvěcena byla, k tomu vám i také sloužila, totiž k posvěcení, ku kajicnosti, k občerstvení tělesnému i duchovnímu, k ochraně v pokušeních a k radostnému jednou vzkříšení. Amen.

---

## Zjevení Páně.

Kde jest ten, kterýž se narodil, král  
židovský? (Mat. 2, 2.)

Při celé té slavnosti vánoční až doposud seznali jsme jen nejbližší účastníky narození Páně. Byli pak to mimo sv. rodinu pastýřové betlémsí, spravedlivý Simeon, zbožná Anna a několik těch ctitelů Božích z chrámu Jerusalemského, kteří v Ježíši svého Mesiáše poznali a s patričníou úctou ho také přijali. Dnes však přicházejí zástupcové cizích národů, mudrci od východu a s dychtivostí táží se po Vykupiteli světa, řkouce: »Kde jest ten, kterýž se narodil, král židovský?« A dodávají: »Nebo viděli jsme hvězdu jeho na východu a přijeli jsme, klaněti se jemu.« Slovy těmi srozumitelně vyjádřují, jakého že hledají krále; toho slavného krále, o němž prorokováno bylo, že sice ze židů pocházeti, ale nad celým světem královati bude; toho krále, jehož hvězda vzešla na východu, aby celému světu zvěstovala »plnost času.« I neostýchají se títo mocní a učení králové východní udati účel příchodu svého, aby totiž tomu, jehož za svého a celého světa Pána uznávají, v pokoře se poklonili a dary poddanosti své obětovali. Porozuměli tomu světlu nebeskému, kteréž je k jeslím Spasitele světa přivedlo; kéž by všichni lidé chápali ta pokynutí, jimiž Prozřetelnost božská upozorňuje nás na vykupitelské dílo Ježíše Krista, jak připomíná Církev sv. o slavnosti dnešní a v době následující až do neděle devítinikové. O tom významu tohoto období církevního s pomocí Boží dnes promluví.

1. Ačkoliv příslibení o Mesiáši hlavně lidu israelskému častěji bylo opakováno, nicméně při každém téměř zjevení, které činil Bůh v té záležitosti, srozumitelně dával na jevo, že vykupitelské dílo Mesiášovo vztahovati se bude na veškeré lidstvo, a že všichni lidé celého světa jeho účastni se státi mohou i mají. Tak předpověděl pror. Isaiášem, že v Israeli nad Jerusalemem vzejde světlo Hospodinovo, světlo učení a milosti, Mesiášem rozžehnuté, však světlo to že rozptýlí temnotu duchovní i ostatních národův, »a choditi budou pohané ve světle tom . . . všickni ze Sáby přijdou, zlato a kadidlo nesouce a chválu Hospodinu zvěstující.« (Is. 60, 1. 6.) Co takto prorokem předpověděno, téměř doslovně vyplnilo se, když mudrci od východu, hvězdou vedeni, přišli jako zástupcové národů pohanských, klaněti se slavnému králi židovskému, Spasiteli světa. Památkou toho jest dnešní slavnost Zjevení Páně čili sv. tři Králův, a Církev sv. připomíná v epistoletě prorocké Isaiášovo, v evangelium pak vyplnění toho, oslavujíc takto Spasitele veškerého světa.

Slavnost zjevení Páně má počátek svůj již v prvních dobách křesťanstva a Církev sv. jakoby o ní ku Spasiteli svolati chtěla všechny národy.

Radostně upozorňuje hned na počátku mše sv. na příchod slavného toho Panovníka, v jehož ruce spočívá moc a vláda, a vybízí nás, abychom s oněmi mudrci od východu i my společnému tomu Pánu svému se kořili. Ano o slavnosti té, po širém křesťanském světě konané, jakoby plesala Církev sv. se všemi národy země: »Poznali jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.« (Jan 1, 14.) A radujíc se z toho milosrdenství Božího, že věrou svou poznali jsme Jednorozeného Syna Božího, jenž světlem nebeským národům se zjevil, povznáší jmenem naším prosby své k Bohu, abychom k patření slávy Vykupitele svého v nebesích připuštění byli. Spojme s tou modlitbou Církve i přimluvu svou za všechny, kteří posud v temnotě bludu a nevěry se nalézají, aby jim zasvitlo to světlo sv. víry křesťanské; my sami však vážme si té sv. víry, toho světla nebeského, bez něhož cestu k nebesům marně bychom hledali. Kořme se již zde tomu slavnému králi nebes i země a obětujme mu i my dary své: zlato své lásky, kadidlo pokory a myrhu zapírání sebe.

Pro všechny lidi přišel Ježíš Vykupitel náš, a proto také odevzdávaje úřad apoštolský učeníkům svým, nařídil jim: »Jdouce, učte všechny národy!« Jak apoštolové, tak až dosud vynasazuje se Církev sv. konati úkol ten; do širého světa rozesílá věrozvěsty, kteří hlásají Ježíše, Vykupitele lidstva. K tomu cíli založena jest v Římě od pap. Urbana VIII. r. 1643, zvláštní kolej ku rozšiřování víry Kristovy (de propaganda fide), kdež se odchovávají budoucí misionáři pro rozličné země. V koleji této slavi se zvláštním způsobem památka Zjevení Páně; buď v předvečer slavnosti neb v neděli na to konají chovanci tohoto ústavu v různých řečích přednášky k oslavě Vykupitele veškerého světa, přičiňující se takto, »aby každý jazyk vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce.« (Fil. 2, 11.) Dojemná to zajisté slavnost, ale dojemnější ještě děje se tam na věčnosti, kdež Miláček Páně ve zjevení spatřil »před trůnem a před obličejem Beránka zástup veliký ze všech národův a pokolení, lidu a jazyků.« (7, 9.) Kéž bychom i my v té slavnosti nebeské jednou podílu měli! Dostane se nám toho, budeme-li zde na zemi ke svému Vykupiteli se hlásiti, řídíce se jeho učením, jeho pravidly a používajíc spásonosných prostředků v Církvi složených.

2. Netoliko zrození Vykupitele mělo světu oznámeno býti, ale i z působení jeho měli poznati lidé, že Ježíš jest ten přislíbený Mesiáš, jenž lidstvo poučit, napravit a spasit přišel. K tomu cíli předvádí nám Církev sv. v evangeliích na neděle po zjevení Páně důležitější některé údaje z působení Ježíše Krista.

Tak připomíná se o první neděli, jak 12letý Ježíš i po vykonané pobožnosti ve chrámě zůstal, jakoby nemohl se odloučiti od stánku Božího. Rodiče, pohrěšivše ho, starostlivě jej hledali, až našli ho po třech dnech ve chrámě mezi učiteli: a dosvědčuje o něm sv. evangelium. »že děsili se všichni, kteří jej slyšeli, nad rozumností a odpověďmi jeho.« (Luk. 2, 47.) Tak chtěl Ježíš Kristus zjevití božskou moudrost svou těm, kteří znali písmo a tudíž i z nadpřirozené moudrosti Ježíšovy pochopiti mohli, toť že jest onen Prorok, jehož slíbil vzbuditi Hospodin, podobného Mojžíšovi, rka o něm: »Vložím slova svá v ústa jeho a bude mluvit k nim všechno, což mu přikáži.« (V. Mojžíš. 18, 18.)

Mluvil a vykládal slova Hospodinova Ježíš Kristus již jako dvanáctiletý chlapec ve chrámě, hlásal to slovo Boží po celý čas působení svého; fariseové sice divili se, ano i děsili se nad řečí jeho, ale Ježíše, jakožto onoho velikého Proroka a příslibeného Mesiáše, nepoznali, ba i když jim to dotvrzoval, z rouhání jej vinili. Přijímejme my ochotněji to slovo Boží, které Kristus kázal, a které hlásá se nám posud v Církvi jeho. — Však aby nevěřící neměli výmluvy, ještě srozumitelněji zjevil se Ježíš ve chrámě; když totiž Matka jeho předkládala mu, s jakou bolestí ho hledali, odpověděl jí: »Zda-liž jste nevěděli, že já v tom, což jest Otce mého, musím býti?« Boha Otcem svým nazývá a zjevně za Syna Božího se prohlašuje; tehdáž však tomu ještě nerozuměli a později, když smysl slov Ježíšových patrně poznali, místo víry »chápali kamení, aby házeli na něho« (Jan 8, 59.); za rouhače jej prohlásili a ukřižovali. Hle, zjevil se Kristus Ježíš, ale zatvrzelcům »položen jest ku pádu;« kéž by nám byl ku povstání! Kořme se v pokorné víře Synu Božímu!

Na druhou neděli po Zjevení Páně spatřujeme Ježíše Krista s Matkou svou a s učeniky na svatbě v Káně galilejské, kdež proměnil vodu ve víno; sv. evangelium pak udává účel zázraku toho řkouc: »Ten učinil Ježíš počátek divů v Káně galilejské a zjevil slávu svou, i uvěřili v něj učenici jeho« (Jan 2, 11.). Hle, k jedinému zázraku již uvěřili v Ježíše učenici a přidrželi se ho; bezpočetných mimo to zázraků vykonal Ježíš k utvrzení víry své po čas svého pozemského působení, tak že není pochybnosti o božské jeho všemohoucnosti. Kdož tedy i mezi židy i mezi ostatními národy v nevěře zatvrzele setrvali, a kdož i mezi křesťany víře své se zpronevěřují, nebudou míti nižádné omluvy před Bohem, ale zavržení budou, »poněvadž nevěřili v jednorozeného Syna Božího.«

Třetí neděle připomíná požehnané působení Ježíše Krista ke blahu duchovnímu i tělesnému veškerého lidstva. Dle sv. evangelia očisťuje Ježíš malomocného, uzdravuje služebníka setníkova a jeví se jakožto nej přednější a největší dobrodinec lidstva. V tom očistění malomocného naznačeno jest duchovní očistění, kteréž byl Kristus zavedl ve svatém pokání; i tu hříšníka ku kající zpovědi vysílaje, jakoby pravil k němu: »Jdi, ukaž se knězi« (Mat. 8, 4.). Kéž by hříšníci uposlechli hlasu Ježíše Krista, toho našeho lékaře duchovního, a uznávajíce ho za Spasitele svého, také prostředků k naší spáse ustanovených používali. — »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou« (Mat. 8, 8.), slyšíme dále v evangelium setníka pokorně volati; slova ta mimovolně připomínají nám úkon posvátný, k němuž po sv. zpovědi i my s těmitěž slovy přistupujeme. Kéž bychom činili to s toutěž pokorou a důvěrou, jako onen setník. Sám Ježíš Kristus nám ho za příklad odporoučí s ujistěním, že taková živá víra může nám získati účastenství v království nebeském, kdežto pro nevěru »synové království vyvrženi budou do temnosti zevnitřní« (Mat. 8, 12.). Toho neštěstí uchovej nás Bůh; s Ježíšem Kristem spojujme se ve svátostném přijímání zde a pak zajisté spojení zůstaneme s ním i na věčnosti.

V evangelium čtvrté neděle jeví se Ježíš Kristus jakožto všemohoucí vládce přírody, jenž jediným pokynutím způsobil utišení veliké na moři

rozbouřeném; však mimo to i důvěru naši povzbuditi hledí, lekáme-li se malomyslně té bouře, kterou dopouští druhdy na lodičku Církve sv.: »Co se bojíte, malověrní?« (Mat. 8, 26.) volá k nám, a slovem tím jakoby při všech nesnázích a protivenstvích i ústřích Církve sv. opět a opět připomínal nám nezvratné ujistění, že Církev jeho na skále vzdělána jest a »brány pekelné že nepřemohou ji.« Jen věrně se jí přidržme; Ježíše poznáváme jako bezpečného kormidelníka; kdož v lodičce jeho pluje, nemusí se báti utonutí.

Objevil se Ježíš Kristus jakožto učitel, spomocník, Vykupitel náš; však on i soudcem našim bude. A to připomíná Církev sv. v evangelium páté neděle, uvádějíc podobenství Ježíšovo s pšenicí a koukolí. »Nechte, ať obé spolu roste až do žní: a v čas žni řeknu žencům: Seberte nejprve koukol, a svažte jej v snopy ku spálení: pšenici pak shromážděte do stodoly mé« (Mat. 13, 30.). Toť jsou slova, která při soudu posledním řekne k andělským služebníkům svým. Koukol mezi lidstvem — bezbožníky, nevěrce, lhosejné a vlašné křesťany — odsoudí k ohni věčnému, pšenici pak — horlivé, zbožné a pravé vyznavače své — vezme s sebou do slávy nebeské. Jaký asi ortel čeká nás? Známe prostředky, jimiž bychom si přízeň Soudice svého získati mohli; nezanedbávejme jich a s důvěrností pak budeme moci hleděti příchodu Syna Božího vstříc, jenž již na zemi zjevil se nám jako budoucí Soudec náš.

V evangelium poslední neděle ukazuje Církev sv. podobenstvím Ježíše Krista o zrně hořčičném a o kvasu účinek pravé víry mezi lidmi, jestli tito Ježíše Krista jako svého Spasitele uznají a jeho věrně se přidrží. Ano, spatřujeme to divotvorné působení víry Kristovy jak mezi vzdělanými národy, tak i mezi divochy. Učení křesťanskému ustupují bludy pohanské, množí se počet věřících, šíří se Církev Kristova. Však i v duchovním životě musí působiti ta víra, má-li hojného ovoce přinášeti; prokysati musí naši vůli, naše srdce, abychom Kristu, jehož jako Spasitele svého jsme poznali, živi byli, jemu se obětovali, jemu duši svou zasvěcovali. »Nebo ne každý, kdož mně říká: Pane, Pane,« pravil Kristus, »vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, který v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.« (Mat. 7, 21.)

Takovým tedy způsobem zjevoval se druhdy Ježíš Kristus lidem, aby k pravé oddané a pokorné víře v něho jako Spasitele světa je vzbuzoval. Totéž má v úmyslu i Církev sv. v tomto posvátném období; nenechme uplynouti je bez spásonosného toho účinku — Ovšem nezbývá vždy času na všechny tyto neděle po Zjevení Páně, poněvadž připadá-li dříve hod Boží velikonoční, i dříve dle toho počítí musí doba postní; avšak již hned při slavnosti Zjevení Páně vzpomeňme, proč Ježíš Kristus se nám zjevil a ve své víře nás vyučiti kázal; poznáváme zajisté, že takto jako mudrce od východu i nás k sobě volá a spásy své účastny nás učiniti chce. Přicházejme sem k těm jesličkám svého Spasitele s horlivostí oněch zbožných zástupců svých v Betlémě, abychom zde Ježíši Kristu se klaněli a spasení své od něho si vyprosili. Amen.



# Neděle I. po Zjevení Páně.

I stalo se, že po třech dnech našli  
jej v chrámě (Luk. 2, 46.).

Vypravuje sv. evangelium o rodičích Pána Ježíše, že vstupovali do Jerusaléma podle obyčeje dne svátečního; tak ochotně a horlivě činili zadost zákonu Božimu, ač při vzdálenosti jediného chrámu Jerusalémského nebyli k tomu přísně vázáni. Však pravá horlivost jejich neleká se nesnázi, ano i dvanáctiletého Ježíška ku vroucí jeho prosbě vzali s sebou. Nemusi-li tu každému napadnouti, jak ta svatá Rodina rodičům křesťanským předchází krásným a pov buzujícím příkladem k horlivému navštěvování chrámu Páně? Však takové povinnosti nechce nahlédnouti nynější vlažný svět, vylouvaje se, že k modlitbě není potřeby kostelů, pomodliti že se může každý i doma; ano na samého Pána Ježíše farizejsky se odvolávají, říkajíce, že on sám učil, Bohu že klaněti se lze všude, na každém místě. Nepopírám sice, že bychom nemohli k Bohu všude se modliti; ale tolik troufám si tvrditi, že kdo do kostela Bohu se klanět a modlit nepřichází, nečiní toho obyčejně ani doma, ani kde jinde. Ony farisey novověké pak, kteří slova Ježíše Krista předstírají k omluvě své nedbalosti náboženské, poukazují na téhož Ježíše Krista, o němž di dnešní svaté evangelium: »I stalo se, že po třech dnech našli jej v chrámě;« opoždění své v chrámě však odůvodňoval vůči rodičům svým slovy: »Zdaliž jste nevěděli, že v tom, což jest Otce mého, musím býti?« Hle, tak prohlašuje Pán Ježíš počtu Boží za nejpřednější povinnost a chrám za nejvhodnější k tomu místo; a písmo sv. mnohými doklady dosvědčuje o Pánu Ježíši, že, ač všude na každém místě se modlival, neopomíjel nikdy k slavnostem výročním přicházení do chrámu Jerusalémského. Tak vážil si Kristus Ježíš chrám. Však větší důležitost a význam nad chrám Jerusalémský má každý chrám katolický, kteréž tvrzení s pomocí Boží dnes odůvodním.

Pán Ježíš používal chrámu Jerusalémského dílem k modlitbě, dílem k poučování lidu; za tímže účelem trvali i učenci po nanebevstoupení Páně »na každý den jednomyslně v chrámě« (Sk. 2, 46.), ale tajemství »lámání chleba« tam nekonali. Toť byl obřad posvátný, výhradně jen pro vyznavače Kristovy ustanovený, k tomu určen byl »oltář, z něhož nemají moci jísti, kteří stánku slouží.« (Žid. 13, 10.) Neměli ovšem k oběti té novozákonní zvláštních stánků Božích, a jen po domech svých ji konali. I potomní křesťané ukrývati se musili se svou bohoslužbou po domech i ve skrýších podzemních, jako byly v Římě tak zv. katakomby, aby ušli krutému pronásledování se strany židův i pohanů; jen zde onde skrytě vydržovali si nějakou kapli. Příznivější doba nadešla křesťanům za císaře Konstantina, kterýž i sám stal se křesťanem a se svou matkou sv. Helenou v Římě, v Jerusalémě i jinde chrámy křesťanské stavěl, aneb alespoň stavbu jich podporoval. Tak od čtvrtého století s rozšiřováním křesťanstva všude povstávaly i chrámy čili domy Boží ku konání bohoslužby křesťanské. Dle řecké a latinské řeči dostávaly ty chrámy rozličná jména jako basiliky čili domy krále nebeského, neb kostely jakožto opevněné, ohražené tvrze Boží. Někteří Slované nazývají

kostely též »církví,« kteréž jméno povstalo z řeckého slova »Kiriake« čili dům Páně. Jž tato jména jakož i velebný zevnějšek chrámů, zvláště pak účel jejich, hlásá a dokazuje vznešenou jich důstojnost.

1. Co sv. Jan ve zjevení svém praví o novém Jerusálemu, to právem říci můžeme o chrámu křesťansko-katolickém: »Aj, stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi.« (21, 3.) Či může jaký příbytek neb svatyně na zemi větším právem nazvána býti stánkem Božím, než chrám křesťansko-katolický? Zde jednorozený Syn Boží Ježíš Kristus netoliko obrazně neb duchovním způsobem a jen ve zbožné památce věřících, ale skutečně a osobně se svým Božstvím a člověčenstvím v nejsv. Svátosti oltářní jest přítomen. Sem každodenně sestupuje s trůnu nebeského, aby se při mši sv. za nás znova Otci nebeskému obětoval; zde kněz při oběti té okazuje věřícím Syna Božího slovy kazatele jordánského: »Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa.« Sv. Janu Zlatoustému často dopřáno bylo, že konaje předrahou oběť mše sv., pozoroval anděly kolem oltáře, jak Synu Božimu se koří; zdá se dle tohoto zjevení, jakoby Ježíš Kristus trůn svůj s nebes výše sem do chrámu křesťansko-katolického mezi lid svůj přenášel a sluhy své nebeské s sebou bral, v kterémž úmyslu také dí tento Světec: »Chrám katolický není místo veřejné, ale jest to bydliště andělů, palác nebeský, ano nebe samo.« Co uzřel Jakub u vidění na cestě své k Labanovi, to ve skutečnosti děje se v chrámu křesťansko-katolickém při oběti mše sv., a větším právem než Jakub říci můžeme my: »V pravdě Hospodin jest na místě tomto« (1. Mojž. 28, 16.). Sv. patriarcha poznav přítomnost Boží a lekaje se, že snad málo uctivě a pokorně před Bohem se zachoval, na omluvu svou dokládá: »já jsem toho nevěděl;« může-li tak omlouvati se vlažný katolik, jenž chrámu svého si neváží, jeho nenavštěvuje, ba i za nepotřebný jej uznává? Neví-li, že jest to stánek Boží? Ví to dobře, vždyť sv. víra jasně ho o tom poučuje; ale jedná tak, jakoby toho nevěděl, a to ovšem tím trestuhodnější.

2. Sv. Jan dí ve zjevení svém: »I slyšel jsem hlas veliký s trůnu.« (21, 3.) A kdež jinde slyšeti jest hlas Božského Vykupitele našeho, ne-li ve chrámech katolických, kdež sv. jeho evangelium, učení, které sám hlásal, se káže a vykládá. Jeremiáše proroka vyzval Bůh řka: »Jdi a stůj v bráně synů lidu . . . a dí k nim: Slyšte slovo Hospodinovo!« (Jer. 17, 19. 20.) Chrám křesťansko-katolický, toť ta brána, kam vcházeti má lid vykoupený, aby slyšel ty pravdy nebeské, které sám Syn Boží přišel zvěstovat nám. O tomto učení svém, nad nímž žasli všichni, když jako dvanáctiletý pacholik počal je vykládati ve chrámě, projádl se Kristus k apoštolům: »Všecko, cokoli jsem slyšel od Otce svého, oznámil jsem vám« (Jan 15, 15.); a totéž učení kázal hlásati všemu stvoření s ujištěním: »Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho.« (Luk. 11, 28.) Úkol ten svědomitě plnili sv. apoštolé, plní jej až dosud jich nástupcové, biskupové a kněží; chrámy katolické tedy jsou ta místa, kdež neporušené hlásá se učení Ježíše Krista, a kazatelům katolickým platí totéž slovo, které učeníkům řekl Božský Mistr jejich: »Kdo vás slyší, mne slyší.« Považuje proto lid věřící chrám katolický za školu Ježíše Krista a s horlivostí bohuľibou spěchá tam, aby v učení nebeském vycvičen a ve víře Kristově utvrzen byl.

Jsou ovšem také lidé, kteří od Boha se odvrátili, a ti do chrámů katolických na kázání nechodí; takoví vyhledávají si kazatelů jiných podle převrácenosti své, kazatelů, kteří místo slova Božího hlásají bludy nevěrecké a zásady podvrtné, kteří o Bohu a o Církvi ničeho vědět nechťejí, nebe a věčnost popírají a pouze o svět tento a prospěch časný se starati učí. Ti a všichni stoupenci jejich zanevřeli ovšem na slovo Boží, soptí proti jeho hlasatelům a chrámy katolické by nejraději zborili. Však vzdor těm odpůrcům Kristovým zůstane chrám křesťansko-katolický školou a hlásnicí slova Božího, ve chrámech křesťansko-katolických nepřestane se zvěstovati to učení Ježíše Krista, z něhož ani jediné slovo, ba ani jediný puntík Církve sv. vypustiti nedopustí. A kdož věří v Ježíše Krista a věrně se ho přidržují, ti jako zástupové druhdy shromažďují se zde kolem Krista Vykupitele svého, aby slyšeli učení jeho, a o nich platí slovo sv. Jana: »A oni budou jeho lidem a sám Bůh s nimi bude jejich Bohem.« (Zjev. 21, 3.)

3. Skrže proroka Isaiáše prohlásil Hospodin: »Dům můj, dům modlitby slouti bude všechněm národům,« (56, 7.) na kteráž slova odvolával se Kristus Pán, když kupující a prodávající z chrámu vyhnal, chtěje tím ukázati, že stánek jeho — chrám křesťansko-katolický — kdež sídlo své si zvoliti ustanovil, má se státi střediskem pravých ctitelů jeho, kteří by tu kolem něho se shromažďovali, jemu poctu svou vzdávali a své potřeby mu přednášeli. Ano Ježíš Kristus do chrámů křesťansko-katolických, kdež zřídil trůn svůj, svolává k sobě všechny, kdož pomocí jeho potřební jsou, vyzýváje jich: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.) Jakou urážku tedy způsobují Ježíši Kristu ti, kdož toho hlasu jeho nedbají, tomu domu modlitby se vyhýbají a nabízeným občerstvením zhrdají. Avšak i vzdor těm rouhačům neztratí chrám katolický důstojnosti své jakožto síň Krále věčného, když slyšení dává prosebníkům. A s jakým výsledkem přednášejí tito zde tužby své? O tom dí Miláček Páně ve zjevení svém: »A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich a smrti již nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude již, nebo první věci pomíny.« (21, 4.) Ovšem líčí takto svatý Jan osudy a poměry v budoucím, blaženém životě; avšak v jisté míře zakoušejí takových účinků již zde ti, kteří důvěrně modlitby své v chrámu Bohu přednášejí; nebo modlitbou docházejí úlevy a potěchy ve strastech a pokušeních svých. A kdyby mohly mluvit ty zdi chrámové, dosvědčily by nám, mnoho-li slzí zde usušeno, mnoho-li povzdechů zde utišeno, jak mnohé srdce, bolestmi těžce zraněné, zde uzdraveno bylo. Ano, jak mnozí prosebníci, kteří přišli sem zarmoucení a ztrápení, když byli se zde vroucně a s důvěrou pomodlili, opouštěli pak zcela spokojeni a posílněni tuto svatyni, nebo první věci jejich malomyslnosti pomíny. Nezasluhuje-li tedy chrám katolický skutečně úcty a vážnosti?

4. Již zmínil jsem se o zjevení patriarchy Jakuba na cestě jeho do Haran; jak zvolal tehdež, užřev tu slávu nebeskou, tak říci můžeme i my o chrámu katolickém: »Není tu jiného, jediné dům Boží a brána nebeská.« (1. Mojž. 25.) V pravdě branou nebeskou slouti může chrám katolický; či neotvírá se zde křtěncům při udílení té svátosti brána, která hřichem prvotním jako závorou nějakou byla zatarasena? Všechna ta nevinátka, která

po křtu sv. čisté dušičky své Bohu odevzdaly, žehnají tomu stánku Božímu, kdež pro nebe znovu se byly zrodily. Však i když po křtu sv. člověk novými překážkami hříchů a provinění přístup do nebe si zatarasil, nemusí ještě zoufat; v chrámě katolickém nalézá se branka, byť i dosti těsná, ale otvírá se přece pravým kajcníkům: jest to zpovědnice, v níž pravou kajcností odložiti lze to břímě hříchův, přístup do nebe zamezující; v pravdě to brána nebeská. A když poutník pozemský blíží se k cíli pouti své a již stojí před branou věčnosti, za níž pak nalézá se troji vchod, vedoucí do nebe, neb do očišce, neb do pekla — s jakou toužebností tu ohlíží se umírající, kde kdo přispěje mu otevřítí tu bránu nebes. A hle, tu opět ve chrámě katolickém jakoby nejprve odsoupnouti se musila závora; odsud spěchá sluha církevní k lůžku umírajícího, aby potěchu a posilu mu donesl na tu cestu neznámou, ano klíčem milosti Boží aby mu otevřel i bránu nebeskou. V pravdě chrám křesťansko-katolický jest dům Boží a brána nebeská, z čehož vysvítá i důstojnost a vznešenost jeho.

Když počal lid israelský, ze zajetí propuštěný, stavěti nový chrám Hospodinu a mnozí rmoutili se, že tento druhý chrám nedostihne slávy a velikoleposti chrámu Šalomounova, tu těšil jich prorok Aggeus, že chrám tento větší důležitosti a vznešenosti nabude tím, že přijde žádoucí všechněm národům, totiž Vykupitel, a naplní dům ten slávou. (2, 8.) Jestli tedy prorok z toho dovozuje slávu druhého chrámu Jerusalemského, že Vykupitel do něho vstoupí, co říci mám o chrámech křesťansko-katolických, kdež tento Kristus, Spasitel náš, zvolil stálý přibyték svůj? V pravdě důstojný to stánek Boží, kdež sám Bůh náš přebývá mezi námi, aby milostmi svými nás obsypával a nás ku slávě nebeské posvěcoval. Amen.



## Neděle II. po zjevení Páně. — Nejsv. Jména Ježíš.

Toť jest ten kámen, který učiněn jest hlavou úhelní. (Sk. 4. 11.)

Jak již minule jsem podotkl, přicházeli učeníci Ježíšovi do chrámu Jerusalemského, aby tam modlitby své konali a lidi poučovali; při jedné takové návštěvě chrámu Páně uzdravil sv. Petr ve jménu Ježíše Krista člověka od narození chromého, jenž před chrámem žebrával. Když pak pro tento zázrak a pro kázání své ve chrámě sv. Petr a Jan zodpovídati se měli před radou židovskou, tu sv. Petr dosvědčiv, že zázrak zmíněný jménem a mocí Ježíše Krista vykonán byl, neohroženě prohlásil o Božském Mistru svém: »Toť jest ten kámen, který zavržen jest od vás stavitelů, kterýž učiněn jest hlavou úhelní.« Ano v pravdě na Kristu založena jest a Kristem trvá sv. Církev jeho. Pravdu tuto znázorňuje nám chrám křesťansko-katolický, jenž jest obrazem Církvě; nebo vše při chrámu křesťansko-katolickém hlásá nám zakladatele Církvě naší Ježíše Krista, vše ukazuje nám, že on jest hlavou úhelní. Jakož tedy chrám křesťansko-katolický sám jest vznešený a důstojný, tak i jednotlivé části jeho



i vše, co k němu náleží, hluboký má význam a bližšího uvážení našeho zasluhuje: pro dnešek povšimněme si bedlivěji zevnějšíšku chrámu křesťansko-katolického.

1. Již místo ku stavbě chrámu katolického se zvláštní obezřelostí voleno bývá; hlavně pak k tomu se hledí, aby to bylo místo povýšené; z jaké asi příčiny? Má tím naznačen býti i vznešenější účel chrámu Páně nad ostatní budovy. Zámky knížat pozemských vidáme často na vrších a skalách, odloučené od ostatních příbytků lidských; král králů všech a Pán nebes i země tak se snížil, že uprostřed lidu svého bydleti chce, aby nikomu nebyl obtížný přístup před tvář jeho, avšak stánek jeho vyčnívati má nad ostatní obydlí lidská. Svatyně křesťansko-katolická jest obrazem Církve Kristovy a tuto založiti ustanovil Kristus na skále, aby brány pekelné jí nepřemohly (Mat. 16, 18.), spolu pak aby na místě povýšeném viditelná byla všem (Mat. 5, 14.), kdož by v ní útočiště a ochranu hledali; z tohoto významu chrámu katolického odůvodněna jest tedy poloha jeho na místě vyvýšeném. Však i tajemství bohoslužby křesťansko-katolické jakoby toho vyžadovalo k živější připomínce na božského Vykupitele našeho, jenž k důležitějším skutkům a výkladům svým obyčejně hory volíval. Tak na horu Tábor vyvedl nejvěrnější učeníky své, když okazati se jim chtěl ve slávě své: a tu spojení jsouce blažeností nadpřirozenou, chtěli učeníci tam udělati stánky ke stálému přebývání, aby nemusili již sestoupiti dolů, do toho hlučného světa. Chrám katolický jest právě takový stánek, kdež duši naší té blaženosti nebeské se dostává, a kdež takřka hlas Boží slyšíme a s nebeštany v úzkém obcování se nalézáme. Na hoře osmera blahoslavenství slyšeli učeníci i zástupové to nebeské učení o dokonalosti křesťanské, kteréž věřícím i ve chrámech katolických se vykládá. Na hoře to bylo, kdež Kristus Ježíš divotvorně nasýtil posluchačstvo své, kterýž zázrak duchovním způsobem obnovuje se ve chrámech katolických při svátostném přijímání. Na horu Kalvarii donesl Ježíš Kristus kříž svůj, aby se tam za nás obětoval, kterážto oběť nekrvavým způsobem koná se ve chrámech katolických při mši sv. Na horu Olivetskou konečně vyvedl Ježíš Kristus učeníky své, aby tam s nimi se rozzehnal a před očima jejich na nebesa vstoupil; jako tam učeníci za Ježíšem s toužebností vzhůru patřili, tak i naši mysl zde Církve sv. vzhůru k nebi obrací volajíc, k nám: »Vzhůru srdce!« — nespouštějte z mysli spásu svou. Na místě povýšeném tedy bývá chrám katolický, abychom v něm takřka byli blíže nebi, a vzhůru ke svému Spasiteli tím vroucněji duši svou pozvedali.

2. Ne méně významný jest zevnější tvar kostela, vyobrazující kříž. Jaké znamení mohlo by pro křesťana býti důležitější a posvátnější nad kříž, nad toto znamení spásy naší? A proto i chrám katolický, toto skladiště milosti Boží, již v půdorysu svém nese znamení kříže, jakoby nám hlásati měl, že hlavou jeho úhelní jest Ježíš ukřižovaný, a všechno ovoce vykoupění a spásy že dostalo se nám s posvátného kříže Pána našeho Ježíše Krista. Chrám katolický tedy ve způsobu kříže zbudovaný představuje nám ne prázdný toliko znak, jako u protestantů vidati bývá, ale kříž posvátný, na němž rozloženo jest přesvaté tělo Ježíše Krista, připravené k nové oběti za spásu světa. Tam

totiž, kde nalézá se hlavní oltář s presbytářem, na straně východní, jakoby spočívala hlava Ježíše Krista, k pobočným lodím jakoby se vztahovaly ruce jeho, hlavní pak loď zaujímá tělo Ježíše Krista. Tak chrám katolický již podobou svou volá k nám: »Není v žádném jiném spasení, leč v Ježíši Kristu, jenž pro nás ukřižován byl.« Že však chrámy katolické staveny bývají hlavním oltářem k východu, kdež položen jest kámen úhelní, proto se děje, abychom pamatovali, že Ježíš Kristus, jenž za nás na oltáři se obětuje a v tabernakulum v nejsv. Svátosti oltářní mezi námi dlí, jest tím sluncem spravedlnosti, které zapudilo tmu nevěry a bludu, světlem pak sv. víry osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Jakož tedy při modlitbách ve chrámu Páně k tomu Ježíši Kristu se obracíte, tak necht' on jest stále vašim vůdcem a světlo svaté víry necht' osvěcuje vám cestu vaší pouti pozemské.

3. Nad chrám do výšky vypíná se věž a jako prstem vzhůru ukazuje nám, připomínajíc tu pravou vlasť naši, po níž toužiti máme, totiž nebe. Z daleka viděti bývá věž kostelní, jakoby poutníkům pozemským ukazovati chtěla cestu jistou, vedoucí k cíli pouti jejich a připomínala jim: »Nemáte zde stálého přebývání, ale budoucího hledati máte; a protož »o věci, které svrchu jsou, pečujte, ne o ty, kteréž jsou na zemi.« (Kol. 3, 2.) Ano, ta věž kostelní jakoby z daleka již svolávala křesťany ke Kristu Ježíši, a proto také ozdobena bývá jeho znamením: křížem svatým. Jako základ chrámu katolického jest kříž, tak i na tomto nejvyšším místě opět kříž se vypíná; nebo ať popatříme kamkoli, buď k té zemi dolů, která přijme jednou tělo naše, aneb vzhůru k těm krajům nadhvězdným, kam povzněsti se má duše naše, vždy pamatovati máme, že není v žádném jiném spasení, leč v Ježíši Kristu. Chrám katolický na nejvyšším místě povznáší kříž, jakoby do širého světa volati chtěl slovy sv. apoštola, jež i heslem každého katolického křesťana býti mají: »Odstup to, abych se v čem chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« (Gal. 6, 14.) Slovem tím povzbuzuje nás věž chrámová, bychom nestyděli se za kříž Ježíše Krista, za toto znamení spásy své, ale všude veřejně je vyznávali, zastávali a hlásali, jakožto odznak svého vykoupení, své cti a budoucí slávy.

4. Na věži bývají hodiny, a ty živě připomínají nám, jak pomíjející jest vše zde na zemi. Není téměř znáti pohyb ručiček na ciferníku, ale tím srozumitelněji hlásá kladivo, že hodina uplynula: tak bývá se životem naším. Nepozorujeme téměř, jak ubíhá nám čas života našeho, až pojednou ta neb ona okolnost k udivení našemu připomene nám, jak daleko již postoupil čas. Ty hodiny věžové nabádají nás, abychom rychlou pomíjejícnost života časného častěji uvažovali. Jaká doba jest nám asi ještě vyměřena? To ví jedině Bůh; avšak snad nebude to již dlouho trvati, a udeří nám hodina poslední, i rozevře se brána věčnosti. Běda tomu, koho by zastihl okamžik ten nepřipraveného! Proto, kdykoliv uslyšíme hodiny bítí, jako sv. Terezie i my pamatujme na smrt a na soud, který potom nastane.

5. S věže zaznívají zvony, a svým kovovým jazykem volají nás k věci důležitým, především k modlitbě. »Modlete se bez přestání,« zdá se mi, že připomínají nám ty zvony kostelní. S modlitbou vstávej, s modlitbou na lůžko se ubírej, volají k nám ráno i u večer; avšak i v poledne Matku Spasitele našeho oslavovati, naše vykoupení si připomínati nás vybízejí. Bedliví

to hlasatelé církevní, oznamující již před nedělí a svátkem nastávající den Páně, na kterýž pak pravověřící křesťany do stánku Páně k službám Božím svolávají. Ach, jak mnohdy snad již, křesťane, přeslechl jsi povzbuzujícího hlasu jejich; ano snad někdy více vábil tě zvuk trouby k zábavě volající, snad věsti jsi se nechal mámivým hlasem lakotnosti, snad jsi uvěřil svůdnému slibu ošemetníka, jenž odepřev Bohu v nebi úctu, i lidi nyní svádí, aby místo Bohu jemu se kořili. Však pamatuj, křesťane, jeden z těch zvonů, jichž poslechnouti jsi nechtěl, když k modlitbě a ke službám Božím tě volaly, zavolá tě jednou na věčnost, před soud téhož Pána a Stvořitele tvého, jemuž jsi povinnou úctu odpíral; jak obстоjíš? — Kdo to umřel? budou tazati se pozůstalí bližní, až uslyší hlas uniráčka; dbej, by říci se mohlo o tobě, že umřel to horlivý, poctivý katolík, jemuž z plna srdce přáti možno: Odpočinuti lehké dejž mu, Pane, a světlo . . . jakž i mezi opětým hlaholem zvonů nad mrtvolou tvou při pohřbu modliti se bude Církev svatá.

6. Na střeše chrámu vidati bývá zde onde obraz kohouta; a co asi má to znamenati? Jako ze sna tělesného budí nás kohout, tak chce Církev sv. obrazem jeho na chrámu povzbuditi nás ke bdělosti a opatrnosti, volajíc k nám slovy Božského Mistra: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení« (Mat. 26, 41.). Petr nedbal druhdy této výstrahy Krista Ježíše, a kohout stal se mu obviňovatelem, že Božského Mistra svého zapřel, tak že Petr vyšel ven plakal hořce. Nenechte to nyní přijíti tak daleko jako Petr; kdož ví, zdali byste zhřešivše lehkovážně s Petrem, měli napotom i pravé a zkroušené jeho litosti k získání si odpuštění a milosrdenství od Boha. Bděte, nevydávejte se v nebezpečenství; mnohý bezpečil se na svou vytrvalost, na svou horlivost, na své předsevzetí; ale právě ta klamná sebedůvěra ho svedla. Proto s pokorou modlete se: »Neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.«

Uvažte, nejmilejší, častěji to vše, co připomenul jsem dnes o zevnějšku chrámu Páně. Vše hlásá nám vznesený cíl náš, k němuž sám Kristus Ježíš jest vůdcem i pomocníkem našim. On jest hlavou úhelní naší Církve, on jest základem naší spásy. Nespouštějme se ho; »neníť zajisté v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.« Kéž ten stánek Boží nás s Kristem spojuje zde, abychom jednou i do té svatyně nebeské mezi světce Boží připuštění byli. Amen.

## II.

### Nejsvětějšího Jména Ježíš.

Nazváno jest jméno jeho Ježíš, kterým nazváno bylo od anděla, prve než se v životě počalo. (Luk. 2, 21.)

Tot původ toho nejsvětějšího, nejslavnějšího jména pod nebem; než co pravím, pod nebem? Ani tam v té říši nadhvězdné není jména vzácnějšího. Ovšem, vždyť Bůh sám jméno to vyvolil pro Syna svého od věčnosti. Však divná věc; kdežto Bůh všechny okolnosti zrození Vykupitele, jako čas a místo

jeho příchodu, i kdo bude matka jeho, a jaké bude jeho působení, napřed oznámil, jméno jeho zůstávalo i prorokům a nejpřednějším sluhům Božím tajno. až teprv když přišla plnost času, oznámil anděl z rozkazu Božího Josefovi: »Nazveš jméno jeho Ježíš.« Tak jméno to posvátné, s osobou Vykupitele nedílně sloučeno, s ním teprv vejíti mělo ve známost lidí, aby si jako Vykupitele samého tak i jména jeho vysoce vážili. Že Církev sv. pochopila úmysl Boží ohledně důležitosti jména Vykupitelova, o tom svědčí nám dnešní slavnost, k počtě nejsv. jména Ježíš ustanovená: a doufám, že i vám, jakožto vykoupencům Kristovým se zavděčím. když vyložím vám význam, působení a úctu nejsv. jména Ježíš v Církvi katolické.

1. Z pojmenování člověka nelze souditi ještě o jeho povaze, vlastnostech neb jiných poměrech jeho; nebo lidé neznajíce budoucností nedovedou voliti jména osudům svým případná. Jinak ovšem má se to tam, kde Bůh všemocný, ředitel veškerenstva, sám jména dává, jako stalo se při prvních lidech Adamovi a Evě, při Abrahamovi a Sáře atd. Volil tu jména významná, která nejlépe naznačovala poměry těchto osob. Že nikoliv s menší péčí zvoleno bylo i jméno pro vtěleného Syna Božího, kdož by mohl pochybovati? Právem proto tázati se smíme: Jaký asi má význam jméno Ježíš, kterým nazváno bylo dítě od anděla...? Ten Bůh, jenž jméno Ježíš pro Syna svého zvolil, vyložiti dává i význam jeho skrze anděla, jenž pravil k Josefovi o synu Marie Panny: »Nazveš jméno jeho Ježíš: Onť zajisté vysvobodí lid svůj od hříchů jejich.« (Mat. 1, 21.) Znamená tedy jméno Ježíš tolik jako osvoboditel od hříchů, jako Vykupitel neb Spasitel; toť bylo nejpříhodnější jméno pro Mesiáše.

A zdaliž kdy které jméno mělo důležitějšího významu? Slavná byla jména panovníků, kteří vládli nad celými díly světa; slavná byla jména vojevůdců, před jichž vojsky trásl se národové; slavná byla jména učenců, k nimž o radu prosit přicházeli i ze vzdálených krajín. Však během času potratila jména ta více méně důležitosti své, ano mnohá i z paměti lidské vymizela. Jen jedno jméno nepozbývá významu, důležitosti a slávy své; ono připomíná krále králů všech, jemuž veškerý svět jako Pánu svému se koří; ono připomíná slavného vítěze, jenž přemohl nepřítele nejnebezpečnějšího a získal svobodu celému ujařmenému lidstvu; značí jméno to učitele, jenž hlásal pravdy, které nižádný učenec vyzkoumati nedovedl: a slavné jméno to jest nejsv. Jméno Ježíš čili Spasitel. Zanikla jména lidská s pomíjející slávou svou; však jméno Ježíš stále připomíná nehynoucí zásluhy vtěleného Syna Božího, jenž vinu hříchův a kletbu Boží s lidstva sejmul, ze záhuby pekla nás vysvobodil a spásu věčnou nám získal. Toť význam, který odůvodněn jest dílem vykupitelským od 6000 let a uskutečňovati se bude na věky. »Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky.« — Vykupitel lidstva (Žid. 15, 8.). Ó kdož dokonale ocení ten vznešený, nedostihlý význam nejsvětějšího jména Ježíš!

2. Však neméně podivuhodné jsou účinky nejsv. Jména Ježíš, pakli s vroucností a důvěrou vyzýváno bývá. Syn Boží spojil spasitelné své působení s Božským jménem svým, ujistiv učeníky své: »Začkoli budete prositi Otce ve jméno mém, to učiním« (Jan 14, 13). Ano nejsv. jméno Ježíš vroucně vyzýváno působí, jakoby Ježíš Kristus osobně mezi námi dlel.

a) Ono jest ochranou proti škůdci pekelnému. Jako před Pánem Ježíšem tráslí se a prchali zlí duchové, tak postrachem mělo jim zůstatí nejsv. jméno Jeho, jakž i sám zajistil věřícím svým řka: »Ve jménu mém budou ďábly vymítati« (Mar. 16, 17.). A přesvědčili se o tom účinku jeho učenící ještě za jeho na zemi obcování; nebo navrátivše se z míst, kam Pán Ježíš je předeslal, s radostí zvěstovali mu: »Pane, také zlí duchové se nám poddávají ve jménu tvém« (Luk. 10, 17.). A moc ta neodstoupila od nejsv. jména Ježíš ani po jeho na nebe vstoupení; nebo jak Skutkové apoštolští vypravují, vypudil sv. Pavel ve jménu Ježíše Krista zlého ducha z děvečky ve městě Filippi« (Sk. 16.); a sv. Otec Justin označuje tento účinek jakožto s jménem Ježíš nerozlučně spojený, an di: »Ďábel prchá, jak uslyší jméno Ježíš.« Církev sv. také osvědčuje důvěru svou v tento účinek tím, že při svých exorcismech nejsv. jménem Ježíše Krista ďábla zažehnává a věci i osoby z moci jeho vymaňuje.

b) Nejsvětější Jméno Ježíš jest dále ochranou proti pokušením ďábelským a proti neřestem a nepravostem, k nimž on lidi svádí. Tak zkusil na sobě sv. Antonín poustevník a umíraje ještě učeníkům odporoučel vroucí vzývání nejsvětějšího Jména Ježíš proti pokušiteli. A sv. Bernard také ztvrzuje nám tento účinek, když píše: »Nic tak nekrotí náběh hněvu, nic tak netiší nadutost pýchy, nic tak neléčí ránu závisti, nic tak nestaví proud prostopášnosti, nehasí pramen vlnosti, nemírní žízeň lakomství a nezapuzuje svrbení (žádostivost) nešlechtnosti, jako nejsv. Jméno Ježíš.«

c) Nejsvětější Jméno Ježíš jest útěchou a posilou ve všech strastech, jest lékem v nemocích duchovních i tělesných. Co pak povzbuzovalo k radosti apoštoly uprostřed bičování, jež snášeti musili z rozkazu rady židovské? Písmo sv. to udává řkouc: »Oni pak šli z toho shromáždění radující se, že hodni učinění jsou trpěti pohanění pro Jméno Ježíše« (Sk. 5, 41.). Ano, Jméno Ježíš bylo apoštolům, bylo i všem mučenkům útěchou a posilou v utrpeních; vzývající to nejsvětější Jméno ochotně vstupovali na popravisti, vsíříc vycházeli dravé zvěři, obětovali životy své. I proti malomyslnosti a zármutku není lepšího prostředku nad sladké Jméno Ježíš: »Nebo kdo hyl kdy tak skličěn, táže se sv. Bernard, aby, vzývaje Jméno Ježíš, útěchy nenabyl? Před jménem tím mizí černý mrak zármutku a do srdce vrací se blahá útěcha.« Jaké pak pomoci zázračně skytati může to nejsvětější Jméno Ježíš chorobným a nemocným, dosvědčuje nám onen chomec před dvěma chrámovými, jenž uzdraven byl k slovům Petrovým: »Ve Jméno Ježíše Krista vstaň a choď.« Tak zázračně, tak mocně jest to nejsv. Jméno Ježíš.

d) Ano, i spásu věčnou může získati nám. Slyšte jen to slavné svědectví knížete apoštolů sv. Petra. Hlasem povzneseným prohlašuje před radou židovskou: »A není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti,« (Sk. 4, 12.) — leč jediné Jméno Ježíš. To království spásy věčné jest jako město ohražené, do jehož bran nelze se dostatí než na určité heslo, jež provolati musí, kdo tam vpuštěn býti žádá. A jaké jest to heslo, jež brány nebes nám otevřiti jest s to? Jest to nejsv. Jméno Ježíš: »Každý zajisté,« ujišťuje sv. apoštol Pavel, »kdožkoli vzývati bude Jméno Páně, spasen bude. (Řim 10, 13.)

3. To vše, co až dosud jsme uvažovali o vznešeném významu i divotvorném působení nejsv. Jména Ježíš, uznávají všichni křesťané bez rozdílu vyznání; však v dalších vývodech se rozcházejí a jediná Církev katolická prohlašuje to za povinnost všech pravých vyznavačů Kristových, aby nejsv. Jméno Ježíš veřejným vzýváním uctívali a k němu důvěru svou osvědčovali. Vždyť sám Bůh to od nás žádá; nebo kdyby nezáleželo mu na jménu tom, proč byl by to právě pro vtěleného Syna svého ustanovil? Jménem tím chtěl Bůh Syna svého oslaviti a proto, jak sv. apoštol Pavel dí, »dal jemu jméno, které jest nad všeliké jméno, aby ve Jménu Ježíše každé koleno klekalo nebeských, zemských i pekelných« (Fil. 2, 9. 10.). Oslaviti chtěl i Ježíš Kristus Jméno své. Otcem nebeským mu vyvolené, a proto přenechal učeníkům moc ve jménu tom zázraky činiti. A osvědčovali učenci úctu k nejsvětějšímu Jménu Ježíš; ve jménu tom své působení počínali i končili, ve jménu Ježíše posvátné úkony konali a zázraky činili; jemu také všechny úspěchy své přičítali. Dnes slyšeli jsme, jak slavné svědectví dává sv. Petr před radou židovskou nejsvětějšímu Jménu Ježíš, jemuž zázrak na chromci vykonaný přičítaje dí: »Známo buď všechněm vám i všemu lidu israelskému: »Ve Jménu Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského . . . stojí tento před vámi zdrav.« (Sk. 4, 10.)

Apoštolové i všichni pravověřící křesťané hned od počátku u veliké úctě chovali nejsvětější Jméno Ježíš, a oslava jeho byla známkou pravého vyznavače Kristova; to poznali brzo i pronásledovatelé křesťanův a proto nutívali tyto, aby jménu Ježíš klnuli. Tak položeno jest i to jméno Ježíš některým ku pádu, jiným pak ku povstání; a až dosud platí slovo písmá sv.: »Kdo Duchem Božím mluví, nezlořečí Pánu Ježíši; a žádný nemůže říci: Pán Ježíš, jediné skrze Ducha sv.« (I. Kor. 12, 3.) Tím Duchem sv. vedena jsouc, přičiňovala se vždy Církev sv., aby nejsv. Jméno Ježíš mezi věřícími oslavovala; proto také všechny své modlitby koná ve jménu Ježíše Krista a končí je slovy: »Pro Ježíše Krista Pána našeho.« K počtě nejsv. jména Ježíš zavedeny jsou v Církvi katolické litanie, od papeže Sixta V. odpustky obdarované. Také již od dávné doby používáno jest v Církvi katolické zvláštního znaku z písmen I. H. S. sestávajícího, jenž nejsvětější Jméno Ježíše Spasitele našeho značí. Posvátným znakem tím znamenána bývají roucha bohoslužebná a náčiní kostelní, ozdoben tím bývá i stánek Boží — tabernakulum. To nejsvětější Jméno na tabulce napsané a zlatými paprsky ověncené ukazoval sv. Bernard ze Sieny vždy po kázání posluchačům svým a připomínaje neskonalou lásku Ježíše Krista, k odřikání se nepravosti a ku lásce k Ježíši Kristu jich vzbuzoval.

Však horlivost křesťanská nestačila jen takové povšechné uctívání toho zázračného, spásonosného, nejsvětějšího Jména Ježíš, a jakož v řádu Františkánském tak i v mnohých jiných počali konati zvláštní pobožnost k uctění toho přesvátného Jména, až na žádost císaře Karla VI. papež Innocenc XIII. dnešní slavnost ustanovil pro veškerou Církev. Má touto společnou pobožností všech katolických křesťanův oslaveno býti nejsvětější Jméno Ježíš, spolu pak i spásonosným se státi pro pravé kajcníky, a proto Církev sv. se slavností tou spojila plnomocné odpustky. Kéž by četní kajcníci účastni se stali spásy, která zaručena jest nám tím nejsvětějším Jménem Ježíš! Ano, ku spásě naší a k počtě našeho Spasitele ustanovena jest slavnost dnešní a dle toho i zřízeny jsou všechny modlitby

dnešní mše sv. Již na počátku mše sv. (v introitu) připomíná Církev sv. slovy písma sv., že ve jménu Ježíš každé koleno kleká a každý jazyk vyznává, že Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce; podobně i slovy epístoly a evangelia jakož i ostatními modlitbami cítíme se povzbuzeny, abychom společně s anděly i se všemi svatými a spravedlivými v nebi i na zemi oslavovali to nejsvětější Jméno Ježíš. A skutečně také vsude po celém světě katolíci oslavují to Jméno svého Spasitele pozdravením svým: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« Takovým způsobem zajisté pozdravovali se věřící již v prvních dobách Církve, jakž i z listů sv. ap. Pavla (Řím. 16, 27. — Žid. 13, 21.) a Petra (II. 3, 18.) vyrozumíváme. Pozdravení to zobecnělo obzvláště přičiněním řádu Ježíšova a v Čechách zavedl a rozšířil je v 18. století hlavně Jan Rudolf hrabě Špork, kanovník na hradě Pražském, světitel biskup i probost v St. Boleslavi. Jest to zajisté pro nás vykoupence Kristovy nejpříhodnější pozdravení a uvážíme-li vznešenost i spásonosnost Jména toho, nebudeme zajisté za pozdravení to se styděti, ale spíše jako chloubou a vyznamenáním svým jím se chlubití budeme; vždyť v žádném jiném není spasení, než v nejsvětějším Jménu Ježíš.

Jestli s bedlivostí sledovali jste, nejmilejší, rozjímání dnešní, doufám, že nebudete toho potřebovati, abych vás ještě ku vroucí a důvěrné úctě nejsv. Jména Ježíš vybízeti musil. Sami poznali jste, jak slavné jest to Jméno, a že od Boha samého původ svůj vzalo; poznali jste, ono že mocné a spásonosné jest v účincích svých. Ano, zázračné působení nejsv. Jména toho nezůstalo tajno ani pohanův, tak že dle svědectví spisovatele církevního Origena v nesnážích a potřebách svých u Jména toho pomoc hledali a nalézali. I pohanský král francouzský Chlodvík za vzývání nejsvětějšího Jména Ježíš dobyl vítězství nad Abmany. Čím více tedy sluší se pro nás katolické křesťany, abychom vroucně a důvěrně nejsvětější Jméno to vzývali; pamětlivi tedy zůstaňme napominání sv. ap. Pavla, jenž píše: »Všecko, cožkoli činite v slovu neb v skutku, všecko číňte ve jménu Pána Ježíše Krista.« (Kol. 3, 17.) Amen.



## Neděle III. po zjevení Páně.

Jdi, ukaž se knězi a obětuj dar, který  
přikázal Mojžíš na svědectví jim. (Mat. 8, 4.)

Těmi slovy odesílá Pán Ježíš malomocného, jenž s pokornou a důvěrnou prosbou k němu za očistění své byl se obrátil, k vykonání obřadního předpisu; nebo pokud nebylo vykonáno vykoupení, v platnosti zůstatí měly předpisy Mojžíšovy pro národ židovský. Ježíšem Kristem však zavedena jest nová a dokonalejší bohoslužba, jejíž středem jest nejdražší oběť mše svaté; odeslal-li tedy Ježíš onoho očistěného žida ku knězi, aby tento za něho předepsanou oběť Bohu přinesl, tím důtklivěji zavazuje věřící své, aby kolem kněze, sluhy Církve Kristovy, shromažďovali se k té oběti novozákonní, která ve chrámech křesťansko-katolických se koná na posvěcení a ospravedlnění jich. Toto povinné účastenství naše při bohoslužbě katolické uvádí nás tedy do stánku Páně.

Jakož předešle uvažovali jsme význam zevnějšku chrámu katolického, tak nyní bedlivěji povšimněme si vnitřku jeho.

Vstupujeme hlavními dveřmi do předsině chrámové, z níž troji dvéře vedou do lodi chrámové; v čele chrámu pak jest to posvátné místo, kde na oltáři každodenně oběť mše sv. se Bohu přináší a jiné pobožnosti se konají, kteréž místo nazývá se presbytář. O tomto z celého chrámu nejposvátnějším místě sluší promluvití nejdříve, proto vyložím dnes, jaké místo jest presbytář a co se v něm nalézá.

1. Presbytář má své jméno od řeckého slova presbyter čili starší, jakž kněží nazýváni bývali, a naznačuje tedy místo v chrámě pro kněze určené, kdež by úkony své církevní konati měli. Jest to místo v čele chrámu, k východní straně, obyčejně poněkud vyvýšené nad loď chrámovou, od níž zábradlím odděleno bývá. — Když shromážděn byl lid israelský kolem hory Sinai, aby slyšel zákon Hospodinův, poručil Bůh Mojžíšovi položití meze kolem hory, aby lid nepřiblížoval se opovážlivě, až Hospodin sestoupí na horu, toliko Mojžíšovi a Aronovi bylo dovoleno vstoupiti tam. Takovým místem posvátným jest presbytář; povýšen nad ostatní prostoru chrámovou, jakoby měl býti obrazem té hory Sinai, na niž sestoupil Hospodin a posvětil ji přítomností svou. A zdaž nesestupuje tam na oltář v presbytáři každodenně jednorozený Syn Boží? K sobě pak tam povolává ty Mojšíše a Arony Nového Zákona, kněze křesťansko-katolické, jimž i také presbytář ku konání bohoslužby jest vyhrazen.

Zábradlí dělicí presbytář od lodi chrámové připomíná sice ony meze, položené kolem hory Sinai, aneb onu záslonu v chrámu Jerusalémském, která svatyni zakrývala: avšak toto zábradlí v chrámech katolických nevylučuje lid věřící z bohoslužby, aniž jest mu na překážku, přiblížití se k Bohu. Nebo kdežto skrze Mojšíše smrtí vyhrožováno bylo těm, kdož by vstoupili za meze určené, zde v chrámech katolických jest právě zábradlí to místo, kam Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti sestupuje ke zbožným věřícím, aby ve svátostném přijímání s nimi v nejužší vešel spojení. Není tedy zábradlí v chrámech křesťansko-katolických nějakou zbraňující překážkou lidu věřícímu, ale spíše svědčí o lásce a ohotě, s kterou Kristus Spasitel náš lidu kajícímu sám vstříc spěchá. Ono zábradlí pod horou Sinai varovalo: »Nevstupujte!« toto v chrámech katolických slovy sv. apoštola Jakuba volá: »Přiblížte se k Bohu, a přiblíží se k vám.« (4, 8.)

2. Nejpřednější místo v presbytáři zaujímá oltář, k němuž vede vzhůru více stupňův, aby oltář takto povýšený důstojněji vynikal a kněz u něho sloužící od věřících všech viděn býti mohl. A vyžaduje tobo také vznešený účel oltáře; vždyť na něm koná se nejvzácnější oběť, jakou kdy lidstvo mohlo přinésti Bohu svému, nejdůstojnější to oběť mše sv. Jest to tatáž oběť, kterou Ježíš Kristus na hoře Kalvarii za spásu lidstva Otci nebeskému na kříži přinesl, při poslední večeři však nekrvavým způsobem vykonal a tak stále konati apoštolům nařídil, řka: »To čiňte na mou památku.« Kristu Pánu sloužil tehdy za oltář stůl, při němž večeřeli; a podobně i učeníci konajíce po domech tuto převaťou oběť, stolu obyčejného k tomu používali, který posvátným tím úkonem posvěcen



stal se jim pak oltářem. V Římě nalézá se posud takový dřevěný oltář, na němž dle starého podání obět mše svaté konal sv. Petr.

Však za času pronásledování musili věřící s bohoslužbou svou tajiti se v skrýších podzemních, kdež pak na hrobech mučovníků tajemství to nejsvětější konajice, kamene náhrobního za oltář používali. Tyto oltáře první doby Církve zůstaly pak vzorem pro oltáře, když Církev, nabyvši svobody, chrámy stavěti a v nich oltáře zřizovati počala: svršek podobal se čtyřhranné ploše stolu, spodní pak část na způsob rakve zařizována byla, do níž skutečně také těla neb ostatky svatých mučovníků se klady.

Co do hmoty bývaly oltáře z počátku zhotovovány buď ze vzácného dříví, neb kamene, neb i z drahých kovů, až konečně vzhledem k výroku Ježíše Krista a svědectví apoštolskému, že Ježíš jest »hlava uhelní« (Mar. 12, 10. Sk. 4, 11.), nařídila Církev sv. v šestém století, aby všechny oltáře, na nichž obět Ježíše Krista konati se má, z kamene byly. Jediný dřevěný oltář jako vzácná památka zůstal onen sv. Petra, u něhož však nikdo jiný, leč jedině nástupce Petrův sv. Otec obět mše sv. konává. — Nechť nemýlí vás, nejmilejší, vidíváte-li zde onde oltáře dřevěné; toť jen zevnější obklad aneb podstavec oltáře; avšak uvnitř nalézá se buď celý oltář z kamene zbudovaný, aneb alespoň svrchu do podstavce zapuštěna jest kamenná deska: toť jest pravý oltář, na němž obět mše sv. se koná.

Tento kamenný oltář zvláštním obřadem od biskupa posvěcen a sv. olejem a křížem pomazán bývá na znamení těch milostí, které z něho pro věřící při oběti mše svaté přystiti se budou; znamenán bývá na čtyřech rozích a uprostřed křížem sv. na znamení, že tu konati se bude tatáž obět, kterou Ježíš Kristus na kříži Bohu za spásu naši přinesl. Dle nařízení Církve sv. musí každý oltář, na němž obět mše sv. sloužiti se má, uzavíratí v sobě ostatky svatých oslavenců nebeských, obzvláště sv. mučovníků, pod pečetí biskupskou tam vložené. Ten obyčej odůvodňuje sv. Augustin ze zjevení sv. Jana, jenž dí: »Viděl jsem pod oltářem duše ubitých pro slovo Boží a pro svědectví, které vydávali« (6. 9.); za přiměřené také uznává to, »aby ti, kdož příčinou smrti Ježíše Krista zemřeli, v tajemství jeho svátosti odpočívali . . . i téhož místa svatost aby poutala těch, jichž téhož utrpení příčina s Kristem spojila.« V našem oltáři hlavním i v oltáři sv. Václava složeny jsou ostatky sv. mučovníků Fausta a Justiny; v oltáři sv. Jana pak nalézají se ostatky sv. mučovníků Gaudence, Felixy a Viktorina. Obzvláště tyto světce Boží vzývati máte při oběti mše sv., neboť oni ostatky svými stávají se takřka bezprostředními účastníky našimi při bohoslužbě v našem stánku Páně konané. — Jest však oltář netoliko obrazem hrobu sv. mučovníků, ale i hrob samého Ježíše Krista nám představuje; vždyť tu na něm spočívati má nejsv. Tělo Páně. A právě proto také, dle předpisu Církve sv. oltář trojím plátnem pokryt býti musí, jakož i Tělo Ježíšovo v hrobě prostěradly a rouskou na hlavě zaobaleno bylo. S uctivostí tedy líhá kněz oltář jakožto společný hrob Ježíše Krista i jeho sv. mučovníků.

3. Vznešenější nad oltáře starověké jest tudíž oltář v chrámu katolickém, a této důležitosti nabývá osobní přítomností Ježíše Krista; neboť netoliko že při mši sv. zde jako Beránek Boží Otci nebeskému se obětuje, ale zde také

volí stálý příbytek svůj. Bývá totiž uprostřed hlavního oltáře na způsob kapličky tabernakl čili schránka, v níž nejsv. Svátost oltářní buď v monstranci neb ciborium uschována bývá. a tak stává se chrám katolický v pravém slova smyslu »stánkem Božím s lidmi.« Tento tabernakl bývá co nejpečlivěji a nejkusněji upraven a ozdoben, ano v některých chrámech nalézá se i stříbrný neb bohatě vyzlacený tabernakl, ježž zbožná oddanost věřících upravila jakož příbytek svému Spasiteli a králi nebes i země. Jak veliké důležitosti dodává tedy ten tabernakl chrámům katolickým! Mohl-li Mojžiš národ israelský vynášeti nad ostatní národy, »poněvadž Bůh přítomen byl všem prosbám jejich« (V. 4, 7.): čím více platiti to musí o nás katolických křesťanech; neb hle, Kristus Ježíš, Syn Boží a Spasitel dlí zde uprostřed nás.

To také připomíná nám stále věčná lampa před hlavním oltářem, v níž nemá uhasinati světlo, aby hlásalo přítomnost toho, jenž jest Světlo věčné; jehož srdce jako ten oheň v lampě láskou svou k nám plápolá, a jenž spásu naši stále na paměti má. Nebo proč že Kristus Ježíš zvolil v chrámech našich příbytek svůj? Jako láska pohnula ho, že člověkem se stal, tak láska zdržuje ho zde mezi námi. Jak tedy nemělo by tě, křesťane, srdce tvé táhnouti sem k tvému láskyplnému Ježíši Kristu, abys tak jemu se kořil zde, jako tam v nebesích klání se mu andělé a svatí Boží? Lásku vroucí Ježíše Krista hlásá nám ta věčná lampa; proč bys tedy malomyslněti měla, duše křesťanská, v potřebách a neshánkách svých? Zde dlí láskyplný Spomocník a Utěšitel tvůj, vždy ochoten přispěti tobě. Obzvláště pečliv jest o tu nesmrtelnou duši tvou, kterou krví svou byl vykoupil, proto milost svou jí nabízí, před pokusitelem ji chrání, k odchodu z toho světa posilu svou jí připravuje a na věčnost ji sprovází. Ó nezapomeňte na tuto neskonalou lásku našeho Spasitele zde mezi námi přebývajícího a s vroucí vděčností i uctivou pokorou říkávejte vždy kdykoliv sem přicházíte neb stánek tento opouštíte: »Pochválena a pozdravena buďž nejsv. Svátost oltářní!«

4. Na každém oltáři, na němž mše sv. sloužena bývá, má dle nařízení Církve sv. býti obraz ukřižovaného Ježíše Krista, tak aby od kněze i věřících viděn býti mohl. Příčinu toho netřeba daleko hledati. Vždyť tatáž oběť, kterou Ježíš Kristus Otci nebeskému na kříži přinesl, koná se zde na oltáři, a proto k živější toho připomínce ten kříž. Před tím křížem, u jeho paty, koná se ta oběť, kteráž Bohu přinesena byla na Golgotě, a my se k ní scházíme, jakož i pod křížem Ježíšovým nalézalo se dosti lidí spravedlivějších a šlechetnějších, než byli fariseové. Byl to setník stráže vojenské, kterýž uvěřil v Ježíše jakožto Syna Božeho; byly to; zbožné ženy, mezi nimi Maria, bolestná Rodička Boží, někteří z učeníků, jmenovitě Miláček Páně sv. Jan, pak Josef z Arimathie a Nikodém; však i v zástupu nalézali se mnozí srdce šlechetného, o nichž písmo dří, že »tepouce se v prsy své, navracovali se.« (Luk. 23, 48.) Kéž bychom my s myslí tak kající, se srdcem tak věřícím a milujícím Ježíše zde shromažďovali se pod křížem jeho. Popatřte jen k tomu kříži na oltáři, zdali nehlásá vám: Jen v Ježíši Kristu jest vaše spasení? Ten Ježíš Kristus, který za vás znova se obětuje při oběti mše sv., on chce býti vašim prostředníkem u Boha; zde s kříže, jakoby stále k Otci nebeskému za nás se přimlouval, odsud jakoby po nás ruce vztahoval, nám žehnal. Zde v chrámu máme Ježíše Krista ukřižovaného

stále na očích, zde stále také za jeho milosrdenství prositi máme, abychom až přicházeti bude v oblacích nebeských k soudu, bez bázně a s důvěrou mohli k němu pozvědnouti hlav svých. Kdo před křížem Ježíše Krista zvykl modliti se a milosrdenství Božího se dovolávat, tomu bude zajisté kříž jednou znamením spásy.

5. Za oltářem vzhůru vznáší se obraz toho Světce, jemuž ke cti oltář jest zasvěcen; na hlavním oltáři nalézá se obraz sv. Patrona neb sv. Patronky toho chrámu Páně, jimž také ke cti koná se pouť té svatyně. Nám připomíná hlavní oltář tajemství Zvěstování blah. Panny Marie a dva postranní oltáře jsou zbudovány k počtě sv. Patronů zemských, sv. Václava a sv. Jana Nep., pročež i obrazy jejich nesou. Ačkoliv obět při oltáři konaná Bohu jediné náleží, připouští Církev sv. obrazy Svatých s oltářem spojovati, ano na oltáře i ostatky sv. mučovníků staví za touže odůvodněnou příčinou, jako udána jest o sv. ostatcích v oltáři. Ctíme Světce ty jakož oslavence nebeské a účastníky zbožnosti naší; neboť víme, že i jim nebe se dostalo jediné pro tu obět Vykupitelskou Ježíše Krista; ctíme je však také jako své přátele a vzýváme je jako své dobrotivé přimlůvčí, k nimž jakožto Patronům chrámu svého s tím větší důvěrou patřiti můžeme, obzvláště ovšem k Rodičce Boží, jižto Kristus Ježíš s kříže za syny nás odkázal.

Na oltáři nalézají se též svícný se svícemi voskovými, jak již z dávných let jest v obyčeji, netoliko aby nás na horlivost starých křesťanů pamatovaly, kteří ve skrýších podzemních k službám Božím se scházivali, ale spolu aby upozorňovaly nás stále na toho, jenž jest Světlo světa, jehož sv. víra ozařovati má všecken život náš tak, aby i skutky naše svítily lidem za příklad. Mají svíčky býti z čistého vosku, aby tím naznačeno bylo čisté, neporušené tělo Marie Panny, z něhož Syn Boží tělo lidské přijal. — Též nalézají se na oltáři tabulky kanonické s některými modlitbami, jež modlí se kněz při mši sv. Pod knihu mešní připraven bývá podstavec neb zvláštní polštář, jež v barvě srovnává se mají s rouchem mešním.

Velebně a důstojně zřízen jest zajisté oltář v chrámech katolických, přiměřeně k té nejvznešenější oběti, která na něm se koná; on i stánkem Božím zde na zemi býti má. Z toho ovšem dá se odůvodniti, proč Církev sv. i nákladem dosti velikým snaží se vkusně upravit a okrášliti nejen oltář, ale i celý presbytář; chvályhodná jest také zbožná horlivost a obětavost pravých katolíků, kteří k této okrase stánku Božího dle možnosti přispívají. Kéž byste i vy všichni, nejmilejší, dávali na jevo svou horlivost pro chrám Páně, horlivost alespoň takovou, která každému i sebe chudšímu možná jest. Co dáreků a obětí pro náš stánek Boží se týká, to ponechávám dobrovolné štědroté a obětavosti vaší; avšak jednu věc žádám ode všech farníků svých, a to jest zbožnost křesťanská, kterou zasvětíte-li Kristu Ježíši zde ve stánku jeho, sloužiti bude jemu ku radosti, chrámu našemu k okrase a vám všem ku spasení. Amen.



## Neděle IV. po Zjevení Páně.

Když vstupoval Pán Ježíš na lodičku,  
šli za ním učeníci jeho. (Mat. 8, 23.)

Za moře ustraniti se chtěl Kristus Pán před zástupy, které s dotěrnou zvědavostí na něho se valily; vstoupil tedy na lodičku, aby se přeplavil na druhou stranu; učeníci jeho ovšem následovali jej. A tato lodička, nesoucí Ježíše a učeníky jeho, není-li pravým obrazem Církve Kristovy? Děje se zajisté i v písmě sv. i v řečích sv. učitelů církevních často porovnání toto; poněvadž pak chrám Církve Kristovu představuje, byla také hlavní prostora chrámová, kdež lid věřící k službám Božím se schází, nazvána lodí, jejíž podobu i také nese. Vnitřek větších chrámů rozdělen bývá (obyčejně sloupením) v hlavní loď uprostřed proti hlavnímu oltáři a v postranní dvě neb více lodí. Dnes k tomuto prostoru chrámovému zřetel obrátíme, uvažující v význam lodí chrámových a účel všeho toho, co v nich se nalézá.

1. Když tak zde na vás, rozmilí v Kristu, patřím, zdá mi se, že pravý obraz Církve Kristovy před sebou vidím; ale spolu i na mysl přichází mi, co pověděl sv. Anaklet o stavu této Církve, že podobá se veliké lodi, která rozbourěným mořem z rozličných míst a krajin lidi snásí, kteří k jedinému mostu mocné říše spěchají; jsou to cestovníci po moři, kteří shromáždil se kolem ředitele lodi Ježíše Krista, jehož první lodník jest nástupce Petřův římský papež. Právem tedy dle toho porovnání i prostora chrámová pro věřící sluje lodí; nebo tu shromažďují se poutníci pozemští, aby ve správu a ochranu božského vůdce svého se odporučili, od něho pravidla cestovní slyšeli a potřebný pokrm a nápoj přijímali. Sem přicházeti třeba všem, kdož přístavu nebeského šťastně dosáhnouti chtějí; chrám katolický stává se uprostřed bouří lodí ochrannou těm, kdož Krista Spasitele svého věrně se přidrží. Jediný koráb Noemův odolal druhdy všeobecné potopě a zachránil ty, kteří v něm se nalézali: a jediná lodička Petrova, Církve katolická, skýtá ochranu před zahynutím všem, kdož pravým křesťanským životem společenství s ní udržují. Ovšem dopouští Bůh ob čas i na ni bouří dosti silnou, rovněž jak i ona loď, v níž Kristus s učeníky se plavil, bouří zachvácená byla, a vlny moře světového dorážejí často prudce na tuto lodičku Petrovu; však nemalomyslňeme a neztrácejme důvěry: Ježíš, Spomněník nás jest s námi; jediné pokynutí stačí, jako druhdy na moři Genesaretském, a stane se opět utišení veliké. Jen nespouštějme se také víry jeho, ale věrně přidržme se jeho zástupce zde na zemi, sv. Otce, jenž učiněn jest kormidelníkem lodičky Kristovy; opatrným a zkušeným řízením jeho šťastně znikneme všechnu bouří i všechna nebezpečí. Tyto myšlenky nechť tedy sprovázejí vás, nejmilejší, sem do stánku Božího, a ta loď chrámová povzbudí i utvrdí ve vás to předsevzetí, že lodičky Ježíše Krista věrně se přidržíte v životě i ve smrti.

2. K tomu také častěji vybízí i sluha církevní, když pravidla a zákony božského Vůdce našeho vám oznamuje a sv. evangelium jeho vám hlásá a vykládá, k čemuž zřízeno zvláštní toto místo kazatelna. Hlásáno bylo druhdy slovo Boží z presbytáře; od 13. století však zřízeny bývaly kazatelny

v lodi chrámové, aby kazatel posluchačům byl blíže, ano uprostřed nich, jako i božského Mistra nezřídka obstupovali zástupové. Postaveny bývají kazatelny na pravé straně; nebo na pravé straně oltáře čte se při mši sv. evangelium, jehož výkladem kázání jest, jak připomínají obrazy neb sošky sv. evangelistů, jimiž kazatelny zde onde ozdobeny bývají. Staví se kazatelna do výšky a se stříškou, aby hlas kazatelův zvučněji zněl a ode všech posluchačů aby mu bylo lze rozuměti. Na spodní straně stříšky (nad hlavou kazatelovou) bývá obraz Ducha sv., Osvětitele, v podobě holubice, aby tím naznačeno bylo, kým věsti se dává katolický kazatel při hlásání slova Božího, totiž Duchem sv., který jest duch pravdy a čistoty a prostoty posvátné.

Kazatelnu tedy staví Církev v loď chrámovou, a to ze starostlivé péče o slovo Boží; ovšem, vždyť sám Kristus Pán nařídil tak důtklivě, aby hlásáno bylo všemu stvoření. Jest si proto také každý horlivý kněz katolický povědom této povinnosti a tak snadno zajisté nezanedbá jí, aby nemusil snad jednou lekati se obžaloby vlastních oveček, že jim potřebného poučení neskytal. Jsou-li však i věřící toho si povědomí, že na kázání a křesťanské cvičení choditi mají? Leckterým zdá se to hlásání slova Božího zbytečným, proto vidáme je pozdě choditi k službám Božím, až když tak kázání ku konci se chýlí; některým docela obtížno jest hlásání slova Božího, any se prý tím služby Boží protahují, a takovi novověcí křesťané, když již k službám Božím přijdou, chtějí to odbyti co nejkratčeji. Nechtěl bych sice zkoumati, zdali takoví slova Božího nedbali křesťané vědí, co každému katolickému křesťanu ku spasení věděti a věřiti třeba jest; ale tolik připomenu, že by měli dobře uvážiti, co Kristus řekl: »Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší . . .« Či vyhýbají se snad kázání, poněvadž v něm proti vašním a naruživostem jejich se horlí? Vězte, nejmilejší, že kněz zodpovídati se musí jednou Soudci věčnému z každého hříchu svých svěřenců, ježž snad kárati opomenul; měl by tedy sebe i svěřence své vydati do takového nebezpečení, a to jedině z nekřesťanské opatrnosti, aby nějakého polokřesťana proti sobě nepopudil? Kdo pak bude upozorňovati chybní, kdo jich kárati, kdo k polepšení pobádati, uučiní-li toho kněz? Protož ta kazatelna v chrámech katolických jak kněžím tak věřícím připomíná slova sv. apoštola Pavla: »Kterak uvěří v toho, o němž neslyšeli? A kterak uslyší bez kazatele? . . . Tedy víra ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Kristovo.« (Řím. 10, 14. 17.)

3. Však vyslal Ježíš Kristus učeníky své do širého světa nejen kázat, nýbrž i křtiti; a proto obyčejně nedaleko kazatelny stává i křtitelnice. V prvních stoletích, kdež křest sv. udílen býval pohroužením ve vodu, byly k tomu zřízeny zvláštní kaple vedle kostela; později, když litím vody křtiti se počalo, zřízena bývala v (postranní) lodi chrámové nádoba na vodu křestní z kamene neb kovu s víkem ku přikrytí nádoby. Tato křtitelnice staví se taktéž na stranu evangelijní, poněvadž křtěnec vyznání víry učiniti musí buď sám neb ústy kmotrovými prve než svátost tu přijmouti smí. Křtitelnice ozdobena bývá vyobrazením křtu Pána Ježíše a znamením spásy, křížem sv., jako na dotvrzení slov sv. Jana Křt., že tu udílí se svátost, při níž Kristus Pán křtí Duchem sv. Křtitelnice chrámu našeho pochází z roku 1600. a nese nápis z písmo sv.: »Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha sv., nemůže vjiti do království Božího.« (Jan 3, 5.)

Křtitelnice hluboký má význam pro každého křesťana; ona připomíná ti, křesťane, ty milosti, jimiž jsi obdařen byl již jako nemluvň. Zde obmyt jsi byl od skvrny hříchu dědičného a sprostěn kletby jeho; zde i nad tebou zavzněl hlas Otce nebeského, který tebe za své milé dítě prohlásil a tobě dědictví království nebeského zaslíbil; zde nad tebou snesl se Duch sv. s milostí svou. Zda-li osvědčil jsi se hodným všech těch milostí? Zůstal's posud dítětem Božím? Vyznáváš Ježíše Krista a sv. učení jeho životem svým, jako jsi to slíbil při křtu sv.? Nevyhledáváš společenství s tím nepřítelem spásy své, jehož byl jsi se odřekl na křtu sv.? — Snad při pohledu na křtitelnu dělá ti svědomí tvé mnohé výčitky a obviňuje tě z hříšného zpronevěření; avšak milosrdenství Boží ještě jeden prostředek nalezlo k vysvobození tvému, a prostředek ten hlásá

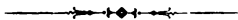
4. zpovědnice. Soudní tyto stolice postaveny bývají obyčejně v zadu chrámu, ale na místě veřejném; nebo kdo jiným pohoršení dával, i příkladem ku pokání je vésti má; kdo odpuštění hříchů dosáhnouti žádá, k vině se přiznati a před Bohem, soudcem svým, veřejně se pokořiti musí. Stydí-li se však kdo jíti ke sv. zpovědi, toho srdce není proniknuto lítostí a zpověď bez lítosti neprospěje. Zkroušeně diti se musí zpověď; proto po obou stranách sedadla zpovědníková nalézají se pro kajicníky klekátka, aby, klečíce, pokorně zpověď svou vykonali. K tomu povzbuditi má i vyobrazení, jež zde onde na zpovědnici se nalézají, jak syn marnotratný, klečící před otcem svým, neb Mari Magdalena, plačící u nohou Ježíšových, neb Ježíš Kristus jako dobrý pastýř, nesoucí ovci na ramenou svých. Ano srozumitelně a důtklivě volá tě, křesťane, ta zpovědnice ku pokání; avšak ty snad přeslycháš hlasu jejího; chodíš kolem zpovědnice a do ní k vyznání hříchů svých vstoupiti váháš. Odkládáš takto den ze dne s polepšením svým; kde máš to zajištěno, že zhude ti dosti času i dosti lítosti ku pokání před smrtí? Ta zpovědnice necht nám připomíná i tu soudní stolicí Kristovu, před níž po smrti dostaviti se musí duše naše; zanedbáme-li zde použití jeho milosrdenství v kající zpovědi, stihne nás pak jeho přísná spravedlnost při soudu po smrti, a kdož pak ob stojí? Slyšme proto a uvažujme často slova, kterými zpovědnice k nám volati se zdá: »Pak-li vyznáte hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby vám odpustil hříchy vaše a očistil vás od všeliké nepravosti.« (I. Jan 1, 9.)

5. Ve chrámě nalézají se lavice pro věřící, ovšem však klekátka opatřená, aby křesťané nezapomínali, že do chrámu Páně přišli ne jako rovní k rovnému, ne návštěvou toliko, ale aby zde Bohu Stvořiteli svému se pokořili, jej za smilování a pomoc zkroušeně prosili. Zbožnou a kající tuto mysl vzbuzují v nás i postranní oltáře, jakož i všechna vyobrazení na stěnách chrámových, obzvláště obrazy křížové cesty. — Též korouhve a prapory ve chrámu Páně mají svůj význam; ony připomínají nám, že jsme vojsko Ježíše Krista, pod jehož praporem putovati i bojovati máme, nespouštějice cíle spásy své s očí. — Poblíž hlavního oltáře nalézají se sakristie čili kaple, kde posvátné věci k obřadům církevním potřebné se uschovávají, a kde kněz povinnou přípravu k úkonům svým církevním koná a v roucha církevní se odívá. — Nad vchodem chrámovým jest kůr s varhanami pro zpěváky a

hudebníky. Že obě ta místa nemají zaplňovati lidé, kteří tam co dělati nemají, rozumí se samo sebou.

6. Zmínku jsem učinil, že některé chrámy mívají předsíně se zvláštními dveřmi do lodi chrámové. Za času hrubého násilnictví sloužily předsíně chrámové, jež vždy otevřené zůstávaly, za útočiště pronásledovaným, aby okamžitého násilnictví znikli. Hlavně však bývala předsíní místem pro kajicníky a katechumeny, kdež trvali mezi konáním tajemství nejsvětějšího, při němž účastenství míti nesměli. Zde také nalézala se velká nádoba s vodou, v níž věřící obličej a ruce si umývali dříve, než do svatyně vstoupili, z čehož pozůstaly naše kropenky u dveří chrámových, povzbuzující nás, abychom, majíce vstoupiti do stánku Božího, v kajicnosti uvažovali nehodnost svou a se zkroušeným Davidem povzdechli: »Pokropíš mne yzopem a očistěn budu, obmeješ mne a nad sněh zbělen budu. Srdce čisté stvoř ve mně Bože a ducha přímého obnov v útrokách mých.« (Žalm 50, 9. 12.) Ducha kajícího tedy vzbuzují v nás tyto předsíně chrámové, a to právem; nebo připomínají vrata ráje pro hřích prvňích lidí zavřená; nemůžeme tudíž jinak vstoupiti do svatyně, leč s kajicností publikána, říkájice: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« V předsíní chrámové rozdílenný bývaly také podpory a almužny chudým a potřebným, pročež místnost tu u větších chrámů, zvláště poutnických, jako právem zděděnou, obsazují nuzní a žebráci, prosíce kolemjdoucích o podporu a připomínajíce jim slovo Ježíšovo: »Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.«

Svatými myšlenkami zajisté naplňuje nás stánek Boží a vše, co v něm se nalézá; všechno tu hlásá nám Ježíše Krista, jenž učiněn jest hlavou úhelní, vše, jež Spasitele našeho nám připomíná, vše ku Ježíši nás táhne, u něho milost a spásu hledati učí. Uposlechněme pokynutí těch a jako dnešní svaté evangelium o apoštolicích dí, že věrně božského Mistra svého se přidrželi a když do lodičky vstoupil, jej následovali, tak ochotně a horlivě přidržme se i my Krista Spasitele svého; sem do stánku Božího ke svému Ježíši Kristu choďme, abychom jednou za ním i do svatyně nebeské přístupu našli. Amen.



## Očistování bl. Panny Marie.

Světlo k zjevení národů a k slávě lidu  
svého israelského. (Luk. 2, 32.)

Tak nazval staričký Simeon Spasitele světa, jehož uzříti mu dopřála Prozřetelnost božská; slova ta častěji dnes připomíná Církev sv. jak při svěcení svící, tak při mši svaté. A případně zajisté tak se děje; neb ve slovech těch naznačen jest význam slavnosti dnešní i zvláštního s ní spojeného obřadu. U pohanských národů konávaly se počátkem února rozličné hlučné slavnosti s pochodňovými průvody, při nichž mnohé neřesti se páchaly. Na Církvi Kristové bylo, aby zlořády ty co nejdříve vymítla a mysl věřícího lidu od prostopášnosti těch k věcem vznešenějším povznesla. Výborně k tomu se hodila památka události ze života Ježíše Krista, kdež Rodička jeho, podrobivši se zákonu

očistování, čtyřicátý den dítko ve chrámě před Pánem postavila a předepsanou oběť přinesla. K počtě božského Vykupitele i požehnané jeho Rodičky zavedl tedy papež Gelasius ku konci pátého století slavnost, nazvanou »Obětování Pána Ježíše« neb »Očistování bl. Panny Marie.« při níž též na památku příchodu Rodičky Boží s děťátkem do chrámu koná se průvod s posvěcenými svícemi; nebo jestli pohané v ten čas uctívali své bohy světla a probouzející se přírody, tím více slušelo se na křesťany, aby zvláštní slavností oslavovali Ježíše Krista, jenž jest »Světlo věčné.« U národů slovanských nazývá se slavnost ta i »hromnice;« jest to staré jméno bývalé slavnosti pohanské, která konala se na počest Svantovita, že přemohl černoboha bleskem hromu svého a novým blahodějným světlem vládnouti počal. Slavnost ta pohanská ustoupila křesťanské, avšak jméno se udrželo na dále, a odtud i svíce, o slavnosti té svěcené, hromničné slují.

Touto slavností křesťanskou mělo veřejně prohlašováno býti, že Ježíš Kristus jest to »Světlo k zjevení národů;« křesťanstvím že překonána stará modloslužba a nám že nastaly nové posvátné hromnice ve »Světle nebeském,« které zasvitlo »ku slávě lidu svého« posvěceného — křesťanského. Má tedy slavnost tato obzvláště svým obřadem svěcení svící pro nás hluboký význam a doufám, že zavděčím se vám, vyložím-li, jak žehnají a světí se svíce v Církvi katolické a k jakým účelům se jich užívá.

1. Jako k veřejným tak i k soukromým službám Božím a pobožnostem používá se v Církvi katolické zhusta svíce, k čemuž jich Církev sv. zvláštním obřadem posvěcuje. Tak především sejmuta má s nich býti kletba, která následkem hříchu dědičného lpí na celé přírodě; proto k obřadu tomu obléká sluha církevní roucho barvy fialové, t. j. kající. Však i celý obřad svěcení svící nese na sobě ráz kajivosti dílem na zadostučinění Bohu za prostopášnosti pohanské, dílem k usmíření Boha pro bezvěreckou, klamnou osvětu, jižto k rouhání se Bohu a k zaslepování lidu věřícího se zneužívá.

I modlí se kněz nad svícemi, žehnaje jich znamením kříže sv., patero modliteb, v nichž podobných milostí, jakých Simeonovi skrze dítko Ježíše se dostalo, i věřícím vyprositi hledí. Především modlí se kněz, aby věřící, užívající těchto požehnaných svící, na přímluvu Matky Boží a všech Svatých rovněž jako Simeon vyslyšení proseb svých došli a požehnání Božího i lásky jeho/ účastni se stali; v další modlitbě obrací se kněz k Ježíši Kristu, jenž jest Světlo nebeské, které osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět, a prosí jej, aby ty svíce posvěcené staly se nám obrazem i zárukou jeho milosti, kterouž by temnotu hříchu ze srdcí našich zapuditi a nás k poznávání, co dobré a bohumilé jest, osvititi ráčil. I volá za tou příčinou Církev sv. k Bohu, aby s požehnáním těch svící sestoupilo do duší věřících světlo Ducha sv., též ve stánku Hospodinově předobrazené, totiž milost Boží, kteroužto ozáření bychom, jako Simeon v Jezulátku Mesiáše poznal a jej s blahorečením na lokty vzal, i my Spasitele svého vždy lépe poznávali a z celého srdce si jej zamilovali. Po těchto modlitbách kropí kněz třikráte svičky, říkáje antifonu: »Pokropíš mne yzopem,« a kadidlem je okuřuje. — Svíce takto posvěcené připomínají nám stále to duchovní světlo svaté víry a milosti



Boží, jehož ku křesťanskému životu nám nevyhnutelně jest potřebí; pročež také, kdykoliv svíce ty rozžháme, neopomíjeme za to světlo duchovní Boha prositi.

V pohanském Římě chovali tak zv. »svatý oheň,« jež zvláštní kněžky, vestálky zvané, na ošetřování měly. Nemohl ovšem oheň ten pohanům ničím prospěšný býti; nám však jest jakýmsi obrazem toho sv. světla, jehož Vykupitel nám rozžehnout přišel, a kteráž na ošetřování svěřil Církvi své. Proto také sluha církevní svíce posvěcené, jakož znamení toho sv. světla rozdává věřícím, kteří ovšem za tu milost Bohu díky vzdávati mají s tou vroucností, s kterou děkoval Simeon, že dopřáno mu bylo užítí Mesiáše; k povzbuzení té vděčnosti zpívá se v choru chvalozpěv Simeonův, mezi nímž častěji opakuje se antifona, která právě význam svící posvěcených vyjadřuje, totiž: »Světlo ku zjevení národův a k slávě lidu svého israelského.« Po rozdělení svíce říká kněz ze žalmu 43.: »Povstaň, Hospodine, spomoziž nám a vysvoboď nás pro jméno své. Bože, ušima svýma slychali jsme a otcové naši vypravovali nám,« totiž o všem tom, co Bůh ku prospěchu lidu svého učiniti ráčil. A protož »vyslyš, ó Pane,« volá kněz v následující modlitbě, »vyslyš lidu svého, a co zevnějším zbožným slavením naznačeno, uvnitř světlem milosti své dosáhnouti popřej.«

2. Jak z modliteb při svěcení jste vyrozuměli, přeje si Církev sv., aby věřící svíce posvěcených k počtě Boží a ku prospěchu svému, zvláště duchovnímu, používali. Účel tento na mysl má a věřícím ho odporoučí při průvodu, který s rozžatými posvěcenými svícemi o slavnosti dnešní pořádá, jakož i při následující mši svaté.

Hned .po skončeném svěcení vyzývá kněz shromážděný lid slovem: »Pokročmež v pokoji!« k čemuž odpovídá sbor: »Ve jménu Páně;« a zástup věřících s křížem v čele a s hořícími svícemi v rukou dává se za předcházejícím knězem na pochod kolem chrámu Páně. Co znamená průvod ten? Především jest památkou příchodu Matky Boží s děťátkem nebeským, Ježíšem, do chrámu, aby tam Simeonem a Annou lidu shromážděnému jako Mesiáš byl zvěstován. Nuže my, kteří v Ježíše Krista jako Vykupitele svého jsme uvěřili, průvodem tímto dáváme na jevo, že Krista Spasitele svého před celým světem veřejně vyznáváme a jeho se přidržeti chceme. I uvádí nám proto Církev sv. průvodem tímto dále na mysl, jaký musí býti život náš, aby stal se průvodem za Kristem do svatyně nebeské. Vysvětlení a povzbuzení k tomu podávají nám antifony církevní, jež při průvodu tom se zpívají.

Který jest směr průvodu toho, naznačuje první antifona, vyzývající Sion nebeský, aby připravil a ozdobil ložce královské, nebo přijmouti má krále slávy světla, jehož přináší Matka jeho, neposkvrněná Panna Maria, tato brána nebes: ona dala nám Syna před věky zrozeného, jehož Simeon lidem jako Pána života i smrti, jako Spasitele světa zvěstoval. Chudičké bylo lůžko jeho v Betlémě, avšak nebesťané sprovázeli tam krále svého; nyní připraven mu slavný trůn v nebesích a tam sprovázeti ho, dopřáno nám. Ježíš tedy jest náš Pán, náš Vůdce životem tímto; jeho věrně se přidržme. Pouť naše nejistá, zblouzení snadné: »Já jsem světlo světa,« volá k nám Kristus tím podobenstvím

hořící svíce posvěcené; ke mně zraku svého obračíte, světlem učení mého osvécujte si cestu pouťi pozemské; nedopusťte, aby vám mělo uhasnouti světlo to.

Druhá antifona připomíná naplnění slibu Simeonovi učiněného; on netoliko uzel Mesiáše, ale i na lokty své jej přijal a velebě z toho Boha, modlil se: »Nyni propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji; nebo viděly oči mé Spasení tvé.« Na Mesiáši spočívala všechna důvěra Simeonova, na Ježíši Kristu založena jest naděje naše křesťanská, jejíž obrazem jest svíce hořící; kéž by světlo důvěry naší nebylo ohrožováno odpornými větry pokušení; bude-li on svítiti nám až na konec života, pak budeme moci i my se Simeonem modliti se: »Nyni propouštíš . . .«

Při návratu průvodu do chrámu připomíná třetí antifona onu oběť, kterou přinesla Rodička Boží při svém očistování. I my neseme v rukou znamení oběti své — posvěcené svíce. Shořeti mají, ale ne k potřebě světské, nýbrž ve službě Boží a k oslavě jeho; tak stráviti, zasvětití máme život svůj netoliko ve starostech časných, nýbrž i sloužice Bohu a vyhledávajice spásu svou.

Hluboký význam má tedy průvod s hořícími svícemi; avšak i při následující mši sv. používá se významně těch posvěcených svící. Rozžehají se totiž při evangelium, aby hlásaly nám to světlo učení Ježíše Krista, jež ve sv. evangelium se nám přednáší, a k živé, planoucí víře aby nás povzbuzovaly. Když pak při pozdvihování sám Kristus, Syn Boží s nebe sestupuje na oltář a zde v nejsv. Svátosti jest přítomen, k oslavě jeho a ku povzbuzení pobožnosti naší opět se svíce ty rozžehají a až do přijímání v rukou se drží, aby plamenem svým zvěstovaly nám, že Ježíš Kristus, Světlo světa, jest uprostřed nás.

3. Jako o slavnosti dnešní, tak i při veškeré své bohoslužbě, při rozličných obřadech a posvátných úkonech používá Církev sv. svíce posvěcených. Tak ku každé oběti mše sv. rozžehají se svičky na oltáři; i při obřadech křesťanských rozsvítí ti, křesťane, sluha církevní svičku posvěcenou na znamení té sv. víry, kterouž ku spasení svému jsi obdařen byl; podobně i při uvádění šestinedělek, kterýž obřad katolický, jak již připomenuto, na slavnosti dnešní se zakládá, dává se matkám do ruky rozžatá posvěcená svíce, připomínající to světlo nebeské, které jim i ditkám jejich v životě tomto svítiti má. Však nejen k poučení a k povzbuzení, ale i k účinné pomoci pro věřící používá svíček posvěcených Církev sv., a tu zvláště dlužno připomenouti požehnání církevní věřícím na den sv. Blažeje udílené. Byl tento sv. biskup a mučovník ód Boha obdařen zvláštním darem uzdravování, pročez berou k němu věřící ve svých nemocích, zvláště v chorobách hrdla, s důvěrou své útočiště. Koná za tou příčinou Církev sv. v den tohoto světce nad dvěma svícema, ve kříž složenýma, zvláštní modlitbu k Bohu všemohoucímu, jenž vše slovem svým stvořil i zachovává a věčné Slovo ku spasení našemu na svět poslal, aby svíce ty požehnati a skrze ně na přímluvu a pro zásluhy sv. Blažeje všem, kdož toho žádati budou, ochrany i uzdravení od neuhů milostivě dopřáti ráčil. Po mši sv. pak udílí kněz při těchto rozžatých svících věřícím požehnání, říká při tom: »Na přímluvu sv. Blažeje, biskupa a mučovníka, osvobod' tě Bůh ode všeho neuhu hrdla i jakékoliv jiné nemoci. Ve jménu Otce . . .« Ovšem

že s touto přimlouvou kněze spojití mají i věřící důvěrné prosby své, aby účinku žehnání toho hodnými se stali.

Však věřící dávají si svíce žehnati i ku svým soukromým pobožnostem; ovšem že užívati jich mají řádně dle úmyslu Církve sv., vystřihajíc se všeliké pověry. I rozsvěcují je v některých zbožných rodinách před obrazy Svatých Božích, zvláště o slavnostech jejich, jakož i o některých památných dnech rodinných, kdež pak při nich konají pobožnost sv. růžence, neb litanie atd. Dávný jest též obyčej u zbožných katolíků, že v čas nebezpečné bouřky rozžehují svíce hromničné a při jich světle konají modlitby, aby Bůh i příbytky jejich i osení a stromoví vši pohromy chrániti ráčil. Také v těžkých pokušeních, obzvláště při nebezpečném onemocnění některého člena rodiny, rozžihají věřící tuto svíci, aby při ní modlitbou nemocnému vyprosili úlevy; jmenovitě děje se tak, kdykoliv nemocný svátostmi umírajících zaopatřen býti má, aneb když nejsv. Svátost oltářní do domu přinesena bývá. Touto svící obnáší kněz neb i domácí nemocného v těžkém jeho zápasu a v hodině smrti. Ano i když zhasla mu svíce života, tato posvěcená svíce hoří pak u hlavy jeho jako znamení nesmrtnosti duše a jako záruka života věčného. Tu svíci i na rakev mu staví, ano i na hrobě jeho rozsvěcují pozůstalí jeho, modlíce se při tom: »Odpočinutí lehké dej mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí.«

---

Má tedy svěcenina, o níž dnes jsme rozjímali, i hluboký význam, i k důležitým nás povzbuzuje úvahám. Svíce posvěcená především představuje nám samého Ježíše Krista, jenž stal se »Světlem ke zjevení národův,« aby všichni jediného, pravého Boha poznali; stal se i Světlem »ke slávě lidu svého,« který v něho uvěřil a Církve jeho se přidružuje. Ale i každému jednotlivci připomíná ta svíce posvátná důležité okamžiky života a s nimi spojené povinnosti. Na mysl ti uvádí to napomenutí, které ti dala Církev sv. hned při křtu tvém, abys milost posvěcující si zachovati hleděl ke příchodu Ženicha nebeského, bys mu s tímto světlem vstříc vyjiti mohl. Ohledej, křesťane, hoří-li ti posud to světlo milosti Boží. Svíci hořící máš před sebou při pobožnostech svých; kéž by jak to světlo, tak i zbožnost tvá zahřívala a mysl tvou vzhůru k nebesům pozvedala. Až se počne mráкотou smrtelnou zahalovati oko tvé, rozžehnou ti tu posvěcenou hromničku, aby pamatovala tě na světlo nebeské, kteréž umírajícímu pravému křesťanu ozařuje cestu z temnoty časné do slávy nebeské. I na rakev ti postaví posvěcenou hořící svíci; přičiň se již za živa, aby ona byla pak svěděctvím, že, umřev světu, žiješ dále ve společnosti Ježíše Krista a všech Svatých jeho, kdež světlo věčné tobě svítí. Amen.



# Neděle devítník.

Jdětež i vy na vinici mou a co bude  
spravedlivého, dám vám.

(Mat. 20, 4.)

Všichni lidé jsou ve službě Boží; on je náš Pán a Hospodář, my jsme jeho dělníci. Vždyť Bůh stvořil nás pro sebe, abychom ho ctili, jemu se klaněli, jej poslouchali. On také každému vykázal úkol čili povolání, kteréhož každý bedliv býti má jako služebník Boží; sluší tedy, aby lidé i své hmotné zaměstnání zasvěcovali jako službu Boží úplným odevzdáváním se Bohu. Tak činiti může i má každý člověk, pokud v pravého Boha věří. Však mimo to zařizena jest z plnomocenství Ježíše Krista v Cirkvi katolické, jak již připomenuto, zvláštní bohoslužba, totiž ono posvátné konání, jež hlavně dvojím směrem a za dvojím účelem se nese, jednak aby takto Bůh dokonale byl ctěn, a pak aby věřící tím potřebné milosti a pomoci od Boha dosahovali. Tato bohoslužba koná se ku prospěchu věřících veřejně, obyčejně ve chrámu Páně, a všichni věřící mají se jí dle možnosti účastniti. V tom smyslu můžeme vzíti také slova v dnešním sv. evangeliu pronesená: »Jdětež i vy na . . .« Chrámy křesťansko-katolický jest tedy vinice Páně, kam Hospodář nebeský nás odesílá, ano k sobě volá jako dělníky své. Abychom pak vyzvání jeho ochotně uposlechli, nutká nás i poměr náš k Bohu i vlastní náš prospěch duchovní, jak s pomocí Boží vyložím.

1. Hospodář ve sv. evangeliu vychází za plat najmout si dělníků na vinici svou. V takový poměr vešel s lidstvem dobrotivý Hospodář nebeský. Ač jemu vším náležíme a vše, co jsme i máme, jediné od něho jsme obdrželi, a tudíž také k plnění rozkazů jeho naprostou poslušností vázáni jsme, přece v neskonalé lásce a milosti své ponechává nám na vůli, abychom sami svobodně pro službu jeho se rozhodli, začož i milost svou jako mzdu nám nabízi, řka: »Jdětež i vy na vinici mou, a co bude spravedlivého, dám vám.« Zda-li tato láskyplná dobrota Hospodáře našeho nebeského mocně nevybízí nás, abychom sem na vinici jeho spěchali a horlivostí svou vděčnost mu na jevo dávali?

A jakou práci vykazuje nám Bůh na té posvátné vinici? Čeho žádá od nás zde? Ve chrámu katolickém jest jeho trůn, On, náš nejvyšší Pán, zde přebývá; zde tedy povinni jsme vzdávati mu tu svrchovanou úctu, jakou v nebi andělé a svatí mu prokazují. A kdo z pravých křesťanů troufal by si odepřiti toho Bohu svému? Či měl by satan s anděly svými i mezi katolíky míti stoupence své, kteří by Bohu klaněti se nechtěli? Zde s námi prodlévá ten jednorozený Syn Boží, jenž za spásu naši se obětoval, nás očistil i ospravedlnil; zda-li srdce naše necítí v sobě povinnost, tomu největšímu Dobrodinci svému vzdávati svůj dík? Či měli by i mezi vykoupenci Ježíše Krista býti takoví nevděčníci, kteří jako oněch devět malomocných po svém očistění dobrodinci svému ani poděkovat se nepřišli? Ovšem nevděkem splácí přechoasto tento svět i sebe větší obětavost a dobročinnost, i nebývá řídký příklad, že ti, kteří dobrodiní přijali, ani vzpomínkou nepoctí toho, od něhož je přijali.

Však není-li nynějším křesťanům vděčnost dosti mocnou pobídkou, aby účastenstvím při bohoslužbě božského Dobrodince svého uctivali, mohu vám připomenouti ještě jeden něžnější a užší poměr, který nás k Bohu víže: na křtu sv. stali jsme se dítkami Božími a zde ve chrámě čeká na nás ten láskyplný Otec náš, sem nás k sobě volá Ježíš Kristus, jakož ditky Boží a bratry i sestry své; což neozývá se v srdcích vašich, rozmilí v Kristu, ta láska synovská, netáhne vás sem ta přítulnost dětská do náruči Otce nebeského? Ach, na mnohé snad žalovati musí Bůh ústy prorockými: »Syny jsem vychoval a vyvýchil, oni pak pohrdli mnou.« (Is. 1, 2.)

A věru, zasloužená to výčitka křesťanům povinnosti svých nedbalým. Či nezavázali se sami dobrovolně k těm povinnostem na křtu svatém? Sami zajisté (kmotry svými) vyžádali si od Církve křest sv. ku spasení svému; sami víru v Boha trojjediného vyznali a veřejně vyznávatí slibili. Za tou podmínkou jen přijala je Církev sv. do lůna svého za údy a povinnosti katolických křesťanů v přikázáních svých jim připomíná. Nechtějí-li plniti povinností těch, odpírajíce poslušnost Církvi Kristově, nechť vystoupí z ní, ale ze závazků, jež na sebe dobrovolně vzali, nemají práva samolibě se vyzouvatí, dokud katolickými křesťany zůstati chtějí. Důtklivě varuje sv. apoštol Pavel věřících, »aby neopouštěli shromáždění svých« (Žid. 10, 25.); vyhýbá-li se tedy kdo tomuto shromáždování zbožných věřících ve chrámu Páně a zanedbává-li bez příčiny služeb Božích, nenechá toho Bůh zajisté bez trestu. Kletbou stihl Hospodin celé potomstvo kněze Heli-ho, že synové jeho zpronevěřili se povinností, které na starosti měli ve stánku Božím: toť výstrahou tím důtklivější pro nás katolické křesťany, čím vznešenější máme příčiny, abychom Bohu ve chrámech našich povinnou poctu vzdávali. »Co tu stojíte, celý den zahálející?« zvolá Pán Bůh s pohrůzkou při soudu k těm, kteří tuto povinnost v životě svém zanedbávali; avšak nepošle jich již na vinici jako ony dělníky, nebo tam na věčnosti nebude již lze co záslužného činiti. A co se stane s nimi? Bůh odsoudí je, že život časný nečinně promatili, vyhledávajíc místo služeb Božích služby a zábavy světa. »Nebo co může býti horšího.« dí sv. Jan Zl., »než nepravost, považuje-li kdo zaměstnání hmotné neb světskou zábavu za důležitější a nutnější nad věci Boží.« A k těmto slovům velkého Světce se odvolává, odůvodňují, proč ty zábavy večer před svátky a nedělemi pořádané kárám a před nimi zrazují. Nejednám z předsudku nějakého neoprávněného, ale z přesvědčení, že kdo prohýřil celou noc ve službě těla a světa, špatně bývá ráno k tomu naladěn. aby šel do kostela k službám Božím; a protož ti, kdož vzdor výstrahám takové zábavy na úkor přikázáním Božím i církevním pořádají, odpovídati z toho budou Bohu.

2. Nežádá však Bůh od nás účastenství v službě své zadarmo; »jděte i vy na vinici mou, praví ten Hospodář nebeský, a co bude spravedlivého, dám vám.« I vlastní náš prospěch tedy povzbuzuje nás, abychom se v bohoslužbě účastnili.

»Co bude spravedlivého,« sliboval hospodář ve sv. evangelium, dáti dělníkům; avšak při výplatě poručil dáti jim netoliko, co by byli po právu zasluhovali, ale v dobrotě své mnohem štědreji jich odměnil. Věrný to obraz toho nejmilostivějšího Hospodáře nebeského. Poznali jsme, že ve službě Boží

nemůžeme vlastně po právu osobovati si jakých zásluh, jelikož před Hospodářem nebeským »jen neužiteční jsme služebníci, činice jen co jsme povinni.« (Luk. 17, 10.); a přece on tak dobrotiv jest k nám, že účastenství naše při službách Božích hojnými milostmi odměňuje.

Ve sv. Svátostech nás ospravedlňuje a posvěcuje, při oběti mše sv. zásluh Beránka Božího nás účastny činí, při odpoledních službách Božích i při jiných veřejných pobožnostech požehnání své nám udílí a při rozličných obřadech církevních nám pomoc svou skýtá. Hle, tyto duchovní poklady v hojně míře připravuje pro nás Ježíš Kristus zde ve stánku svém volaje k nám: »Pojďte a vezměte si; nabeřte sobě té vody živé vskakující do života věčného. Pojďte sem, manželé, a potřebné pomoci k plnění povinností svých si vyprostě; pojďte sem rodiče a zde nejen pro sebe, ale i pro celou rodinu požehnání Boží si vyžádejte; nechte i těch dítek ke mně, abych je dary lásky své obdariti mohl; pojďte sem všichni zarmoucení a opuštění křesťané, a já vás občerstvím, potěším a posilím.« Ano zde v chrámu katolickém připravuje božský Přítel náš pro všechny potřebné milosti; nepoznáváte-li tedy v tom prospěch svůj, abyste ve službách Božích účastenství brali?

Člověk nemocí stížený horlivě vyhledává rady a pomoci lékařské, vydává se i do dalekých lázní, nešetří nákladu, neleká se nesnází, vše obětuje, jen aby nabyl zdraví tělesného. Hle tak pečliv bývá člověk o tělo své nemocné; však duše mnohého křesťana nebezpečnější nemocí skličena bývá; kdež pro tu hledati léků? Znam lékaře, jehož pomoc jest neomylná, a přístup k němu není ani nesnadný ani vzdálený; zde ve chrámu křesť.-katolickém uprostřed nás dlí ten lékař všemohoucí, Kristus Ježíš, vždy ochoten ku pomoci naší; a nejen že čeká zde na chorobné, ale i sám je k sobě volá a jich vybízí: »Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Kdo jen trochu pečuje o duši svou, zajisté nezanedbá té příležitosti, aby zde u Lékaře božského pomoci si vyhledal.

Hospodář ve sv. evangeliu vycházel na tržiště, najímat dělníků, ne tak že by jich nutně potřeboval jako spíše, aby potřebným a nezaměstnaným práci a mzdu zaopatřil. A tak i ten Hospodář nebeský volaje nás k službě své, jen náš prospěch vyhledává. Nedomnívejte se, nejmilejší, že snad Bůh nás potřebuje, a že by bez pobožnosti naší obstáti nemohl; ne Bůh nás, ale my Boha potřebujeme a k vůli našemu prospěchu nás k službě své volá. Postaral se totiž Kristus Ježíš o potřeby naše ve všech poměrech života našeho duchovního: získal milost a milosrdenství, zaopatřil pomoc, útěchu, posilu a požehnání; a jak toho získati si možno? Onen hospodář ve sv. evangeliu odeslal dělníky do práce na vinici, aby si tím mzdy zasloužili; a Hospodář nebeský ku získání připravených milostí ustanovil účastenství ve posv. úkonech, s nimiž milosti ty jsou spojeny: a to v dobrotě své považuje za službu svou. Kdož tedy nepoznává svůj prospěch v návštěvě služeb Božích? Ano »Bůh proto služebnost lidí čili účastenství jejich ve službě Boží požaduje, jak dí sv. Irenej, aby dobrý a milosrdný jsa, dobré činiti a milosrdenství prokazovati mohl těm, jenž ve službě jeho setrvávají.«

Jest pak bohoslužba i prostředkem k dosažení cíle našeho, totiž ku sjednocení našemu s Bohem; vždyť není ta návštěva služeb

Božích kruté otročení, ale spíše jest to shromáždění rodiny Boží k utěšené společnosti, jejíž středem jest sám Kristus Ježíš, jenž dí: »Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tuť jsem já uprostřed nich.« (Mat. 18, 20.) A proto také Církev sv. jako pečlivá matka tak důtklivě dítky své sem do stánku Božího svolává, neboť přesvědčena jest, že z bezprostředního toho obcování s Kristem dítky její duchovního prospěchu nabudou, jakož i sv. Tomáš Aquinský tvrdí, řka: »Náboženství a služba Boží vedou člověka jediné k Bohu.« Duchovní to spojení s Kristem v životě tomto dopomáhá ke skutečnému spojení s Bohem na věčnosti; nebo kdo Boha svého zde veřejně oslavoval, zajisté může míti naději, že připuštěn bude do sboru těch oslavenců nebeských, kteří Boha stále velebí a jemu se koří. Slíbil sám Kristus Ježíš, řka: »Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznam před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mat. 10, 32.)

Vícekráté vycházel hospodář ve sv. evangeliu a najímal dělníky, posílaje jich na vinici svou; všichni uposlechli a šli, i ti, jimž ani určité mzdy neslíbil. Žel Bohu, že není takové ochoty a poslušnosti pozorovati u těch, jež Hospodář nebeský k službám svým volá; ano přemnohé pozorujeme, že život svůj tráví nečinně na tržišti života, nedbajíce povinností svých náboženských; ba oni k opětnému pobádání uposlechnouti nechtějí. Nuže, nestačuje-li mé slovo, kéž by alespoň pohnul jich příklad Ježíše Krista, »jehož skutky, jak sv. Řehoř dí, jsou pro nás zákonem.« On od svého 12. roku neopomíjel o slavnostech výročních účastniti se veřejné bohoslužby v chrámě Jerusalemském, připomínaje nám takto, že »v tom, co jest Otce našeho, máme i my býti.« Kéž tedy příklad ten pohne nás k následování, abychom horliví byli ve službě Boží, začez pak i nadíti se moci budeme, že Hospodář nebeský u večer života našeho hojnou mzdu nám připraví. Amen.

## II.

Otcové naši všickni pod oblakem byli,  
a všickni moře přešli, a všickni v Mojžíši  
pokřtěni jsou v oblace a moti.

(I. Kor. 10, 1. 2.)

Těmi slovy připomíná sv. apoštol Pavel věřícím ze židů, že národ israelský posvěcen byl ovšem jakožto národ vyvolený; prvního posvěcení dostalo se jim při přechodu moře červeného, po druhé pak posvětili se měli pod horou Sinai, kdež uzavřítí chtěl s nimi Hospodin úmluvu. Toho posvěcení svého stále pamětlivi býti měli, a proto častěji kropivali se vodou, obzvláště chtěli-li přinést obět Hospodinu, dávajíce tím na jevo, jak přejí si, čisti předstoupiti před tvář Boží. Proto předepsal Mojžíš i způsob, kterak by se připraviti měla voda očišťování, v které pak člověk čistý smočiv yzop pokropiti měl těch, kteří dotknutím se věci nečistých pošpiněni byli. Bylo ovšem očišťování to jen předobrazem; pravého očištění dostalo se nám teprv, jak tentýž sv. apoštol dokládá, v Kristu Ježíši, z kteréž »duchovní skály« vyprýštila se »voda očišťování,« v nížto my křesťané obmyti jsme na křtu sv. Na toto posvěcení naše nás pamatovati a k očišťování našemu nám nápomocnou býti chce Církev sv.

vodou svčenenou; tuto chová v kropenkách u dveří chrámových, aby věřící vcházejíce do chrámu jí se žehnali; v neděli pak před službami Božími touto vodou posvěcenou kropiti dává shromážděný lid. O tomto obřadu dnes s pomocí Boží promluví.

1. Již Tertullian, sv. Jeroným a jiní spisovatelé církevní z III. a IV. století zmiňují se o tom, že věřící vcházejíce do chrámu vodou svčenenou ruce i obličej si myjí; od devátého století pak máme příklady, že kněží lid věřící ke službám Božím shromážděný vodou svčenenou kropili. Obřad ten zvláště nařízen byl v Církvi katolické na všechny neděle před slavnými službami Božími. Proč mělo se to diti v neděli? Vyhradil si Bůh sám den sedmý k počtē a k službě své, a jak písmo dí, »požehnal dni sedmému a posvětil ho.« (I. Mojž. 2, 3.) Měl tedy člověk v ten den vymaniti se z časných starostí a péčí, srdce a mysl svou obrátiti k Bohu, ano v rozjímáních a modlitbách duši svou jemu zasvětili. Přichází proto Církev sv. věřícím vstříc s pomocí a prostřednictvím svým, kropíc je vodou svčenenou, aby je tak poněkud ke službě Boží uzpůsobila a posvětila. A tento hlavní účel kropení lidu vodou svčenenou dobře shoduje se s významem neděle; vždyť neděle to byla, kdež Kristus Ježíš z mrtvých vstal a tím vykoupení naše dokonal; neděle to byla, kdež Duch sv. na apoštoly sestoupil a základy Církve Kristovy upevnil i sbor věřících o 3000 členů rozmnožil. My jsme vykoupenci Ježíše Krista a zde ve stánku Páně k obnově nekrvavé oběti Syna Božího se shromažďujeme; aby tedy účastenství naše, jak se sluší bylo svaté a důstojné, kropí nás sluha církevní před obětí mše sv. vodou svčenenou.

2. A jak se děje obřad ten? Kněz přioděn pluvíalem harvy připadající na tu neděli, aneb bez pluvíálu přistupuje k oltáři a zanotovav první slova antifony: »Asperges me,« neb v čase velikonočním: »Vidi aquam« kropí po třikrát oltář a pak sebe; načež procházejce středem chrámu na obě strany kropí všechny přítomné věřící, mezi čímž zpěváci a lid dozpívují antifonu a první verš žalmu 50. neb 117. — Kropí kněz oltář, aby posvěcen byl pro tu obět nejvzácnější, která přinesena má býti Bohu; kropí sebe, aby ode všech poskvrn očistěn, hodným sluhou Hospodinovým shledán byl a s čistým i svatým srdcem aby přistoupil k oltáři Páně; kropí věřící, nebo účastni býti mají té nejsvětější oběti Ježíše Krista; k čemuž ovšem očistění a posvěcení jest potřebí. Hlavní tedy účel obřadního tohoto úkonu jest, jak seznáváte, očistění alespoň od hříchů všedních a od menšího poskvrnění, kteréhož účinku voda modlitbami Církve při svčeni nabývá. Za tím účelem také zpívá se naznačená antifona i žalm a koná se zvláštní modlitba.

Antifona »Asperges me« vyňata jest z kajícího žalmu 50., v němž David Boha za očistění a milosrdenství prosí, volaje: »Pokropíš mne yzopem a očistěn budu, obmyješ mne a nad snih sbílen budu.« (Žalm 50, 9.) Jako David, tak i my uznati máme hříšnost a trestuhodnost svou, a proto také s tímto pokorným sluhou Božím milosrdenství Božího se dovoláváme, zpívajíce první verš žalmu zmíněného: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého;« k němuž vyjma neděli smrtelnou a květnou pro živou připomínku utrpení Páně připojuje se chvalozpěv Boha trojjediného: »Sláva



Otci . . .,« načež antifona se opakuje. Když tedy kající ten zpěv trvá a sluha církevní vás vodou svěcenou kropí, vzbudte lítost nad hříchy svými, aby ty kapky vody svěcené byly obrazem vašich slzí kajících, vy pak abyste si zkroušeností svou skutečně očistění před Bohem zasloužili, což také veliký světec sv. Jeronym všem věřícím odporoučí.

Úchylku od těchto zpěvů kajících činí Církev sv. v době od neděle velikonoční až do nejsvětější Trojice; jestiž doba ta oslavou dokonaneho díla vykupitelského a Církev sv. předpokládajíc, že praví katolíci neobmeškali, získati si ve sv. pokání milosti posvěcující, »aby byli nově skropeni« (I. Kor. 5, 7.), nepřipomíná při kropení hříšnost a trestuhodnost věřících, ale s vděčností poukazuje na ono divotvorné ospravedlnění, jehož milostí Boží jako vodou nadpřirozenou nám se dostalo. Zpívá tedy Církev sv. ve slavném tom čase velikonočním při kropení lidu antifonu z proroctví Ezechielova: »Vidi aquam« — »Viděl jsem vodu vycházející z chrámu od strany pravé. Alleluja. A všichni, k nimž přišla voda ona, spasení učinění jsou a volati budou: Alleluja, Alleluja!« Tak ku radosti povzbuzuje Církev věřících nad tím, že spása věčná jim získána jest. Ovšem, že z toho přední dík Bohu přináležejí, pročež také vybízí nás Církev slovy žalmu 117.: »Oslavujte Hospodina, neboť dobrý jest: neboť na věky trvá milosrdenství jeho;« kterýž verš zakončuje se opět chvalozpěvem: Sláva Otci . . . a antifona se opakuje.

I tento zpěv má býti pohnutkou nám k důtklivé úvaze a vzpomínce, zdali skutečně duše naše očistěna byla dle předpisu Církev sv. v té koupeli vody nadpřirozené a jak čistoty své si vážíme, i jak ji strážíme. Tu když vodou svěcenou kropeni býváme, obnovme ten úmysl, který ve svátosti pokání jsme učinili, že nezpronevčíme se Bohu svému, aniž znečistíme nepravostmi ohavnými opět roucho duše své, ale slibme, že přičiníme se, abychom jednou za hodny uznáni byli, s Anděly a Svatými Boha oslavovati a velebiti na věky.

3. Sluha církevní zkropiv věřící vrací se k oltáři, mezi čímž ukončen bývá i zpěv antifony a žalmu; a poprosiv Boha obyčejným veršikem za milosrdenství a za vyslyšení, koná předepsanou modlitbu církevní, říká: »Vyslyš nás, Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, a račiz seslati sv. Anděla svého s nebe, kterýž by strážil, opatroval, chránil, navštěvoval a hájil všechny přebývající v přibytku tomto. Pro Krista Pána našeho.«

Hle, jak pečlivá jest o nás matka naše Církev sv.; abychom bez starosti a s upjatou myslí i s pokojným a zbožným srdcem službám Božím obcovati mohli, odporoučí nás pod zvláštní ochranu sv. Andělů strážných. Však i jako účastníky pobožnosti naší svolává Církev sv. ty nebešťany, abychom od nich učili se, Bohu celým srdcem sloužiti; a kdož mohl by nám v tom býti lepším příkladem, než ti kůrové andělští? V tom záleží jejich blaženost, že mohou Bohu svrchovanému v nebi stále se kořiti. Kéž by přítomností svou při naší bohoslužbě srdce naše ku vroucí zbožnosti roznitili!

---

Poznali jste, nejmilejší, šlechetný úmysl Církev svatě při tom obřadu kropení vodou svěcenou; přijměte s ochotou i zbožností tuto přímiluvu její, důvěřující se jako zdárné dívky, že co Matka vaše vám odporoučí, nebude vám na škodu. K povzbuzení vašemu mohou sloužiti slova sv. Terezie, která říkala:

»O sobě mohu tvrditi, že voda svččená mou duši silila a podivuhodně občerstvovala. Nespočívá výrok můj na domněnce, nýbrž na zkušenosti. Modlitba Církve dodává svččené vodě takové moci.« Jiný příklad máme na sv. Hedvice, která i po mši sv. žádávala kněze, aby ji svččenou vodou pokropil, očekávajíc a dosahujíc zvláštní milosti od Pána. Proste i vy Boha, aby toto církevní kropení jakož i vlastní vaše žehnání se vodou svččenou vám k ochraně před pokušeitem a k očistění i posvěcení vašemu napomáhalo. Amen.



## Neděle I. po devít níku.

Znám takového člověka, že stržen  
byl do ráje a slyšel tajná slova, kterýchž  
nelze člověku mluvití. (II. Kor. 12, 3. 4.)

S pokorou připomíná sv. apoštol Pavel svá vidění, kterými od Boha vyznamenán byl na počátku svého apoštolování. »Uvržen byl, jak praví, do ráje,« tedy na to místo v krajinách nadpozemských, kdež Bůh s Anděly a se Svátými osobně obcuje a největšími slastmi a blaženostmi jim oplývati dává. Sám pak sv. apoštol těch slastí nadpřirozených účasten »slyšel tajná slova, kterýchž nelze člověku mluvití.« Hle, tak vznešená, tak velebná jest ta oslava Boha našeho v nebi, že smrtelníku o ní řeči obyčejnou ani mluvití se nesluší. Takovou oslavu napodobovati se snaží Církev sv. zde na zemi svou bohoslužbou, konajíc ji částečně zvláštní, obřadní řeči, jížto ke společnému obcování v životě se neužívá; obřadní tato řeč zůstává pro obyčejný lid mluvou tajuplnou, naznačujíc ona tajná slova, jichž o slávě nebeské uslyšel sv. apoštol. Jak a z jakých příčin tato řeč církevní při úkonech posvátných zavedena byla, s pomocí Boží dnes vyložím.

1. Na kříž Ježíšův vystaven byl nápis, jenž dle úmyslů lidských oznamovati měl vinu ukřižovaného Ježíše; zatím však Prozřetelnost božská vedla ruku Pilátovu, že on nechť Kristu, jakožto Vykupiteli, dal svědectví napsav: »Ježíš Nazaretský, Král židovský.« A celý tehdejší svět měl o tom uvědoměn býti, že Beránek Boží za veškeré lidstvo umírá, pročež »napsáno (to) bylo židovsky, řecky a latinsky« (Jan 19, 20.), neboť to byly řeči v tehdejší světové říši římské panující. Tak tedy první oběť vykoupeného lidstva prohlášena byla v těch třech řečích, a v těchto řečích také od dob apoštolských konána byla bohoslužba křesťanská; v těch řečích také sepsáno neb do nich přeloženo bylo nejprve Písmo sv. starého i nového zákona, v těch řečích, tehdejších obvyklých, ustálily se jisté modlitby při rozličných posvátných obřadech konané, které nezměněné podrženy byly i potom, když řeči ty již sestály a z obyčejného užívání vyšly, čili mrtvými se staly. Ovšem poučení a vycvičení ve sv. víře i o církevních obřadech dostávalo se věřícím v řeči jim známé a srozumitelné, za kterou příčinou Duch sv. apoštoly darem rozličných jazykův obdaril; však ono posvátné konání jak při oběti mše svaté tak i při ostatních sv. obřadech dělo se dle prvotního způsobu ano i těmi prvotními slovy.

A příčinu toho snadno pochopiti lze. Zvyklí věřící v modlitbách bohoslužby slyšeti původní slovo Ježíše Krista a sv. jeho apoštolů; pročež i pozdější sluhové církevní z hluboké úcty k tomu rčení posvátnému netroufali si ani na slova jazyků jiných to převáděti. Mimo to měly ty starožitné modlitby a vše to obvyklé konání sv. obrádů býti jakýmsi důkazem, že vše beze změny děje se, jak Kristus Ježíš ustanovil a jak první jeho zástupcové na zemi činili.

Však také nebylo by snadno bývalo, knihy bohoslužebné převáděti na řeči ještě málo vzdělané a potřebných významů postrádající. K řečím vzdělaným tehdejší doby počítala se řeč syrochaldejská a řecká na východě, na západě pak řeč latinská, pročež také těchto řečí ku konání posv. obrádů používáno bývalo; během času nabyla jmenovitě řeč latinská přednosti mezi ostatními, tak že za řeč církevní všeobecně uznána a přijata jest. Nikdo také proti tomu ničeho nenamítal, až v 16. století reformátoři náboženští zahrnuvše obrady Církve katolické, zahrhli s nimi ovšem také i řeč obrádní, rozhlašující chvástavě v tom přednost nové víry, že prý lidem vše srozumitelné a přístupné činí v řeči obecné. Novota tato vábila sice zvědavost lidskou a lichotivé ješitnosti národní nalézala dosti přízně, tak že začaly se šířiti náhledy i mezi muži -církevními, nebylo-li by na čase, aby všechny obrady Církve katolické v protonárodní řeči lidu se konaly. Však Církev římsko-katolická uváživši důkladně a všestranně věc, za dobré uznala setrvati i na dále při své obrádní řeči latinské; nuže, jakými při tom řídila se pohnutkami a důvody?

2. Za mnohá ta století, v nichž dle dávného obyčeje všechny úkony posvátné děly se obvyklou řečí církevní, srostla téměř latina s bohoslužbou katolickou a nabyla jakéhosi práva historického; ale věc tak vzácná a starožitná nezamítá a neodhazuje se pojednou dle okamžité choutky leč jakých samozvaných opravců. Či stala se snad neúčinnou neb docela závadnou, aby se odstraniti měla? Ba naopak, latina osvědčila se k nezměnné bohoslužbě katolické velmi příhodnou; neboť ona nepodléhala časovým změnám, jako stává se při řeči živé, v obcování užívané, která během jednoho neb několika století dosti značně se mění, ano mnohým slovům i zcela jiný význam podkládá. Toho nebylo se báti při řeči latinské z obecného užívání vyloučené; jaký význam přikládala Církev sv. výrazům latinským před 18 sty lety, tentýž s nimi pojí doposud a to jak v Evropě, tak ve všech ostatních dílech světa. I v té nezměnné řeči církevní jeví se neporušitelná povaha Církve Kristovy.

Však i při té přednosti řeči latinské nezavrhovala Církev svatá jiných řečí, jakoby k bohoslužbě naprosto neschopny byly; toliko vyhradila si právo, správnost rčení a modliteb obrádních posouditi, prospěšnost toho dle okolností a poměrů vážiti a užívání bohoslužby v řeči národní schváliti, kterážto opatrnost právem přísluší Církvi sv. jakož strážkyni pravé víry a prostřednici a vykonávatelkyni služeb Božích. Že skutečně obrady církevní těm kterým národům v řeči jejich konati Církev sv. dovoľovala, a to dávno před reformací protestantskou, důkazem jest nám liturgie slovanská našich sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje, kterou papežové římsí schválili; papež Jan VIII. pak v té záležitosti výslovně psal Svatoplukovi, knížeti moravskému: »Užívání slov jazyka, jímž Bohu příslušící česť a chvála se prokazuje, potvrzujeme a nařizujeme, aby tímto

jazykem zpívána byla Kristu, našemu Pánu, sláva a čest, a aby jím díla jeho byla velebena. Ve skutečně věrouce není žádného zákazu, aby slovanským jazykem bohoslužba konána nebyla . . . « Totéž opětně potvrdil sv. Otec Lev XIII. v encyklice ze dne 30. září 1880. — Jakož národu slovanskému tak i jiným národům dovoleno bývalo bohoslužbu konati v řeči své; to však vždy jen výmínečně se dělo, aniž by právo obřadní řeči latinské tím zkráceno bylo; pročež sněm tridentský kletbu prohlásil nad těmi, kdož by z výminky pravidlo činiti chtěli, tvrdíce, že mše sv. jen toliko řečí obecnou konati se má. (Sess. 22, 9.). Takového bludu dopustili se reformatori protestantští, jakož i před nedávným časem někteří čeští odpadlíci od Církve, kteří vystěhovavše se do Ruska, tam jakous českou církev založiti chtěli a k tomu cíli modlitby mše sv. zčeštili. Nešťastníci zpronevěřili se Církvi, a proto i ta modlitba jejich — kletbou se jim stává.

3. Sv. apoštol »slyšel tajná slova, kterýchž nelze člověku mluvití;« a tak i řeč latinská hodí se ku konání sv. tajemství, přikrývající jich závojem tajemným. Zbožnému lidu věřícímu připadají ty zpěvy a modlitby Církve jako hlasy nebešťanů, jimiž Boha oslavují; ano bohoslužba Církve katolické jakoby takto spojovala se s bohoslužbou oslavenců nebeských. Do krajin nadpozemských zalétá duch náš při bohoslužbě katolické a sv. obřady, které tu z ustanovení Ježíše Krista a sv. Církve jeho ku posvěcení lidstva se dějí, velebností svou povzneseny jsou nad všeliké konání lidské, od něhož proto i zvláštní řečí se liší. »Jsou to tajná slova, kterýchž . . . « Nebyvají tudíž pronesena obyčejnou mluvou, aby nezevšednila, aneb aby lidé lehkovázně jich nezneužili.

Však tento důvod zavdal odpůrcům Církve nejvíce příležitosti k odsuzování obřadní řeči církevní; drze obviňovali Církev, že prý tajemnostkárství zastává k rozšiřování nevědomosti mezi lidem, který prý ani neví, co se při obřadech církevních děje. Jak hanebné a lzivé to osočování Církve, pozná každý, kdo přečte si ustanovení sněmu tridentského (Sess. 22, c. 8), které výslovně nařizuje, aby modlitby, mše sv. i všechny obřady věřícím dokonale se vykládaly. To skutečně také činí sluhové církevní jak ve škole tak i v kostele při kázáních a křesť. cvičeních, tak že nemohou věřící stěžovati si, že by jim význam i účel modliteb a obřadů byl neznámý. Ano, některé modlitby a obřady i řeči obecnou se konají, aneb tak srozumitelně se dějí, že kdo bedlivě a pozorně je myslí sleduje, zajisté i dobře pochopiti musí, co při nich se děje. Netrpí tedy lid věřící nijakého, zkrácení, a zehrá-li kdo přece na obřady Církve katolické, že nesrozumitelné jsou pro lid, činí tak obyčejně ze zlého úmyslu, aby dítky proti matce Církvi popudil. To byl také účel oněch přemrštěnců, kteří před několika lety počali dovolávati se bohoslužby naskrze české; činili tak ne snad z horlivosti náboženské, ale aby našli záminku k vystupování proti Církvi. Netroufaliť si tehdáž ještě bohoslužbou církevní naprosto zhrdati, a proto zakrývali bezvědeckost svou pláštěm horlivosti národní. Však představení Církve prohlédli farisejství nespokojenců těch a prohlásili, že kdo odvěké bohoslužby si neváží, nestal by se horlivějším ani novověkou jakousi národní bohoslužbou. Že správně soudili, dokázal nezdařený pokus, založiti církev pravoslavnou v Praze; ač jí z počátku chvástavě velikého úspěchu předpovídáno, nezískali

téměř žádných přívržencův a onino horlivci, kteří druhdy církve národní se dovolávali, nyní již bez ostychu chováním svým dávají na jevo, že vlastně nestojí o církve žádné.

Svatý apoštol Pavel připomíná, že v ráji, kam vtržen byl, slyšel tajná slova, kterýchž nelze člověku mluvit; z čehož vysvitá, že i ta bohoslužba Světci nebeskými konaná cosi tajuplného obsahuje. Zjevení ta poskytnuta byla sv. Pavlu k potěše a k posilnění, on však neuznává za vhodné, o nich šíře mluvit ostatním věřícím. Nechtějte tedy ani vy, rozmilí v Kristu, osobovati si více z posvátného konání Církve, než co tato za prospěšné pro vás uzná; avšak budiž přední snahou vaší, aby horlivost vaše při bohoslužbě Církve katolické podobala se té vroucnosti, s kterou oslavenci nebeští Boha velebí na věky. Amen.



## Neděle II. po devítíniku.

Aj vstupujeme do Jerusáléma a dokoná se všecko, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka. (Luk. 18, 31.)

Posledně ubíral se Pán Ježíš s učeníky na slavnost do Jerusáléma, při níž právě uskutečniti se mělo, co Beránkem velikonočním bylo předobrazováno, totiž vykoupení lidstva. Kristus vševedoucím okem svým předvídal vše a s obětavou láskou spěchal přinésti tu oběť smřitelnou. Jak důležitý to účel cesty této! Dokonati se mělo všecko, »co psáno . . .« Než jaký účinek bude to mítí na učeníky, až uztí Mistra svého jako zločince odsouzeného a ukřižovaného? Snesou to těžké pokušení? Nepohorší se nad Mistrem svým? I vzdor stálému poučování Ježíše Krista prozrazovali často klamně názory ostatních židů, přečasto malomyslnosti podléhali. Chtěl proto božský Mistr připravití je na své utrpení a ukázati jim účel toho; upozorňuje jich za tou příčinou, že tak již od proroků předpovídáno o Mesiáši, a že tudíž na něm splniti se musí, aby dokonáno bylo vykoupení lidstva. I vykládá jim dopodrobna, »že vydán bude pohanům, bude posmíván a bičován i uplván; a když jej ubídují, že zabijí jej a třetího dne že vstane z mrtvých.« (Luk. 18, 32. 33.) A proč to vše chtěl Kristus trpěti? Učeníci hned nepochopili účel toho; my však víme, že tak jediné stalo se dostiučinění za hřichy naše, tak že získáno nám spasení. Jak důležité to rozjímání pro nastávající svatopostní čas! Jak povzbuzující pro naši kajicnost! K té pohnouti hledí nás i Církev sv.; připomíná proto dnes utrpení a smř Páně, budoucí středu pak zvláštním obřadem na mysl nám uvádí smř naši. Dnes volá k nám: Kristus umřel za spásu tvou, křestane; ve středu pak žehná popel a sype na čela věřících se slovy: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš.« Nedej se překvapiti smřtí nepřipraven, abys spásy, Kristem zasloužené, nepotratil. Případný to zajisté obřad na počátku času svatopostního, a doufám, že v úmyslu Církve sv. jednati budu, když vám žehnáni popele i význam sypání jeho na čela věřících poněkud vyložím.

1. Pokud ještě veřejné pokání bylo obyčejem v Církvi sv., zvolen k tomu býval pravidlem čas svatopostní. Bosí a v rouchu smutečním přicházeli veřejní hříšníci před svého biskupa, který, připomenuv jim těžké jejich provinění, popelem posypal hlavu jejich, načež s ostatními věřícími nad nimi žalmy kající a litanie ke všem Svatým se pomodlil. Potom vyvedl je z chrámu, promluviv k nim: »Pro pohoršlivé přestupky vaše vyloučení jste z této svatyně, jakož i první rodiče pro hřích vyhnáni byli z ráje: nebo nehodni jste přicházeli sem před obličej Boha nejsvětějšího. Zavržení jste si zasloužili, avšak nezoufejte ještě nad sebou; jeden prostředek ještě vám zbývá k usmíření Boha: jest to kajinnost, tou hleďte si získati milosrdenství Boží.« — Veřejné pokání během času jest odstraněno z Církve katolické; ale poněvadž kajinnost všem nám jest potřebná, ustanoveno na církevním sněmě v Beneventu r. 1091., aby na počátku postu žehnal se popel a k povzbuzení kajinnosti sypan byl na hlavy věřících. I zaveden jest obřad ten kající po veškeré Církvi a předepsány jsou k tomu i zvláštní modlitby. Povšimněme si toho bedlivěji.

Jak ý bere se k tomu popel? Z ratolestí na neděli květnou minulého roku žehnaných, kteréž nám připomínaly slavný vjezd Ježíše Kr. do Jerusaléma. Ach, jak za krátko změnil se ty slavnostné ratolesti v metly, jimiž Kristus mrskán byl! A nejinak stává se u mnohého křesťana; s radostí a slávou uveden byl do srdce jeho ve sv. svátostech Ježíš Kr., ten Kniže pokoje; a za nedlouho metlami hříchův a nepravostí tam odsud vymrskán! Ten popel připomínati nám má tu převrácenost a nestálost myslí lidské; když patříš, křesťane, na ten popel, vzpomeň, co zbylo tobě z té tvé čistoty a nevinnosti i z toho posvěcení tvého, které jsi přijal z rukou Krista, Vykupitele svého! Snad jen popel nicoty a porušenosti tvé.

A jak děje se církevní žehnutí popele? Kněz vykonává je přede mší sv., přioděn rochetou a štolou barvy kající. Počíná se pak obřad ten žalmem (68, 17.): »Vyslyš mne, Hospodine, nebo dobrotivé jest milosrdenství tvé: vedle množství slitování svých vzhleďniž na mne . . . Vysvoboď mne Bože: neboť vzešly vody až k duši mé!« Ano, ty vody hříchův a nepravostí rozmnožují se rychleji než povodeň a hrozí záhubou duším našim; kdež jinde mohli bychom pomoc nalézt, než u dobrotivého milosrdenství Božího? I prosí za to sluha církevní čtverou modlitbou. V první odporučuje slitovnosti Boží kajinnost věřících prosí, aby Bůh popel andělem svým požehnati a pro kajícníky prostředkem blahodatným učiniti ráčil, tak aby, kdož jim posypání budou, tím posvátným obřadem zdraví těla i ochrany pro duši nabyli. V druhé modlitbě připomíná Církev sv. milosrdenství Božímu křehkost lidskou, a jelikož Bůh nežádá smrti hříšníkův, ale kajinnost jejich, s důvěrou za požehnutí toho popele prosí, aby věřící jim posypání, odpuštění hříchův (ředních) a odměny kajinnosti dosáhnouti zasloužili. A v přesvědčení tom, že Bůh pokorou a kajinností nejspíše usmířen bývá, modlí se Církev sv. ve třetí oraci, aby Bůh tímto posvátným obřadem v srdcích věřících ducha kajinnosti povzbuditi a mysl zkroušenou upevniti ráčil. V poslední pak modlitbě Církev sv., připomínajíc milosrdenství Ninivitským prokázané, prosí za věřící, aby Bůh i nad jejich kajinností se slitovati a pokuty zasloužené od nich odvrátiti ráčil pro Ježíše Kr. Pána našeho. Mezi modlitbami žehná sluha církevní popel znamením sv. kříže a na konec vodou svěcenou

jej kropí a kadidlem okuřuje, čímž k posvátnému účeli jest zasvěcen, načěž ihned sype ho kněz věřícím na čela. A jaký jest význam a účel konání toho?

2. Již z modliteb při žehnáni seznali jsme účel, který při tom posv. konání má Církev sv. a patrně to vyjadřuje, když popelem tím žehnají čela věřících, důtklivě nabádá: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš.«

Jsou to slova, která pronesl spravedlivý Bůh k prvním rodičům po pádu jejich, oznamuje jim trest za jejich provinění. (I. Mojž. 3, 19.) »Smrt stala se pokutou prvním rodičům, smrt stala se údělem jich potomkům.« Avšak mnozí zapomínají na ten nezvratný osud svůj, a to jest příčina jejich záhuby. Kdyby nebyli první rodiče zvrtekati se nechali svědkem o pohrůžce Boží: »smrti umřeš!« nebyli by jedli z ovoce zapovězeného; a kdyby jich potomci nezapomínali na tuto pokutu hříchu, neuráželi by tak často Pána Boha. K živější proto připomínce na smrt sype Církev sv. na čela věřících popel, znamení to smrti. Kde jsou ty ratolesti, jež pučeti a k novému životu se rozvíjeti počaly? Zůstal z nich jen prach; a kam zanikli ti slavní druhdy mužové, jimž svět se druhdy obdivoval, před nimiž se třásl? Zpráchnivěla těla jejich ve hrobech, a duše jejich kde jest? Kdož může věděti, jaký ortel nad nimi vyřkl Soudec věčný? »Nepozvedej, křesťane, pyšně hlavy své!« tak volá Církev sv., když popelem nám čelo znamenati dává: »Bůh se pyšným protíví a jen pokorným dává milost svou.« (Jak. 4, 6.) Ano, pokoř se; neb jen »prach jsi a v prach se obrátíš.« Umřítí musíš — umřeš-li však ve hříších, jaký osud stihne tě na věčnosti? Se smrtí nerozlučně jest spojena připomínka soudu Božího, který hrozný bude pro hříšníky nekající; chce proto Církev sv. tím obřadem varovati nás před hříchy, jakoby slovy moudrého Siracha volala k nám: »Ve všech skutecích svých pamětliv buď na poslední věci, a na věky nezhrěšíš.« (Sir. 7, 40.)

Má tedy to sypání popela na čela věřících i účel kajicnosti, k níž Církev obřadem tím věřící povzbuditi hledí. Od starodávna bývalo v obyčeji, že kající popelem posypávali hlavy své, jako na př. Thamar (II. Král. 13, 19.), Job (42, 6.), Mardocheus (Esth. 4, 1.), král Ninivetský i veškeré obyvatelstvo s ním (Jan 3, 6.). Sám také Kr. Ježíš jakoby schvaloval ten projev kajicnosti, když o pokání Ninivetských, Tyrských a Sidonských mluví, za to však »běda« volá všem, kteří ani příkladem pohanů ku pekání pohnouti se nedají, a proto zatracení pekelného obávají se mají. (Mat 11, 21—23.) Kdož z nás jest bez hříchův? A kdož bude moci obstáti před spravedlností Božskou? Kdyby soudil nás Bůh podle hříchů našich, kdož ušel by záhubě věčné? Avšak nezoufej, křesťane, byť i svědomí tvé těžké činilo ti výčitky; jeden prostředek znám, který ze smrti věčné může tě vyrhnouti, a to jest vroucí kajicnost: k té, jakožto ochrannému prostředku, povzbuzuje nás Církev sv. sypáním popela. — Však i způsob, jak Církev sv. věřící popelem posypává, povzbuzuje ku kajicnosti. Druhdy bývalo v obyčeji, že byl-li odsouzenec, jenž smrti propadl, ze zvláštních ohledů život darován, byl mu alespoň ortel smrti na čelo vypálen. I Církev sv. káže věřícím, kteří všichni více méně soudu Božímu propadli, dělati na čele zvláštní znamení; není to však znamení smrti, ale jest to znamení spásy naší — kříž. Tímto posv. znamením tedy sype Církev sv. popel na čela

věřících, jakoby nás popelem sice na zaviněnou pokutu smrti pamatovati, hned však spolu znamením kříže, tím znamením milosrdenství Božího a věčné spásy, nás ku kajcnosti povzbuditi chtěla. Kéž by takový účinek měl při nás ten posvátný obřad!

K tomu také směřují antifony, které mezi sypaním popela se zpívají; v nich ku zkroušenosti a pokoře vybízí Církev sv. a milosrdenství Božího pro kajcníky se doprošuje, volajíc: »Smiluj se, Pane, nad lidem svým a nezavírej úst těch, kteří tě chválí« (Esth. 13.). »Odpusť, Hospodine, odpusť lidu svému, nebo tobě samému jsme zhřešili.« (Joel 2.)

Když byl kněz posypal přítomné popelem, zakončuje obřad ten modlitbou, ab: Bůh věřící v boji proti pokušiteli milostivě siliti a spasitelných účinků zapírájí sebe jim dopřáti ráčil. Na to následuje mše sv. nesoucí ve všech svých částech ráz kajcí; v epístole zajisté vybízí nás prorok Joel slovy dojemným ku zkroušenosti, v evangelium nás Ježíš Kristus o způsobu pravé kajcnosti poučuje, modlitbami svými pak snaží se Církev sv. milosrdenství na Bohu nám vyprositi.

Takovou pobožností tedy počíná Církev svatá čas svatopostní. »Aj, vstupujeme do Jerusaléma,« mluví k nám slovy Ježíše Krista, a jako On předpovídal učeníků nastavující utrpení a smrt svou, tak upozorňuje nás Církev sv. na příčinu proč Kristus trpěl a umřel, totiž aby zadost učinil za hříchy naše. Nemusi-li to sypaní popela živě připomínati nám naši hříšnost a trestuhodnost? Učenici hdáž ještě neporozuměli slovům Ježíše Krista, ale vy, zbožní křesťané, jsouce v víře vycvičení, snadno chápati můžete smysl toho posvátného konání Církve sv. Se srdcem kajcím a pokorným tedy přijímejte to žehnání popelem a za římluvou Církve sv. hleďte si vyprositi milosrdenství u Boha Spasitele našeho. Amen.

## Neděle I. postní.

Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní  
jest den spasení. (II. Kor. 6, 2.)

Nadešel nám čas svatopostní, důležitá to doba v roku církevním. Jest to, jak již připomenuto, předhc velikonoční, kteréž od prvních dob Církve ustanoveno jest věřícím ku přípvě na velikou tu smířitelnou obět za spásu lidstva. Z počátku ponechána la celá ta kajcí příprava horlivosti věřících, pročež také rozličné měla trvat od 40 až do 70 dní; poznenáhla však zavládlo pravidlo a konečně i konem církevním určeno bylo, že doba ta kajcí k počtě postu Ježíše Krista čtyřicet dní s třinedělním předpostím trvati má.

Jak velikou důležitost času svatopostnímu přikládá Církev sv., vysvitá z toho, že již po tři neděle devitník k němu připravovala, minulou středu zvláštním obřadem kajcím ho započ: pro celou dobu jeho zvláštní modlitby a pobožnosti předepsala a zavedla, es pak slovy sv. apoštola Pavla takto



o něm se pronáší: »Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní jest den spasení.« Kdož tedy ještě mohl by pochybovati o důležitosti času svatopostního? Však i sebe rozhodnější a významnější chvíle může minouti bez účinku, ba i se škodou pro toho, kdož patričně jí nepoužil; proto dle úmyslu Církve sv. chci vás dnes upozorniti na důležitý význam a účel času svatopostního a ukázati vám, že on jest dobou záslužného zapírání sebe, spasitelného rozjímání o utrpení a smrti Páně a kající přípravou k posvěcení našemu.

1. »Trubte troubou na Sionu, zasvěťte půst, svolajte sromáždění, shromážděte lid . . . necht vyjde ženich z pokojika svého a nevěsta ze svatebního lože svého« (Joel 2, 15. 16.). Těmi slovy prorockými nabáda nás Církev sv. již ve středu popeleční a naznačila nám tak nastávající čas svatopostní jakožto dobu zapírání sebe.

»Zasvěťte půst,« volá Církev sv., a to ne snad teprve v novějším čase, ale jak sv. Jan Zlatoústý dosvědčuje, »půst čtyřicetidenní jest z ustanovení apoštolského, ježž my zachováváme.« A závažné zajisté i významné pohnutky měla Církev sv. k zařízení tomu. Po čtyřicet dní a nocí trávil Mojžíš na hoře Sinai, »kdež chleba nejedl a vody nepřil« (V. Mojž. 9, 9.), trvaje v důvěrném obcování s Bohem; a když sestupoval s hory, zářila tvář jeho jako slunce, tak že nemohli naň patřiti synové izraelské. — Prorok Eliáš divotvorným pokrmem a nápojem na poušti od anděl posílněn, putoval po čtyřicet dní a nocí beze všeho pokrmu i nápoje až k sv. hoře Horeb, kdež zjevením Božím počtěn a ke zvláštní službě Hospodově zasvěcen byl, až konečně jako věrný sluha zázračným způsobem do nebe jest vzat. Nejřednější tedy mužové starozákonní, jež i Syn Boží při svém poměnění na hoře Tábor za svědky si zvolil, z vůle Boží po 40 dní se postili. A komu není povědomo, kterak Ninivetští svým postem čtyřicetidenním ukrotili hněv Boží, že zachováno bylo město jejich? — Však k čemu uváděti rozličné doklady starozákonních; sám Ježíš Kristus, Spasitel náš, posvětil půst čtyřicetidenní příkladem svým, když před svým veřejným působením uchýliv se do samoty, po 40 dní a nocí se postil. Proč asi tak činil Kristus Pán? Potřboval toho snad ke svému zdokonalení neb k posílnění proti pokušiteli? Nikoli; ale nám chtěl zanechati příklad, abychom poznali, jak záslužný před Bem jest půst se zbožností a kajícností spojený. Což divu tedy, že Církev svatá mětliva jsouc povzbuzujícího příkladu Božského svého zakladatele, zavedla o věřící před hodem Božím velikonočním dobu svatopostní, a hned v první dny k povzbuzení kajícnosti klade suché dni. Počíná pak dobu tu popeleč středou, aby tak doplněn byl počet čtyřiceti dnů, jelikož neděle, jakož roštné památky vzkříšení Páně, nejsou dny postními.

A jaký půst nařizuje nám Církev sv. v tom čase? Zachovávali druhy křesťané v tento posv. čas tuhý půst spokojující se jedním za den nasycením a to až po západu slunce; ma pak vůbec ani požíváno nebylo. Nyní z mnoha ohledů zmírněn jest nám ve půst vrchnostmi církevními, aby nikdo stěžovati si nemohl na příkroš zákona postního, a nikdo také aby pro slabost svou zásluh toho zapírání sebe zbaven nebyl. Jen jednu věc žádá

Církev sv. v náhradu za zmírněný půst od věřících, aby s postem svým spojovali modlitbu a na úmysl Církve sv. každou neděli čtyřicetidenního postu pětkrát modlitbu Páně a pozdravení andělské a jednou apoštolské vyznání víry se pomodlili a tři božské ctnosti a litość nad hříchy vzbudili. Nuže, kde který pravý učeník Kristův, vzpomínaje na tuhý půst Božského Mistra, mohl by zehrati na půst Církve katolické, tak velice zmírněný? A zdržel-li se Kristus ochotně k vůli nám všeho pokrmu i nápoje a odmítl-li pokušitele, jenž žádost těla v něm vznítiti chtěl: nemusilo by to rouháním slouti, kdyby vykoupenci Kristovu to nepatrné zřeknutí se pokrmův obtížným přicházelo? Nevládne-li tu pokušitel jeho žádostivostí tělesnou? Ano, tomu zlomyslníku pekelnému není dosti na tom, jen k porušení postu někoho svěsti, ale pak skrze toho přestupníka ještě Kristu a Církvi jeho se rouhá. Jak často, bohužel! ničemní křesťané ku posměchu Církve tím rouhavě se chvástají, že zákon postní přestupují! Jel jsem jednoho dne v postě večerním vlakem schoulen v koutku o samotě, nevšímaje si valně hovoru dvou židovských agentův a jakéhos mladíka křesťanského, jenž podle čapky patřil k »Sokolům.« Tu pojednou počal mladík bez jakéhos vybidnutí vykládati židům, co který den má k jídlu, řka mezi jiným: »V pátek mám »uzeninu,« čímž, myslím, že příkázání církevní nepřestupuji, neboť to zapovídá požívati »masa.« Židé dali se rouhavému vtipu sprosťáka do smíchu, já však poznal jsem tu působení pokušitele pekelného. Ó sprostoto lidská! Ó zlomyslnosti ďábelská!

Však v příkázání svém má Církev sv. na mysl půst i v širším smyslu, totiž zapírání sebe čili odpírání si těch časných věcí, které smyslům našim lahodi. A i k tomuto postu máme pohnutky tisícové. Jak často oko tvé, křesťane, pohlíželo kolem sebe s toužebností nezřízenou; jak často ucho tvé naslouchalo řečem nekalým, utrhačným i rouhavým, a jak mnohdy v to mísil se i jazyk tvůj; jak často sahala ruka tvá po věcech cizých, hříšných; nohy tvé jak často vodívaly tě po cestách nepravých; ano i to srdce tvé jak často zpronevěřilo se Bohu svému a hříšnou láskou i touhou zahořelo po předmětech nepřislušných! »Jestli však prohřešili se všichni tito údové,« dí sv. Bernard, »proč by se nepostili také oni?« A vykládá dále, že netoliko nepravostí, jichž dosud jsme se dopouštěli, se zřící, ale i rozkoši neslechetných si odpírati máme. Z té příčiny zapovídá Církev sv. po čas svatopostní všeliké hlučné zábavy a veselosti, ujistujíc nás v prefaci mešní, že kající zapírání sebe provinění naše uskrovní, mysl povznes a ctností i zásluh nám dobude. Kéž bychom uposlechli hlasu Církve a pak ten čas zapírání sebe stane se nám i dnem spasení!

3. I jiný neméně důležitý význam má čas svatopostní; on jest stálou připomínkou utrpení a smrti Pána našeho Ježíše Krista. A nemusí-li každý z pravověřících křesťanů právě v tomto ohledu uznávati důležitost doby svatopostní? Není dojemnějšího a spasitelnějšího rozjímání nad ono o bolestném umučení a smrti Páně; a tomu právě zasvěcuje Církev sv. čas svatopostní, opět a opět k tomu obracejíc mysl naši. Již hned při vstoupení našem do chrámu na oči staví nám nejdůstojnější předmět našeho rozjímání — obraz Ukřižovaného, který na zastřeném oltáři jest vztýčen, abychom s ním v myslí své jediné a především jiným se zabývali. Obraz ten, jakoby nám Církev sv. vykládati chtěla, koná každotýdně památku o utrpení Páně; tak

první pátek upozorňuje nás na trnovou korunu Krista Pána; druhý pátek na kopí a hřeby, jimiž Ježíš Kristus proklán byl; třetí pátek na pohřební roucho, v které tělo jeho zabaleno bylo; čtvrtý pátek učí nás uctívati pět ran Krista Pána, pátý pak nejsvětější jeho krev pro nás prolitou; šestý pátek zasvěcuje se sedmibolestné Rodičce Boží, která s Božským Synem svým trpěla, jakoby dvoječný meč pronikl srdce její, a konečně v sedmém týdnu posv. obřady svými opět celé utrpení našeho Vykupitele nám předvádí.

S tímto rozjímáním spojuje Církev svatá i pobožnosti, jež v čase svatopostním koná, jako pobožnost bolestného růžence, křížové cesty, litanie k pěti ranám Krista Pána a k nejsvětějšímu Srdci Páně atd. Obzvláště pak připomínce utrpení a smrti našeho Vykupitele zasvěcen jest nej přednější obřad bohoslužebný, oběť mše svaté, která na každou neděli postní v rouchu kajícím se koná a v částech svých stále na dílo vykoupění našeho nás upozorňuje. Tak v epistolách nedělních nechává k nám mluvíti Církev sv. svatého Apoštola národův, aby nám podmínky vykoupění našeho vyložil, v evangeliích pak připomenuvši pokušení ďábelské ukazuje i na ta pokušení, která Synu Božímu činili stoupenci ďáblůvi, fariseové a zákonníci, když narkli Ježíše Krista, že v Belzebubu vymítá zlé duchy, že jest Samaritánem a má zlého ducha, když i kamení kopali, aby házeli na něho, až konečně, jak pašie vypisují, umučení Vykupitele světa dokonali.

Ano ten čas svatopostní předvádí nám stále jednotlivé obrazy z utrpení Páně. Slysíme Ježíše Krista již na cestě do Jerusalema s učeniky rozmlouvati o nastávajícím utrpení; spatřujeme ho v zahradě getsemanské na zemi klečícího a krví se potícího; vidíme, jak Ježíš rotou pochopův obklopen před radu židovskou i před soud Pilátův jest postaven; jsme svědky toho, jak tiše snáší Kristus křivé svědectví, zlomyslné obžaloby i rouhavou potupu; on podrobuje se soudci nespravedlivému, trpělivě snáší mrskání a korunování své s oddaností přijímá ortel smrti a běře na sebe kříž svůj. Tiše jako beránek kráčí k smrti a po opětém pádu zase vstává, aby dokonal dílo vykoupění, až konečně, jakož mezi lotry počten, tak mezi nimi i ukřížován jest. Ach, kde jsou alespoň věrní jeho přátelé, aby soustrastí svou jej potěšili? Ze všech sotva ti dva zbyli jemu: matka jeho a miláček sv. Jan; však i ten pohled na ztrápení jejich jak pro Ježíše bolestný! Připojme se k nim, nahraďme ten lid nevděčný, jenž od Ježíše se odvrátil, ve zbožnosti uvažujme utrpení jeho, aby čas svatopostní stal se nám dnem spasení.

3. A toho nadíti se můžeme, použijeme-li času postního jako přípravy k posvěcení svému. »Což platno jest,« volá sv. Jan Zl., »od jídla se zdržovati a ne od hřichu? Masa nepožívati a věno chudých požírati? Opojení vinem se chrániti a nečistými žádostmi se opjieti?« Ku pokání tedy a k napravení života vybízí nás ta doba svatopostní: »Aj nyní jest čas příjemný, aj nyní jest den spasení.« Proto také Církev sv. hned na počátku postu nechala k nám mluvíti proroka Joela, jenž dí: »Toto praví Hospodin: Obratťe se ke mně celým srdcem svým, s postem a s pláčem i s kvílením. A roztrhněte srdce svá a ne roucha svá« (2, 12. 13.); a v dnešní epistole napomíná nás slovy sv. apoštola Pavla, »abychom milosti Boží nadarmo nepřijímali,« ale vystříhající se vši nešlechtnosti, příkladným životem Bohu sloužili. Podobným způsobem nabádá

nás pečlivá matka naše i v ostatních epistoľách toho svatopostního času ke kajicímu životu, »nebo nepovolal nás Bůh k nečistotě,« dí se sv. Pavlem, »ale k posvěcení.« (I. Tes. 4, 7.) V témž smyslu působí na srdce naše i slovy sv. evangelii. Dnes ukazuje nám příklad na Ježíši Kristu, jak bychom pokusiteli odpirati a jej od sebe zapuzovati měli; upozorňuje nás v evangelium třetí neděle na dotravosť zlého svědce a ukazuje nebezpečí z toho plynoucí pro ty, kdož opět v osidla jeho upadají; proto bedlivě měli bychom uvážiti slova, kterými napominal Kristus Pán člověka z 38leté nemoci uzdraveného: »Nehřeš více, aby se ti něco horšího nepřihodilo.« (Jan 5, 14.) A jako slova ta důtklivou jsou výstrahou pro nás, tak děsně zní ta pohrůžka Ježíšova zatvrzelcům: »Muži Ninivetští stanou na soudu s pokolením tímto a odsoudí je; protože pokání činili ku kázání Jonášovu: a aj více jest tuto než Jonáš.« (Mat. 12, 41.) Aby však na druhé straně i blaženost ze spojení s Kristem nám ukázala, vyvádí nás Církev sv. o druhé neděli na horu Tábor, představuje Ježíše oslaveného a podává obraz slávy nebeské; kéž bychom po účastenství tom s nebešťany zatoužili a toho ospravedlněním svým i hodnými se státi hleděli, abychom jednou se sv. Petrem říci mohli: »Pane, dobře jest nám zde býti.«

Obzvláště pak na srdce křesťana účinkovati a ku pokání pobádati musí zbožné rozjímání o utrpení Ježíše Krista, jež čas svatopostní tak živě na oči nám staví. Uvažme jen, proč to vše trpěl Kristus Pán? Za naše provinění zadost učiniti chtěl, a my bychom ani útrpnosti s ním pocítiti neměli? Však nežádá Kristus útrpnosti pro sebe, nýbrž volá k nám: »Plačte nad sebou a nad syny svými!« Hříchové, tito synové naši, byli příčinou utrpení a smrti Páně. Ach, jak mnohou ránu my jsme mu zasadili! Jak velice jsme my bolesti jeho zvětšili! A chtěli bychom i dále setrvati mezi katany, Krista hříchy svými znova bičující? Chtěli bychom z náruživosti a nešlechtnosti svých splétati novou korunu trnovou na hlavu jeho? Zda-liž nebyl kříž Ježíšův, pod nímž po třikráte klesl, již dosti těžký, že novým břemenem hříchů svých jej obtěžujeme? Což srdce naše tak zatvrzelé, že chováním svým, podobně jako fariseové, Ježíši ukřižovanému ještě rouhati se osmělujeme? Aj, slyšte Ježíše Krista, který přece nikdy v životě svém ani jediným slovem nezasteskl na utrpení, jež ho čekalo, slyšte, jak tam na kříži žalupně volá: »Bože můj! Bože můj! proč jsi mne opustil!« Co přimělo Ježíše k tomu trpkému nářku? Tvá nekajcnosť, křesťane, v níž zatvrzele setrýváš a vykoupení Kristovo na sobě maříš. Ó dbej příkázání církevního, smiř se s Bohem v tom svatopostním čase, abys ke stolu Páně hodně přistoupti a s Kristem spojití se mohl! »Aj nyní jest čas . . .«

Ten trojí účel času svatopostního dosti patrně zajisté dovozuje nám důležitost jeho pro spásu naši, z čehož také pro nás povstává povinnost, s horlivostí a s dobrým úmyslem ho používati; nechceme jej minouti bez účinku: »Oběť Bohu příjemná,« dí žalmista Páně, »duch zkormoučený.« (58, 19.) Přinášejme v tom posvátném čase Bohu oběť tuto a tím zajisté pojistíme si i spásu svou. Amen.



## Neděle II. postní.

Promluví Petr, řekl k Ježíšovi: Pane,  
dobře jest nám zde býti. (Mat. 17, 4.)

Nápadné bude se snad zdáti leckomu, že evangelia prvních dvou neděl postních uvádějí případy ze života Ježíše Krista, jež časem i obsahem od sebe tak velice se liší. Předešlou neděli slyšeli jsme, jak Ježíš ještě před svým veřejným působením od ďábla pokoušeti se nechal, dnes pak spatřujeme Ježíše oslaveného uprostřed nej přednějších mužů starozákonních. Avšak v seřazení těch dvou událostí jeví se vnuknutí a řízení Ducha sv. Upozornila nás Církev sv. v první neděli na mnohá pokušení, která strojí nám nepřítel spásy naší; odvážil-li se na samého Syna Božího, tím méně ušetří nás. Ačkoliv máme již druhou neděli postní, mnohemu snad posud to zní v uších z uplynulého masopustu a pokušitel stále hledí obnovovati nebezpečné dojmy v srdci jeho; proto jakoby dnes Církev sv. z toho ruchu světského nás vyprostiti chtěla, vyvádí nás s nejuvěrnějšími učeniky Ježíšovými »na horu vysokou soukromí.« Jest nám rozhodnouti se, zda-li ďábla poslouchati aneb Ježíše se přidržeti chceme. Nuže, tam na hoře »Proměnění Páně« nalézáme mnohé pohnutky, které nás Kristu získati mohou. Jest to příklad i svědectví nebesťanů k oslavě Ježíšově se objevujících; jest to blaženost Petrova, s kterou volal: »Pane, dobře jest nám zde býti;« jest to i slovo samého Boha Otce, jenž, prohlásiv Ježíše Krista za Syna svého, důtklivě nás nabádá: »Toho poslouvejte!« To vše připomíná Církev sv., aby ke šťastnému rozhodnutí nás přiměla, bychom totiž, překonavše lákání ďáblovu, Ježíše Krista se přidrželi, »s nímž býti dobré jest.« Ukáží tedy s pomocí Boží z evangelii prvních dvou neděl, jak Církev sv. času postního k tomu používá, aby duchovní i svátostné spojení mezi Ježíšem Kristem a věřícími provedla.

---

1. »Jsi-li Syn Boží, rci, ať kamení toto chlebové jsou« (Mat. 4, 3.); tak pokoušel ďábel poprvé Krista, použiv toho příhodného okamžiku, když Ježíš po svém postu zlačněl. Ochablé přirozenosti lidské použití chce k probuzení žádostivosti tělesné; úskočné, lstné pokušení takové již často se mu podařilo. K požívání ovoce zapovězeného svedl první rodiče, k nešlechtnému hovění žádostem tělesným svedl lidstvo před potopou i nápotom v Sodomě; tělesnou žádostivost vzbudil v srdci Davida i Salomona: pokušení tolikrát osvědčeného používá při Ježíši Kristu, používá i při nás. K čemu se zapíráti? namlouvá křesťanům; proč odříkati se něčeho, co ani samo sebou není hříšné? Bůh toho neřádá. Vždyť nejsi pouhý duch: Bůh ti dal tělo, a musíš tedy také o tělo se starati. Proč bys odpíral jeho žádostem? Co máš na světě? Beztoho jen jednou jsi živ; uživej tedy světa pokud můžeš. Tak a podobně přemlouvá pokušitel; činí takto útok na nejslabší stránku naší, a bohužel! u jak mnohých daří se mu pokušení to! Jak často slyšati jest žehrání na půst; za zpozditost a zastaralý zvyk Církve to vydáváno; jiní docela ani zákonu Církve si nevšímají, ba někteří zrovna ze vzdoru proti Církvi zábavy a hříšné radovánky své v době postní pořádají. Uposlechli ďábla, rozhodli se pro svět.

Však vizte, co činí Ježíš? Odvádí učeníky z toho ruchu žádostivosti světské, a aby tomu hluku světskému je vytrhl, odchází s nimi »na horu vysokou soukromí.« Tak přetrhnutí hledí Církev sv. v tom čase svatopostním společností naši se světem hříšným. Odvádí nás na horu vysokou, obrací mysl naši ku věcem nebeským, aby viru naši oživila; »těch věcí,« volá k nám s apóst. Pavlem, »které svrchu jsou, hleďte, kdež Kristus jest, sedě na pravici Boží: o věci, které svrchu jsou, pečujte, ne o ty, které jsou na zemi.« (Kol. 3, 1. 2.) Na Krista Ježíše nás odkazuje; jeho přidržeti se jest nám třeba, chceme-li pokušení ďábelskému odolati. A slyšme, jak Ježíš sám odbývá pokušitele: »Ne samým chlebem živ jest člověk,« dí, »ale každým slovem, které vychází z úst Božích.« Ano, rozmili v Kristu, toho slova Božího se držte, a pak slovo ďáblovo a klam světa vás tak snadno nesvede. Ta živá víra Petrova, jenž Pánu svědectví dal, že on jest Kristus, Syn Boží, ta chrání nás bude před klamnými zásadami světa, ona udrží nás v zákoně Božím, ona zachová nás ve spojení s Kristem; byť jsme i zlý příklad světáků viděli, tím úžeji přilneme ke Kristu, volajice se sv. Petrem: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného.« (Jan 6, 69.) A přesvědčime se, že dobré jest býti s Kristem.

Avšak i náhradu nade všechny požitky světa vzácnější chce poskytnouti nám božský přítel náš; v nejsv. Svátosti oltářní připravuje nám hody nebeské, sám sebe podati nám chce za pokrm, abychom s ním v nejužší spojení vešli; »nebo kdo jí mé tělo a pije mou krev,« ujišťuje Kristus, »ve mně přebývá a já v něm.« (Jan 6, 57.) »Žízní-li kdo, pojď ke mně a napi se.« (Jan 7, 37.) Kdož z pravých křesťanů měl by pohrdnouti pozváním tím? Ovšem přiznati musím s bolestí, že jsou katolíci, kteří svátostného přijímání zanedbávají; ale to činí proto, poněvadž nepoznali té nadpřirozené slasti, která z oddaného spojení s Kristem plyne. Kéž by jen jednou s pravou přípravou a vroucí zbožností přistoupili ke stolu Páně, a pak zajisté se sv. Petrem, se sv. Magdalenou z Pazzi a m. j. přesvědčili by se, jak blaže jest býti s Kristem ve spojení, a jak daleko vzácnější hostinu připravil nám Kristus v nejsvětější Svátosti nade všechno, co svět tělu našemu skytati může. Ovšem však »blazenost ráje nemohla zachována býti bez zdržení se ovoce zapovězeného,« dí sv. Jeroným, a tak té slasti svátostného přijímání nestane se účastným, kdož žádostivosti těla hoví. V zapírání sebe zhrdeme světem; v živé víře a vroucí zbožnosti vstupme s Kristem na horu vysokou soukromí, kdež svátostným způsobem před námi se proměňuje a nám k požívání dává.

2. Ďábel vyvedl Ježíše na vrch chrámu, na věž, s kteréž pohled do propastí, pod ní se otvírající, závratí naplňovati musil, a řekl k němu: »Jsi-li Syn Boží, spusť se dolů; nebo psáno jest, že andělům svým přikázal o tobě, a na ruce uchopí tebe, abys snad o kámen nohy své neurazil.« (Mat. 4, 6.) Té potměšlosti ďábelské! Jelikož nemohl Ježíše k žádostivosti tělesné svěsti, překonati ho hledí ctižádostí a marnou ješitností. A nalézá ten pokušitel pro každého nějakou nebezpečnou výšinu, na kterou ho ctižádostivostí vylákati se snaží, aby ho pak odsud svrhl v propast záhuby. »Budete jako bohové,« přemlouval první rodiče; »oslavíte jméno své,« sliboval stavitelům věže babylonské; »dobudete si slávy a obdivu před lidmi,« klame a přemlouvá mnohé opět a opět, aby k nepravosti je svedl a tak v osidla svá vlákal. Jedny

učí chloubu svou hledati v přednostech těla, jiné v dovednosti té neb jiné; jedněm připomíná vzácný rod, jiným zámožnost, třetím učenost neb úrad a působení jejich, aby je k ješitnosti a marnivosti pohnul. Ano vyvádí mnohé i na chrám; a to právě za dnů našich přečasto se děje, že totiž namlouvá mnohým, aby povýšili se nad Církev, poslušnost svou jí odepřeli, zákony její nohama šlapali, povinností svých k ní nedbali, milostmi od ní nabizenými zhrdali, za »bezvyznání« čili za bezkonfesní se prohlásili: zkrátka svádí mnohé, aby s výšin příslušenství svého k Církvi spustili se dolů do víru nevěry; aby učinili tak bez ostychu, bez studu, ano že za to držáni budou za vzdělance, osvícence i svobodomyšlné, kteří prý pověrami Církve vázati se nedají. Tak namlouvá ďábel a mnozí bohužel neslyší výstražné slovo Ježíšovo: »Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.«

Vyvedl i Kristus Ježíš učeníky na výšinu — »na horu vysokou,« ale tam uvedl je ve společnost Svatých, totiž Mojžíše a Eliáše. Toť pravá povýšenost křesťana, že plně povinnosti své se Svatými v nebi má obcování, ano srdcem, duchem svým slyší i ten hlas Boha Otce nebeského, jenž vnuknutím posvátným víru jeho utvrzuje a k plnění povinností náboženských pobádá. K tomu směřuje i Církev sv. v době svatopostní; proto častěji volá věřící do chrámu Páně a zde Ježíše, Syna Božího, nám představuje, naše vykoupění nám připomíná a na důstojnost křesťanskou nás upozorňuje. Tím ovšem i Církev sv. probuditi hledí v nás ctižádnost, ale ctižádnost uslechtilou, bohulibou, připomínající nám, že největší naše čest záleží v synovství Božím a v sjednocenosti s Kristem. Ovšem že na tuto čest svou žárlivi a opatrní býti máme, abychom jí neztratili; i všude také si jí hájiti a před jakýmkoliv zlehčením chrániti musíme, k čemuž potřebí nám horlivosti druhého učeníka Ježíšova, jenž s ním byl na hoře Tábor, totiž sv. Jakuba, jenž pro horlivost svou od božského Mistra »synem hromu« nazván byl. Avšak v čem největší naše přednost záleží, jest, že máme oltář, »z něhož nemají moci jísti, kteří stánku slouží.« (Žid. 13, 10.) A k tomu stolu svému volá nás Hostitel nebeský, aby v nejužší s námi vešel spojení. Nebo »kalich požehnání, který žehnáme, zdalíž není společenství krve Kristovy? A chléb, který lámeme, zdalíž není účastenství těla Páně?« (I. Kor. 10, 16.) Ó kéž bychom se nedbanlivostí svou z toho společenství Kristova nevyučovali, ale s vroucí zbožností přijímali nejsvětější Svátost oltářní, jak Církev sv. vybízí nás.

3. Po třetí pokouší ďábel Krista Ježíše a ukázav mu všechna království světa a slávu jejich, dí mu: »Toto všecko tobě dám, jest-liže padna budeš mi se klaněti.« (Mat. 4, 9, 10.) Vědělt ďábel, jak mocná jest žádostivost očí, která nejen prarodiče, ale i mnohé jich potomky k nešlechtnosti svedla; zkouší tedy toho prostředku i u Ježíše Krista. Však s udivením tážete se, jak mohl ďábel slibovati, co mu nepatřilo? O to málo starosti připouští si ďábel; jemu jen o to jde, aby zlákal koho ku neřesti, kterou sv. apoštol Pavel nazývá kořenem všeho zlého (I. Tim. 6, 10.), ba i modloslužebnosti. (Kol. 3, 5.) Toť hlavní účel jeho; na splnění klamného slibu svého nepomýšlí; a byť někdy zdánlivě zaopatřil ďábel, co slíbil, »co jest platno člověku,« volá s výstrahou Ježíš, »byť všecken svět získal, ale na své duši škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.)

Však povšimněte si, jak při tom třetím pokušení již stoupá drzost pokušitele; za podmínku prolhané nabídky své ustanovuje: »Budeš-li se mi klaněti.« Zahnal Kristus drzého pokušitele; ale mnozí vykoupenci bohužel přistupují na podmínku ďablovu a v celém činění a konání svém ďablu se téměř v otroctví zapisují, jemu slouží, jen aby ukojili hříšnou žádost očí a lakotnost svou. Tak obnovuje ďabel modloslužebnost i mezi křesťany. Všimněte si jen, co vládne v životě mnohého křesťana? Ziskuchtivost, sobectví, lakotnost; v tom spočívá všecko jeho snažení, tomu ustoupiti musí uslechtilější přičinění, duchovní potřeba, všechna spravedlnost i láska křesťanská. Důrazně líčí působnost této ďabelské nepravosti sv. Basil, říká: »Lakota naplňuje les loupežníky, chýše zloději, rodiny nespokojenci, trhy podvodem, soudní síně křivou přísahou, nevinnost bídou a nouzí, oči sirotků slzami, srdce vdov nářkem, žaláře neslechetníky a peklo zatracenci.«

Ano takovou spoustu působí ďabel tímto pokušením mezi lidmi, a to, dokládám s žalem, i mezi lidmi pokřtěnými. Ti zřikají se z lakoty víry své i synovství Božího; pro království světské v šanc dávají i království nebeské. »V kostele ničeho nevydělám,« odbývají nabádání Církve; »chudá Církev ničeho mně nedá.« Však slyš přece a rozuměj slovům Ježíšovým, jak velikou cenu přikládá duši tvé, již celý svět se nevyrovná; o tuto duši tvou ten Ježíš Kristus v nejsv. Svátosti oltářní zde skrytý pečovatí chce, a to nepočítáš za žádný zisk? Ztratíš-li ji však, jakou dáš pak výměnu za duši svou? Či tak málo ceníš duši svou, že ani péče hodnou ji neuznáváš? Alespoň z jednání ďablovu poznej cenu její; všechna království světa ti za ni nabízí; zasluhuje tedy, abys přece o ni trochu se staral.

Ďabel vyvedl Ježíše na horu vysokou, aby okázal mu všechna království světa; Kristus vyvádí učeníky na horu, aby okázal jim zábrěsk království nebeského; září nadpozemskou vidi stkviti se tvář Ježíšovu a dva svědkové z těch blažených krajin věčnosti objevují se rozmlouvajíce s Ježíšem. Již pohled na to zjevení nebeské naplňuje učeníky slastí a Petr jménem všech propověděl, říká: »Pane, dobře jest nám zde býti.« I netouží již po světě, ale stánky chce na hoře udělati, aby tam zůstali stále. A to byl jen zábrěsk blaženosti nebeské; jak teprv šťastnými musila blaženost sama učiniti Petra a všechny věrné učeníky Ježíšovy!

Nuže, žádáš si i ty, křesťane, ve blaženosti nebeské účastenství míti? Věz, že k tomu především potřebí jest lásky sv. Jana, který nevinností svou stal se miláčkem Páně a při poslední večeři na prsou jeho spočíval. Ovšem, vždyť tu právě ustaňoval Ježíš Kristus ono vznešené tajemství lásky, »které,« jak sv. Jan Zlatoušlý dí, »zemi nám nebem činí.« Ustanovil Kristus Ježíš nejsv. Svátost oltářní, která jest závdavkem blaženosti nebeské dle slibu jeho samého, an dí: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný.« (Jan 6, 55.) A tento pokrm pro duši naši k životu věčnému nabízí Církev sv. obzvláště v tomto čase velikonočním; jak tedy měli by křesťané tímto nabídnutím zhrdati? Což ta duše tvá, křesťane, již lásky ku Ježíši necítí? Což po Spasiteli svém netoužíš? Jak budeš moci žádati, aby tě Ježíš Kristus po smrti k sobě vzal, odepřel-li's mu za živa přítbytek v srdci svém? Či vyhynula již láska ku Ježíši mezi křesťany? Odstup to! Až doposud touží mnohé srdce křesťanské se sv. Pavlem



›rozděleni býti a býti s Kristem‹ (Fil. 1, 23.); nuže, tomu přání vyhovuje ochotně Kristus Ježíš již zde na zemi: s horlivými a zbožnými vyznavači svými spojuje se Kristus Ježíš v nejsv. Svátosti oltářní. Přistupte tedy kajicně ke stolu Páně a přesvědčíte se, ›jak blaze jest býti s Kristem.‹

Z rozjímání dnešního seznali jste, nejmilejší, že Církev sv. používá času svatopostního jakož doby, v níž buď pro svět neb pro Ježíše rozhodnouti se máme; polovičatost vlažných křesťanů nezasluhuje než zavržení dle slov samého Ježíše Krista, jenž dí: ›Kdo není se mnou, proti mně jest: Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.‹ (Luk. 11, 23.) Jak mnoho podnikají lidé pro svět a marnosti jeho; pro nebe pak tak obtížno jest jim něco učiniti. Ďábel i Kristus uchází se o duši tvou, křesťane; komu ji obětuješ? Ďábel klamně nabízí ti za ni statky tohoto světa, Kristus pak slibuje i zaručuje ti království nebeské a na to ihned nejvzácnější závdavek ti dává, o němž dí sv. Augustin: ›Troufám si to tvrditi, že Bůh ač všemohoucí, nemohl ti dáti více; ač nejvyšší moudrý, nevěděl, co by vzácnějšího dal; ač nejbohatší, neměl nic drahocennějšího, než tajemství nejsv. Svátosti oltářní.‹ Nuže, křesťane, přijmi to nabídnutí Ježíšovo; rozhodni se pro svého Vykupitele; použij toho času svatopostního ku přípravě na hodné a záslužné velikonoční přijímání, abys vyhledávej společností Ježíše Krista zde na zemi, zasloužil si jednou účastným se státi společnosti jeho v království nebeském. Amen.

## Zvěstování bl. Panny Marie.

Duch sv. sestoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tobě a protož i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží. (Luk. 1, 35.)

Mluvil jsem sice letos již o svátcích mariánských a naznačil jsem také v krátkosti význam jejich; však slavnost dnešní zvláštní ještě zmínky zasluhuje a to nejen pro farnost Dymokurskou, jižto poutní slavností jest, ale pro veškerý svět křesťanský. Jest to zajisté jedna z nejdůležitějších a nejstarších slavností mariánských, dle svědectví sv. Jana Zl. a Prokla, patriarchy Konstantinopolského, již od čtvrtého století rozšířena jsouc po veškeré Církvi. A odůvodněna jest ovšem důležitostí slavnosti této; nebo na ní vlastně zakládá se všechna pocta mariánská. Připomíná nám slavnost dnešní, jak anděl Gabriel poselství od Boha Marii Panně zvěstoval a k čemu Prozřetelností božskou povolána jest, jí oznamoval řka: ›Aj, počneš v životě a porодиš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Tent bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude.‹ Když pak sv. Panna diví se, jak by se to státi mělo, vysvětlení polává jí řka: ›Duch sv. sestoupí v tě a . . .‹ Vznesená to důstojnost, k níž Maria povýšena býti má; však Prozřetelnost božská tak určila, a není ničeho více potřebí než svolení bl. Panny, na kteréž s účtostí čeká posel nebeský. Vůle Boží byla vždy pravidlem Marii Panně a proto plna pokory dí k andělu: ›Aj já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.‹

Tajemství vtělení Syna Božího uskutečněno, Maria stává se požehnanou jeho Rodičkou. Tu dvoji památku koná o slavnosti dnešní Církev sv., a proto určila k ní den 25. března; nebo jak sv. Jan Zl. dosvědčuje, že dle výpočtu židovského 25. prosinec byl den narození Páně, tak sv. Augustin dle ústního podání prohlašuje 25. březen za den, kdež Spasitel světa v životě matky své počat byl. Ano s tímto dnem spojovány bývaly i jiné důležité památky, totiž stvoření prvního člověka jakož i Vykupitelské smrti Ježíše Krista. Byť se toto zjistiti nedalo, jedno nade vši pochybnost jisto jest, že slavnost dnešní jest základem přední úcty, kterou Marii Panně vzdáváme jakožto Matce Boží a Panovnici naší, což s pomocí Boží dnes odůvodním.

1. »Co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží,« dí poseł nebeský Marii Panně; a jak ona slouti bude? Syna Božího počala, a tudíž Matkou Boží se stala. Vznesené to mateřství její předpověděl již prorok Isaiáš ve Starém Zákoně, jehož slova uvádí dnešní epištola takto: »Aj Panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emmanuel.« (7, 14.) Co pak znamená slovo Emmanuel? »S námi Bůh,« jest význam jeho a ono tedy vtělení Syna Božího vyjadřuje; určitěji pak ditka toho důstojnost naznačuje prorok, když dí: »Maličký narodil se nám a syn dán jest nám . . . a nazváno bude jméno jeho: Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kniže pokoje.« (Is. 9, 6.) Je-li však pachole to ditko božské, nepatří-li Rodičce jeho název Matky Boží? Ano Maria Panna v Církvi katolické vždy Matkou Boží nazývána byla, a název ten slavným způsobem na sněmě Efeském i Lateranském jí přirknut byl.

Ovšem že se jménem Matky Boží spojena jest i zvláštní úcta, která Marii Panně jako Matce Boží přede všemi Svatými přísluší, a kterou jí praví vyznávači Kristovi po vše věky vzdávali a povždy vzdávati budou. A od které doby, tážete se, vzala počátek svůj tato pocta Marie Panny jakožto Matky Boží? V Prozřetelnosti božské ovšem tak usouzeno bylo hned od toho okamžiku, kdež Bůh vykoupení lidstva ustanovil; což i naznačil také v příslibení svém, jež hned prvním lidem o Mesiáši dal. Nebo nemluví tu Bůh toliko o Vykupiteli, ale i o Matce jeho se zmiňuje, ba jakoby jí zásluhu vykoupení přičísti chtěl, dí k hadovi: »Ona potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její.« (1. Mojž. 3, 15.) Tak chtěl Bůh sám ukázati lidstvu, že připomínajice si vykoupení své s věčností a úctou blahořečiti mají požehnané Rodičce Vykupitelově. A kterou vyvolil k tomu? Dnešní slavnost nám ji představuje — Marii — tu Pannu Nazaretskou, k níž poslal Bůh anděla svého Gabriela, aby jí vznesené povolání její oznámil, jímž všechny tvory na nebi i na zemi převýšiti měla. Či bylo by lze mysliti si důstojnost podobnou této? Mohla by která dcera pozemská činiti nároků na česť stejně vznesenou? Nebývají sice řídké případy, že lidé oslavují matku některého zasloužilého státníka, neb vítězného vojevůdce aneb slavného umělce; avšak jedině jen dceři lidské platiti měla oslava, kterou odůvodňuje poseł nebeský slovy: »Duch sv. sestoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tobě, a protož i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.« Tak zvěstoval Panně Nazaretské důstojnost Matky Boží, tak ku počtě její nás vybízel.

Patrně tedy, na čem zakládá se ta zvláštní pocta Mariánská: jakož v Ježiše Krista, co jednorozeného Syna Božího věříme, tak ctíme Rodičku jeho Marii jako Matku Boží. Srdce naše samo zajisté nutí nás, oslavovati tu, která dala nám Spasitele, uctívati tu, kterou Bůh sám za Matku Syna svého vyvolil. Zcela přirozeno tedy, že v Církvě katolické od prvopočátku prokazuje se úcta Marii Panně, jakožto Matce Boží, a na druhou neděli říjnovou koná se i zvláštní památka Božského Mateřství jejího; dnešní slavnost pak netoliko tajemství vtělení Syna Božího nám připomíná, ale i k úctě požehnané Matky jeho nás vybízí. A vzdávali skutečně všichni Svátí a Svěťice Boží povždy vroucí poctu Marii Panně jakožto Rodičce Boží; dle jejich příkladu zachovejme se i my. Tak zajisté naplníme vůli Boží, který Marii Pannu skrze anděla svého tak vzácným způsobem pozdraviti káže; tak zavděčíme se Božskému Synu Ježíši Kristu, který s radostí přijímá poctu vzdávanou milované Máteři jeho; tak uskutečníme i očekávání blahoslavené Panny, která, přijavši oslavu od Alžběty, s bezpečností dí: »Od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všichni národové« (Luk. 1, 48.). Tak i sami sobě velice prospějeme, nebo vděčnou zajisté osvědčí se nám Matka Boží a u Božského Syna svého nám milosti a požehnání vyprosí. »Z celého srdce proto se vynasnažujeme,« napomíná sv. Bernard, »abychom tuto božskou Máti ctili; jest to zajisté vůle Páně, kterýž chce, aby všechno dobré skrze její ruce nás docházelo.«

2. Nejvyšší důstojnost přijala Maria mateřstvím svým, spolu pak nabyla tím i veliké moci jakožto Matka Krále nejvyššího: nebo slyšte, co oznamuje anděl o Synu Ježíšovi, kterého poroditi měla: »Tenf bude veliký,« dí posel nebeský, »a Syn Nejvyššího slouti bude, a dá jemu Pán Bůh stolicí Davida, otce jeho, a královati bude v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce« (Luk. 1, 32, 33.). Vybízí nás tedy slavnost dnešní, abychom Marii netoliko jako Rodičku Boží oslavovali, ale i jako mocnou Panovnici uctívali a vzývali; »nebo Maria,« dí sv. Dam., »stala se tehdež panovnicí nade všemi tvory, když Matkou světa Stvořitele učiněna jest.«

Vyvýšena jest především Maria mateřstvím svým za královnu andělův, a tuto důstojnost její uvádí sv. Tomáš Akvinský ve spojení se zkouškou, které podrobil anděly. Vypravuje světec tento, že Bůh těm blaženým duchům nebeským představil Bohočlověka s Rodičkou jeho, žádaje pro ně patřičnou úctu. Však lucifer i stoupenci jeho považovali to za urážlivé pro přirozenost svou, aby se kořili Bohočlověku a ctili jeho lidskou Matku. A následek zpupnosti té byl, že svrženi jsou do temnoty zevnitřních. Kdo v nebi obstátí chce, Marii Pannu za Královnu nebes uznati musí.

A vizme, jak pokorně blíží se posel nebeský k blahoslavené Panně. Pln úcty pozdravuje ji: »Zdravas Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná tys mezi ženami . . . Duch svatý sstoupí v tě a moc . . .« Patrně to uznání vznešené důstojnosti její. Jest si sice povědom anděl Gabriel, že on i všichni ostatní duchové nebeští v milosti Boží stvoření byli, ale Marii nazývá »milostiplnou;« »Pán s tebou,« praví v pokoře ku Marii svrchovaný Pán, jenž vládne veškerenstvem, on s tebou sdíletí chce moc svou a Paní nebes tebe učiní. Právem proto učí nás Církev sv., Marii Pannu zývati jakožto královnu andělů, jakožto královnu nebešťanů, jakožto Panovnici, která má právo i moc, přijímati

pozemšťany do království nebeského. Jak pokorně tedy i vroucně máme k ní volati: »Zdrávas Královno, Matko milosrdenství,« aby se nad námi ustrnula a bránu nebeskou přimluvou svou nám otevřela.

Nazval anděl Gabriel Marii Pannu i »požehnanou mezi ženami« a tak opakuje z vnuknutí Božeho i Alžběta, k čemuž i odůvodnění připojiti se zdá, když Marii »Matkou Pána svého« zove a tak i Panovnicí na zemi ji uznává. A skutečně tomu tak; nebo komu jinému náleží lidstvo nežli Vykupiteli, jenž tou nejvzácnější výplatou, totiž krví svou, si je vykoupil. Kristus Ježíš jest tedy Pán náš a Matka jeho Maria Panna, která ochotně i tam pod křížem Syna svého za nás obětovala, stala se tím naší Paní, ale ovšem Paní, která láskou mateřskou naplněna jest ku svěřencům svým. A proto s důvěrou k ní volejme se sv. Bernardem: »Ó Panno Královská, Paní naše, Prostřednice naše, přimlůvkyně naše, se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás představuj.« A tentýž světec dodává nám důvěry, abychom k Marii Panně, byť byla Paní slavná a vznešená, neostýchali se přistoupiti. »Nebo na ní není nic přísného,« dí, »nic strašného; jest všechna laskavá . . . Vše shledáš na ní přeplněno slitováním a milostivostí, laskavostí a milosrdenstvím.« Netroufajice si tedy ve hříších svých předstoupiti před Boha, k této prostřednici beřme útočiště, neboť ona jest »Paní milostná,« ona jest »Matka milosrdenství.« Ano, její přimlůvě odporoučeti můžeme s důvěrou i trpící duše v očištění; nebo i tam sahá její moc a jakož dala nám Vykupitele, tak i bránu očištěnce otevřítí může, aby odtamtud kající dítky v náruč svou mateřskou přijala. A proto jak za sebe, tak i za tyto bratry a sestry naše, v očištění trpící, s důvěrou volati smíme k Marii Panně: »Pros za nás hříšné.«

---

Vzýváme ovšem i jiné Svaté a Svěťice Boží za jejich přimlůvu; však zvláštní důvěru chováme k blahoslavené Panně, poněvadž vznešenější její důstojnost a moc i bezpečnějším výsledkem nás zajišťuje. Nebo kdežto ostatní Svatí jsou jen přátelé Božími, Maria Panna jest sama Matkou jednorozného Syna Božeho a vznešenou Panovnicí, již oslavují občané nebeští, k níž s důvěrou patří duše z očištěnce, již ctí a vzývají i pozemšťané. A přeje si Církev sv., aby ta úcta Marie Panny mezi vyznávající Kristovými stále s vroucí ctností konána byla, pročež připomínajíc každodenním trojím vyzváněním vznešené tajemství vtělení Syna Božeho, spolu hlasem zvonů volá k nám: »Ctěte Marii, Matku Boží a Panovnici i přední u Boha Pomocnici svou.« Amen.

---

## Neděle III. postní.

Choďte v milování, jakož i Kristus  
miloval vás. (Ef. 5, 2.)

Tak napomíná nás sv. apoštol v dnešní epistoletě a taktéž volá k nám ustavičně i Církev sv., obzvláště však v této době svatopostní, připomínajíc nám, co všechno podnikl i vykonal Ježíš Kristus pro spasení naše. Již jeho vtělení, celý život i veškeré působení jeho jest nám svědectvím, jak velice nás miloval; avšak nejvznešenější důkaz lásky své podal smrtí svou: »většího milování,« ujišťuje on sám, »nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své« (Jan 15, 13.). Důstojnou a významnou památku toho Kristova nás milování staví Církev sv. obzvláště poslední týden před velikonočí, jenž »svatý týden« sluje. Připomíná tu v našich celé utrpení a vykupitelskou smrt Ježíše Krista, mimo to pak koná jisté obřady, jež hlubokým významem svým i lásku Ježíše Krista k nám i vroucí jeho snahu po našem spasení nám hlásají. Prospěšno tedy zajisté bude nám, když již napřed k obřadům těm pozornost svou obrátíme, abychom, až konány budou, znajíce význam jejich, s vroucí zbožností jich se účastnili a lásky Ježíšovy hodnými se osvědčili. Vyložím tedy dnes s pomocí Boží obřady »zeleného čtvrtka,« totiž: »Památku ustanovení velebné Svátosti oltářní a oběti mše svaté, svěcení sv. olejův, odhalení oltářův a umývání nohou.

---

Původ starobylého pojmenování zeleného čtvrtka nelze s bezpečností určit; obyčejně vykládá se z té okolnosti, že staří křesťané na ten den tuhý půst zachovávali, požívajíc toliko zeleniny. Důležitost toho dne jest v Církvi katolické již od prvopočátku všeobecně uznána a všichni zbožní křesťané v ten den jako na den sváteční k službám Božím se shromáždí. I uvádí nás Církev sv. na zelený čtvrtek v duchu do večeřadla, kdežto Ježíš s učeníky svými slavil poslední večeři velikonoční. Byla to slavnost pro celý národ israelský velická a radostná; sám také Kristus Pán vyznal, že »s toužebností žádal si jísti s učeníky toho beránka velikonočního, dříve než by trpěl« (Luk. 22, 15.). A z jaké příčiny toužil tak Ježíš Kristus po slavnosti této? Vyplnit tu chtěl, co slavnost tato předobrazovala, odevzdaje se jako Beránek Boží v obět smířitelnou za spásu lidstva. Však prve, než by trpěl, ustanovil založiti trvalou památku své krvavé oběti, kterou na kříži vykonal měl; a toť právě nejdůležitější význam zeleného čtvrtka: památka ustanovení velebné Svátosti oltářní a oběti mše svaté.

1. Vypisují nám to sv. evangelistové těmi slovy: »Když oni večeřeli, vzal Ježíš chléb, díky činil, lámal a dával učeníkům říka: »Vezměte a jezte: totoť jest tělo mé, které se za vás vydává; to číňte na mou památku.« A vzav kalich díky činil a dal jim říka: Pite z toho všickni, neboť to jest krev má Nového Zákona, která za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.« Však k tomuto slavnostnímu ustanovení nejdůležitějšího obřadu Církve katolické připojuje Ježíš Kristus i předpovědění nastávajícího utrpení a smrti své; dvojitě tedy dojem v srdcích našich budí památka zeleného čtvrtka, dojem radostný i

žalný, jakž i také v obřadech církevních toho dne se jeví. I sama také oběť mše sv. toho dne dvoji ten ráz na sobě nese. — Jako Ježíš samojediný uprostřed apoštolů při poslední večeři tuto oběť nekrvavou Bohu přinesl, tak i kde více kněží, jediný toliko, a to nejdůstojnější oběť mše sv. koná, kdežto ostatní z rukou jeho jako apoštolové z rukou Ježíše Krista tu nejsv. Svátost přijímají.

Posvěcují se však při té mši sv. tři velké hostie, z nichž jednu přijímá obětující kněz, druhá pro velký pátek a třetí k veřejnému uctění ve zvláštním kalichu se uschovává.

Kněz, zástupce Ježíše Krista, oděn v roucho barvy bílé, radostně přistupuje k oltáři, který slavnostně jest ozdoben jako stůl k hostině převzácné, jako oltář k oběti nejsvětější. Ovšem, vždyť má se tu konati tatáž oběť, kterou Kristus na kříži za spásu lidstva přinesl; pročez také hned na počátku mše sv. (v introitu) dle slov sv. apoštola se nám připomíná, že my chlubiti se máme v kříži Pána našeho Ježíše Krista, v němž jest spása, život a vzkříšení naše; a za smilování k Bohu volati nás učí Církev sv. slovy žalmisty Páně: »Bůh smiluj se nad námi a požehnej nám; zasvit obličej jeho nad námi a smiluj se nad námi!« V kající době svatopostní umkl při mši sv. chvalozpěv andělský »sláva na výsostech Bohu;« avšak na zelený čtvrtek intonuje kněz slavnostně: »Gloria in excelsis Deo« a zvony kostelní rozezvučice se hlásají do všech končin tu radostnou památku, že Božský Vykupitel náš nejsv. Svátost oltářní ku spasení našemu ustanoviti ráčil. Než k radostné té památce druží se mimovolně i upomínka na počínající utrpení Páně a z té příčiny od té chvíle až do bílé soboty umlkají zvony, přestávají varhany vydávati zvuky lahodné a v prostorách chrámových ozývají se kající zpěvy shromážděných věřících, mezi něž mísí se smutný řečtot klapáček.

Není však mše sv. jen mrtvou upomínkou vykupitelské smrti Ježíšovy, nýbrž obnovou těžé oběti, kterou Ježíš Kristus pro spásu naši na kříži Bohu přinesl a na nás jest, bychom jeho zásluh hodni a účastni se stali. Připomínají nám proto Církev sv. v modlitbě mešní rozdílný osud Jidáše i lotra kajícího, obou těch svědků utrpení Páně, učí nás za milost vzkříšení Páně prositi. K tomu vydatný prostředek doporučil nám Kristus Ježíš v nejsv. Svátosti oltářní, pokud ji hodně přijímáme; uvádí nám proto Církev sv. v epištole slova sv. apoštola Pavla, který, připomenuv ustanovení velebné Svátosti, jak mu od Pána zjeveno bylo, dojemně volá k nám: »Zkusíš sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez, a z kalicha pij.« (I. Kor. 11, 28.) I ta připomínka ve sv. evangeliu, že Pán Ježíš, prve než podal tělo a krev svou učeníkům, nohy jim umyl, upozorňuje nás, jak velice třeba jest o čistotu duše se postarati, chceme-li hodně ke stolu Páně přistoupiti. Za blahé účinky té předrahé oběti i hodného přijímání pro věřící prosí také ve jménu samého Ježíše Krista Církev sv. v následujících modlitbách. Bylo totiž v Církví od prvopočátku obyčejem, že na zelený čtvrtek, jakožto o výročním dni ustanovení nejsv. Svátosti oltářní, všichni věřící slavnostním způsobem ke stolu Páně přistupovali. Z rukou kněze, mši sv. sloužícího, jako apoštolové z rukou Ježíše Krista, přijímali ostatní kněží téhož chrámu Páně nejsv. Svátost oltářní; za nimi pak přistupovaly přední osoby obce a vsickni ostatní věřící; ano i veřejní kající bývali v ten den od biskupa zbývajícího pokání sprostěni a s hořícími svícemi do svatyně uvedeni.

aby, obdrževše svátostného rozhršení, s ostatními věřícími sv. přijímání zúčastniti se mohli.

Při zmáhajícím se počtu věřících nebývalo vždy všem možno právě na zelený čtvrtek ke stolu Páně přistoupiti, a proto Církev sv. rozšířila ve III. přikázání svém povinnost velikonočního přijímání na dobu od středy popeleční až do slavnosti nejsv. Trojice. Dostí času tedy zbývá každému katolickému křesťanu, aby této povinnosti své dosti učinil; nuže, proč asi mnozí té povinnosti zanedbávají? Vymýšlejí si rozličné výmluvy, ale pravá příčina jest jen hříšná jejich vlažnost náboženská, v níž bohužel již tak daleko to mnozí přivedli, že ke stolu Páně veřejně přistoupiti — se stydí. I žid i protestant bedliví jsou svých povinností náboženských, jen katolík stydí se za svého Krista a pozváním jeho pohrdá. Za těžké obvinění platilo druhdy, jestliže kdo v čase velikonočním u správy Boží nebyl; a myslíte, že taková vlažnost náboženská za nynější doby proto, že častěji se objevuje, jest méně hanlivá? Pravý katolík takového nedbalce se štítí, Církev takovým počestný pohřeb odpírá, a jak k nim zachová se Kristus tam na věčnosti? »Kdo zapře mne před lidmi,« pravil, »toho zapru i já před Otcem svým nebeským;« a výrok jeho bude zníti: »Odejděte ode mne, neznám vás!« A nezasluhují skutečně takoví vlažní katolíci milosrdenství Božího; nejvzácnější to zajisté odkaz lásky Ježíšovy, když sám sebe za pokrm nám podává, a vlažný křesťan tím důkazem lásky jeho pohrdá. Ó zúčastněte se, nejmilejší, všichni jako věrní učenci Ježíšovi se srdcem kajícím té večeře Páně!

2. Ježíš, když miloval své, kteří byli na světě, až do konce je miloval« (Jan 13, 1.), dí sv. evangelium na zelený čtvrtek; a skutečně osvědčuje Kristus Ježíš lásku věřícím svým stále v Církvi své, staraje se o spásu jejich; dokladem toho jest i druhý obřad, který děje se na zelený čtvrtek, totiž svěcení sv. olejů k udílení svatých svátostí a k rozličným svěceninám.

Obřad ten přísluší toliko biskupu, a proto koná se ve chrámech biskupských pro celou diecési. Oleje používalo se k posvátným obřadům již ve Starém Zákoně; tak polil olejem patriarcha Jakub kámen na památku, že zjevil se mu Bůh na cestě do Haran a ochranou svou jej ujistil; olejem mazání byli nejvyšší kněží a králové v lidu israelském. Co pak týká se Církve katolické, dí sv. Basil, že olej k posvátným obřadům světil se vždy dle podání apoštolského; a tak děje se i na zelený čtvrtek, kdež světi se olej křtěncův, olej k mazání nemocných a křížmo, jehož při svatém křtu, biřmování a svěcení kněžstva se užívá.

Svěcení vykonává biskup při mši sv., a to až po pozdvihování, takřka před obličejem samého Ježíše Krista. jenž v nejsv. Svátosti na oltáři jest přítomen. Svěcení toho zúčastňuje se dle možnosti 12 duchovních v rouchu kněžském, kteří kolem biskupa svého jako učenci kolem Božského Mistra jsou shromážděni, a 7 jáhnův i podjáhnů. Bývá pak nejprve svěcen olej k mazání nemocných, při čemž prosí biskup, aby, kdož tím olejem mazání budou, pokušení ďáblského sprostěni a na těle i na duši posilněni byli. Po sv. přijímání připravuje se sv. křížmo. K tomu cíli zažehnává a světi biskup zvláště vonný balsám a olej, na který on i ostatních 12 kněží ve způsobu sv. kříže dýchají

k vyprošení milosti Ducha sv., začej i také po smíšení těch dvou tekutin biskup se modlí, aby totiž Duch sv. sestoupil na ty, kdož tím sv. křížem mazáni budou. Na to pokleká biskup i ostatní duchovní a uctívají sv. křížmo slovy: »Pozdraveno budiž sv. křížmo!« Konečně světi se olej křtěnců zažehnáváním a modlitbou, aby Bůh všem olejem tímto pomazaným čistotu duše i těla dopřáti, před úklady ďábla je chrániti a spasení věčného účastny učiniti ráčil, načež podobně jako křížmo pozdravován bývá po trikrátě i sv. olej křtěnců.

Tak posvěceny bývají tyto sv. oleje na zelený čtvrtek pro celý rok, kdežto staré oleje na bílou sobotu se spálí; že pak právě na zelený čtvrtek to svěcení se děje, stává se dle výkladu sv. Tomáše Akv. proto, že jest to výroční den povolání apoštolů k úřadu kněžskému a k posvěcování věřících sv. svátostmi. Zpomeňte tedy, nejmilejší, na zelený čtvrtek, že váš vrchní pastýř při svěcení těch sv. olejů za vás se modlí a spojte s ním prosby své, aby to posvátné pomazání, jež na křtu sv. a ve sv. biřmování jste obdrželi, i to budoucí pomazání vaše před smrtí vám k potěše, k posile, ku spasení sloužilo.

3. »A chválu vzdávše, vyšli na horu olivetskou« (Mat. 26, 30.), připomíná evangelista Páně a vypisuje dále, jak Ježíš předpovídá učeníkům své utrpení, oni pak že všichni nad ním se pohorší. Vidíme tu v duchu, jak Ježíš ve smrtelné úzkosti krví se potí, k Olci nebeskému za posilu volá a té skrze anděla dochází; spatřujeme zástup žoldněřů se zrádcem v čele, kteří Ježíše jímají a před nejvyššího kněze k nespravedlivému soudu odvádějí; připomínáme si, jak učenci všichni Mistra svého opouštějí a Petr docela jej zapírá. Toť další připomínka zeleného čtvrtka, což i zvláštním obradem se naznačuje. Ona zahrada getsemanská na hoře olivetské naznačena bývá zvláštním vkusně ozdobeným místem ve chrámu Páně, kamž po ukončení mše sv. nejsv. Svátost oltářní ve slavném průvodu se přenáší a tuto po celý den k veřejnému uctění se ponechává. Za to však všecken ostatní kostel hlásá ten stav opuštěnosti a zármutku, který nastal pro učeníky Ježíšovy, když božského Mistra jim zajali a odvedli. Tabernakul hlavního oltáře zůstává otevřen, svíce se zhasínají, oltář sám i všechny postranní oltáře bývají všech okras pozbaveny a odhaleny, načež kropí se vodou svěcenou, do níž k tomu cíli namáčejí se jako do slz bolesti a zármutku kočičky od květné neděle, tyto odznaky nedávné oslavy Ježíšovy. Mezi tím modlí se kněz antifonu: »Rozdělili sobě roucha má a o můj oděv metalí los,« jakož i významný žalm 21., v němž jakoby slyšeti bylo stesk trpícího Ježíše, jak potupně a bolestně s ním nakládáno, jakoby Bůh sám zapomenul se nad ním a v rouhání nepřátel ho vydal. Ano ten spustlý oltář připomíná Ježíše, jak s něho šat strhali a pod křížem o něj los metalí. Tak trpěti chtěl Kristus pro lakotnosť a žádostivost naši. Po celý život neměl, kam by hlavy sklonil a před smrtí ještě vlastní roucho jeho mu odňali.

Však popatř, křesťane, o zeleném čtvrtku s kajícím rozjímáním na ten oltář odhalený, ten tabernakul otevřený a prázdný; toť obraz nešťastné duše tvé, jestli hřích těžký o milost Boží ji oloupil. Jak s toho oltáře odstraněna velebná Svátost, tak opustil Ježíš i duši tvou hříšnou, a ona odchodem Ježíšovým a ztrátou milosti Boží pozbyla všech svých okras i ceny před Bohem; pusto, smutno v duši člověka bez Ježíše. Ó kéž byste se nepohoršovali jako apoštolové nad Ježíšem; kéž byste neopouštěli toho věrného Přítel duše své;



kéž byste zachovali si roucho milosti posvěcující, kéž byste nepozbyli synovství Božího!

4. Ještě jeden obřad spojen jest se zeleným čtvrtkem, který byl sám Kristus Ježíš vykonal po večeri, jak sv. evangelium toho dne vypisuje, totiž umývání nohou. Předčítá se za tou příčinou ještě jednou sv. evangelium, jež připomíná, jak Ježíš »vstal od večere a složil roucho své, a vzav šat, přepásal se. Potom nalil vody do mēděnice a počal umývati nohy učeníkův a vytírati šatem, kterým byl přepásán.« (Jan 13, 4. 5.) Proč asi to učinil Kristus Pán? On sám vysvětlil to učeníkům, že tak chtěl jim zanechatí příklad lásky a pokory, aby jako On, Pán a Mistr, učinil jim, tak aby i oni činili, doloživ: »Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jakož já jsem miloval vás.« (Jan 13, 34.) Doslovně rozkaz tento plní na zelený čtvrtek sv. Otec i každý biskup, umýváje nohy dvanácti kněžim neb starcům, mezi tím co zpívají se úryvky z Písma sv. o tom skutku Ježíšovu a povinné lásce křesťanské. Po ukončení toho koná se modlitba k Bohu, aby i k duchovnímu očistění našemu milosti své nám dopřál.

Chápete zajisté, že není tak to umývání nohou nezbytnou povinností, jako spíše láska a pokora, která musí býti ozdobou každého křesťana, chce-li míti podíl s Kristem. Nevypínejme se nad jiné; kdož ví, nemá-li prostý kajicník, jenž vroucí zkroušeností omyl duši svou, větší ceny před Bohem nežli my! Věak i láska sdílná posvěcuj srdce naše. Jidáš tak daleko svěsti se nechal, že i z almužen pro chudé uchystaných kradl; nezatvrzujme srdce svého nad bližním pro ten marný peníz, časný zisk; uštěďrujme potřebným, prokazujme služby lásky křesťanské nemocným, potěšujme zarmoucených. »Choďte v milování, jakož i Kristus miloval vás,« budiž heslem našim, tak můžeme mýti nohy bližním svým.

Skutky lásky Ježíšovy připomíná tedy v obřadech svých na zelený čtvrtek Církev sv. a tak ku vděčnosti k Pánu Ježíši vybízi nás; i naděje se také, že při tom zbožném uvažování lásky Ježíšovy srdce naše samo k božskému Příteli našemu potáhne nás, a proto nechává chrám Páně po celý den otevřen, aby věřící dle možnosti a pohodlí svého do svatyně přicházeli a Ježíši Kristu v nejsv. Svátosti oltární se klaněli. Kéž není Jidáše mezi vámi, kterýž, opustiv večeradlo, odešel smlouvat se s farisey o zrazení Ježíše! Přidržujme se Ježíše Krista s ostatními apoštoly, navštěvujme Ho zde častěji, obzvláště zúčastněme se při večerní pobožnosti na ten den, kdež netoliko ustanovení velebné Svátosti, ale i počátek utrpení Ježíše Krista nám se připomíná. Kajicností a zbožností zasvěťme ten den ku spasení svému. Amen.



## Neděle IV. postní.

Tedy ti lidé, když uzteli div, jež byl učinil Ježíš, pravili: Tentoť jest jistě prorok, který má přijíti na svět. (Jan 6, 14.)

Spatřujeme dnes Ježíše na jedné hoře za mořem Tiberiadekým, kdež pětistícový zástup posluchačů svých zázračně nakrmil. Div ten učinil veliký dojem na přítomné, tak že uznali Ježíše za příslibeného Mesiáše a králem svým ho učiniti chtěli. — Postní naše rozjímání uvádí nás na jinou horu u Jerusálema ležící, kdež Ježíš učinil ten největší zázrak ku pomoci veškerého člověčenstva; jest to hora Kalvarie, na níž Kristus vykonal dílo vykoupení za spásu lidstva. A jaký dojem učinil na přítomné tento div? Žel Bohu! pod křížem Ježíšovým jest slyšeti rouhavé řeči jeho nepřátel. »Jestliže jest Syn Boží a král israelský, ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme jemu.« (Mat. 27, 41.) Řeč to, která pocházeti mohla jen z vnuknutí odvěkého nepřítele spásy lidstva, jenž neustával ve zlobě své, aby vykoupení naše přerušil. Však Ježíš dokonal úkol svůj, k vůli němuž dobrovolně i smrt podstoupil; on poskytl Bohu to nejvznešenější dostiučinění, sejmul s nás kletbu a vydobyl nám vykoupení. Památku všeho toho koná Církev sv. na velký pátek, jenž právě od velikého díla vykoupení tak sluje. Ano veliký jest to den i svou památkou i svými obřady, jež s pomocí Boží vám vysvětliti se přičíním.

1. Jaksi smutně vypadá to ve chrámech katolických na velký pátek; oltář od předcházejícího čtvrtka odhalený, pustý, tabernakul otevřený, prázdný, i ta lampa věčná zhasla; pravý to obraz nešťastného stavu lidstva, když od Boha se odvrátilo a milosti i požehnání jeho pozbylo. Ach, pusto bylo bez Boha na zemi, nad níž jen kletba Boží se vznášela. Celá země jediná děsná Golgota! —

Přichází kněz v roucho smutečné, barvy černé, přioděný, a vrhá se na stupně oltáře; což jiného zbývá provinilému lidstvu, než pokoriti se před Bohem rozněvaným; kterak usmířiti Boha, než zkroušeností nejponiženější. Tak učinil i Kristus, Vykupitel náš, již v zahradě getsemanské, kdež před svým Otcem nebeským na tvář se uvrhl a za smilování pro nešťastné lidstvo prosil; tak učinil i na své bolestné cestě k hoře Kalvarii, když pod těžkým břemenem hříchů našich po třikráte k zemi klesl. A tak činí jménem oveček svých duchovní pastýř na velký pátek u vědomí těžkého provinění lidstva. Až tedy sluhu Círky na stupních oltáře rozprostřeného spatříte, uvrhněte se v pokoře i vy na kolena, abyste pokání činili před Bohem za hříchy své; spolu pak s vděčností rozjímejte neskonalou lásku a nesmírné milosrdenství Ježíše Krista, který ponižil sebe samého za nás, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže« (Fil. 2, 8.).

Mezi tím, co kněz i věřící lid v hluboké pokoře a ve zbožném rozjímání dlí, přikryt bývá oltář bílým rouchem; milosrdenství Boží tak s nebe se sneslo a přiodělo tu prokletou zemi, když Syn Boží ujal se zavrženého lidstva a podstoupiv v těle lidském pokutu uloženou, smrti se podrobil, načež tělo jeho v bílé roucho zavinité, položeno bylo do hrobu. S důvěrou v milosrdenství

Boží přistupuje kněz k oltáři, tomu obrazu hrobu Ježíšova a pln vděčnosti ho libá. Na to čte kněz na levé straně oltáře částku z proctví Oseáše, který káraje zvrhlý lid svůj, milosrdenství Božího nehodným i pozbaveným ho prohlašuje, kdyby se nebyl sliboval Bůh pro zásluhy Vykupitele Ježíše Krista. Na toho tedy hned dále poukazuje Církev svatá slovy proroka Habakuka, v něho veškerou důvěru skládati nás učí a k němu touže modlitbou jako na zelený čtvrtek za spásu jménem našim volá. Vždyť on jest ten Beránek Boží, jehož krví uchráněni jsme před záhubcem a vysvobození z otroctví věčného. Významným předobrazem jeho byl beránek velikonoční u židů; případně tedy právě v té době, kde Beránek Boží obětován býti má, předčítati dává Církev sv. v druhém čtení nařízení zákona Mojžíšova o přípravě beránka velikonočního. A tak slyšíme tu z písmá sv., kterak i zákon a proroci o vykupitelském díle Mesiášově předpovídali; ale jak to vše doslovně vyplnilo se v utrpení a smrti Ježíše Krista, vypisuje nám v následujících pašijích očité svědek sv. Jan.

Pašije čili vypisování utrpení Páně předčítány bývají v týdně pašijovém vícekrát, a to v neděli květnou (dle sv. Matouše), v úterý a ve středu (dle sv. Marka a Lukáše); na velký pátek však, jakož výroční památku umučení Páně, dává Církev sv. vypravovati nám o tom sv. Janu, který Božského Mistra svého na cestě křížové sprovázel a při smrti jeho přítomen byl. Slyšice tedy slova Miláčka Páně, rozjímejte v kající zbožnosti, jak Ježíš k utrpení svému vroucí modlitbou se připravoval a jak učeníky, s nimi pak i nás ke společné modlitbě vybízel. Uvažte tu černou zradu, které dopustil se Jidáš a dopouští se věrolomný křesťan na Božském Mistru svém; posuďte, zdali lhostejností svou jako učenci i vy Krista neopouštíte, nad ním se nepohoršujete. Sprovázejte Ježíše v duchu k Annášovi a Kaifášovi, abyste se sami přesvědčili, jak hanlivé jest to krivé svědectví a nepravé obviňování Ježíše i Církvě Jeho, jakéž bohužel i za dnů našich nezřídka se opakuje. Nenechte pozornosti své ujíti ani toho dojemného výjevu, kterak Petr pohledem Ježíšovým hluboce dojat vyšel ven a plakal hořce nad poklesem svým, že Mistra svého zapřel; i posuďte při tom, nepohlží-li i na vás dojemně Kristus Ježíš, jakoby vám vyčítati chtěl totéž i rovinění, že jej životem svým nekřesťanským zapíráte. Slyšte ten nespravedlivý soud Pilátův, vizte pohanění Ježíšovo před Herodesem, patřte na Ježíše zmrskaného a trním korunovaného; i povšimněte si při tom svědomí svého, neobviňuje-li vás, že mnohou ránu i vy jste způsobili Kristu svému. Sprovázejte Ježíše k smrti odsouzeného na té bolestné jeho cestě tam na horu Kalvarii a s Matkou jeho bolestnou i s Miláčkem Páně pod kříž jeho se postavte, abyste slyšeli ještě ta poslední slova jeho, jak za nás u Otce nebeského se přimlouvá, Matku svou nám odporoučí a kajcnosti naší ráj slibuje. Ve zbožném rozjímání setrvejte pod křížem Ježíšovým, a tak z úst jeho uslyšíte, že tam na Golgotě dokonáno jest to velké dílo vykoupení našeho. I poklekněte tu se sluhou církevním před tím ukřížovaným Vykupitelem a s vděčností oceňte tu neskonalou lásku jeho: neboť aby ze záhuby smrti věčné nás vytrhl, sám bolestnou smrt kříže podstoupil.

2. V pašijích tedy volá k nám Církev svatá: Kristus obětoval se za spásu světa! Kéž by také všem té spásy se dostalo! Toho bedlivá jsouc

duchovní matka naše, používá té příležitosti, kdež spásonosnou smrt Páně si připomínáme, a odporoučí v přimluvách svých všechny lidi všech stavů jakožto dítky své milosrdenství Božímu, při čemž ovšem neopomíjí dožadovati se společné modlitby věřících za tímž účelem. Koná tedy kněz devatero přimluv; především za Církev samu, aby jí Bůh jakožto dilo milosrdenství svého ve víře upevnil a jí v úkolu jejím žehnal; pak za sv. Otce, aby ho Bůh sílil k řízení Církvě sv. a ku spáse věřících; k tomu připojuje se prosba za veškeré duchovenstvo a všechny řády a stavy křesťanské, aby všichni jakožto sluhové Boží milostí jeho podporování Bohu a Církvě věrně sloužili; koná se dále přimluva za zeměpána, aby národy sobě svěřené ke svému i jich časnému a věčnému blahu šťastně spravoval. Církev sv. prosí tu i za křtěnce, aby koupeli křtu sv. očištění za dítky Boží přijati byli; dovolává se milosrdenství pro všechny zarmoucené, slabé a stísněné, zpomíná i dítek pobloudilých ve víře jakož i židů a pohanů, prosíc za ně Boha, aby všichni milostí Boží ozářeni bludů a převráceností svých se odřekli a k jednotě Církvě pro vlastní spasení se přihlásili. Před každou z modliteb těch sluha církevní z pokory pokleká, vyjma modlitbu za židy, kteří úsměšným svým poklekáním Kristu se rouhali. Modlitbami těmi osvědčuje Církev sv. mateřskou svou lásku a vyvrací všeliké ošemetné nařknutí, jakoby ona jinověrce zatracovala; naopak po příkladu Ježíše Krista, jenž na kříži i za své úhlavní nepřátele se modlil, přimlouvá se i Církev za obrácení všech pobloudilcův a nevěřících, všechny ku Ježíši ukřižovanému volá, jenž jest spása všeho světa, jak připomíná obřad následující, odhalení a uctívání sv. kříže, o němž však na velký pátek blíže promluvíme.

3. Po vykonaném uctění svatého kříže stává se tento opět na oltář a rozžehují se tu svíce, rozprostírá také kněz korporal uprostřed oltáře, chystaje se k tak zvané *»mši předposvěcení«*.

Obřad tento není ovšem skutečnou mší sv., neboť neděje se tu přeměna chleba a vína v tělo a krev Ježíše Krista, v čemž právě podstata mše svaté záleží. Jestli veliký pátek jediný den v roce, na nějž se žádná mše sv. neslouží; a z jaké asi příčiny? Den tento zasvěcen jest výhradně památce oběti krvavé, k níž také Církev sv. veškerou mysl naši obrací. Vykupitelská smrt Ježíše Krista na kříži, toť první i poslední předmět rozjímán' našeho v ten den; vše nás na to upozorňuje. I ten oltář vypadá tu jako hora Golgotská, na níž vznáš se kříž s umírajícím Vykupitelem; kolem kříže Ježíšova shromažďuje nás Církev sv. a k němu celou pozornost naši připoutává, jakoby tu Ježíš Kristus sám osobně před zrakoma našema umíral. Srdce naše ovládají podobné dojmy, jakéž pocítovali apoštolové v den utrpení a smrti božského Mistra svého.

Velký pátek jest sám živou památkou krvavé oběti Ježíše Krista na kříži. Proto oběť nekrvavá se nekoná, ale kněz přenáší v kalichu nejsv. Svátosť oltářní s místa, kam na zelený čtvrtek uložena byla, slavnostním způsobem (pod baldachynem) na hlavní oltář, a okouřiv ji, v nejhlubší pokoře z kalicha na korporal ji klade; na to nalévá do kalicha víno a vodu, avšak bez obyčejných modliteb a žehnutí, a postaviv kalich na oltář, okouřuje ty dary obětní i oltář dle řádu obyčejného. Když pak si byl umyl ruce a uprostřed oltáře za milostivé přijetí té pobožnosti se pomodlil, říká modlitbu Páně, v jejíchž sedmi prosbách jakoby se nám oněch sedm slov Ježíšových připomínalo. Na to prosí kněz na

přímluvu Matky Boží a sv. apoštolů za odpustění hříchů a za ochranu proti poblouzení, a pokleknuv pozvává v pravé ruce nejsv. Svátost oltární, pod níž v levé ruce patenu drží, načez hned láme sv. hostii, jak při mši se stává, na tři částky, z nichž jednu do kalicha vpuští. A pomodliv se modlitbu ke svatému přijímání, s pokorou po třikráte v prsa se bije se slovy: »Pane, nejsm hoden . . .« a přijímá nejsv. Svátost oltární, jakož i víno z kalicha s částkou sv. hostie. A když byl prsty i kalich očistil, odchází beze všech dalších modliteb od oltáře, ovšem s podobným asi pocitem, jakož »odcházeli mnozí s hory Golgoty, tepouce se v prsa svá.« (Luk. 23, 48.)

4. Však i když rozešel se zástup lidstva, věrně pod křížem Ježíšovým setrvala Rodička jeho Maria Panna, miláček Páně sv. Jan a mnohé ženy zbožné, které přišly za Ježíšem, a jiní přátelé a učenci Ježíšovi, stojíce zdaleka. Mimo tyto na nejvyš ztrápené a bolem téměř překonané duše objevují se zde ještě dva zbožní muži, jež přivedla sem vroucí, účinná láska ku Ježíši, aby mu prokázali službu poslední; jest to Josef z Arimathie a Nikodem. Ti snali tělo Ježíšovo s kříže a pomazavše drahou mastí a v bílé roucho zavinuvše položili do hrobu nového, kterýž vytesán byl ve skále. Tak byl konán pohřeb Páně od věrných přátel jeho a evangelista Páně dokládá: »Byla tu Maria Magdalena a druhá Maria, sedíce naproti hrobu.« (Mat. 27, 61.) Jak mnohé příklady zbožné přítulnosti a vroucí lásky ku Ježíši spatřujeme tu i po smrti jeho; ti, kteří milovali Pána za živa, nemohou rozloučiti se ani s hrobem jeho.

I ve chrámech katolických zřizuje se na velký pátek Boží hrob, abychom stále před očima měli neskonalou lásku Ježíše Krista, který pro nás na smrt se vydal. Vystavena tu bývá velebná Svátost oltární na místě okrášleném a světlý ozářeném k veřejnému uctění, abychom živě na paměti měli, že ten, jenž v hrobě odpočívá, jest jednorozený Syn Boží, Spasitel světa. Nuže, křesťane, jenž jsi zachoval dosud viru Otců svých, netáhne-li tě srdce tvé ke hrobu Ježíšovu? Či mohla by ustydnouti láska k tomu, jenž až do smrti nás miloval? Ano což dím, do smrti — v té nejsv. Svátosti září nám nehynoucí láska jeho, již ani smrt uhasiti nemohla. Ježíš, tento božský Přítel duší našich, ani ve smrti nepřestal nás milovati; a srdce naše mělo by teprve dlouhého povzbuzení potřebovati, aby láskou splácelo lásku jeho? Aj popatř, křesťane, v těch dnech na velký pátek a bílou sobotu, popatř na to zkrvácené tělo Ježíšovo a vzpomeň, proč tak těžkému ponížení, tak bolestnému zranění podrobil se Syn Boží? A prorok Isaiáš připomene ti: »On zraněn jest pro nepravosti naše, poťen jest pro hříchy naše: kázeň pokoje našeho leží na něm a zsinalostí jeho uzdraveni jsme.« (53, 5.) Navštěvujte tedy, zbožní křesťané, ten hrob Ježíšův, zulibujte s vroucí kajícíností a láskou ty rány jeho; zúčastněte se těch pobožností, které koná Církev sv. připomínajíc bolestnou cestu křížovou, utrpení a smrt Páně, abyste zbožností svou na jevo dali, že hodni jste neskonalé lásky jeho. Amen.



## Neděle V. postní — smrtelná.

Tedy chápali kamení, aby házeli na něho. Ježíš pak skryl se a vyšel z chrámu.  
(Jan 8, 59.)

Čím více blíží se doba utrpení a smrti Páně, tím živěji k tomu Církev sv. mysl naši obrací; obzvláště doba nedělí dnešní počínající jest památce této zasvěcena. Sluje pak neděle dnešní »smrtelná,« neboť smrt Páně v obřadech i modlitbách mešních živě se připomíná. Jako při zádušních mších vypouští se dnes při mši sv. v modlitbách na stupních oltáře žalm 42. »Judica;« za to však ustanoven jest žalm ten za introit mše samé, jakoby tu Ježíš Kristus volal Boha za rozhodčího mezi sebou a lidem jemu nepřátelským těmi slovy: »Sud, mne, Bože a rozeznej při mou od národa nesvatého.« Epištola slovy sv. apoštola Pavla upozorňuje na Ježíše Krista jakožto prostředníka nové smlouvy, jenž smrtí a krví svou vykoupení věčné pro nás vydobyl (Žid. 9, 14. 15.); z evangelia pak patrně poznáváme, jak urputně zapřisáhli se nepřátelé proti Ježíšovi, hledajíce usmrtiti ho; přišli do očí zajisté bije zlomyslnost jejich, se kterou překrucují a za rouhání prohlašují slova Ježíšova o Abrahamovi, až i zlobou svou uchvácení »chápali kamení . . .« Jako ukryl se Ježíš fariseům, tak zahaluje Církev sv. obraz Ukřižovaného, výstrahu dávajíce křesťanům, aby nepodobali se fariseům a nestali se nehodnými patřiti ve tvář Vykupitele svého. Zahalen zůstává kříž až do velkého pátku, jak minule bylo připomenuto, kdež odkrývá Církev sv. toto znamení spásy naší, ukazujíc nám, že židé provedli vražedný svůj úmysl na Ježíši Kristu.

Ukřižován jest Kristus a položen ve hrob; památku toho odpočinku Ježíšova ve hrobě koná Církev sv. na bílou sobotu. Jest však ten den spolu i vigilií hodů Božího velikonočního, pročež konají se tu i rozličné přípravné obřady velikonoční, z nichž nejdůležitější připomenu a s pomocí Boží vyloží.

Dlužno především vysvětliti, proč tato sobota »bílou« slove. Obdržela jméno to odtud, že křtění, kteří na ten den křest sv. přijímali, bílým rouchem bývali oděni. Také nazývá Církev sv. tuto sobotu »svatou« pro veliké tajemství, jež si tu připomínáme; nebo jako Stvořitel světa odpočinul od práce sedmého dne a posvětil sobotu, tak i Vykupitel náš Kristus Ježíš vykonav dilo vykoupení odpočinul ve hrobě; a věřící konajíce památku tu kajností a postem světili den ten, až pak u večer a pozdě do noci zvláštní bohoslužbou připravovali se na blížící se radostnou slavnost z mrtvých vstání Páně, kdež s Kristem oslaveným zasvitlo nové světlo, počal nový život, dokonána spása světa. Během času odstraněna jest ta noční bohoslužba a obřady s ní spojené; od těch dob konají se již v sobotu ráno, totiž svěcení nového ohně, svěcení vody křestní a spojená s tím mše sv.

1. Smrtí Ježíše Krista zhaslo to světlo světa, které po tři léta osvětlovalo zbožné posluchačstvo; proto také pohasináno bylo v chrámech křesťanských všechno světlo, odstraněna i lampa věčná. Však v temnotě hrobové nemělo

zaniknouti ono Světlo božské; v Ježíši vzkříšeném vzešlo lidstvu světlo nové. na kterouž památku světi se na bílou sobotu nový oheň.

Před chrámem připraví se hranička dříví a podpálí se jiskrou z křemene vykřesanou; nebo odkud vzešlo světlo lidstva? Z Ježíše Krista, jenž sám kamenem uhelním čili nárožním se zove. (Mat. 21. 42.) Na vznícený oheň kladou se ku spálení sv. oleje z předešlého roku, jelikož pro běžící rok již o zeleném čtvrtku nové oleje byly posvěceny. Kněz v pluvíálu barvy modré (fialové) zvláštními modlitbami světi tento oheň, který připomínati má, že Ježíš Kristus oheň sv. lásky s nebes přinesl a světlo sv. viry nám rozžehl. Trojí modlitbou prosí kněz, aby Bůh skrze Ježíše Krista oheň sv. touhy po slávě nebeské v srdcích našich roznítili, světlem svým nadpřirozeným nás ozářiti a proti ohnivým šípům neslechovníka nás milostí svou chrániti ráčil, tak abychom ku světlu věčnému dospěti si zasloužili. Tam v nebesích jest ta záře jasná, kterou zastkvěla se tvář Ježíšova při jeho proměnění jako slunce a kterou i nebešťané zjevující se ozáření bývají; kéž bychom i my jednou tou září v nebesích oslaveni byli! —

Na to žehná kněz pět zrn z kadidla připravených, jež do svíce velikonoční vložena býti mají, a prosí Boha, aby s tou modlitbou jeho spojil pozhnání své, tak aby žehnanina tato k oslavě Boží a k ochraně proti lsti ďábelské sloužila. Po modlitbách těch kropí oheň i zrna svíce vodou a okouře kadidlem.

S ohněm posvěceným ubírá se nyní kněz v průvodu do chrámu, aby tam nové světlo zažehl. Ustanovena pak k tomu především svíce trojčlena, třínožka zvaná, jejíž význam není těžko uhodnouti. Jestli obrazem nejsv. Trojice Boží: Boha Stvořitele, jenž tvoření své počal slovem: »Budiž světlo!« Boha Vykupitele. toho »světla pravého, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět« (Jan 1, 9.); Boha Duchu sv., který ve způsobu ohnivých jazyků se zjevil a ohněm milosti své srdce věřících rozžecuje. Jáhen nebo kněz dalmatikou bílou přioděný rozžehá tedy hned u vchodu chrámu první svíci třínožky a poklekaje zpívá: »Lumen Christi!« — Světlo Kristovo! — Načež lid odpovídá: »Bohu díky!« S tímže zpěvem rozžehá uprostřed chrámu druhou a před oltářem třetí svíčku a opětně koří se s věřícími Světlu věčnému — Ježíši Kristu.

Přistoupiv k oltáři modlí se kněz přípravnou modlitbu jako před čtením evangelia a když okouřil missál, počne zpívati chvalozpěv: »Exultet ke cti Ježíše Krista, kterým zpěvem anděly i lidi k radosti nad vykonaným vykoupením vyzývá. Připomíná při tom, že Ježíš Kristus učiniv zadosť za hřích Adamův smazal vinu lidstva a jako beránek obětí svou z otroctví ďábelského nás vysvobodil, temnotu hříchu rozptýlil a ku svatosti nás povolal; sám pak zničil vazby smrti jako vítěz z hrobu povstal. To vše zajisté jest mocnou pobídkou, aby Církev sv. zpěvem tím velebila neskonalou lásku Boží, že Syna svého dal za spásu světa a tím největší štěstí nám prokázal. Živým obrazem Ježíše Krista za nás obětovaného jest paschal čili svíce velikonoční, do níž učiněno jest ve způsobu kříže pět důlků na upamatování svatých ran Ježíšových, na kříži mu způsobených. Zraněné tělo Ježíšovo pomazáno bylo vonnými mastmi a rány na těle jeho oslaveném po vzkříšení k oslavě mu

sloužily; proto zapouští kněz do důlků svíce oněch pět požehnaných zrn kadidlových a svici rozžehá, aby představovala Ježíše vzkříšeného. Od paschalu rozžehá se věčná lampa i ostatní světla v kostele; neboť Ježíš rozžehl to pravé nehasnoucí světlo sv. víry, jež k životu věčnému nás vede, k němuž aby všichni dospěli, děje se přímluva za veškeré duchovenstvo, všechny věřící, za viditelnou hlavu Církve, za biskupa i zeměpána. Tak Církev sv. vždy a všude pamětlivá jest duchovního prospěchu dítek svých; kéž bychom také její přímluvy hodni byli.

2. Pokud se ještě křest sv. udílel teprve odrostlým, až když u víře sv. byli dokonale vycvičeni, stávalo se to společně na bílou sobotu a o vigílii svatodušní, ku kterému účeli také na ty dny voda křestní se světívala; obřad svěcení vody křestní ponechán na dny jmenované i po zavedení křtu novorozenátek. Jako příprava k tomu obřadu předchází dvanáctero proroctví; jež kněz mešním rouchem barvy modré přioděný čte na levé straně oltáře. Proroctví tato obsahem svým křest sv. i účinky jeho více méně naznačují i předobrazují, ku každému pak připojena přiměřená modlitba. Tak stvoření veškerého tvorstva poukazuje na svátostné znovuzrození ve křtu sv.; archa Noemova naznačuje Církev sv., do níž křtem sv. vcházíme; příslibení Bohem Abrahamovi učiněné plní se na nás při křtu sv., kdež Bůh za dítky své nás přijímá. Jako lid israelský mořem červeným přešel do země zaslíbené, tak všichni národové vodou křtu sv. do vlasti nebeské se dostatí mohou; proroctví Isaiášovo o napojení žiznicích vodou živou splnil Kristus Ježíš ustanovením křtu sv. a kdo napomináním pr. Barucha se řídí, i milostí Boží dochází. Ve svátosti křtu děje se působením Ducha sv. ono oživení kostí suchých, jak u vidění uzřel pr. Ezechiel. Bůh rozmnožuje tu rodinu svou, jak slibil Isaiášovi a jako vinici svou nás očisťuje, abychom ovoce nesli. Na křtu sv. dostává se křtěncům ochrany jako židům skrze beránka velikonočního a docházejí milosrdenství, jako Ninivetští kajcností svou si vyprosili. Spravedlnost, k níž Mojžíš ještě před smrtí písní svou pobádal lid a zbožná horlivost i živá víra tří mládenců v peci ohnivé, toť připomíná ty blahodaté účinky křtu sv., jichžto sobě zachovati jest povinností pokřtěných.

Po přečtení proroctví ubírá se kněz v pluvíalu barvy modré ke křtitelnici, aby posvětil vodu křestní; mezi tím zpívá se žalm 41., naznačující touhu po spravedlnosti, která křtem sv. ukojena býti může, začež i modlí se Církev sv., aby ti, kdož křest sv. přijímají, působením Ducha sv. blahého účinku ospravedlnění došli. V následujícím zpěvu církevním připomíná se divotvorná moc Boží v tajemstvích sv. složená; jakož Duch sv. před stvořením světa vznášel se nad vodami a tím je posvětil, potopou pak nepravosti lidstva byly vyhlazeny: tak koupelí křtu sv. národové země posvěceni a do lůna Církve sv. uvedeni bývají. Kněz rozděljuje vodu znamením sv. kříže a modlí se, aby všichni touto vodou obmytí jako nové stvoření za dítky Církve uznáni a před pokušitelem milostí Boží chráněni byli. Dotýkaje se vody plochou rukou prosí kněz, aby všeho zneužití ďábelského prostá působením Ducha sv. stala se pramenem očisťujícím. Na to trojím křížem vodu žehná a pak na čtyry strany jí něco vystříkuje na znamení, že z ráje čtvrtým pramenem zvlažována byla celá země; takové vláhy nebeské dostává se z vůle a pro zásluhy Ježíše Krista



křtem sv. všem národům světa. Kněz dýchá třikrát do vody v podobě kříže a po třikráte do ní vždy hlouběji spouští paschal, obraz Ježíše Krista, a opětně znamením kříže v ni dýchá na vyprošení, aby moc Ducha sv. sestoupila na křtěnce a oni skrze Ježíše Krista za dítky Boží přijati byli. Však i pokřtění mají zachovati čistotu a nevinnost, pročež kněz kropí všechny přítomné tou vodou posvěcenou. Na to přimíchává do vody sv. olej katechumenů a křížno, nejprve jednotlivě, potom obojí na jednu, při čemž prosí Boha, aby sloužila voda tato k duchovnímu znovuzrození a k životu věčnému křtěnců. Jako voda takto míchá se se sv. oleji, tak ve spojení s věřícími vchází Kristus Ježíš křtem sv. a milost Ducha sv. s božskými ctnostmi vírou, nadějí a láskou se křtěncům vlévá. Jsou-li jací křtěnci, udílí se jim hned křest sv.

Při těch obřadech rozjímej, křesťane, jak mnohými přímlovami modlila se za tebe Církev sv., aby ti milosti křtu sv. vyprosila; děkuj za to Bohu a pamětliv buď povinností, které jsi na křtu sv. na sebe přijal a obnov slib tam Bohu učiněný. V tom smyslu děje se také další přímlova Církvě sv. v litaních ke všem Svatým za všechny věřící, aby, zřeknuvše se hříchův a ďábla, v Kristu jako nové stvoření Bohu se zasvěcovali a jednou ke společenství se Svatými došli. Mezi těmi litaniami modlí se kněz, rozprostřen na stupních oltáře, jménem všech pokřtěných, neboť jen v nejhlubší pokoře vděčně uznávati musíme nesmírné milosti, jichž nikoliv pro zásluhu své, ale jediné z lásky a z milosrdnosti Božské v Církvě Kristově dosahujeme.

3. S obřady vyloženými v úzkém spojení jest mše sv., a proto slouží ji tentýž duchovní, který obřady ostatní vykonal; jiní duchovní toho dne mše sv. neobětují. Jak připomenuto, konány bývaly všechny obřady i s touto mší sv. v noci před hodem Božím, a k němu jako přípravná pobožnost přináležely, pročež také mše sv. již ne bolestnou smrt, ale radostné vzkříšení Páně připomíná a v rouchu bílé barvy se slouží; též vkládá se opět v modlitby stupňové obvyklý žalm »Judica.« Má pak mše tato tu zvláštnost, že není při ní introitu. totiž onoho vyňatku z písma sv., který čítá kněz při jiných mších hned na počátku na straně epistolní. Býval to obyčejně žalm některý, jenž zpíván býval mezi tím, co lid do chrámu se scházel; poněvadž však tato mše sv. na bílou sobotu spojena jest s předcházejícími obřady, při nichž věřící již přítomni byli, nezpíval se žalm ten a Církev sv. ponechala tu mši dle starého způsobu bez introitu.

Hned po ukončení zpěvu »Kyrie elejson« intonuje kněz »Gloria,« při němž zvony opět vyzváněti počínají, hlásajíce do světa radostnou zprávu o zmrtevých vstání Páně. V modlitbě mešní, vzpomínajíc vzkříšení Páně, přimlouvá se Církev sv. za nově pokřtěné, aby, jakož synovství Ducha sv. přijali, ve svatosti a čistotě Bohu sloužili. V epistole na mysl se nám uvádí, že v Kristu a skrze něho povstali jsme z hrobu hříchův a tudíž také že v tom novém životě křesťanském starati se máme o věci spásy své, abychom na slávě Ježíše Krista jednou účastenství měli. K oslavě pak Krista Vykupitele našeho třikráte propěvuje se »alleluja« se žalmem 116., jako vyzvání ku všem národům, aby Vykupitele svého velebili a oslavovali. Evangelium vypisuje příchod dvou zbožných žen, Marie Magdaleny a Marie Kleofášovy, ke hrobu Ježíšovu, a připomíná, jak odměněna byla jich vroucí láska ku Ježíši radostnou

zprávou andělovou o zmrtvých vstání Páně. Kdož nepoznává tu, jak váží si Kristus vroucí lásky naší, jestli mu ji srdcem zbožným obětujeme. Navštěvujte i vy, nejmilejší, se zbožností oněch žen hrob Ježíšův! — »Credo« čili vyznání víry se při té mši sv. neříká, poněvadž je křtenci již při svém křtu slavně složili. Také »Agnus Dei« nezpívá se, neboť to odzpíváno již při předcházejících litaních. »Pax« čili políbení pokoje taktéž se nedává, jakoby se ponechávala přednost vzkříšenému Ježíši, aby při zjevení svém učeníkům a věřícím pokoj ten zvěstoval. — Všechny ostatní modlitby církevní také připomínají radostné vzkříšení Páně a po sv. přijímání konají se hned kratičké nešpory s antifonou »Alleluja;« mezi chvalozpěvem marianským »Magnificat« okurují se oltáře, načež modlí se kněz oraci z misálu za udělení sv. lásky a jednoty mezi věřícími. Končí pak ta mše sv. slovy: »Ite missa est alleluja alleluja!« a obyčejným požehnáním.

Seznáváte, nejmilejší, že při těch obřadech již vše ku slavnosti vzkříšení Páně směřuje a také ku sv. radosti nad tím nás vybízí. »Žalost vaše obrátí se v radost,« těšil Kristus Pán učeníky; a skutečně kdo o těch svatých dnech s Kristem trpí, s ním nad příčinou smrti Kristovy, totiž nad hříchy svými, bolest cítí; kdo s Kristem zbožnou kajeností povstal z hrobu hříchů: pro toho pak radostné nastávají velikonoce. — Použijte, nejmilejší, této doby kající ke zkroušenému vyznání se z hříchů, vyčistte ten starý kvas, abyste byli nově skropeni; a pak nebude se Kristus Ježíš ukrývatí před vámi jako před fariseji, ale zjeví se vám a přinese vám pokoj nebeský. Amen.

## Neděle květná.

Velmi pak mnohý zástup prostírali  
roucha svá na cestu a jiní sekali ratolesti  
se stromů a metali je na cestu.

(Mat. 21, 8)

Nedělí dnešní počíná »svatý týden,« kterýž druhdy celý svátečním způsobem slaven býval. Dnes obzvláště připomíná Církev sv., jak Kristus Ježíš ubíral se naposled slavně jako král do Jerusalema, aby přijal království své a vystoupil na trůn svůj — kříž. A hle, lid jeho vychází mu vstříc v celých zástupech a vítá jej s celou slávou a oddaností. Vypravuje zajisté sv. evangelista: »Velmi pak mnohý zástup . . .« Poznávali v Ježíši Kristu toho slavného proroky předpovídaného Krále, jenž obnoviti měl království Boží, pročez »zástupové, kteří napřed šli, i kteří vzadu byli (jako duchem prorockým nadchnuti). volali řkouce: »Hosanna synu Davidovu! Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!« (Mat. 21, 9.) Oslavován takto Kristus nejen jako obyčejný král, ale jako Mesiáš — »syn Davidův,« jenž smrtí svou dobytí si má království a vysvoboditi lid svůj. Toto přesvědčení vyjadřuje také Církev sv. celou svou pobožností na květnou neděli, totiž svěcením ratolestí a pašijemi zpívanými při mši svaté.

Slavný vjezd Ježíšův do Jerusáléma jest tedy přední památkou neděle dnešní a Církev sv. chce věřící k té oslavě Ježíše Krista vybídnouti, když ratolesti žehná, je věřícím do rukou dává a s nimi slavný průvod koná, o kterémž obřadu dnes s pomocí Boží promluví.

Ku žehnání ratolestí obléká se kněz v roucho barvy modré a mezi tím co kráčí k oltáři, zaznívá zpěv, jakým doprovázeli druhdy zástupové Krista Pána, totiž: »Hosanna synu Davidovu: požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně. Ó Králi israelský: Hosanna na výsostech.« To hosanna židovské brzo vyměněno za rouhavý skřek; tak nemá býti mezi křesťany; proto prosí Církev svatá v následující modlitbě, aby ti, kteří smrti Ježíše Krista vykoupeni jsou, milosti Boží posílnění, jeho vzkříšením záruku vzali na spasení, po němž touží. K výstraze naší předčítati nám dává Církev svatá v následující epístole o nevěrnosti a vzteklosti lidu israelského, který sotva z otroctví vysvobozen, brzo zapomněl na dobrotu Boží a reptati počal proti Hospodinu. Chtěl sice Bůh divotvorným chlebem k lepšímu přesvědčení lid přivésti a důvěru jeho utvrditi, nicméně však hříšná nevděčnost jejich neustala. Tak předkové rouhali se Hospodinu na poušti a potomci jejich, jak následující zpěv gradualní připomíná, vcházi v radu proti Synu Božím v Jerusalemě, aby jej na smrt vydali. Ovšem státi se tak mělo ne dle uložení jejich, nýbrž že sám Kristus Ježíš tomu dobrovolně se podvolil, jak dosvědčuje modlitba jeho v zahradě getsemanské, kterou uvádí druhý zpěv slovy vám povědomými: »Otče, je-li možno . . .«

Touto smrti vykupitelskou měl si Kristus Ježíš zasloužiti království své duchovní, a proto zajisté sama Prozřetelnost božská tak to řídí, že Kristus Pán při své poslední cestě do Jerusáléma jako král vítán a oslavován jest, jakž vypisuje sv. evangelium. Však nevěren byl onen lid Králi svému a po pěti dnech již neurvalým »ukřižuj« jej na smrt žádal. Nuže, v čem pochybili druhdy židé, to napravití máme nyní my křesťané; k živější toho připomínce žehná Církev sv. pro nás, jakožto lid Kristův, ratolesti, s nimiž Vykupiteli svému vstříc vyjítí máme, přinášeje inu v obět, co tím jest naznačeno, totiž výkvěty dobrých skutkův. I vyprošuje nám milosrdenství od Boha, jakožto členům Círky Kristovy, archou Noemovou naznačené, abychom, kráčeje za božským Vůdcem svým, jako židé za Mojžíšem, zasloužili si vejiti do slávy věčné ve společenství kůřův andělských i všech nebesanů, s nimiž bychom pak neustávali provolávati mu: »Svatý, svatý, svatý Hospodin Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy jeho. Hosanna na výsostech. Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně. Hosanna na výsostech!«

Na to následuje pět modliteb, v nichž duchovní význam a účel toho žehnání jest naznačen. Svolává totiž Církev sv. požehnaní Boží na ty ratolesti, aby staly se nám ochranným i pomocným prostředkem, jako byla ona ratolest, kterou přinesla holubička Noemovi; aby skrze ně odvráceno bylo všeliké neštěstí od příbytků, kam přineseny budou, zvláště však aby byly stálým slavnostním znamením vítězství Ježíše Krista nad knížetem temnosti. Jakož pak ona ratolest po potopě byla známkou usmíření Boha, (prosí Církev sv.) kéž to požehnaní Boží

tuto svolávané všem lidem ku spasení prospěje a což podobenstvím naznačeno, kéž dosažením vítězství nad nepřítelem a získáním si milosrdenství Božího se naplní skrze Ježíše Krista Pána našeho.

Vznešený tedy účel má Církev sv. při tomto obrádu, totiž aby nám milosř, pomoc, požehnání a spásu na Kristu Ježíši vyprosila; jen my sami také hleděti musíme, bychom se té přímluvy Církve sv. hodni stali. A proto jako vůně kadidla, jimž ratolesti se okuřují, tak kéž pozvídá se myšlení srdce našeho k Bohu, a jako kněz vodou svěcenou ratolesti ty kropí, tak posvěcujeme všechny zámysly a žádosti své Bohu, aby, jak dále Církev sv. se modlí, všechno jednání naše jako ta roucha zástupů přispělo k úpravě cesty spravedlnosti, po kteréž bychom za Kristem ku spasení svému kráčeli.

2. Ratolesti takto požehnané rozdáva kněz věřícím za zpěvu antifon, připomínajících oslavu, která děla se Ježíši Kristu od pacholat židovských, provolávajících mu: »Hosanna;« v následující pak modlitbě vybízí Církev sv. věřících, aby s oddaností a zbožností oněch zástupů zúčastnili se v oslavování Ježíše Krista a tak ve zásluhách jejich podílu měli. A skutečně také hned zařizuje se průvod s ratolestmi, k němuž vybízí kněz slovy: »Pokročmež v pokoji!« načež zpěváci odpovídají: »Ve jménu Páně!« A celý zástup věřících, jako druhdy z Jerusálema, vychází za hlaholu zvonů ven z chrámu, o kterémž průvodu křesťanském dí sv. Jan Zl.: »Ne z je .noho města přicházíme dnes ke Kristu; nikoliv jen z Jerusálema, nýbrž tisícové z celého světa se všech stran jdou mu vstříc. nedržíce v rukou (jen) palmy (ratolesti), ale i almužny, lásku, ctnosti, posty, modlitby a jiné výkony nábožnosti Kristu Pánu obětující.« V těchto slovech Světce naznačen jest význam toho průvodu církevního, jenž ve jménu a k oslavě Ježíše Krista se děje, pročez také v čele jeho nesen kříž; jakož pak kněz osobu Ježíše Krista představuje, tak i řada dítek se zpěváky v předu a věřící kráčející za knězem, připomínají zástupy, které Kristu Pánu z Jerusálema vstříc vyšly a jej slavným způsobem sprovázely, jichžto zpěvy i při průvodu církevním se pějí.

Nemusím snad ani podotýkati, že v tomto průvodu všichni přítomní věřící účastenství bráti mají, aby tak veřejně se osvědčili býti pravými vyznavači Ježíše Krista, jehož v životě svém všudy, s horlivostí, oddaností a bez ostychu následovati jsou hotovi. Ano, průvodem tím okázati mají věřící, že právě v tom hledají přednost, mohouce hlásiti se ke Kristu, svému vítězoslavnému Vůdci a Vykupiteli, což náznačují ty ratolesti v rukou jejich. Kéž by tedy křesťané vždy s pravou hrdostí povědomi si byli vítězství, jehož pod praporem Ježíše Krista se jim dostalo, pak zajisté nebylo by tolik vlažných a stydlivých křesťanů, kteří téměř netroufají si ke Kristu a ke sv. Církvi jeho se hlásiti, obávající se úšklebků toho bezvěreckého světa. Kristus zvítězil nad ďáblem, nad světem, nad smrtí; my jsme vítězné vojsko jeho. Proto vzhůru ta znamení vítězství našeho, požehnané ratolesti, a s Církví zbožně zapějme: »Požehnaný, jenž se here ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!«

Když průvod zpět se vrátil, tu do vnitř chrámu vstupují nejprve toliko zpěváci, kdežto kněz s lidem zatím zůstává před zavřenými dveřmi chrámovými v předsíni. Tak zavřena byla druhdy ta brána nebes lidstvu a nikdo ani z lidí, ani z andělů nebyl s to otevřiti ji, dokavad

nepřišel přislíbený Spasitel, jehož oslavuje Církev sv. zpěvem, střídavě od kněze i zpěváků konaným, tohoto obsahu: »Sláva, chvála i čest buď tobě Kriste, Králi, Spasiteli, jemuž uslechtilá mládež zbožné hosanna pěla. Ty jsi král israelský, z rodu Davidova, tebe sbor nebešťanů chváli i smrtelný člověk s celým tvorstvem. Lid židovský s palmami tobě vstříc vyšel, s modlitbou i zpěvy hle, my tu před tebou stojíme. Onino chvalozpěvy tobě pěli před tvým utrpením, my oslavujeme tebe, Krále panujícího. Milá byla ti oslava oněch, nechť obliby nalezne před tebou i pocta naše, Králi dobrotivý a milostivý, jenž miluješ vše, co dobré jest.« Po skončeném zpěvu zaťuká kněz třikrát křížem na dvěře chrámové, které ihned se otevrou na znamení, že křížem Kristovým nám přístup do nebe zjednan byl; a jako bychom božského Vůdce svého tam následovali, zpěvem ho oslavujeme jako tehdy, když do sv. města vcházel. Ó kěz bychom skutečně jednou následovati mohli Krista, Vykupitele svého, do slávy nebeské, čehož dostane se nám zajisté, přidržíme-li se ho vždy věrně v životě tomto.

Následuje potom mše sv., při níž zpívají se pašije o utrpení a smrti Ježíše Krista. Mezi pašijemi zhasínají se svíce na oltáři, neboť ten, jenž jest světlo světa, vydán jest na smrt, nad kterouž zlobou nepřátel Ježíšových truchlí Církev sv. Než jak srovnává se tato trudná připomínka s tím slavnostním průvodem právě ukončeným? Jak tu pojednou ono radostné hosanna vyměněno za urputné volání: »Ukřížuj, ukřížuj ho!« Jak liší se ty zelené ratolesti od kříže, jak ty květiny od trní! Před chvílí připomínáno nám, jak stlali mnozi roucha svá Ježíšovi na cestu, a hle, tu v pašijích již slyšíme, že Kristus ze svých rouch svlečen a o ně metán los. Jak srovnává se tato dvojí připomínka při jedné téměř pobožnosti? Nejpříhodnější na to odpověď nám dává sv. Bernard, an dí: »Procesi zajisté ukazuje slávu, pašije však zármutek; procesím radost nebeská vyobrazena, pašijemi k ní ukazuje se cesta. Jestliže jsi, křesťane, při procesi uvažoval, kam spěchatí máme, uč se při pašijích, kudy tam dostati se lze. Neboť přítomné soužení, toť cesta života, cesta ku slávě, k příbytku a ku vlasti; toť cesta ku království nebeskému.« Amen.

---

## Na velký pátek.

*Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa  
pněla! Pojďte, pokořte se. (Zpěv církv.)*

Dokonali jsme dojemný a významný obřad; obraz Ukřížovaného jest odkryt a ku vroucímu uctění vystaven: a toť právě jest střed veškeré dnešní bohoslužby. V době svatopostní častěji připomínalo Písmo sv. křivdy a bezpráví, jichž zakoušeti bylo Kristu Ježíši od zarputilých fariseů; dnešní den však jest nám připomínkou, kam až dovedla to zlost jejich. Ježíš, Spomočník a Dobrodinec lidstva, odsouzen k smrti, a to k nejpoutnější, nejbolestnější smrti kříže. Odhaluje proto Církev sv. dnes obraz Ježíše ukřížovaného, a stavíc nám jej před oči, ku vroucímu uctění vybízí nás slovy:

»Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla! Pojdte, pokořme se!« Význam i žádoucí účinek toho obřadu dnes připomenu; ty však, Ježíši ukřižovaný, správej slova má milostí svou ku spasitelnému povzbuzení našemu.

Jaký význam mival druhdy kříž ve starém věku? Bylo to znamení nectné, způsob smrti nejpotupnější; avšak nevyzpytatelná jest Prozřetelnost božská: Kříž zachován byl nám jakožto jediný zbytek z ráje, jako záruka milosrdenství Božího. Písmo sv. zajisté, připomínajíc štipení ráje, dí, že »vyvedl Bůh dřevo čili strom života uprostřed ráje i dřevo vědění dobrého i zlého.« (I. Mojž. 2, 9.) S tohoto druhého stromu lidé jedli proti záповědi Hospodinově a ztratili ráj, propadli smrti -- zmizelo jim to »dřevo života« a vícekrát ho neuzřeli. Nešťastnému polomstvu Adamovu zůstal ten strom života neznámý. Však k tomu stromu pojilo se příslibení Boha nejvyš milosrdného, již v ráji učiněné, že pošle Vykupitele, který potře hlavu hada pekelného, vysvobodí z jeho moci pokolení lidské a naději na život věčný mu přinese. Jako na stromě poznání dobrého i zlého vyrostlo ovoce smrti pro neposlušné lidstvo, tak lidstvu kajícimu vzrůstí mělo ovoce naděje a spásy na novém dřevě života, a dřevo to byl kříž Ježíšův.

Čím více blížila se doba příchodu Mesiášova, tím zřetelněji označován byl tento prostředek spásy. Tak se stalo již v čas putování lidu israelského po poušti, kdež na ochranu proti jedovatým hadům poručil Hospodin Mojžíšovi udělati hada měděného a položití na znamení (kříže), řka: »Kdož by uštknut jsa, pohleděl na něho, živ bude.« (II. Mojž. 21, 8.) Později skrze proroky připomínal Bůh častěji na Mesiáše, v němž naděje spásy a života věčného jest složena. Ale jedni předobrazení a prorocství tomu nerozuměli a druzí toho nedbali; a tak dřevo života nového, dřevo kříže, zůstávalo neznámo. To naznačuje Církev sv., když jen se strany oltáře kříž poněkud od svrchu odkrývá, a jakožto prostřednice mezi Bohem a lidmi volá: »Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla!« Lid křesťanský ovšem chápe již význam toho, a proto ochotně odpovídá: »Pojďte, pokořme se!« Toť první odhalení kříže. — Většího poznání dostalo se lidu israelskému, když z úst samého Ježíše Krista slyšeli, že za spásu lidstva povýšen musí býti Syn člověka; až i konečně tak se stalo. Na Golgotě zaražen kříž a na něm mezi nebem a zemí rozpjat visí Ježíš Kristus, celá příroda pak podivuhodnými úkazy jakoby do šírého světa volala: »Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla!« Zkroušené vyznání činí setník pode křížem, řka: »Zajisté Syn Boží byl tento,« a lidé, vidouce to, co se děje, v prsa se bili. To představuje nám Církev sv. druhým odhalením kříže, když kněz, postoupiv na levé straně před oltář, pravou částku kříže odkrývá. — Když pak hlasatelé slova Božího, milostí Ducha sv. osvěceni, počali zvěstovati zákon Ježíše Krista a »po vši zemi rozešel se zvuk jejich a do končin okrsku země slova jejich« (Řím. 10, 18.): tu spadla úplně ta rouška dřevo života zakrývající a po širém světě zavzněl hlas Církev Kristovy: »Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla!« A všichni národové odpovídají s pokornou zbožností: »Pojďte, pokořme se!« A to jest třetí odhalení kříže, které kněz koná uprostřed oltáře, ukazuje kříž zcela odkrytý.

Dřevo života kletbou hříchu uvařené zazelenalo se opět a se všech stran hrne se k němu lidstvo, aby s toho stromu natrhali sobě ovoce života věčného. Však povšimněte si také při tom, nejmilejší, jak mnoho to stálo, aby spásy lidstvu se dostalo! Hle, na tom dřevě kříže dožal se, dokrvácel Syn Boží. »Popatř, ó člověče,« volá sv. Bernard, »viz svého trpícího Spasitele! Hlava jeho, nebeským duchům hrozná, ach, jak rozryla ji koruna trnová! Tvář jeho krásná před syny lidskými, ach, jak zohavily ji výplivky židovské! Oči jeho jasnější nad slunce, jak hodinou smrti uhasly! Uši jeho, které jen zpěvy andělské slýchaly, jak uraženy jsou rouháním hříšníků! Ústa jeho, která anděly poučovala, jak trpce žlučí a octem byla napájena! Nohy jeho, jichž podnožky uctíváme, jak bolestně ke kříži byly přibity! Ruce jeho, které jednou nebe tvořily, jak mučnický na kříž jsou rozpjaty a železnými hřebíky probodány! Tělo jeho zraněno, bok jeho kopím proklán; a což ještě říci mám? Nic nezbylo mu neporušeno, leč jazyk, aby za hříšníky se modliti a milenou matku svému miláčku odporučiti mohl.« Ó slyš a pozoruj, křesťane: Nic nezůstalo na Ježíši zdravého nežli jazyk, a to proto, aby za hříšníky se modlil. Může-li býti větší lásky, většího milosrdenství? Kdyby byl toliko mlčky snesl všechno to bezpráví, byli bychom obdivovali se jeho statečnosti; že však za své úhlavní nepřátele, za ten vyvrhel lidstva před soudem Otce nebeského se přimlouvá, toť jeví vznešenost Božské jeho lásky, před kterou v nejhlubší pokore jen se klaněti musíme. K tomu také vybízí Církev sv. zpěvem svým: »Pojďte, pokořme se před ním!« Sluha církevní v tom příkladem předchází ostatním věřícím. Jakoby cítil se na Golgotě krví Ježíše Krista zkaptený a tudíž místo to za svaté uznával, zouvá, jako druhdy Mojžíš na poušti před tváří Hospodinovou, obuv s nohou svých (II. Mojž. 3, 5.) a vrhá se na kolena, aby tak jen v nejhlubší pokore přiblížil se k obrazu Ukřižovaného a zulíbal rány jeho. V té kající pokore tedy sluhu církevního následujte.

Vybízí k tomu zajisté i Církev sv. svými žalozpěvy, v nichž Bohu v ústa klade nárek nad lidem zpronevěřilým slovy těmi: »Ó lide můj, co jsem ti učinil? Aneb v čem zkormoutil jsem tebe? Odpověz mi!« Když slyšíte, křesťané, hlasy ty, nezdá se vám, že takto k vám volá Ježíš s kříže? Stěžoval si druhdy Bůh na odbojný lid israelský, ale horší i trestuhodnější bylo by provinění, kdyby tak nařikati si měl Kristus Ježíš na zpronevěřilce mezi křesťany. »Že vyvedl jsem tě ze země Egyptské,« vytýká Bůh lidu nevěrnému, »proto připravil jsi kříž svému Spasiteli!« I tebe, křesťane, vyvedl Bůh vodou křtu sv. z otroctví ďábla, a čím ty jsi se odměnil svému Osloboditeli? Častěji snad než ten lid israelský na poušti zprotivil jsi se proti Hospodinu, odpíral's přikázáním jeho, slovy i skutky jsi povstal proti Kristu i Církvi jeho, ano chováním svým jsi znovu připravoval kříž a na něj přibíjel svého Vykupitele! Po čtyřicet let divotvorně krmil Bůh lid israelský na poušti, až i uvedl ho do země zaslíbené; a hle! v té zemi, oplývající požehnáním Božím, vztýčili nevděčníci kříž pro božského svého Dobrodince. A nedopouštějí-li se křesťané podobného nevděku? Komu jinému máme děkovati za zachování své na té poušti života pozemského, ne-li Ježíši Vykupiteli svému? On zajisté připravil nám chléb zázračný, mannu nebeskou v nejsv. Svátosti oltářní; avšak mnozí křesťané, žel Bohu, říkají jako židé: »Znechutil se nám pokrm ten.« I zhrdají

hostinou Ježíše Krista, neb svatokrádežně ke stolu Páně přistupují. Jaká to urážka pro našeho Spasitele! »Ach, co více byl bych měl učiniti,« volá k nám Kristus s kříže, »a neučinil jsem? Jako vinici štipil jsem tebe, přijav tě do Církve své, a jak jsi se mně za vše odměnil? Že byl jsem tvým ochrancem, ty's mne sužoval; že jsem se stal tvým vysvoboditelem, úhlavním nepřátelům jsi mne zradil; že spomocníkem a vůdcem tvým jsem býti chtěl, ty's soudu nespravedlivému mne vydal; já vinem spasení tě napájel a ty's mně připravil žluč a ocet; já proti nepřátelům tvým tě hájil, a ty's bil třtinou hlavu mou a políčkoval jsi mne; já tobě dědictví království nebeského zjednal, a ty's korunu trnovou vsadil na hlavu mou. Já povýšil jsem tebe milostí svou a ty's na kříž přibil mne a nepravostmi svými denně rány mé obnovuješ. Ó lide můj! Ó lide můj! čím jsem si toho zasloužil?«

Tak volá Ježíš ukřížovaný a nelekáte se toho obvinění? Hle, nejbolestnější, nejpotupnější smrt kříže podstoupil, aby vykoupil vás, a vy neměli byste pro tohoto největšího Dobrodince svého ani známky úcty, lásky a vděčnosti? S Církví zvolte před křížem Ježíšovým: »Kříž tvůj svatý, ó Ježíši, uctíváme, a sv. vzkříšení tvé velebíme a oslavujeme; neb hle, s toho dřeva kříže vzešla útěcha i radost všemu světu. Bože, smiluj se nad námi!« S důvěrou přistupujme k tomu kříži Ježíšovu, neb on zaručuje nám milosrdenství Boží; na něm spočívá nejvzácnější obět smírná. Ježíš na kříži rozpjat. ruce své po nás vztahuje, hlavu svou k nám sklání, srdce své nám otvírá: vše obětoval Ježíš za spásu naši: »Ó lide můj,« volá s kříže, »co více byl bych měl učiniti a neučinil jsem?« — Ó Ježíši náš, kdož ocení s dostatek lásku tvou? Nezbylo, co bys více mohl činiti pro nás; s vroucí vděčností líbáme tvé sv. rány, uctíváme tvůj sv. kříž; dopřej, ať stane se nám znamením spásy naší. Amen.



## Hod Boží velikonoční.

Ježíše hledáte Nazaretského, ukřížovaného; vstalt jest, není ho tuto. Aj místo, kdež jej byli položili. (Mat. 16. 6.)

Co dnešní sv. evangelium nám připomíná, počala slaviti již včera Církev sv. Se zbožnými ženami, jež Ježíši Kristu v životě i po smrti jeho vděčnost svou osvědčovali neustávaly, přivedla i nás Církev sv. ke hrobu Ježíšovu a tu z úst andělských uslyšeli jsme radostnou zprávu: »Nebojte se! Ježíše hledáte . . .« I posílá anděl ženy, aby pospíšily pověditi toho i učeníkům Ježíšovým, že stalo se, jakož byl božský Mistr předpověděl jim. Ovšem důležitá to zpráva, na níž zakládá se víra křesťanská, v níž spočívá spása všeho lidstva; a proto při ní zavzněl hlahol zvonů, aby do širého světa všemu stvoření zvěstováno bylo: »Vstalt jest Kristus, Spasitel náš; dokonal dílo vykoupení lidstva; vstal z mrtvých jako vítěz nad smrtí a nad peklem: jemu česť a sláva na věky!«



V slavnostném průvodu k počtě vzkříšeného Vykupitele zřízeném, zúčastňují se všichni lidé všech stavů a všeho stáří bez rozdílu; nebo všichni pokud pravými katol. křesťany jsou, přičiňují se oslaviti svého Vykupitele a svou oddanost mu při té příležitosti osvědčiti. Jest to zajisté největší slavnost v Církvi katolické, vznešenější, jak sv. Řehoř Naz. dí, »nade všecky slavnosti.« A protože spasitelné bude pro nás, abychom uvážili: Kdy a jak koná Církev sv. slavnost vzkříšení Páně.

1. Slavnost křesťanské velikonoce sáhá ovšem až do časů apoštolských; ale ne vždy stejnou dobou všude se slavila. Křesťané východní valným počtem ze židů na víru obrácení řídili se obyčejem židovským, u nichž slavnost velikonoční konala se v ten den, na který připadal úplňk po 14. dnu měsíce Nisanu, ať to byl kterýkoliv den. Však Církev římská držela se toho pravidla, že slavnost vzkříšení v neděli se konati má, jelikož dle Písma sv. Pán Ježíš »ten den po sobotě« z mrtvých vstal. Spor o určení dne pro slavnost velikonoční dlouho se vedl mezi křesťany východními a západními, až konečně na sněmě Nicejském ustanoveno bylo pro veškerou Církev, že slavnost tato konati se má vždy tu neděli po úplňku následujícím po jarní rovnodennosti; kdyby pak úplňk zrovna na neděli připadl, tedy že velikonoce slaviti se mají v neděli přístí. Tak ustáleno jest nezvratné pravidlo, spolu pak i odvarováno tomu, aby slavnost křesťanská nespádala na jeden den s velikonočí židovskou, a nikdo aby v omyl uveden nebyl, jakoby velikonoce naše byly jen slavnost od židů zděděná. Oni zajisté připomínají si toliko osvobození své z Egypta, my však tímto hodem Božím vykoupení světa oslavujeme.

a) Jsou tedy velikonoce křesťanské co do času slavení svého poněkud měnivé, vždy však připadají v dobu jarní; a to má i důležitý význam duchovní. Slavímeť zajisté tento hod Boží k počtě Dárce života, jakožto slavnost vítězství života nad smrtí. Proto zvolen jest k tomu čas, kde zlomena jest moc zimy; země probouzí se ze svého spánku, stromové a křoví počíná pučeti, háje a role ozývají se zpěvem ptactva: všude nastává nový ruch, nový život. A tak diti se má u nás z vůle Boží i v ohledu duchovním. Škůdce pekelný oklamal prarodiče naše, a když uposlechnuvše rady jeho zhřešili, tu v pekelné škodolibosti zplesal zloboh ten, že na nešťastné lidstvo uvalena bude záhubná smrt. Však neměla vítězství slaviti zloba ďábelská; pokleslého lidstva ujímá se milosrdenství Boží: v Prozřetelnosti božské ustanoveno, potřiti hlavu hada pekelného a zmařiti zlořádné zámysly jeho. K tomu cíli přišel Syn Boží, jenž podstoupil sice pokutu hříchu, ale z hrobu povstává jako vítěz nad ďablem i úklady jeho. Zrušeny jsou následky kletby Boží; lidstvu smrti propadlému z hrobu Ježíšova vzhází život nový, život, jenž smrti již nemá se co báti. Ježíš, Vykupitel náš, vstává z hrobu jako vítěz nad smrtí, jako Dárce života věčného. Ortel spravedlnosti božské sice proveden, avšak zmírněn milosrdenstvím jeho. Potomci Adamovi zakoušejí sice smrt jako pokutu hříchův, avšak Vykupitelem získán jim život nový. Vzkříšením Ježíše Krista ztrácí tedy smrt hrůzu svou; nebo »jakož v Adamovi všichni umírají, tak i skrze Krista všickni obživeni budou.« (I. Kor. 15, 22.) A tak slavnost dnešní jest i radostnou

připomínkou budoucího vzkříšení našeho, jest to slavnost obnovené nesmrtelnosti. A to hlásá nám vítězný prapor vzkříšeného Ježíše Krista.

b) Slavnost velikonoční ustanovena až na dobu po jarní rovnodennosti, tu kde tma již ustupuje světlu, noci se krátí a dne přibývá, což neméně významno jest pro duchovní život, který Ježíš Kristus založil mezi věřícími svými. Ježíš Kristus vstává z hrobu jako vítěz pravdy nad bludem a nevěrou. »Otevrou se oči vaše« (I. Mojž. 3. 5.), sliboval svědce pekelný, a když podařil se mu úskok u prarodičů, pod jménem osvěty šířil blud a temnotu nevěry u jich potomstva. »Tma přikryla zemi a mrákota národy,« stvrzuje prorok Isaiáš (60, 2.); jedině národ israelský udržoval jiskru pravé víry. Však i tu zastírali počal mrak bludu farisejského, tak že když objevilo se »Světlo světa,« Kristus Ježíš, když on hlásati počal učení, jež s nebe přinesl, vrhli se na něho onino synové temnosti, slova jeho překrucovali, učení i skutky jeho podezřívají a lid od něho odvrátili hleděli, až konečně i násilím utlumiti ustanovili to Světlo pravé, přišedše zajmouti Ježíše v zahrádě Getsemanské, kterýžto úmysl jejich vytýká jim Kristus řka: »Toť jest hodina vaše a moc temnosti.« (Luk. 22, 53.) A zradovali se ti synové nevěry, když zhasinati uzerli to Světlo nebeské tam na Golgotě; ano i ty tmy, jež rozhostily se při smrti Ježíšově po vsi zemi, jakoby vítězství své slaviti chtěly nad světlem; i to slunce v žalu halilo tvář svou. Však na krátko jen trvalo to domnělé vítězství temnosti; v neděli ráno ještě před svítáním v záři jasné snáší se anděl s nebe, aby odvalil kámen ode dveří hrobových, a Ježíš oslaven vstává z hrobu jako vítěz světla věčného a do širého světa volá: »Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude míti světlo života.« (Jan 8, 12.)

A tak slaví Cirkev sv. velikonoce jakožto vítěznou slavnost víry nad bludem a nevěrou, jakožto slavnost světla nebeského nad temnotou pekla. Proto pod prapor Kristův hlásá se všichni, kdož víry jeho se drží: proto ně jest slavnost tato i radostným vítězstvím křesťanství nad bludem pohanským, nad nevěrou farisejskou a nad nevěrou novověké falešné osvěty. »Nevstal-li Kristus z mrtvých,« píše sv. apoštol národů, »marné jest kázání naše, marná i víra naše.« (I. Kor. 15, 14.) Sám Ježíš Kristus na své z mrtvých vstání se odvolává jako doplnění díla svého, jako na důkaz, kterým potvrzeno bude jeho učení; vzkříšením Páně vyvráceny měly býti i všechny námitky proti němu: tu slaviti měla pravda učení Ježíšova vítězství, a to zastkvělo se v té záři nebeské, kterou Kristůs obkliččen z hrobu povstal. K zemi poražení jsou sluhové nevěřících odpůrců Ježíšových a povstavše na útěk se dávají, aby donesli pánům svým děsnou zprávu, porážky a vyvrácení bludů jejich. Tak přebahjí mraky temnoty před vycházejícím sluncem. A nebeští hlasatelé vítězství Ježíšova zvěstují zbožným ženám i nám: »Ježíše hledáte Nazaretského . . . Kdož osmělil by se ještě odpirati Kristu, v pochybnost uváděti jeho učení? Prapor víry naší, kříž Kristův, vztýčen již na nejuvzdálenějších končinách země, všichni národové hlásá se ke Kristu, Vykupiteli svému; jen hříšná nadutost tak zvaných svobodářů Kristu staví se na odpor. Poznáváme dobře v tom odporu dílo knížete temnosti, a ti nevěřící svobodomyšlníci, toť jeho náhonci. Světlo víry Kristovy slaví dnes vítězství nad bludem, nevěrou a pověrou; a kdož pravým katolíkem, neotálí přihlásiti se ku praporu Kristovu. A k tomu také svolává

Církev sv. věrné ditky své o slavnosti vzkříšení Paně, jež přičiňuje se konati obřadem co nejvelebnějším. A v čem záleží tento?

2. Stačí, když vám jen v krátkosti připomenu ještě jednou tu pobožnost, kterou jsme včera dle návodu Církve sv. vykonali. Vše připraveno tu slavnostně a sluha církevní rouchem bílým přioděn přistupuje ku hrobu Božimu; však dříve než vlastní slavnost vzkříšení započne, hledí Církev sv. ještě spasitelné myslénky vzbuditi v srdcích věřících. I pobádá proto ke zbožnému rozjímání, kdo že do počívá v tom hrobě: Syn Boží, jenž pro spasení naše člověkem učiněn byl a smrt kříže podstoupil; ten zástupce člověčenstva vytrpěl trest uložený a učinil Bohu zadosť za vinu lidstva. Nyní pak klade mu Církev sv. v ústa žalm 56., v němž doprošuje se pro nás milosrdenství Božího, jmenem naším volá: »Smiluj se nade mnou, ó Bože, smiluj se nade mnou: v tebe doufá duše má.« I vyjadřuje důvěru svou v Boha, jenž na zmar přivádí úskok nepřátel a milosrdenství prokazuje doufajícím v něho, tak že radují se z vykoupení svého. A nejvznešenější toho doklad připomíná ihned Církev svatá, když v připojeném veršiku pěje: »Při mrtvých vstání tvém, Kriste, alleluja! Necht' nebe i země se veselí, alleluja.« I prosí Církev sv. v následující modlitbě, aby Bůh za příčinou z mrtvých vstání Ježíše Krista nám milost svou k duchovnímu našemu vzkříšení poskytnouti i zachovati ráčil, »abychom, jako Kristus z mrtvých vstal skrze slávu Otce, tak i my v novotě života chodili.« (Řím. 6, 4.) Toť také pravé ovoce této slavnosti; z té příčiny vybízí svatý apoštol v epístole, »abychom vyčistili starý kvas« a Církev sv. také již v době svatopostní svátost pokání jakožto nejvhodnější přípravu ku slavnosti dnešní nám odporoučela. Jen kdo s Bohem smířen, pocítí také pravou útěchu slavnosti velikonoční.

Snaží se však Církev i veřejnou poctu připraviti vzkříšenému Ježíši Kristu; k tomu cíli běže sluha církevní nejsv. Svátost oltární v monstranci do rukou a hlasem povznešeným pěje: »Vstal jest této chvíle ctný Vykupitel!« Veškerí věřící vrhají se před nim na kolena, zbožný zpěv, slavnostní hudba a hlahol zvonů rozhlašuje čest a chválu jeho. Než jakoby ty zdě chrámové těsný byly, vychází slavnostní průvod zbožných věřících ven z chrámu, aby před celým světem Ježíše Krista za svého Vykupitele prohlašovali a oslavovali. Jest to průvod v pravdě vítězný; vše koří se světa Spasiteli a kdož jsou věrní vyznavači Kristovi, neštítí se při této slavnosti veřejně Krista Ježíše jako svého Pána a Vykupitele uctívati. —

Po navrácení do chrámu zanotuje kněz chvalozpěv ambroziánský: »Tě Boha chválíme;« nebo komu přináležej všechna chvála i dík z toho vykoupení našeho, než Bohu nejvyšší milosrdnému? Pročez děkujeme mu, prosíme při tom také, aby, jakož dopřál nám podílu mítí v té slavnosti pozemské, tak i nebeských radostí nás učinil hodný. — Ovšem že nemůže srdce naše při té radostné slavnosti Syna Božího zapomenouti na božskou jeho Rodičku; nebo jakož s ní jsme lkali pod křížem Ježíšovým, tak nyní s ní sdíleti chceme radost posvátnou. Končí proto Církev sv. pobožnost tu zpěvem mariánským: »Vesel se nebes Královno, Alleluja!« a v přímlovu její odporoučí všechny věřící.

Uposlechnuvše tedy vyzvání Církve sv. slavnostným způsobem oslavili jsme tu radostnou památku vzkříšení našeho Vykupitele. A právem zajisté ku pobožnosti této povzbudila a svolala nás Církev sv.; nebo jak sv. Řehoř dí: »Z mrtvých vstání našeho Vykupitele i naše slavnost byla, poněvadž nás tím k nesmrtelnosti zpět uvedl. Však ve slavnosti té i andělé a ostatní oslavenci s Královnou nebes účastenství brali, jelikož Kristus pro nebe nás povolav počet nebešťanů rozmnožil;« kteréžto odůvodnění Světcovo aby s milostí Ježíše Krista na nás všech se vyplnilo, z plna srdce volám: Staň se tak, ó Pane! Amen.



## V pondělí velikonoční.

A stalo se, když seděl s nimi za stolem,  
že vzal chléb a dobrořečil a lámal a  
podával jim. (Luk. 24. 30.)

Vzkříšení Páně mělo konec učiniti zármutku, v který pohříženi byli při smrti Ježíše Krista všichni věrní jeho vyznavači; proto postaral se Kristus Pán, aby radostná zpráva o jeho z mrtvých vstání rychle se rozšířila. Poslové nebeští očekávali u hrobu zbožné ženy, aby jim zvěstovali, že Ježíš z mrtvých vstal, s kterýmžto návržím odesílají je k učeníkům a ostatním věřícím do Jerusálema; ano sám Ježíš Kristus zjevil se pláčící Magdaleně a jak dnešní evangelium vypravuje, připojil se i k truchlícím učeníkům, jdoucím do Emaus, řeči svými potěšil i rozehrál srdce jejich; na důkaz pak, že není třeba více poddávat se zármutku, v němž ani jídlo nechutná, svolil zůstat s nimi v Emausích a povečeřeti. »A tu stalo se, když seděl . . .«

Dle příkladu Ježíše Krista chová se i Církev sv., vybízejíc nás o slavnosti velikonoční ku svaté radosti; k tomu směřují všechny pobožnosti, všechny obřady tohoto hodu Božího. Velebnou slavností sobotní o vzkříšení Páně rozradostněno zajisté srdce naše; slovy Písma sv. a modlitbami církevními, večera i dnes konanými, obrácena mysl naše ke Kristu Spasiteli a posvátnými city naplněna. Však i tělo naše podílů bráti má v radosti té, a proto Církev, chtějíc i v tom ohledu potěšiti a obšťastniti nás, žehná pokrmy naše, jakož i Kristus Ježíš v Emausích vzal chléb a dobrořečil. Toto dobrořečení Ježíšovo zajisté nejen velebnou 'Svatost' oltářní nám připomíná, ale spolu jest i odůvodněním toho obřadu, jímž Církev katolická pokrmy žehná, což jmenovitě činí o hodu Božím velikonočním. Proč a které pokrmy tu obzvláště žehnány bývají, s pomocí Boží vyložím.

1. Pokrmy žehnati není obyčej snad v novější teprve době v Církví katol. zavedený; naopak, zbožní lidé již od té doby, co poznali, jak uškodilo jim to zapovězené ovoce v ráji, před požíváním pokrmů prosivali Boha, aby jim je požehnal a užitečnými i prospěšnými učinil. O tom mnohé doklady nalézáme v Pismech sv., jako na př. o Melchisedechovi, Jobovi atd. I v zákonu Mojžíšovu předepsány byly jisté modlitby, kterými pokrmy se žehnávaly; a co všeobecně

uznáno za povinné a prospěšné, nezavrhla ovšem ani Církev sv. Avšak proč právě o hodě Božím velikonočním dávají si věřící pokrmy své žehnati?

a) Staří křesťané s velikou přísností zachovávali půst, zdržující se pokrmů masitých, jakož i mléka, másla a sýra. Slavností velikonoční byl půst ukončen; avšak ani pak neosmělili se pokrmů těchto požívati, dokud by požehnáním církevním posvěceny nebyly. Tak vyjadřovali kající pokoru svou, že při své hříšnosti nebyli by hodni přijímati jakýchkoli darů z rukou Božích, kdyby On v milosrdenství svém nad námi se nesmíloval. A zda-liž my hodnější jsme předků svých? Ach bohužel! svědomí naše obviňuje nás, že my daleko ještě za nimi stojíme v horlivosti a spravedlnosti křesťanské, a že nám mnohem více potřebí jest zapírání sebe a krocení žádostí zlých; byť tedy zákon postní zmírněn byl a pokrmy druhy zapovězené nám i v čase postním jisti dovoleno bylo, žehná je Církev sv. v obřadech svých právě o tom hodě velikonočním, aby tím důtklivěji k mysli nám přivodila, že vše požehnání jen Kristu, Spasiteli svému, co děkovati máme.

b) Ovšem však požehnání Božího hodnými se osvědčiti máme a k tomu také vybízí nás i to žehnání pokrmů, abychom jich nejer. s vděčností k Bohu, ale i také patřičně používali, vystříhajíce se vsí nestřídmosti. »Hleďte, aby nebyla obtížena srdce vaše obžerstvím« (Luk. 21, 34.), volá k nám Kristus Ježíš, v jehož jménu požehnání to se děje, a dovoleno-li vám požívati těch pokrmů. nezneužívejte těch darů požehnaných! — Ano, to požehnání Církev má stále připomínati nám, že vše, co máme i čeho požíváme, jen z dobroty a milosrdenosti Boží jsme obdrželi, a to pro zásluhy Ježíše Krista. Jakož tedy žehná Církev sv. pokrmy před požitím jich, i my modlitbou před jídlem a po jídle lásku a dobrotu Boží vzývejme. Bůh žádá to od nás, jak pozorujeme na Kristu, přišedším s učeníky do Emaus. »Dělal se, jakoby chtěl dále jíti,« vypravuje o něm sv. Evangelista (Luk. 24. 28.); »když však poprosili ho učeníci, zůstal s nimi a požehnal jim chleba. Prosme, modleme se i my, a Bůh poskytne i požehná požitky naše, jak zaručil nám Kristus Ježíš, jenž všeliký dar i všechno dobrodiní od Boha nám vymohl a zasloužil vykupitelskou smrtí svou.

c) Však i posvěcení dostalo se nám v Kr'istu, Vykupiteli našem, jenž z mrtvých vstav i nás k novému svatému životu povolal; a proto, jakožto pro svaté, i ten pokrm nám posvěcuje Církev sv., abychom tím na duchovní své posvěcení upamatováni byli. V tom smyslu zajisté nabádá i sv. apoštol: »Vyčistte starý kvas, abyste byli nově skropeni, jakož jste nenakvašení.« (I. Kor. 5, 7.) Nuže ohledejme, jak vypadá to v srdci našem; jest očištěno a posvěceno mocným slovem toho vzkříšeného Ježíše Krista, v jehož jménu všeliké posvěcení se děje? Nalézají-li se však v srdci našem jako ve starém hrobě zbytky nečistoty a hříchův, odstraňme kající zpovědí všechnu tu shnilotinu a neřesť, abychom, majíce pro tělo pokrm posvěcený, zasloužili si i pro duši posvátného pokrmu v nejsv. Svátosti oltární.

2. A které pokrmy žehná Církev sv. o velikonoci?

a) Především maso bývalo žehnáno ode dávných časův o hodě velikonočním, aby tak posvěcení církevního nabylo, než je věřící po dlouhé

lhůtě postní opět jisti počali; hlavně pak na památku a oslavu Beránka velikonočního dávali si křesťané světiti beránka. V tom smyslu také koná Církev sv. modlitbu žehnací nad masem, prosíc Boha, aby jako krví beránka lid israelský ochráněn byl při vyjití z Egypta, tak i nám skrze Beránka Božího pokrmy naše požehnány a posvěceny byly ke zdaru a blahu našemu. I nad pokrmy z ptactva koná Církev sv. modlitby, připomínajíc oběti Noema po potopě i oddělení čistého ptactva od nečistého skrze Mojžíše a prosí Boha, aby i ty pokrmy nám pramenem požehnání Božího se staly. Za tímž účelem žehná Církev i tuk zvířecí, mléko a sýr.

b) Druhá žehnanina velikonoční jest chléb a mazance. Nejobyčejnější pokrm náš jest zajisté chléb, proto i Kristus Ježíš za chléb prositi nás naučil; prosí tudíž Církev svatá za požehnání nejpotřebnějšího pokrmu, aby nám ho Kristus Ježíš, jako druhdy zástupčím na poušti, dání a rozmnožení ráčil. Však tento pokrm jest i obrazem toho pokrmu nebeského, který božský Dárce pro duši naši připravil v nejsv. Svátosti oltární, jak vyjadřuje, když dí o sobě: »Já jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sestoupil.« (Jan 6, 51.) A jakož tento nadpřirozený pokrm předobrazován byl mannou, chutnající jako houska s medem, tak již starí křesťanští Slované o velikonoci, kde nejsvětější Svátost oltární byla ustanovena, zvláštní chleby medem mazané si připravovali, jež i mazance nazvali. Tyto mazance dávají si věřící o velikonoci žehnati, jako obraz toho nebeského chleba v nejsv. Svátosti nám skytaného; a jako s chutí požívá každý mazance, tak vroucí touhou roztoužili se má každý pravý katolík po tom chlebu nadpřirozeném, který Kristus druhdy žehnal, lámal a podával učeníkům svým, kterýž i nám se nabízí v nejsv. Svátosti oltární. Kéž všichni vyznavači Ježíše Krista zúčastní se zde večere Páně, aby jednou i hostiny nebeské hodni se stali, začez také prosí kněz, žehnaje ty pokrmy.

c) Konečně žehná Církev sv. o velikonoci i vejce, tento obraz nesmrtelnosti. Případná to zajisté připomínka, že Ježíš Kristus, vstav z hrobu, i nás z moci smrti věčné vytrhl a nás o budoucím z mrtvých vstání ujistil. Vděčností a útěchou naplňovati musí vykoupence Kristovy tato záruka jeho; aby však nezapomněli, že za to jediné Ježíši Kristu co děkovati mají, nechávají si vejce, jakožto známku budoucího vzkříšení, ve jménu Ježíše Krista žehnati, jež pak sobě vzájemně jako dárky velikonoční věnují. K označení radostného významu bývají vejce ty rozličně barvené a rozmanitým rýsováním ozdobené. Kéž by se nám všem skrze Ježíše Krista toho jednou dostalo, co vejce ty naznačují, totiž radostného vzkříšení a blaženého života věčného! Toto přání zahrnuje v sobě také modlitba Církve sv. při žehnání vajec.

I to žehnání pokrmů dosvědčuje nám tedy lásku a péči matky naší Církve sv., která tu slavnost velikonoční nám všemožně milou, radostnou i spásanosnou učiniti hledí; kéž bychom ji tedy v tom duchu i strávili! Obzvláště pak připomínejme si ty vznešené pravdy a ta posvátná tajemství, která slavnost tato nám na mysl uvádí; s vroucí vděčností velebme tu neskonalou lásku Beránka Božího, Ježíše Krista, a obnovme v sobě ten úmysl, že ctným, křesťanským životem sebe zasvětime Bohu, abychom jednou radostného vzkříšení a slávy nebeské hodnými se stali. Amen.



# Neděle I. po velikonoci.

Všecko, co se narodilo z Boha,  
přemáhá svět. (I. Jan 5, 4.)

Smrtí a z mrtvých vstáním Páně dokonáno bylo jeho dílo vykupitelské, vítězství dobyt, spása lidstvu získána; nyní jen o to šlo, aby toho vykoupení všem lidem všech věků se dostalo, což zprostředkovati měla Církev sv., kterou Kristus Ježíš k tomu účelu založil. Spásonosný tento ústav úzce tedy souvisí s dílem vykupitelským a přední starostí Krista Spasitele našeho bylo, v apoštoliích položiti k němu základ; k tomuto království Božímu na zemi nesla se stále mysl Ježíšova, se zvláštní zálibou o něm ve mnoha podobenstvích mluvil, po svém vzkříšení pak konečně zařízení jeho provedl. Tu postaral se o celou správu Církvě své, ustanovil Petra za viditelnou hlavu její, splnomocnil apoštoly ku konání úřadu a k udílení svátostí, a připomenul jim i věřícím všem povinnosti, které aby svědomitě ku spasení svému plniti mohli, slibil jim Pomocníka, Posvětitelce a Utěšitelce Ducha sv. Toť tedy byl hlavní účel onoho 40denního pobytu Ježíšova s učeníky po jeho z mrtvých vstání; chtěl Církev svou tak zaříditi, aby věřící v ní vše ku spasení svému potřebné nalézali, a zřeknouce se světa a žádostí jeho, s pomocí Církvě v Bohu k novému posvátnému životu se rodili.

Tento úmysl Ježíše Krista připomíná nám také Církev sv. v pohodi velikonočním, které trvá až do slavnosti na nebevstoupení Páně; proto počíná tu dobu významnými slovy sv. apoštola Jana: »Všecko, co se narodilo z Boha, přemáhá svět.« (I. 5. 4.) Věřící, kteřížto na křtu sv. z Boha se zrodili a ditky Božími se stali, nemají dále otročiti světu; avšak řídíce se zákonem Kristovým, vykoupení své na sobě uskutečňovati mají. K tomu také povzbuzuje nás Církev sv. vyňatky z Písma svatého, jež v epistolách a evangeliiích těchto neděl nám předčítati dává, sestavujíc takto před očima našima obraz života křesťanského, který dle úmyslu jejího vám doličiti se vynasnažím.

1. Nejprřednější, co Ježíš Kristus žádati musel od vyznavačů svých, byla ovšem víra; proto již za veřejného působení svého o to se staral, aby posluchači jeho ve sv. náboženství patřičně vycvičeni a o povinnostech svých k Bohu, k sobě i k bližním dokonale poučení byli; nevěřícím fariseům a zákoníkům však přísně domlouval: »Když vám pravdu mluvim, proč mně nevěříte?« Jak velikou váhu kladl Ježíš Kristus na víru, z toho vysvitá, že vyslal učeníky do širého světa, aby kázali sv. evangelium všemu stvoření, a slibil, kdo uvěří, že bude míti život věčný. Tentýž účel, totiž utvrzení učeníkův a vyznavačů ve víře, má to mnohé zjevování se Ježíše Krista po jeho z mrtvých vstání. Jak důtklivě vykládá tento božský Mistr učeníkům jdoucím do Emaus Písmo sv., aby rozplasil pochybnosti jejich, a aby poznali, že vše, co od Mojžíše a proroků napsáno bylo o Mesiáši, na něm se vyplnilo; jak všemožně hledí utvrditi u víře i ostatní učeníky, aby pak ujistil jich svou osobou i svým z mrtvých vstáním, okazuje jim ruce i bok a jí s nimi; ano, k vůli pochybujícímu Tomáši opět se zjevuje a vybízí ho: »Nebudíž nevěřící, ale věřící.« (Jan 20, 27.)

Toto vše uvádí nám Církev sv. na paměť ve vyňatecích z Písma sv. v době povelikonoční. aby utvrdila i víru naši. Ano, k povzbuzení našemu předčítati nám dává i kázání dvou nejpřednějších učeníků Ježíšových: Petra a Pavla, kteří, dovolávajice se proctví Písem sv. i svědectví všech, kteří Ježíše vzkříšeného viděli, slavně prohlašují, že Ježíš Kristus jest Syn Boží a Vykupitel náš, v něho tedy že věřiti a učení jeho se přidržeti musí, kdož na vykoupení podilu míti chce. V dnešní epístole pak uvádí Církev sv. slova toho důvěrného učeníka a miláčka Ježíšova, sv. Jana, který sám vše viděl a o tom svědectví vydal, o němž i víme, že pravé jest svědectví jeho. (Jan 21, 24.) A tento korunovaný svědek Ježíšův hlavní váhu klade na víru, řka, že »ona přemáhá svět,« a »kdo věří v Syna Božího, že má svědectví Boží v sobě.« (I. Jan 5, 10.)

Ku pravému křesťanskému životu tedy především víry jest potřebí; pročez také připomíná nám dnes Církev sv., jak Kristus Pán blahoslaví ty, kteří neviděli a uvěřili (Jan 20, 29.) a svědectvím sv. Jana ku víře nás vybízí řkouc: »abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a abyste věřice život měli ve jménu jeho.« (Jan 20, 31.)

2. Byť však víra byla první, není jedinou a postačitelnou podmínkou ku spasení, ale i jiných k tomu potřebí jest prostředků ospravedlňujících, jež spolu s učením svým pozůstavitel chtěl Kristus Ježíš veškerému lidstvu. Zvoliti musil tedy strážce těchto pokladů, kteří by z nich věřícím dle potřeby rozdílili; a to učinil, když zjeviv se apoštolům u večer po svém z mrtvých vstání, řekl jim: »Pokoj vám! Jako mne poslal Otec, i já posílám vás.« (Jan 20, 21. 22.) Takto ustanovil Ježíš Kristus učeníky představenými své Církeve a odevzdal jim trojí úrad: učitel'ský, kněž'ský a pastýř'ský, aby dílo vykoupení, které on vykonal, po veškerém světě šířili. Tak jediné mohlo zprostředkováno býti to vykoupení a ospravedlnění všeho lidstva, že apoštolům a jich nástupcům, biskupům a kněžím, svěřena jest moc, obět mše sv. konati, věřícím svátostmi přísluhovati a slovo Boží hlásati i všechny věřící spravovati. K tomuto spomocnění svému odvolávajice se také apoštolové při svém úradování, žádajice, aby od věřících »za služebníky Boží a rozdávače tajemství Božích uznávání byli.« (I. Kor. 4, 1.)

Tof jest tedy podstatné zařizení Církeve Kristovy, aby věřící duchovním svým vrchnostem v poslušnosti poddáni byli a od nich jako sluhů Božích poučení a posvěcení přijímali. Tak představují to stádce Boží, jehož pastýřem jest sám Kristus Ježíš, jak nám Církev sv. v evangelium druhé neděle po velikonoci slovy samého Ježíše Krista připomíná: abychom pak jako ovce Kristovy se chovali a život pravé křesťanský vedli, vybízí nás slovy knížete apoštolů v nedělní epístole: »Nebo jste byli jako ovce bloudící, ale nyní obráceni jste k pastýři a biskupu duší svých.« (I. Pet. 2, 25.)

3. Život křesťana podroben jest mnohemu pokušení, a nepřítel spasení činí časté a rozličné nástrahy duším vykoupenců Kristových, tu nezřízenými žádostmi těla, onde opět bezprávím a zlostí lidskou; i potřebí tu statečnosti, ku které sv. apoštol nabádá v epístole neděle třetí řka: »Prosím vás, abyste jakožto přichozí a pohostinní zdržovali se od tělesných žádostí, které bojují proti duši, obcování své mezi pohany majice dobré.« (I. Pet. 2, 11. 12.) Kdež



však naleznou křesťané k tomu potřebné posily? I na to poukazuje sv. apoštol dokládaje v epístole: »Tot jest milost v Kristu Ježiši, Pánu našem.« (I. Pet. 2, 19.) A že není to lichý slib, uvádí nám Církev sv. v evangelium té neděle slova samého Ježíše Krista, jenž apoštolům sice zármutek předpověděl, však i ujistil jich pomocí svou říka: »Zármutek váš obrátí se v radost.« (Jan 16, 20.) Ano i odměnu statečnosti jejich jim zaručuje, když di: »Opět vás uzřím a radovati se bude srdce vaše a radosti vaší žádný neodejme od vás.« (Jan 16, 21.) — Vytrvalosti v dobrém jest tedy potřebí k pravému, křesťanskému životu; mnozí zajisté dobře začali, ale nesetrali: »Kdo setrvá v dobrém až do konce,« jsou slova Ježíše Krista, »ten spasen bude.« (Mat. 10, 22.)

4. »Čiň dobré« — toť tedy první heslo spravedlnosti křesťanské a pomoc k tomu i odměnu za to skytá ten svrchovaný Otec světél, od něhož všeliké dáni dobré a každý dar dokonalý pochází,« jak opětně v epístole neděle IV. slovy sv. apoštola Jakuba nám připomíná Církev sv.; avšak ani toho druhého hesla spravedlnosti křesťanské nemáme zapominati, jež zní: »Varuj se zlého!« Vystříhá toho zajisté sv. Jakub napominaje, abychom »zpozřili byli k mluvení (zlému) a ku hněvu.« Od takového znesvěcování života křesťanského, aby tím spíše uchovala nás Církev sv., uvádí nám v evangelium na mysl slova Krista Ježíše, který předpověděl, že přijde Duch svatý, aby potěšil sice dobrých, ale spolu »aby trestal z hřichu a ze spravedlnosti a ze soudu.« (Jan 16, 8.) Nuže, chceme-li zachovati spravedlnost křesťanskou, vystříhejme se vsi nepravosti, »odvrhnouce všelikou nečistotu a hojnost zlosti« (Jak. 1, 4.) a pravou horlivostí náboženskou připodobněme se těm prvním křesťanům, které sv. apoštol nazývá »počátkem stvoření duchovního«; zachovejme si to posvěcení, kterého se nám dostalo prostřednictvím Církve sv., aby se takto utužil život právě křesťanský mezi námi.

5. Nestačí zajisté toliko jméno křesťana neb pouhé poslouchání a přisvědčování ke slovům pravdy a sv. náboženství: spravedlnost křesťanská žádá skutky, jak i sv. apoštol Jakub v epístole V. neděle volá k nám: »Budte činitelé slova a ne posluchači toliko.« (Jak. 1, 22.) Tak sluší se zajisté na pravého vyznávače Kristova a člena sv. Církve, aby podle víry své byl i živ a viru svou skutky dokazoval. Jak mnozí jsou, kteří jméno křesťana nosí a Krista životem svým zapírají; zdaliž těm prospěje co, že stali se křesťany? Takových křesťanů dle jména toliko »marné jest náboženství; kdo však jest činitel skutků,« dokládá sv. Jakub, »ten blahoslavený bude ve skutku svém.« (1, 25. 26.) A blahoslavenství to zakládá se zajisté na slovech Krista Ježíše, který, jak evangelium téže neděle uvádí, učeníkům a pravým vyznávačům svým zajistil milost, pomoc a požehnání Otce nebeského, říka: »Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.« (Jan 16, 23.) Ve skutech podle zákona Krista Ježíše konaných osvědčujeme svou k němu oddanost a lásku, které nenechá Bůh bez odměny; pročež ve všech svých potřebách s důvěrou k Bohu můžeme se utíkat; »neboť Bůh sám miluje vás,« ubezpečoval nás Kristus Pán, »protože vy jste mne milovali a uvěřili jste, že jsem já od Boha vyšel.« (Jan 16, 27.) Nuže milujme Krista Spasitele svého a přilněme k němu s celým srdcem svým zachovávajíce přikázání jeho: tak posvětime život svůj a dospějeme k dokonalosti, která jest nejvyšším stupněm a cílem života křesťanského.

Takovýmto spasitelným rozjímáním zabývá nás Církev sv. v tom pohodi velikonočním; stále mysl naši obrací ku Ježíši vzkříšenému, Spasiteli našemu, tomu vzoru veškeré dokonalosti, abychom od něho učili se spravedlnosti křesťanské a pravými členy jeho Církve se stali. Z jeho úst slyšíme tu, čeho nám k tomu potřeba, od něho také přijímáme i příslibení pomoci a milosti Ducha sv. Konečně přibližuje se konec pobytu Ježíšova na zemi. I uvádí nás tu Církev sv. v duchu společně s apoštoly za Ježíšem na horu Olivetskou, odkudž »vzat jest do nebe a sedí na pravici Boží« (Mar. 16, 20.), jak připomíná evangelium o slavnosti nanebevstoupení Páně. S toužebností patřili učenici za Ježíšem; s toužebností patříme za ním i my, vroucně si žádajíce, abychom ho jednou tam do slávy jeho následovati mohli. Nuže patřme jen vzhůru, odvracejíce zrak svého od toho světa; my, kteří z Boha jsme se zrodili, přemáhejme ten svět hříšný, obnovujme a utvrzujme v sobě ten život křesťanský, který s Kristem nás spojuje a slávy jeho účastny činí. Amen.

## II.

### Obnovení slibu křestního při prvním sv. přijímání.

Milé dítky! Vite, jak laskavě a dobrotivě choval se Kristus Ježíš k dítkám; že je k sobě volal, je na lokty své bral a jim žehnal, říkáje: »Nechte maličkých ke mně, neboť jejich jest království nebeské.« Proto sem k tomu láskyplnému Ježíši vás vodíváme, vědouce, že neutuchla jeho láska k vám a že zbožná modlitba vaše jemu obzvláště milá jest.

Dnes však za vznešenějším ještě účelem jsic přišly; svolal vás sem božský Přítel váš, nejen aby vás poučoval a vám žehnal, nýbrž aby jakožto miláčky své vás pohostil. Jak veliké to vyznamenání! Sám Syn Boží chce býti vaším hostitelem a předkládati vám bude pokrm nejvzácnější — vlastní Tělo své, jímž nasyceny býti máte k životu věčnému. Poučeny jste o této nejsv. Svátosti oltářní a vite dobře, že sám Kristus Ježíš do srdce vašeho přijíti a s duši vaší spojití se chce. Na očích vašich poznávám tu vroucí touhu, kterou božskému Příteli vstříc plápolá srdce vaše; však dříve zde veřejně osvědčiti máte, že schopny i hodny jste, přijmouti tuto nejsv. Svátost oltářní. Církev sv. žádá od vás obnovení křestního slibu vašeho.

Když poprvé přinesli vás sem kmotrové vaši ke křtu sv., tehdáž sluha Církve sv., klada na vás roucho posvátné, pravil k vám: »Vejděte do chrámu Božího, abyste měly podílu s Kristem k životu věčnému.« Však k tomu cíli bylo třeba, zřeknouti se společnosti s tím, jenž jest odpůrcem Božím od počátku. Tehdáž vyjádření takové jmenem vašim učinili kmotrové; nyní již chápete samy důležitost věci té, protož samostatně učiňte prohlášení takové, zodpovídajíce mně následující otázky: Odřikáte se zlého ducha i všech skutků jeho i vši pýchy jeho? (Děti odpovídají: Odřikáme.) Odřikáte se zvláště těch hříchů, kterých až dosud nejčastěji jste se dopouštěly? (Odpovídají: Odřikáme.) Odřikáte

se nenábožnosti, rozpustilosti, neposlušnosti a lenosti? (Odříkáme.) Odříkáte se neslušných řečí, nadávek, hněvu, hádek a lži? (Odříkáme.) Odříkáte se vůbec všech hříchů, jak jste to při sv. zpovědi slibily? (Odříkáme.)

Jakož ďábla jste se odřekly, tak věrou přihlásiti se máte ke Kristu Ježíši; protož jako druhdy při křtu vašem, tak nyní opět táží se vás: Věříte vše, co Bůh zjevil, čemu Ježíš Kristus učil, co sv. apoštolé kázali a čemu svatá katolická Církev věřiti velí? (Odpovídají: Věříme.) Chcete tuto víru svou ve všem pokušení, v životě i v smrti věrně vyznávatí a zachovávatí? (Odpovídají: Chceme.) Však víra bez skutků jest mrtva; podle ní třeba zříditi i život svůj, totiž tak živu býti, jak svatá víra učí a zákon Boží předpisuje. K tomu Ježíš Kristus poskytne vám posily své. On milostí svou bude vás podporovati, abyste věrně plniti mohly povinnosti své; jen se Krista svého nespouštějte. Slibujete tedy, že budete přikázání Boží i církevní svědomitě zachovávatí? (Odpovídají: Slibujeme.) Slibujete, že Kristu Vykupiteli svému v životě svém věrně zůstanete? (Slibujeme.) Slibujete Bohu zbožnost, rodičům a pp. učitelům poslušnost a všem lidem uctivost a kázeň? (Odp.: Slibujeme.)

Nuže, Pán Ježíš slyší i přijímá tento váš slib; nezapomeňte naň, ani nenechte se svěsti k porušení jeho. Bůh sám udělíž vám k tomu milosti a posily své. Nyní však vzbudte ještě jednou lítost nad hříchy svými, obětujte srdce svému Spasiteli, přistupte, abyste přijali ten nejvzácnější pokrm nejsv. Těla Páně a poproste v pokoře Ježíše Krista, by se spojil a spojen zůstal s nevinnou duší vaší. Amen.



## Neděle II. po velikonoci.

Nyní obráčení jste k pastýři a biskupu  
duší vašich. (I. Pet. 2, 25.)

Když Ježíš Kristus zjevoval se učeníkům po svém z mrtvých vstání, ukazoval jim k utvrzení jejich víry a k podnícení jejich lásky rány své, které při ukřižování utrpěl; podobně i Církev sv. v tom pohodí velikonočním stále smrt Ježíše Krista, tuto nejdražší oběť jeho na kříži, nám na mysl uvádí, jak i dnešní epistola toho jest svědectvím. Připomíná tu Církev sv. slovy sv. ap. Petra, že »Kristus trpěl za nás« a »hříchy naše sám na svém těle vnesl na dřevo,« aby za nás dosti učinil, nás vykoupil a nás spasil. Zasluky této oběti smírné přivlastňují se nám v oběti nekrvavé, kterou Ježíš Kristus při poslední večeři ustanovil, a která v Církvi katolické každodenně přinášena bývá jakožto oběť mše sv.

Lidstvo jako ovce zbloudilé na cesty nepravé se obrátilo; Kristus svolal ty, kdož hlasu jeho slyšeti chtěli, kolem sebe; byl jim ochrancem, vůdcem ano i život svůj za ně položil. Právem proto připomíná dnes Církev svatá vykoupencům Kristovým: »Nyní obráčení jste . . .« Ano sám ten nejvyšší kněz Ježíš Kristus při mši sv. za vás, zbožní křesťané, Otcí nebeskému oběť přináší, a proto také Církev sv. sem k té oběti vás svolává, kolem »pastýře a biskupa duší vašich,« Ježíše Krista, vás shromáždí. Jest tedy mše sv. úkon veledůležitý

a vznešenost její vyžaduje, abychom modlitby a obřady této oběti zevrubněji uvážili a rozebrali, což i k horlivosti a ke zbožnosti naší zajisté přispěje. Učiníme tak s pomocí Boží v následujících rozjímáních; pro dnešek pak vyložím vám přípravnou část mše sv., jež sluje mše katechumenů.

Podstatné částky oběti mše svaté, jak vám povědomo, ustanovil Ježíš Kristus při poslední večeři, totiž obětování, když vzav chléb a kalich s vínem dobrořečil a žehnal ty dary obětní; proměnu a pozdvihování, když řekl nad chlebem: »toto jest tělo mé« a nad kalichem: »toto jest kalich mé krve;« a poslední část — přijímání — tím zavedl, když dal oběho apoštolům požívat. K těmto podstatným částkám přičinila Církev sv. ještě některé obřady a modlitby ku větší oslavě oběti a k poučení i vzdělání našemu; k těm přidavkům Církev sv. přináležejí nejprve část přípravná, totiž modlitby, jimiž se věřící k oběti mše sv. připravovali, při nichž i katechumenům čili čekancům křtu sv. společné pobožnosti se zúčastniti bylo dovoleno, pročež také mše katechumenů jest ta částka nazvána. Nuže, co dělo a děje se při té mši katechumenů?

Kněz rouchem mešním jsa přioděn a nesa v levé ruce kalich přichází k oltáři, před nímž, uschována-li tam nejsvětější Svátost, na kolena pokleká, není-li tam nejsvětější Svátost, tedy před křížem se uklání; potom přistupuje k oltáři, rozprostírá korporal a naň staví kalich zahalený; otvírá knihu mešní a když byl u prostřed oltáře mysl svou sebral, a úmysl, na který obět mše sv. Bohu přinéstí zamýšlí, obnovil, sestupuje dolů před oltář, aby tam modlitby své, t. z. v. stupňové, započal. Jestli kněz zástupcem lidstva hříšného, a proto povědom sobě nehodnosti své, netroufá si předstoupiti bezprostředně před tvář Boha nejvyššího, před nímž i andělé svatí se třesou; Jelikož však »Bůh pokorným dává milost svou,« sestupuje kněz ku modlitbám svým na nejnižší stupeň oltáře.

I počíná modlitby své ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého, znamená se při tom křížem svatým; vždyť tutéž obět, kterou Ježíš Kristus na kříži přinesl, konati má, a to ku slávě a počtě nejsvětější Trojice Boží. Hlavní výraz modliteb na stupních oltáře jest pokorná kajcnost, a proto k tomu zvolila Církev svatá žalm 42., který modlil se David, když vzpourou syna svého Absolona těžce jsa zkoušen, před ním utíkatí musil; v této těžkosti své jedinou důvěru svou skládal na Boha. Tak činí i Církev sv. připomínajíc si vzpouru lidstva proti Otci nebeskému. I povzdychá s toužebností v antifoně: »Vejdu k oltáři Božímu: k Bohu, který obveseluje mladost mou,« vyznává taktó, že jediné v sjednocenosti s Bohem již zde na zemi, zvláště pak ve stánku nebeském pravé útěchy nabyti lze. To vyjadřuje také celý následující žalm, který modlí se kněz střídavě se služebníky, zastupujícími lid věřící. Učí nás tou modlitbou Církev svatá, abychom u vědomí nehodnosti své pokorili se před Bohem svým, důvěry své v něho neztrácejíce, jelikož dopouští sice utrpení, ale neopouští; s Davidem proto vybízí nás volati: »Proč jsi smutná duše má? A proč kormoutíš mne? Doufej v Boha, neb ještě vyznávati mu budu: že jest spasení obličej mého a Bůh můj.« (Žalm 42, 5.) Toť útěcha i odměna vroucí zkroušenosti, kterou k oběti mše sv. připravovati se máme; protož i také kněz potěšen zakončuje žalm slovy: »Sláva Otci i . . .« a pln důvěry antifonu

opakuje: »Vejdu k oltáři Božimu.« Od neděle smrtelné až do bílé soboty (excl.), kdež si smrt Vykupitele našeho živě připomínáme, jakož i o mši zádušní, kdež pokuty zemřelým v očistci od spravedlnosti Božské určené na mysl máme, vynechává se onen žal.

Žehnaje se na to kněz křížem sv., důvěrně říká: »Pomoc naše ve jménu Páně, jenž učinil nebe i zemi;« avšak rozpomínaje se na nehodnost svou, obecnou zpovědí »confiteor« vyznává se z hříšnosti své Bohu všemohoucímu, blah. Panně Marii a všem Svatým, při čemž po třikráte při slovech »má vina« v prsa se bije, načež blahoslavenou Pannu, sv. Michala, knížete andělů, sv. Jana, předchůdce Páně, knížata apoštolská Petra a Pavla a všechny Svaté jakož i všechny přítomné věřící za přímělu prosí. Rovněž tak činí ministranti jménem věřících, doporučující se opět přímělu kněze, kterýž ihned Boha za smilování a odpuštění i prominutí hříchů žádá. Tak modlíme se tu za sebe vespolek, abychom spaseni byli; číňte to s myslí zbožnou, srdcem kajícím. Konečně k povzbuzení důvěry říká kněz střídavě s ministranty tyto veršiky: »Ó Bože, Ty obrátě se obziviš nás a lid Tvůj v tobě veseliti se bude. Ukaž nám, Pane, milosrdenství své a spasení své propůjč nám. Pane, vyslyš modlitbu mou a volání mé k Tobě přijď.« Načež pozvádaje ruce své, jakoby milosrdenství Boží s nebe svolati chtěl, volá: »Oremus« — modleme se! a vstoupaje vzhůru po stupních modlí se: »Sejmi s nás, prosíme, Pane, nešlechtnosti naše, abychom ku svatyni nejsvětější s čistým srdcem přistoupiti mohli. Skrze Krista Pána našeho.« S tou modlitbou blíží se k oltáři, který právem svatyni nejsvětější nazván býti smí, anž na něm oběť nejvzácnější Bohu se přináší. I skládá kněz ruce své na oltář a modlí se dále: »Prosíme Tě, Pane, pro zásluhy Svatých Tvých, jejichž ostatky zde jsou, a všech Svatých, abys prominouti ráčil všechny hříchy mé. Amen.« Při slovech: »jichžto ostatky zde jsou,« líbá kněz oltář u prostřed, kdež právě ty sv. ostatky jsou uschovány, aby tak svou úctu a důvěru k nim dal na jevo. Modlitbou tou i společenství naše se Svatými jakož i víra v život věčný, vykupitelskou smrtí Ježíše Krista nám dobytý, oživena bývá.

Při slavných mšech obětuje se nyní kadidlo jakožto obraz vroucí modlitby, kterou k Bohu vysíláme. Kadidlem vzdává se především pocta Ježíši ukřižovanému, načež okuňují se sv. ostatky a konečně celý oltář. Jak ten dým z kadidla vzhůru vstoupá, tak nechť i duše naše u vroucí modlitbě vzhůru se nese před trůn Boha nejvyššího.

Na to přistupuje kněz k missálu a modlí se z něho introit čili vstup, z antifyny a verše některého žalmu sestávající. Druhdy zpíván býval celý žal, mezi čímž věřící do chrámu Páně ke službám Božím se scházeli a kněz nebo biskup k oběti mše sv. se připravoval. Za introit ke mši sv. zvolen bývá vyňatek z Písma sv. ke slavnosti neb době církevní přiměřený; některé mše dle počátečních těch slov i pojmenování své vzaly, ku př. »Rorate,« »Requiem« atd. — Introit počíná kněz křížem sv., poněvadž v kříži naše spása a kříž Ježíše Krista nám vstup do nebe zjednal; při mších za mrtvé nežehná kněz sebe, ale nad knihou kříž dělá, jakoby zemřelým útěchu i naději kříže svatého odporoučel. Verš žalmový zakončuje se oslavou Boha trojjediného; při mších

zádušních a od neděle smrtelné až do slavnosti vzkříšení neříká se »Sláva Otci . . .« poněvadž tu převládá bol a zármutek.

Když byl ještě antifonu introitu opakoval, vrací se kněz opět do prostřed oltáře a s rukama sepjatýma říká střídavě s ministranty třikráte *Kyrie eleison*, třikráte *Kriste eleison* a opět třikráte *Kyrie eleison*; což po česku znamená: Pane smiluj se! Kriste smiluj se! Tak dovolává se milosrdenství Božího pro veskerou církev, k níž všichni národové povoláni jsou, tak že, jak sv. apoštol dí, »není rozdílu mezi židem a Řekem« (Řím. 10, 12.). A to právě naznačují ta slova z řečtiny ponechaná i při mši latinské, jež vyjadřují i přání, aby odtržená nyní církev řecká s jedinou pravou církví římskou opět se spojila, začaž častěji, obzvláště při těchto slovech, Boha poproste. Však kajícím povzdechem tím »*Kyrie eleison!*« možno nám i v osobních našich potřebách milosrdenství Božího se dovolávati, jakož podobnými slovy na Ježíši Kristu zrak si vyprosil onen slepec u Jericha, volaje: Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A když k slovu Ježíšovu prohlédl, »velebil Boha, a všechen lid, jak to uzřel, vzdal chválu Bohu.« (Luk. 18.)

To milosrdenství Boží není ukráceno ani nad námi, pročež jako činí onen lid, činí i Církev sv. při mši sv. a v následujícím chvalozpěvu »*Gloria*« Boha velebí. »Sláva na výsostech Bohu« prospěvovali andělé při narození Páně a ku vděčné památce toho radostného účastenství nebesfanů zpíván býval ten chvalozpěv vždy o noční mši vánoční; později Církev sv. zpěv ten doplnila a na všechny neděle, vyjma kající dobu adventní a postní, posléze pak mimo mše kající a zádušní i na ostatní dni jej jako modlitbu ke mši sv. přede-psala. Jest to chvalozpěv, jimž Církev svatá velebí a oslavuje Boha nejvyššího, svrchovaného Pána a Krále nebes, a dobrořečí mu, že i při své nedostihlé velebnosti nás, dítek svých, jest pamětliv. Oslavuje jednorozeného Syna Božího Ježíše Krista, Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa a sedí na pravici ve slávě Boha Otce; končí pak chvalozpěv ten oslavou Boha trojjediného, při níž kněz křížem sv. se žehná. Při tom chvalozpěvu spojují se věřící s nebesfany k oslavě Boží, což k tím vroucenější zbožnosti nás pobádati má.

Po *Gloria* líbá kněz oltář na osvědčení své lásky k Ježíši Kristu a své úcty k Svatým, jichž ostatky v oltáři se nalézají, a obraceje se k lidu, k nim ruce své vztahuje, jakoby všechny v lásce obejmouti chtěl a pozdravuje je: »Pán s vámi!« načež odpovídá lid: »I s duchem tvým!« Tof pozdrav, s kterým častěji setkáváme se v Písmech svatých a zajisté velmi dobře hodí se pro věřící Kristovny, jimž on sám byl přislíbil: »Já s vámi jsem po všechny dny . . .« A čeho více také mohli bychom si vzájemně přát, než aby Bůh s milostí svou s námi zůstával, nás sprovázel a silil při všem počínání našem?

Na to přistupuje kněz k missálu a vyzvav přítomných slovem »*Oremus*« ku společné modlitbě, s rukama pozdvíženýma přednáší Bohu prosby církve sv. spolu s modlitbami shromážděného lidu, jež jako onen anděl ve zjevení jakoby zápalý klade na oltář před trůn Boží. (Zjev. 8, 3.) Nazývají se proto také tyto modlitby »*kollekty*«, což naznačuje, jakoby ode všech věřících sebrány a jmenem jich Bohu přednášeny byly. Církev sv. přizpůsobuje tyto modlitby vždy připadající slavnosti nebo památce církevní nebo tomu zvláštnímu účelu, za kterým mše sv. se obětuje; řídí je k Bohu Otci a končí je, jakž sám

Božský Mistr poradil, slovy: »skrže Ježíše Krista, Pána našeho,« k čemuž lid dokládá »Amen.« Uposlechněte, nejmilejší, povzbuzení Církve svaté a spojte s jejími modlitbami i prosby a tužby své, důvěřující v příslibení Ježíše Krista, že shodneme-li se, oč bychom společně Boha prosili ve jménu Ježíše Krista, stane se nám. Neopomeňte proto použití té vhodné příležitosti k vyžádání si potřebných milostí, spolu však také pomodlete se při tom i za vrchního pastýře našeho i za veškeru Církev.

Po těchto modlitbách následuje epistola, která vyňata jest z Pisma svatého Starého neb Nového Zákona; nejčastěji brána bývá k tomu částka z některého listu sv. apoštolů, z čehož i také pojmenování »epistola« čili list nebo psaní povstalo. Z počátku nebylo určeno, co a mnoho-li se předčítati má, až teprve ve IV. století k rozkazu papeže Damasa sestavil sv. Jeroným vyňatky z Písem sv. na všechny neděle a svátky roku církevního, což od té doby až dosud pravidlem zůstalo, jakž i v našich českých knihách svatých evangelií poznamenáno máme. Po přečtení epistoly odpovídá lid »díky Bohu,« totiž za to, co Bůh k poučení a povzbuzení našemu ve slovech Pisma svatého nám zjevití ráčil.

Po epistole následuje krátká modlitba postupní čili graduale, vyňatek to ze žalmu některého, který zpíván býval druhdy mezi tím, co vystupoval kněz nebo jáhen na povýšené místo, aby sv. evangelium četl. Ku graduale připojuje se ještě jeden verš ze žalmu s několikerým »alleluja« k oslavě Krista Pána; proto v čas velikonoční s pominutím graduale hlavně čtvero alleluja s veršem žalmovým se říká. V době postní se alleluja vynechává a místo toho modlí se kněz »tractus« čili prodloužené graduale. Při některých mších následuje ještě píseň »sequence« zvaná, buď tajemství nějaké oslavující jako o velikonoci, svatodušních svátcích a o Božím Těle, nebo zármutek a bol vyjadřující, jako o svátku bolestné Rodičky Boží a při mši zádušní.

Když kněz dokončil tyto modlitby, odstupuje do prostřed oltáře a prosí Boha, aby milostí Ducha sv. ústa i srdce jeho k hodnému hlásání sv. evangelia očistiti ráčil, jako prorok Isaiáš u vidění k úradu svému posvěcen byl. Mezi tím přenesena bývá kniha mešní na pravou jakožto vzácnější stranu oltáře, což za prvních dob Církve ta okolnost vyžadovala, že na levou stranu oltáře kladeny byly dary obětní. Kněz přistoupiv ku knize s pozdravem: »Pán s vámi!« prohlašuje, z kterého sv. evangelia ta částka vyňata jest, k čemuž lid slova Božího žádostiv odpovídá: »Chvála tobě, Pane!« Při tom žehná kněz knihu i sebe křížem sv.; neboť jest to radostná zpráva o spáse, již křížem Ježíše Krista nám se dostalo. Protož znamenáme si při tom čelo křížem sv. na znamení, že za viru svou se styděti nebudeme; znamenáme ústa, že ji statečně vyznáváme a prsa, že ji v srdci věrně chováme. Lid k poslouchání sv. evangelia vstává, dílem z uctivosti k němu, dílem k označení ochoty, že evangelium Kristovo horlivě hájiti chce. Za tímž účelem druhdy rytířové při evangelium tasili meč a králové z uctivosti koruny s hlavy skládali. Při slavné mši sv. okuřuje se missal před čtením sv. evangelia a přísluhovatelé drží po obou stranách světlo na znamení, že tu ohlašuje se učení, které nás světlem nebeským ozářilo. Po přečtení sv. evangelia děkuje lid slovy: »Chvála tobě Kriste!« a kněz libá knihu, vyjma při mši zádušní.

Po evangeliu následuje výklad slova Božího čili kázání, nestalo-li se tak již přede mši sv. Z toho poznáváte, že Církev sv. kázání vždy jako důležitou částku ke mši sv. počítá a všechny k poslušání slova Božího zavazuje dle slova Ježíše Krista, jenž pravil: »Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší.« I katechumeni a veřejní kajníci přítomni bývali výkladu písma svatého a teprve po ukončení kázání vycházeli z chrámu, nebo tím končila se mše katechumenů; k účastenství při oběti samé připuštění nebyli.

Dvoji tedy hlavně z toho vezmete si naučení: předně jak vznešena jest ta oběť mše sv., k níž Církev důležitou koná přípravu a o to se stará, by nikdo toho převzácného tajemství nehodný přítomen nebyl; za druhé jak důležitá jest povinnost, poslouchati slovo Boží, k čemuž Církev sv. nás tak důtklivě zavazuje. Kéž byste tedy, nejmilejší, k dvojímu tomu posvátnému úkonu s horlivostí se shromážďovali a hojného prospěchu duchovního z toho nabyli! Amen.

---

## Neděle III. po velikonoci.

Aby velebili Boha v den navštívení.  
(I. Pet. 2, 12.)

Čest Boží a spasení duší má zaujímati všechno snažení křesťana; tof nejušlechtilější účel života křesťanského, kterým i na nevěřící dle slov svatého apoštola blahodárně působiti lze, »aby velebili Boha v den navštívení.« Dostává se pak životu křesťanskému zvláštního, vznešeného posvěcení bohoslužbou, jejíž vrcholem jest oběť mše svaté, ta jediná a pravá oběť, která oběťmi starozákonními předobrazena, nyní z ustanovení Ježíše Krista přinášena bývá Bohu od východu až do západu slunce. (Mat. 1, 11.). Předešle rozjímali jsme toliko o části její přípravné čili mši katechumenů; nyní již v úvahách svých postoupíme k samé té oběti křesťanské čili ke mši věřících; dnes pak zevrubněji uvážíme první podstatnou část její: obětování.

1. Kázáním čili výkladem slova Božího ukončena byla mše katechumenů, kteří na to spolu s veřejnými kajníky opustiti musili chrám Páně, poněvadž počítí měla nyní oběť, již účastniti se směli jen věřící, kteří hříšným životem ze společenství Církve se nevyloučili. I počínala tato další bohoslužba »vyznáním víry,« čehož obzvláště tehdaž nutná potřeba shledána byla, když rozličná kacířství bujeti počala. Proto v krajinách východních, kdež rozliční bludaři čisté učení Kristovo znešvařili, modlivali se věřící při mši svaté hned od prvních století »vyznání víry.« V Církví římské, kacířstvím nikdy neporušené, nebývalo to pravidlem, teprve v XI. století, jak praví se, ku proshbě císaře Jindřicha II., dal papež Benedikt VIII. nařízení pro veškerou Církev, aby při mši sv. »vyznání nicejno-cařihradské« říkáno bylo; jest pak to vyznání víry, jak na sněmu nicejském složeno a na sněmu cařihradském doplněno bylo. V základních pravdách neliší se ovšem od povědomého vám apoštolského vyznání víry; vyjadřuje toliko obšírněji Božství Ježíše Krista a Ducha svatého,



jakož i tu pravdu, že Duch sv. od Otce i Syna vychází. Toto vyznání víry čili »Credo« modlí se dle nynějších předpisů církevních kněz při mši svaté na všechny neděle a svátky zasvěcené i na památky tajemství Božích, jakož i o církevních památkách Světců, kteří životem a působením svým zvláště víru vyznávali jako apoštolové a učitelé církevní.

Říká kněz to vyznání u prostřed oltáře; při počátečních slovech, jež o slavné mši intonuje, vztahuje ruce vzhůru k nebi, odkudž pravá víra nám udělena jest; ostatní modlí se s rukama sepjatýma. Při slovech »vtělil se působením Ducha svatého z Marie Panny a člověkem učiněn jest« pokleknutím uctívá tajemství vtělení Syna Božího, na konec pak žehná se křížem sv., jež nám vyznavačům Kristovým jest znamením spásy. Při té modlitbě vzbudte, nejmilejší, víru v srdcích svých s tím sv. předsevzetím, že o to se přičinite, abyste pravdy sv. náboženství vždy lépe poznávali a dle nich život svůj spořádali.

2. Když byl kněz po učiněném vyznání víry oltář, ten odznak hrobu Božího, s uctivostí políbil a obrátiv se k lidu, jej slovy »Pán s vámi!« pozdravil, ku vroucí zbožnosti při počínající oběti slovem »oremus« je vybízí, načež sám potichu čte krátkou modlitbu »offertorium« čili obětování zvanou, k slavnosti neb k době církevní přiléhající. Druhdý zpíván tu býval celý žalm, mezi čímž věřící dary obětní a rozličné pokrmy k tak zv. »hodům lásky« na oltář kladli. Obyčej ten z důležitých příčin odstraněn a jen zde onde chodívají věřící »ofěrou,« přinášeje dárky peněžité pro chudé neb k jiným dobročinným účelům. Jinde sbírá kostelník tyto dárky od věřících po kostele. Kéž by ty dárky, jež láska křesťanská obětovati má, nebyly zlomyslně omlouvány!

Kněz odkryv kalich pozvává patenu s hostií v obou rukou a při tom se modlí: »Přijmi sv. Otče, všemohoucí věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť, kterou já nehodný sluha Tvůj přináším Tobě, Bohu svému živému a pravému za nesčíslné hříchy a urážky i nedbalosti své a za všechny přítomné ale i za všechny pravověřící křesťany živé i mrtvé, aby mně i jim sloužila na spasení k životu věčnému.« Na to udělav kněz patenu nad oltářem kříž, spouští hostií na korporal, pod kterýž patenu stranou podstrkuje. — Jen s nejpokornějším uznáním nehodnosti své osměluje se kněz prositi Boha, aby přijmouti a posvětití ráčil ten chléb, který má se státi obětí neposkvrněnou, nejčistší. Není tedy ten chléb sám ještě obětí, nýbrž má modlitbou teprve posvěcen býti, aby, až v tělo Páně proměněn bude, stal se obětí smírnou. Také by ovšem ani žádný i sebe vzácnější dar časný nemohl stačiti jako náhrada za všechna ta provinění, jichž sobě kněz i shromážděný lid v kajicnosti jest povědom; avšak proměnou, která slovem Kristovým s ním se stane, nabude ten dar obětní ceny nesmírné, že kněz jej na zadostučinění i k získání spásy věčné pro všechny křesťany živé i mrtvé nabizeti smí. Jak významná, jak důvěrná to modlitba! Spojte, nejmilejší, s knězem prosby své, abyste toho účinku této oběti hodni i účastni se stali!

Na to vyčistiv kalich nalévá do něho kněz víno, k němuž trochu vody přidává, jak bývalo v obyčeji u židův a jak dle mínění sv. Otcův i Ježíš Kristus učinil při poslední večeři. Má však toto smísení vína s vodou i důležitý význam symbolický, připomínajíc nám ono tajemství dvojí

přirozenosti. božské a lidské, spojené v osobě Ježíše Krista, což i také vyjádříme modlitba, kterou říká kněz, když do kalicha víno a vodu vlévá, jež zní: »Bože, který důstojnost přirozenosti lidské divotvorně jsi založil a podivuhodněji obnovil, dopřej nám pro tajemství této vody a vína účastenství bráti z Božství toho, jenž člověčenství naše přijmouti ráčil, Ježíš Kristus, Syn Tvůj, Pán náš.« Jakož víno jest obrazem Božství Ježíše Krista, tak voda druhou jeho přirozenost — lidskou — představuje; pro spasení naše člověkem se stal a tak v osobě své přirozenost naši s Božstvím ve spojení přivedl a tím posvětil, kteráž posvěcení naznačuje kněz, křížem žehnaje vodu dříve, než do kalicha ji vlévá. Prosme tedy při tom, nejmilejší, abychom pro zásluhy toho Ježíše Krista, z jehož boku krev a voda na očistění hříchů našich se vyprýštila, na blaženosti ve síavě nebeské podílu měli.

U prostřed oltáře pak obětuje kněz kalich, pozvídaje jej opět oběma rukama a s důvěrou zraků svých k Ježíši ukřižovanému obraceje; však tu spoléhaje na zásluhy vtěleného Syna Božího, pro něž lidstvu vykoupení a posvěcení se dostalo, přibírá i shromážděné věřící k obětování kalicha a jmenem všech či spíše společně s nimi se modlí: »Obětujeme Tobě, ó Pane, kalich spasení, vyzývajíce milostivost Tvou, aby před obličejem velebnosti Tvé k našemu i celého světa spasení s vůní líbeznou se povznesl. Amen.« Při posledních slovech dělá kněz kalichem kříž nad oltářem a staví jej na rozprostřený korporal za hostii, a pallou jej přikrývá.

Neopomeňte tedy, nejmilejší, při té modlitbě spolu s Církví sv. prositi, aby spásy krví Ježíše Krista nám dobyté, celému světu se dostalo; toť byl účel krvavé oběti Ježíše Krista na kříži, za to modliti se učí nás láska křesťanská při nekrvavé oběti mše sv. Ovšem, že jedině od milosrdenství Božího závisí spása naše. a proto kněz s rukama sepjatýma a nakloněn modlí se slovy, kterými druhdy tři mládenci v peci ohnivě Bohu se obětovali: »V mysli zkrroušené a v duchu poníženosti buďmež přijati: a tak buď obět naše před obličejem Tvým dnes, aby se líbila Tobě, Pane Bože!« (Dan. 3, 39. 40.) K tomu ovšem potřebí jest posvěcení Ducha svatého, a za to prosí kněz v následující modlitbě, říká: »Přiď, Posvětiteli, všemohoucí věčný Bože, a požehnej tuto oběť, která svatému jménu Tvému připravena jest.« Při počátku pak této modlitby ruce vzhůru vztahuje, jakoby tu milost Boží s nebe svolati chtěl nejen na dary obětní, ale i k posvěcení srdce svého a všech přítomných.

3. Dary obětní takto Bohu zasvěcené bývají při slavné mši sv. okouřovány a když k tomu účelu kněz sype kadidlo na uhlí, žehná je s prosbou, »aby Bůh na přímluvu sv. Michala archanděla i všech svatých přijal kadidlo to k vůni líbezné.« I okouřuje oběť křížem a trikrátě dokola, říká: »Kadidlo toto tebou požehnané vstup k tobě, ó Pane, a sestup na nás milosrdenství tvé;« načež okouřuje kříž, svaté ostatky a oltář, modle se při tom slovy žalmu (140, 2—4.): »Vznášej se modlitba má jako zápal (kadidla) před obličejem tvým: pozdvížení rukou mých jako oběť večerní. Polož, Hospodine, stráž ústům mým: a dvěře vůkol rtům mým. Nenachyluj srdce mého k slovům zlosti, k činění výmluv ve hříchích.« Jaké pocity a myšlenky povzbuditi má v nás to okouřování, naznačuje se v krátké modlitbě s kterou kněz kaditelnici odevzdává, říká: »Rozněť v nás, Pane, oheň lásky své, a plamen věčného milování.«

V lásce totiž Bohu sebe zasvěcovati a jeden druhého upřímně milovati musíme, chceme-li, aby Bůh přijal oběť naši a nám milostiv byl, jakož i Kristus Ježíš naznačil, když vyzýval ty, kdož Bohu obětovati chtějí, aby prve smířili se s bližním svým.

Po učiněném oddělení darů obětních, jež druhy věřící na oltář kladli, bylo knězi třeba očistiti ruce své, za kterouž příčinou mu voda podávána byla. To umývání prstů zůstalo posud při mši sv. a má i duchovní význam, jak sv. Cyrill Jerus. vysvětluje, říká: »Ono na srozumění dává, že všech hříchů a nespravedlností čisti býtí máme. Jako totiž jsou ruce obrazem činnosti, tak vodou naznačuje se čistota a neposkvrněnost skutků. Neslyšels-li sv. Davida, jenž vykládaje tato tajemství, pěl: »Umyji mezi nevinnými ruce své a obstoupím oltář tvůj, Hospodine!« Ten žalm Davidův (25.) právě modlí se kněz při tom umývání prstů a prosí Boha, aby očistil i srdce jeho, by hodným shledán byl obětovati Hospodinu obět nejsvětější. V tom smyslu modlete se i vy, nejmilejší, za duchovní očistění a posvěcení své, abyste na oběti té podílu měli.

Kněz vrací se opět do prostřed oltáře a tu v důvěře, že prosba jeho za očistění u Boha vyslyšena byla, s rukama sepjatýma a hluboce nakloněn jmenem všech věřících opět prosí, »aby nejsvětější Trojice přijmouti ráčila tu oběť, kterou prinášime na památku utrpení, z mrtvých vstání a nanebevstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, spolu s připomínkou blah. nejčistší Panny Marie, sv. Jana Křtitele, sv. apoštolů Petra a Pavla, a svatých, jichž ostatky v oltáři jsou uschovány, i všech svatých, aby jim ke cti, nám pak ku spasení sloužila, jakož i aby za nás v nebi přimlouvali se ti, jichžto památku na zemi konáme.« K té společné modlitbě vybízí na to kněz i všechny věřící, když polibiv oltář k nim se obrací a ruce k nim vztahuje se slovy: »O rate, fratres! — Modlete se bratři, — aby má i vaše oběť příjemna byla před Bohem, Otcem všemohoucím;« načež odpovídá lid ústy ministranta: »Přijmiz Pán, tuto oběť z rukou tvých ku chvále i slávě jména svého, ku prospěchu také našemu i celé sv. Církve své.« Společná to tedy oběť, a byť kněz byl toliko oprávněn ji Bohu přednáseti, ovoce její nám všem společno jest. Kéž bychom jen všichni toho byli hodni; s tím přáním také uzavírá kněz tu společnou modlitbu slovem: Amen.

4. Obrátiv se kněz opět k oltáři, modlí se potichu modlitbu, nebo více jich (dle toho, jak mnoho bylo kollekt), kteréž, poněvadž je kněz sám soukromí říká, »sekrety« čili »soukromé modlitby« slují. Mezi tím i vy, nejmilejší, přednášejte tužby a potřeby své, doprošující se u něho milosti a milosrdenství. Zakončuje pak kněz tyto prosby své slovy: »Skrze Ježíše Krista, jenž s Otcem žije a kraluje po všechny věky věkův,« kteráž poslední slova říká nahlas a ministrant jménem lidu odpovídá: Amen. Jest ovšem mše sv. i oběti díků a chvály, a jako až dosud obřady a modlitby církevní při mši sv. nás ku kající pokoře pobádaly a prosby naše Bohu přednáseti povzbuzovaly, tak hledí Církev sv. nyní srdce naše povzbuditi, bychom Boha, jako svého svrchovaného Dobrodince a Pána, oslavovali; k tomu cíli vložen jest do obřadu mše sv. zvláštní zpěv, praeface zvaný, jímž se kněz i lid k posvátnému tajemství obětnímu připravuje. Pozdraviv proto kněz věřící slovy: »Pán s vámi,« vybízí je, aby srdce pozvedli vzhůru k Bohu a

jemu dobrořečili. Uvažte, nejmilejší, co k vyzvání tomu odpovídáte: »Máme (srdce své) u Boha, jehož oslavovati slušno a spravedливо jest.« Ó kéž by skutečně to srdce vaše při té oběti nejdražší zabývalo se s Bohem, kéž byste všechny myšlenky a žádosti srdce svého tu Bohu svému zasvěcovali! Vždyť v pravdě záslužno a spravedливо, slušno a spasitelno jest, jak i praeface sama vyjadřuje, abychom vždy a všudy dobrořečili Pánu nejsvětějšímu, Otci všemohoucímu, Bohu věčnému. Příčin a důvodů k tomu máme dosti, jak i praeface pro rozličné doby a svátky církevní předepsané připomínají. Tak o hodech Božích na mysl se nám uvádí vtělení Syna Božího, smrt Beránka Božího a posvěčující milost Ducha sv.; o svátcích mariánských ku vděčnosti pobádá nás připomínka, že Maria za Rodičku Boží vyvolena jest a o svátcích sv. apoštolů lásku Pastýře nebeského vlebíme, který apoštolský základ Církve své neporušený zachovává. Ku díkům našim právem pojí se i povinná oslava, kterou společně s anděly i se všemi nebešťany Bohu vzdáváme, volajíce: »Sanctus, Sanctus, Sanctus!« »Svatý Pán Bůh zástupň! Plna jsou nebesa i země slávy tvé! Hosanna na výsostech! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně. Hosanna na výsostech!« Praefaci říká kněz s rukama vzhůru vztaženýma, při Sanctus však je spíná a v hluboké úctě se skloniv na oltář je klade, uznávaje nicotu svou před Bohem svrchovaným, před nímž i cherubinové se třesou; co však při tom důvěrou jej naplňuje, jest vzpomínka, že Kristus Ježíš nám Boha smířil a účastenství ve slávě nebeské vydobyl, pročež jako věrný vyznavač Kristův a oslavovatel Boží křížem sv. se žehná. Věřícím pak znamení zvonkem se dává, aby neopomjeli spolu s nebešťany Boha zbožně a pokorně velebiti.

»Oběť Bohu příjemná duch zkormoucený,« pěl již zbožný David (Žalm 50, 19.); a tak platí i nyní o bohoslužbě křesťanské. S myslí zbožnou, kající i oddanou přítomni buďte té oběti mše sv. a modlitby vaše necht jako dým kadidla vzhůru vznášejí se před trůn Boží. S důvěrou přednášejte potřeby své Bohu a s pokorou připojte se v duchu k těm kůrům andělským, abyste Boha, Pána svrchovaného, Krále nebes i země, oslavovali. Láskou vroucí vzhůru k Bohu necht plapolá to srdce vaše a ve zbožné kajivosti staniž se oběti Bohu libeznou. Amen.

## Neděle IV. po velikonoci.

Onť mne oslaví; nebo z mého vezme  
a zvěstuje vám. (Jan 16, 14.)

Tak zvěstoval Kristus učeníkům a skutečně zasloužená oslava děje se mu v Církvi jeho, Duchem sv. řízené. Vše posvátné konání, všechny obřady i pobožnosti v Církvi zavedené směřují ke cti a slávě Ježíše Krista, jenž Církev tuto založil. A nejpřednější i nejvznešenější úkon v Církvi, spolu však i největší oslava Krista Spasitele jest zajisté oběť mše sv., k níž schází se věřící, aby Boha svého uctili, jemu se obětovali; toť ta oslava, kdež Ježíše Krista vlebíme

jakožto Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa; toť ta oslava, kdež Kristu Ježíši jakožto Synu Božím u pozdvihování se kořime. A o této tajuplné vznešené částce mše sv., kdež chléb v tělo, a víno v krev Ježíše Krista se mění, s pomocí Boží dnes rozjímati budeme.

Druhá podstatná částka mše sv. nazývá se obyčejně pozdvihování dle toho, co činí kněz po proměně chleba a vína, že totiž tělo a krev Ježíše Krista věřícím k uctění pozvedá. Jest to z celého konání kněze v této částce mše sv. takřka to jediné, co věřící spatřují; vše ostatní, modlitby i obřady, koná kněz potichu, soukromí, jakž i vznešené tajemství to vyžadovati se zdá, pročež i také tato částka mše sv. nazývá se tichou mší svatou. Modlitby i obřady, které na toto nejsvětější tajemství připravují, i které po vykonání jeho následují, jsou již od nejstarších dob Církve sestaveny a neménice se jsou stálým pravidlem pro kněze oběť mše sv. konajícího, pročež také slovem řeckým Kanon, čili pravidlo sluji. Kanon ten sestaven jest ze slov samého Ježíše Krista, z ustanovení apoštolského a z předpisů některých svatých papežů, pročež sněm Tridentický s největší úctou o něm dí, že neobsahuje ničeho, co by nesvědčilo o svatosti a zbožnosti a myslí věřících k Bohu neobravelo. Seberte tedy, nejmilejší, k tomu tajuplnému a posvátnému konání myslí své u vroucí zbožnosti. Kanon pojí se bezprostředně k oslavování Božím u při »Sanctus« a počíná modlitbou: »Tebe proto, nejdobrotivější Otče, skrze Syna tvého Ježíše Krista, Pána našeho, pokorně prosíme a žádáme, abys milostivě přijal a požehnal tyto dárky, tyto dary, tyto svaté oběti neposkvrnění, kteréž ti přinášíme.« Při počátku té modlitby pozvedá kněz zrakův i rukou svých k Otci nebeskému, jak i Kristus Ježíš činival při modlitbách svých a na důkaz své vroucí oddanosti i pokory libá oltář, na němž ty dary obětní jsou připraveny; spolu pak tyto i křížem v důvěře žehná, že ke znamení kříže připojí se i požehnání Boží, aby před svátostným proměněním k účelu svému jako oběť neposkvrněná prve byly posvěceny. V další modlitbě odporoučí kněz milosrdenství Božím u Církve s viditelnou hlavou její, s římským papežem i s biskupem diecéánním jakožto vrchností církevní, spolu pak přimlouvá se za císaře a krále našeho jako ochrance sv. apoštolské Církve a prosí i za všechny pravověřící vyznavače víry Kristovy, aby to posvátné tajemství všem ke spasení sloužilo. Tak modlil se druhdy Kristus Ježíš, prve než oběť svou krvavou Bohu přinesl, za učeníky i za všechny věřící, načež vydal se na horu Olivetskou, kdež počalo utrpení jeho. Nevybízí-li i vás, laskaví posluchači, ten příklad Ježíše Krista, abyste při té oběti mše sv. k Bohu pozvedli proseb svých? Učíňte tak a nedejte se přemoci křehkostí a vlažností podobnou, jako učeníci v zahradě Getsemanské.

I činí kněz připomínku těch živých křesťanů, »sluhův a služebnic Páně,« kteří modlitbě jeho zvláště byli doporučeni, i všech, kdož o Církve sv. a chrám Páně předních zásluh si získali, a prosí dále i za všechny přítomné věřící, aby jakož oběti nejdražší se zúčastnili, jim i všem jich milým a drahým sloužila ke spasení. Ano, touto přimlouvkou duchovního pastýře můžete býti ujistiění každého dne, zvláště pak v neděli a ve svátek, kdež oběť mše sv. za spásu duše vaší Bohu přináší; byť jste nikoho neměli, kdo by se za vás

pomodlil, vězte, že neopomene toho nikdy kněz, jenž z duší vašich bude jednou účty skládati. Prosim vás, rozmilí v Kristu, za podobnou službu v lásce křesťanské; pomodlete se za sluhu Božího, který svátostmi vám přisluhuje, za vás Bohu obět přináší, spásu vaši na srdci má a ochoten jest, jako pravý pastýř i duši svou dáti za ovce své. Vyproste mu potřebné posily a milosti. Máte však i mnohé, kteří srdci vašemu mili a drazi jsou; jest to vaše rodina, vaše příbuzenstvo, jsou to vaši přátelé a dobrodinci: doporučte je lásce a dobrotě Boží. Než ani nepřátel svých neopomeňte, ale dejte na jevo, že hodni jste Ježíše Krista, jenž umíraje, za nepřátely své se modlil, doporučujte i vy protivníky své milosrdenství Božím, tak nejlépe připravíte se k té oběti lásky Boží.

Však připomíná Církev sv. i účastenství naše s Církví vítěznou, s oslavenci nebeskými, s nimiž páskou neporušené lásky sloučení jsme. Jest to nejprve bl. neposkvrněná Rodička Boží, Královna nebes, jsou to sv. apoštolé, jimž sám Kristus přislíbil, že, sedíce na dvanácti stolicích, souditi budou dvanáctero pokolení israelské. K těm připojuje Církev sv. jména dvanácti sv. mučovníků z prvních století, čímž doplněn jest počet oněch dvaceti čtyř starců, které seděti uzřel sv. Jan ve zjevení kolem trůnu Beránka Božího. (Zjev. 4, 4.) Uvedení tito světci zastupují všechny ostatní nebesťany a na jejich přímluvu doufá Církev bojující dosáhnouti ochrany i pomoci Boží skrze Ježíše Krista Pána našeho; s tímtož úmyslem tedy vzývejte i vy, nejmilejší, blahosl. Pannu a všechny Svaté Boží.

Bliží se nyní nejdůležitější okamžik mše sv.: pozdvihování či proměňování. kdež vykonána býti má tajuplná, nejvzácnější obět na usmíření Boha a na zadostučinění za všechna provinění naše. Jakož druhdy kněží starozákonní skládali ruce na zvířata obětní, jakoby na ně přenášeti chtěli hříchy své i všeho lidu, načež pak Bohu je obětovali; tak klade kněz ruce i na dary obětní, které státi se mají tělem a krví Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa, a modlí se při tom, aby Bůh tu obět celé křesťanské rodiny své milostivě přijati, ze záhuby věčné ji vytrhnouti a ke sboru vyvolených připočísti ráčil. S tou prosbou Církve spojte i vy, zbožní křesťané, modlitby své. Modlí se nyní kněz poslední modlitbu před svátostným proměněním darův obětních, říká: «Račiz, ó Bože, tuto obět ve všem požehnanou, (sobě) přirknoutou, právoplatnou, rozumnou a libeznou uznati, aby stala se nám tělem a krví nejmilejšího Syna Tvého. Pána našeho Ježíše Krista.» — Při prvních slovech třikráte žehná kněz dary obětní společně, při slovech pak »tělem a krví« každou způsobu zvláště a tak vykonává bezprostřední přípravu k tajemství Božím, kterou i Kristus Ježíš při poslední večeři učinil, když, jak Písmo dí, »vzal chléb a dobrořečil — a taktéž, vzav kalich s vínem, díky činil.« (Mat. 26, 26. 27.)

Při žehnaní darův obětních dává ministrant znamení zvonkem, věřící vrhají se na kolena, píseň a hudba umlká, nastává posvátné ticho. Hluboce dojat, patřil druhdy lid israelský k hoře Sinai, na niž vstupoval Hospodin; a hle, tu jakoby otvíralo se nebe a Syn Boží sestupuje s nebe mezi nás, aby jako při poslední večeři vykonal tu proměnu tajuplnou; kněz pak, jakožto splnomocněný zástupce jeho, připomíná si ten posvátný okamžik slovy knihy mešní, kdež se dí, že »Kristus Ježíš den před tím než trpěl, vzal chléb do svatých

a velebných rukou svých a pozvednuv zraků svých k nebi, k Tobě, Bohu, Otci svému všemohoucímu. Tobě díky vzdávaje, požehnal, lámal a dával učeníkům svým, řka: »Vezměte a jezte z toho všickni.« A jako činil Pán Ježíš, tak chová se při těch slovech i kněz; bere chléb do prstů, křížem sv. posvěcených, oči svých vzhůru obrací, žehná hostii, načež nad ní s největší uctivostí pronáší svátostná slova Ježíše Krista:

»Totof jest Tělo mé!« Tak vykonáno jest to svátostné tajemství, při němž Kristus, Syn Boží, s nebe na oltář sestupuje, zázračnou proměnu chleba v tělo své vykonává a v oběť Otci nebeskému se podává. Ano, Ježíš Kristus při těch slovech přichází mezi nás, jakož druhdy zjevil se učeníkům a tito v hluboké pokoře před ním na kolena se vrhli, volajíce: »Pán náš a Bůh náš!« Protož i kněz před Kristem v nejsvětější Svátosti oltářní přítomným na kolena pokleká, načež tuto velebnou Svátost v obou rukou pozvedá a věřícímu lidu k vroucímu uctění ukazuje. Andělé neviditelným způsobem Synu Božímu se koří a zvonek v kostele i s věže kostelní vybízí věřící, aby Synu Božímu, Spasiteli svému, povinnou poctu vzdali. Učiniv pak kněz opět hlubokou poklonu, klade nejsv. Svátost na korporal. —

Na to odkrývá kalich, bera jej mezi ostatní prsty rukou (jelikož prvních dvou prstů, mezi nimiž nejsv. Tělo držel, neotvírá), a nahýbaje ho poněkud, říká nad ním: »Podobně když povečeřeli, vzav i tento převzácný kalich ve svaté a velebné ruce opětně Tobě díky čině požehnal a dal učeníkům svým, řka: »Vezměte a píte z toho všickni.« A kněz požehnav opět kalich připojuje s posvátnou zbožností další svátostná slova Ježíšova: »Tentof zajisté jest kalich mé krve, nového i věčného zákona: tajemství víry, jež za vás i za mnohé vylita bude na odpuštění hříchův.« A postaviv kalich, po tichu dokládá slova Ježíše Krista: »To kdykoliv činiti budete, činite na mou památku!« I pokleká opět kněz v hluboké pokoře před Ježíšem Kristem v nejsv. krvi přítomným, načež vstav, pozvedá kalich, aby všichni, připomínajice si, že toutéž krví Ježíše Krista na kříži vykoupeni byli, neskonalou lásku jeho velebili a v nejhlubší pokoře jemu, jako Vykupiteli svému, se kořili.

V tom okamžiku posvátného pozdvihování jako byste, nejmilejší, nalézali se na Golgotě pod křížem Ježíše Krista, kterýž tam za vás se modlil, vám ráj sliboval, za vás duši svou Otci nebeskému odporoučel. Ovšem i tam přítomni byli odpůrci a během času ;ovstávali také kacíři, kteří proti učení Ježíšovu brojili a obzvláště touto nejsvětější obětí zhrdali a svátostné proměnění při ní v nevěře popírali. Jako k oživení viry katolické, nařídila Církev svatá pozdvihování Těla a Krve Páně k pokornému uctění věřících a k nezvratnému vyznání, že Kristus, Syn Boží, tu na oltáři přítomen v nejsv. Svátosti.

---

Před Kristem, Synem Božím, tu klečíte, nejmilejší; vyproste si od něho milosti, aby Krev jeho pro vás vylitá, na vás zmařena nebyla. Tu kdež před vámi to nejvznešenější tajemství bylo vykonáno, obnovte v sobě víru ve slova Ježíše Krista, která tuto ústy kněze opětně vyslovuje jako druhdy při poslední večeři; obnovte i živte důvěru svou v Ježíše Krista a v milosrdenství jeho, že obět

jeho kajivosti vaši spásu získá; obnovte i zasvěťte Kristu Ježíši lásku svou jako odplatu za neskonalou lásku jeho k vám a s vroucí zbožností jemu se obětujte, říkajíc: »Tobě, ó Ježíši, žiju, tobě i umírám; tvůj jsem, tvůj i zůstati chci v životě i smrti.« Amen.



## Neděle V. po velikonoci.

V ten den budete ve jménu mém prositi.

(Jan 16, 26.)

Modlitbu doporučil vždy Ježíš Kristus jakožto přední prostředek ve všech potřebách našich; a věru nelze si mysliti pravého učení Kristova, pravého křesťana bez modlitby. Vždyť člověk v celém životě svém odvislým jest od Boha, Stvořitele svého, a musí-li při své slabosti a nedostatečnosti ohlížeti se po spolehlivé pomoci, kdež jinde bezpečněji se jí nadíti může než u Boha, Otce svého nejdobrotivějšího? Sám zajisté Syn Boží ubezpečil nás, že Otec náš nebeský miluje nás. A nad to máme u Boha prostředníka a přímluvčího, Ježíše Krista, který, přihlédaje ku prospěchu našemu a k naší spáse, radí nám v dnešním evangeliu: »V ten den budete . . .« Kdy však k tomu vhodnější příležitost se naskytá, jako při nejdražší oběti mše sv., obzvláště pak při pozdvihování, kdež Ježíš Kristus na oltáři uprostřed nás dle, ochoten jsa přijímati a doporučeti prosby, které ve jménu jeho konáme? A oč měli bychom jej prositi? Církev sv. sama tu jde nám vstříc modlitbami v Kanonu předepsanými; vyložím vám tedy s pomocí Boží dnes modlitby, které koná kněz při mši svaté od pozdvihování až ke konci **K a n o n u**.

Po pozdvihování Syn Boží v nejsv. Svátosti před námi na oltáři se nalézá; v pravdě jeví se tu chrám katolický jako »dům Boží a brána nebeská.« (1. Mojž. 28, 17.) Naplněn-li byl hrůzou patriarcha Jakub na cestě do Haran z vidění nočního, jak svatou bázní uchvácení musíme býti my, vidouce před sebou okem duchovním trůn Boží, před nímž andělé, v nejhlubší pokoře rozprostřeni, klečí a jednorozený Syn Boží Otci svému v obět se podává. A netoliko patřiti smíme na tu obět, ale i k účastenství při ní připuštění jsme. a Ježíš Kristus sám přímo vyzval nás řka: »To čiňte na mou památku.« Se zbožnou proto pokorou vzpomínku tu konaje, říká kněz jmenem všech věřících: »My tedy, ó Pane, služebníci Tvoji a lid Tvůj svatý, pamětlivi téhož Krista, Syna Tvého, Pána našeho blahoslaveného utrpení i z mrtvých vstání a slavného na nebe vstoupení obětujeme velebné vznešenosti Tvé z Tvých darův a dávek obět čistou, obět svatou, obět neposkvrněnou, chléb svatý života věčného a kalich spásy nepomíjející.« Modlitbu tu koná kněz s rukama vztaženými a při sloví, jimiž Bohu obět doporučí, paterým křížem ji žehná k živé připomínce, že jest to tatáž obět, kterou Ježíš Kristus Bohu na kříži za spásu naši přinesl. S vroucí vděčností uznávejme tu milost, které



dostává se nám tuto, že na oběti Syna Božího účastenství máme, ba oběť tuto sami Bohu přinášeti udůstojněni jsme.

Převzácná to zajisté oběť, nad niž nelze co milejšího a dražšího Bohu obětovati; žádná z obětí starozákonních této se nevyrovná. Však kterak asi přijme Bůh oběť tuto z rukou našich? Netoliko na oběti, nýbrž i na obětnících záleží, má-li Bohu oběť se líbiti. Prosí proto kněz dále: »Račiz na tuto oběť přívětivě a milostivě shlédnouti a přijati ji, jako jsi přijati ráčil dary Abele spravedlivého a oběť patriarchy našeho Abrahama, i tu oběť svatou a neposkvrněnou, kterou Tobě přinesl nejvyšší kněz Melchisedech.« Hlavně tyto tři oběti připomíná Církev sv., poněvadž předobrazovaly vykupitelskou oběť Kristovu, a na obětnících jmenovaných chce nám příklad ukázati, jak bychom při oběti své chovati se měli, abychom u Boha milostivého přijeti našli. Se svatou prostotou Abelovou, s poslušnou oddaností Abrahamovou a s vděčnou zbožností Melchisedechovou účastněme se tedy při té oběti mše sv., kdež sám Beránek Boží, jednorozený Syn Boha Otce, ne již chléb a víno, ale tělo a krev svou Bohu v oběť přináší.

Ach, jak nehodni jsme oběť tak vzácnou Bohu přinášeti; netroufáme si ani sami předstoupiti s ní před trůn Boží, a proto z kůrův andělských prostředníka a zástupce si vyprošujeme, modlíce se v hluboké pokoře s knězem, jenž s rukama sepjatýma a na oltář položenýma říká: »Pokorně Tě prosíme, všemohoucí Bože, nech tyto dary přenéstí skrze ruce sv. anděla svého na vzešený oltář Tvůj před obličej božské velebnosti tvé, abychom, kdož ze společného toho oltáře svatosvaté tělo a krev přijímati budeme, vším požehnáním nebeským a milostí naplněni byli.« Nejhojnějšího ovšem ovoce z oběti Ježíše Krista nadíti se mohou, kdož hodně ke stolu Páně přistupují, a protože kněz s vděčností, že k této hostině nebeské jest připuštěn, líbá ten svatý oltář mezi modlitbou a v živé víře i s vroucí zbožností žehná to svaté tělo a přesvatou krev jakožto pokrmu nebeské, které přijati má a prose Boha, aby ke spasení mu to sloužilo, i sebe křížem svatým znamená a končí modlitbu svou slovy: »skrze Ježíše Krista.« Ve jménu téhož Krista Spasitele proste i vy, nejmilejší, za požehnání a milost Boží, jež prýští se zbožným účastníkům z té oběti nejsvětější. Jest však cena této oběti Ježíše Krista neskonalá; a ježto my užitku jejího účastni se stáváme, kterak neměla by láska naše pamětliva býti těch bratří a sester, kteří, ač na věčnost povoláni, s námi v obcování trvají a naši přimlavy se dovolávají? Hle, při té oběti mše sv., při niž Syn Boží opětně Otci nebeskému za lidstvo se obětuje, jak velice přispěti můžeme trpícím duším v očistci, přivlastníme-li jim přimlouvou svou ovoce oběti té. Proto pobádá nás Církev sv. ku zbožné jich připomínce a kněz jmenem svým i svých oveček se modlí: »Pamětliv také buď, Pane, sluhův i služebnic svých, kteří nás předešli se znamením víry a nyní odpočívají ve spánku pokoje.« I připomíná nyní ty, kteří modlitbě jeho zvláště doporučení byli, a kterých jako patronův a dobrodinců chrámu Páně zvláště pamatovati povinen jest; odporoučí milosrdenství Božimu své milé a drahé, též všechny bývalé pastýře toho kostela, všechny v Pánu zesnulé kollaturníky, jakož i všechny duše v očistci, za něž všechny s rukama vzhůru vztaženýma přednáší přimluvu svou: »Těm, ó Pane, a všem v Kristu odpočívajícím,

prosíme, abys sídlo občerstvení, světla a pokoje popřáti ráčil.◀ K jistějšímu pak vyslyšení té své přímluvy opětně končí slovy: ▶Skrze téhož Krista, Pána našeho.◀ Jaká to útěcha pro nás zde na světě pozůstalé, jestliže smrt odervala nám ty, kteří k srdci našemu přirostli; jak blahé to přesvědčení, že jim přímluvou svou přispěti můžeme. A buďte ubezpečeni, že vaše přímluva nezůstane bez účinku; vždyť přednášíme ji ve jménu téhož Ježíše Krista, jenž nás učil za sebe vespolek se modliti a spolu nás ujistil: ▶Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáf vám.◀ Přímluva naše za duše v očistci jest skutek lásky naší křesťanské, kterou Ježíš Kristus sám jako známku nám odporoučel; prosíme o milosrdenství Boží pro ně skrze téhož Ježíše Krista, jenž za ně i krev svou vycedil: jaká tedy přímluva mohla by mocnější býti? Ano, modlete se jen, nejmilejší, s láskou, která nikdy nevypadá, modlete se za zesnulé své přátely, dobrodince i za všechny, s nimiž v životě jste obcovali, modlete se i za všechny trpící duše v očistci, aby jim Bůh trápení jejich ukrátili a blaženosti věčné popřáti ráčil. Ovšem že takovou přímluvu konati můžeme i máme hlavně za ty, kteří pravou viru v životě zachovali a ve společenství s Církví sv. zemřeli, které i také zahrnuje článek víry, jednající o obcování svatých.

Trpké zajisté jsou ty muky očistcové, z nichž duším zemřelých bratří přímluvou svou pomoci se snažíme; a jaký nás asi čeká osud po smrti? S toužebností tu vzpomínáme oslavenců nebeských, s nimiž rádi bychom společenství došli; avšak svědomí naše živě nehodnost naši nám připomíná, a proto v kajicnosti s knězem v prsa se bijíce, milosrdenství Božího se dovoláváme v další modlitbě prosíce: ▶I nám hříšníkům, služebníkům Tvým, v množství milosrdenství Tvého doufajícím, račiž podíl nějaký a účastenství uděliti s Tvými sv. apoštoly a mučenicí.◀ Slova počátečná té modlitby pronáší kněz nahlas, poohlížeje se při tom poněkud, aby tak i přítomné k pokorné modlitbě povzbudil. Účastenství se Svatými v nebi se tuto doprošujeme, ač ovšem uznati musíme, že jsme nehodnými členy té sv. rodiny, a proto, nemohouce se vykázati zásluhami nějakými, jedině v přímluvu oslavených svých bratří a v neskonale milosrdenství Boží se důvěřujeme. Některé tyto svěťce a přímluvčí Církve sv. zvláště jmenem uvádí, a to z rozličného stavu i obojho pohlaví, připomínajíc takto, že každý stav, každé povolání má v blaženosti nebeské své přímluvčí, ▶k jichžto společenství račiž nás, Pane,◀ modlíme se dle návodu Církve sv., ▶ne pro zásluhy naše, ale pro milosrdenství své připustiti.◀ A poňevadž milosrdenství Boží vydobyl sám Ježíš Kristus, jehož tělo a krev na oltáři jako oběť Bohu připravena jest, proto prostřednictvím jeho opět dovolává, se Církve sv., končíc modlitby: ▶Skrze Krista Pána našeho.◀ —

Však netoliko pro budoucí život, ale i v tomto časném přebývání našem všelike milosti a všeho požehnání dostává se nám pro zásluhy Ježíše Krista, čehož nejpatrnější a nejzávažnější doklad jest sama posvátná oběť. Proto sluha církevní, žehnaje dary obětní na oltáři, připomíná s vděčností původce té oběti Ježíše Krista, říkáje: ▶Skrze téhož, Pane, vždy vše dobré tvoříš, posvěcuješ, obživuješ a nám udílíš.◀ Při tom žehná kněz dary obětní a tím také svátostná jich proměna jest naznačena; na to odkrývá kalich a s posvátnou hostií nad ním trojí kříž činí, říkáje: ▶Skrze něho, s nim

a v něm jest Tobě, Bohu Otci všemohoucímu v sjednocenosti Ducha sv. všech na čest a sláva. Tak oslavou Boha trojjediného končí Církev sv. druhou hlavní částku mše sv. A skutečně nejdokonalejší a nejdůstojnější to oslava, jež Bohu přinášena býti může, obět mše sv. v Církví katolické, při níž Ježíš Kristus, Spasitel světa, zástupce veškerého lidstva a spolu jednorozený Syn Boží, Otci nebeskému se obětuje. Odstraněny jsou proto všechny ostatní oběti, na nichž neměl Bůh již zalíbení; jediná obět posvátná přináší se Bohu po všem světě: toho buďte si povědomi, že sám Ježíš, Syn Boží, tu za vás Otci nebeskému se obětuje, a protož i sami vroucí zbožností o to se přičiňte, aby přítomnost vaše při té nejdraší oběti Bohu ku cti a slávě sloužila, vám pak milosť, požehnání a spásu získala skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.



## O dnech křížových.

I já pravím vám: Proste a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno. (Luk. 11, 9.)

Tri dny před slavností na nebe vstoupení Páně slovou již od dávných časů dny prosebné neb křížové, kteréž jméno obdržely od pobožnosti tu konaných. Vešlo totiž od pátého století v Církví sv. v obyčej, že v tuto dobu jarní, kdež počasí obyčejně mívá veliký vliv na zdar či nezdar osení a požitků polních, konávali věřící průvody s křížem v čele na ten úmysl, aby Bůh příznivé počasí dáti, úrodu zemskou zachovati a požehnatí, lid i zvířectvo a rostlinstvo přede vši pohromou chrániti ráčil. Jak velikou váhu kladou věřící na pobožnost tu, z toho vysvitá, že i dny, v nichž se ty průvody křížové konají, křížovými nazvali; Církev sv. pak vybízejíc nás k účastenství při té pobožnosti, v evangelium v ty dny předčítaném, volá k nám slovy Ježíše Krista: »I já pravím vám: Proste a . . .« Předepsala také k té pobožnosti zvláštní modlitby i obřady, které vám i co do obsahu i co do účelu poněkud vysvětlím.

První původ vzaly tyto průvody o křížových dnech od sv. Mamerta, biskupa ve francouzském městě Vienne. Přinesl rok 469. z dopuštění Božího těžké zkoušky a pohromy pro město i celé vřkoli; lid všecken přestrašen již málomyslněti počal, lekaje se trestající ruky Boží. Však sv. biskup připomenul milosrdenství, jehož dopřál Bůh kajícím Ninivetským, a doložil: »Slitoval-li se nad kajicností pohanů, neodepře milosrdenství svého ani kajícím křesťanům. Čiňme tedy pokání a usmíříme si Boha rozhněvaného! Následujte mne!« I sňal obuv s nohou, na krk zavěsil si provaz, do rukou vzal kříž a konal s věřícími kající procesí po tři dny. A hle, Bůh přijal zkroušenou jich pobožnost a slitoval se nad krajinou zuboženou.

Blahodárný účinek této pobožnosti vešel brzy ve známost do širých krajin a duchovní pastýřové zaváděli podobné pobožnosti, kdykoliv ovečky jejich těžkými strastmi a pohromami stihány bývaly. I sám papež Řehoř Veliký nařídil

takovou pobožnost kajících procesí r. 591. na den sv. Marka, když v Římě morová rána zuřila. A tak při mnohých potřebách toho časného života rozšířila se poněkud tato pobožnost sama po všech zemích; aby pak v té věci po celé Církvi sjednocenost vládla, nařizena jest na počátku 9. století pro všechny věřící dvojí taková kající pobožnost na úmysl uvedený, první totiž slavnější na den sv. Marka a druhá na tři dny před slavností na nebe vstoupení Páně.

Jedna i druhá pobožnost koná se za účelem kajícím a na vyprošení milosrdenství Božího, a proto také kněz odívá se k tomu v roucho barvy modré; předepsána k tomu zvláštní kající mše, v jejíž modlitbách Církve sv. s plnou důvěrou věřící milosrdenství Božimu odporoučí; v epístole uvádí povzbuzující slova sv. apoštola Jakuba o účincích modlitby proroka Eliáše, v evangelium vypravuje podobenství Ježíšovo o příteli nezbytném na důkaz, jak mnoho zmůže modlitba vytrvalá, k níž i věřící vybízí slovy téhož božského Mistra: »Proste a bude . . .« Po ukončení mše sv. zpívá kněz antifonu s následujícím žalmem: »Povstaň, ó Pane, zpomoziž nám a osvoboď nás pro jméno své. Bože, usima svýma slýchali jsme a otcové naši vypravovali nám. Sláva Otci i Synu . . .« (Žalm 43.) Tak k povzbuzení důvěry připomíná Církev věřícím mnohá ta dobrodini, kteráž v milosrdenství svém prokázal Bůh již předkům našim. Abychom však tím spíše vyslyšení u Boha si zajistili, v přimlůvu Svatých a Světců nebeských se doporučujeme, za kterouž příčinou zpívají počínají se litanie ke všem Svatým, kteréž tvoří takorba základ i střed celé pobožnosti, pročež také tato v římských obřadních knihách »pobožností litaní« nazvána jest.

Když odzpívána byla v litaních přimlůva: »Sv. Maria, oroduj za nás!« povstávají všichni účastníci, aby nastoupili procesí v předepsaném pořádku. V čele průvodu nesen bývá kříž uprostřed korouhvi; tof znamená naší spásy, našeho vítězství. My sami nezasloužili bychom si milosrdenství před Bohem, avšak Ježíš Kristus, jenž se za nás obětoval, a Otci nebeskému tu nejdražší oběť na dřevě kříže přinesl, On jest nám vůdcem, přimlůvcem a prostředníkem, a proto za jeho křížem a ve jménu jeho předstupujeme před Boha, přednášejíce prosby své. Za první prosebníky stavíme dítky, ty nevinné, prostosrdečné dítky, jež Kristus tak rád kolem sebe vídal. Ony proto obstupovati mají kříž jeho a raziti cestu nám ke trůnu Boha milostivého. Za nimi následují zpěváci, pak duchovní a konečně ostatní lid. rozdělen dle pohlaví, a tak v jednotlivých těchto oddílech opět a opět milosrdenství Božího se doprošujeme.

Procesí ubírá se do polí, do širé přírody, jakoby pobožnost naše neměla obmezována býti prostorami chrámovými. Ven do toho velikolepého chrámu Božího nás vyvádí Církev sv., kdež nedostihlá obloha činí klenutí, jasná zář sluneční jest věčnou lampou, role a lučiny oltáře, a hlahol ptactva prozpěvuje slavné »Hosanna« i radostné »Alleluja« Stvořiteli světa. Ven v přírodu vycházíme konati pobožnosti své, abychom před očima měli nesčetné dary Otce nebeského a slyšíce, kterak vše kolem nás zvěstuje, že »Bůh jest láska« (I. Jan 4, 8.), abychom i my s vděčností oslavovali svrchovanou dobrotu a

prozřetelnost Božskou, srdce naše pak aby rozehráto zaplesalo se Žalmistou Páně: »Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje i obloha.« (18, 2.)

Ovšem že svědomí naše viní nás z mnohé nevděčnosti, kterou dobroty a lásky Boží nehodnými jsme se stali; uznávati musíme i ty kříže na nás dopouštěné jako zasloužený trest, a nemohouce sami vykázati se zásluhami svými přímluv oslavených bratří a sester svých se dovoláváme v litaních i modlitbách, jež zde onde před křížem, sochami, v kaplích neb na rozcestích konáme. Častěji ku modlitbě přiklekáme dle rady Ježíše Krista, jenž řekl: »Proste a bude . . .« Činíme pak, tomu cíli hlavně čtvero zastavení, při nichž k Bohu vznášíme prosby dle potřeb časových: za úrodu zemskou, za dešť, suché počasí neb ochranu proti hladu, moru a válce atd.

V Čechách dle dávného obyčeje zaveden následující způsob pobožnosti. Při každém zastavení předčítá se nejprve začátek jednoho sv. evangelia, jako bychom takto víru svou do čtyř úhlů světa hlásati chtěli, důvěrujice se, že jako Abrahamovi i nám přičtena bude k spravedlnosti. S vděčností uznáváme to štěstí, že i nám se dostalo toho nebeského učení, jež skrze učeníky Ježíšovy do širého světa rozhlášeno bylo a všude milost i požehnání Boží přineslo. To připomínají nám následující veršiky; abychom pak i my blahých účinků učení Ježíšova účastni se stali, ihned v přímluvu sv. evangelisty, při prvním zastavení v přímluvu sv. Matouše se doporučíme. Tak řídíce se návodem Ježíše Krista obstaráváme si nejprve potřeby duchovní; načež pak přednášíme prosby a tužby své, »prosíce se srdcem zkroušeným za milosrdenství Boží pro hříchy své, za pokoj, za zdar požitků zemských a za ostatní své potřeby.« (Rit. řím.) K tomu cíli předesíláme veršiky prosebné za ochranu před hromobitím a bouřkou, a na vyprošení milosrdenství Božího v potřebách tělesných, načež modlíme se při prvním zastavení, aby Bůh na přímluvu Matky Boží, svatých andělův a všech nebesťanů nám příhodného počasí dopřáti a před pohromami živelnými nás chrániti ráčil. A poněvadž »ani ten, kdo sází jest něco, ani ten, kdo zalévá: ale Bůh, jenž dává vzrůst« (1. Kor. 3, 7.), prosí kněz v následující modlitbě, aby Bůh ve své milosrdnosti nám požehnanou zeň, požitků hojnost, stromův a vinic úrodu i všech věcí zdar popřáti a záhubné bouře i krupobití od toho vzdáliti ráčil. Po těch modlitbách žehná kněz znamením kříže lidu věřicimu slovy: »Požehnejž vás všemohoucí Bůh Otec, Syn a Duch sv. Amen« — a pomodlí se s nimi modlitbu Páně a pozdravení andělské.

Na to pokračuje se v procesí za dalšího zpěvu v litaních až ku zastavení druhému, kdež po přečtení počátku evangelia sv. Marka a po modlitbě k témuž sv. evangelistu doprošuje se kněz jmenem shromážděného lidu slitovnosti Boží, aby válkami, nemocmi, bouřemi a jinými nebezpečnými nehodami nedal trápati těch, které předrahou krví Syna svého vykoupiti ráčil. V druhé modlitbě pak, připomínaje kněz nevystihlou prozřetelnost Boží, prosí, aby, co k výživě naši z jeho ustanovení a zřízení zaseto bylo, nám zachovalí a zdárným vzrostem i dozráním požehnatí ráčil, bychom z darů jeho dobrotvosti, velebíce jej, radovati se mohli. — Podobnou pobožnost vykonává průvod při třetím zastavení, kdež počátek evangelia podle sepsání sv. Lukáše se čte, a přímluva k němu se koná. V modlitbách následujících vyzývá lid s knězem

Boha všemohoucího, aby požitky zemské požehnati, příznivou pohodou navštěvovati, svlažovati, před škodlivým počasím, průtrží mračen a potopou chrániti a nás před vpádem v pokoji uchovati ráčil. Připomíná tu Církev sv., že v rukou Božích jest déšť i sucho, teplo i zima, bouře i krupobití; On že zastírá nebe oblaky a doprává slunečního jasna; On že otvírá ruku svou a naplňuje všeliký živočich svým požehnáním. (Zalm 144, 16.) Pročež s plnou důvěrou za jeho milost a za ochranu andělů strážných prositi nás učí, k čemuž opětně požehnání své udílí. — Při čtvrtém konečně zastavení předčítán bývá počátek evangelia sv. Jana, jehož přímlově také nás Církev sv. odporoučí; v modlitbách následujících volá za nás k Bohu, aby lid svůj k sobě milostivě nakloniti a všeho nebezpečnosti těla i duše zbaviti, před nepřátely viditelnými i neviditelnými nás chrániti a nám milost požehnání svého uděliti ráčil. Ano, ten dárce všeho dobra, tak modlí se Církev sv., kéž udělí nám, čeho ku své výživě potřebujeme a vyleje na nás hojnost požehnání svého, odvrátě od nás všelikou pohromu živelní i vše, co by nám uskoditi mohlo.

Čtvera zastavení používá Církev sv. k přednášení proseb svých, a to pokud možná směrem ke čtyřem úhlům světa, vyjadřujíc takto poslání své do širého světa; čtyřikráte pokleká sluha její s lidem věřícím ku modlitbě, a důvěřujice se v přislíbení Ježíše Krista, prosí opět a opět, aby jim bylo dáno, čeho potřebuji; hledají, z místa na místo chodíce, aby našli milosrdenství Boží; opakovanou modlitbou tlukou, aby jim bylo otevřeno. Však i celý průvod jest jediná nepřetržitá kající modlitba, a proto stále zpívají se litanie, k nimž, trvá-li průvod déle, nějaký žalm kající nebo píseň se přidává; v kaplich pak, v nichž zastavení se stalo, přímlova k sv. patronu se připojuje. Po návratu do chrámu Páně zpívá se žalm 69. s obvyklými veršiky a dějí se přímlovy na vyprošení milosrdenství Božího, za odpuštění hříchů, na vyžádání milosti pro viditelnou hlavu Církve, pro zeměpána i všechny duchovní i světské vrchnosti a za všechny věřící živé i mrtvé, načež udílí se požehnání s nejsvětější Svátostí.

Účel této pobožnosti vysvětá dilem z modliteb jejích, dilem též již z pohnuky, která příčinu k zavedení jejímu zavdala. Chce Církev sv. pobožností touto povzbuditi nás k veřejnému uctívání a velebení Boha, jenž jest dárce všeho dobra; učí nás u Boha s důvěrou hledati pomoc ve všech potřebách našich a u Svatých Božích doprošovati se přímlovy; varuje nás, abychom v časném pečování nezapomínali na vyšší povolání své, hledajice vždy při všem nejprve království Božího a spravedlnosti jeho; konečně oživuje naši lásku křesťanskou, která učí nás za sebe vespolek se modliti, abychom spaseni byli. (Jak. 5, 16.)

Nuže, jakého poučení měli bychom si vzíti z těchto úvah o původech křížových? Především zajisté nás všechny to povzbuzovati musí k hojnému účastenství při pobožnosti té; nebo potřeby, za něž se tu modlíme, jsou nám všem více méně společny, a milosrdenství i požehnání Božího kdož by nebyl potřeben? Že však obzvláště společná modlitba nám prospěšnou státi se může, zaručeno nám slovy Ježíše Krista, jenž řekl: »Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o jakoukoli věc, za kterou by prosili, stane se jim od Otce mého, kterýž

v nebesích jest.« (Mat. 18, 19.) Pobožnost ta, připomínajíc nám hříšnost a trestuhodnost naší, učí nás pokořovati se s kajcností před Bohem a jeho slitování se dovolávat: »Milostiv nám buď, odpusť nám, smiluj se nad námi, Pane.« I k vytrvalosti povzbuzuje nás pobožnost ta, ujišťujíc nás slovy sv. Jakuba, že mnoho může modlitba spravedlivého ustavičná. (5, 16.) Připomíná nám proroka Eliáše, jenž se modlil k Bohu a vydalo nebe déšť a země dala úrodu svou. (Jak. 5, 18.) Ano, pobožnost ta zdá se býti výkladem těch slov Ježíšových. »Proste a bude vám . . .« Pročež s důvěrou zúčastněte se pobožnosti té; dobrý výsledek zaručen nám slovy Ježíše Krista, jenž dí: Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí. Amen.



## Na nebe vstoupení Páně.

A Ježíš pojed' s nimi, přikázal jim,  
aby neodcházel z Jerusálema, ale očekávali  
zaslíbení Otcova. (Sk. ap. 1, 4.)

Po čtyřicet dní po svém z mrtvých vstání obcoval Ježíš Kristus s učeníky, ovšem ne nepřetržitě, nýbrž častěji se jim zjevoval a mluvě s nimi o království Božím, víru ljech utvrzoval. Vypisujíc nám to Písmo sv., často se zmiňuje a i v dnešní epístole připomíná, že Pán Ježíš s učeníky svými jedl. Bude snad někomu nápadno, zda-li oslavené tělo Ježíšovo potřebovalo pokrmu, či proč asi Kristus pokrmu toho přijímal? Ne tak pro sebe a pro potřebu svou, jako spíše k vůli učeníkům tak činil, dílem aby přesvědčil je, že nezjevil se jim duch nějaký, ale skutečně On že jest to s tělem i s duší, dílem pak aby s učeníky v nejužším spojení se udržoval; nebo ze slov, že »při lámání chleba poznali ho učeníci,« vysvětluje, že jako při poslední večeři i tu opět své tělo a svou krev podával učeníkům ku přijímání. A dle ustanovení Ježíše Krista děje se tak až dosud při oběti mše sv. Nebo tentýž Ježíš Kristus, jenž při posvátné proměně o pozdvihování zjevuje se nám v nejsv. Svátosti, v další hlavní částce podává se nám za pokrm, dle čehož i nazvána jest tato část přijímání, o němž s pomocí Boží dnes promluvíme.

Přípravou k sv. přijímání jest modlitba Páně. Modlil se i Ježíš Kristus při poslední večeři dříve než učeníkům tělo a krev svou podal a tím nám všem příklad zůstavil; vybízí proto kněz věřící lid k modlitbě slovem »oremus«, t. j. modleme se! A kterou modlitbu měli bychom se tu spíše modliti, jako onu, které sám Ježíš Kristus nás naučil. Upozorňuje tedy kněz na tuto přednost její, když dí: »Nariženými spasitelnými povzbuzení a Božským ustanovením poučení, osmělujeme se říkati: — načež hlasitě modlitbu Páně se modlí a při slavné mši sv. zpívá. A hodí se také zajisté ta modlitba převýborně jako příprava ku sv. přijímání. Spočívá oběť Syna Božího na oltáři, ta oběť, kterou Bůh usmířen, nás za dítky své přijal, pročež i také s důvěrou volati smíme: »Otče náš, jež jsi na nebesích!« Ježíš Kristus učil nás prositi nejprve

za to, čím sláva a česť Boží se šíří; čím pak mohlo by Bohu větší oslavy se dostat, jako oběti Ježíše Krista? A to právě na oltáři. Pročež právem tu modlití se může kněz: »Posvěť se jméno Tvé . . .« Však i my rádi bychom došli toho ovoce přesvaté oběti, pročež netoliko o tělesný, ale i duchovní chléb tu voláme, jakož i posvěcení, jehož nám k přijetí toho chleba nebeského jest potřebí. Tu modlitbu vsiekní umíte, i všem také povědomo jest, jak mnohých milostí sobě ji vyprositi můžeme. Modlete se tedy potichu tu modlitbu Páně s knězem. Kněz říká jí s rukama vzhůru vztaženými až ke slovům »a neuvoď nás v pokušení,« při čemž ruce spiná a mezi tím, co lid poslední prosbou odpovídá, říká tuto potichu a končí modlitbu slovem »Amen« na vyjádření vroucího přání, aby stalo se, zač se tu modlili. I bere patenu do pravé ruky a ve smyslu poslední prosby Otčenáše dále se modlí: »Zbav nás, prosíme, Pane, ode všeho zla minulého, přítomného i budoucího a na přímluvu bl. a úctyhodné Rodičky Marie Panny a sv. apoštolů Petra a Pavla, Ondřeje a všech Svatých uděl milostivě pokoje ve dnech našich, abychom pomocí milosrdenství Tvého podporováni jsouce i hříchů prosti i přede vši tísni bezpečni byli.«

Ochrany doprošuje se kněz i pro sebe i pro ovečky své proti všemu zlu, jež by nešťastnými i nás učiniti mohlo; jest to zlo minulé, totiž hříchy, jichž jsme se dopustili a jichž trestu se nám jest nyní obávati; jest to zlo, jež mnohým nebezpečným pokušením doráží na nás v životě tom; jest to konečně ono nejhorší zlo, jež by v záhubu věčnou nás svéstí mohlo. V kříži jest naše spása při všech strastech našich, a proto kněz žehná se patenou a ji jakožto posvátnou nádobu, na kteréž Tělo Páně spočívati bude, libá a prose za pokoj, ani hříchy, ani malomyslností neporušený, podkládá patenu pod Tělo Páně, odkrývá kalich, pokleká, načež sv. hostii na tři částky láme, mezi čímž končí slovy: »Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho.« S nejmenší částkou sv. hostie dělá kněz trojí kříž nad kalichem, říká: »Pokoj Páně budiž vždycky s vámi!« Tak zachovalo se ono prvopočátečné lámání chleba, jakž vykonal je sám Ježíš Kristus při poslední večeři a jakž i apoštolové činili dle způsobu Božského svého Mistra; odkud také povstal název oběti mše sv. za prvních dob, »lámání chleba.« A bylo také toho lámání v prvních dobách nevyhnutelně potřebí, jelikož chléb k oběti mše sv. brával se velký, načež jako oběť mezi účastníky sv. přijímání, totiž kněze a ostatní věřící, rozdělen býti musil. — Že částka svaté hostie do kalichu se spouští, má vyznamenávati nám, že byť tajemství nejsvětější Svátosti pod dvojí způsobou se konalo, jeden Ježíš Kristus jest přítomen a pod každou způsobou ano i pod nejmenší částkou jedné způsoby celého Ježíše, Krista tedy i jeho tělo i jeho krev, přijímáme, což aby ku spasení nám sloužilo, prosí kněz, když částku sv. hostie do kalicha vpouští, říká: »Toto smíšení a posvěcení těla i krve Pána našeho Ježíše Krista sloužíž nám přijímajícím k životu věčnému. Amen.« Při slavných službách Božích počíná proto zpěv, zvaný »Agnus Dei,« který druhdy pěl sbor zpěváků, mezi tím co sv. hostie lámána byla. Zpěv ten se konal a posud se děje k oslavě Beránka Božího a připomíná živě tu oslavu, kterou na věčnosti mu nebešfané vzdávají a k účastenství při tom nás vybízí. Ejhle, nejmilejší, jak v posvátném účelu nás ta oběť mše sv. spojuje! S anděly a Svatými oslavujeme i my zbožností



svou Beránka Božího. V tom smyslu koná také kněz další pokornou modlitbu, když po třikráte v prsa se bije a při tom skroušeně volá: »Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!« po třetí pak místo dopovědi této prosí: »Uděl nám pokoje!« A důležitou zajisté měla příčinu Církev svatá, že učí nás zde u milosrdenství Božího o pokoj prositi; nebo čeho více jest nám potřebí v životě plném svízeli, strastí a pokušení, jako pokoje?

Právem nazývá se ten sbor věřících na zemi Církví bojující, poněvadž bezpočetným nátlakům odpírati musí, čímž ovšem působení její velice stíženo jest. Proto tedy v další modlitbě prosí kněz s rukama sepjatýma: »Pane Ježíši, jenž jsi řekl apoštolům svým: Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám: Nepatř na hříchy naše, ale na víru Církev své, a ji podle vůle své ukojiti a sjednotiti ráčíž.« Takovou přímluvu může i žádati od nás matka naše Církev svatá a také toho obzvláště potřebuje v nynějších bouřlivých časech. Kolik nepřátel a s jakým úsilím vystupují nyní se všech stran proti Církvi Kristově? Jsou to lidé, kteří se Boha spustili a proto také nic odpornějšího jim nebývá nad Církev, která v obřadech, svátostech a modlitbách svých stále na Boha pamatuje; jsou to jinověrci, kteří ochablost a nedostatečnost církvi svých pozorují, což k hříšné revnivosti proti neporušené choti Kristově je nutká; jsou to bohužel i leckterí katolíci, kteří nedbalostí a vlažností svou víře pravé se zpronevěřují a spásonosné působení Církev ochromují. Bychť i se tedy ani nezmínil o násilí, jehož Církev i viditelná její hlava, římský papež, snášeti musí, všichni nahlédnete, jak mnohými způsoby zmitána bývá ta lodička Kristova, a jak velice jí potřebí jest poklidu; ze světa však že pokoje nadíti se nemůže. Modlete se tedy spolu s knězem k tomu knížeti a dárci pokoje, Ježíši Kristu, aby pro víru svou, která v Církvi katolické se zachovává a šíří, věřící své chránil ráčil před tím nebezpečným pokušením, jimž by víra a sjednocenost jejich ohrožena býti mohla.

Svatý pokoj na lásce založený vládnouti má mezi pravými vyznavači Kristovými, a to naznačuje »políbení pokoje,« které při oběti mše svaté již od časův apoštolských sobě vespolek dávali věřící. Tak líbají se i nyní při slavných službách Božích kněží při oltáři zúčastnění, předním věřícím pak (patronům chrámu) podává se k políbení kříž s pozdravem: »Pokoj s tebou!« Při té příležitosti hleďte vy, nejmilejší, v srdci svém vzbuditi lásku křesťanskou, která s každým svatý pokoj a svornost zachovává; jestli pak proti komu kyselost a nepřítel i zášť cítíte, hleďte vašeň tu hříšnou vypuditi ze srdce svého, odpusťte protivníkům svým a v srdci vašem nechť zavládne pokoj, nebo jen tak účastenství můžete míti na oběti knížete pokoje, Ježíše Krista.

Při mši zádušní obrací se pozornost naše hlavně k duším v očistci, a proto doporučí je kněz milosrdenství Beránka Božího, říkáje po třikráte s rukama sepjatýma a na oltář položenýma: »Dopřej jim odpočinku věčného!« Modlitba za pokoj pro Církev bojující při mši zádušní se vynechává.

Bezprostřední příprava ku sv. přijímání záleží ve dvou modlitbách. V první z nich prosí kněz o to, čeho především k hodnému přijímání té svátosti jest potřebí, totiž aby Ježíš Kristus skrze to nejsvětější tělo a svatosvatou krev svou jej ode všech nespravedlností a všeho zlého osvoboditi i k plnění přikázání jeho jej navésti ráčil; nedopouštěje, aby kdy od

něho se odloučil. Po té modlitbě jako by ještě připomenul si výstrahu a pohrůžku sv. apoštola Pavla, že kdo ze Svátosti nejsvětější nehodně jí a pije, odsouzení sobě jí a pije« (I. Kor. 11, 29.), se zkroutěnou kajicností prosí Ježíše Krista: »Přijímání těla Tvého, Pane Ježíši Kriste, kteréž já nehodný přijmouti zamýšlím, nebudiž mi k soudu a zavržení, ale prospěj mně z dobroty Tvé k ochraně duše i těla a za lék nebeský.« — Při těch modlitbách kněze přimlouvejte se i vy, zbožní věřící, za kněze obětujícího, jakož i za všechny, kdož ke stolu Páně toho dne přistupovati mají; modlete se i za sebe, aby vaše budoucí svátostné přijímání vám ku spasení sloužilo; nebo to svaté přijímání má právě spojovati nás s Kristem a utvrditi i společnost naši jako společnost sv. rodiny Kristovy.

Každou z těch modliteb přednáší kněz ve jménu Ježíše Krista a tak je také zakončuje; načež pokleká před Beránkem Božím, jehož přijmouti má. podobně jako druhdy patriarcha Abraham vítaje vzácné hosty, před nejřednějším z nich, Bohem, hluboce se pokořil. Toužil i kněz, jakožto sluha Boží, po tom hostu nebeském, a proto bera sv. hostii do rukou, s vroucí zbožností dí: »Chléb nebeský vezmu a jméno Páně vzývati budu.« Toť přání a tužba jeho, spojití se s Kristem; neboť ví, že jen kdo zde s Ježíšem Kristem společnost vyhledával, jej zde oslavoval a s ním ve spojení zůstal, bude jednou ke společenství jeho přijat v nebesích.

Však dostane se knězi také, po čem touží? Poniži se Syn Boží, aby s tvorem se spojil? Za nehodna se druhdy považoval setník, aby měl Kristus k němu do domu přijíti a neznal ho ještě jako Syna Božího; čím hlubší pokorou musí naplněn býti kněz i kdožkoliv přijímati má Svátost nejsvětější, věda, že jest to sám Bůh. A skutečně jest Ježíš Kristus ochoten k příchodu do srdce našeho, ba na oltáři již ku přijímání našemu uchystán jest. Však i v tom posledním okamžiku ještě otázka se nám naskytá: Jak vypadá to v srdci mém? Byť kněz snad nebyl si povědom těžkých hříchů, »však tím ještě není ospravedlněn, a před Bohem nejsvětějším kdož obstojí?« Proto pokorně kněz v prsa se bije, říká: »Pane, nejsem hoden . . .« Ministrant při tom dává znamení zvonkem; jest to povzbuzení ku kajicnosti, kteréhož jest nám všem potřebí, zvláště pak pobídkou jest to pro ty, kdož ke stolu Páně přistoupiti mají, aby ještě jednou vzbudili lítost nad hříchy svými a s myslí zkroutěnou uznali nehodnost svou.

Chystá se nyní kněz přijmouti nejsvětější Svátost; a skládá dvě polovičky hostie na sebe, žehná se nejsvětější Svátostí a s vroucí pobožností při tom prosí, aby to svaté přijímání nebylo mu na záhubu, říká: »Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.« Živě tak na mysl si přivádí velikou důležitost sv. přijímání; a proto i víru i pevnou důvěru v sobě obnovuje; nejen tím znamením kříže, jimž se žehná, ale i slovem slavně vyznává, že, co zamýšlí přijímati, jest pravé tělo Ježíše Krista, totéž tělo, kteréž za nás na kříži pnělo a v nejsvětější Svátosti stává se nám pokrmem k životu věčnému. O tom ujistěni jsme slovem samého Ježíše Krista, jenž slíbil: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já jej vzkřísím v den nejposlednější.« (Jan 6, 11.) S tím zbožným přesvědčením a vroucím přáním přijímá tedy kněz Tělo Ježíše Krista, s myslí pohnutou uvažuje

neskonalou lásku jeho, že nám za pokrm se podává a s vděčným srdcem jemu na vzájem se obětuje a zcela se odevzdává. Však to vše nestačí k vyvážení té neskonale lásky Syna Božího k nám; nebo co jsme my proti Bohu svému a jak bychom mohli jemu dosti se zavděčiti? Myšlenka ta přivádí také kněze k dalšímu rozjímání, jež vyjadřuje slovy: »Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi?« Uznává, že nemá důstojné odměny, již by Bohu nabídnouti mohl; nejsvětějšímu Tělu Páně vyrovná se v ceně nejsvětější jeho krev. Tělo i krev Páně, toť nejjistější zárukou spásy, toť i nejjvácnejší poklad Kristův, nám pozůstavený; a poručil-li Kristus sebrati drobtý chlebě tělesných, aby nezhyňuly, čím větší opatrnosti potřebí při tomto chlebě nebeském? Odkryv proto kněz kalich, pokleká před nejdražší Krví Páně a patenou opatrně sbírá malé drobtý, jež ze sv. hostie se udrobily a do kalicha je smetaje dí: »Kalich spasení vezmu a jméno Hospodinovo vzývati budu.« (Žalm 115, 12. 13.) »Chválu vzdávaje vzývati budu Hospodina a od nepřátel svých osvobozen budu.« (Žalm 17, 4.) Toto důvěryplné předsevzetí kněz hned uskutečňuje, když požehnav se kalichem ve znamení kříže, přijímá nejsvětější krev s těmi slovy: »Krev Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.« Po kratičkém tichém rozjímání o neskonale lásce Ježíše Krista dává si kněz do kalicha k vypláchnutí ho naliti trochu vína, při čemž říká: »Co jsme ústy přijali, ó Pane, dej nám čistým srdcem pochopiti a z časného daru staň se nám prostředek ku věčné spáse.« Toť zajisté účel svátostního přijímání, abychom vcházejíce zde v tom časném životě ve spojení s Kristem, do jeho společenství věčného na nebi jednou přijati býti si zasloužili. K tomu všemu především potřebí jest čistoty duchovní, za kterouž také prosí kněz v následující modlitbě, když i prsty nad kalichem si vínem a vodou umývá dáva, řka: »Tvé tělo, ó Pane, které jsem přijal, a Tvá krev, kterou jsem pil, zůstaň v mém nitru a dopřej, aby ve mně, jehož čistá a svatá tajemství občerstvila, nižádná skvrna hříchu nezůstala. Jenž živ jsi a kraluješ od věčnosti do věčnosti. Amen.«

Druhdy přistupovali věřící spolu s knězem ku sv. přijímání, k čemuž od jáhna voláni bývali slovy: »Svaté svatým.« Tím naznačena spolu přední podmínka hodného přijímání, totiž že čisté svědomí a svatou duši míti musí, kdo ke stolu Páně přistoupiti chce. Byť nyní věřící při každé mši svaté nepřijímali, jest to přijímání kněžské pro ně povzbuzením, aby po spojení s Kristem zatoužili a jeho společenství hodnými se stali. Ta svatá touha, s kterou patřili učenci za Ježíšem na nebesa vstupujícím, kéž naplňuje i srdce naše, aby útěchou byla pro nás všechny slova andělova: že »Ježíš Kristus, který vzat jest od nás do nebe, opět přijde, aby i nás k sobě vzal. Amen.«



# Na den sv. Jana Nepomuckého.

A když oni odcházeli, počal Ježíš  
mluviti zástupům o Janovi.

(Mat. 11, 7.)

Za velikého muže považovali všickni sv. Jana Křtitele; ale jak již ve světě bývá, rozličné posudky a domněnky o něm si tvořili, jak fariseové a herodiáni tak i obecný lid. Všickni si přáli slyšeti i mínění Ježíšovo o něm, a proto s velikou bedlivostí naslouchali zástupové, »když počal Ježíš mluvit jim o Janovi.« A pochvalné i povznášející bylo to svědectví, které vydal Pán Ježíš o něm; vylíčil vznešené ctnosti a ušlechtilé přednosti sv. Jana: jeho statečnost, která v zásadách mravních ničím, ani lichocením ani pohrůžkami a žalářem, zvrtkati se nedala; jeho skromnost, která přepychu tohoto světa shledala; konečně pak jeho svatosť i horlivost, která ho, jakož předchůdce Páně, zdobila. — To bylo svědectví Pána Ježíše osvatém Janu Křtiteli; a totéž svědectví předčítati dává Církev svatá dnes o slavnosti svatého patrona našeho, Jana Nepomuckého, po bok jej stavíc sv. Janu Křtiteli, a oslavujíc jej jako statečného vyznavače Kristova, a jakož skromného a horlivého sluhu Božího, jenž přijat jest do slávy nebeské. Ráda vzpomíná Církev sv. těch oslavených členů svých v nebesích, ráda nám jejich ctnosti na oči stavi, ráda nám je za vzor odporoučí; aby pak památka jejich tím živěji nám v mysli utkvěla, představuje nám je v sochách a obrazech, na nichž obzvláště ty které ctnosti a zásluhy jejich vyznačeny bývají. Jako Ježíš o nepřítomném Janovi mluvil k zástupům, tak v sochách a obrazech mluví Církev sv. o Svatých Božích a k účtě nám je odporoučí; a toť jest význam soch i obrazů v Církvi katolické. Podobným způsobem jako obřady působí sochy i obrazy na mysl lidskou; pročež za příhodné uznávám upozorniti vás na to, že právem a způsobem důmyslným používá Církev svatá soch a obrazů posvátných k poučení a povzbuzení našemu.

Maje mluvit o důležitosti posvátných obrazův a soch, nemohu mlčením pominouti, že byly doby v dějinách církevních, kdež proti těmto povstali zarputilí nepřátelé a odpůrci; jmenovitě ve století 8. obrazoborci východní a ve století 16. tak zvaní reformatoři za přední úkol činnosti své považovali bořiti sochy, oltáře a kaple ku počtě Svatých zřízené, a ničiti sv. obrazy, jimiž zbožní křesťané domy a svatyně své okrášlili. Jak liché byly námitky jejich, jimiž zběsilost svou odůvodniti se snažili. dovolávajíce se zákazu daného židům proti modlářství (II. Mojž. 20, 4., III. Mojž. 26, 1.), již ukázal jsem v řečích katechetických. V zaslepenosti své, jaká obyčejně obestřrá přemrstěnce, přehlédli, proč že zapovězeno jest, dělati si a míti obrazy, totiž, »aby se jim kdo klaněl,« čehož ovšem netrpí se ani v Církvi katolické. — Marně také odvolávají se odpůrcové uctívání obrazů na to, že v prvních stoletích Církve Kristovy obrazův užíváno nebylo. V té době pronásledování, kdež křesťané s věrou a bohoslužbou svou se ukrývati museli, nemohli ovšem vystavovati svaté obrazy a sochy na veřejných místech, ba ani v přihytcích svých, kamž vražední pochopové z nenadání vnikali, hledajíce

vyznavače Kristovy. Nicméně však i z těch dob pozůstaly nám některé vzácné výkresy a malby jako podobizny Krista Ježíše, bl. Panny Marie a sv. knížat apoštolských, z nichž některé samému sv. evangelistu Lukášovi se připsují. — Svatí Otcové a spisovatelé církevní z těch časů také nejen obrazů posvátných nezavrhuji, ale užívání a uctívání jich přímo odporoučejí. (Tertullian, sv. Klement Alex.) Ano čím volněji mohla se Církev rozvíjeti, tím rychleji a hojněji užíváno i posvátných obrazů, jež vykoupení a posvěcení lidstva připomínaly a znázorňovaly, a také k ušlechtnění mysli i k utvrzení víry napomáhaly. Tak stalo se, že jednotlivé pravdy sv. náboženství a ctnosti křesťanské sv. mučenníků a vyznavačů Kristových obrazně představovány bývaly, což ostatním věřícím k povzbuzení sloužilo a slouží. Ten také při tom byl účel Církev sv., aby posvátná vyobrazení stala se takměř katechismem pro zbožné pozorovatele, jak i sv. Řehoř dí, řka: »Malířství se užívá v chrámech k tomu cíli a konci, aby ti, kdož písma nezuají, alespoň na stěnách četli, čeho v knihách čísti nedovedou.«

Však předstírají odpůrci obrazů jich pohoršlivého zneužití. Litovati jest ovšem, že kdy tak se stalo. Hříšného a pověřčivého zneužívání obrazů Církev sv. nikdy neschvalovala, ano spíše co nejpřísněji kárala; avšak pro hříšný zlozvyk aneb nepravé použití nemá se zavrhovati věc dobrá, jak sv. Otec Řehoř Vel. vytýká jistému takovému přílišnému horlivci, an píše: »Kdybys byl zapověděl obrazům se kořiti, byli bychom to schválili; avšak bořiti je, tof musíme jen káratí. Něco jiného jest obrazům se klaněti, a něco jiného, obrazem poznávati, komu kořiti se dlužno.« Jako hříšnému zneužívání obrazů, tak i druhé výstřednosti, totiž rouhavému obrazoborství, postavila se Církev sv. na odpor, hájíc dobrý účel obrazů. Slavné o tom prohlášení dala na II. sněmu Nicejském (r. 787.) a opětně pravou úctu posvátných obrazů a soch schválila na sněmě Tridentuském, když ustanovila, »aby obrazové Pána Krista, blah. Rodičky Boží a jiných Svatých, zvláště v chrámech byli chováni a aby jim příslušná česť a úcta se prokazovala, ne jako by v nich nějaké božství přebývalo, aneb nějaká moc, pro kterou by měli ctěni býti; avšak proto že česť jim prokazovaná vztahuje se na toho, jež takový obraz představuje. Skrže obrazy, jež líbáme anebo před nimiž smekáme a klekáme, Kristu se klaníme a Svatých ctíme, jichžto podoby obrazové ti nesou.« Nuže vztahuje-li se dle výroku Církev naše uctívání obrazů na osoby vyobrazené, pak zajisté znesvěcování obrazů rovnou měrou vyobrazených urážlivě se dotýká; pročez také trpkostí a ošklivostí nás naplňuje vzpomínka na tu zběsilost žoldácké chasy zimního krále Bedřicha, s kterou posvátné obrazy a sochy ve chrámech Pražských i jinde po vlasti naši ničili.

Poznali jste z toho, což až dosud připomenul jsem vám, že Církev sv. uctívání obrazů a soch vzdor všem námitkám odpůrců vždy po právu zastávala a schvalovala, a to hlavně za tím účelem, aby tak pocty dostávalo se těm, kdož obrazy těmi se představují, věřícím pak aby to k poučení a povzbuzení sloužilo. Používá tedy Církev sv. obrazů skutečně jako pečlivá vychovatelka a ponechávajíc sobě práva schvalovati nebo rozhodovati o obrazech, důmyslným způsobem používá takových, které k účelu jejímu zvláště se hodí; duchovních správců pak vybízí, aby věřícím obrazy ty

i účel i uctívání jich vykládali. Upozorním Vás tedy na některé obrazy, jak o nich Církev sv. k našemu poučení a povzbuzení k vám mluví se zdá.

Nejvznešenější a nedostihlé jest tajemství nejsvětější Trojice, kteréhož ovšem ani myslí, tím méně tedy nějakým názorným vyobrazením představit si lze. Že však jest to základní pravda víry Kristovy, tedy alespoň v podobnosti snaží se umění znázorniti nám toho Boha trojjediného, věčného a vševědoucího, a představuje to velebné tajemství symbolem trojhranu září obkličného uprostřed s okem neb nápisem »Jehova« čili Hospodin. Tak připomíná se nám ten věčný, svrchovaný, pouhý Duch. Však i tři božské osoby vyobrazeny bývají, totiž Bůh Otec jako ctihodný stařec, na pravici jeho Bůh Syn, Ježíš Kristus, s křížem, znamením našeho vykoupení; a svrchu vznáší se Duch sv., jak se byl zjevil při křtu Pána Ježíše, ve způsobě holubice.

Vtělený Syn Boží mnohým rozmanitým způsobem vyobrazen bývá, buď jako rozkošné děcko se symboly či odznaky svého utrpení, neb jako učitel lidstva, jako divotvorce, jako dobrý pastýř, jako trpitel na kříži, neb jako slavný vítěz nad smrtí; buď jak vstupuje v slávu Otce svého, neb jak přichází v slávu a velebnosti jako soudce živých a mrtvých atd. Tak hledí Církev sv. znázorniti a v živé paměti nám zachovati celé to dílo našeho vykoupení; zvláště pak obraz ukřížovaného Ježíše Krista jest pro křesťana převzácným a spasitelným znamením, k němuž s důvěrou a láskou patřiti, považuje sv. Terezie za největší rozkoš. Proto také svatý František Sal. dí: »Církev sv. ve všech svých chrámech a všude staví na odiv svatý kříž, při průvodech a processích káže jej v čele nésti, staví jej na věže chrámů, na silnice a cesty,« abychom tak stále si připomínali, že to jest ono znamení, v kterém jako Konstantin i my zvítěziti máme a spasení svého dojiti můžeme.

Těž i ti duchové andělští přerozmanitým způsobem vyobrazeni bývají, abychom jejich vzácných předností a četných zásluh o nás lidi pamětlivi byli. Že jsou to rozumní tvorové, ale bez těl hmotných, naznačuje nám umění malířské, vyobrazuje je toliko jako hlavy okřídlené; poněvadž ale často v podobě lidské se zjevovali, i tak představováni bývají, ovšem v postavách uslechtilých, přečasto září obkličných a na znamení svatosti rouchem bílým přioděni. Těž perutěmi bývají opatřeni, což znamená jejich ochotu v plnění vůle Boží. Pokorná úcta a zbožnost v tváři značí je jako věrné sluhy Boží, kteří i nás k účastenství při chvalozpěvích svých povzbuzují. Obzvláště vidáme sv. Michala, archanděla, vyobrazeného jako rytíře, jenž mečem napřaženým dotírá na satana, lesklým štítem poraženého; archand. Gabriela spatřujeme obyčejně s lilii čistoty a sv. archand. Rafaela jako vůdce na cestu připraveného. Milý obzvláště jest nám obraz anděla strážného, na jehož tváři starostlivou péči a lásku ke světcům lidským spatřiti lze, a to zajisté důvěru i poslušnost k těmto našim ochráncům nebeským v nás vzbuzovati musí.

Jak dojemně povznášeji rozmanité obrazy a sochy Královný nebeské, Marie Panny, myslí naše, abychom ji ctili, velebili a sobě zamilovali, které srdce pravého křesťana nepocitilo toho bezpočtukrát? Spatřujeme ji jako neposkvrněnou Pannu hvězdami ověncenou, pod jejíž nohou bolestně svíjí se pekelný had, a poznáváme v ní tu vznešenou panenskou

Rodičku Boží; vidáváme ji jako zbožnou modlicí se dívku Páně při zvěstování andělském a k ní v duchu ku modlitbě přiklekáme; pozorujeme blaženost a radost její mateřskou, když s božským dítětem na klíně se těší a s pacholíkem Janem Křtitelem důvěrně k Rodičce Boží se vineme; soustrastně pohlížíme na tu Matku bolestnou, jak pod křížem božského Syna svého stojí neb zraněné tělo jeho v náruči objímá, a mimoděk zachvívá se duše naše s připomínkou předpovědi Simeonovy: »Tvou vlastní duši pronikne meč.« Však jiný obraz opět představuje nám, jaké oslavy zasloužené dostalo se té blah. Panně, když za královnu nebes korunována byla, a plní důvěry k ní voláme: »Zdrávas Královno, Matko milosrdenství!«

Těž mnohé povzbuzující výjevy představuje nám Církev sv. na posvátných obrazech, ku př.: sv. rodinu v Betlémě, jak pastýři neb mudrci od východu Jezulátku se koří, jak Rodička Boží dítětko své v chrámě Bohu obětuje, jak s ním do Egypta prchá, jak v chrámě jako dvanáctileté pachole je nalézá. Velmi dojemné jsou obrazy křížové cesty, představující nám bolestné výjevy z utrpení Páně.

Významné, poučné a povzbuzující jsou i obrazy Svatých a Světíc Božích, jejich ctností a zásluhy nám připomínající. Svati mučenníci obyčejně s metlou neb nástrojem mučnickým bývají vyobrazení, svati panicové a sv. panny nesou odznak čistoty, a roucho jejich bílé taktéž nevinnost připomíná. A mám-li některé obrazy Světíc zvláště uvéstí, připomínám obraz sv. Křížat apoštolských, kdež sv. Petr jako vrchní správce království Krista s klíči, sv. Pavel s mečem, nástrojem smrti své, vyobrazen bývá. Sv. evangelistům mimo knihu Pisma sv., přidává se symbol prorocký. Na obraze sv. apoštolů slovanských poznává každý sv. Methoděje, jakožto arcibiskupa, a sv. Cyrilla, jako učence a překladatele Pisma svatého. Sv. Václav vyobrazen bývá buď jako křesťanské kníže české, sprovázen anděly, neb jako mučenník Boží smrtelnými zbraněmi zákeřníků utkán. Babičku jeho, sv. Ludmilu, vidáváme vyobrazenou s rukama sepjatýma a šatem smrtícím na krku utáženým. Ve svatém Janu poznáváme horlivého sluhu Božeho a mlčenlivého zpovědníka. Ano Církev sv. v obrazech Svatých představuje nám vzory mnohých ctností: sv. Aloisa jako vzor pobožnosti a prostoty posvátné, sv. Antonína jako příklad vroucí lásky ku Ježíši, jehož jako dítě milostné líbá; sv. Martina, sv. Mikuláše a sv. Alžbětu jako dobrodince chudiny. Přeješ-li si příklad horlivé slávy Boží, popať na sv. pannu Cecilii, jak zpěvem i zvuky varhan společně s anděly Boha velebí; sv. Barbora nám vroucí touhu po nejsvětější Svátosti oltární znázorňuje; sv. Anna učí bedlivému mateřskému vychování; sv. František Xav. horlivost v rozšiřování víry hlásá a sv. Štěpán lásku k nepřítelům odporoučí.

Významné a poučné jsou obrazy posvátné v Církvi katolické a po stěnách chrámových rozvěšené zdají se býti jako jednotlivými listy té veliké knihy, v které zaznamenány jsou dějiny posvěcení lidstva a spojení jeho s Bohem. Proto také mile na nás působí a mysl naši povznášejí chrámy katolické, kdežto z prázdných zdí modliteben protestantských jen studená prázdnota zeje. V podobstvích učil Kristus zástupy, v obrazech učí Církev

věřící, ukazující, co šlechtného a záslužného Svatí vykonali, jak zákon Boží plnili a s milostí Boží spolupůsobili. Tak před oči staví nám i dnes sv. Jana Nep.; připomíná živou jeho víru, vroucí jeho zbožnosť, oddanou jeho horlivost, kterak on Bohu zcela zasvětil život svůj, pro Krista žil, pro Krista umíral, a Církev sv., ukazující nám obraz jeho, volá k nám: »Jdi i ty a číš podobně!« Amen.



## Neděle VI. po velikonoci.

Buďte opatrní a bděte na modlitbách.

(I. Petr 4, 1.)

Vypravuje se o sv. Petrovi, že přechasto vzpomínal s pláčem poklesku svého, a proto také věřící k opatrnosti a bedlivosti napomínal. A jest také zajisté při těch mnohých pokušeních každému z nás opatrnosti potřebí, abychom nebezpečnému lákání odolali. Však i vzhledem k milosti, kterou Bůh nám poskytuje, opatrně se zachovati třeba, abychom jí nadarmo nepřijali aneb hříšně jí nepoužili. Nuže, jak veliké teprve opatrnosti jest potřebí při svátostném přijímání, kdež netoliko milost, ale samého Dárce všech milostí, Ježíše Krista, přijímáme, jakž minule při rozjímání o třetí částce mše sv. jsme uvažovali. Jestliže tedy kdy, tož obzvláště po svatém přijímání důležitě jest pro nás ono napomínání sv. apoštola Petra: »Buďte opatrní . . .« Církev svatá také jsouc pamětlivá svátostného spojení s Ježíšem Kristem při svatém přijímání, k bedlivé takové opatrnosti nás vybízí v následujících modlitbách a obřadech, jež po sv. přijímání se dějí, a jimiž mše sv. se zakončuje. A o tom dnes rozjímati budeme.

Po večeři, kterou Ježíš Kristus s učeniky konal před svým utrpením, připomíná Písmo svaté, že »díky vzdavše, vyšli na horu Olivetskou.« A zajisté díkůčinění tof nejprvnější povinný úkon, který po sv. přijímání následovati má. Druhdy dělo se tak zvláštním zpěvem již mezi přistupováním věřících ke stolu Páně, k čemuž příhodný nějaký žalm s antifonou volen býval, a zpěv sám, proto že byl díkůčiněním za svátostné přijímání, »přijímání čili *communio*« nazván byl. Nyní při slavném přistupování ke stolu Páně zpívá se píseň »Achť mňj nejsladší Ježíši« neb jiná příhodná; modlitba však, kterou modlí se kněz potichu na levé straně oltáře na poděkování za vykonané přijímání, záleží jen v nějakém veršiku k slavnosti oné přiléhajícím, jemuž pozůstalo jméno »*communio*« neb modlitba při přijímání. I vy, nejmilejší, tu děkujte Ježíši Kristu za tu milost, které se vám dostalo při svatém přijímání, obzvláště tu vzpomeňte si na ten důležitý okamžik, kdy poprvé ku sv. přijímání byli jste připuštěni a vroucí díky vzdávejte Hostiteli nebeskému, že vás té milostí hodny učinil, a prostě ho spolu, aby neodstupoval od vás se svou milostí.

Po té kratičké modlitbě vrací se kněz do prostřed, libá oltář, z něhož milosti sv. přijímání se mu dostalo, a obrátiv se k věřícím, pozdravuje je slovy: »Pán s vámi!« Jest to přání Církvě sv., která netoliko podává Tělo Páně věřícím, ale i toho vroucně jim žádá, aby Ježíš Kristus s nimi ve spojení



zůstával. Odstupuje opět kněz ke knize a modlí se modlitbu předepsanou po sv. přijímání, jež proto »postcommunio« slove. Bývá těchto modliteb více a to v stejném počtu s collectami; i prosí v nich kněz jmenem svým i všech věřících obzvláště za to, aby všem na přimluvu toho kterého Světce ovoce té nejdražší oběti přesvaté se dostalo; říká proto kněz tyto modlitby v množném čísle a hlasitě, při slavných službách Božích pak se zpívá, povzbudiv věřící slovem »Oremus« k tomu, aby s ním v tom smyslu prosby své spojili a ruce své jako ku přijetí těch milostí vzhůru vztahuje. Zakončuje pak modlitby ty obyčejnými slovy: »Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.« V čase postním, když koná se mše sv., o dnu připadajícím připojuje Církev sv. k těmto modlitbám ještě jednu kající povzbuzující věřící k ní slovy: »Nakloňte hlav svých Bohu!« Při této modlitbě vzbudte lítost nade všemi poklesky svými a neopomeňte skroušeně poprositi Boha, aby v milosrdenství svém nenakládal s námi dle hříchů našich, ale nad námi se smilovati ráčil. Po skončených těchto modlitbách obrací se kněz u prostřed oltáře opětně k věřícím a pozdraviv je obyčejným křesťanským pozdravením: »Pán s vámi!« dodává: »Ite, missa est. Jděte, zaslána jest (oběť).« Bývalo slovo to znamením, že oběť mše sv. jest ukončena, a obzvláště tam potřebí bylo to oznámiti, kde nepřehledné davy lidstva službám Božím obcovaly, tak že mnozí ani kněze obětujícího neviděli. Bývala také tehdáž větší horlivost mezi věřícími křesťany, a s bolem vyznati musím, že mnozí ani nečekají na to církevní propuštění ze služeb Božích, ale ještě před ukončením jich odcházejí, což ovšem trapné svědectví vydává o nedostatku zbožnosti a horlivosti náboženské nynějších křesťanů, kteří zvykli si řídit se pravidlem: »Pozdě do kostela a brzo z kostela.«

Však s oním slovem »Ite, missa est,« spojuje Církev sv. i své přání, jež věřícím před odchodem z chrámu vyjevuje, totiž přání, aby navrátili se z chrámu ke své práci a ku svému zaměstnání s pomocí a milostí Boží. To znamená ta útěcha, kterou kněz věřícím činí: »Oběť mše sv. k Bohu zaslána jest a před jeho trůnem zajisté pro zásluhy Ježíše Krista oblihy došla; v jeho milost a lásku i otcovskou prozřetelnost důvěřovati můžete. Ano, ta oběť mše sv. nezůstává bez účinků pro žádného, jenž ve zbožnosti a kajicnosti byl jí přítomen; kéž tedy při těch slovech kněze můžete se těšiti, že spolu s obětí tou před trůn Boží zalétlo i srdce vaše, že i vaše modlitby skrze anděla přednášeny jsou před tvář Boží a doporučeny jeho milosti a pak povděčně zvolati budete moci: »Bohu díky!« —

Ve dnech kajících trávivali věřící i po ukončení oběti mše sv. ještě delší dobu ve chrámě, modlíce se kající žalmy aneb konajíce některé žalozpěvy; proto kněz nebo jáhen neodesílal jich pryč, ale k pobožnosti té je povzbuzoval, říkáje místo »Ite, missa est« »Benedicamus domino« — Dobrořečme Pánu. — Tak činí i nyní kněz při takových mších, jichžto účel i hlavní znak jest kajicnost, pročež při nich také z té příčiny se neříká Gloria, jako bývá v adventě, postu, ve dny kvatembrové, prosebné ad. — Při mších zádušních, v nichž duším v očistci trpícím přispěti se snažíme i na konec ještě s vroucí přimluvou si je připomínajíce, za ně k Bohu voláme: »Nechť odpočívají v pokoji. Requiescant in pace.« —

Tak ukončena oběť mše sv. a sluha církevní jen ještě o milostivé jí přijetí Boha prositi za potřebno uznává, a proto k oltáři obrácen a hluboce ve skroušenosti sehnut s rukama sepjatýma a na oltář položenýma se modlí: »Nechť líbí se ti, Trojice svatá, toto dílo služebnosti mé a dopřej, ať oběť, již jsem před tvář velebnosti Tvé nehodný přinesl, stala se Ti příjemnou, mně pak a všem, za něž jsem ji obětoval, skrze milosrdenství Tvé na smíření slouží — skrze Ježíše Krista, Pána našeho.« Ovšem od Boha Trojjediného závisí ten účinek a duchovní prospěch, jaký ze mše sv. očekávati můžeme, a proto také nemajíce zásluh, na něž bychom se odvolati mohli, jedině v neskonalé smilování Boží s plnou důvěrou se doporučujeme, k čemuž Církev svatá nás povzbuzuje připojeným ke mši sv. požehnáním.

Líbá totiž kněz oltář na znamení lásky, která jej i všechny věřící spojuje v Kristu, Vykupiteli našem, a slučuje všechny členy celé Církvě svaté vespolek; líbá oltář na znamení, že, zač prositi chce, pro lásku Ježíše Krista vyprositi si troufá i pozvává zrakův a rukou svých vzhůru k Bohu trojjedinému, nejvyšší dobrotivému, od něhož všelika milosť i požehnání pochází a s důvěrou k Bohu volá: »Požehnej vás všemohoucí Bůh,« načež obrátiv se k lidu žehná přítomné znamením kříže, říkáje při tom: »Otec, Syn a Duch sv. . .« Ejhle, jak pečlivá jest Církev svatá o věřící; dříve než z chrámu k časným starostem je propouští, stará se jim o požehnání Boží, o které svou vinou se připravují ti, kdož před ukončením služeb Božích bez podstatné příčiny odcházejí. Ano, oceňte dobře to požehnání, které se na konci mše sv. vám udílí; není to požehnání lidské, ale kněz s nebe od Boha trojjediného to požehnání na vás svolává od Boha Otce, jemuž oběť za vás přinesl, od Boha Syna, jenž se za vás obětoval, od Boha Ducha sv., který účinky té přesvaté oběti nám přivlastňuje. Ach, jak šťasten každý, kdo toho požehnání Božího účasten se stává! Sluha církevní všem to na Bohu vyprositi hledí, a proto žehnaje znamením kříže sv. přítomné do kola se otáčí, jakoby nikdo z požehnání toho vyňat býti neměl. Kéž by i také všickni věřící toho požehnání hodni byli! —

Při mši zádušní nedává se požehnání, poněvadž tu účinky oběti dušem v očistci přičteny bývají, jež také Církev sv. milosrdenství Božímú doporučí.

Na konci říká ještě kněz na pravé straně potichu evangelium; obyčejně bývá to evangelium sv. Jana, jež po všechny věky u věřících u veliké bylo vážnosti; sv. papež Pius V. ustanovil říkání toho sv. evangelia pravidlem. A hodí se ono také skutečně k té vznešené oběti mše sv.; nebo připomíná nám Božství toho Slova věčného, skrze něž všecko učiněno jest, skrze něž i my znovú stvořeni i vykoupeni jsme a stali jsme se dítkami Božími. Tof byl účel vtělení Syna Božího, to vykonal obětí svou, což oběť mše svaté živě nám připomíná, a proto pln vděčnosti pokleká kněz při slovích: »A slovo tělem učiněno jest . . .«, aby tak povinnou úctu vzdal světu Spasiteli, jehož slávu hlásá sv. evangelista slovy: »jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.« Přiměřeně takto končí kněz mši sv., oslavou Syna Božího; oběť jeho, při níž neviditelným způsobem i andělé se zúčastnili, jest Bohu přednesena, ten Beránek Boží obětován jest tuto znova i za spásu naši, a protož jako andělé v nebi, tak i my po oběti mše svaté neustávejme velebiti Ježíše Krista, Spasitele našeho. —

Za tím účelem vystavuje se leckdy po oběti mše sv., ač k ní to bezprostředně nenáleží, velebná Svátost oltární, abychom před ní v nehlubší úctě se pokořili a požehnutí Ježíše Krista tu přítomného si vyprosili. Zrakem duchovním spatřujeme Ježíše Krista uprostřed nás, tak jak ho druhydly uzerli učeníci na hoře olivetské, když před nimi vzhůru k nebesům se vznášel. »Tu pozdvihnuv rukou svých, dal jim požehnání.« (Luk. 24, 50.) A tak, zdá mi se, žehná i nám v té nejsvětější Svátosti oltární. S důvěrou jen k němu volejte: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi! Ježíši, Synu Boha živého, buďž nám milostiv!«

O učenících dokládá Písmo svaté, že »poklonivše se, navrátili se do Jerusálema s radostí velikou« (Luk. 24, 50.); a tak i vy s potěchou budete moci vraceti se z chrámu, obdrželi-li jste požehnání Boží; jen také hleďte si to požehnání zachovati; na to také má vás pamatovati to kropení vodou svěcenou po mši sv., abyste tak posvěcenými se zachovali, požehnání Božího hodnými zůstali i po odchodu z chrámu. Nezapomeňte však, že by požehnání Boží nemohlo sprázetati vás do hostinců neb do společností hříšných; tak ty kapky vody svěcené buďtež vám tedy před tím výstrahou.

Opakuji slova sv. apoštola: »Buďte opatrní a bděte na modlitbách!« Stravte ten den Boží tak svatě, jak svatě jste ho v chrámě Božím započali. Však i jiný den dle možnosti súčasťně se oběti mše svaté, nebo poznali jste, jak spásonosná, jak vzácná to oběť. Tu s Ježíšem Kristem Bohu obětovati se můžete, tu zásluh jeho vykoupení účastni se stáváte, tu Bohu obět a oslavu jedině příjemnou přinášíte; v oběti této s nebesťany kolem trůnu Syna Božího již zde na zemi se shromáždějte, abyste společenství jejich před trůnem Boha věčného v nebesích jednou si zasloužili. Amen.

---

## Hod Boží svatodušní.

I ukázali se jim rozdělení jazykové  
jako oheň a posadil se na každém z nich;  
a naplnění jsou všickni Duchem svatým.

(Šk. ap. 2, 3. 4.)

Jedna z předních slavností židovských byla slavnost téhodně čili letnic; konali ji po uplynutí 50 dnů čili sedmi týdnů po velikonoci a připomínali si, jak po vyjítí z Egypta Bůh dal jim přikázání na hoře Sinai. O té slavnosti přinášeli též Bohu na poděkování prvotiny z úrody, obětovali totiž chleby z obilí nového i ovoce. Tuto slavnost židovskou zvolil Duch sv. k naplnění slibu Ježíšova a sestoupil na apoštoly, jak nám to dnešní slavnostní epistola vypisuje. »Prudký vítr naplnil dům, kdež byli apoštolé shromážděni. I ukázali se jim . . .« Mělať slavnost židovská předobrazovati letnice křesťanské, a proto, když naplnilo se, co předobrazováno bylo, pozbyl obraz významu svého a pro vyznáváče Kristovy místo starých svátků židovských nastala slavnost vznesenější, důležitější, totiž výroční památka seslání Ducha sv., kterou od té doby každoročně

jako hod Boží svatodušní slavívali, jak i ze slov Písma sv. i z ústního podání vyrozuměti lze. I nebude tuším žádného, jenž by nenahlížel důležitosti toho rozjímání, v němž bychom uvážili, jak hod Boží svatodušní se koná, a jaký má význam v Církvi katolické, k čemuž dopřej nám tentýž Duch sv. svého osvětlení i posílnění.

Jak již na počátku letošních rozjímání jsme seznali, jest vlastně hod Boží svatodušní středem třetí hlavní části roku církevního, v níž připomínáme si uskutečnění díla vykupitelského na lidstvu, jak působením Ducha sv. provádí se v Církvi Kristově. Dlužno tedy dnes obrátiti zření k celému období svatodušnimu, které znázorňuje nám blahodatiné působení Ducha sv. v Církvi Ježíše Krista, a to ode dne jeho na apoštoly sestoupení až ku konci světa. Obdobím tímto doplňuje se ten obraz vykoupění lidstva, na němž všechny tři božské osoby se účastnily. Období vánoční oslavovalo dobrotu Boha Otce, jenž Syna svého za nás vydal, období velikonoční hlásalo nám lásku Boha Syna, jenž život svůj za spásu lidstva položil, nynější pak období svatodušní velebí milostivé účastenství Ducha sv., jenž ovoce vykoupění nám přivlastňuje. Z toho poznáváte veliký význam slavnosti dnešní. Však i Ježíš Kristus převelikou důležitostí přikládal té události, kterou připomíná slavnost dnešní; nebo ačkoliv On sám Církev založil a učeníky za své zástupce ustanovil, přece přikázal jim, aby neodcházel z Jerusalema, dokaváde by nepřijali Ducha sv. A učeníci poslušni jsouce svého božského Mistra, očekávali v Jerusalemě příslibení Otcova, trvajice jednomyslně na modlitbách. (Sk. ap. 1.) Tuto přípravu apoštolů ku přijetí Ducha sv. koná i Církev sv. v předhodí svatodušním, totiž v těch desíti dnech po nanebevstoupení Páně, zvláště pak věřící k hodu Božimu svatodušnimu připravuje pobožnostmi a obřady o vigílii svatodušní konanými.

Nuže, jaká jest nejpříhodnější příprava ke příchodu Ducha sv.? Potřebí připraviti mu příbytek v srdci našem, k čemuž, jako prostředek vhodný uznává Církev sv. kajinnost a modlitbu, a proto ustanovila sobotu včerejší jako vigílii svatodušní za den postní, kající. Přichází Duch sv. jako Posvětitel, a čeho tedy více potřebí, jako bychom kajinností svou posvěcení jeho hodnými se osvědčovali; půst pak považován vždy za prostředek kající. Ovšem, že i z hříchů zkroušeně se vyznati a tak srdce očistiti jest dlužno, a proto také Církev sv. vybízí věřící ku správě Boží.

Však i modlitbami a pobožnostmi zvláštními připravuje se Církev sv. na hod Boží svatodušní; dává totiž o vigílii předčítati šestero prorocství, v nichž působení Ducha sv. k našemu posvěcení jest naznačeno a v následujících na to modlitbách také v tom smyslu k Duchu sv. prosby se dějí. V prvním prorocství připomíná se příslibení Boží Abrahamovi pro jeho poslušnost učiněné, že stane se praotcem lidu vyvoleného; druhé uvádí osvobození lidu israelského z Egypta a divotvorné jich převedení přes moře červené; třetí vypravuje, jak Mojžíš zákon Hospodinův do archy vložil a zachovávaní jeho nařídil; čtvrté prorocství připomíná milostiplnou dobu Messiašovu, kdež Duch sv. všelikou nečistotu se země sejme a vše obnoví i posvěti; páté připomíná pokuty, které stihly lid israelský, ale slibuje Vykupitele, jenž pomoc a spásu přinese; šesté

konečně vypisuje vidění proroka Ezechiele a vzkříšení z mrtvých, kteréhož v duchovním smyslu skrze Ducha sv. vykoupenému lidstvu se dostává.

Napotom světí se voda křestní; nebo křtem sv. vcházejí věřící do Církve a milosti Ducha sv. dítkami Božími se stávají. Učinil také Duch sv. počinek k utvrzení a rozšíření Církve hned při svém sestoupení na apoštoly, kdež přijalo křest sv. na 3000 věřících; proto také v Církvi katolické obzvláště o hodu Božím svatodušním udělen býval křest sv. katechumenům a tím také působení Ducha sv. v Církvi Kristově důstojně se oslavuje; věřící pak mají si milost Ducha sv. na křtu sv. i v ostatních svátostech přijatou vděčně připomínati a za to Duchu sv. vroucně děkovati. Obřad svěcení vody děje se jako o bílé sobotě; rovněž k němu pojí se litanie ke všem Svatým na vyprošení jich přímluvy, mezi kterými kněz v pokoře před oltářem rozprostřen se modlí až ke slovům: »My hříšníci, Tě prosíme uslyš nás!« Po kterých slovích vstává a obléknuv se v roucho mešní slouží mši sv. v barvě červené k oslavě Ducha sv., jenž v ohnivých jazycích se zjevil. Poněvadž pak mše sv. jest pokračováním posvátných obřadů vigilních, nemá také Introit jako mše o bílé sobotě. O Gloria vyzvání se zvony na oslavu Ducha sv., jenž na Církev Kristovu vylit jest. Epistola i evangelium připomínají působení Ducha sv. v Církvi sv., jak Kristus slíbil, v modlitbách pak za udělení těch milostí kněz jménem svým i věřících prosí. Obnovte tedy dnes, nejmilejší, opětně prosby k Duchu sv., aby vás milostí svou osvěcoval, posvěcoval a sílil; za to modlila se Církev sv. již při včerejší kající přípravě, a to jest též hlavním účelem pobožnosti dnešní.

Letnice židovské připomínaly israelskému lidu, jak Bůh uprostřed blesku a hřímání prolašoval zákon svůj na hoře Sinai, a na mysl uváděly svátky ty židům úmluvu, kterou uzavřeli předkové jejich s Hospodinem pro veškeré potomstvo. Letnice naše mají podobný, avšak širší a vznešenější význam. »I tu stal se rychle zvuk s nebe jako přicházejícího větru prudkého a oheň nadpřirozený ukázal se nad každým z učeníků Ježíšových; nebo oni měli býti posvěceni za zástupce a prostředníky k uzavření smlouvy mezi Bohem a všemi národy země. Ano tu prohlášen byl zákon nový, dokonalejší nad zákon židovský, k jehož plnění ne bázeň a hrůza, ale láska a ochota pobádala. ne na kamenné desky vepsán tento nový zákon, ale jak prorok Jeremiáš předpověděl, do srdci lidí vložen jest, aby stále pamětlivi byli, že Bůh jest Otcem jejich a oni dítkami Božími.

Tak základ položen k tomu království Božímu na zemi, v život vstoupila Církev Ježíše Krista, jejíž správa učeníkům Ježíšovým svěřena byla. Více než 18 století již trvá toto království a zaručeno má trvání své až do konce světa; jak vzácná to tedy památka jejího založení pro nás, kteří za členy tohoto království se považovati smíme! Kde které království honositi se může takovým starobylým a nekonečným trváním? Která církev chlubiti se smí takovým božským zřízením jako právě Církev katolická? Protestantské ne ještě úplných 300 let trvajícím základ svůj vzaly od mužů, kteří slibům svým se zpronevěřili; anglikánskou zařídil ze vzdoru král Jindřich. Církev katolická koná dnes památku divotvorného založení svého; apoštolové a ostatní věřící v počtu asi sto dvaceti nalézali se pohromadě ve večeradle, kdež druhy Kristus s nimi jedl beránka, nejsvětější Svátost

nstanovil, učeníkům nohy myl, za ně k Bohu se modlil. Byla to místnost vznešených upomínek, a proto všickni vyznávači Kristovi zde ke společné modlitbě se sešli. Zde, jak sv. Augustin dí, »pohromadě byla celá Církev Kristova. A hle, tu plní Kristus příslibení své, které byl učinil, řka: »Prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám.« I stal se hluk a naplněn jest dům, kdež byli sedíce. I ukázali se jim . . . Ejhle, nejmilejší, Jerusálém ostatní nepřijal Ducha sv.; On jen na Církev Kristovu sestoupil, jen v Církvi Kristově působí; jí skytá vše, čeho ku posvěcení věřících potřebuje: slovo Boží, oběť, Svátosti atd.; j' naplňuje milostmi svými a ohněm lásky své ji rozněcuje. Ó važme si toho, že v pravé Církvi Kristově Duchem sv. řízené se nalezáme, věrně se jí přidržme, příkázání její zachovávejme; ve slově jejím mluví k nám božský Zakladatel její, působením jejím posvěcuje nás Duch sv. Církev sv. jest matka naše; ona nás duchovně zrodila, mlékem milosti Boží odkojila, k životu věčnému nás odchovává; dnes pak slavíme takorča narozeniny této matky své; nechť tedy dnes srdce naše láskou sv. rozohněné přednáší to nejvroucnější přání společné matce naší, ty nejzbožnější prosby za ni k božskému Řediteli jejimu, aby milostí svou ji osvěcoval, posvěcoval a silil. Ano ve zbožné té lásce dnes přitulme se ku Církvi katolické jako ditky k matce své.

Má však slavnost dnešní i druhý význam letnic židovských ve smyslu duchovním. Přinášeli židé v ty svátky na poděkování za úrodu první oběti své z obilí a z ovoce; a rovněž i Církev sv. zasvětila v ten den prvotiny své Bohu. Duch sv. duchovně postaral se o to, aby Církev Kristova nabyti mohla rozšíření po celém světě; ve způsobě ohnivých jazykův objevil se nad apoštoly a tito počali mluvití rozličnými jazyky, jak Duch sv. dával jim vymlouvatí.« Tak posvěcena jest Duchem sv. řeč ku hlásání velikých skutků Božích; apoštolé, kteří od božského Mistra splnomocnění byli kázati evangelium všemu stvoření, Duchem sv. uzpůsobeni jsou zázračně ku provedení toho úkolu, aby všem národům na celé zemi dostalo se poučení v jediné pravé víře Kristově. I vystoupili apoštolé a začali kázati posluchačům shromážděným; byli pak, jak písmo sv. podotýká, v Jerusálémě přebývající židé, muži nábožní ze všelikého národu, který pod nebem jest; jedenkaždý pak uslyšeli učeníky, ani mluví jazykem, v kterém se zrodili. Tak zázračným způsobem dotvrdil Duch sv., že Církev Kristova jest pro všechny národy, že jest obecná, katolická; Duchem sv. podporováni uskutečnili dnes sv. apoštolé rozkaz Ježíše Krista, jenž/ pravil k nim: »Jdouce, učte všecky národy;« počali tak činiti hned o seslání Ducha sv. A skutečně »po vši zemi rozešel se zvuk hlasatelů slova Božího a do končin okršku zemského slova jejich.« Církev sv. o to stará se, aby všem národům po vši zemi poučováním víry Kristovy se dostalo; toť uznává za povolání své hned od té doby, kdy působením Ducha sv. prvního přírůstku se jí dostalo. Působití Duch sv. netoliko na sluhy Církve, ale i na posluchačstvo ze všech národů shromážděné, a když sv. Petr pln jsa milostí Ducha sv., vyložil udiveným zástupům velké skutky Boží, osvíceni i pohnuti přijali křest sv. v počtu 3000. Toť, nejmilejší, ty prvotiny Církve Kristovy, toť zástupcové všech národů, kteří ke Kristu a k Církvi jeho se přihlásili; a rychle potom šířila se Církev katolická po vši zemi, zářící oheň Ducha sv. rozptyloval bludy pohanství, třibil a čistil myšlení lidská

i odstraňoval všechnu nečistotu; hnusné pohanství při všem svém násilnictví ustupovalo čím dále tím více víře Kristově, tak že napsati mohl křesťanský spisovatel Tertullian: »Včerejší jsme a již vše jsme naplnili.« Toto divotvorné posvěcení Církve sv. připomíná nám slavnost dnešní a my pohnuti se cítíme k vroucím díkům Duchu sv., že i k národu našemu vyslal sv. hlasatele učení křesťanského a praotce naše přijal do Církve Kristovy.

Ano s vděčností dnes uznejme neskonale milosrdenství Ducha sv., které jednomu každému z nás prokázal, že milostí svou nás osvitil a posvětil na křtu sv. i v ostatních sv. svátostech; spolu také učiňme to sv. předsevzetí, že s milostí Ducha sv. ke svému spasení spoluúčinkovati budeme; nebo ač Duch sv. milostí své nikomu neodpírá, však také nikomu jí nevnučuje a na nás jest, abychom těch posvátných prostředků, které Duch sv. ku posvěcení lidstva v Církvi působí, skutečně také hodně ku svému spasení používali. Obnovme dnes v srdci svém tu sv. úmluvu, kterou jsme s Bohem svým na křtu sv. i při sv. biřmování uzavřeli i slibme, že s pomocí Ducha sv. víru svou v životě svém věrně vyznáváme a hájiti chceme, jako praví vyznáváci Ježíše Krista a dědici království nebeského. Amen.



## V pondělí svatodušní.

Když Petr ještě ta slova mluvil, připadl  
Duch sv. na všechny, kteří poslouchali slova.  
(Sk. ap. 10, 44.)

Včerejší i dnešní epistola dotvrzuje nám, že Duch sv., od Otce skrze Ježíše Krista nám poslaný, přijal péči o Církev Kristovu a vykoupení i posvěcení uskutečňuje na těch, kdož učení Ježíše Krista se přidrželi, ať již ze židů nebo z pohanů pocházejí; nebo jak včera připomenuto, Církev Kristova jest všeobecná. Ač tedy Kornelius a celý jeho dům z národu pohanského byli, přece, když Petr poučoval je o Ježíši Kristu, »připadl Duch sv. . . .« A působení Ducha sv. v Církvi Kristově nebylo obmezeno toliko na onen věk apoštolský, ale tak blahodárně působí tentýž Duch sv. stále v Církvi Kristově a nepřestane až na konec věků, jak celou Církev společně, tak i jednotlivé její členy osvěcovati, posvěcovati, řídit i posilovati milostmi a dary svými. Nevystihlá prozřetelnost jeho bezpočetných k tomu používá prostředků, jichž ani vypisovati nedovedeme; upozorniti chci toliko na ty spasitelné prostředky, které Ježíš Kristus v Církvi své k cíli naznačenému ustanovil, totiž svátosti, v nichž Duch sv. milost svou posvěcující nám udílí, nebo ji v nás rozmnožuje. Ovšem že každá z těch svátostí za vlastním účelem jest ustanovena, a tudíž při každé svátosti jest i zvláštní působení, jež nazýváme milost svátostnou. Obzvláště k označení této milosti byly během času při udílení svátostí, mimo podstatné viditelné znamení již od Krista určené, zavedeny jisté obřady, jež, byť i k podstatě svátosti nepřináležely, přece k povznesení a posvěcení věřících valně působí. S pomocí Ducha sv. budu vám tedy v následujících rozjímáních tyto obřady vysvětlovati, dnes pak některé předběžné poznámky o tom učiním.

1. Z výkladů katechetických, jež v letech minulých jsem činil, bude vám zajisté dobře známo, že ku každé svátosti přináležejí tři podstatné věci: ustanovení od Ježíše Krista, zevnější znamení a neviditelná milost; úkon, při němž bychom těch tři podstatných věcí neshledávali, nemůže za svátost považován býti. Že Ježíš Kristus samojediný mohl svátosti ustanoviti, není třeba odůvodňovati pro křesťana, jenž povědom si jest toho, že Ježíš Kristus jest Spasitel náš, který milost potřebnou k našemu spasení nám vydobyl; mohl tedy On, jakožto pramen milosti, ustanoviti i prostředky k posvěcení našemu. — A skutečně ustanovil Ježíš Kristus sedm svátostí v Církvi své, jakož i Písmo sv. i ústní podání nás o tom poučuje, tak že Církev Kristova od založení svého tyto svátosti věřícím udílela, ty pak, kdož během času svátostí těch z poblouzení svého uznávají nechtěli, jako kacíře ze středu svého vyloučila. I sama odštěpená církev řecko-východní jest svědectvím starobylosti sedmery svátostí v Církvi Kristově, neboť ač již v 9. století od Církve římsko-katolické se odtrhla, přece, jako společné to bývalo v Církvi katolické, sedm svátostí zachovala, aniž pak přemlouváním protestantských reformátorův od užívání těch sedmery pramenů milostí zlákat se dala. A skutečně také, jak již při jiné příležitosti jsem vyložil, právě tolik prostředků potřebuje život náš duchovní, k němuž na křtu sv. se rodíme, ve svátosti břimování se posilňujeme, ve Svátosti nejsvětější pokrmem nebeským syceni býváme; ve svátosti pokání dostává se nám v chorobách našich duchovních potřebného léku, poslední pomazání dodává nám posily k boji poslednímu a k odchodu na věčnost; svátost svěcení kněžstva obstarává sluhy a správu církevní, svátost stavu manželského rodinám křesťanským potřebného posvěcení a uzpůsobení pro království Boží poskytuje. Nade vši pochybnost tedy zjištěno jest, že Kristus Ježíš sedm svátostí v Církvi svaté ustanovil a církevní sněm v Tridentě kletbu vynesl na ty, kdož by jinak o tom tvrditi chtěli. (Sess. VII. c. 1.)

2. Hlavním účelem svátostí jest posvěcení naše, a to provádí Duch sv. na každém jednotlivci milostí posvěcující. Účinek její již jmenem samým jest naznačen; ona svatými činí ty, kdo nalezali se v těžkých hříších, tak že od Boha zcela byli odloučeni, jako ku př. člověk, vězící v hřichu dědičném, aneb ten, kdo po křtu sv. těžce se prohřešil; v těchto prostředcích, v Církvi sv. složených, naskytá se mu příležitost k posvěcení. Ve sv. křtu a pokání nabývá znova milosti, kterou bývá ospravedlněn, dosahuje odpuštění hříchův i trestů věčných, dítkem Božím a dědicem království nebeského učiněn. Tyto svátosti probouzejí k životu duchovnímu ty, kteří až dosud duchovně mrtvi byli, a proto nazývají se křest a pokání svátostmi mrtvých. Však i křesťané spravedliví, kteří ve stavu milosti Boží se nalézají, potřebují zvláštní milosti, posily a pomoci k plnění povinností svých; těm přispívá Církev sv. udílením některé z pěti ostatních svátostí, jížto milost v nich se vzrývá; a poněvadž, přijímajíce tyto svátosti, ve stavu milosti Boží se nalezali a tudíž duchovně živi byli, nazývá se těchto pět svátostí svátostmi živých. Mimo tuto milost posvěcující, jak již připomenuto bylo, udílí se v každé svátosti zvláštní milost k tomu účelu, k čemuž ta která svátost zvlášť ustanovena byla, a poněvadž ta milost výhradně jen s tou svátostí spojena jest, nazývá se



milostí svátostnou, na kterouž při jednotlivých svátostech upozorním. Ovšem že kdo milostí, se sv. svátostmi spojených, dosáhnouti chce, patřičně musí se k hodnému přijetí svátostí připravit, sice by jinak netoliko milosti nedošel, ale i svatokrádeže se dopustil. Že některé svátosti přijímajícím nezrušitelný znak vtiskují, pročež jich vícekrát než jednou v životě přijmouti nelze, bylo již připomenuto; jsou pak to svátosti křtu, biřmování a svěcení kněžstva.

3. Milost ve svátostech nám skýtaná jest neviditelná, a tudíž nevěděl by nikdo, zdaž a kdy té milosti nabývá; připojil ji proto Kristus Ježíš v neskonalé láce své k viditelnému čili zevnějššímu znamení, a toto za podstatnou částku svátosti ustanovil tak sice, že tato svátost toliko tím zevnějšším znamením uděleti se může, a znamení to netoliko milost Boží naznačuje, ale hodnému přijimateli ji i působí či udílí; mají tedy tato od Ježíše Krista ustanovená znamení moc působivou, tak že skutečně prostředky posvěcujícími jsou. Má-li tedy komu ta která Svátost platně udělena býti, musí ten, kdož jménem Církve sv. ji udílí, bedlivě dbáti, aby při tom vše činil i mluvil, jak Ježíš Kristus ustanoviti ráčil. Ku konání tomu oprávnění jsou ovšem jen sluhové Církve; avšak svátost sama ve svém působení není odvislou od jich mravní povahy, jak někteří bludaři učiti počali, domnívajíce se, že kněz ve stavu hříšném se nalézající, nemohl by svátost právoplatně uděleti.

K podstatnému viditelnému znamení při každé svátosti zavedla Církev sv. během času ještě některé vedlejší obřady, které sice k podstatě svátosti nevyhnutelně nepřináleží, ale přece i těch bedlivě šetriti jest. Nebo zajisté i při jich zařízení vedena byla Církev sv. Duchem sv., jenž ku prospěchu našemu toho používá a tudíž svévolným toho zanedbáním i Duchu sv. urážka by se děla. Obřady ty zvláště srozumitelně znázorňují nám působení sv. svátostí, čímž k pobožnosti a horlivosti povzbuzeni býváme; mnohé z nich také již od prvních dob v Církvi zavedeny jsou, a již svou starověkostí také šetření zasluhují. Ovšem že nepocházejí od Ježíše Krista a k podstatě svátostí také bezprostředně nepřináleží, tak že v čas potřeby i bez nich by svátost platně udělena býti mohla (ku př. křest z potřeby); avšak kdo by jich svévolně zanedbával neb jich zlehčoval, na toho tridentský sněm církevní kletbu pronáší. (Sess. VII. c. 13.) Doufám, že jakož důležitost svátostí, tak i váš duchovní prospěch ospravedlňuje zámysl můj, že, jak již jsem podotkl, o těchto obřadech svátostních vám zevrubněji vykládati chci.

Jsou tedy svátosti, jak jste se opětně přesvědčili, prostředky spásonosné k posvěcení jak Církve, tak i jednotlivých členů prospěšné, a na věřících záleží, aby je často a hodně přijímali, jakož i také přijatých v nich milostí pamětlivi byli a s nimi působili. Komu jinému, než Duchu sv. máme co děkovati za tu sv. viru, která na křtu sv. nám do srdce vlita byla; kdo jiný, ne-li Duch sv. osvěcoval rozum náš, že jsme pravdám učení Ježíšova porozuměli; kdo posilnil nás ve sv. biřmování, abychom viru svou statečně vyznávali a hájili? Nebyl to tentýž Utěšitel, Duch sv.? A jemu také co děkovati máme za své posvěcení, jež na křtu sv., ve svátosti pokání jsme našli, od něho také jednou vyprositi si trůfáme posilu k boji poslednímu. Duch sv. posvěcuje naše rodiny křesťanské, dodáváje rodičům milosti, aby dítky v bázni Boží vychovali. I o správu Církve

stará se Duch sv. a zvláštní svátosti k tomu zasvěcuje duchovní vrchnost, své prostředníky, biskupa a kněží, nebo jak sv. apoštol dí: »nikdo sám sobě neosvojuje té cti; ale kdož povolán bývá od Boha jako Aron.« (Žid. 5. 4.) A k čemu povolán bývá? Tentýž sv. apoštol to vysvětluje, říká: »Duch sv. ustanovil vás biskupy, abyste spravovali Církev Boží, kteréž dobyl krví svou.« (Sk. 20, 28.) Ano, toho buďte pamětlivi, že duchovní váš zodpovědný jest z duší vašich Bohu samému, nestěžujte tedy povinností jeho, aby jednou ke své i vaší radosti dobré svědectví dáti mohl před Soudcem věčným. Amen.



## Na den nejsv. Trojice Boží.

Protož jdouce, učte všechny národy,  
křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.  
(*Mat. 28, 19.*)

Mluví Kristus Ježíš jako zakladatel Církve, jemuž přísluší právo udati podmínky, za jakými by bylo možná do Církve jeho přijatu býti. Odvolává se proto k moci své, kterou jako Syn Boží má na nebi i na zemi a z moci této rozesílá učeníky do širého světa jako prostředníky, říká k nim: »Jdouce, učte všechny národy...« Slovy těmi ustanovuje pro věřící křest sv. ve jménu nejsv. Trojice, jako posvátný úkon, kterým do Církve jeho přijímání býti mají; jak velikou pak důležitost křtu sv. přikládá, ukázal, říká Nikodemovi: »Nenarodí-li se kdo znova z vody a Ducha sv., nemůže vjiti do království Božího.« (Jan 3, 5.) Jeví se nám tedy křest sv. z ustanovení Ježíše Krista jakožto svátost nejprvnější a nejpotřebnější. A proto Církev sv., uznávajíc důležitost křtu sv., netoliko že o udílení jeho dbala, ale i s obzvláštní bedlivostí ustanovila obřady, s kterými křest sv. by se udíleti měl, spolu pak i s nemenší obezřetností o to se postarala, aby nikdo z nedostatku sluhů církevních milosti křtu sv. pozbaven nebyl, splnomocnivši pro případ potřeby každého člověka k udílení křtu sv. Dnešní slavnostní evangelium připomíná nám ustanovení křtu sv. od Ježíše Krista; čemu učí nás víra sv. o této svátosti, již z prvnějších rozjímání jest vám povědomo; avšak i obřady, s nimiž křest sv. se udílí, mají hluboký význam, pročež přičiním se je s pomocí Boží vyložit; pro dnešek pak rozebereme obřady přípravné až k uvedení křtěnce do chrámu Páně.

1. Než k obřadům samým přikročíme, nebude na škodu, předeslati v krátkosti některé poznámky o křtu sv. . . Z pravidla přísluhuje jim kněz jako sluha Církve, který tu nové údy, nové ditky přijímá a činiti to musí dle předpisu této Církve; takový křest sluje slavný. Však bývá někdy s udílením křtu svatého na spěch, tak že ani času nezbyvá sluhu církevního povolati, aby obřady předepsané vykonal. Pro takový případ, kde každý člověk křtiti může, postačí to nejpotřebnější, totiž, aby ten, kdo křtí, měl úmysl to učiniti dle ustanovení Ježíše Krista, aby na křtěnce přirozenou vodu lil a při tom říkal slova: »Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.« Takový křest

sluje křtem z potřeby. Všechny ostatní křestní obrady při tomto křtu odpadají a jen dovolují-li k tomu později okolnosti, doplňuje sluha církevní obrady křtu slavného; křest svatý však již neobnovuje, poněvadž i ten křest z potřeby má tytéž právoplatné účinky.

Že křest svatý přijmouti mohou lidé odrostlí i novorozeňátka, jest povědomo; neboť Ježíš Kristus přišel všech lidí vykoupit, křtem sv. se však lidem to vykoupení přivlastňuje. Ovšem, že od odrostlých se žádá k tomu jistá příprava, obzvláště aby nejpotřebnější články víry znali a hříchů svých litovali. Ke křtu slavnému žádají se kmotři, kteří rukojmími býti mají Církvi, že křtěnec povinností katolického křesťana dostojí; protože netoliko sami v pravdách sv. víry vycvičení, ale i svátostí biřmování ve víře utvrzení býti mají; sv. Augustin na srdce jim klade, že povinni jsou o duchovní blaho svých svěřenců pečovati. Z toho vysvítá, že úřad kmotrů nemohou zastávatí nevěřící, kacíři a takoví lidé, kteří od Církve katolické vzdorovitostí svou se odloučili aneb životem svým pravověřícím křesťanům veřejné pohoršení dali. Křest z potřeby může kdekoliv udílen býti; křest slavný udíletí se má ve chrámu Páně, jenž jest obrazem Církve, do které křtěnec svátostí touto vchází; proto nekalý zlozvyk, křest po domech udíletí, vrchnost církevní zapovídá a odstraniti se snaží.

2. Přinešen neb přiveden bývá tedy křtěnec ke chrámu Páně, ale do něho ještě nevchází, poněvadž není dosud členem Církve; čeká s kmotry svými v síňce nebo kapli kostelní, kamž mu vstříc vychází sluha církevní, oděn jsa rouchem barvy modré na znamení, že tu má předsevzat býti úkon kající, v němž milosrdenství Páně na odpuštění hříchů vzýváno bude. I táže se kněz, jak křtěnec pojmenován býti má. Bývalo od dávných dob křesťanství obyčejem, že ti, kdož křest sv. přijímali měli, odhodlávajíce se takto k novému životu, i jméno si zaměnivali, které by významem svým víře křesťanské bylo zpřízněné; později pak obírali si k tomu jméno některého Světce nebo Světice, ku kterým zvláštní úctu a důvěru chovali. Tím doporučeli se v jich ochranu a volili si je za vzor života křesťanského; že obzvláště hodí se pro naše křesťany jméno Rodičky Boží a českých patronů, jest pochopitelné. O marnivém vyhledávání jmen cizích zmiňovati se nebudu; jen na ten úmysl Církve sv. vás upozorňuji, že doporučejíc jména Světců na mysl nám uvádí, že křtem sv. ve společnost Svatých vstupujeme, a tudíž také dle způsobu jejich že život svůj zříditi máme.

Vyvoleným jménem pojmenuje kněz křtěnce a táže se ho: »Co žádáš od Církve?« Nážež odpovídá křtěnec nebo kmotr jmenem jeho: »Víru.« »Víra co tobě dá?« táže se dále sluha církevní, nážež odpovídá se mu: »Život věčný.« Jak mnoho významného obsaženo jest ve kratičké této rozmluvě, což kdyby křesťané častěji uvážili, nebylo by mezi nimi tolik zpronevěřilců! Považ, čeho především bylo potřebí ke spasení tvému! »Víry, bez níž nelze Bohu se líbiti.« (Žid. 11, 6.) Proto také Ježíš odeslal učeníky prve učit všechny národy a pak teprve křtiti; proto učeník Filip žádal od komorníka královny mouřenínské, prve než ho pokřtiti, víru. I vám, nejmilejší v Kristu, ke křtu sv. potřebí bylo víry; avšak vy jste ještě nechápali těch věcí, kterým věřiti jste měli, a víra sama nedostačitelná by byla, kdyby nám vliata a vstřípena nebyla Bohem

samým, a protož prostřednictvím Církve sv. za víru prosíme. Ano, vzpomeňte na to, zbožní křesťané, že jste sami druhdy za víru prosili, sami jste si jí od Církve vyžádali, nechtějte nyní tuto víru svou zlehčovati a jí pohrdati. Víra vaše, na křtu sv. vám vlitá, jest dar od Boha, jest jako milost vám udělena, neurážejte vlažností náboženskou Dárce Božského. Pamatujte, jak velice vám víra tato prospěti může! Pravit Kristus: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude,« a proto kmotři jménem vašim vyznali, že tato víra vám získati může život věčný, ona že může se vám státi vstupenkou do království nebeského; avšak i na to vzpomeňte, čeho tentýž Ježíš Kristus doložil: »Kdo pak neuvěří, již jest zatracen.« Ano, zavřena zůstane brána nebeská před tím, kdo tímto lístkem vstupním nebude moci se vykázati, kdo lístek ten, — víru svou — roztrhal, zahodil, k nepoznání zohavil. Čistou a neporušenou zachovati musíme víru, chceme-li vejíti do života věčného.

Však i vzpomeňte si, že Ježíš Kristus vysílaje učeníky do širého světa učiti a křtíti, ne bez příčiny doložil, »učíce je zachovávatí všecko, cožkoliv jsem přikázal vám;« nebo víra vaše musí býti živá, skutky osvědčována a jen taková víra získá vám život věčný; z té příčiny připomíná kněz dvě nejpodstatnější přikázání v zákoně a k plnění jich křtěnce vybízí: »Chceš-li vejíti do života, ostříhej přikázání: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vsí duše své a ze vsí síly své a bližního svého jako sebe samého.« Ó nezapomeňte, křesťané, na tato dvě přikázání lásky, v nichž jeví se má víra vaše; zachovejte je v životě svém pozemském a odplatou za to bude vám život věčný. — Toť bylo heslo, které k nastávajícímu životu dala nám Církev sv. při křtu; v hříchu a v nemilosti Boží přišli jste na svět, ďábel choval duši vaši v moci své; však na křtu sv. důležitý převrat s vámi se státi měl: z moci ďábla vyproštění, milostí ducha svatého očištění, posvěcení, měli jste se státi dítkami Božími, a proto sluha Církve sv. zapuzoval od vás onoho násilníka, jenž v otroctví svém vás držeti chtěl. Jako druhdy Bůh dechnutí života vdechl ve tvář Adamovu a jako Ježíš Kristus udíleje apoštolům Ducha sv., vdechl na ně, tak i sluha církevní dýchá ve tvář křtěnce po třikráte, říkáje při tom: »Vyjdi z něho ducha nečistý a postup místo Ducha sv. Utěšiteli.« Ó nezapomeňte, rozmilí křesťané, že na křtu sv. Duchu sv. jste byli posvěceni a že od té doby chrámem Ducha sv. jste se stali, k čemuž sluha církevní vám udělil posvěcení, když křížem sv. žehnal čelo i prsa vaše, říkáje při tom: »Přijmi znamení kříže, jako na čele tak i na srdci; vezmi víru přikázání nebeských a takový buď v mravech, abys chrámem Božím býti mohl.« A zdaliž pamětlivi byli jste toho povolání? Zdali zachovali jste čistý ten chrám Ducha sv.? Křížem sv. poznamenala Církev sv. čelo vaše, abyste se nestyděli za to znamení, ale veřejně před celým světem vyznávali, že jste vykoupenci Krista; křížem sv. poznamenala i srdce vaše, abyste oblíbili si a zamilovali toto znamení spásy. A v tom smyslu také modlíla se za vás Církev sv., aby vás křížem svatým poznamenané Duch sv. milostí svou i ošetřoval, byste přikázání jeho zachovávajice, ke slávě nového zrození dospěti zasloužili. Načež jako druhdy Ježíš Kristus vzkládaje ruce na dítky, jim žehnal, vztahuje i kněz na křtěnce pravou ruku a bera jej v ochranu Církve, za něho se modlí, aby jej Bůh vsí slepoty duchovní

sprostiti a všech osidel ďábelských zbaviti ráčil, za to však aby otevřel mu bránu zbožnosti, by jen v příkázáních Božích oblibu nalézal, ochotně v Církvi Bohu sloužil a v dokonalosti den ze dne prospíval. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Zařiká na to kněz a žehná sůl skrze Boha živého, Boha pravého, Boha svatého, skrze Boha, který sůl k ochraně pokolení lidského stvořil a skrze sluhy své posvětili kázal, aby stala se prostředkem spasitelným k zahnání nepřitele, a prosí Boha, aby posvěcením a požehnáním učinil ji pro ty, kdož ji přijímati budou, lékem prospěšným ve jménu Ježíše Krista. Několik zrnek takto požehnané soli klade kněz do úst křtěnce, říkáje při tom: »Prijmiz sůl moudrosti a sloužiz ti za usmíření k životu věčnému.« —

Sůl má hluboký význam, a proto při křtu již ode dávných časů se jí užívalo. Ona dodává chuti pokrmům; tak má nám sv. víra naše příjemnými činiti povinnosti povolání našeho, abychom vždy a při všem vůli Boží ochotně a rádi konali; sůl chrání před hnilobou a nákazou; tak má nás sv. víra chrániti před porušeností a pošestilostí tohoto světa i žádostí jeho, učic nás, bychom spíše po tom toužili, co ku smíření s Bohem a ke spasení našemu prospívá, k čemuž přeje kněz křtěnci posvátný pokoj, a v tom smyslu zaň se modlí, aby Bůh na křtěnce milostivě shlédnouti a jemu pokrmu milosti své ku posvěcení a duchovnímu zrození dopřáti ráčil.

Abý pak nepřítel spasení pokušením svým křtěnce neznepokojoval a netrápil, zažehnává jej kněz v další zařikací modlitbě ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., aby na rozkaz svrchovaného Pána přírody křtěnce opustil. I vybízí dále toho zavrženého ducha, »aby, uznávaje ortel svůj, dal čest Bohu živému a pravému, Ježíši Kristu, Synu jeho i Duchu sv., a odstoupil od toho služebník, poněvadž ho Bůh a Pán náš Ježíš Kristus ku své svaté milosti a k požehnání a k pramenu křtu povolati ráčil. Takovou modlitbou vybavila tě, křesfane, Církev sv. z moci ďábla, kéž bys lehkovážně zpět v moc jeho se nevracel a jeho neposlouchal; proto také žehnal kněz čelo tvé tím znamením posvátným, před nímž ďábel prchá a zaprisáhal ho, aby toho posvátného znamení znesvětili se neosmělil. Ó nechtěj, křesfane, k rouhavému zneuctění toho posvěcení tvého snad sám ďáblu službu svou nabízetí, s ním se spolčovati.

Ano, i na to pamatuj, že Církev sv. netoliko z moci ďábla tě vyprostila, ale pod vlastní ochranu tě přijala, a proto kněz položiv ruku na tebe, milosrdenství a dobrotu Boží tobě vyprošoval, aby tě osvititi, očistiti a posvětili ráčil, abys, přijav milost křtu sv., na cestě ctnosti, dobré rady a pravé víry setrval. Pros za to častěji toho Ježíše Krista, skrze něhož se ti posvěcení toho dostalo.

I klade nyní kněz stolu na křtěnce a dí při tom: »Vejdí do chrámu Božího, abys mel podílu s Kristem na životě věčném.« Takto Církev bére křtěnce takorka pod plášť svůj a sama Bohu jej do chrámu předvádí; cestou pak modlí se křtěnec nebo kmotr jménem jeho apoštolské vyznání víry a modlitbu Páně. Jest to první veřejné vyznání víry, které tu koná křtěnec před obličejem věřících, a proto vzpomeňte si častěji, nejmilejší, kdykoliv sem do chrámu Páně přicházíte, že vás sem Církev sv. uvedla, abyste k Bohu svému se hlásili, jemu, ne ďáblu, sloužili, že účastenstvím při službách Božích své křesťanství, své synovství osvědčovati máte. Obnovte častěji sv. slib, který jste

tenkrát učinili, že víru svou veřejně vyznávají a hájiti i dle ní žiti chcete; a pak v té modlitbě Páně k Bohu jako Otcí svému s důvěrou povzdychnete, aby vám jakožto dítkám matky Církve svaté milost i požehnání pro tento i budoucí život udělití ráčil. Amen.



## Na den Božího těla.

Toť jest chléb, který s nebe sstoupil.

(Jan 6, 59.)

S patrnou horlivostí připravuje se dnes vše ke službám Božím, ať děti neb odrostlí, ať chudí nebo bohatí, ať prostí nebo vznešení, vše chystá se účastenství bráti na dnešní pobožnosti. A ovšem po právu tak se děje mezi pravými katolíky; nebo dnešní slavnost zasvěcena jest velikému tajemství křesťanskému, největší svátosti v Církvi, totiž nejsvětější Svátosti oltářní; a co tato jest, kdož z katolíků to neví? Slovy Krista Ježíše připomíná to dnes Církev sv.: »Toť jest chléb, který s nebe sstoupil.«

Není ovšem den dnešní výroční památkou založení této Svátosti; neboť to stalo se, jak při výkladech v době svatopostní upozornil jsem vás, ve čtvrtek před utrpením Páně. Že však tehdyž mysl naše více rozjímáním o utrpení a smrti Ježíše Krista zaujata byla, obrala si Církev sv. k této slavnosti čas příhodnější, dobu, kdež dle slov sv. Tomáše Aq. »Duch sv. srdce učeníkův i ostatních věřících k úplnému poznání tajemství této svátosti osvětil.« Ustanoven tedy k této slavnosti den dnešní, čtvrtek, po oktávu svatodušním a určena zvláštní pobožnost, kterou, abychom zbožně i záslužně vykonali, vyložím vám původ, účel a obřady té slavnosti Božího těla.

1. Život duchovní ve společnosti věřících, dle ustanovení Ježíše Krista, poznenáhla se vyvíjel a zdokonaloval; správce Církve však zplnomocnění byli k tomu přihlížeti bedlivě a ve všem v duchu božského Mistra se řídit i spravovati. Nebyly tedy všechny obřady a pobožnosti v Církvi zavedeny hned od počátku; i slavnost dnešní teprve během času, a to ve XIII. století, vzala počátek svůj; avšak tu zvláštnost při tom podotknouti dlužno, že slavnost ta k určitému nařízení Ježíše Krista od správců Církve jest zavedena. Měla totiž svatá a zbožná panna klášterní v Lutlichu, jménem Juliana, častější vidění, kdež spatřovala měsíc celý v záři až na jedno temné místo. Nemohla ovšem sama pochopiti, co by vidění to znamenati mělo, až konečně modlitbami a postem vyprosila si vysvětlení od Krista Ježíše, že Církev zářícím měsícem vypodobněná, postrádá ještě jedné důležité slavnosti, kterou by nejsv. Svátost oltářní patřičně uctěna byla; odtud že pocházejí ty temné skvrny na měsíci. I nařízeno jí ve zjevení, aby vrchnost církevní k zavedení takové slavnosti pohnouti hleděla. Svatá Panna netroufala si z počátku při své pokoře svěřiti se se zjevením svým; avšak nenalezajíc poklidu, oznámila to zbožným sluhům

církevním a slavnost ta zařizena byla v Luttichu nejprve, za nedlouho pak papež Urban IV. (1264.) pro celou Církev ji zavedl a sv. Tomáš Aq. k ní velebné hodinky, modlitby a hymny sestavil.

Z toho případu nabýváme opětného poučení, že Kristus Ježíš sám svou Církev spravuje a řídí, a k zdokonalení jejímu napomáhá; a skrze koho tak činí? Skrze správce Církvě, jimž odevzdal moc a právo Církev řídit a spravovati, a co za prospěšné uznají, zařizovati; k těmto správcům Církvě odeslal proto i sv. Julianu. Konečně poznáváme z toho případu také, že obřady a pobožnosti v Církvě katolické dle vůle Božského zakladatele zavedeny i udržovány jsou ku prospěchu a spasení věřících; nebo proč že by byl zvláštním zjevením tuto pobožnost zavésti nařídil? Nepotřeboval toho zajisté sám pro sebe, ale svým vyznáváním chtěl tím otevřítí nový pramen milosti a požehnání. Nuže tedy, jaký jest účel pobožnosti?

2. Již ono zjevení, sv. Julianě učiněné, patrně ukazuje nám, že chtěl Pán Ježíš, aby Církev jeho celá jasnou září se skvěla, k čemuž ovšem v první míře přispívati měla slavnost tato, jakožto veřejné a slavné svědectví, že ta nejsv. Svátost »jest chléb, který s nebe sstoupil.« Proto také sněm tridentský nejen tuto slavnost schválil, ale i za spasitelné uznal, aby ta nejsv. Svátost oltářní s obzvláštní úctou a oslavou u veřejných průvodech velebena byla a tak vítězství Ježíše Krista nad smrtí i bludy důstojným způsobem bylo oslaveno. Všickni také členové sněmu tridentského slavnostního průvodu o Božím těle se účastnili.

a) Pobožnosti dnešní máme tedy především veřejně vyjádřiti svou víru v nejsv. Svátost oltářní: v tom ohledu netrpí také Ježíš Kristus žádné pochybnosti. Když po divotvorném rozmnožení chleběů na poušti kázal o tomto chlebě nadpřirozeném, zdála se řeč jeho býti některým tvrdá, i opustili ho; avšak Ježíš nezdržoval jich, poněvadž nebylo víry v srdcích jejich. Tázal se však Kristus Pán učeníků: »Zda-liž i vy chcete odejiti?« A Šimon Petr vyznal pevnou víru svou v Ježíše Krista, jakožto Syna Božího, kterýž má slova života věčného. (Jan 6, 69.) Tak má slavnost dnešní vytříbiti vyznavače Kristovy; ti, jimž tvrdá se zdá ta řeč Ježíšova, to tajemství víry, nechť odejdou a neberou účastenství na pobožnosti církevní; kdo však s Petrem pevně uvěřili v Ježíše, nechť k němu se připojí, nechť i tím slavnostným způsobem dosvědčí: »Tot jest chléb . . .« Slavností tou veřejně zavrhuje Církev sv. každoročně ty bludy, které kdy proti nejsv. Svátosti oltářní byly povstaly.

b) Mnohé bezpočetné urážky proti nejsv. Svátosti oltářní pášf se dílem od nevěřících dílem i od katolíků samých, buď že s neuctivostí před nejsv. Svátostí se objevují, neb snad i nehodně ji přijímají. Ach, mám tu snad připomenouti ten ortel, který nad takovými rouhači pronášf sv. Pavel? »Kdo ji a pije nehodně, odsouzení sobě ji a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně.« (I. Kor. 11, 29.) Však i jinak snad mnozí mezi vámi jsou nemocní a mdlí, prohřešující se krehkostí svou před tou nejsv. Svátostí. Nuže při tom slavnostním průvodu vrhejte se před vtěleným Synem Božím na kolena, a odprošujte ho za všechno to provinění, a tím vroucnější úctou a pokorou mu to vynahraďte. To také má v úmyslu Církev sv. o slavnosti dnešní, chtějíc takto zadost

činili Synu Božimu za všechny urážky té nejsv. Svátosti mu způsobené.

c) Víra nás tomu učí, a zbožné srdce to cítí, že Ježíš Kristus v nejsv. Svátosti oltární jest přítomen. »Ach, kde jest který národ, aby měl bohy k sobě přibližující se, jako Bůh náš přítomen jest prosbám našim?« (V. Mojž. 4, 8.) tak můžeme my větším právem říci nežli Židé. Splnil Kristus slib svůj, že s námi bude až do skonání světa; neb ta nejsv. Svátost — »toť jest chléb, který s nebe sstoupil, toť Kristus, Spasitel náš. Hle, Kristus, svrchovaný dobrodinec, uprostřed nás. Nuže, použijte té příležitosti, v tom slavnostním průvodu Ho uctívejte, Jemu vroucí díky i prosby přednášejte, Krista, svého Spasitele, oslavujte. K tomu vybízí vás Církev sv.«

3. Přiměřeně k tomu účelu zařizena jest celá ta pobožnost Božího těla, nesoucí ráz slavnostní a radostný, pročež také duchovní v bílé roucho, a to nejvzácnější, které v chrámě jest, se obléká. Všechny modlitby mešní a vyňatky z Pisma sv. k té pobožnosti sestavil Světec andělský se zřením k tomu posvátnému tajemství.

Hned v introitu čili vstupu mše uvádí chvalozpěv Davidův o Hospodinou, že »krmil lid svůj z tuku obilí, a medem ze skály sytil je« (Žalm 80.); tím jako podobnostím poukazuje na ten nadpřirozený, daleko vzácnější pokrm v nejsv. Svátosti, začež k díkům povzbuzuje nás. volaje: »Alleluja. Plesejte v Bohu, spomocníku našem!« Za tím účelem nesou se také modlitby mešní. abychom, uctívajíce a přijímajíce nejsv. Svátost, účinku vykoupení se stali účastní. K oživení té vzácné památky, jež při mši sv. se děje, na mysl uvádí nám v epístole sv. apoštol Pavel onu noc, kdež Pán Ježíš tuto nejsv. Svátost ustanovil, učeníkům podával, a na památku velel konati; ve sv. evangeliu slyšíme slova samého Ježíše Krista: »Tělo iné pravý jest pokrm, a krev má pravý nápoj; toť jest chléb. . . .« Po graduale vložena jest překrásná píseň od téhož sv. pěvce k oslavě velebné Svátosti: »Chval, Sione. Spasitele,« jenž končí prosbou: »Pastýři, ty pravý chlebe, chraň a nasycuj nás s nebe, v tomto časném údolí. Nechť lid, jenž jest z tvého stáda, hostiny tvé nepostrádá, na nebeském zástolí.«

Po skončené mši svaté uspořádává se slavný průvod s nejsv. Svátostí ven z kostela, aby tak do širého světa hlásána byla sláva vtěleného Syna Božího, našeho Vykupitele. Všichni všemožně se přičinují, aby oslavili tento vítězný průvod krále a Boha svého. Dívky k počtě nebeského ženicha jako družičky přioděné kvítí sypou na cestu, dívky ostatní zpěvem svým ono Hosanna dítek Jerusalemských napodobují, všechny spolky slavnostně vyzdobené svrchovanému Pánu počtu vzdávají, v monstranci mezi hořícími svícemi nese kněz nejsv. Svátost kadidlem okouvanou, nad níž nejpřednější farníci drží slavnostní baldachýn; z úst všeho lidu ozývá se chvalozpěv: »Zvěstuj tělo vznešeného.« Tak naznačen má býti ten slavný průvod, který uzřel miláček Páně ve zjevení v krajinách nadhvězdných, kdež vsickni nebesané oslavovali a provázeli Beránka, kamkoliv šel. Ano, slavnostní a vítězný to průvod Krista, Spasitele, a proto také v čele nesen kříž, na znamení spásy, a korouhve, odznaky vítězství; my pak jakož vykoupenci jeho zbožností a pokorou průvodu toho se účastňujeme, čest, slávu a dik projevujíce Ježíši, Synu Božimu.



V Čechách od dávných časův obvyklá jest pro slavnost tuto zvláštní pobožnosť, kterou konáme u čtyř oltářů, pokud možná do čtyř úhlů rozestavených. Když za zpěvu písně »Pange lingua« přišel průvod k prvnímu oltáři, okouří kněz nejsv. Svátost, a k počtě její zpívá se duchovní zastaveníčko z Písma sv.: »Já jsem chléb živý, jenž s nebe sstoupil; bude-li kdo jisti chleba toho, živ bude na věky. Alleluja.« Na to zpívá kněz evang. podle sv. Matouše, v němž se připomíná, jak Ježíš Kristus při poslední večeři podal učeníkům tělo své a krev svou, načež pomodlí se modlitbu k uctění nejsv. Svátosti a k získání užitku vykoupení našeho. Když tak o potřebě duše postaráno bylo, obrací se kněz k tomu Božskému Dárci s prosbou v potřebách tělesných, a modlí se, aby na přímluvu Rodičky Boží, sv. andělův i všech Svatých pomoc, příznivé počasí a ochranu proti nehodám živelním poskytnouti ráčil. Po té okouřiv nejsv. Svátost udílí s ní kněz požehnání, aniž by při tom co říkal, poněvadž sám Kristus Ježíš tu přítomen a požehnání to sám udílí.

Podobným způsobem děje se pobožnosť při ostatních oltářích, jen že při druhém oltáři předčítá se evangelium ze sv. Marka, při třetím ze sv. Lukáše, při čtvrtém ze sv. Jana o tomtéž tajemství jednající; při každém oltáři udílí se požehnání, po němž při čtvrtém oltáři intonuje kněz chvalozpěv ambrosianský »Tě Boha chválíme;« po návratu do chrámu Páně pomodlí se příslušnou modlitbu na poděkování Pánu Bohu za všechny dary a milosti, načež po okouření nejsv. Svátosti a obyčejné modlitby k uctění její udělí se naposled požehnání.

Čtvero zastavení s nejsv. Svátostí oltářní se děje a častěji požehnání se udílí. Tak označiti chce Církev tv sverchovanou velebnost Boží, kterou ani nejsme s to, bychom dokonale oslavili, byť se to i sebe častěji dělo; čím však více sami přičiňujeme se Syna Božího uctivati, tím hojněji vylévá on nám za to své požehnání. Divky sypou Ježíši Kristu kvítka, on však rozdává nám své milosti; jen zbožnosti a vroucnosti k tomu jest potřebí, abychom hojně těch darů Božích si nasbírali. Amen.

## Neděle II. po sv. Duchu.

My víme, že přenesení jsme ze smrti do života. (I. Jan 3, 14.)

Smrti hrozil Bůh jakožto pokutou za neposlušnosť lidstva; prarodiče naši neposlechli zákona Božího a tak skutečně propadli oni i jich potomci duchovní i tělesné smrti, nikoli však smrti bezvýminečné; nebo neskonalé milosrdenství Boží poskytlo zavrženému lidstvu vykoupení, čili osvobození ze smrti, a jakým způsobem stalo se, jest vám jakožto katolickým křesťanům povědomo. Jednorozený Syn Boží za nás se obětoval a sám tu pokutu smrti za nás podstoupil; ano, v tom jsme poznali lásku Boží, jak sv. apoštol dí, že on život svůj za nás položil. (I. Jan 3, 16.) Tak ze smrti věčné nás vytrhl

a vykoupiv nás krví svou i prostředek nám pozůstavil v Církvi své, kterým bychom vykoupení svého účastni se stali, kterým bychom přeneseni byli ze smrti do života.« Jest to ona posvěcující koupel křtu sv., kterou očistění býváme od poskvrn hříchů, jest to onen posvátný úkon, kterým rodíme se znovu z vody a Ducha sv. k životu věčnému. K udělení této svátosti ustanovila Církev sv., jak minule připomenuto bylo, významné obřady, o nichž dnes dále rozjímati budeme, totiž od uvedení křtěnce do chrámu až ke konci celého posvátného úkonu.

S modlitbou přivádí kněz křtěnce do chrámu a ke křtitelnici, nebo modlitbou se k Bohu přibližujeme, modlitbou duch náš k Bohu se vznáší, avšak bohužel jak mnozí nedbají toho prospěšného prostředku, jímž by s Bohem se sblížiti mohli. Nešfasten, jenž se modliti přestal, a tím Boha, Tvůrce svého, se spustil; pamatuj, křesťane, že Církev dříve než křest sv. ti udělila, učila tě modliti se, abys, až křesťanem budeš, modlitby své i bedliv byl. — A jako na jedné straně Církev křesťana s Bohem spojuje modlitbou, tak na druhé straně svými exorcismy z moci ďábla jej vyprostiti hledí; zařiká proto kněz, přised s křtěncem ke křtitelnici, po třetí zlého Ducha, zehnaje při tom křtěnce trojím křížem, ve jménu Boha Otce všemohoucího, Ježíše Krista Syna jeho, Pána a soudce našeho, a v moci Ducha sv., aby odstoupil ďábel od tohoto tvora Božího, jehož Bůh za svůj chrám zvoliti ráčil, aby Duch sv. v něm přebýval; končí pak kněz to zařikání slovy: »Skrze téhož Krista Ježíše, Pána našeho, jenž přijde soudit živých i mrtvých celého světa ohněm.« — Tak veliká byla moc ďablova nad lidstvem následkem hřichu dědičného, že Církev za potřebu uznala troji modlitbou křtěnce zažehnavati. Ano ďábel ovládal téměř celé tělo i duši člověka a ku Ježíši přivádění bývali mnozí posedlí, kteří škůdnictvím ďábelským i sluchu, zraku a řeči byli pozbyli. Čtème pak v Písmě sv., že Pán Ježíš tuto nadvládu ďábelskou všudy rušil, lidi z moci jeho vyprostoval a někdy slinou ústrojí smyslové oněch nešfastníků mazal, říkáje při tom: »Effeta.« Totéž činí z plnomocenství Ježíše Krista i Církev sv. při křtu a kněz prstem, slinou svlaženým, dotýkaje se uší i nosu křtěnceova, dí: »Effeta« t. j.: »Otevři se k příjemné vůni . . . Ty však přehni, ďáble, neb se přiblíží soud Boží.« Tak i smysly tvé, křesťane, posvětila Církev sv.; kéž bys jich používal v počestnosti a spravedlnosti; obzvláště ochotně věnuj sluchu svého slovu Božímu.

Zapuzuje Církev sv. ďábla od křtěnce, avšak i on sám také přerušiti má všechnu společnost s ním a všečen s ním možný styk. Proto se táže kněz: »Odřikáš se satanaše? I všech skutků jeho? I vsí pýchy jeho?« A křtěnec nebo kmotři jeho jmenem odpovídají po třikráte: »Odřikám.« Toto veřejné odřikání bylo v obyčeji již od prvních dob Církve sv. a křtěnci znázorňovali to rozličnými posuňky, že s ďablem žádného účastenství míti nechťejí. Vzpomeň častěji, křesťane, že jsí se i ty ďábla zřekl v tom smyslu, že všemu jeho lákání odpírati budeš. Odřekl's se jeho skutků, t. j. hříchů, které svůdnictvím ďablovým na svět přišly a tudíž právem jeho skutky nazvány býti mohou. Žádala pak Církev sv., abys jmenovitě pýchy se odřekl; nebo toť jest ta nepravosť, která z andělů ďably učinila; toť nepravosť, z kteréž, když v srdci

prvních lidí vzbuzena byla, vzpoura proti Bohu počátek vzala; toť ta nepravost, z níž mnoho jiného zlého se rodí. Odřekl jsi se, křesťane, ďábla i všeho, k čemuž tě sváděl, slibils jemu odpirati; nezpronevěřuj se předsevzeti svému. — Abys slibu svému dostáti mohl, vyprosila ti Církev sv. posilu dalším obřadem; kněz totiž maže křtěnce olejem katechumenů na prsou a mezi lopatkami, říkáje při tom: »Maži tě olejem spásy v Kristu Ježíši, Pánu našem, abys měl život věčný. Amen.« Zápasníci mívali v obyčeji, olejem se mazati, aby údy jejich pružnosti a síly nabyly; duchovní takový účinek naznačuje i tento obřad při křtu sv. . . . Což jest život nás než stálý zápas s nepřitelem spásy naší? Církev svatá tím mazáním posily k němu vyprošuje pro křtěnce, mažíc ho na prsou, aby s odvahou a zmužilostí na odpor se stavěl tomu škůdci, jenž o spásu ho připraviti chce; maže křtěnce i na plecích, aby vytrvalosti mu vyžádala k nesení toho kříže, který Kristus nám na se vzíti poručil — chceme-li ho následovati. Udává pak Církev sv., proč tak činí: abys měl povolání své ku spáse věčné stále na paměti a o tu spásu svou a život věčný se nepřipravoval lehkovázností svou. Pamatuj, »že přenesen jsi byl ze smrti do života.«

Tak vykonána potřebná příprava k tomu úkonu, v němž dostati se má křtěnci očištění, posvěcení a znovuzrození; k naznačení toho účinku bere proto kněz štolu barvy bílé, a aby ujistil se, že hoden jest křtěnec té svátosti, ku které, jak již připomenuto, hlavně víry jest potřebí, táže se tohoto: »Věříš v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země? Věříš-li v Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného? Věříš-li v Ducha sv., svatou Církev obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný?« Na všechny tyto otázky odpovídá křtěnec nebo kmotří jmenem jeho: »Věřím.« Krátké to slovo, ale velký jeho význam a dlouhá jeho závažnost. Do Církve Kristovy nemůže vejíti, leč kdo věří; nevěrci sami z Církve sv. se vylučují. Ano nehanobte vy, kdož věrou jste zhrdli, nehanobte jména křesťana; a když nestyděli jste se, odložiti víru, když i k tomu jste se odhodlali zhrdnouti sv. náboženstvím Kristovým, dokončete ten skutek rouhavý, prohlaste, že nejste již katolickými křesťany a pak alespoň nebudete pohoršením jinověrcům, aby k vůli vám Církvi Kristovou pohrdali, že takové nekalé chová členy. Kdož však údem této Církve žůstati chcete, pamatujte, že povinnost vaše nebyla odhyta jen oním slovem »věřím,« nýbrž slovo to že i zahrnovalo slib, že věřiti budete, že víru zachováte. Ano osvědčujte víru životem svým, znejte se k Církvi Kristově, nestyďte se za víru svou Hanba tomu, kdož se stydí za národnost svou, za vlast svou a třikrát hanba křesťanu, jenž zapřel víru, zradil Církev i Krista svého. Jen na ten slib, že věrným zůstaneš víře své, ochotna byla Církev sv. udělití tobě křest sv., a to ještě jen ku tvé vlastní a výslovné žádosti, neboť tázal se tě kněz: »Chceš-li pokřtěn býti?« a kmotří jmenem tvým odpověděli: »Chci.« Kristus nenutil nikoho, aby v něho uvěřil; Církev nepřinucuje žádného, by ve společnost její vstupoval; avšak právě proto, křesťane. nebudeš míti žádné výmluvy, nedostojíš-li povinnosti, kterou jsi samovolně na se přijal. Chtěl's křesťanem se státi; běda tobě, nechceš-li povinnosti křesťanských plniti. Z té příčiny dí sv. apoštol Petr, »že lépe by bylo takovým špatným křesťanům, aby

nebyli poznali tu cestu spravedlnosti, než aby poznavše ji, zase od ní se odvrátili.« (II. Petr 2, 21.)

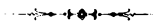
Církev sv. o posvátný křest požádána udílí tuto svátost; kněz totiž lije ve způsobu kříže na hlavu křtěnce přirozenou vodu, která o vigílii velikonoční nebo svatodušní posvěcena byla, při čemž říká slova: »Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.« Připomenouti dlužno, že druhdy bývalo v obyčeji pohružováním a v čas potřeby i pokropováním křtíti; způsob ten na podstatě křtu ničeho nemění, avšak nynější způsob z mnoha příčin nyní pravidlem se stal. Běře se k tomu voda zvláště posvěcená; avšak v čas potřeby každé přirozené vody se použití může. Lije pak se voda na hlavu, jako na nejpřednější úd těla, ač z nutné příčiny, může na příklad novorozenátko politím jiného údu platně pokřtěno býti. Slova křestní zůstávají vždy tatáž, toliko při nejistotě, zdaž křtěnec ještě živ jest, podmíněně se říká: »jsi-li živ, já tě křtím . . .« Z toho poznali jste, co ku podstatě křtu sv. přináleží, a bylo-li to viditelné znamení takto dle ustanovení Ježíše Krista vykonáno, udílí se křtěnci úkonem tím i milost posvěcující i svátostná, tak že bývá ospravedlněn, k životu věčnému znovu zrozen a stává se dítětem Božím a dědicem království nebeského. Tak tedy přenesen jsi byl i ty, křesťane, ze smrti do života; ó nepromañ toho života, neusínrej duše své: »Bůh ti tento život dal, bys jej vroucně miloval a tak touto svatou láskou blaženým se stal.«

Na toto povolání pamatovati má pokřtěného i to posvátné mazání křížem sv., kteréž vykonává kněz na vrchu hlavy, říkáje při tom: »Bůh všemohoucí, Otec Pána našeho Ježíše Krista, jenž tě znova zrodil z vody a Ducha sv. a odpuštění všech hříchů ti udělil, pomazíž tě křížem spasení v též Kristu Ježíši, Pánu našem, k životu věčnému. Amen.« Svatým olejem druhdy mazání bývali kněží, proroci a králové; na duchovní tu důstojnost pamatovati má to posvátné mazání křížem, které se děje při křtu sv. Ježíš Vykupitel tvůj, křesťane, byl knězem, prorokem a králem, pročež právem i Kristus se nazývá a tobě, křesťane, se při tom mazání křížem sděluje jako k bedlivé a stále připomínce, že jsi se stal vyznavačem Pomazaného Pána, Ježíše Krista. V tom smyslu ku povzbuzení našemu dí sv. Augustin: »Všichni, kdo se Církví k obdržení spasného křtu představují, i křížem a pozebnaným olejem se znamenají, aby, již nejsouce nádoby prázdné, ale Boha plné, též i chrámem Božím býti zasloužili.« Proto i také přeje kněz pokřtěnému: »Pokoj budiž s tebou!« Ten posvátný pokoj, jaký svět dáti nemůže, a z kterého se jen ten těší, kdož s Bohem ve spojení zůstává.

Za starých dob byli na to pokřtění oblékáni v bílé roucho na znamení dosaženě čistoty a nosili je po osm dní, aby takorķa stále na srdcích měli to povolání ku svatému a bohubílému životu. Nyní klade kněz bílý vlnek kolem hlavy pokřtěného a říká při tom: »Přijmi bílé roucho, které neposkvrněné před soudnou stolicí našeho Ježíše Krista přinéstí máš, abys měl život věčný.« Ano neposkvrněné zachovati máš, křesťane, to roucho bílé duše své, kterým na křtu sv. oblečena byla, a které ten vlnek křestní ti naznačuje; neroztrhej toho roucha svého, v kterém přijal tě Bůh za dítko své, nezohav toho roucha křesťanských ctností, v kterémž předstoupiti

máš před Ježíše Krista, Spasitele a budoucího Soudice svého, chceš-li života věčného účasten se státi. A to také naznačuje svíce hořící, kterouž kněz pokřtěnému podává se slovy: »Přijmi svíci hořící a zachovej bez poskvrny svůj křest; ošetřuj přikázání Božího, abys, až Pán přijde ku svatbě, mohl jemu vstříc vyjíti spolu se všemi svatými v království nebeském, abys měl život věčný a živ byl na věky věkův. Amen.«

Uvažuj častěji, hoří-li ti ta svíce, kterouž na křtu sv. jsi přijal; byla to svíce sv. víry, kteráž ti tam rozžehnuta byla, aby rozum tvůj ku poznání pravd sv. osvětila; byla to svíce přikázání Božích, kterou v životě svém jsi se řídití měl; byla to svíce dobrých skutků, kterou i jiným svítiti máš; byla to svíce té milosti posvěcující, která za dítko Boží tě posvětila, a cestu k nebi ti osvěcovati má. Ó šťasten jest ten, jemuž dosud svíce tato hoří! Toť jest i přání Církve sv., když pokřtěného propouští se slovy: »Jdi v pokoji a Pán budiž s tebou!« Blaze tomu, jehož Bůh provází tímto životem; a Bůh neopustí žádného, kdo sám jeho se nespustí. Nezapomeňte tedy, nejmilejší, že na křtu sv. dítky Božími jste se stali, připomínejte si i obnovujte častěji ten slib, který jste tam Bohu byli učinili; ty obřady křtu sv. necht' na mysl vám uvádějí ty milosti, jichž na křtu sv. jste došli, i ty povinnosti, kteréž jste přijali. Nezapomeňte, že na křtu sv. přeneseni jste ze smrti do života; buďte živi tak, abyste ten život věčný sobě zajistili. Amen.



## Neděle III. po sv. Duchu.

Protivník váš ďábel jako řvoucí lev obchází, hledaje, koho by polhčil: jemužto odpírejte silní u víře. (I. Pet. 5, 8. 9.)

Předpověděl Kristus Pán učeníkům mnohá protivenství, jakáž pro jeho učení budou snášeti; a předpovědění to brzy počalo se plnit: židé i pohané povstali proti křesťanům, všichni záštim proti nim naplněni jsouce násilí rozličná jim činili. Přislušelo se ovšem viditelné hlavě Církve Kristovy, sv. Petru, aby jak Božský Mistr mu uložil, »obráť se, potvrzoval bratří svých«; a to on také činil. I připomíná věřícím, že pronásledování jest zkouška pro věřící a že není to utrpení tak zlé jako ono, jež nepřítel spasení jejich jim strojí, chtěje od pravé víry je odvrátiti. Proto při vsí důvěře v Boha k opatrnosti je vybízí, řka: »Střízliví buďte a bděte!« Toho pravidla neméně jest potřebí i nám za duň našich, kdež víra naše veliká pokušení podstupovati musí. Ovšem velké opatrnosti tu potřebí, vždyť protivník náš, ten pokušitel pekelný, jest nepřítel nejúskočnější, nejzvrhivější, který »jako lev řvoucí . . . A čím proti němu se ubráníme? Čím mu odoláme? Sv. apoštol radí: »jemužto odpírejte silní u víře.« Víra tedy, a to víra živá, pevná, stálá má býti štítem i brněním našim proti nepříteli; kdo u víře jest stálý, ten tak snadno k lákání a pokušení ďáblu nesvolí. Nejvíce spojencův a přívržencův získává si ďábel mezi těmi, u nichž víra ochabla a vlažnosť náboženská se zahrnila. Posílnění u víře

jest nám všem polřebí, za kterýmž účelem Kristus Pán ustanovil ve své Církví svátost, která nás u víře dokonalými činí, utvrzuje i upevňuje, a to jest svátost biřmování. O podstatě a účincích této svátosti bylo pojednáno již dříve; nyní jen o jejím udílení ještě něco doplním, dnes pak obzvláště k tomu poukáži, jak ku přijetí této svátosti připravití se třeba.

Jak již povědomo, ustanovil Kristus Pán tuto svátost pro ty, kdož již do Církvě jeho křtem sv. byli přijati; mohou tuto svátost přijmouti toliko pokřtění a tak křest sv. jest hlavní podmínkou, která předcházeti musí, má-li kdo biřmován býti. Jak brzo po křtu sv. by se to státi mohlo i mělo, není výslovně určeno, a také nebýval v té věci v Církví sv. po všechny časy stejný obyč. j. V prvních dobách udílela se svátost biřmování co nejdříve po křtu sv., ano i nemluvnátka bývala pokřtěna (jakož posud děje se v Církví východní); později pak (jmenovitě od 10. století) uznáno za prospěšnější, biřmování odložití k tomu věku, kdež by biřmovanec posvátný tento úkon zraleji posouditi a k němu slušně se připravití mohl.

Nahlížíte z toho ustanovení Církvě svaté, že ona sama přípravu ku přijetí této svátosti žádoucnou i potřebnou uznává; mělať v tom na mysli příklad Božského Mistra svého. Neudělilť On apoštolům Ducha sv. hned při jejich přijetí, ale prvé tři léta je poučoval, ve víře cvičil, jim i tělo a krev svou za pokrm a nápoj podal. ano po svém odchodu na nebesa, ač jim Ducha sv. poslati přislíbil, ještě po deset dní je na jeho příchod připravovati se nechal. Neméně tedy potřebna jest příprava ku přijetí sv. biřmování i pro nynější křesťany; a v čem záležeti má? Všeobecná na to odpověď jest ta, že biřmovanec, co na něm jest, působení této svátosti se přizpůsobiti má, aby účinků jejich hodným a účastným se stal.

Duch sv. sestoupiv na apoštoly osvětil je, aby učení Ježíše Krista dokonale poznali a jiným vykládati mohli; a tentýž Duch sv. ve svátosti biřmování osvěcuje i rozum náš, abychom pravdy sv. víry chápali a dle nich život svůj zřídili. Proto mají biřmovanci v základních pravdách sv. víry jakož i v tom, co se této svátosti týče, vycvičení býti. Z té příčiny také nařizeno, aby každý duchovní ve své farnosti biřmovancům před udílením této svátosti potřebného poučení poskytl, biřmovanci pak nejen to poučení ochotně přijímají, ale hlavní pravdy sv. víry sobě připomínají a bedlivě uvažovati mají, aby takto víra jejich oživena byla. Na křtu sv. byla nám víra vřita, když však křesťan k užívání rozumu přišel, tu má si víru sv. přisvojiti, aby pak biřmováním i posílnění v ní od Ducha sv. nabyl.

Duch svatý apoštoly posvětil, ve ctnostech a spravedlnosti utvrdil a svatými učinil. Takový účinek má sv. biřmování při křesťanech, rozmnožujíc v nich posvěcující milost Boží. Předpokládá se tedy při biřmovancích, že již ve stavu milosti Boží se nalézají, čehož i také k hodnému přijetí svátosti biřmování nevyhnutelně jest potřebí, jinak dopustili by se svatokrádeže. Nařizuje proto Církev svatá, aby biřmovanci prve sv. pokání přijali, by alespoň všech těžkých hříchů prosti byli; v tom smyslu předpisuje římský katechismus: »Mají se biřmovanci vésti k tomu, aby dříve z hříchů se vyzpovídali a povzbuzením duchovního roznítili se k postu a k vykonávání jiných skutků nábožných.«

Čisté musí býti srdce břimovanců, aby chrámem Ducha sv. státi se mohlo; nechť proto ve zkroušenosti správu Boží vykonají a s milostí Boží i všech hříchů všedních se varují. Synoda pražská (z r. 1860) předpisuje jako přípravu ke svatému břimování také přijetí nejsvětější Svátosti oltářní, a proto bez důležité příčiny dítek, jež u svatého přijímání ještě nebyly, ku svátosti břimování voditi nedovoluje. Nařizení to odůvodňuje i příklad samého Božského Mistra, kterýž apoštoly nejsvětější Svátosti oltářní posilnil, než jim Ducha sv. seslal. Však i účinky této svátosti samy toho žádají se zdají. Udílí nám zajisté svátost břimování rozličné dary Ducha sv. a vtiskuje duši naši nezrušitelný znak, jímž jako bojovníci Boží označeni býváme. Čeho tu tedy více potřebí, jako osobního spojení s týmže Kristem, který nám ty dary získal, s tím Ježíšem, k jehož praporu se hlásiti máme.

Bývá tedy břimovavec touto svátostí připojen k vojsku Ježíše Krista a jako na křtu sv. ke stavu Svatých byl připočten, tak nyní rytířem Kristovým osvědčiti se má. K tomu účelu volí si svého zvláštního sv. Patrona, který by mu příkladem svým předcházel a přimluvou svou byl nápomocen. Tu pak platí totéž co řekl jsem o volbě sv. Patronů při křtu sv.; mimo to břimovavec před sv. břimováním i potom máčastěji ctnosti a zásluhy svých svatých Patronů zbožně rozjímatí, příkladem jejich se řídití a je za přimluru prositi.

Však i na zemi potřebuje křesťan ještě nezkušený viditelného jakéhoš vůdce a rádce; a jelikož povinností sv. náboženství ve sv. břimování zvláště se zavazuje a v tom smyslu Bohu i slib čini, zvoliti si má jako svědka svého slibu a jako rádce u vyplnění jeho a v povinnostech náboženských horlivého zbožného katolíka za kmotra. Musí to býti již křesťan břimovaný a stejného s břimovancem pohlaví, s nímž pak i v duchovní přibuzenství vcházi. Jak břimovavec tak i kmotr jeho měli by dobře pamětlivi býti v životě svém té povinnosti, kterou k sobě vespolek vzali, tak aby kmotr svěřence svého k dobrému slovem i příkladem povzbuzoval, tento pak aby kmotru svému povinnou úctu i poslušnost zachoval, aby oba jednou s důvěrou před soudnou stolicí Krista předstoupiti mohli. —

Konečně ještě připomenouti musím, jak svaťi apoštolé k seslání Ducha sv. se připravovali; trvali, jak písmo dí, jednomyslně na modlitbách, zbožnosti a postem se posvěcující. (Sk. 1, 14.); a taková má býti příprava břimovanců. Toho zajisté každý dobře jest si povědom, že na zásluhy své se odvolati a bezpečiti nemůže, a přece Duch svatý ve svátosti břimování tak vzácných darů i milostí mu připravuje. Kterak jich hodným se státi a jak jich zasloužiti možno? »Proste a bude vám dáno,« vybízeli Kristus Pán. Skroušená tedy a vroucí modlitba jest nejpříhodnější a nejzáslužnější přípravou ku břimování; a jako činili tak apoštolové po celých deset dní, tak břimovavec obzvláště den před sv. břimováním jakož i v den ten zbožnou a zkroušenou modlitbou Bohu se odporoučeti má. Proto také břimovanci vyzváni bývají bezprostředně před udílením svátosti břimování, aby tři božské ctnosti a lítost vzbudili. Kéž čini tak s pravou zkroušeností a s vroucí zbožností!

Taková tedy má býti příprava břimovance, aby alespoň poněkud na jevo dal, že hoden jest těch milostí spojených s tou svátostí. Divotvorné byly

účinky seslání Ducha svatého na apoštoľy jakož i na věřící v Antiochii, když apoštolové ruce na ně skládali. Duch sv. nikomu milostí a darů svých neodpírá, kdož jich hoden jest. I vy, rozmilí v Kristu, necht již přijali jste tu svátost nebo v nejbližším čase k ní se chystati budete, buďte pamětlivi těch spasitelných účinků té svátosti a všichni s pomocí Boží i na přímluvu sv. Patronů svých se přičiňte, abyste milostí Božích nadarmo nepřijímali, ale by vám sloužily k životu věčnému. Amen.



## Neděle IV. po sv. Duchu.

I my sami prvotiny Ducha sv. mající,  
i my sami v sobě lkáme, očekávající  
vyvolení synů Božích. (Řím. 8, 23.)

Svět pro hřích lidstva kletbou stížený mnohým strastem a svízěľm poddán zůstal, tak že, jak sv. apoštol dí: »všecko stvoření lká a jako ku porodu pracuje až posaváde.« (Řím. 8, 12.) I po vykonaném vykoupení skrze Ježíše Krista zůstaly strasti tyto, tak že, ač prvotiny Ducha sv. na křtu sv. jsme přijali, sami v sobě lkáme, podrobeni jsouce svízěľm tohoto světa. Rozličně však používá Prozřetelnost božská těchto utrpení, u zlých k jich napravení, spravedlivým pak skýtá v nich příležitost k získání si »budoucí slávy, která se zjeví v nás.« K útěše naší ujišťuje nás sv. apoštol, že vše, co na světě snášeti musíme, jen nepatrné jest proti té odměně na věčnosti; a to zajisté myslí dodává i nám ve všech protivenstvích života časného. Však mimo tuto útěchu postaral se Kristus Pán o zvláštní k tomu posilu, kterouž nám udílí Duch sv. ve svátosti biřmování, abychom, u víře utvrzeni jsouce, skutečně odolati mohli všemu pokušení, »očekávající vyvolení synů Božích.« Předešle ukázal jsem, kterak biřmovanci ku přijetí té svátosti se připraviti mají; dnes s pomocí Boží vyložím obřady, s kterými se svátost biřmování udílí.

Když se byli biřmovanci se svými kmotry na určitém místě v chrámu Páně shromáždili, přichází biskup přioděn jsa bílým rouchem a se všemi odznaky moci, a důstojnosti biskupské, s kterou tuto úřadovati má; neboť rádným udělovatelem svátosti biřmování jest jen biskup. Roucho církevní, barvy bílé, bře se jen při slavnostech radostných, a takovou jest zajisté i biřmování, kdež biřmovanci na rytíře Kristovi pasování býti mají. Mimo to značí barva bílá čistotu, a té potřebí jest při svátosti biřmování, jelikož jest tato svátostí živých, která jen duchovně čistým čili všech těžkých a pokud možná i všedních hříchů prostým udělena býti může. Jak všestrannou čistotu tato svátost předpokládá, z toho dále jest patrno, že biskup před udělením jejím schválně ruce si myje. Pečuje-li se takto o tělesnou čistotu sluhy církevního, jak čista musí býti duše toho, jenž tuto svátost přijímati má!

Však již počítí má sv. úkon; biřmovanci klekají na znamení pokory a hluboké úcty k tomu vzácnému hostu nebeskému, jehož přijati mají, k Duchu svatému; biskup pak obrátí se k nim především zbožným



povzdechem to vroucí přání vyjadřuje bířmovancům: »Duch sv. přijdiž na vás a moc Nejvyššího ochraňuj vás od hříchův. Amen.« Na to žehnaje se svatým křížem říká obyčejně veršiky: »Pomoc naše ve jménu Páně, jenž učinil nebe i zemi. Pane, vyslyš modlitbu mou a volání mé k Tobě přijď! Pán budiž s vámi, i s duchem Tvým!« A s vyzváním »modleme se!« vztahuje obě ruce na bířmovance, jakoby Ducha sv. na ně svolati chtěl, při čemž se modlí: »Všemohoucí, věčný Bože, kterýž jsi těmto služebníkům svým znovuzrození z vody a Ducha sv. i odpuštění všech jejich hříchů propůjčiti ráčil, vylej na ně sedmero darů Ducha sv., Utěšitele nebeského. Amen. Ducha moudrosti a rozumu. Amen. Ducha rady a síly. Amen. Ducha umění a pobožnosti. Amen. Naplň je Duchem bázňe své a poznamenej je znamením kříže Kristova k životu věčnému. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho, jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě téhož Ducha sv. Bůh na věky věkův. Amen.« Modlitba tato konávala se od prvopočátku Církve, jak spisovatelé církevní potvrzují; ačkoliv pak k zevnějšímu znamení bezprostředně nepatří, svévolné zanedbání její nezůstalo by bez těžkého hříchu. Vždyť ty dary Ducha sv., za něž tu Církev sv. prosí, bířmovance naše právě nejprůhodněji k přijetí svátosti bířmování a k užívání jich účinkův uzpůsobují. Jsou to dary, které napomáhají bířmovancům, aby účel a povolání své, jakožto horliví křesťané a praví rytířové Kristovi uskutečnili a naplnili; jsou to dary moudrosti a rozumu, které připomínají ty spásonosné prostředky svatého náboženství k dosažení života věčného; jsou to dary rady a síly, které klamně pochybnosti zapuzují a před nebezpečným pokušením chrání a v nich sílí; jsou to dary umění a nábožnosti, jež poučují bířmovance, jak by čest Boží a spásu svou vyhledávati měli; jest to dar bázňe Boží s láskou k němu spojený, jenž povzbuzuje, všeho bedlivě se vystříhati, co by Boha urážeti mohlo. Ó, jak šťasten křesťan, jenž těch darův účasten se stal a jich také svědomitě užívá; bez nich by těžko dostál povolání svému. Bůh však také nikomu jich neodpírá, kdož jich hoden jest, a Kristus Pán sám nás ujistil: »Otec váš nebeský dá Ducha dobrého těm, kteří ho prosí.« (Luk. 11, 13.) A protož při té modlitbě sluhy církevního proste Ducha sv., aby ty spásonosné dary své vám uděliti ráčil, pokud jich ku spasení svému potřebovali budete, a zbožně také s duchovními odpovídejte na prosbu jeho. Amen.« Staň se. Uděl nám, ó Bože, darů těch! —

Po té modlitbě přistupuje biskup ke každému jednotlivci zvlášť. Kmotr stojí za bířmovancem, klade pravou ruku na pravé rameno jeho, jakoby se zaručiti chtěl dílem za pravověrnost jeho, dílem pak i za věrné plnění povinností, jež na sebe bere. Toho závazku svého jsa pamětliv, měl by kmotr častěji přihlížeti, kterak svěřenec jeho slib daný plní, »aby mu dle potřeby byl vůdcem, aby bířmovaný v každodenním duchovním zápase nad protivníkem zvítězil.« (Karel Bor.) Biskup vykonává nyní sv. obřad. Klade ruce na hlavu bířmovancovu, maže čelo jeho sv. křížem ve způsobě kříže a nazýváje ho jmenem Světce, jehož bířmovanec za patrona si vyvolil, modlí se řka: »Znamenám tě znamením kříže a bířmuji (čili posiluji) tě křížem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.« V tom, co tuto biskup činí, záleží viditelné znamení svátosti

biřmování, bez něhož by tato platně udělena býti nemohla. Zevnější to znamení naznačuje neviditelnou milost, které biřmovanec, byl-li patřičně připraven. účasten se stává, spolu pak i živě připomíná povinnosti, které biřmovanému křesťanu nastávají v životě jeho.

Klade biskup na biřmovance ruce tak, jako to činili svatí apoštolé Petr a Jan v Samaři (Sk. 8. 14.), svatý Pavel v Efesu a všickni sluhové církevní, udílejíce tuto svátost. Tím znázorňuje se, jakoby Duch sv. s nebe se spouštěl a milostí svou spočíval na biřmovanci, jako když ve způsobě ohnivých jazyků snesl se nad apoštolý. Skládání rukou mělo již ve Starém Zákoně význam požehnání, jež žehnající od Boha vyprošoval; ta milost Ducha svatého, to požehnání Boží spočíne na tobě, křesťane, přičiňsi-li se, abys věrným bojovníkem Kristovým, pravým křesťanem byl. S křesťany vlažnými, povinností svých nedbalými, Duch sv. obcování nemá.

Biskup maže biřmovance křížem sv., jež z oleje a vonného balsámu sestává a na zelený čtvrtek k účelu svému od biskupa slavně posvěceno bylo. Krásně vysvětluje význam tohoto křížma sv. Alfons z Liguori, učitel církevní, an píše: »Olej znamená plnost Ducha svatého, jenž se na biřmovance vylévá, a balsám naznačuje vůni ctnosti, kterou má vydávati, větších sil touto svátostí obdržev.« Tak účinek i povinnost biřmovačů naznačují to sv. mazání. Jako olej zemdleným údům síly dodává, tak svátost biřmování posiluje u víře ty, kdož ji hodně přijímají; olej svítí a svátost biřmování osvětluje rozum náš k poznání pravd sv. náboženství; olej zůstává známkou tam, kde vyliť byl, biřmování vtiskuje duši nezrušitelné znamení; balsám ukazuje, že biřmovanec přičiňiti se má, aby ctnostným životem křesťanským vůni libeznou vydával, k čemuž svatý apoštol Pavel vybízí. (II. Kor. 2, 15.)

»Biřmovanec,« dí sv. Lev Veliký, »bývá mazán na čele křížem k poučení, aby jméno křesťanské a viru v Krista před celým světem vyznával;« a právě proto děje se to mazání ve způsobě kříže, znamení to našeho vykoupení. Čelo nejvyšší a všem lidem zjevná část těla našeho má nésti znak rytířství Ježíše Krista; neboť jakožto věrní bojovníci Krista před celým světem bez ostychu a házně vystupovati máme. Špatný voják, jenž se stydí za prapor svůj, a špatný křesťan, jenž nemá odvahy, veřejně hlásiti se ku praporu Ježíše Krista. A jak mnoho bohužel takových ostýchavých křesťanů! (Byl jsem svědkem toho, jak jistý jinak vzdělaný, avšak domnělou svobodomyšlností nadchlý muž ve velikých rozpacích se octl, když ku modlitbě před jídlem, již dítko z katolické rodiny předřikávalo, kříž udělati měl; neboť domnělá svobodomyšlnost jeho byla mu nad víru.) Ano i ten náš chrám Páně jest svědkem toho, jak mnozí z pouhé starostlivosti, aby snad za pobožnůstkáře držáni nebyli, vyhýbají se službám Božím, zanedbávají sv. Svátosti, stydí se, veřejně se pomodliti, nejsvětější Svátosti oltářní povinnou úctu vzdáti, ano i kříž udělati. A takoví křesťané mají býti rytíři Ježíše Krista. Smutné by to vypadalo v Církvi Kristově, kdyby jen takové měla údy. Dosti dlouho již trvala ta ospalost mezi katolíky; jest třeba, by upevnila se víra a oddělila se pšenice od plev. Proto, kdož pravými katolíky zůstati chtějí, hlasež se veřejně k víře své, vyznávejte Ježíše Krista, nestyďte se za svůj znak, za kříž Kristův, jimž ve svátosti biřmování

požehnáno bylo čelo vaše. »Kdož vyzná mne před lidmi,« slibuje Kristus Pán, »toho vyznám i já před Otcem svým nebeským.« (Mat. 10, 32.)

Po vykonaném pomazání dává biskup biřmovanci lehoučký políček, rka k němu: »Pokojs se sebou!« Při pasování na rytířství bývalo od pradávna obyčejem novému rytíři takovým udeřením ve tvář připomenouti, že bude musiti pro vlast a krále leccjaké nesnáze a strasti snášeti. A takovou připomínku třeba učiniti křesťanu ve svátosti biřmování na rytíře Kristova pasovanému. Což jiného čeká katolika horlivého ve světě, leč bezpráví a ústrky; tím políčkem jej Církev sv. na to připravuje, ukazujíc spolu dle slov sv. Karla Boromejského, »že povinností jeho bude nikoliv bezprávím spláceti bezpráví, ale s trpělivostí je snášeti,« proto také pozdravuje ho biskup slovem: »Pokojs se sebou!« Pokoj, který nikoliv mstu, ale lásku vyhledává a dobrým za zlé splácí. Však nesmíte mylně vykládati si pokoj ten, jakoby křesťan ke všemu zlehčování víry mlčeti vždy měl; pravý rytíř snáší sice ústrky, jež jeho osobě se dějí, ale při tom statečně hájí Církev a víru proti nepříteli. I tu opět tvrditi musím, že špatný voják, jenž prapor svůj hanobiti nechává. Když Theudites, vůdce křesťanský, s vojskem přitáhl proti Athénským, těšil těchto vůdce Themistokles rka: »Nebojte se ho! Máť meč, ale nemá tolik zmužilosti, aby ho vytyasil.« Tak říci by se musilo o křesťanu, jenž nemá odvahy, aby hájil víru svou proti zlehčovatelům jejím. Nebudtež tedy, zbožní křesťané, házlivými Theudity, ale statečnými rytíři Kristovými. Čelo biřmovaného obvazoval druhdy kmoťr zvláštní páskou, kterou biřmovaný po několik dní nosil; nyní otírá kněz přísluhující ihned natřené křížmo bavlnkou, aby znesvěceno nebylo. Po ukončeném takto biřmování vrací se biskup k oltáři, očistuje sobě prsty a poprosiv Boha, aby potvrdil to dílo posvátné, které na biřmovaných vykonáno bylo, modlí se nad nimi s rukama sepjatýma: »Ó Bože, který jsi apoštolům svým Ducha sv. udělil, chtěje, aby skrze ně a jich nástupce ostatním věřícím byl udílen, shlédni milostivě na nehodnost mou a dopřej, aby tentýž Duch sv. do srdcí těch, jichž čela jsem sv. křížmem pomazal a znamením kříže sv. poznamenal, sestoupil, v nich milostivě přebýval a je za chrám Tvé cti učinil, jenž s Otcem a Duchem sv. živ jsi a kraluješ. Amen.« S tou modlitbou církevní spojovati mají též biřmovanci prosby své za posilu, by sliby své Duchu sv. učiněné v životě nastávajícím svědomitě a věrně plnili. K tomu také uděluje jim biskup požehnání; připomenuv totiž, že požehnání, bývá, kdo se Pána bojí, obrací se k věřícím a žehnaje jim, po třikráte říká: »Požehnejž vás Pán ze Sionu, abyste statky Jerusalemské viděli po všechny dny svého života a život věčný měli. Amen.« Tímto požehnáním žádá na Ježíši Kristu, tom zakladateli Sionu nového — Církve sv. —, aby biřmování křesťané milosti, jichž právě nabyli, také zachovali a účinků té svátosti ku spáse věčné účastny se učinili; kéž by tak všem nám se stalo!

Nyní pak, když posvátné obrady ty při Svátosti biřmování jsem vám vyložil, ještě obracím se k vám, křesťané, kteří jste již tu svátost přijali, s krátkým povzbuzením: Nezapomínejte, že tělo vaše stalo se chrámem Ducha sv., a chovejte je ve vážnosti; »nebo jestliže kdo chrám Páně poskvrní, vyhrožuje sv. apoštol, toho zatratí Bůh.« (I. Kor. 3, 17.) Varujte se hříchův

i nešlechtností, jimiž byste Ducha sv. od sebe zapudili. Zachovejte bedlivě milost Boží a dary Ducha sv., jimiž obdařeni jste; ale vzpomeňte, že marny by zůstaly všechny ty dary, kdybyste jich neužívali, proto zřídte dle nich život svůj! Vzpomínejte častěji na povinnosti, jež na křtu sv. a ve sv. birmování jste přijali, obzvláště pak na slib, že jako rytíři Kristovi si počínati chcete. Vyznávejte věrně viru svou, hajte ji statečně proti nepřítelům, hlaste se ku praporu Ježíše Krista, uvažujte častěji, co vykonali jste dobrého jakožto bojovníci Ježíše Krista, a obnovujte slib svůj s tou vroucí prosbou, abyste po šťastném dokonání boje pozemského jako vítězové do slávy nebeské přijati byli. Amen.



## Neděle V. po svatém Duchu.

Pána Krista posvěcujte v srdcích svých!

(I. Pet. 3, 15.)

Když jednalo se na říšské radě o upravení společenských poměrů mezi dělnictvem, byli také zástupcové z této třídy povoláni k poradě, při které příležitosti rouhavě vyjádřili se někteří: »My nevěříme v život věčný a také si ho nepřejeme; za živa chceme užívatí a dobře se míti.« A k tomu pochybnému cíli směřuje také vše snažení u lidí, kteří Boha se zřekli; u nich převládá tělo, jehož chťičům hověti hledí; život duchovní u nich utlumen, nechápou vznešeného určení člověka, které sv. apoštol Petr v dnešní epistole nám připomíná řka: »K tomu povolání jste, abyste pozhánáním dědičně vládli.« K dosažení toho účelu jest ovšem potřebí nám i ctnostného, spravedlivého života, ku kterému sv. apoštol nás vybízí, odporoučeje nám přední ctnosti, jež šlechtiti mají vyznavače Krista a jako pohnutku k tomu dodává: »Pána Krista posvěcujte v srdcích svých.« Jen s ctnostným, šlechtným člověkem obcuje Ježíš Kristus, a kdo přeje si s ním jednou v nebi se radovati, již zde na zemi o to přičiniti se musí, aby si lásky a milosti jeho získal. A Kristus Pán nenechává upřímného přičinění takového bez výsledku; netoliko milost svou věnuje horlivým křesťanům, ale i sám osobně k nim do srdcí jejich přichází v nejsvětější Svátosti oltářní. O této neskonalé lásce našeho Vykupitele částečně již mluvil jsem při rozjímání o mši sv., v níž netoliko za nás Otci nebeskému se obětuje, ale i jako pokrm pro duši naši nám se nabízí. O udílení té nejsvětější Svátosti oltářní čili o svátostném přijímání to nejpotřebnější nyní připomenu; dnes pak dle vyzvání sv. apoštola Petra upozorním vás na to, jak byste ke svátostnému přijímání se připraviti čili srdce své Ježíši Kristu zasvětití měli.

Nazývá se nejsvětější Svátost též »večeře Páně« čili »stůl Páně,« hlavně vzhledem k tomu druhému účelu, pro který ustanovena byla, totiž aby jí věřící krmeni byli k životu věčnému. Jest to skutečně ta večeře veliká, kterou připravil král nebeský a pozval mnohé. Hostitel náš jest sám Syn Boží a pokrm nejvzácnější tu hostům připraven, jehož ani andělům v nebi se

nedostává. pravé tělo a pravá krev vtěleného Syna Božího. »Nechť vstoupí na mysl tvou,« volá sv. Jan Zlatoústý, »jakou ctí jsi počtěn, jakého stolu jsi účastníkem.« Tím zajisté býváme krmeni, nač andělé s třesením patří, nemohouce na to beze strachu hleděti pro blesk odtud vycházející; a my se s tím slučujeme v jedno.« Jakými pocity musí nás naplňovati pomnění to? Ku vděčnosti a vronci lásce zajisté pobádá nás ta láska našeho Spasitele, jenž nás nehodně tak velice vyznamenal. Když oznámil král David Mifibosethovi, synu Jonathanovu, že s ním u stolu královského jisti bude, poklonil se Mifibosek a zvolal: »I kdo jsem, já služebník tvůj, že jsi se na mne ohlédl?« (II. Král 9, 8.) Ano, jen nejvzácnější, nejvznešenější a nejzasloužilejší osoby pozvány bývají ku stolu královskému; a kdož jest pozván ku hostině Ježíše Krista? Všichni křesťané, a to bez ohledu na jich stav a povolání, na jich důstojnost neb hodnost světskou; ano, my všichni, kteréž Ježíš Kristus krví svou vykoupil, stali jsme se nad to i účastníky hostiny jeho. Nemusíme-li tu zvolati se zhožným Davidem: »Což jest člověk, ó Bože, že jsi naň pamětliv? Aneb syn člověka, že navštěvuješ jej?« (Žalm 8, 5.)

Nestačí však toliko s vděčností obdivovati se nesmírně lásce Krista Ježíše, nýbrž třeba jest i hodnými se jí osvědčiti, ku hostině, ku které nás pozváním vyznamenal, i patřičně se připraviti. A ovšem velice jest toho potřebí; nebo nejedná se tu o nějakou obyčejnou hostinu, avšak sám Ježíš osobně přichází k nám, sám sebe podává nám za pokrm, s duši naší se spojití, v srdci našem uhostiti se chce. Proto i v tom smyslu platí napominání svatého apoštola Petra: »Pána Krista posvěcujte v srdcích svých!« Ano, pro Krista Ježíše připravití, posvětití musíme přibýtek, ku svátostnému přijímání připravití se třeba všim možným způsobem i podle duše i podle těla.

Čeho především žádá na nás příprava duše, již povědomo vám, nejmilejší, dílem z vyučování náboženského ve školách, dílem z častějšího rozjímání o té věci; a snadno také toho se domyslíme, uvážíme-li, že při svátostném přijímání přichází k nám ten Nejsvětější, jenž hříchu neučinil, sám Syn Boží. Má-li se mu líbiti u nás, čistá musí býti duše naše, svědomí naše nesmí viniti nás alespoň ze žádného těžkého hříchu. Kristus neuchyloval se ku veřejným nekajícím hříšníkům, nebral účastenství s farisey a zákonníky, ač by tito byli rádi vlákali jej do tenat svých. A když s nimi spolku míti nechtěl, počali ho viniti, že prý obcuje s hříšníky a jí s nimi; avšak s jakými to hříšníky obcoval Ježíš? S těmi, kteří v kajicnosti ho vyhledávali, kteří zřeknuvše se nepravostí svých, od Ježíše Krista odpuštění a posvěcení žádali. Takové kajicníky dříve Kristus očistil, a když pak hříšného života zanechali, s nimi ve spojení zůstával. Tak přijal výběrčího Levi-ho čili Matouše, když se zřekl hříšného života, za apoštola, uchýlil se ku kajicimu hříšníkovi Zacheovi; o návštěvě v domě Lazarově nečiní Písmo sv. dříve zmínky, až když Magdalena, sestra Lazarova, horkými slzami si vyprosila rozhrěšení jeho. Proto tedy před sv. přijímáním jest třeba očistiti svědomí své ode všech těžkých hříchů; ve svátosti pokání dlužno prve uvrhnouti se k nohám Ježíšovým a kajícími slzami smýti viny své dříve, než ku stolu Páně přistoupíme. Však i všedních hříchů pokud možná s milostí Boží prosti máme býti, aby Ježíši nejnevinnějšímu líbilo se u nás, jak z jeho slov k Martě, sestře

Magdaleny, vysvitá. Byť nebyla se ona dopustila oněch těžkých obvinění, pro které Maří Magdalenou bylo veřejně pohrdáno, přece i přílišnou její starostlivostí časnou ji Kristus Pán vytknouti za dobré uznal, řka: »Marto, Marto, pečlivá jsi a rmoutíš se při mnohých věcech.« — Vyžaduje proto Církev sv. jakožto přední přípravu ku svátostnému přijímání, aby věřící dříve ve svátosti pokání očistili svědomí své, k čemuž i sv. apoštol Pavel vybízí, řka: »Zkusíš sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij!« (I. Kor. 11, 28.) Připojuje pak tento sv. apoštol též výstrahu před těžkým proviněním nehodného přijímání, když di, že člověk takový s hříšným svědomím »vinen bude tělem i krví Páně« jako oni fariseové, kteří Ježíše Krista na smrt vydali; a těžká pokuta, která před soudem Božím takového stihne, že záležití bude »ve věčném odsouzení.« Nuže tedy, nejmilejší, chystajíce se ku svátostnému přijímání vyčistěte to srdce své a posvěťte je Kristu Ježíši. Zřekněte se těch neřestí, které ten příbytek až dosud znesvěcovaly; nepodobejte se Gerassenským, kteří litovali veprů svých zlými duchy zhubených a proto Ježíše přijati nechťeli.

Však příbytek, který pro vzácného toho hosta připravujeme, nesmíme nechati prázdným, toliko nečistoty sprostěným, nýbrž i slušně ozdobiti ho musíme a to ozdobami Kristu nejmilejšími, zbožností a ctnostmi. Tak nejpríhodněji uzpůsoben bude příbytek pro Ježíše Krista, má-li se uhostiti v srdci našem. Jako tělesné ústrojí naše vyžaduje toho, aby srdce, pokud život trvá, ve stálém pohybování udržováno bylo, tak v duchovním životě to srdce naše tou neb onou žádostí bez ustání pohybováno bývá; k čemu však musí směřovati ta žádost srdce našeho, aby Ježíši Kristu tam se líbilo? To není těžko uhodnouti, že srdce naše zřeknuvší se marných žádostí světských, touhou po Ježíši hořeti musí; tak naznačil to Kristus Pán i sv. Gertruda, když ve zjevení vyzval ji, aby mu srdce »prázdné sebe« čili prázdné žádosti vlastních obětovala. Kristu toliko patřiti má srdce naše, proto jemu zbožným rozjímáním je zasvětití máme; tak přicházejícímu Kristu takměř vstříc vejdemo, jako druhdy Abraham, užtev tři cizince ku stanu svému se přibližující. Byl to Hospodin, sprovázen anděly; Abraham pak pospíšil jim vstříc a Hospodinu poklonu učinil až k zemi a prosil: »Pane, našel-li jsem milost před očima Tvýma, nepomíjej služebníka svého.« (I. Mojš. 18, 3.) Učiňme s toutéž vroucností i my při sv. přijímání, kdež Syn Boží neviditelně anděly sprovázen jsa, k nám přijíti hodlá; u vroucí modlitbě k němu volejme: »Pane, našel-li jsem . . . !«

Zbývá ještě pfomluvití o přípravě těla; ta svědčiti má o hluboké účtě, s kterou zbožný křesťan ku stolu Páně přistupuje. Žádá Církev sv., aby učinil to lačný, jak již ve II. stol. nařídil papež Soter; z té příčiny podává se nejsvětější Svátost oltární věřícím ráno, když se byli od půlnoci všeho pokrmu a nápoje zdrželi. Podal ovšem Kristus Pán nejsvětější Svátost oltární apoštolům, když byli pojedli beránka velikonočního; však tak se stalo, dilem aby předcházelo předobrazení skutečnost, dilem pak, aby ta nekrvává oběť v nepřetržitém spojení byla s krvavou obětí, ku které Kristus Pán hned po večeri se odebral, odešel do zahrady Getsemanské, kdež utrpení jeho počalo. Ačkoliv z počátku apoštolé i věřící také u večer oběť mše sv. konali a ku stolu Páně přistupovali, brzo za příhodnější čas uznali ráno, a to dilem proto, že ráno mysl věřících rozličnými starostmi ještě není roztržita, dilem pak z účty

k tomu posvátnému pokrmu nebeskému, aby přijali ho dříve než jiného pokrmu požíli; »neb tak,« jak sv. Augustin dí, »zlíbilo se Duchu sv., aby ku počtě tak vznešené Svátosti v ústa křesťanská dříve vešlo tělo Páně, nežli ostatní pokrmý.« Vyjimka dovolena tu toliko při těžce nemocných, jimž podává se velebná Svátost jakožto viaticum čili posila k odchodu na věčnost. Toto nařízení Církve sv., aby věřící laiční ku stolu Páně přistupovali, zachovala nám otec vlasti, císaře a krále Karla IV. Chtěl totiž v Papii, městě italském, na hod Boží r. 1331. při slavných službách Božích přistoupiti ku stolu Páně, proto také ničeho dopoledne nepožil; avšak z průvodčích, kteří snídali, mnozí jsou otráveni, jelikož pokrmům úkladně byl jed přimíchán na usmrcení královice. A tak, v podobenství říci mohu, duchovní otravou stal by se pokrm neb nápoj, kteréhož by kdo před svátostným přijímáním požil, poněvadž jak sv. Alfons z Lignory dí, pod smrtelným hříchem zavázán jest zákonem církevním, by laičným byl ten, kdo nejsvětější Svátost oltářní přijmouti chce.

Žádá Církev sv. dále, aby ti, kdož ku stolu Páně přistupují, i dle těla čisti byli a slušným, byť i jinak chudým rouchem byli přioděni. Připomíná sv. Augustin dávný obyčej, že »všickni mužové chtějíce přijímati myjí ruce své a všechny ženy bílá prostírají roucha, když tělo Kristovo přijímají.« Ovšem jest to jen zevnější okolnost, avšak i ta jest svědectvím té hluboké úcty, kterou k tomu převzácnému hostu na jevo dáváme; spolu pak jest to i odznakem duchovní čistoty, která taktó zevně se jeví jako ku potvrzení toho, že posvětili jsme Kristu Pánu srdce své.

Všestrannou přípravu tedy vyžaduje od nás důležitost toho posvátného přijímání; nezanedbávejme jí, abychom nemusili lekatí se pohrůžky sv. apošt. »Pozváníť jsme,« dí sv. Augustin, »ku stolu, kdež se nenalézá pokrm lidský, však předkládá se chléb andělský. A tudíž vizme, abychom snad vnitř v duši, kdež máme ozdobeni býti okrasami dobrých skutků, nevyhlíželi zahalení ve staré hříchů hadry,« ale aby i nám platilo právem to pozvání, jimž druhdy jáhen věřících ku stolu Páně volal: »Svaté svatými.« Amen.

## Na den sv. apošt. Petra a Pavla.

A tobě dám klíče království nebeského.  
(Mat. 16, 19.)

S velikou slávou konávala se dnešní slavnost sv. Petra a Pavla v Římě, v tomto středu křesťanstva; Církev Kristovu zajisté připomínajíc si tato knížata apoštolská, slaví památku svého založení a rozšíření. »Jestíť,« jak sv. Ambrož dí, »sv. Petr základ Církve, sv. Pavel pak umělý mistr stavitelský, kterýž umí vzdělávati národy na základě tomto.« Podobají se ovšem poměry nynější velice oněm, jež vypisuje nám epistola dnešní, kde totiž Petr ostříhán byl v žaláři; modlitba pak dala se bez přestání od Církve, k Bohu za něho.« (Sk. 12, 5.) Avšak jako okovy a žalár nebyly s to odejmouti sv. Petru moc a

důstojnost, kterou od Krista, zakladatele Církve přijal, tak rovněž nezmůže ničehož proti nástupci Petrovu, sv. Otci v Římě, násilí mu činěné. Všickni věřící uznávají druhdy sv. Petra a všickni nynější pravověřící křesťané uznávají jeho nástupce Lva XIII. za viditelnou hlavu Církve. A jako druhdy za Petra, tak dějí se i nyní modlitby bez přestání od veškeré Církve za sv. Otce. Konajíce tedy slavnost dnešní, připomínáme si spolu založení primatu, čili vrchní moci v Církvi Kristově. K důstojnosti této povolal Kristus Ježíš sv. Petra, jak vypisuje nám sv. evangelium, těmi slovy: »I já pravím tobě, že ty jsi Petr a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou, a tobě dám klíče království nebeského; a cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cožkoli rosvážeš na zemi, rozsvázáno bude i na nebi.« (Mat. 16, 18. 19.) Nástupce sv. Petra, papež římský, v nejvyšší ten úřad Církve uveden bývá zvláštním obřadem v Církvi od dávných časů obvyklým, totiž volbou a korunovací, o čemž s pomocí Boží něco promluví.

Stolice papežská uprázdněna bývá obyčejně úmrtím; jen velice řídké jsou případy, že by se ten který papež byl vzdal hodnosti své. Umře-li tedy papež, věnovány bývají ovšem první dny po jeho smrti o b ř a d ů m p o h ř e b n í m. Tělo zesnulého papeže byvši nabalsamováno a rouchem papežským přioděno, bývá po tři dny v kapli nejsvětější Svátosti chrámu svato-Petrského vystaveno, načež vloží se do trojí rakve: do první přidává se tolik penízků zlatých, stříbrných a měděných, kolik let papež Církev řídil, což i na rakvi svrchu napsáno bývá. Pochování bývají papežové obyčejně ve chrámě sv. Petra, pakli neurčili si místa jiného. Pobožnosti a mše zádušní za zesnulého papeže dějí se po veškerém světě křesťanském; v Římě trvá to po devět dní. Každodenně po mši sv. scházejí se kardinálové ku společné poradě o důležitých věcech církevních; nic více však jmenem zesnulého papeže jednáno býti nesmí, pročez i také jeho prsten rybářský a pečeť hned v první schůzi se zlomí.

1. Hned po skončených pobožnostech zádušních počnou věřící vzývati Ducha sv. za opětne šťastné obsazení stolice papežské; a kterak toto obsazení se děje? Ani papež není oprávněn jmenovati svého nástupce, ani vladařové nemají jakého práva viditelnou hlavu Církve určovati: to dítí se má svobodnou volbou. A kým a jak provádí se volba ta?

Poněvadž papež jest biskupem římským, dělá se z počátku jeho volba rovněž jako volba biskupů v jiných sídlech, totiž duchovenstvem a lidem římským. Když však volba taková často vlivem nepřislušným trpěti musila, postarali se mužové duchem církevním prochnuti o bezpečné upravení volby papežů; tak papež Mikuláš II. zákonem svým z r. 1059 ustanovil, že papež od sedmi kardinálů-biskupů volen býti má: papež Alexander III. práva toho přiřkl na sněmu Lateranském (r. 1189.) všem kardinálům, a dle toho zákona i předpisu na sněmu Lyonském II. (1269.) zdokonaleného děje se volba papeže až dosavad.

K tomu cíli zřídí se v Římě, aneb není-li to tam možno, tedy v jiném městě conclave. A co jest toto? Tak jmenuje se nejen místo, kde kardinálové k volbě se shromáždí, ale i shromáždění samo tak sluje. V Římě děje se



volba v paláci vatikánském, v němž zřídí se tolik souvislých pokojůků anebo cel, kolik kardinálů se volby zúčastní; nad každou jizbou nalézá se erb a číslo toho kterého kardinála. Když byli kardinálové v chrámu sv. Petra při slavných službách Božích Ducha sv. za osvěcení k volbě nového papeže poprosili, odeberou se s obřadníky a průvodčimi svými ve slavném průvodu do conclave, načež celá místnost tak se uzavře, aby oddělený celek pro sebe činila, a ponechány jsou jediné toliko dvře, jimiž se vpouštějí jen kardinálové později přibylí aneb vypouštějí se onemocnělí kardinálové. Nikdo jiný přístupu v conclave nemá, a kardinálové tam se nalézající od ostatního světa úplně jsou odloučeni; i pokrmy, jež otvorem točivým se kardinálům dovnitř dodávají, prohlíží prve kardinál komoří s přidělenými třemi kardinály, nenalézá-li se tam nějaké uschované psaní. S takovou opatrností hledí se k tomu, oby volba samostatně beze vnějšího vlivu se dělá.

K volbě scházejí se kardinálové v kapli uprostřed conclave zřízené buď ráno, kdež prve sloužena bývá mše sv., neb po 2. hodině odpoledne, kdež pomodlí se nejdříve žalm. Pak se děje volba buď jednohlasným prohlášením, jestli kardinálové na jedné osobě se ushodlí, aneb odevzdáním lístků hlasovacích od jednotlivých kardinálů, ku kterých volbě potřebí alespoň dvou třetin hlasů. Zůstává-li volba dlouho nerozhodnou, bývají splnomocněni někteří důvěrníci, kteří o volbu papeže se shodnou. Děje-li se volba lístky, napíše každý do první rubriky své jméno, do druhé jméno toho, jehož papežem míti chce, a do třetí jisté číslo, slovo nebo znaménko. dle něhož by lístek svůj poznal; složí pak a zapečetí lístek tak, aby toliko prostřední rubrika s jménem voleného byla patrna, načež nese lístek ve dvou prstech pravé ruky k oltáři, kdež pokleknuv se pomodlí a lístek na patenu, a odtud do kalicha klade se slovy: »Přisahám Kristu Pánu, kterýž mne souditi bude, že volím toho, o němž se domnívám, že před Bohem jej voliti mám.« Nebyla-li docílena dvoutřetinová většina, spálí se lístky, a v následující obvyklou dobu volba se opakuje.

Přáli byste si snad také zvědět, kdo může volen býti za papeže? Nemusí býti kardinálem, jakož stalo se při volbě některých řeholníků za papeže. Stáří není určeno, a co do národnosti taktéž nic není předeepsáno; nejčastěji však bývali Italové za papeže zvoleni.

Po vykonané volbě klade děkan sboru kardinálského zvolenému otázku, přijímá-li volbu; neboť jako jest to důstojnost nejvyšší, tak i nejléžší též uvaluje břímě na prvního hodnostáře Církve a největší v sobě zahrnuje zodpovědnost; pročež mnozí (Řehoř II., Benedikt III., Lev IX., Benedikt XIII. atd.) po dlouhém zpěčování teprve úřad ten přijali. Přijetím volby nabývá zvolený všech práv papežských, přijímá klíče království nebeského a nepotřebuje od nikoho k tomu nějakého stvrzení. Jakož pak Kristus Pán Šimonovi, když za hlavu Církve jej zvolil, dal mu jméno »Petr,« tak i zvolený papež přijímá zvláštní jméno.

O volbě vykonané vyhotoví se zvláštní listina; zvolený papež vykoná před oltářem ihned modlitbu, v níž sebe a celou Církev milosti Boží odporučí. Oděn jsa v bílé roucho papežské, komoří papežský podává mu nový prsten rybářský, tak pojmenovaný, poněvadž nese na sobě obraz

sv. Petra jako rybáře, a jest odznakem duchovního sloučení s Kristem a Církví jeho. Na to nejstarší kardinál jáhen vystoupí na pavlán Vatikánu, a prohlašuje shromážděnému lidu, řka: »Ohlašuji vám radost velikou; máme papeže J. Em. nejdůst. P. —, který přijal jméno —.« Zpráva ta ovšem radostí naplňuje celý katolický svět, a přítomní kardinálové jakožto přední zástupcové věřících vzdávají viditelné hlavě Církve ihned trojí hold. První v conclavě samém, druhý v kapli Sixtinské, a třetí ve chrámě svato-Petrském, načež sv. Otec udílí první své papežské požehnání.

2. Zvolený papež bývá slavnostním způsobem nastolen, což nazývá se korunovací, která děje se obyčejně v nejbližší neděli nebo svátek po zvolení. K tomuto vznešenému obřadu bývá papež ve slavnostním průvodu za účastenství všeho duchovenstva i nejprednějších hodnostářův a vysoké šlechty nesen do chrámu sv. Petra. Mezi průvodem vzývána bývá královna nebeská, by přispěla papeži přímluvou svou. U dveří chrámových zřízen trůn, na kterýž vystupuje papež, by přijal přání od prvního kardinála kněze a holdování od duchovenstva svato-Petrského. Odtud ubírá se papež do kaple sv. Řehoře, pohřební to kaple papežův, aby tu návštěvu svým předchůdcům vykonal, ale spolu by uvážil směr cesty, kteráž za nimi i jeho vede. K tomu důtklivému rozjímání opětně povzbuzován bývá papež, když po modlitbě vychází v celé slávě z kaple, ubíraje se ke hlavnímu oltáři chrámu. Po třikráte tu obřadník zapaluje před ním něco koudelce, a říká při tom: »Svatý Otče, takto hyne sláva tohoto světa!«

Po tomto veledůležitém připomenutí následuje mše sv., korunovační zvaná, a to u oltáře prvního vrchního pastýře Církve, sv. Petra. Po »kyrie« zasedá papež na svůj trůn, a přistupují k němu přední tři kardinálové biskupové, aby za něho modlitbu vykonalí prosíce Boha, aby na toho, jenž k nejvyššímu apoštolskému úřadu povýšen byl, i hojnost všeho požehnání vylíti ráčil. Po té podává mu kardinál jáhen pallium se slovy: »Přijmi pallium, posvátnou plnost biskupského úřadu, ke cti všemohoucího Boha, nejslavnější Panny Marie, Matky jeho, sv. apoštola Petra a Pavla, a svaté římské Církve.« Jak již připomenuto bylo, nosívá i metropolita pallium, leč toliko o některých velkých slavnostech, a jen ve své diecési, kdežto papež, jakožto nejvyšší pastýř Církve sv. a hlava všech biskupů všude a vždy při obřadech tento odznak duchovní hodnosti a plné moci biskupské na sobě mívá.

Před epištolou sestupuje kardinál jáhen s duchovenstvem do podzemní kaple, kdež uloženy jsou ostatky sv. knížat apoštolských, Petra a Pavla, a tam litaniami a přímluvami předepsanými za pomoc pro nového papeže prosí. Po návratu jich pokračuje se ve mši sv. a zpívána bývá epištola i evangelium v řeči latinské a řecké, na uznání, že sv. Otec jest viditelnou hlavou celé Církve. Sv. hostii láme papež při té mši svaté na dva stejné díly. První polovici požívá sám, druhou rozděljuje mezi přísluhujícího jáhna a podjáhna. Taktéž i nejsvětější krev společně s nimi přijímá, a to zlatou rourkou. Tak naznačena ta láska a péče otcovská sv. Otce, kterouž o Církev sv. celým srdcem pečovati, a s ní i o to nejdražší se sdíleti chce.

Po skončených službách Božích nastává pravý obřad korunovací. K tomu cíli vynesena bývá papež na nosítkách pod skvostnými nebesy na pavlán chrámu sv.-Petrského, kdež zasedá na trůn mu připravený. I modlí se tu děkan sboru kardinálského, biskup z Ostie, společně s dvěma kardinály jáhny modlitby nad novým papežem, aby mu Bůh šťastného panování popřátí ráčil, načež snímá mu kardinál jáhen infuli a děkan společně s jáhnem staví mu na hlavu tiaru čili trojnásobnou korunu a dí při tom: »Přijmi tiaru, kteráž trojnásobnou korunou jest ozdobena, a věz, že jsi otec knížat a králů, správce světa tohoto, náměstek Spasitele našeho Ježíše Krista, jemuž buď česť a sláva na věky věkův. Amen.« — Tiara, jížto papež korunován bývá, zavedena jest od papeže Klementa V., kterýž panoval na počátku XIV. století. Sestává z trojí koruny a jest obrazem Boha trojjediného. Nejvyšší kněz Hospodinův má stále hlásati lidu Boha Stvořitele, od Něhož jsme život svůj obdrželi, Boha Spasitele, jemuž vykoupení své děkujeme, a Boha Posvětitel, jenž nás ke spášení a životu věčnému milostí svou posvěcuje a uzpůsobuje. Připomíná dále koruna trojnásobná věřícím, od koho že pochází ta důstojnost a moc, kterou zastává sv. Otec, on pak že jest zástupcem Božím zde na zemi, jemuž také že podrobiti se máme. Naznačuje konečně spolu ta trojí koruna i ten trojí úřad, který svatý Otec jako viditelná hlava Církve z plnomocenství Ježíše Krista obstarává: jako nejvyšší kněz, nejvyšší učitel a nejvyšší pastýř náš. K tomu významu také nesou se slova, která při korunovací říká děkan k papeži a přítomní věřící uznávajíc bříme s tou vznešenou důstojností spojené, přimlouvají se za sv. Otce slovy: »Smiluj, slituj se nad ním!« A za to také na modlitbách svých prosí Boha i papež odporoučeje se v přimlůvu nejblah. Panny, sv. ap. Petra a Pavla i všech Svatých. Konečně udílí papež shromážděnému lidu apoštolské požehnání a oznámiti dává odpustky nejen pro přítomné, ale spolu platné pro veškerý křesťanský svět, jež nazývají se jubileem neb milostivým létem a již po 300 let při korunování papeže vždy udileny bývají.

---

Slavno a veledůležitost jest pro veškerý svět křesťanský korunování papeže. Dvojnásob slavným a radostným býval obřad ten pro lid římský. Neb v papeži oslavovali i svého krále. Změnily se ovšem nyní z dopuštění Božího poměry, ujařmená úpí Církev v okovech násilnických, a sluha Boží přijímaje volbu za papeže povědom jest si, že mimo tíži starosti a péče o Církev béře na sebe i bříme strastí a bezpráví, kteréhož mu zakoušeti bude, a ta koruna jeho že chová v sobě mnohý trn, kterýž zarážejí mu do hlavy nejen zjevní odpůrci a nepřátelé Církve, ale i ti, kteří dle jména k vyznavačím Kristovým se hlásí. Korunovace připomíná zbytky z bývalé slávy, ale více pozornost k sobě obrací ten popel spálené koudele. »Otcem knížat a králův i správcem světa toho« nazývá ho korunující kardinál a on majetku Církve zbaven jsa, dovolávati se musí almužny zbožných věřících. Nuže ztrápenému svému sv. Oci ulevme trpký jeho stav alespoň přítulností, oddaností a poslušností dětskou a s ochotou obětujeme mu ten dárek svato-Petrský ku podpoře jeho a k vykonávání

dobročinných skutků; spolu však zachovejme mu i nezlomnou věrnost, aby s tím požehnáním, kterým žehná lidstvu vykoupenému ze žaláře svého, i nám se dostalo požehnání a milosti Krista Spasitele. Amen.



## Neděle VI. po svatém Duchu.

Ježíš vzav sedm chlebů, díky učiniv, lámal a dával učeníkům svým, aby předkládali: i kladli před zástup.

(Mar. 8, 6.)

Co učinil tuto Kristus Pán pro potřeby tělesné věřícího lidu, jest obrazem onoho tajemství vznešeného, v němž pokrm zaopatruje pro duše naše, tajemství to nejsvětější Svátosti oltářní. Dvojí to hostina od všemohoucího Vykupitele našeho, lidstvu připravená; co pak při tom nápadno, že jako tam na poušti dával učeníkům svým, aby předkládali, tak i při té hostině duchovní, při sv. přijímání, podává skrze kněze, učeníky své, věřícím chléb ten nebeský, aby nasyceni byli k životu věčnému. I lidu israelskému sice divotvorný skýtán byl chléb od Boha, manna, která s nebe přšla. »Uvaž však,« volá sv. Ambrož, »co jest více: manna s nebe čili Tělo Kristovo? Zajisté Tělo Krista Pána, jenž jest nebes původcem. Nad to mannu kdo jedl, zemřel; kdožby však požíval těla toho, hříchů dosáhne odpuštění a neumře na věky.« V té nejsvětější Svátosti oltářní přichází k nám sám Syn Boží, aby s námi se spojil, v nás přebýval a my v něm. Jak vznešená a důstojná to hostina! Zajisté s horlivostí a vroucí zbožností tu třeba uvážiti, co a jak se při tom děje a jak my před sv. přijímáním, při něm a po něm chovati se máme.

Na počátku Církve sv. přistupovali všickni věřící při oběti mše sv. ke stolu Páně a to jak kněz obětující tak i věřící přijímali nejsvětější Svátost oltářní pod obojí způsobou; ale pro nemocné a umírající, jakož i pro uvězněné v čas pronásledování byla toliko pod způsobou chleba donášena a rovněž i poustevníci pod způsobou chleba s sebou na poušť brali nejsvětější Svátost oltářní. Tak později v čas a více zobečňovalo přijímání pod jednou způsobou; zvláště za papeže Řehoře XII. a XIII. vešlo v obyčej toliko pod jednou způsobou věřícím nejsvětější Svátost oltářní podávati. Církev ovšem nezavrhlá přijímání pod obojí jako bludné, ano na výslovné požádání předků našich povolila jim přijímání pod obojí způsobou; ale z mnoha příčin pravidlem zavedeno jest přijímání pod způsobou chleba, jelikož takto nejsvětější Svátost oltářní i snáze uschovati a před zneuctěním uchrániti se může.

Církev svatá žádá, aby věřící při mši svaté ke stolu Páně přistupovali; může se však i mimo mši sv. věřícím nejsvětější Svátost oltářní podávati; a tu oděn bývá kněz neb jáhen rochetou a stolou barvy bílé; na oltáři rozžehnou se svíčky k oslavě Syna Božího, jenž jest světlo světa, a kněz otevřev tabernakul před nejsvětější Svátostí oltářní

hluboce se koří a tak činí i přítomný věřící lid před svým Ježíšem Kristem, zde v nejsvětější Svátosti skrytým, což odůvodňuje sv. Jan Zlatoústý řka: »Mudrové od východu klaněli se tomu sv. tělu, jež v chlévě v jeslích leželo. My Ježíše již nevidíme v jeslích ležícího, nýbrž na oltáři. Svátá bázní, zmocní se mysli naši, abychom tělu Ježíšovu takovou prokazovali úctu, jaká jemu od mudrců východních činěna byla.«

1. Však vizme již, co bezprostředně před sv. přijímáním se děje. Ministranti říkají obecnou zpověď čili confiteor jmenem věřících, kteří ke stolu Páně přistoupiti mají. Jest to kající vyznání hříšnosti, která tísní svědomí naše; ačkoliv pak již ze hříchů svých ve svátosti pokání se vyznali, však tu opět před Bohem, před blah. Pannou a přede všemi Svatými i před sluhou Církve zkroušeně a veřejně za hříšníky se prohlašují a kajicně v prsy se bijíce každý svou zodpovědnost ze všech svých provinění uznává, volaje: »Má vina, má vina, má největší vina.« A proto také Matku Boží i všechny Svaté a sluhu církevního za přímluvu u Boha nejvyš milosrdného prosí. Na tuto prosbu obrací se kněz k věřícím, kteří u zábradlí před oltářem ku svatému přijímání připraveni klečí a modlí se nad nimi, říká: »Smiluj se nad vámi Bůh, odpustiť vám hříchy a uveďť vás k životu věčnému! Prominutí a rozhřešení a odpuštění hříchů vašich udělť vám všemohoucí a milosrdný Hospodin!« K oběma těm modlitbám odpovídají ministranti jmenem věřících: »Amen.« Staň se tak dle milosrdenství Božího! — Nemají ovšem tyto přímluvy kněžské moci rozhřešovací, svátostné, ale zkroušeně kajicnosti věřících přispěti mohou ke smazání všedních hříchů, jichž srdce přijímajících taktéž prázdno býti má.

Na to pokleknuv kněz běře nejsvětější Svátost oltářní s nejhlubší uctivostí do rukou a obrátiv se k lidu, jako druhdy Předchůdce Páně, na Božského Vykupitele lidstvo upozorňuje, řka: »Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa,« jakoby volal: »Hle, toť ten Beránek obětní, jenž za vás vylil krev svou a na usmíření Bohu za vás se obětoval; toť tentýž Ježíš Kristus, jenž za hříchy světa zadosť učinil, jenž i za vaše hříchy vytrpěl; toť tentýž Ježíš Kristus, jenž člověkem se stal a smrt podstoupil, abyste vy blaženosti nebeské došli. A tento Kristus, Syn Boha nejvyššího, přichystán jest přijíti k vám do srdcí vašich. Kdo z nás ubrániti by se mohl přesvědčení, že tak vzácné návštěvy hoden není? I připomíná proto kněz slova onoho pokorného setníka z Kafarnaum, kteráž Pánu Ježíši tak se líbila a všichni věřící v kajicnosti bijíce se v prsa po tichu s knězem říkají: »Pane, nejsem hoden . . . .« Kajicnost, pokora a úcta naplňovati má srdce těch, kdež ke stolu Páně přiklekají; mnozí světci jsou nám v tom příkladem. Tak o blah. Janu Berchmannsovi při jeho prvním přijímání dáno bylo toto svědectví: »Něžnou lásku k Ježíši bylo mu čisti ve tváři; posvátné pocity prochvívaly duši jeho a nejvyšší úcta k nejsvětější Svátosti jevila se v celém jeho chování. Kdo jej tehdy viděl, musil se domnívati, že anděl přistupuje, aby požíval chleba nebeského.«

2. Ježíš požehnav chleby a díky učiniv, dle svatého evangelia, lámal a dával . . . . Podobně dle ustanovení Ježíše Krista a zařízení Církve svaté děje se i při sv. přijímání. Věřící nejsou oprávněni bráti si sami nejsvětější

Svátost. Jestliž to hostina nebeská a jen z lásky a dobroty Hostitele Božského může se nám dostatí toho pokrmu nadpřirozeného; On proto skrze sluhý své, kněze neb jáhny, nechává podávati věřícím Svátost nejsvětější. Poněvadž však druhdy všichni téměř přítomní věřící ke stolu Páně obyčejně přiklekali, upozorniti jich musili sluhové církevní na vznešenost toho pokrmu, aby výstrahu dali těm, kdož by ku sv. přijímání přistoupiti nebyli hodní. Volávali proto před udílením svátosti: »Svaté svatým!«

Sluha církevní na to sestupuje od oltáře k zábradlí, kdež věřící svého nebeského Hostitele očekávají; nebo na stupních oltáře k svátostnému přijímání přiklekati mohou dle předpisů Církve jen kněží. Podával pak druhdy sluha církevní Svátost nejsvětější jednotlivým věřícím, říkáje při tom: »Tělo Páně, krev Páně.« K čemuž přijímající dokládali: »Amen« jakoby stvrditi chtěli viru svou v pravou přítomnost Ježíše Krista pod tou dvojí způsobou. Tělo Páně kladl sluha církevní mužským věřícím na holou dlaň pravé ruky, ženské braly je do bílého roucha. Krev Páně podávala se věřícím buď v kalichu, nebo rourkou z kalicha vycházející. Tak bývalo v obyčeji do 6. stol.; od té doby vešlo v obyčej, že sluha církevní klade Tělo Páně bezprostředně na jazyk přijímajících, říkáje při tom: »Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši tvou k životu věčnému. Amen.«; při těch slovech žehná sluha církevní přijímajícímu nejsvětější Svátostí a připomíná mu tak, že totéž Tělo Kristovo mu podává, které na kříži za nás pnělo, a prosí při tom Boha, aby to sv. přijímání u věřících ten blahonosný účinek mělo, který byl Ježíš Kristus předpověděl říka: »Kdo jí mé Tělo a pije mou Krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejoslednější.« (Jan 6, 55.) Přijímající, když kněz sv. hostii mu žehná, také sám křížem sv. uctivě a zbožně se znamená, připomínaje si s vděčností to významání, že v tom okamžiku sám Syn Boží přichází k němu. Příkladem zbožnosti při tom svátostném přijímání jest nám sv. Magdalena z Pazzi; tážána jsouc, nač myslila při svátostném přijímání, odpověděla: »Na lásku Ježíše Krista.« Tuto pak lásku musíme povždy na mysl míti, ježto nám Kristus více dává nemůže jako sebe sama.« S tou zbožnou tedy myslí přijímání máme nejsvětější Svátost oltární. Podává-li nejsvětější Svátost nemocným jako posilu k odchodu na věčnost, s upřímným přáním v tom smyslu říká kněz místo oněch slov takto: »Přijmi, bratře (sestro), jakožto posilu na věčnost Tělo našeho Pána Ježíše Krista, které ůy tě chránilo před nepřitelem zlým, a uvedlo tě k životu věčnému. Amen.« V tom zahrnuta jest přimluva k Bohu za ochranu umírajících proti pokušením ďábelským a za šťastnou hodinku smrti. Proto bývá to sv. přijímání umírajících takovou útěchou a posilou; za to však nebezpečný zápas nastává člověku při odchodu ze světa, podniká-li jej bez Boha, bez pomoci svého Vykupitele.

3. Zbývá ještě připomenouti, co se strany kněze i přijímajících se děje a diti má po svátostném přijímání. Byla-li podávána nejsv. Svátost oltární mezi mši sv., pokračuje se na to v modlitbách mešních, v nichž kněz jménem svým i těch, kdož ke stolu Páně přistoupili, děkuje za milost, které se jim dostalo ve sv. přijímání; věřící setrvávající až ke konci mše sv., zasílají podobné díky k Bohu. Dělo-li se přijímání mimo mši sv., uschovává kněz

s velikou úctou ciborium do tabernakula a rukou udílí přítomným požehnání, říká při tom: »Požehnání všemohoucího Boha Otce, Syna i Ducha sv. sestoupiž na vás a stále buď s vámi. Amen.« Tak pomoc Boží ku dalším zbožným úmyslům vyprošuje se těm, kdož ke stolu Páně přistoupili. Ten posvátný úkon právě vykonaný ku zbožným zajisté pocitům povzbuzuje nás; hle Kristus Ježíš v nejsv. Svátosti oltářní přišel k nám, u nás se uhostil. Srdce zbožné samo nutí nás, abychom poděkovali Bohu, Hostiteli svému, že k nám přijíti ráčil. P. Baltazar Alvarez po sv. přijímání mnoho času věnoval na poděkování Ježíši Kristu, s nímž, jak říkal, tu výhradně zabývat se máme, pamatujíce na slova jeho: »Mne nemáte vždycky s sebou.« Při sv. přijímání přišel Kristus Ježíš jako nejdůvěrnější náš přítel k nám, proto s plnou důvěrou k němu se přitulme, potřeby své mu oznamujme, za milost potřebnou ho poprosme. V tom smyslu napomínala sv. Terezie: »Zůstaňte po sv. přijímání u svého Spasitele a nezanedbejte času toho, abyste se Spasitelem důvěrně si promluvíli a tak sobě prospěli.« Však i delší má býti spojení naše s Kristem; jemu všechny dobré úmysly své obnovovati, jemu jakožto jedinému Pánu svému zcela se obětovati máme. Tu ustoupiti mají všechny časné starosti a ohledy; Ježíš Kristus jediný vládnouti má v srdci našem; tak uznal i veliký generál pruský Ziethen. Když tento na velký pátek pozván byl od pruského krále Bedřicha ku hostině, pozvání toho nepřijal, poněvadž toho dne byl u sv. přijímání a tudíž den ten jedině Bohu věnovati chtěl. Toť zajisté poučné pokynutí pro nás, jak strávití bychom měli den, kdy ke sv. přijímání jsme přistoupili; má to býti den posvátný, Bohu zasvěcený, a proto na modlitbách a ve zbožném rozjímání jej zasvěcujeme a pokud možná i na odpoledních službách Božích účastenství berme.

---

Hluboce dojat byl zástup zázrakem Ježíšovým, když 4000 lidstva sedmi chleby a několika rybičkami divotvorně nasyceno bylo; avšak jest-li tam se divili zástupové zázračné moci Ježíše Krista, my křesťané oslavovati musíme neskonalejší lásku a dobrotu našeho Vykupitele v nejsv. Svátosti oltářní, kdež sám sebe podává nám za pokrm. A dle toho řídití se má příprava naše ku sv. přijímání. Přistupujme často a s vroucí zbožností ke stolu Páně. Ferdinand II., císař rakouský, kromě jiných výročních slavností obyčejně padesátkrát do roka ke stolu Páně přistupoval po zkroušené zpovědi; avšak nikdy nedělo se to bez malé přípravy. Již večer před sv. přijímáním zdržoval se pokrmu; při sv. přijímání pak tak vroucí byla jeho zbožnosť, že zdálo se, jakoby láskou Boží duch jeho vzňatý tělo opustiti a Spasiteli svému vstříc jíti chtěl. S takovou zbožností i my přistupujme ke stolu Páně; nebo s duší zbožnou rád i ochotně spojuje se Kristus Ježíš a milostí svou ji obdařuje. Amen.



# Navštívení blah. Panny Marie.

(Sv. Cyrilla a Methoděje.)

I stalo se, jakž uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zaplesalo nemluvněátko v životě jejím a naplněna jest Duchem sv. (Luk. 1, 40.)

Dvě předůležitě slavnosti splynuly letos na jeden den: Navštívení blah. Panny Marie a památka apoštolů slovanských sv. Cyrilla a Methoděje. První slavnost připomíná, jak matka Boží přijavši zvěstování andělské, spěchala navštívit přítelkyni svou Alžbětu, o níž anděl zjevil jí, že Bůh odňal neplodnost její a ona počala v životě svém. Vypisuje nám evangelium slavnostní to dojemné setkání se matek, spolu pak i divotvorný účinek té návštěvy Matky Boží uvádí slovy: »I stalo se, jakž uslyšela . . .«. Vele důležitá jest i druhá slavnost, památka totiž sv. apošt. našich Cyrilla a Methoděje; ona připomíná nám, jak před tisíci lety sv. bratří obrátili kročeje své ku předkům našim, aby zvěstovali jim radostnou zprávu, že odňal Bůh od nich jejich neplodnost pohanskou a za své vyznavače si je zvolil, za své dítky si je posvětití chce. Konajíce památku sv. Cyrilla a Methoděje připomínáme si přinešení a rozšíření víry křesťanské po vlasti naší a spolu s vděčností uznáváme, že takto štěstí a blaho duchovní našeho národu svůj počátek vzalo.

Důležitě obě ty slavnosti konává Církev sv. v jednom týdnu; letos připadly na jeden den, a i to má pro sebe svůj význam; nebo konáme letos tisíciletou památku doplnění onoho apoštolského působení sv. Methoděje, které skončil v chrámě Matky Boží na Velehradě. I připomínáme si požehnané ty milosti, jichž prostřednictvím Matičky Boží a přičiněním sv. věrozvěstů dostalo se národu česko-slovanskému. Rodička našeho Spasitele a sv. naši apoštolé spojili se ku založení a utvrzení blaha duchovního v národu našem. A skutečně čím byla návštěva Marie Panny u Alžběty, tím stal se příchod těchto sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje do vlasti naší, což v rozjímání dnešním na základě evangelia a dějin křesťanstva na Moravě a v Čechách zevrubněji vysvětlím.

---

1. »Povstavši Maria v těch dnech odešla na hory s chvátáním do města Judova,« vypravuje sv. evangelium; a co as pobádalo ji, že při vši panenské stydlivosti a ustraněnosti povstává a sama vydává se na dalekou cestu? Byla to především láska její k Alžbětě a k rodině její; milost Boží chtěla v domě Zachariášově sprostředkovati požehnaným plodem, jež počala z Ducha sv. To vroucí upřímné přání blaha a štěstí pobádá ji, že spěchá k milé své přítelkyni Alžbětě. — A co as pohnulo sv. Cyrilla a Methoděje, že vydali se na dalekou cestu do neznámých jim krajin česko-slovanských? Byla to ovšem především horlivost jejich misijnářská, s kterou hleděli všude šířiti učení Ježíše Krista a zvěstovati zákon spásy: avšak kdo pobádal, podněcoval a silil horlivost jejich, že právě k národu našemu se obrátili? Nemýlím se snad, tvrdím-li, že blah. Panna, Matička Boží to byla, která láskou k národu našemu puzena chtěla přinéstí nám totéž štěstí a blaho, kteréž druhy přinesla



do domu Zachariášova; láskou svou chtěla přivinouti k sobě a připevniti národ česko-slovanský, svými dary chtěla si ho takofka zakoupiti a získati za národ svůj — národ Marianský. Důkazem toho jsou nám naši věrozvěstové. Hlasají Krista, Syna Božího, však pod zvláštní záštitou božské Matky jeho; s obrazem jejím v rukou vstupují do krajin našich, jí ke cti zakládají kaple, ano první stoliční chrám arcibiskupský na Velehradě ku počtě této Královně nebeské jest zasvěcen. Tak měl národ český poznati v Marii Panně první prostřednici svého štěstí a blaha duchovního, a proč asi tak usoudila Prozřetelnost božská? Což nebylo by stačilo kázati Slovanům toliko Ježíše, a to Ježíše ukřížovaného, jakož i protestanté nyní na ta slova sv. apoštola Pavla se odvolávají, o božské Matce jeho ničeho věděti nechtějice. My poznáváme v tom řízení Božím zjevnou jeho vůli, že chtěl, aby nám Maria stala se prostřednicí našeho vykoupení; ano Maria Panna sama vyžádala si toho na božském Synu svém, aby národu našemu milosti jeho vykoupením nám získané přinéstí a spasení nám zvěstovati mohla. Ó jak laskavo jest srdce Matičky Boží k nám! Bylo-li kdy které srdce na světě, jež by vroucnější láskou milovalo nás, než srdce Marie Panny? S důvěrou proto můžeme lnouti k Marii, Matce Boží, která stala se prostřednicí našeho spasení.

2. »S chvátáním povstala Maria a vešla do domu Zachariášova i pozdravila Alžbětu,« vypravuje dále sv. evangelium; a tak stalo se před tisíci lety v zemích našich. Sv. Cyrill a Methoděj pod záštitou Matky Boží, ano sprovázení tou Královnou nebeskou přišli do říše moravského knížete Rostislava a odsud působení jejich rozšířilo se do sousední české říše Bořivojovy. Se sluhy Božimi vešla i Matka Boží do domu Rostislavova a nabyla zde příznivého přivítání a slovy evangelia Páně mohl bych doložiti — »a pozdravila Ludmilu, kněžnu českou;« nebo Ludmile daroval sv. Methoděj obraz Matičky Boží, který stal se jí drahocennou památkou. Obraz na svém domácím oltáři uctívala, před ním modlitby své konávala, pro svou rodinu i svou vlast milost Boží vyprošovala. Ten vzácný poklad pak darovala vnuku svému, sv. Václavu, jenž jako záštitu svou na prsou jej nosil a národu svému takofka za ochranný prostředek jej odkázal. A chcete věděti, jak vypadal obraz ten? Komu není znám ten divotvorný obraz Matky Boží Staroboleslavské? Hle, toť to ochranné palladium vlasti naší, které v největších strastech a křížích země vždy ochranou a pomocí bylo národu našemu. Právem tedy mohu říci, že Maria Panna pozdravila nejen Alžbětu ale i sv. Ludmilu, patronku naší; v obraze svém pak pozdravuje celou naši zemi a všechny ctitele své. Což divu tedy, že zástupové poutníků spěchají do St. Boleslavi, aby tam u Matky Boží ochrany a pomoci si vyprosili.

3. A skutečně jest ona pramenem hojných milostí. Stvrzuje sv. evangelium: »I stalo se, jakž uslyšela . . .« A totéž platí o účincích, jež měl příchod sv. našich věrověstů ve vlastech našich. Známost víry Kristovy vnikla sice již dříve do Moravy, ano i v Čechách několik zemanů se nalézalo, kteří byli křest svatý v Řezně přijali. Ale toto křesťanství bylo jen jako nemluvnátko slabé a při tom nepřirozeném ošetřování, jehož se mu dostávalo, téměř k životu neschopné. Starali se o víru křesťanskou kněží národu českoslovanského nejen cizí, ale z většiny i nepřátelští, kněží němečtí, jichž

vladaři němečtí používali jako nástrojův a pomahačů k podmanění zemí našich. Tu ovšem národ nejen že jim nerozuměl, ale i velikou k nim naplněn byl nedůvěrou; a proto kníže moravský Rostislav vyslal poselství do Cařihradu k císaři Michaelovi III., stěžuje si: »Lidé naši od pohanství odstoupili a křesťanský zákon zachovávají. Nemáme však učitele takového, který by nám naším jazykem pravou viru vyložil. I pošli nám, Pane, biskupa a učitele takového.« I přišli naši sv. apoštolové Cyrill a Methoděj, a počali kázati: a hle, slovo ze srdce s láskou mluvené snadno nalézalo průchodu k srdci; lid poznal Krista, Spasitele svého, a počal ctíti Božskou jeho Rodičku. I stalo se, jakž uslyšela země naše česká pozdravení Marie, zaplesalo nemluvnátko v životě jejím. Křesťanství očividně se množilo i naplněna jest kněžna naše Ludmila Duchem sv. a stala se světící, oslavenou patronkou země naší. Hle, za to máme děkovati Matiče Boží, a protož také jí úctu a vděčnost svou osvědčujeme, v čemž příkladem jest nám Zachariáš a Alžběta.

4. Jak přijímají oni Marii Pannu? Hlasem velikým zvolala Alžběta: »Požehnána ty's mezi ženami a požehnaný plod života tvého. A odkud mi to, že Matka Pána mého přišla ke mně?« Tak hlasem velikým oslavujeme i my Matku Boží, hlasem velikým, který by rozléhal se po veskeré naší zemi a všude velebil a blahoslavlil ochraňkyni a pomocnici naši Marii Pannu: shromáždějme se v hojném počtu k uctění Rodičky Krista, Spasitele svého, jakož činili předkové naši, když sv. biskup Methoděj do svatyně Mariánské na Velehradě je svolával. Přičiňme se, abychom všude osvědčovali se vždy jako ctitelé Matky Boží, kteráž nás za národ svůj si byla posvětila; súčastněte se, pokud možná, v pouti ke hrobu sv. Methoděje na Moravě, neb alespoň k divotvornému obrazu Methodějskému Matičky Boží ve Staré Boleslavi. Tam budeme moci zvolati se sv. Alžbětou: »Odkud nám to, že Matka Pána našeho přišla k nám a v národu našem se uhostila?« A odpoví nám to dobrotivá Matka naše: »Radosť má jest býti se syny lidskými,« s dítkami, které ctí a vzývají mne za Matku svou.

Ano, potěšena bude ta Královna nebeská ze zbožné pocty vaší a jako druhdy opět zvolá: »Velebí duše má Hospodina a zaplesal duch můj v Bohu, Spasiteli svém. Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všickni národové země.« Ó kěz mezi těmi ctiteli Mariánskými zůstane povždy národ náš českoslovanský! Hlasme se k Matce své, v její ochranu se odporoučejme, ji za přimluvu prosíme. »Hledejme milosti u Boha, jak sv. Bernard vybízí, avšak hledejme ji skrze Marii Pannu, která nám dítkám svým tu milost zprostředkuje a požehnání u Boha vyprosí.« Amen.



# Na den sv. Cyrilla a Methoděje.

Kdož tedy jest ten věrný a opatrný služebník, kterého ustanovil Pán jeho nad čeledí svou, aby jim dával pokrm v čas?  
(Mat. 24, 26.)

Slavnost dnešní sama dává nám odpověď na otázku tuto a právem jistě naznačuje Církev sv. tím přečteným slavnostním evangeliem sv. Cyrilla a Methoděje za věrné a opatrné služebníky, které ustanovil Pán jejich nad čeledí svou, aby jim dávali pokrm v čas. Byliť oni horliví a svědomití pastýřové, kteří starali se s péčí vzornou o duchovní blaho stádece sobě svěřeného. Od knížete moravského dožádání a císařem carihradským Michalem III. poslání byvše ochotně nastupují úkol svůj, ale ovšem neopomíjejí osvědčiti svou pravověrnost viditelné hlavě Církve, římskému papeži, od něhož plnou moc i poslání sobě vyžádali. Že vždy jen spásu lidu svého na mysli měli, vysvítá i z poslední prosby sv. Cyrilla, kterou loučil se před smrtí svou s bratrem, řka: »Prosím tě, k vůli té milé hoře (klášterni) neodřekni se učení svého na Moravě! Nebo čím můžeš spíše spasen býti? Vrať se na Moravu! Zůstaň u toho dobrého lidu a vyučuj jej pravdě Boží!« Sv. Methoděj uposlechl prosby bratrovy a obdržev od svatého Otce Hadriana II. list apoštolský ke knížatům Rostislavovi, Svatoplukovi a Kocelovi, vrátil se jako věrný a opatrný sluha Boží k lidu slovanskému, »aby jim dával pokrm v čas.« V pravdě nemohl bych nad sv. Cyrilla a Methoděje naléztí ušlechtilejšího a dokonalejšího vzoru pro pastýře duchovní a jich výroční památky proto použiji, abych vyložil vám obřad, kterým duchovní pastýř v úřad svůj uveden a farníkům svým představen bývá, což nazývá se farní installace.

---

Byl-li kněz který s dorozuměním nejd. vrchního pastýře od p. patrona pro obročí nebo některou faru ustanoven, má svým ovečkám představen a v úřad svůj uveden čili installován býti, což stává se zástupcem nejd. pana biskupa, buď biskupským vikářem nebo jiným hodnostářem církevním, kterýž konaje úřad tento »installator« slove. Toto uvedení a představení duchovního správce má se diti důstojným způsobem dle předepsaného obřadu. I schází se v den určený farníci jakožto účastníci církevní slavnosti té; neboť to jistě pro celou farnost den slavný, kdež přijímá pastýř ovečky mu svěřené pod svou správu a do své péče. Tu mají uzavřítí spolek a jednotu k společnému blahu a zdaru, aby mohl říci ten zástupce Kristův: »Známi své a znaji mne mé.« I shromáždí se tedy mládež, první to svěřenci duchovního správce, od Božského Mistra mu zvláště doporučení; též sbory a spolky občanů jakož i všickni ostatní věřící v hojném počtu, aby o nich platiti mohli: »Ovce hlas jeho slyší.« (Jan 10, 3.) Tak radostně a s hojným účastenstvím vítali druhdy věřící českoslovanští pastýře svého sv. Methoděje, když z Říma k nim se vrátil, a obstupující ho přijímali od něho požehnání.

Před příbytkem svého nového duchovního pastýře shromáždí se tedy jeho ovečky, a kam nejprve uvádí je? Na to místo posvátné, kdež bude jim dávati pokrm v čas, na to místo, které má býti obrazem jednoty Krista a Církve,

do toho posvátného ovčince, kdež shromáždňovati se budou kolem pastýře svého; uvádí je do stánku Božího, odkudž pro ně prostřednictvím jeho přystiti se má pramen milosti a požehnání: nový farář sprovázen installatorem a duchovenstvem uvádí farní osadu svou ke chrámu Páně. Toť první cesta, kterouž vede nový pastýř stádece své, jakž i povinností jeho to bude, vésti lid sobě svěřený slovem, příkladem i působením svým ke stánku Hospodinovu tam na věčnosti, do toho ovčince nebeského.

Avšak tam do stánku Božího nevchází nikdo leč skrze Ježíše Krista, a v tom pozemském stánku Božím nikdo nesmí si přisobovati moci a práva, leč kdo povolán byl jako Aron a splnomocněn skrze Ježíše Krista. O tom se přesvědčiti má nyní obec věřících vzhledem k novému duchovnímu pastýři, kterýž sprovázen hodnostářem installujícím stane přede dveřmi chrámovými, jež však jsou zavřeny. »Skrze mne vejde-li kdo, spasen bude« (Jan 10, 9.), pravil Kristus; nač rozpominaje se installator, pomoc ve jménu Páně hledati pobádá nového pastýře a s upřímným přáním k němu dí: »Hospodin opatruj vejítí tvého i vyjítí tvého«; načež tento pln důvěry počíná říkati žalm 120.: »Pozdvihl jsem oči svých k horám, odkudž přijde mně pomoc. Pomoc má od Hospodina, který učinil nebe i zemi« Žalm tento domodlí se pak ostatní duchovenstvo a opakuje antifonu: »Hospodin opatruj vejítí i vyjítí tvého.« A toto vjítí a vyjítí ovšem jen v službě Hospodinově a s pomocí jeho se diti má, pročež modlí se nad ním installující hodnostář, aby dopřál mu Bůh ochrany nebeské, by k Bohu s celým srdcem přilnul a spravedlivého přání svého dosáhnul; načež otvírá chrám. Ano, Církev sv. jest první oprávněnou strážkyní svatyní Hospodinových, a když k potvrzení důvěry vaší, zbožní farnici, sám zástupce nejđ. pana biskupa otevřel chrám váš, tu jakoby chtěl vám dáti svědectví: »Kdo těmi dveřmi Ježíše Krista — s jeho právomocí — vchází, ten jest pastýř ovcí.« (Jan 10, 3.) »Jen věrně držte se Církvě Kristovy a těch, jež za pastýře a vůdce vám ustanovila, pak nezbloudíte.«

Posvátným ovšem má býti toto důležité vejítí do stánku Božího, a protož hodnostář církevní podává novému pastýři i duchovenstvu a patronovi vodu svěcenou a zástup všechen jí kropí, aby všickni ve svých myšlénkách a žádostech Bohu se zasvětili v té svatyni jeho. Když byl installator po vykonaném uctění nejsvětější Svátosti před oltářem se posadil, přednáší mu nový pastýř veřejně svou žádost, aby ho na základě listin, jimiž při tom chrámu Páně za faráře ustanoven byl, úředně za duchovního pastýře uznati a prohlásiti, přifařeným pak ovečkám představití račil. I dává installující hodnostář předčítati ony listiny, aby patrně a nade vši pochybnost zjištěno bylo jmenování tohoto pastýře duchovního. A když tak se stalo, odevzdává mu klíče kostelní na znamení duchovní právomoci, kterou nad sborem věřících k tomu chrámu Páně přivtělených byl obdržel a uváděje ho s požehnáním nejsvětější Trojice ve chrám pozemský, žádá mu na Bohu, aby jednou se stádem sobě svěřeným v království nebeské uveden býti zasloužil. Tak veřejně prohlášen nový farář za správce chrámu toho, ale spolu i za vůdce, pastýře a otce lidu věřícího. Na to nezapomínejte, rozmilí v Kristu, kým vám duchovní váš býti má; jemu svěřeny byly klíče stánku Božího, vám otvíratí, do chrámu Páně vás voditi má;

následujte ho; »dobré ovce poslouchají hlasu pastýře svého.« (Žil 14, 17.) Shromáždí se kolem něho v tom ovčinci pozemském, aby jim dával pokrm v čas. On jest zástupcem Ježíše Krista zde mezi vámi a prostředníkem milosti jeho; zachovejte mu úctu a lásku. On Církvi sv. ustanoven vám za správce, tou Církvi, která nabádá, »abyste poddáni byli správcům svým«; neodpírejte mu poslušnosti své. Toto vše připomíná installující hodnostář slovy jadrnými a na srdce vkládá povinnosti jak duchovnímu pastýři tak i jeho ovečkám, načež intónuje chvalozpěv »Tebe Boha chválíme,« po jehož ukončení se modlí za živou viru, která by před protivensvím všechny chránila, za oživení důvěry v Boha, která u něho pomoc hledá i nalézá; prosí i za potřebnou milost ku konání všech povinností a připojuje i přimluvu ke sv. patronu toho chrámu Páně. —

V ochranu a milost Boží tedy odporučil zástupce biskupský celou tu osadu farní a požeňání Boží vyprošoval všemu přičinění a působení nového duchovního správce. Však v jeho starost a péči má odkázati ještě jednu osadu shromážděnou kolem kostela v těch příbytcích podzemních; a proto i těchto svěřenců pamětlivi jsa, za jich pokoj a spásu věčnou k Bohu se modlí žalm 129.: »V hlubokosti volám k Tobě, Hospodine. Hospodine, vyslyš hlas můj!« Po žalmu tomto, společně vyzpívaném, modlitbou Páně a zvláštní přimluvou prosí Boha, jehož slitováním duše věřících odpočívají, aby jim na přimluvu Církve sv. všecka provinění prominouti ráčil, by veškeré viny své zbaveny s Kristem na věky se radovati mohly.

Nový duchovní správce takto installovaný počíná ihned činnost svou; a v čem záleží tato? Jest to nejdražší oběť mše sv., již ihned za sebe a za své ovečky Bohu přináší a s požeňáním nejsvětější Svátosti zakončuje. Ano, tato modlitba a ta oběť i to požeňání — toť nejpřednější úkon pastýře duchovního v jeho osade. Toť také první zdroje milosti, jež otvíratí má, aby dával pokrm v čas čeledi své. Kéž by ta čeleď Boží tak ochotně a ráda přijímala pokrm ten k výživě své, jak horlivě a svědomitě ji ho skytá »věrný a opatrný služebník, kterého ustanovil Pán jeho nad čeledí svou!«

Nastoupil nový duchovní správce nejdůležitější a nejpřednější úřad svůj jako sluha Boží v chrámě. Nyní ještě i do fary slavnostně uveden býti má, což stává se po skončené pobožnosti chrámové. Průvod totiž ubírá se z kostela do fary, kdež na stole bíle pokrytém nalézá se kříž mezi dvěma hořícími svícemi. P. installator vchází do domu dí: »Pokoj tomuto domu!« a duchovenstvo odpovídá: »a všem přebývajícím v něm«; načež installator vykrápěje kropáčem světlici, říká antifonu: »Pokropíš mne,« a střídavě s duchovenstvem se modlí žalm 50. Po skončení jeho říká modlitbu: »Navštív, prosíme, Pane, obydlí toto a odvrát odtud všeliké útoky nepřitele. Tvoji sv. andělové tu přehývejtež a požeňání Tvé spočivej nad ním a jeho obyvately vždycky. Skrze Krista, Pána našeho.« Tak posvěceno i obydlí farní a hodnostář installující uděliv požeňání zakončuje pobožnost slovy: »Pomoc Boží zůstaň vždycky s námi!« k čemuž doloží přítomní: »Amen«; a to jest také přáním všech, aby nový duchovní správce na místě svém s milostí Boží šťastným a spokojeným se cítil a blahému úspěchu se těšiti mohl.

Ve jménu Ježíše Krista a s pozdravem pokoje rozesláni byli učeníci Kristovi do šírého světa; takovým způsobem usazuje i Církev svatá duchovní správce na novém jejich působišti; a toť také podmínka, za kterouž jedině nadíti se mohou blahého účinku svého působení. Přicházeliť druhdy věrozvěstové křesťanští do zemi našich, ale minuli se účinkem, poněvadž zneužiti za nástroj násilnictví nepřinášeli pokoje Kristova, ani lásky jeho, ale porobu, nabízejíce víru Kristovu — na ostří meče. Jich vinou bráno u národů slovanských náboženství křesťanské v podezření a podkládán mu býval účel nekalý; odtud také i nevalný úspěch jeho v první době. Když však přišli sv. Cyrill a Methoděj a nemajíce jiných zámyslů, jedině o to se přičiňovali, aby lid u víře vycvičili a jej Bohu získali; když počali mluvíti k nim slova lásky jako otcové k ditkám, jako vychovatelé ke svěřencům: aj, tu ihned všecka srdce k nim přilnula, vítali, ctíli je jako posly a sluhy Boží a požehnáním sprovázeno bylo jejich působení; lid českoslovanský jejich zásluhou jest Kristu získán. Proto vzorem duchovních pastýřů nazval jsem sv. apoštoly slovanské, kteréž jako věrné a opatrné služebníky ustanovil Pán nad čeledí svou, aby jim dávali pokrm v čas. Kéž by vládl povždy ten blahý poměr všude mezi duchovním pastýřem a ovečkami jeho, jako vládl mezi sv. Cyrillem a Methodějem i lidem slovanským od nich pokřtěným; na takovou osadu farní snese se pak i požehnání Boží, které přislíbil Kristus Ježíš horlivému působení učeníků svých. Amen.



## Neděle VIII. po sv. Duchu.

Co to slyším o tobě? Vydej počet  
z vladařství svého! (Luk. 16, 2.)

Kristus Pán vypravoval učeníkům podobenství o nevěrném vladaři, který byl obžalován před pánem svým, že rozmrhal statek jeho. A komu z vás, nejmilejší, není znám výklad podobenství toho? Jsme my lidé, vladaři toho Pána svrchovaného, jemuž nebe i země náleží; vše, co jsme i máme, od něho jsme přijali; jsou to dary těla našeho i dary a milosti duše, jimiž ve štědrosti a dobrotě své obdaril nás Bůh nikoliv k samolibému hříšnému užívání jich, nýbrž abychom tím nakládali dle vůle Boží, jemuž z toho i odpovědni jsme. A jací jsme vladaři? Ach, jak mnozí žalobníci snad obviňují nás před Pánem nebeským, že jsme rozmrhali statek jeho — milost Boží. Žaluje na nás anděl náš strážný, žaluje naše svědomí, žalují naši bližní ukrivdění; tolikeroz žalobu nemůže Bůh spravedlivý nechat nepovšimnutu; i volá k nám dle slov Ježíše Krista: »Co to slyším...« Bůh volá nás před soud svůj, jemu zodpovídati se musíme, a to snad ne teprve na věčnosti, ale již zde na zemi postavena jest soudná stolice Boží; jest to zpovědnice, kdež věřící dle ustanovení Ježíše knězi na místě Božím z vladaření svého počet mají vydati, přijímajíce sv. pokání. Kterak dle předpisu Církvě sv. kajníci zpověď skládati mají, s pomocí Boží připomenu.

Ve zpovědi, jak právě připomenuto, má kajcník počet klásti z vladaření svého Bohu, a že k takovým účtům beze vsí přípravy přikročiti není radno, kdož by pochyboval? Vždyť i ten vladař ve sv. evang. bedlivě uvažuje, co a jak by učiniti měl, načež opatrně k vyslechu svému přípravy činí. Ovšem byla opatrnost jeho, jako jeho celé dřívější úřadování, hříšná, nicméně však z jednání jeho poučuje nás Kristus Pán, jak bedlivé nám opatrnosti potřebí jest k účtům, jež Bohu skládati máme, a proto jak při jiné příležitosti vyložil jsem vám, předcházetí má zpověď naši důkladné a obezřelé zpytování svědomí. Jistý rolník chtěl se beze vsí přípravy zpovídati. Kněz pozoruje to, pravil k němu: »Ano, chci vyslyšeti zpověď tvou, ale pamatuj, že Bůh tě slyší.« Domluvy té zalekl se rolník a pravil: »Zapomněl jsem, že Bohu platí zpověď má; prozkoumám dříve srdce své, a rozmyslím si, co a jak bych říci měl Bohu svému.« Nezapomínej na to, křesťane, když se ku sv. zpovědi chystáš, že předstupuješ před soudnou stolicí Boží, a sám Bůh jest to, kterýž dí: »Vydej počet . . .«

Zpovědník tedy zastupuje místo Boží, a koná úřad, který Božský Vykupitel mu skrze apoštoly své odkázal, řka k nim: »Cožkoliv svázete. . .« Jest proto zpovědník přiděn rouchem kněžské důstojnosti, rochetou a stolou; stola jest barvy modré; neboť jedná se o výkon kající. Jest pak si kněz povědom veliké důležitosti svého úřadu, v němž or telem svým rozhodovati musí o spáse či záhubě duší nesmrtelných; povědom jest sobě, že z plnomocenství Ježíše Krista na soudnou stolicí Kristovu zasedati má; a proto vroucí modlitbou k tomu za pomoc a milost Boha prosí, načež do zpovědnice neb na místo k tomu určené zasedá, aby jako soudce zpověď kajcníkovu vyslyšal. A tu přiklekají k němu ti, kdož ve sv. zpovědi počet vydati mají z vladařství svého; pravím »přiklekají,« neboť ať světská důstojnost toho, jenž se zpovídati chce, jest jakákoli, ve zpovědnici není ničím více, než sluhou, jenž se Pánu svému vyznati má, a svědomí každého více méně obviňuje, že byl vladařem nevěrným; nezbývá tedy než aby se pokoril před Bohem a jako Máří Magdalena uvrhla se k nohám Ježíšovým, tak činí každý pravý kajcník přiklekaje ke zpovědníku jako náměstku Kristovu. Když císařovna Konstancie zavolala si sv. Joachyma, by vyslyšel zpověď její, a k tomu účelu do své trůnní stolice vedle zpovědnice postavené zasedla, pravil k ní světec: »Pomni, ó císařovno, že přicházíš ke mně jako hříšnice, a proto sestup s trůnu, poklekni a vyzpovídej se ve zkroušenosti, jinak odejdu.« Císařovna uznávajíc důvod tento ochotně uposlechla; a kdož tedy z kajcníků měl by se zpěčovati, pokleknouti ke sv. zpovědi? Velmi pochybný výsledek musí míti zpověď takového křesťana, jemuž za těžko přichází, pokoriti se ve zpovědnici před Bohem, od něhož odpuštění si vyprositi chce.

Pozdraviv kajcník kněze pozdravením křesťanským: »Pochválen buď Ježíš Kristus,« žádá za požehnání těmi slovy: »Prosím vás, ctihodný Otče, za sv. požehnání, abych se mohl ze hříchů svých dobře a zcela vyzpovídati.« Ovšem každý uznati musí nedostatečnost svou ke skládání těch důležitých účtů před Bohem, a k získání si jeho odpuštění, nedopřál-li by mu Bůh sám k tomu pomoci své, a proto díky vzdáváje Kristu Ježíši za tu milost, že poskytnuta mu příležitost s Bohem se smířiti, kněze jako prostředníka Božího za sv. požehnání

k tomu žádá. Kněz pak ochotně vyhovuje žádosti té a žehnaje kajcniku křížem svatým říká: »Pán buď v srdci tvém i na rtech tvých, abys hodně a upřímně hříchy své vyznal ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.«

Tak modlí se kněz za kajcnika, neboť dobře ví, že »nejme dostateční, ani mysliti co sami ze sebe, ale že dostatečnost naše jedině z Boha jest (II. Kor. 3, 5.); proto tedy prosí, aby Bůh sám pohnul srdcem kajcnika, a řídil jazyk jeho ke zkroušenému a úplnému vyznání hříchů, k čemuž i uděluje požehnání znamením svatého kříže, v němž požehnání a spásy nám všem se dostalo

Kajcnik požehnav se sv. křížem, počíná obecnou zpověď, vám všem dobře povědomou, jež počíná slovy: »Já bídný hříšník zpovídám a vyznávám se Bohu« atd. Avšak právě ta první slova leckterým kajcnikům tak příliš za těžko přicházejí, jakž bez obalu přiznal se v něm. městě Germersteinu jistý krejčí svému duchovnímu, když mu tento domlouval, že zanedbává povinnosti velikonoční zpovědi. Privil v domnělě vzdělanosti své, že protivi se mu říci ve zpovědi: »Já bídný hříšník.« — »Nuže, tuť snadná pomoc,« odvětil kněz; »řekněte tedy místo toho: Já nadutý krejčí.« Slova ta nebo podobná jim, jež by mnohý křesťan nyní o sobě říci mohl, pohnula člověkem oním, že za nedlouho zpověď svou zkroušeně vykonal.

Při zpovědi udati má kajcnik, kdy posledně byl u sv. zpovědi a zdali při ní rozhřešení dosáhl; též hned připomenouti má, zamlčel-li či zapomněl-li nějaký hřích a z jaké příčiny se to stalo; a byla-li zpověď jeho neplatná, hned ji musí opakovati; načež připojí aspoň těžké hříchy dopodrobna, jichž se od poslední zpovědi dopustil s udáním jich počtu i okolností, jimiž hříchové zvětšeni nebo proměněni byli. O potřebě takové podrobné zpovědi mluvil jsem při jiné příležitosti, a jako tehdáž ukázal jsem z Písma sv. i z ústního podání božský její původ, tak dnes opět na slova Ježíše Krista v podobenství se odvolávám, kdež Pán vladaři dí: »Vydej počet!« — což podrobný výkaz celého jednání čili úplnou podrobnou zpověď předpokládá. I vlastnosti pravé zpovědi jsou vám z prvnějších rozjímání našich povědomy; dnes jen ještě vybízím ony liknavé katolíky, jimž tajné vyznání se z hříchů před knězem obtížným se býti zdá, aby porovnali kajcnost svou s kajcností oněch křesťanů prvních dob, kteří veřejně před celým zástupem věřících z hříchů svých na sebe žalovali, a všechny pro pohoršení způsobené odprošovali i za přímluvu jich žádali. Taková veřejná zpověď byla v obyčeji po více století. Později, když ochábla horlivost věřících, odstraněna byla zpověď veřejná, ale tajná, podrobná zpověď povždy povinností kajcníků zůstala; a kdož pravým katolíkem slouti a odpuštění hříchů dosíci chce, před Bohem z nich vyznati se musí. Však i mezi protestanty, kteří chtějíce sobě pokání ulehčiti, zpověď odstranili, nejedni prospěšnost její uznávají, a jako druhdy Norimberští tak za dnů našich mnozí z horlivějších pastorů protestantských zpověď podrobnou zavést se snaží, ovšem že při zmáhající se vlažnosti a nevěře mezi protestanty jen s odporem se setkávají. Nicméně zavádění zpovědi podrobné mezi protestanty jest velikým dostiučiněním Církvě katolické od odpůrců její, kteří takto mimoděk přiznávají prospěšnost i potřebu zpovědi, jejíž původ božský Církev katolická vždy zastávala a proti odpadlíkům hájila. Protestantismus zdá se přicházeti k téměř náhledům,



keré Luther, jeho zakladatel, na lůžku smrtelném vyjádřil, řka, že svědomí jeho pravého pokoje nalezlo jen tenkrát, když dokonale a dle předpisů Cirkve katolické ještě zpověď svou konával.

Po vyznání hříchů vzbudí kajcník v krátkosti ještě lítost nad nimi, a učini slib opravdového polepšení. Že lítost jest vedle zpovědi druhou podstatnou částkou sv. pokání, již povědomo, a proto také kajcník o ní zpovědníka ujistiti má, aby tento věděl, má-li rozhřesiti čili zadržeti hřichy jeho. Z pojmu pravé lítosti jak jsme ji při rozjímání o svátostech poznali, vysvitá, že lítost tato ovšem ne ve slovích se zakládá, ale v srdci spočívati musí, což již žalmista Páně naznačil slovy: »Obět Bohu příjemná duch zkormoucený.« (Žalm 50, 19.) Že lítosti takové spolu s úmyslem polepšení nevyhnutelně jest potřebí pro kajcníka, žádá-li hříchův odpustění dosáhnouti, jež i obyčejná zkušenost nám na ruku dává. Či odpouštějí-li rodiče poklesek dítěti zarpulilemu, jež žádné lítosti nejeví? Nežádají-li, aby uznalo vinu svou, jí litovalo a napravení přislíbilo? Pravidlem podobným, ale ovšem i dokonalejším v tom způsobu řídí se i Otec náš nebeský vzhledem k nám dětem prohřesilým. Slzy Maří Magdaleny to byly, které pohnuly Božského Vykupitele, že odpustění ji zvěstoval řka: »Doufej, dcero, odpouštějí se tobě hřichové tvoji;« slzy kajcí to byly, které nedopustily, aby Petr zavržen byl jako zrádce Jidáš; lítost a skroušenost kajcího lotra na kříži zasloužila tomuto, že umírající s ním Ježíš mu slíbil: »Dnes ještě budeš se mnou v ráji.«

Pravou lítost s dobrým úmyslem musí tedy připojiti kajcník ku zpovědi své, chce-li, aby mu tato prospěšna byla. Zpověď bez lítosti nejen bez účinku zůstává, ale dle slov sv. Terezie používá takové nekajcí zpovědi ďábel jako síti ltné, v níž by polapil duše neopatrné. Však zpověď s lítostí spojená ničť vŕecky nástrahy svůdníka, přivolává opět anděla strážného, jehož byli zahnali hřichové, obměkčuje otcovské srdce Boha nejvšš milosrdného; a pakli (takto) vyznáváme hřichy své, těší nás miláček Páně, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hřichy naše, a očistil nás od všeliké nepravosti. (I. Jan 1, 9.) Amen.



## Neděle IX. po sv. Duchu.

Ó kdybys bylo i ty poznalo, a to alespoň  
v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji!  
(Luk. 19, 42.)

Ku povzbuzení kajcnosti uváděl jsem minule za příklad slzy Magdaleny a slzy Petrovy; dnešní sv. evangelium připomíná i slzy božského Vykupitele. Ježíš pláče nad Jerusálemem, pláče nad hřišníky nekajcími, a to jsou slzy vyhrůžné, jež zatvrzelcům trest a odsouzení zvěstují. Avšak Božský soudce i když hrozí, činí to soustrastně a takřka v poslední ještě chvíli nabízí milosrdenství své. Ano, křesťane, i tobě platí ty slzy Ježíšovy. Hřichové tvoji připravili tě o lásku a milost Boží, dovlekli duši tvou až na pokraj propasti; milosrdnou rukou zadržel tě Bůh a hlasem svědomí tvého pohnul tě ku návratu; vstoupils

do zpovědnice, kde rozhodnouti se má o tvém uplynulém spolu pak i budoucím životě. Jak důležitý to okamžik! I zdá se mi, že Ježíš Kristus, jak druhdy ku Jerusalemským, tak nyní k tobě, kajcíníku, volá: »Ó kdybys poznal i ty, a to . . .« V tom smyslu, dle vůle Ježíše Krista, mluví také zpovědník ku kajcíníku, když mu byl tento hřích své vyznal, o čemž jednati bude dnešní rozjímání naše.

Jak praveno, zastává kněz ve zpovědnici úřad soudce, před něj kajcíník jako obžalovaný předstupuje; přísluší tedy zpovědníkovi právo, aby výslech svůj otázkami doplniti hleděl, a často shledává také zpovědník toho potřebu, zvláště pozoruje-li, že kajcíník dokonale se neprozpytoval, aneb že počet hříchů těžkých nebo jich důležité okolnosti neudává. A netoliko úřad soudnický, ale i povinnost lékařská toho vyžaduje, aby zpovědník kajcíníkovi potřebné poptávky učinil. Jedná se tu o léčení duše kajcíníkovy, která snad nebezpečnou nemocí duchovní jest skličena a tudíž nejbedlivějšího ošetření potřebuje. Kéž by proto takové svědomité dotazování nebylo zpovědníku ve zlé bráno aneb docela za nekalou zvědavost vykládáno. — Do jisté osady dosazen byl nový duchovní; ale hned při první velikonoční zpovědi stýskali si někteří kajcíníci, že prý ten nový kněz ve zpovědi příliš se vpytává. Uslyšev to tamní rozsáhlý učitel, pravil ku nespokojencům: »Dobře pamatujete se ještě, jak jste si stýskali do bývalého zdejšího lékaře, že na bolesti a původ i poměry nemoci se nevyptával, i žehrali jste na něho tak dlouho, až ztrativ důvěru odstěhovati se musil. Co jste s nevrlostí postrádali na onom tělesném lékaři, to tomuto duchovnímu lékaři ve zlé vykládati chcete? Nejsou-li hříchové nebezpečné nemoci duše, které on lékem milosti Boží léčiti má? A není-li tu větší opatrnosti potřebí než při nemoci tělesné? Kdož tedy měl by se horšiti, vpytá-li se zpovědník na vše obezřetně?« — Moudrému takovému slovu učitelovu přisvědčili nespokojenci a od té doby do duchovního si nestěžovali, že se ve sv. zpovědi na hřích a jich okolnosti vpytává. S tímže přesvědčením přijímejte tedy i vy otázky, které kněz při zpovědi vám dává, a zodpovídejte je svědomitě i upřímně.

Poznav zpovědník duchovní stav kajcíníkův, dává mu potřebná napomenutí, jak by se budoucně zachovati a hříchů obzvláště zlých navyklosti uvarovati měl. Vele důležitá bývají taková pokynutí pro vás; pročež poslouchejte je s bedlivostí, jakožto pravidla, dle nichž budoucně byste se řídili. S tím úmyslem žádal i sv. Ludvík, král francouzský, zpovědníky své, aby mu vše, co pokoreni hodného na něm shledávají, hned oznámili a každé jich napomenutí přijímal s největší pokorou. — Jistý chlapec usnul poblíž neohrazené studně tak, že při trochu větším pohybu mohl do ní spadnouti. Uzřev to stařec jakýsi přistoupil opatrně ku chlapci a vzav ho za ruku probudil ho, aby z nebezpečnosti ho odvedl. Chlapec mrzutě začal domlouvati starci, proč ho z tak libého spánku budí; ale stařec ukázal mu studni, řka: »Při nejbližším pohnutí ze spaní byl bys v té studni se utopil; že jsem tě však z jisté smrti vytrhl, za to na mne žehráš?« Zastyděl se chlapec a pln vděčnosti začal líbat ruku svému ochranci. I tebe, kajcíníku, probouzí zpovědník napomináním svým z nebezpečného spánku, jenž mohl by mti smř věčnou za následek, a ty bys žehrali chtěl proto na

zповědníka, že z hříšného tvého sna, ze zlých návyků tě vyburcovává: »Ó kéž bys i ty poznal, a to . . .«

Po učiněném napomenutí ustanovuje zповědník kajcíníkovi, co by za spáchané hřichy Bohu v náhradu učiniti měl (Řim. katech.), kteréžto dobré skutky k tomu cíli uložené nazýváme dostiučinění čili pokání v užším slova smyslu. Ovšem že dostiučinění svému nemůžeme přičítati zásluh takových, jako bychom tím Boha zcela si usmířiti mohli; avšak ve zkroušenosti spojovati máme dostiučinění své s dostiučiněním Ježíše Krista, snažíce se takto neskonalých zásluh Vykupitele našeho hodnými se státi. Pokud větší horlivost mezi křesťany panovala, bývalo i větší, obtížnější, a déle trvající pokání ukládáno kajcíníkům a jakož veřejné vyznání z hříchů, tak i veřejné pokání bývalo v obyčejí. Rozříděno bylo ve čtyry stupně. Nejtěžší stupeň bylo pokání plačících, kteří před chrámem za přímluvu prosivali těch, kdož do chrámu vcházelí; druzí byli slyšící, kteří u dveří chrámových při evangelium a kázání přítomni zůstali; třetí zvali se klečící, a tito teprve ku pravým kajcíníkům počítáni byli, pročež i také mezi katechumeny uprostřed chrámu stávali a před odchodem jejich před obětováním přímluvy biskupa a věřících nad nimi konány byly; čtvrtý stupeň tvořili stojící, kteří směli sice při celé mši sv. býti přítomni, však ku obětování a přijímání připustěni nebyli.

Jak seznáváte, bývalo pokání veřejné druhdy dosti obtížno; nicméně někteří kajcíníci litostí puzení jsouce sami veřejnému pokání se podrobovali. Příklad toho máme na knížeti českém Boleslavu I., který bolestně žele bratrovražedného skutku svého, tělo sv. Václava s celou slávou přenéstí kázal do Prahy, sám pak bos, v rubáši zíněném a hlavu popelem maje posypanou kráčel za rakví žalostně vzlykaje; když pak tělo sv. mučenníka do chrámu Páně bylo přeneseno, Boleslav především lidem s hořkým pláčem vyznal hřích svůj a objav rakev, bratra za odpuštění a Boha za milosrdenství prosil. Však i po celý svůj na to život stavěním chrámů Páně, rozličnými dobrými skutky za provinění své dosti činiti se snažil. Komu tedy z nynějších kajcíníků mělo by pokání mu zповědníkem uložené, obtížným se zdáti? Ukládá zajisté Církev sv. dostiučinění velmi mírné a snadné, ponechávajíc horlivosti naší, abychom si pokání to dobrovolnými kajcíními skutky rozšířili. Co však obzvláště při pokání na váhu padá, jest zbožná horlivost a vroucnost, s kterou se koná, čímž i také ceny i záslužnosti před Bohem nabývá; z té příčiny také sv. Vincenc Ferarský pokání sedmileté, jež byl jistému kajcíníkovi uložil, když uzřel jeho vroucí skroušenost, až toliko na modlitbu tři Otčenášů a Zdrávasů snížil s ujistěním, že při té jeho zkroušenosti k odpuštění hříchů dostačí. Protož tedy, nejmilejší, přijímejte pokání zповědníkem vám uložené ochotně a s tím vědomím, že mnohem většího a těžšího pokání byste zasloužili, a vykonejte je bez odkladu, co možná nejdříve, a to věrně tak, jak vám uloženo bylo.

Když byl zповědník takto připomenul kajcíníkovi vše, co by mu bylo ku pokoji, chystá se ku pronesení výroku soudního, k čemuž zplnomocnil jež Ježíš Kristus, apoštoly a nástupce jejich, řka: »Cožkoli svázete na zemi . . .« Uznává-li zповědník kajcíníka hodným odpuštění, přimlouvá se především za něho u Boha, říká s rukama sepjatýma: »Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, odpuští ti hřichy tvé a uveď tě ku životu věčnému. Amen.

Prominutí, rozhřešení a odpuštění hříchů tvých, uděliž tobě všemohoucí Hospodin. Amen. • Tak přimlouvá se kněz za kajcníka u Boha, jehož jménem soud konati má; neboť kdyby měl souditi nás Bůh dle hříchů našich, kdož by obstál? Proto třeba milosrdenství Božího se dovolávat. — Nesmí však kajcník na sobě míti nějakou závadu, která by ho ku přijetí té svátosti nehodným činila; jsou totiž na některé skutky uloženy pokuty církevní, jimž kdo propadá, vyloučen bývá tím samým z lůna Círky a pozbývá práva na přijímání svátostí. Jsou takové pokuty rozličny; od některých může osvoboditi biskup, od některých toliko papež. Propadá-li kdo takovým pokutám, musí před rozhřešením odpuštění jich na patřičném místě si vymoci. Mohlo by se však státi, že hříšník takovým pokutám propadl, aniž by to jemu i zpovědníku bylo povědomo, pro ten případ z opatrnosti, aby svátost nadarmo udílena nebyla, modlí se dále kněz nad kajcníkem: »Pán náš Ježíš Kristus rozhřešiš tě a já mocí jeho tě rozhřešuji ode všeho svazku vyobcování a zápovědi (církevní), pokud mohu, a ty zasluhuješ. • Nyní teprve následuje svátostné rozhřešení, které koná kněz rukou pozvednutou ku kajcníkovi, říká: »Já tě rozhřešuji od hříchů tvých ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen,« při kterých posledních slovech dělá nad kajcníkem kříž na znamení, že toho rozhřešení a posvěcení ve svátosti dostává se věřícím toliko z vykupitelské smrti Ježíše Krista na kříži.

Jest to ovšem Bůh jediný, který nám hřichy odpustiti může, avšak ve svátosti pokání jedná kněz na místě jeho a prohlašuje tedy výrok nad kajcníkem jménem a z plnomocenství Boha svého, jakožto oprávněný soudce, a nikoliv snad jen jako zvěstovatel ortele Božího, jak protestanté klamně učí. Neříká proto kněz: »Bůh tě rozhřeš, neb oznamuji ti, že Bůh tě rozhřešuje;« ale s právomocí soudcovskou, dí: »Já tě rozhřešuji!« Kajcník pak, slyše výrok zástupce Božího, v prsa zkroušeně se bije, a při tom říká: Ó Bože! buď milostiv mně hříšnému!« Ano Bůh, ten svrchovaný soudce, potvrditi musí ortel kněze; neboť on zkoumá ledví i srdce naše a nejlépe posouditi může, pokud kajcník rozhřešení hoden; protož také nehodný kajcník, byť i nad ním zpovědník rozhřešení vyřkl, nedosahuje ho před tváří Soudce Božího. — Dal však Kristus apoštolům moc nejen rozvažovati, odpouštěti hřichy, nýbrž i zavazovati či zadržovati, což také k úplné moci soudní náleží a poněvadž zpovědník z výřoku nad kajcníkem proneseného zodpovědným jest Bohu, s velikou opatrností jednati musí, aby svátosti zneužito nebylo. Nesmí rozhřešiti tam, kde kajcník toho není hoden, a kde by také rozhřešení více uskoditi než prospěti mohlo. O tom ovšem uvědomí kajcníka, poví mu, čeho ku dosažení rozhřešení mu třeba, a kdy by opět ku správě Boží přijíti měl; nyní však, že ku sv. přijímání jíti nesmí. Šetří však kněz tajemství zpovědního tak, aby nikdo nepozoroval, že kajcník rozhřešení neobdržel; chová se totiž zevně k němu, jako když rozhřešení udílí, ale obsah modlitby kněze jest jiný; přimlouvá se v ní za kajcníka, aby mu Bůh dal ducha kajcnosti a milosrdenství svého účastna ho učinil, tak aby spásy došel ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.

Připojuje obyčejně kněz ještě zvláštní přimlovu nad kajcníkem a modlí se těmito slovy: »Umučení Pána našeho Ježíše Krista, zásluhy blahosl.

Panny Marie a všech Svatých a cožkoliv dobrého učiníš neb zlého snášeti budeš, nechť slouží ti k odpuštění hříchů, k rozmnožení milosti a k odplatě života věčného. Amen.« Touto modlitbou doporučí kněz kajcníka milosrdenství Božimu a prosí za milostivé přičtení mu zásluh z těch spásonosných prostředků, které Církev katolická v lůně svém chová, které sv. náboženství nám odporoučí; a jakož zpovědník sám přesvědčen jest, že Bůh nezavrhne nikoho, kdo se ho nespouští, tak myslí dodává i kajcníkovi, propouštěje ho se slovy: »Jdi v pokoji a Pán budiž s tebou!«

Odstupuje kajcník od zpovědnice a s pokorou pokleká, aby hned vykonal uložené pokání, spolu pak aby se i připravil k hodnému přijetí nejsvětější Svátosti oltární. Kéž by bedlivě uvažoval, »co mi jest ku pokoji« a před Bohem opět obnovoval své zbožné úmysly a sliby k napravení svého života, vroucně žádaje Boha za potřebnou pomoc, aby, co si umínil, i vykonal k počtě Boží i i ke svému spasení. Amen.



## Nanebevzetí blah. Panny Marie.

Rekl mi: „V Jakobu přebývej a v Israeli méj dědictví a ve vyvolených mých puť koteny.“ (Eccli. 24, 13.)

Konáme dnes radostnou slavnost, připomínajíc si, jak Kristus, Syn Boží, Matičku svou Marii Pannu s tělem i duší k sobě do slávy nebeské přijal. Slavnost tato netoliko představuje nám Marii Pannu jakožto Královnu nebeskou a mocnou naši přímělkyni, ale spolu stvrzuje uskutečnění té odměny, kterou slíbil Bůh věrným služebníkům a služebnicím svým. A zasloužila si toho zajisté bl. Panna. Nebo co dnešní evangelium dí o Marii, sestře Martině, u vyšší míře platí o Matce Boží. Ona poznala, že jednoho jest potřebí; vyvolila nejlepší stránku, která nebude odňata od ní. (Luk. 10, 42.) Právem proto také používá Církev sv. o Marii Panně oněch slov v epístole, kterými moudrý Sirach velebí pravou moudrost, a zdá se nám, jakoby ta Královna nebeská sama dnes volala k nám: »Ve všem hledala jsem odpočinutí a v dědictví Páně přebývati budu.« (Eccli. 24, 11.) To ovšem povzbuzením býti má pro každého katolického křesťana, zvláště však pro kněze, jenž živou věrou a křesťanským životem u nohou Ježíšových odpočívati a v dědictví jeho přebývati, jest povinen. Má zajisté kněz takové povolání, že vzorem jeho může býti nejbl. Panna a pravidlem ona slova z dnešní epístoly: »V Jakobu přebývej . . .« Hlavně však dnes na myslí mám dva veledůležité okamžiky života kněžského: na počátku jeho působení, když první obět Bohu přináší, což nazývá se jeho primice čili prvotiny; druhý veledůležitý okamžik nastává po uplynutí dlouhé řady padesáti let působení kněžského, a to jsou jeho secundice čili druhotiny. Slavní to dnové nejen pro kněze, ale i pro věřící lid a zvláštěm proto také způsobem se slaví. O těchto dvou slavnostech kněžských dnes v krátkosti něco připomenou.

1. Maria sedíc u nohou Ježíšových a naslouchajíc slovům jeho ukazuje sluhům Páně, jak k povolání svému připraviti se mají, ke Kristu svému přilnouti, jeho se přidržeti, jemu zcela se odevzdati; tak přivykali a učili vychovatelé mladíka, který k úřadu kněžskému byl se odhodlal. Příprava potrvala po delší dobu a nejen v umění a vědách rozličných, ale i v tom největším umění zvláště záležiti musila, totiž v zapírání sebe. A když vše již připraveno bylo a mladý muž ten ve sv. svátostech se posvětil, řekl mu biskupský světitel: »V Jakobu přebývej a v Izraeli . . . « V Jakobu přebývej, v tom Jakobu, jemuž otec požehnal a zůstal požehnaným, aby požehnání Boží sprovázelo i tebe a skrze tebe přecházelo na lid věřící; v Jakobu, který měl se státi praotcem Vykupitele, a v jehož rodě mělo udržováno býti proroctví o Messiáši, abys i ty to učení hlásal a vykládal, abys i ty Krista, Syna Božího, na oltář svůj svolával a jej věřícím podával.

S těmi slovy propustil biskup novosvěcence a on přišel mezi své milé, připravuje se přinésti Bohu první oběť svou čili prvotiny své kněžské. Svátostí pokání očistěn a v taláru na kolenou před křížem rozprostřen, modlitbou připravuje se k oběti nejdražší. Kněz officiant pluvialem přioděn přichází s ostatním duchovenstvem do světnice a žehnaje pacifikalem dí: »Pokoje tomuto domu!« a podáváje tento primiciantovi k polibení říká: »Pokoje Boží, kterýž převyšuje všeliký smysl, ostříhej srdce vaše i mysl vaši v Ježíši Kristu.«

Má to býti zasnoubení mladivé duše kněze nebeskému Ženichu, protoz nejbližší účastníci věnci ozdobeni bývají. Když pak kněz officiant upozornil na význam té slavnosti a připomenul zásluhy, kterých si zbožní rodiče nebo jiní dobrodinci, vychovavše tohoto budoucího sluhu Páně, nashromáždili, vybízí tohoto ku vděčnosti, což on také hued přiměřeným způsobem učiní a pokleknuv, za požehnání rodičů žádá. Jako to požehnání otcovské přispělo Jakobovi, tak zajisté i s požehnáním rodičů snáší se na primicianta požehnání Boží, začez i také on s officiantem společně Boha prosí volaje: »Pomoc naše ve jménu Páně.« Na to officiant přednáší modlitbu přípravou: »Činy naše prosíme, Pane, milostí svou předcházej . . . « a potom přímlyvy za primicianta: »Popřej, Pane, služebníku svému, knězi N., jemuž jsi milostí ke slavení první drahé oběti uděliti ráčil, ochrany nebeské, aby k Tobě s celým srdcem přilnul, a co slušně žádá, dosící byl hoden;« i zakončuje s primiciantem slovy: »Pomoc Boží zůstaň vzdýcky s námi!«

Když byl jáhen přítomné vyzval slovy: »Jděmež v pokoji!« seřadí se ihned průvod a za hlaholu zvonů ubírá se do chrámu. Tam zanotuje se na choru antifona: »Dobrořečte knězi Páně Pánu; zpívejte Bohu služebníci jeho«; a mezi tím co primiciant na stupních oltáře se modlí, zpívá duchovenstvo žalm 83.: »Jak milí jsou stanové Tvoji, Hospodine mocností, touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových!« Po ukončeném žalmu a opakované antifoně zanotuje primiciant: »Kyrie eleison, Otče náš.« Ovšem milosrdenství Božího mu potřebí, a toho jak doprosil by se lépe leč modlitbou Páně! Připomínaje si na dále vznešené povolání své, pje primiciant střídavě se sborem některé veršiky, jako: »Los připadl mi na výborném místě; dědictví mé jest mi výborné . . . ,« k nimž připojuje modlitbu, aby Bůh všemohoucí

a milostivý, jenž ho k důstojnosti kněžské povolal, jej očistiti a užitečným posluhovatelem milosti učiniti ráčil. Povědom si jsa však, že bez Ježíše Krista ničeho činiti nemůže, za pomoc a milost jeho prosí, aby povinnost a službu svou ke cti Boží a ke spáse věřících, sobě pak ke zdokonalení zastávat i plniti mohl.

Po následujícím kázání chystá se primiciant k první oběti mše sv., jižto Bohu přinéstí má, a protož i také zdobí si k tomu kalich věnečkem, kterýž mu družička byla přinesla. Avšak nejprve vzývá Ducha svatého, aby mu dopřál pravé věci smýšleti a z jeho potěšení se radovati. A čeho při tom prvním veledůležitém kroku bylo by více potřebí jako toho Ducha dobrého, kterého i Kristus učeníkům slíbil.

Po skončení mše sv. intonuje na poděkování hymnus: »Tě Boha chválíme,« a udělí požehnání s nejsvětější Svátostí; načež pak jednotlivcům udílí ještě primiční požehnání. Jestli sluha církevní prostředníkem milosti Boží, a proto také všickni prostřednictvím jeho rádi používají ke svému zdaru duchovnímu. Nechtěl druhdy Jakob propustiti anděla, pokud by mu nepožehnal, a tak přeje si každý od mladého kněze jako od anděla požehnání na úsvitě jeho působení.

2. Tak počal ten kněžský život, a jak vypadá to po 50 letech, dopřál-li Bůh knězi dočkatí se věku toho? Zkušenosti sice se rozmnožily, ale síla ochabla, vlas zšedivěl, mnohé úmysly se rozplynuly; avšak slovo Církve platí opět jako před 50 lety: »V Jakobu přebývá a . . . !« Ne bezúčelně pojmenován tu Jakob Israelem, tím silným a vytrvalým Israelem, jehož ani anděl přemoci nemohl. Israelem státi se musí kněz, jenž sestaral v úřadě svém, a mnohé strasti a svízely i zápasy překonati musil: ty zásluhy přičinění jeho, toť jeho dědictví a v pokolení vyvolených, jež byl Bohu vychoval a zasvětil, v těch zapustil kořeny k životu křesťanskému. Povděčně a uspokojeně proto pohlízetí může na účinek svého 50letého působení, a tudíž stávají se secundice čili druhotiny kněžské slavností díků, radostnou památkou na uplynulý život, spolu však i přípravou k životu budoucímu, nadpozemskému. V tom směru nesou se všechny modlitby slavnosti té.

Jakož kajcností dne předcházejícího, tak i v den slavnosti připravuje se jubilar modlitbou, kleče před krucifixem, až duchovní, věnci na rukou ozdobení, s lidem věřícím přijdou pro ctihodného svého patriarchu, důstojného sluhu Božího, i jemu nesouce věnec a berlu. Hodnostář, jenž obřad jubilejní vykonati má, podá jubilarovi aspergil, a pozdraviv ho několika slovy, dí: »Pomoc naše ve jménu Páně« a pomodlí se modlitbu přípravou: »Činy naše . . .« Jubilarovi však ihned vyprošuje, aby mu Bůh dopřál ráčil, by skrze spásonosný kříž Syna Božího po tomto putování zasloužil dojíti vlasti nebeské. K obvyklému vyzvání jáhna: »Pokročmež v pokoji!« ubírá se průvod za hláholu zvonů a písní nábožných do chrámu.

Před oltářem intonuje jubilar s duchovenstvem antifonu: »Plesejte Bohu všecka země, služtež Hospodinu s veselostí,« a kropí lid vodou svěcenou, mezi čímž zpíván žalm 99.: »Vcházejte před obličej jeho: plesajíce.« Po skončeném zpěvu přednáší jubilar officiantovi uctivou žádost za »milosrdenství Boží a milost jubilejního

roku.« Oficiant uznává, že tak slušno i spravedливо, vybízí nejprve ku vzývání Ducha svatého, čehož uposlechnuv jubilár, intonuje píseň: »Přijdiž, Duše přesvatý« a po obvyklých veršcích modlí se za milosť, aby v jubileu svém Boha dokonale ctíti a dobroty jeho dosici mohl; zvláště pak, aby nejdražší oběť Kristovu na dikučinění Bohu přináseti mohl a všeho zlého vždy chráněn býti si zasloužil. Spolu také v ochranu Matce Boží se odporoučí a přimluyv její se doprošuje. K tomu připojuje i oficiant modlitbu svou za jubilára, aby mu dopřál Bůh milosti k roku jubilejnímu, tak aby nejen hříchův a křehkostí svých zbaven byl, ale i požehnání Božího a jednou blaženosti nebeské dosáhnouti si zasloužil. Uznává nehodnosť svou koři se jubilár před Bohem, poklekaje na stupních oltárních; oficiant však vyznamenává pokorného sluhu Božího odznaky jubilejními. Klade mu totiž na hlavu věnec myrtový, jenž jest ozdobou jeho stavu panického, vyznamenáním jeho úřadu a odměnou jeho zásluh, pročež dí k němu: »Budtež věrným služebníkem Páně až do smrti a Hospodin dá vám korunu života; nebo kdo setrvá až do konce, ten bude spasen.« Potom odevzdává mu berlu, křížem opatřenou, se slovy: »Přijmětež, ctihodný knězi Páně, berlu s křížem jakožto podporu vašeho kmetství. Nechtějte se chlubiti leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze Něhož ve ctnosti prospívaje ku věčné slávě se dostanete.«

Ovšem, že to jedině na milosti Boží závisí, pročež také hned oficiant koná přimluyvu za jubilára, aby mu Bůh milosti roku 50. a setrvání v dobrém až do smrti dopřáti ráčil. Načež i jubilár v pokoře k Bohu volá: »Nezamítej mne, Pane, u věku starém,« k čemuž sbor odpovídá. »Když by sešla síla má, neopouštěj mne; Bože, učils mne od mladosti mé: —, až dosaváde vypravovati budu divy Tvé! A až do starosti a šedin mých —, Bože, neopouštěj mne!« Načež modlí se jubilár za rozmnožení milosti Boží nad sebou a za mocnou ochranu, aby protivné mocnosti překonal a v milosti Boží věrně setrval. Když byl oficiant ještě jednou za dary milostivého léta pro jubilára se pomodlil, kropí ho vodou svčcenou trojím křížem ve jménu Boha † Otce Stvořitele, Boha † Syna Vykupitele, Boha † Ducha svatého, Posvětitel. Žehnaje mu ve jménu nejsvětější Trojice výsadu milostivého léta a vše duchovní požehnání mu vyprošuje, aby vráđen byl mezi blahoslavené, kteří v domě Božím přebývají a Boha chválí na věky. — Na konec udili jubilár požehnání všemu věřícímu lidu, vyprošuje při tom pro všechny viru živou, naději pevnou, lásku upřímnou, trpělivosť svatou a žehnaje jim po třikráte, přeje, aby kráčejiće cestou přikázání Božích, došli s ním života věčného.

Po následujícím kázání koná jubilár svou oběť mše sv. a zakončuje ji taktéž chvalozpěvem »Tě Boha chválíme.« Jest to dik, který mezi zpěvy nebešťanů mísí, jakoby zvykati si chtěl na účastenství při jejich chválách v nebesích. Ano, chvalozpěvy započal kněz to působení své při první oběti a ve chvalozpěvech těch pokračovati si přeje i po svém jubileu na onom světě, spoléhaje na přípověď, již Kristus nejen Magdaleně a Matičce své, ale i horlivému knězi učinil, řka: »Nejlepší stránku sobě vyvolil, která nebude odňata od něho.« Amen.





## Neděle X. po sv. Duchu.

Publikán stojí z daleka, nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsa, řka: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“

(Luk. 18, 13.)

V podobenství předvádí nám dnes Kristus Pán dva muže ve svatyni Boží; jeden z nich farizeus všech hříchů prostým se býti pravil a samolibě se chlubil tím, co dobrého prý vykonal; druhý — publikán uznával v pokoře nehodnost svou a stojí z daleka nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti. Připomínalot mu svědomí bezpochyby mnohé poklesky a nedostatky, pro které by od Boha nejvšš spravedlivého jen odsouzení a zavržení očekávati mohl; ale znal i neskonale milosrdenství Boží, jež nad kajcníkem se smilovává, a proto v prsa se bil, řka: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« A hle, »sestoupil tento, jak Ježíš dí, ospravedlněn do domu svého více nežli onen« (pyšný fariseus.) — Podobenství toto vypravoval Kristus některým, »kteří v sebe doufali jako spravedliví.« A takových za dnů našich velký počet; nebo připomíná-li se jim povinnost, aby alespoň jednou v roce z hříchů svých se vyznali a s Bohem se smířili, zpupně odpovídají: »Nemám, z čeho bych se zpovídal.« Nejsou, či nechtějí býti si povědomí nižádných hříchův. Ach, jak velice se klamou, jak velice se prohřešují před Bohem domýšlivostí svou, zrovna jako onen fariseus. A tak nechávají mjeti rok za rokem ty kajcnosti a vykonají-li snad kdy zpověď, stává se to s výsledkem jen pochybným; což divu tedy, že takoví přechasto neospravedlnění odcházejí z toho světa, neboť nebývá jim vždy při smrti dopráno času a příležitosti k dokonalému sebe ospravedlnění. Věztež tedy všickni, kdož nechcete s fariseem býti zavrženi, že potřebí jest s publikánem před Bohem se pokořiti; a pakli zanedbali jste toho po delší čas, aneb máte-li pochybnost o platnosti zpovědi vykonaných, nabízí vám Církev sv. k upokojení svědomí vašeho a k dokonalému očistění duše vaší zpověď životnou čili generální, o níž k vašemu poučení a povzbuzení něco dnes připomenu.

---

Jest vám již povědomo, že zpovědi životnou či generální vyrozumíváme vyznání se ze všech těžkých hříchů za celý uplynulý život neb za delší dobu životní a souhrnné obnovení i doplnění všech v tom čase vykonaných zpovědi. I to již také bylo vyloženo vám, že takové zpovědi obzvláště a nutně je potřeba takovému křesťanu, který lehkovážně byl živ a zpovědi své nedbale konal, neb jich docela zanedbával. Hrozit takovému nešťastníku záhuba věčná, jestli zpovědi životnou svědomí svého patřičně neočistí a s Bohem se nesmíří. — Zbožný kněz Overberg zpozoroval jednou na procházce člověka, který plaše sem tam pohlížeje samotu hledá; i pospíšil za ním a přívětivě ho pozdraviv rozmluvu s ním zapřádal. Člověk ten z počátku mrzutě ho odbyl; přívětivostí kněze získán přiznal se mu, že prostopázně prohýřil svůj život, nyní vše že se mu znechutilo, a proto že si chce život vzítí. »A bude pak lépe?« táže se Overberk. Nad otázkou tou zarazil se zhýřalec; slovy výmluvnými varuje kněz zoufalce před záhubou, v níž se uvrci zamýšlí, líčí mu milosrdenství Boží, slibuje odpuštění a poklid pro

duši jeho. Nešťastník dotknut milostí Boží, následuje kněze, kterýž dokonale ho připraviv, vyslechl zpověď jeho životnou; a tak zachráněn jest zoufalec časnému i věčnému životu. Počet samovrahů z omrzelosti života vzrůstá den ze dne a ještě více jest takových zoufalců, kteří, byť i neměli odvahy sáhati na život tělesný, tím odvážněji vraždí prostopášností duši svou. »Uživej!« toť heslo života nynějšího, a jak mnozí z pozemšťanů řídí se heslem tím. Jakoby neměli starosti jiných, jedině tělu svému hová a choutky jeho ukájeti hledí. Však život takový bez Boha nedovede i všemi svými rozkošemi a požitky uspokojiti člověka. A počne-li naň dorážeti pobouřené svědomí, tu nepoužije-li člověk v čas prostředků spásonosných, v Církvi uložených, k zoufalství dohnán bývá a v omrzelosti smřt na sebe svolává. »A bude pak lépe?« táží se takového nešťastníka. Ó kéž by otázka ta otřásla takovými nekajicníky, kéž by zhrozili se toho jicnu záhuby, který za branou věčnosti se jim otvírá; kéž by v čas s Bohem smířiti se hleděli, což učiniti lze jedině zpovědí životnou!

Však tu slyším hlas z evangelia dobře povědomý: »Pane Bože, děkuji Tobě, že nejsem jako jiní lidé: dráči, nespravedliví, cizoložníci.« Těmi slovy farizejskými domyšlivě sebe přečeňuje mnohý katolík. Doufá v sebe jako spravedlivý. »Chodím do kostela, dí o sobě, každoročně vykonávám sv. zpověď: k čemu tedy zpovědi generální? Ano, přáteli, byl-li by kdo sobě úplně bezpečen, že zpověď svou vždy patričně a platně vykonal, a že kajenost jeho vůbec nížádného nedostatku neměla, tomu by zpověď generální nevyhnutelně potřebna nebyla; však nicméně prospěšnou vždy zůstane, obzvláště proto, že v úsudcích o sobě snadno se mýliti můžeme. — Sv. Leonard de P. M. vypravuje ze své zpovědní zkušenosti, že mnozí, přicházejíce složit zpověď životnou, říkali: »Milý otče, neskládám tuto zpověď životnou snad z potřeby, ale toliko z pobožnosti a na radu svého zpovědníka.« Když však po vykonané zpovědi odcházeli, bylo slyšeti povzdechy jejich: »Ó mne nebohého, jak velice jsem se klamal! Myslil jsem, že v záležitostech duše mé vše jest v pořádku, že lítost má i zpovědi mé byly dokonalé; nyní však přesvědčil jsem se, jak mnoho k tomu všemu se mně nedostávalo, a jak nešťastným bych býval, kdybych před touto zpovědí generální na věčnost povolán byl.« Takto mnozí se mýlí, doufajíce v sebe jako spravedliví; a klamně to domnění obtáčí ďábel jako pavučinu kolem duší jejich, aby tím spíše je polapil. Ó kéž by poznali tu síť úkladníka a dříve než pozdě bude, kající zpovědi životnou jí protrhli a nedostatečné zpovědi své doplnili i nahradili!

Poznáváte tedy, nejmilejší, že zpověď životná každému více méně jest užitečná; jedinou výjimku třeba činiti s křesťany jinak sice zbožnými, ale přespříliš úzkostlivými, kteří stálou malomyslností trápeni jsou, že snad nebyla platna zpověď jejich vykonaná, a upokojení nenabývají i když zpověď svou obnovili neb i docela životnou zpověď složili s pokornou myslí. Takovým duchovně chorobným neprospěla by opětná zpověď životná, anaf by pochybování jejich nevyvrátila, ale spíše rozmnožila, a proto takových by zpovědník k opětné zpovědi generální připustiti nemohl.

Z této a jiných důležitých příčin jest radno, aby, kdo zpověď generální složití chce, dříve o tom poradil se se svým zpovědníkem a jemu pohnutku k tomu oznámil. Zpovědník připomene mu, co za potřebné uzná, dá

mu pokynutí k patričné přípravě a ustanoví den, kdy by kajcník ku zpovědi přijiti měl. Bez takového opovědění, obzvláště v čas návalu kajcníků není radno zpověď životnou skládati.

Že zpověď životnou důkladná příprava předcházeti musí, rozumí se samo sebou; nebo vyžaduje-li obyčejná zpověď za krátkou lhůtu bedlivého prozkoumání sebe, tím více ovšem toho jest potřebí, když kajcník za několikaletou dobu neb i za celý život z hříchů svých se zpovídati má. Tu treba netoliko vroucně Ducha svatého za dar osvícení prositi, ale i po více dní svědomí své zkoumati, aby na všecka těžká provinění upamatovati se mohl, načež hned má litost nad tím vzbuditi s úmyslem, že od té doby život svůj napraví. I modlitbami kajcními k tomu připravovati se má, říkáje skroušeně s publikánem: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

Když se byl takto patričně připravil, přichází v ustanovený den ke sv. zpovědi; a jak ým způsobem má ji vykonnati? Způsob se neliší od obyčejné zpovědi; jen to radí zkušeni zpovědníci, aby kajcník se vyznal nejprve z hříchů, kterých se dopustil od poslední zpovědi; na to připomene zpovědníkovi, že zamýšlí složiti zpověď generální; udá za který čas, jaká jej k tomu hlavně pohnutka vede, načež ihned počne vyznávati všechny těžké hříchy a připomene, které obzvláště jej znepokojují a tíží. Všední hříchy zahrne jen v obecné vyznání své hříšnosti. Vše, co podotkl jsem o vrouci zbožnosti a zkroušenosti kajcníkově při obyčejné zpovědi, platí i tuto, a to v tétěž míře, v jaké zpověď životná nad obyčejnou důležitější i závažnější jest; obzvláště má kajcník mimo uložené dostiučinění i sám nějaké pokání si zvoliti na důkaz své upřímné kajcnosti a vrouci vděčnosti. Což pak přední povinností jeho jest, o to dbáti má, aby celý život svůj po zpovědi generální skutečně dle sv. víry zřídil, dle rady zpovědníkovy se choval, a zvláště bývalých návyků zlých co nejsvědomitěji se vystřihal. Zpověď generální má býti pro kajcníka tolik, jako ono uvrzení proroka Jonáše do moře, kdež utopena byla jeho svéhlavost a nerozhodnost, tak že napotom neprodléval plniti již vůli Boží. S Jonášem zvolati musí kajcník: »Já pak s hlasem chvály obětovati budu tobě; kteréžkoli věci slíbil jsem, splním za spasení Hospodinu.« (2, 10.)

Nemám již co doložiti, než tu výstrahu, abyste ve hříšné domýšlivosti nepodobali se pyšnému fariseu; všichni hříšníci jsme, a před Bohem nejsvětějším kdož obstoji? P'okořme se jako onen publikán a doprošujme se jeho milosrdenství, volajice: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Zvláště pak nezanedbejme použití toho prostředku k ospravedlnění a posvěcení svého života, jaký nabízí nám Církev sv. ve zpovědi životné; ona upokojí naše svědomí, povzbudí naši důvěru v milosrdenství Boží, posilní naši odhodlanost v plnění povinností a upraví nám cestu k životu věčnému. Amen.



## Neděle XI. po sv. Duchu.

I přivedli mu hluchého a němého, a prosili ho, aby na něj ruku vložil.

(*Mar. 7, 31.*)

Kristus Pán osvědčil se jako upřímný a dobrotivý přítel lidstva; ať kdo jakoukoli strastí a potřebou svírán byl, ku Ježíši bral útočiště, a Božský Přítel pro každého měl radu, pomoc a útěchu. Brzy také získal si všeobecnou důvěru, a kdekoli se objevil, ihned hrnuli se k němu ti, kdož pomoci jeho potřebni byli. I dnešní svaté evangelium vypravuje, jak přivedli k Pánu Ježíši hluchého. . . . A čeho chtěli tím docílit? Ve slovech těch zahrnuta jest žádost za uzdravení hluchoněmého; nebo pozorovali, že skládáním rukou neb dotýkáním se choroby tělesné léčíval. A Ježíš vyslyšel přímluvu jejich; Božskou mocí svou způsobil, že otevřeny jsou uši hluchoněmého a rozváznán jest svazek jazyka jeho, i mluvil právě; všickni pak, kteří viděli zázrak ten, divili se a velebili dobrotivého a divotvorného Pomocníka, řkouce: »Dobře všecky věci učinil.« Však tuto lásku a péči svou, s kterou chorým a nemocným přispíval, doporučil Kristus Ježíš Církvi své, a z dnešního rozjímání poznáte, kterak Církev katolická dle vůle a nařízení Božského Mistra svého mateřskou péči věnuje nemocným.

Trpkou zkouškou pro mnohého bývá nemoc, obzvláště vzrůstá-li nebezpečí smrti, a počíná-li nemocnému otvírat se věčnost s nejistým osudem. Jak velice bývá tu třeba posily i útěchy pro ztrápeného! Nebylo to vše neznámo vševědoucímu Synu Božímu a budoucímu Soudci našemu, a proto v milosrdenství svém všem obtíženým občerstvení nabízel; pomocí svou hleděl vsudy ulehčiti osud trpících a setníkovi onomu, jenž za služebníka nemocného prosil, ochotně slíbil: »Já přijdu a uzdravím ho.« (Mat. 8, 7.) I učeníky vyslal, aby na nemocné ruce skládali a jich uzdravovali (Luk. 10.) a totéž před svým odchodem na nebesa jako skutek víry a lásky křesťanské naznačil, ano z vykupitelské útrpnosti ustanovil v Církvi své zvláštní svátost, poslední pomazání, kterou by se nemocným milost Boží ku prospěchu duše a často i ku prospěchu těla udílela, kteréžto blahodátne ustanovení Božského Mistra sv. apoštol Jakub výslovně oznamuje v listu svém temi slovy: »Stůně-li kdo z vás, uveď k sobě knězi Církve, a ať se modlí nad ním, mažice jej olejem ve jménu Páně; a modlitba víry uzdraví nemocného, a polhčít jemu Pán, a jestliže jest ve hříších, budou mu odpuštěny.« (5, 14. 15.) I věnovali také apoštolé zvláštní péči nemocným, přispívali k jich tělesnému i duchovnímu uzdravení, jak Skutkové apoštolští vypisují. A tak zůstalo povždy pravidlem v Církvi Kristově, o nemocné se starati, je ošetřovati a opatrovati, což považováno za věc láskyplnou a vznešenou (Lactantius Firm.); během času pak zřízeny zvláštní řády k ošetřování nemocných v Církvi katolické, zvláště veliké zásluhy získal si řád milosrdných bratří a sester.

Není však tato láska milosrdná obmezena jen na kláštery, ale každý, kněz, jakožto sluha církevní jest jejím hlasatelem i vykonávatelem a nať Církev sv. svěřujíc mu ovečky, ve zvláštní péči mu odporoučí, kdož by

nemoci stíženi byli. Proto horlivý duchovní správce dovědév se o nemocném, neotálí navštívit ho, aby mu potěchy poskytl, potřebné rady udělal, a kde třeba a pokud možná i hmotnou pomocí přispěl. Návštěva nemocných jest skutkem milosrdenství, a tudíž všickni praví katolíci vespólnou láskou k němu vázání jsou, a jak milý a žádoucný jsou návštěvy nemocným, připomíná sv. Bonaventura, řka: »V mnohonásobných souženích k velikému jim to slouží uspokojení a k veliké radosti, jestliže spatřují soustrast, jakou jiní s nimi mají, a horlivost, s kterou o jich uzdravení pečují, tak že se Saulem volají: »Požehnání vy od Hospodina, že máte útrpnost se mnou.« (1. Král. 23, 21.)

Kněz však k návštěvě nemocných pobádán jest i péčí o duši nemocného, aby ji na cestu spasení uvedl, a nemocným k odpírání útokům ďábelským potřebné posily poskytl; k tomu také směřuje všechno jednání kněze v příbytku nemocného, jakožto sluhý Božího, jehož pečlivá matka Cirkev sv. vyslala k lůžku nemocného dítěte. (De visit. et cura infirm.) I připomíná nemocnému, že v rukou Božích jsou osudové lidští, a že i ta choroba jeho z dopuštění Božího jej potkala; Otec nebeský však i když dopouští, že neopouští těch, kdož s důvěrou synovskou v něho doufají a Prožřetelnost jeho že i to pokušení k dobrému obrátiti dovede. Připomenouti můžeme sv. Audomara, biskupa morinského, který po mnohých strastech života konečně ke stáří i zrak ztratil; tu pak říkal: »Kdyby mně to nebylo k dobrému, nebyl by to můj Bůh na mne dopustil.« I vybízí kněz k trpělivosti, připomínaje sv. trpitele křesťanské jako sv. Vincence P., sv. Terezii, sv. Františka Xav. a mnoho jiných, kteří, ač dlouhými a obtížnými nemocemi sklíčeni byli, přece nikdy ani jediným slovem do toho si nestěžovali, ba spíše z toho se radovali, modlice se k Bohu: »Pane, rozmnož bolesti, ale uděl i trpělivosti.« Obdivem ovšem naplňuje nás ta vytrvalost sv. trpitelův, ale s pomocí Boží i my jich následovati můžeme; připomene kněz nemocnému, že světci ti byli tak křečci a slabí lidé jako my, ale síly své že nabývali v kříži Ježíše Krista; »protož s mukami a bolestmi ukřižovaného Syna Božího spoj utrpení své,« povzbudí kněz nemocného, »nebot záslužnější jest s Kristem na kříži viseti, než na kříži visícího pozorovati.« (Šmid.) Upozorní kněz nemocného, jak bolestí s trpělivostí snášen se mu státi mohou záslužnými, a poukazuje na sv. Jarolíma, který po celý život nemocí sklíčen jsa, říkal: »Ach trpme, trpme tak mnoho, jak se Pánu líbí. Ó jak šťasten budu, prospějí-li bolesti mé ke shlazení hříchů mých!«

Když byl duchovní taktó důvěru nemocného oživil a posilnil, pomodlí se s ním příhodné modlitby; obzvláště pak hledí vzbuditi jeho víru, naději a lásku, jakož i lítost nad hřichy, uče jej volati se sv. Fulgencem: »Pane, popřej mi nyní trpělivosti, a pak smilování;« načez nemocného milosrdenství Božímu doporučí, a na přímluvu Matky Boží i sv. patronů našich útěchu a posilu pro něj vyprošuje, jemu požehná, a vodou svěcenou jej pokropí.

Pozoruje-li kněz, že nemoc se horší a nebezpečí přibývá, hledí pohnouti nemocného ku přijetí svátosti umírajících, totiž svátosti pokání, nejsv. Svátosti oltářní a posledního pomazání. Rozmazlené pokolení nynější štítí se před nemocnými jen vysloviti to slovo smrt, a za lidské to považuje, nemocnému hrozící nebezpečí zatajovati; ale spíše nesevědomitým a

bezbožným nazvati dlužno jednání takové, které umírajícímu potřebnou přípravu k nejisté věčnosti odjímá. Zodpovědnost takovou nesmí kněz uvaliti na sebe. Pravého křesťana zajisté nepoděsí upozornění na smrt. Sv. František Saleský uslyšev o nastávající smrti, toužebně zvolal: »Kéž jen se mně ta brána nebes otevře!« A když ho kdosi litoval, že v tak mladém věku umřítí má, odpověděl odhodlaně: »Pán Ježíš ještě mladší umřel než já. Ať se děje vůle Boží!«

Má ovšem smrt a pomnění na ni dosti trpkosti do sebe, ale právě k oslazení toho a k poskytnutí potřebné posily a potěchy ustanovil Kristus Pán svátost posledního pomazání; jest i patrna vůle Božského Vykupitele našeho, aby nemocný v čas tuto svátost přijal. Vyžadují toho také i její účinky, totiž: rozmnožení milosti posvěcující, shlazení hříchův a ostatků jejich, udělení útěchy a síly ve strastech, jakož i navrácení zdraví, pokud by to ku spasení sloužilo. — Ačkoliv udílena má býti tato svátost jen v nemocech těžkých, které by i smrt mohly míti v zápětí, nicméně nemá se s ní odkládati až by nemocný byl již bez vědomí a v posledním tažení se nalézal; u starých lidí však přímo nebezpečné jest přílišné odkládání zaopatření jich, jelikož náhlé zhoršení choroby může z nenadání přivoditi smrt. Církev sv. žádá, aby duchovní povolán byl k zaopatřování nemocných, pokud tito ještě při zdravých smyslech jsou, a s kající myslí účinků té svátosti na Bohu doprošovati se mohou.

Lekají se ovšem někteří toho svátostného zaopatření, ale většinou jest toho příčinou nevědomost náboženská aneb i málomyslnost nemoudrá, jakoby po zaopatření již smrt následovati musila. Z takové nesmyslné bázně odkládal i Rupert, král římský s přijetím té svátosti; když pak konečně přijmouti ji se odhodlal, a poslouchal ty modlitby církevní při jejím udělení konané, zvolal: »V pravdě, kdybych byl dříve znal ty krásné přímluvy za blahé účinky pro zdraví tělesné i duchovní, dávno bych po ni co nejbožněji byl zatoužil!« A tak zvolati by musil i mnohý křesťan; protož dbá o to Církev sv., aby se nemocnému účel i spasitelné působení této svátosti vysvětlilo, což činí kněz při návštěvě své. Onemocní-li tedy kdo, mají to domácí jeho duchovnímu v čas oznámiti; a to platí i o dětech, jež pojem o hříchu již mají, byť ještě u sv. přijímání nebyly. Však i při náhlém a těžkém ochuravění neb nebezpečných úrazech, třeba že nemocný řeč ztratil neb v bezvědomí upadl, má duchovní k němu povolán býti, byť se snad nemocný zpovídati a nejsv. Svátost oltární přijíti již nemohl; sezná-li kněz na něm kajicnost neb může-li předpokládati z předešlého života, že by si přál svátost tu přijmouti, udělí mu svátost posledního pomazání; neboť Církev sv. v mateřské lásce a péči své neodpírá blahých účinků té svátosti takovým trpícím dětem svým.

Tot jest ovšem případ mimořádný, že svátost posledního pomazání samotna se udílí; jinak však zachovává se dle obřadní knihy ustanovený v Církvě katolické obyčej, aby před posledním pomazáním udílela se svátost pokání a nejsv. Svátost oltární. Jak velikou však váhu klade na to Církev sv., aby nemocný v čas s Bohem se smířil, patrnó z nařízení sněmu Lateranského i z ustanovení mnoha římských papežů, že lékaři ustáti mají v ošetřování nemocného, nedal-li se tento do třetí návštěvy lékařovy

zaopatřiti; kdo však bez zaopatření zemřel, a zpověď velikonoční nevykonal, tomu pohřeb církevní jest odepřen.

Na to vše upozorňuje kněz dle potřeby nemocného i domácí jeho s povzbuzením, aby se jako zdárné dítky Církve katolické zachovaly; připomene nemocnému, čeho ku přijetí těch svátostí jest potřebí, a dá mu pokynuti, jak by ku sv. zpovědi, zvláště zpovědi životné, připravit se měl; poukáže na tu převzácnou návštěvu, které dostane se domu jejich, an Syn Boží sám v nejsv. Svátosti oltární přijde k nim; pročež povzbudí všech, aby s největší uctivostí a pokorou převzácného toho Hosta přijali, stál bílým rouchem přikryli a svíce rozžehli, an přibýtek jejich svatyní Boha svrchovaného se státi má.

Toho všeho pamětlivi buďte i vy, nejmilejší, a připomínejte si častěji lásku božského Vykupitele našeho, jenž všechny věci dobře učinil a v Církvi své vše zařídil ku spasení našemu. Ze sv. evangelia slyšeli jsme, že přivedli mu hluchého a němého, prosíce jej, aby naň ruce vložil; ale nečekává ani Kristus Pán, až by mu ty chorobné a nuzné přivedli, avšak sám vyhledává nemocných a ztrápených vykoupenců svých, aby je potěšil a posilnil a ochotně přijímá prosby i přimlavy, které mu za ně přednáší Církev sv. Děkujeme Bohu za tu milost, že v lůně pravé Církve Kristovy a pod ochranou a péčí této láskyplné matky se nalzáme, která v životě i ve smrti spásy naší vyhledává. Amen.



## Neděle XII. po sv. Duchu.

A přistoupiv ovázal rány jeho, naliv oleje a vína. (Luk. 10, 4.)

Případ, který Ježíš k vůli podobnosti vypravuje, mohl se častěji ve skutečnosti přihoditi v oné pusté krajině mezi Jerusálemem a Jericheim, zvané Karantanie, kdež v jeskyních a doupatech mnoho loupežníků se zdržovalo. Musel-li kdo tou cestou se bráti, nebyl jist, dospěje-li šťastně ku cíli, a nezůstane-li od loupežníků přepaden a zraněn, polomrtev kdes na cestě ležeti. Tak nejistá jest i pouť našeho života; jak mnohý nenadálou nehodou neb chorobou tu překvapen bývá, a což obvyčejnějšího v životě lidském, jako uzříti poutníka pozemského na lůžku smrtelném. Ale i k tomu, jako ve sv. evangelium sklání se milosrdný Samaritán, aby mu útěchu a posilu přinesl; a kdož by neznal útrpného toho spomocníka? Jest to Kristus Ježíš, jenž milosrdenstvím svým rány duše jeho obvazuje, olejem a vínem milosti své nemocného občerstvuje a Církvi své ku ošetřování jej doporučí, řka: »Měj o něj péči!« Kterak Církev katolická tuto přední povinnost svou plní, poznali jsme z předešlého rozjímání; dnes pak zvláště připomeneme si, kterak posvátné prostředky sobě svěšenými přispívá nemocnému při svátostném jeho zaopatření.

Židovský kněz a jáhen pominuli zraněného, aniž mu v bídném stavu jeho nějak byli přispěli. Tak trapnému osudu zanechati chtěli umírajícího protestantští reformatoři, kteří svátost posledního pomazání zavrhlí a tím i poslední útěchu umírajícímu odňali. Církev katolická však vždy věrná jsouc povolání svému spěčí mateřskou ujímá se nemocného, potěchu a posilu duchovní mu obstarává, dávajíc jej zaopatřiti svátostmi umírajících. Odesílá k tomu cíli k lůžku umírajícího, kněze, sluhu svého, který, maje před sebou obraz milosrdného Samaritána a příklad božského přítele Ježíše Krista, spěchá k lůžku nemocného, aby jej svatými svátostmi zaopatřil.

Oděn jsa rochetou a bílou štolou, donáší kněz nejsvětější Svátost oltářní a sv. oleje do příbytku nemocného, což dle přání Cirkve sv. co možná slavným způsobem se dítí má. Dává se proto znamení zvonkem kostelním věřícím, aby ku sprovázení a ku veřejnému uctění nejsv. Svátosti se připravili; od dávných časů pak jest v obyčeji, že horliví křesťané před nejsv. Svátostí oltářní světla rozžatá nosí aneb ve zbožném průvodu ji provázejí, začež Církev sv. odpustky je odměňuje. Nikdo však zajisté z pravých katolíků nezpěčuje se v pokoře uctiti Krista Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní, nýbrž jakmile uslyší zvoněk ministranta. před Ježíšem Kristem, Bohem svým, na kolena se vrhá a křížem sv. se žehná. A zdaž nezasluhuje toho Kristus, Syn Boží? Nadšeně pozdravují poddaní milovaného panovníka svého, ať kdekoliv ho uzerí; což souditi bychom měli o katolíku, jenž panovníka nebes i země uctiti a pozdraviti by se ostýchal? — Roku 1854. spěchal kněz ulicemi města Vidně s nejsv. Svátostí oltářní ku nemocnému; a hle, tu zastaví se skvostný povoz, z něho vystupuje vzácný pán se svým průvodčím, obnažuje hlavu a na ulici pokleká. A kdo to byl? Svrchovanému králi v nejhlubší pokoře se klaněl tu císař a král náš, Frant. Josef I., dávajíc takto svým poddaným příklad zbožné úcty před nejsvětější Svátostí.

Zatím ve příbytku nemocného připraveno vše ku přijetí převzácného Hosta nebeského, jehož na kolenu očekávají zbožní domácí a sousedé, kteří nejsvětější Svátost uctit a s nemocným se pomodlit přišli. Vcházeje kněz s nejsvětější Svátostí do příbytku dává pozdravení od samého Krista Ježíše ustanovené, řka: »Pokoj domu tomuto a všem přebývajícím v něm!« A čeho více bylo by přáti zvláště nemocnému jako pokoje pro tělo i pro duši; sklíčen jsa bolestmi, soužen pokušením, zmitán výčitkami svědomí, čeho více by si mohl přáti nemocný, než pokoje, který by úlevu tělu i duši přinesl. A toho dostati se má příchodem Ježíže Krista; ó jak veliké štěstí pro dům, kam Kristus Ježíš vchází s milostí svou! I klade kněz nejsv. Svátost na rozprostřený korporal a pokleknuv před ní se všemi přítomnými ji uctívá slovy obyčejnými: »Pochválena a pozdravena . . .«, k čemuž připojuje krátkou modlitbu na poděkování Pánu Ježíši, že se snížil a vešel pod střechu naši. Když ku vévodovi Florentinskému Vincencimu z Medici přišel kněz s nejsvětější Svátostí, seskočil on s lůžka svého a před nejsvětější Svátostí na kolena se vrhl, ač těžkou nemocí sklíčen byl; když mu pak domlouvali, aby tak se neobtěžoval, s pokorou odvětil řka: »Hodno i slušno, abych tak přivítal svého Spasitele, Ježíše Kr'sta!«



Jako úcta a vděčnost, tak i kající zkroušenost osvědčiti máme před Bohem nejsvětějším, a proto kněz kropí vodou svěcenou nemocného i celý příbytek, říká při tom obyčejnou antifonu: »Pokropíš mne yzopem . . .« a veršik ze žalmu 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože . . .« k čemuž připojuje modlitbu na ochranu a oblažení všech přebývajících v domě tom. Na to podává kněz obraz ukřižovaného nemocnému ku políbení na důkaz, že Kristus Pán přichází ne jako soudce, ale jako laskavý Utěšitel a milosrdný Samaritán, jenž ochoten jest vyléčiti rány duše jeho. Povzbudí proto nemocného ku kajivosti a modlitbu ku sv. zpovědi se s ním pomodlí, načež zpověď jeho vyslyší a olej milosrdenství do ran duše jeho leje. Po té děkuje s nemocným za milost odpuštění hříchů a připraví jej ku svatému přijímání, za kterouž příčinou modlí se s ním tři božské ctnosti a hledí jej u vroucí modlitbě ku zkroušenosti a ku dobrým úmyslům pohnouti. Když pak jako při obyčejném přijímání obecná zpověď a modlitby kněžské nad kajícím jsou vykonány, okazuje kněz nemocnému nejsvět. Svátost, říká: »Ejhle Beránek Boží . . .« a po třikráte zřetelně opakuje slova setníkova: »Páne, nejsem hoden . . .«, což nemocný alespoň potichu s ním si říká. I podává kněz nemocnému nejsvětější Svátost s těmi slovy: »Přijmiž, bratře (sestro), jako posilu na cestu, tělo Pána našeho Ježíše Krista, aby tě chránil od nepřítelů zlého a uvedl do života věčného. Amen.« Utrěv si prsty prosí kněz společně s přítomnými, aby to sv. přijímání bylo nemocnému lékem pro duši i pro tělo, načež pak ihned s nemocným díky vzdává za tu milost, že Kristus Pán k němu přijíti ráčil a prosí, by s ním zůstal spojen zde i na věčnosti. Připomenouti dlužno, že podává-li se nejsvětější Svátost nemocnému jako viaticum čili posila na věčnost, může ji přijmouti nemocný, třeba lačným nebyl.

Když byl kněz nemocného touto dvojí svátostí z bidného stavu, v němž jako duchovně polomrtvý se nalézal, ku novému životu probudil a posilnil, chystá se, aby jako onen milosrdný Samaritán obvázal rány jeho ve třetí svátosti posledního pomazání. Modlí se k tomu účeli s nemocným i přítomnými žalm 50. a litanie; připomenuv nemocnému účel i účinky této svátosti, povzbudí jej, aby až mu mazati bude olejem ústrojí smyslové, vzbudil litost nad všemi hříchy, jichž se smysly, řečí a žádostmi svými byl dopustil, spolu pak, aby slíbil Bohu, že svých smyslů od té doby dle vůle Boží jen ke dobrému užívati bude. Na to požádav přítomných, aby za nemocného se modlili, trojím křížem žehná nemocného a ruku maje nad ním vztaženou, prosí, aby tím vzkládáním rukou a na přimluvu sv. andělů a všech Svatých zrušena byla v nemocném všechna moc zlého ducha. I přistupuje ku nemocnému a z rozkazu božského Samaritána, Krista Ježíše, maže nemocného sv. olejem, na zelený čtvrtek od biskupa posvěceným, na očích, uších a chřípích, rtech, rukou a nohou, říká při tom: »Skrze toto sv. pomazání a své neskonalé milosrdenství odpustiž ti, Pán, cožkoliv jsi provinil zrakem, sluchem, čichem, chutí a řečí, hmatem a chůzí. Amen.« Ovšem že byl-li by nemocný již bez sebe, a kněz neměl by jistotu, zdali žije, musel by svátost tu udíleti podminečně se slovy: »jsi-li živ.«

Takovým způsobem udílí se svátost pomazání a jí dochází nemocný těch spasitelných účinkův, jež při rozjímání o té svátosti

jsme poznali, totiž mimo rozmnožení milosti posvěcující a odpustění hříchů nabývá nemocný i útěchy a posily pro duši i pro tělo, obzvláště pak trpělivosti ve své nemoci, ano někdy i zdraví, pokud by mu to ku spasení sloužilo. — O požehnaném působení té svátosti poučena byla sv. Maria z Ognaku zvláštním zjevením; bývala častěji přítomna, když poslední pomazání se udílelo, a tu spatřovala, jak Ježíš Kristus anděly sprovázen k nemocnému se snáší, jej v ochranu svou bere a duši jeho útěchy udílí; viděla, ana místa sv. olejem pomazaná nebeským leskem se stkvějí. Tímto viděním potěšena byla i když sama sv. posledního pomazání přijímala. Ó jaká to útěcha pro nemocného, že sami nebesané přicházejí k obsluze; jaké to slasti pro umírajícího, jemuž Ježíš sám vstříc vychází! Za tyto milosti také zvláště se modlí kněz při udílení té svátosti; setřev si totiž kůrkou a solí s prstů olej, pokleká ku modlitbě, v níž prosí s přítomnými, aby Ježíš Kristus nemocného účinků té svátosti účastným učinil, bolesti duše i těla ho pozbavil, zdraví mu navrátí a občerstvení, pomoc i milost svou mu udělil; za tímže účelem žehná nemocnému obrazem Ukřížovaného a opětně v tom smyslu se modlí, načež kříž nemocnému k polibení dává s pozdravem: »Pokoj vám!« Na konec ještě vztahuje kněz pravici na nemocného a čela jeho se dotýká za zdraví pro duši i tělo nemocného k Bohu se přimlouvá a za potřebnou milost i ochranu přede vším zlem prosí Boha trojjediného.

Nuže, posuďte sami, nejmilejší, zdalíž toto svátostné zaopatřování není pravým dobrodiním pro nemocného, zdalíž by mu mohlo co jiného více útěchy a posily k boji posledního poskytnouti nežli právě milosti, s těmi svátostmi spojené? A jak dojemné, jak povzbuzující jsou při tom modlitby Církve svaté! Svatý Adelard tak hluboce byl tím vším pohnut, že po zaopatření pln oddanosti do vůle Boží zvolal: »Nyní propusť, ó Pane, služebníka svého v pokoji, neboť přijal jsem milosti svátosti Tvých. Což zbývá více, než abych přišel k Tobě?« A tak oddaně zvolá každý pravý katolík, přijme-li s vroucností tyto svátosti, odporoučeje se v prozřetelnost Božskou.

Však k odchodu tomu na věčnost poskytuje Církev sv. ještě zvláštní prosbu v apoštolském požehnaní, jež spojeno jest s plnomocnými odpustky pro nemocného. I poučí o tom kněz krátkými slovy nemocného, že od zástupce Ježíše Krista, sv. Otce, dostane se mu požehnaní a že spolu pro případ smrti nabude odpustění všech časných trestů, které za hříchy své zasloužil a jichž posud nevytrpěl; útrapy pak a bolesti nemoci jeho že nebudou mu již za trest pokládány, ale že k zásluze mu připočteny budou. A povzbudiv nemocného ku kajivosti a odevzdanosti do vůle Boží, odporoučí ho kněz do milosrdenství Boha svrchovaného, počínaje antifonou: »Nevzpomínej, Pane, provinění služebníka svého a netrestej ho pro hříchy jeho«; dále prosí Boha, aby pro utrpení a smrt jednorozeného Syna svého nemocnému odpustění všech hříchův i trestův uděliti ráčil, aby duše jeho krví Ježíše Krista obmyta do života věčného přijata byla. Po vykonané pak obecné zpovědi a obyčejných přimlouvách za smilování modlí se dále kněz, aby Ježíš Kristus pro milosrdenství své obnovil nemocnému roucho nevinosti, které na křtu sv. přijal, načež pokračuje: »A já z plnomocenství mně od apoštolské stolice uděleného odpustky plnomocné a prominutí všech hříchů ti uděluji ve jménu Otce i Syna i Ducha

svatého. Amen. Pro tajemství svatosvatého vykoupení lidstva odpustiž ti všemohoucí Bůh všechny tresty tohoto i budoucího života, otevři ti bránu rajskou a zprovoď tě k radosti věčné. Amen. Požehnej tě všemohoucí Bůh Otec i Syn i Duch sv. Amen.◀

Tímto požehnáním skončeno bývá obyčejně zaopatřování nemocných, ale péče Církve sv. o nemocné není tím ukončena. Ukládá sluhům svým, aby i napotom častěji nemocné navštěvovali, je těšili, modlitby k získání odpustků se s nimi modlili, a v hodinku smrti duše jejich Bohu odporoučeli. K tomu cíli nejlépe se hodí časté vzývání nejsvětějšího Jména Ježíš, vzbuzování tří Božských ctností a zvláštní litanie a modlitby podle knihy obřadní. Takovou pobožností ukojena i potěšena bývá duše nemocného, nabývá důvěry a v ruce Otce nebeského se odporoučí. Pobožností takovou hluboce dojata zvolala sv. Raingardis při bližící se smrti: »Tělo mé přijme země, ale duši svou odevzdávám Tobě, Spasiteli můj! Ty's za ni krev svou vycedil, Tobě patří. Jsem sice velkou hříšnicí, avšak očekávám milosrdenství Tvého, a proto poroučím Tobě ducha svého.« Když pak již duše z těla vychází, ještě jménem umírajícího modlí se kněz s přítomnými litanie, vzývá nejsvětější Jména Ježíš a Maria; Matičku Boží, sv. patrony i anděly nebeské za přímluvu prosí a Bohu duši zesnulého služebníka odporoučí, aby sprostěna všech hříchův i všech jich zbyteků v blaženosti nebeské žila na věky.

Tak koná Církev sv. službu milosrdného Samaritána u nemocných; dle nařízení Ježíše Krista má skutečně o ně péči jako starostlivá a zbožná matka, která netoliko časný prospěch svého dítěte vyhledává, ale i blaho duše v budoucím životě na srdci má. Protož jako věrné dítky Církve své s důvěrou se přidržme u ní v životě i ve smrti útěchy a posily hledějme, ji vroucí láskou milujme; Krista Vykupitele však prosme, aby dopřáno nám bylo těch posvěcujících prostředků, které v Církvě své složil, vždy hodně užívatí, v hodince smrti pak aby ve svátostném zaopatření dopřál nám útěchy, posily i posvěcení k věčné spáse nabýti. Amen.

## Neděle XIII. po sv. Duchu.

Kteréžto jak uzřel Ježíš, řekl: „Jděte, ukažte se kněžím.“ (Luk. 17, 14.)

Pozastaví se leckdo nad tím, že Ježíš, jenž vždy sám ochotně pomáhal, tyto malomocné odesílá ku kněžím; však nestalo se ani to bez příčiny. Byť i zneužívali kněží židovství úřadu svého, nechtěl Ježíš Kristus nijak zkracovati práv kněžstva starozákonního, kteří úřadem svým ve službě Boha nejvyššího se nalézali. V účtě a vážnosti zachovati chtěl stav kněžský jakožto Bohem zřízený a nad to i sám také v Církvě své kněze jako prostředníky mezi Bohem a lidmi ustanoviti zamýšlel, aby oběť novozákonní stále Bohu přinášeli a milost získanou lidem rozdělili. S tím úmyslem zvolil apoštoly a učeníky, za tím také účelem

ustanovil svátost svěcení kněžstva, jak udílí se v Církvi katolické. — Povědomo vám, že jest to »svátost, v které se těm, již se stavu kněžskému věnovali, modlitbou a vzládáním rukou biskupových uděluje moc kněžská a spolu zvláštní milost, aby úrad svůj řádně a náležitě konali.« Svátost tuto udílí biskup toliko mužům vzdělaným, ve víře i v mravech osvědčeným, když, pokud mu možno bylo, přesvědčení nabyt, že k úradu tomu povolání jsou od Boha jako Aron. (Žid. 5, 4.) Neudílí se však tato svátost najednou, ale z více svěcení sestává, mezi nimiž čtvero nižších a tři vyšší rozeznáváme. Rozdělíme si tedy i rozjímání o této svátosti dle toho; dnes pak uvážíme potřebnou k tomu přípravu a čtvero předcházejících nižších svěcení.

1. Byli-li levitové a kněží starozákonní po více let ku konání úradu svého připravováni, tím bedlivější a všestrannější přípravu předpokládá stav kněžský v Církvi Kristově. Samuela přivedla matka jeho ještě jako pachole do domu Hospodinova, aby před tváří kněze Heliho se cvičil ve všem, čeho mu třeba bylo k budoucí službě Hospodinově; tak pečují i všichni pastýři Církve katolické, aby bedlivého odchoování a potřebného vzdělání dostalo se těm, kdož stavu kněžskému věnovati se chtějí; neb »uzpůsobeni býti musí, aby i jiné cvičiti a učiti mohli.« (II. Tim. 2, 2.)

Však i zvláštním obřadem k budoucímu stavu svému oddělení a poznamenání bývají, kterýžto obřad dle hlavního výkonu tonsura čili postřižiny a oblékání slove. Mladíci, kteří stavu kněžskému oddati se chtějí, nesouce přes ruku bílý šat a v ruce svíci, předstupují před biskupa. Ten krátkými slovy připomíná jim důležitost kroku, který činí, chtějice vstoupiti ve službu Boží a oblékáje kleriky v bílé roucho, jež si přinesli, upozorňuje je na význam jeho, že totiž jako sluhové Boha nejsvětějšího nevinností a svatostí se vyznamenati musí. . . . Jako to roucho bílé kryje tělo jejich, tak čistota zdobiti musí duši jejich, chtějí-li ve službu Hospodina býti přijati. A co značí v rukou jejich svíce hořící? I to jim vysvětluje, že plamen svíci připomíná světlo svaté víry, které ozařovati má duši jejich; s tím plamenem vzhůru k Bohu že vznášeti se má jejich důvěra, a oheň sv. lásky že zahřívati musí srdce těch nastávajících sluhů Božích. Svíci hořící nesou před sebou; neb jest třeba, aby nejen jim dobře povědoma byla cesta, po níž by kráčeli, ale aby i jiným svítily na cestu skutky a příklady svými. I podotýká nyní biskup, že se rozhodnutí musí mezi Bohem a světem, oběma že na jednu sloužiti nelze. Když pak osvědčili vůli svou, že Bohu se zasvětití chtějí, přistihuje jim biskup ve způsobě kříže vlasy, totiž na temeně, nad čelem i v týlu a nad oběma skráněmi. Tak dilem na jevo dáti mají ochotu, že zřeknou se chtějí vši marnosti světské, dilem pak takovým způsobem poznamenání býti mají jako majetek Boží, jako sluhové Boha nejvyššího, pročež také zřikajice se světa, s biskupem se modlí: »Hospodin, díl dědictví mého a kalicha mého; ty jsi, jenž navrátíš mi dědictví mé.« (Žalm 15, 5.) Z té příčiny také nazváni jsou dle řeckého slova *κλῆρος* (podíl) klerikové a na temeně nosí vystřižené znaménko jako pleš dle latinského tonsura zvané. Tento odznak kněží katolických nebyl v obyčejí od prvopočátku a také za dob pronásledování byl by vyzrazoval a katanům v moc vydával sluhy Boží; teprve v 5. století počali si mnichové

z pokory a zkroušenosti hlavy své holiti; od nich vešlo to v obyčej i mezi duchovenstvem světským.

2. Klerikům, v úmyslu svém stálým, udílí Církev sv. nižší svěcení, aby služby Církevní, k nimž se zavázali, k počtě Boží a ku vlastní zásluze s milostí Boží konati mohli. Udílí pak toto nižší svěcení biskup chovancům svým neb opat svým řeholníkům přede mší sv. jedno po druhém s příslušnými modlitbami.

a) První stupeň nižšího svěcení nazývá se ostiariat čili vrátnictví, čímž odevzdává se novým sluhům církevním právo i povinnost, aby chrám Páně otvírali a zavírali, a věřící k službám Božím shromáždžovali. Za prvních dob Církev, když věřící tajně a s největší obezřetností ke službám Božím scházeti se musili, aby vyrazeni a schytáni nebyli, bylo k úřadu tomu potřebí mužů nejspolehlivějších i nejobezřetnějších, kteří by vchod chrámový před nepřátely a nevěřícími střežili. Jejich povinností bylo také místo i čas služeb Božích věřícím oznamovati, aniž se toho nevěřící dozvěděli. Byť od těch dob poměry valně se změnily, přece sluhové církevní mají i nyní v jistém smyslu býti stále hlasateli služeb Božích a věřícím stánek nebeský otvírati. Protož biskup, připomínaje prvosvěcencům tyto povinnosti, podává jim klíče chrámové, dává jim zavírat i otvírat dveře chrámové a zazvoniti, vybízej je, aby o hojnou návštěvu služeb Božích se strany věřících dbali a stánek Boží svědomitě a věrně ošetřovali. I modlí se biskup za novosvěcence a prosí za potřebnou pro ně k tomu pomoc, aby, konajíce úřad svůj, spokojenost Boží si získali a jednou vrátnými nebeskými se stali. Ano, my kněží stále si toho máme býti pamětlivi, že, jak sv. Prosper dí, »jsme vrata věčného města, jimiž ti, kdo v Krista věří, k Němu vcházejí; my podobáme se vrátným, jimž klíče nebeské svěřeny jsou; my jsme opatrovníci královského hradu.« Kéž bychom jednou všem svým ovečkám tam tu bránu nebes otvírati mohli!

b) Druhý stupeň svěcení nazývá se lektorat, a nese s sebou právo i povinnost, předčítati Písmo sv. Již za časů apoštolských zvoleni byli k tomu zvláštní zbožní mužové, aby posvátné knihy Starého i Nového zákona ošetřovali a z nich ve shromážděních předčítali zvláště ona místa Písma sv., která biskup věřícím chtěl vykládati; později měli také dítky v náboženství křesťanském vyučovati. — Udíleje biskup toto svěcení podává novosvěcencům knihy Písma sv. a zplnomocňuje je, aby to slovo Boží k poučení a povzbuzení věřících předčítali, a dokládá: »Budete-li úřad svůj věrně a s prospěchem zastávati, přijmete odměnu těch, kteří od počátku slovo Boží dobře spravovali.« Ovšem že jest to slovo Boží i pro ně pravidlem, dle něhož se v životě řídití mají; pročež napomíná sv. Jan Zl. kněze, kteří tuto povinnost na sebe vzali, aby netoliko z knihy Písma sv. předčítali věřícím, ale v listech života svého jim čísti dávali, i dokládá: »Život kněze podobej se škole zbožnosti, v níž každý něčemu se přiučiti může.«

c) Třetí stupeň svěcení jest exorcistať, jímž se dostává novosvěcencům práva, zlého ducha a všeliké škodné jeho účinky zažehnavati a odstraňovati. Rozmnožením hříchů vzrostla moc ďábla po celém světě, tak že i lidi násilným způsobem ovládal. Takové posedlé Kristus Ježíš slovem svým z moci ďabloy vyprostoval a učeníky k témuž zplnomocnil. Později v Církví křesťanské i

zvláštní mužové k tomu voleni byli, jimž právo i moc k tomu tímto svěcením udílena byla. — Biskup připomíná novosvěcencům tento úřad a podává jim knihu, v níž zařikání tato obsažena jsou, vybízí je, aby i duše i těla svá přede vši nečistotou a zlomyslností chránili, nepodléhající tomu, jehož mocí svého úřadu zapuzovati mají, a končí: »Pak teprve opravdově zlým duchům poroučeti budete, přemňžete-li prve v sobě mnohonásobnou zlost jejich.« A toho také kněží katoličtí vždy pamětlivi býti mají, aby, osvobozující jiné, sami v tenata odpůrce nepadli; nebo působení kněží katolických podobá se onomu druhému stavění svatyně Jerusalemské. Židé jednou rukou pracovali, druhou drželi zbraň, aby útoky nepřátelské odraželi; a tak kněží katoličtí působením svým pracují na posvěcení lidu věřícího: Toť ta stavba duchovního chrámu k počtě Boží; ale při tom brániti se musí zlomyslnému odpůrci, jenž dílo vykoupení stále rušiti a zdržovati hledí.

d) Čtvrtý a poslední stupeň nižšího svěcení jest a kolythat, zahrnující povinnost, biskupu neb knězi při službách Božích posluhovati. Svěřováno jim bývalo druhdy i důležité poselství mezi věřícími, též přinášeli listy a chleby požehnané od jedné církve ke druhé. Později ponecháno bylo péči jejich, aby vůbec vše ke službě Boží potřebné chystali a upravovali. Tyto povinnosti naznačuje biskup při udílení toho svěcení. On podává novosvěcencům svícen se svíčkou a prázdné konvičky, připomínaje, že světlo ve stánku Božím rozžehati, vodu a víno k oběti mše připravovati budou. I tyto povinnosti mají svůj hluboký význam pro kněze, jenž lidu věřícímu světlo rozžehati a za ně oběť nejdražší přinášeti má, vždy jsa pamětliv, aby i příkladem jim předcházel a svítil.

Připomenul jsem dnes jen nižší svěcení, které jako čtvero stupňů k vyšší a vznešenější důstojnosti kněžské vedou; však již i tyto stupně upozorňují nás, že sluhové církevní jakoby po nich k Bohu se povznášeli, nabývajíce čím dále tím větší způsobilosti i moci k zastávání služby Boží. Však přibližují-li se k Bohu, neodcizují se tím lidu, ale prostředníky se stávají, aby požehnaní Boží lidu donášeli a posvěcení jeho uskutečňovali. »Jděte a ukažte se kněžím,« pravil Kristus, a sv. evangelium dokládá: »I stalo se, když šli, že očištění jsou.« Hle, tak dobrotivě a milosrdně působí Bůh prostřednictvím kněží. Užívejte, nejmilejší, toho spasitelného zařízení v Církvi sv. a nenechte se zahanbiti oním očištěným Samaritánem, »jenž se navrátil, velikým hlasem velebě Boha.« I vy děkujte Kristu Ježíši za tu milost očištění a posvěcení, kterého prostřednictvím sluhů církevních dostává se vám. Amen.



## Neděle XIV. po sv. Duchu.

*Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti.*

*(Mat. 6, 24.)*

Tak poučoval Kristus Pán ty, jež za učeníky a sluhy Boží si zvolil; a tak připomíná i biskup svěřencům, kteří službě církevní se oddati zamýšlejí, jak minule jsem připomenul. Služba Boží neshoduje se s přílišnou péčí a starostí světskou, kterou Kristus Pán pohanskou nazval; proto za přední povinnost učeníkům svým uložil, »hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho.« Tuto povinnost připomíná biskup novosvěřencům, vybízí je, aby s rozvahou učinili ten krok, jímž pro Boha nebo pro svět se rozhodnouti mají. Při nižším svěcení není ovšem ještě rozhodnutí to závažné pro celý život; kdo však vyšší svěcení přijal, a tím ve službu Boží vstoupil, tomu nelze zpět vrátiti se do světa; tu platí ve smyslu obzvláštním slovo Ježíšovo: »Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně.« Poznáváte z toho důležitost vyššího svěcení, a kdežto nižší svěcení jest jen příprava k důstojnosti kněžské, nese již vyšší svěcení (vyjma podjáhenství) ráz svátostní, a toliko po důkladné a obezřelé přípravě udíláno býti může. Rozeznáváme pak trojí vyšší svěcení: podjáhenství, jáhenství a kněžství, jež toliko biskup, a to mezi mší sv. svěřencům udílí, když tito na jednotlivé svěcení vždy v den předcházející modlitbou a postem byli se připravili. Kterak toto trojí svěcení se koná, dnes vám s pomocí Boží vyložím.

1. První stupeň vyššího svěcení jest podjáhenství, které není sice původu Božského, ale již od 3. století zvláštním obřadem v Církvi katolické se udílí. Přičítá se obyčejně zavedení toho svěcení papeži Fabianovi, který podjáheny jakož pomocníky sedmi notářům, skutky mučenníků sepisujícím, přidělil. Obstarávali s počátku jen některé služby výpomocné, později pak byly jim přikázány stálé povinnosti při službách Božích a obřad, jímžto k úkolu svému posvěcení byli, počítán jako první stupeň vyššího svěcení, byť ke svátosti bezprostředně nepřináležel.

Vizme nyní, jakým způsobem svěcení to se děje. Svěřenci oděni v albu a nesouce na levé ruce manipul a tunicellu, v pravé pak svíci, očekávají, až by k úkonu posvěcení svého povolání byli. To stává se na počátku mše sv. před epistolou. I připomíná jim biskup, že nyní majíce se zasvětili ke stálé službě církevní, nebudou moci světským zaměstnáním výživu svou sháněti; i táže se jich proto po zaopatření jejich hmotném, a svěřenci vykazují se zajištěnou výživou, což se nazývá titul stolní. Však i je-li o to postaráno, dává jim biskup dále na uvážení, že nyní rozhodnouti se musí pro celý budoucí život: svěcení, jež přijati mají, že již odčiniti potom nebude lze; povinnost pak zdržlivosti tělesné a služby Boží že neustane pro ně více, ať spokojenými a šťastnými se při tom cítí čili nic. Vybízí je proto, aby rozhodli se — pokud čas; setrvají-li však při úmyslu svém, nechť přistoupí ve jménu Páně.

K vyzvání tomu vrhají se svěřenci na zemi, dávajíce tak na jevo svou ochotu, že světu umřítí a Bohu zcela obětovati se chtějí; k úmyslu

tomu vyžaduje jim biskup pomoc, modle se nad nimi s přítomnými kněžími litanie ke všem Svatým, a po třikráte jim žehná při slozech: »abys těmto vyvoleným požehnati — abys jim požehnati a je omilostniti — abys jim požehnati, je omilostniti a posvětití račil.« Po skončených litaních poklekají svěcenci v polokruhu kolem biskupa, a ten vykládá jim povinnosti, jakéž na sebe svěcením tímto berou, totiž že připravovati musí vše potřebné ke službám Božím. K naznačení toho podává jim prázdný kalich a patenu, konvičky s vínem a vodou, nádobu k očištění prstů a ručnicek, aby se toho dotkli a tak na jevo dali, že to vše na starosti míti budou. K tomu cíli odívá je i příslušným rouchem církevním, připomínaje jim význam jeho: totiž humerálem, aby celou mysl spásu svou na paměti měli a útoky ďábelské odraželi; albou na znamení čistoty, již tělem i duší mají zachovávat; manipulem ke sbírání si zásluh pro věčnost, a tunicellou k označení radostné ochoty a horlivosti ve službě Boží. Takto přioděným podává knihu epištolní, aby při mši sv. epištolu předčítali.

Vykonav takto svěcení podjáhňů na srdce jim klade biskup neodvolatelnou povinnost zdrželivosti a čistoty, jakož se sluší na sluhy Boha nejsvětějšího; k tomu pak ovšem přináleží dle slov samého Božského Mistra i to, aby, jsouce ve službě Boží bez přestání se modlili, jak kniha modlitební breviř zvaná na každý den předpisuje. Konečně pak nabádá je biskup, aby k posvátnému rouchu, v němž oblečeni jsou, i přiměřený byl veškeren jejich život. Právem přirovnal básník tyto sluhy Boží ku květině pivoňce; ta nehodí se k věncům snubním ale oltáře a sochy Páně zdobívá živým, krásným květem svým. Sluhové církevní také se zřikají věnců svatebních, avšak za to modlitbou a sv. životem svým Boha oslavují.

2. Druhý stupeň vyššího svěcení jest jáhenství, které již ke svátosti bezprostředně náleží a božského jest původu. Vypisuje Písmo sv., kterak apoštolé Duchem sv. osvíceni a povzbuzeni ke službě Boží v Jerusalemě sedm jáhňů posvětili skládáním rukou a modlitbou, tak že tito milostí Boží obdařeni byli. (Sk. 6, 1—6.) Jáhňům přiřknuty byly mnohé povinnosti, a jak jméno jejich samo »diakon čili sluha« naznačuje, měli býti stálými přísluhovateli biskupův a kněží. Jim svěřili apoštolé ku spravování statky církevní, z nichž by věci potřebné obstarávali a chudým i vdovám podpory rozdělili. Však kromě toho i ve správě duchovní jim vypomáhali, jak o sv. Štěpánu a sv. Filipu Písmo sv. dosvědčuje. Hlavně pak při službách Božích a udílení sv. svátostí posluhovali, což i nyní jest jejich přední povinností; se zvláštním pak povolením biskupů mohou kázati a křtiti, jakož i tělo Páně věřícím podávati.

Jáhenství udílí se podjáhňům zvláštním svěcením, jež se děje po předcházející kajci a zbožné přípravě, při mši sv. po epištole. Především však táže se biskup arcijáhna, jsou-li svěcenci hodni toho úřadu; neboť sv. apoštol Pavel nám připomíná, že sluhové církevní dobré svědectví míti musí. (1. Tim. 3, 7.) Z té příčiny obrací se biskup i na přítomné věřící, nemají-li něčeho proti svěcencům. Není-li námitek nijakých, vykládá biskup svěcencům povinnosti, jež na sebe vzíti mají; na srdce jim klade, aby nezapomněli, že ve službě Boží pracovati a Bohu vševědoucímu z toho



zodpovědni budou. Když pak vyzval jich, aby na jevo dali, chtějí-li svědomitě povinnosti své plniti, vrhají se svěcenci na zemi na znamení ochoty své; nad nimi pak, jako při udílení podjáhensství, modlí se biskup litanii ke všem Svatým a zvláštní modlitby na vyprošení potřebné milosti, načež zvláštním chvalozpěvem děkuje Bohu za ty nové dělníky na vinici Páně. Oč pak modlitbou Boha prosil, to následujícím svěcením i mocí úřadu svého novosvěcencům udílí, jak činili i sv. apoštolé, když »modlice se, vzkládali na ně ruce.« (Sk. 6, 6.) Klade totiž biskup každému svěcenci zvlášť pravou ruku na hlavu, říkáje při tom: »Přijmi Ducha sv. ku posilnění svému i odpirání ďáblu i pokušením jeho. Ve jménu Páně.« Potom ruku vztaženou maje na novosvěcence modlí se k Bohu, aby vylil na ně Ducha sv. se sedmi dary, by život ctnostný vedli a poklad čistoty zachovali. Načež odevzdává jim roucho jáhenské, totiž štolu s dalmatikou; poněvadž však duchovní moc jejich obmezena jest, váže jim štolu pod ramenem a podav jim evangelium s plnomocenstvím, by toto slovo Boží věřícím při službách Božích předčítali, modlí se nad nimi ještě dvě modlitby, aby úřad svůj ku počtě Boží a své spáse i ku povzbuzení věřících konali.

3. Až dosud rozjímali jsme o osobách duchovních, jež jméno jejich jen co přísluhovatele naznačuje; nyní však přicházíme ku svěcení, jež z lidí zástupce Krista Ježíše činí a k důstojnosti kněžeci povyšuje — jest to třetí stupeň svěcení — kněžství v užším slova smyslu. Milost svěcení toho udělil Kristus Ježíš apoštolům a učeníkům svým, svěřiv jim trojí úřad svůj, aby učili, obět přinášeli i svátosti udíleli, věřící pak spravovali. I splnomocnil je, aby toto posvěcení s mocí a milostí spojené udíleli nástupcům svým, řka k nim: »Jakož mne poslal Otec, tak (s touže mocí) i já posílám vás:« (Jan 20, 21.); apoštolé pak skutečně připojili k sobě na místo zrádce Jidáše Matěje, potom Pavla i Barabáše, »postíce a modlice se a vzkládajice na ně ruce.« (Sk. 13, 3.) Tak zachováno jest kněžství Kristovo v Církvi jeho až dosaváde svátostným svěcením dle ustanovení samého Krista Ježíše. A s jakými obřady se koná toto?

Biskup přečet epistolu, zasedá na svém stolci biskupském a předvolati dává svěcence, kteří oděni v roucho jáhenské, s mešním rouchem na levé ruce a se svíci v pravé ruce, klekají před zástupcem Kristovým. Tento pamětliv jsa napominání svatého apoštola Pavla, aby rychle a bez rozvahy na žádného rukou nevzkládal« (K Tim. 5, 22.), táže se opět, jsou-li hodni tito čekanci posvěcení kněžského; a důtklivou řečí jim připomíná důležitost úřadu, ježž přijmouti mají. Obět nejdražší, že Bohu mají přinášeti, že mají býti prostředníky, jimiž milost a požehnání své lidem udíleti chce; oni že »mají býti kořením duchovním, jímž národové země chráněni býti mají před hnilobou bludu a lži.« (Sv. Aug.) Upozorňuje je, jak důležité a těžké povinnosti berou na sebe, a protož také aby za potřebnou k tomu pomoc Boha vyzývali. A když oni uposlechnuvše vyzvání k zemi padnou, modlí se nad nimi biskup s kněžími litanie, načež následuje pravé svěcení. Klade biskup totiž na každého zvlášť obě ruce a rovněž tak činí i všickni přítomní kněží; a kdežto potom všickni kněží s biskupem nad svěcenci ruce vztažené drží, vyzývá biskup všechny přítomné kněží ku přímluvě za tyto nové

sluhy, jež Bůh k úřadu kněžskému vyvolil, aby jim darů nebeských rozmnožiti ráčil, tak aby jeho pomocí vykonali, co jeho milostí počínají skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.« Za tím účelem vznáší za ně ihned k Bohu dvě modlitby, aby povolav ty sluhy Kristovy, kněžské důstojnosti na cestě svátosti je zachoval a k cíli věčné spásy přivedl.

Na to odívá svěcence rouchem kněžským; klade jim totiž stolu přes obě ramena křížem přes prsa se slovy: »Přijmi jho Páně; nebo jho jeho jest sladké a břímě jeho lehké.« Povinnost kněžská totiž, ač obtížná, milostí Boží na kříži nám získanou usnadněná, milou a sladkou stává se knězi horlivému. Potom obléká biskup svěcence v mešní roucho čili ornát, jehož zadní část jest svinuta, poněvadž svěcenci plné moci ještě nemají. Roucho toto značí lásku, která jako každého křesťana tak obzvláště kněze zdobiti má; v tom smyslu modlí se také biskup nad svěcenci, aby s milostí Boží úřad svůj způsobem bohulibým a s vroucí láskou plnil.

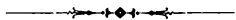
Tak vykonáno jest svěcení na kněžství a svěcencům takto nezrušitelné znamení kněží Kristových jest vtisknuto; milost svátostná jim jest udělena; zvláštními však ještě obřady blíže naznačuje se i moc jim poskytnutá, k čemuž vzývá biskup Ducha sv. písní: »Veni sancte Spiritus.« Mezi touto písní maže svěcencům oba palce i ukazováčky a dlaně olejem křtěnců, říká: »Račiz, ó Pane, posvěti i očisti ty ruce tím mazáním a naším žehnáním,« při čemž křížem je žehná a pokračuje, »aby, čemu žehnati budou, požehnáno bylo, a co světiti budou, posvěceno bylo ve jménu Pána našeho Ježíše Krista.« Tak udílí jim moc, aby věcem i osobám s účinkem žehnati mohli. Proto tyto sv. olejem pomazané ruce kněžské, jež požehnání Boží udíleti jsou oprávněny, libají zbožní křesťané, děkující za milost prostřednictvím kněží jim udílenou. Ruce sv. olejem pomazané zavínají duchovní posluhující lněnou rouškou netoliko z úcty ku posv. oleji, ale i ku připomínce, že ty ruce, mají-li jiným žehnati, i samy čisty býti musí.

Na to podává biskup svěcencům kalich s vínem a vodou a patenu s hostií neposvěcenou, říká při tom: »Přijmi moc, Bohu oběť přinášeti za živé i za mrtvé ve jménu Páně.« Tim odevzdává jim moc mši svatou obětovati. I přiklekají a obětují hořící svíci, při čemž prsten biskupu a svíci libají na znamení, že služby své Církvi ochotně zasvětili a horlivostí svou jiným svítiti chtějí. Na to pokračuje se ve mši sv. a biskup říká všechny modlitby zřetelně a pomalu, aby je svěcenci spolu s ním říkati mohli. Tim netoliko, jako dobrotivý Otec sám učí tomu nejdůležitějšímu úkonu syny své, ale spolu se tím i vyznává, že v Církvi katolické jest jedna oběť a jedno nerozdílné kněžstvo Kristovo. Před přijímáním dává biskup svěcencům políbení pokoje a ku přijímání podává jim tělo Páně. Jakož pak Ježíš Kristus při poslední večeři k učeníkům, tak dí nyní biskup ku svěcencům po sv. přijímání: »Již vás nebudu nazývati služebníky; neb služebník neví, co činí Pán jeho; ale nazval jsem vás přátely; nebo všechno, cožkoliv jsem slyšel od Otce svého, oznámil jsem vám.« (Jan 15, 15.) Svěřenci pak na důkaz, že hodni jsou té sdílnosti a důvěry, skládají slavně apoštolské vyznání víry, načež klade biskup ruce na hlavu každého, říká: »Přijmi moc Ducha sv.; kterýmž odpustíš hříchy, odpouštějí se jim, a kterýmž

zadržíš, zadržány jsou.« Tím odevzdává jim moc rozhřešovati kajicníky a že takto doplněna jejich moc kněžská, na znamení toho rozpouští se svinutá část ornátu a biskup k tomu di: »Rouchem čistoty oděj tě Pán!«

Tak vše bylo by vykonáno a biskup mohl by nové sluhý církevní rozeslati do světa ku dílu kněžskému: však prve zjistiti se chce oddaností, jakou Církev právem žádati smí od sluhů svých; pročež bere ruce svécenců v ruce své a táže se každého z nich: »Slibuješ mně i nástupcům mým uctivost a poslušnost?« Když pak svécenec slibem svým k tomu byl se zavázal, políbí ho biskup otcovsky a konečně napomenuv ještě nových kněží, propouští je a žehná jim: »Požehnání Boha všemohoucího Otce i Syna i Ducha sv. sestup na vás, abyste požehnání byli v důstojnosti kněžské a za hříchy a provinění lidu oběti smírné přinášeli Bohu všemohoucímu, jemuž buď čest a sláva na věky. Amen.«

Jako Kristus Ježíš dříve než učeníky do světa rozeslal, požehnal jim, tak i kněží před jejich poutí apoštolskou dostává se posv. požehnání a posily k jejich dílu pastýřskému, aby, kamkoliv zavítají, věřícím požehnání Boží s sebou přinášeli a celé jejich působení, aby ku spáse jich samých i svěřeného jim lidu směřovalo. S tímto požehnáním a plnomocenstvím vyslán jsem byl i já sem mezi vás, a to jest vroucí mé přání, aby toto mé působení kněžské mně i vám ku spáse věčné sloužilo. Amen.



## Neděle XV. po svatém Duchu.

I posadil se ten, jenž byl mrtvý a počal mluvit. I dal jej máteři jeho.

(Luk. 7, 15.)

Vím, jak bolestná jest to rána pro matku, ztratil-li syna, na něhož skládala celou svou naději; kdož by ztrápené matky takové nepolitoval? I Kristus proto, když užíel vdovu Naimskou hořekovati nad zemřelým jediným synem, milosrdenstvím hnut, řekl jí: »Neplač!« A vzkřísiv zázračně mládence, »dal jej máteři jeho.« Skutečný ten případ má i duchovní význam. Právě náboženství, které Bůh v lidu israelském udržoval, dílem pohanstvím, dílem pověrou a nepravým výkladem Židů bylo porušováno a nalézalo se za časů Pána Ježíše v poměrech nikoliv příznivějších než chudá opuštěná a se všech stran zkracovaná vdova. A ten jediný syn její, jenž se jí ujati, ji hájiti měl — kněžstvo židovské — zemřelo, povzbyvši oživující víry. Kněží židovští, jak víme, hleděli si více svých důchodů než povinností náboženských, zabředali v klamně výklady a bludy, šetrili toliko povrchního obřadníka; ducha zbožnosti, víry a házně Boží však nebylo mezi nimi: byli duchovně mrtvi. Proto chtěje Kristus Ježíš vykoupiti svět, musel i o kněžstvo nové se postarati, což učinil také ustanovením šesté svátosti, jak jsme minule slyšeli. Založil Církev; když pak ku svému Otci nebeskému odebrati se měl, nechtěl ji pozůstaviti jako vdovu opuštěnou, ale milostí svou vzkřísil jí syna v kněžstvu křesťanském

a »dal jej máteři jeho.« Jíž připomenuto, jak kněžstvo toto stále se obnovuje udílením svěcení svátostného. O některých služích církevních takto posvěcených již jsme minule mluvili; některým však nad to ještě vyšší plná moc kněžství a právo k udílení všech svátostí bez rozdílu zvláštním obřadem světicím se přiděluje, kteréž pak nazýváme biskupy, a o tomto svěcení na biskupa dnes něco vám povím.

1. Jméno biskup pochází z řeckého slova *ἐπίσκοπος*, což znamená jako dohlížitel, jelikož těmto sluhům svým svěřil Ježíš Kristus dohlídku, moc a správu v Církvi své, »kteréž byl dobyl krví svou.« (Sk. 20, 28.) Takovými kněžími s plnou mocí čili biskupy byli apoštolé, a ti opět moc tu přenášeli na své nástupce »skrze skládání rukou svých« (II. Tim. 11, 6.); takto zřídili je za vrchní správce duchovní v krajinách, kdež víra křesťanská se šířila, jako sv. Tita na Kretě a sv. Timothea v Efesu. Tedy svěcení takové na biskupa dělo se již za časů apoštolských a jest původu Božského; vizme nyní, jakým obřadem se děje!

Svěcení na biskupa koná se v neděli aneb na svátek některého apoštola; příčina toho jest na snadě; nebo svěcen má tu býti nástupce apoštolů, jimž Duch sv. v neděli seslán byl. Udílí pak svěcení to biskup mezi mši sv. za účastenství dvou jiných biskupů nebo praelatů v. Připraví se dva oltáře, jeden pro světitele, druhý pro svěcence; tohoto v roucho kněžské přioděného přivedou přísluhující biskupové před světitele a přednesou mu žádost, aby ho dle přání Církve sv. k úřadu biskupskému posvětil. Jelikož však dle zákonů Církve bez určitého svolení papežova nikdo na biskupa posvěcen býti nesmí, táže se světitel po tomto papežském plnomocenství a veřejně je předčítati dává, načež jmenem papeže slib věrnosti a poslušnosti přijímá od svěcence, aby tak slavným způsobem vrchovaná moc papežská v Církvi prohlášena a uznána byla. Nebo ač mnozí jsou učitelé a správčové Církve, jedna jest víra, jeden Kristus, jedna viditelná hlava, římský papež, jehož všichni pravověřící též ve věcech sv. náboženství povinni jsou poslouchati. Vsaak i co do pravověrnosti a hodnosti svěcence musí světitel před udílením svěcení se přesvědčiti; a jest ovšem té opatrnosti ještě více třeba než při předcházejících svěceních; nebo svěcením tímto má sluha církevní povýšen býti k úřadu, v němž netoliko lid, ale i duchovní učitele učiti a spravovati má. Za tím účelem klade světitel svěcenci několik otázek, aby netoliko sám, ale i věřící lid potřebného přesvědčení nabyl, že svěcenec jest knězem podlé srdce Božího a důstojnosti biskupské zcela hoden.

Po této předchozí přípravě počíná mše sv.; modlitby stupňové říká svěcenec spolu se světitelem, stojí po levé jeho straně, načež odchází s dvěma přísluhujícími biskupy ku svému oltáři a zde v roucho mešní spolu s tunicellou a dalmatikou i štolou dolů splývající přioděn a ve střevíce biskupské oblečen jsa, modlí se všechny modlitby mešní až k epistole. Po té přivádějí posluhující biskupští svěcence před oltář světitele, který mu důležité a obtížné povinnosti biskupské připomíná, že musí souditi, učiti a světiti, obětovati, křtiti a biřmovati. Velká zodpovědnost uléhá na biskupa, a proto vyzývá světitel přítomné, aby tomuto sluhovi Božímu potřebné milosti a pomoci vyprosili za přímlovou všech Svätých, za kterou příčinou uad ním modlí se litanie ke

všem Svatým, při čemž ho třikrát žehná. Na to klade světitel svěcenci klečícímu otevřenou knihu evangelijní na hlavu a šiji, znamená tím, že ve všem jednání a konání svém zákonu sv. evangelia podrobí se má. — Nyní nastává pravé svěcení. Všichni biskupové kladou ruce na hlavu svěcence se slovy: »Přijmi Ducha sv.,« k čemuž pak dodává světitel: »Buď milostiv, Pane, prosbám našim a jelikož jsi na tohoto sluhu již milost kněžskou vylil, uděl mu doplnění svého požehnání.« V tomto skládání rukou a v připojených slovích záleží podstata svěcení na biskupa; pročež i svatý apoštol Pavel na to se odvolává v listu k Timotheovi, an píše: »Nezanechávej milosti, která jest v tobě, kteráž ti dána jest skrze proroctví se vzkládáním rukou kněžských.« (1. Tim. 4, 14.) Pozorujeme při tomto viditelném znamení rozdíl od posvátných svěcení ostatních v tom, že neudílí se tu toliko milost ku konání některých výkonů, nýbrž svolává se tu Duch sv. na svěcence, aby mu plnost milosti a posvěcení k neobmezenému konání úřadu biskupského uděliti ráčil. Za tím účelem také modlí se světitel delší modlitbu nad svěcencem a končí ji slovy: »Doplň v knězi svém plnost své služby a posvět ho rosou nebeského pomazání,« načež následuje mazání sv. křížem. Zanotovav totiž světitel hymnus »Veni Creator Spiritus,« maže tonsuru nejprve ve způsobě kříže a napotom celou plochu tonsury svěcence říká při tom: »Pomazána a posvěcena budiž hlava tvá nebeským požehnáním k důstojnosti biskupské.« Máť biskup býti hlavou svých svěcencův a ku spáse věčné je vésti, začež také při tom mazání světitel prosí; na to jako při udílení kněžství maže ruce sluhy Božího, ovšem nyní křížem, k označení větší a obsáhlé moci biskupské, aby konání jeho úřadu biskupského rozšiřovalo vůni Bohu libeznou a sprovázeno bylo hojným požehnáním Božím.

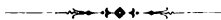
Po skončeném pomazání udílí se svěcenci trojí duchovní moc, totiž: úřadu pastýřského, kněžského a učitelského se zvláštními odznaky a modlitbami. Posvěti totiž světitel berlu biskupskou a podává jí svěcenci dí: »Přijmi berlu úřadu pastýřského, abys, trestaje poklesky laskavě káral, soud bez zlosti konal, ke ctnosti nabádaje věřící mile k sobě táhl, a v klidné vážnosti od pravidla církevního se neuchyloval.« — Na to posvěcuje světitel prsten a tento svěcenci na znamení plnosti úřadu jeho kněžského podává dí: »Přijmi prsten, ten odznak věrnosti, abys ozdoben jsa neporušenou věrou nevěstu Boží, Církev svatou, neporušenou choval.« Konečně na znamení úřadu učitelského podává světitel svěcenci knihu evangelijní, řka: »Přijmi evangelium a jdi i každému lidu tobě svěřenému; nebo mocen je Bůh, aby milost svou v tobě rozmnožil.« Na to libají biskupové svěcence jako bratra svého políbením pokoje.

Nyní pokračuje se ve mši sv.; při obětování přináší posvěcenec světiteli dva obleky a ve dvou nádobkách víno a dvě hořící svíčky. Jak ty svíčky ohněm se tráví, tak ochotně obětovati chce se nový sluha službě Boha, kterou naznačuje dary obětními při tom nejdražším obřadu — při oběti mše sv. Od nynějška zůstává svěcenec u oltáře světitel, s ním společně ve mši sv. pokračuje, jednu oběť společně přinášejí Pánu a při svatém přijímání rozdělí se o sv. hostii a z jednoho kalicha pijí oba krev Páně, čímž patrně naznačena má býti jednota Církve sv. po celém světě. Před posledním

evangeliem posvěcuje světitel infuli čili mitru a vstaví svěřenci na hlavu; též rukavice posvětiv navléká mu, jakož i prsten, načež svěcenec takto všemi odznaky biskupskými přiděn jsa, zasedá na stolci biskupském a podřízené duchovenstvo přistupuje k políbení ruky na znamení oddanosti a poslušnosti své.

Tak dokonáno jest posvěcení na biskupa, začez na poděkování zanotuje světitel chvalozpěv ambroziánský: *«Tě Boha chválíme»*; mezi tím prochází nový biskup chrám, aby se lidu věřícímu okázal, a vrátiv se k oltáři, slavnostním způsobem udílí všem biskupské požehnání. Na to děkuje světiteli za udělené svěcení trojím pozdravem: *»na mnohá léta«* a přeje mu, aby Bůh dlouho jej ku blahu Církve zachovati i síliti ráčil a obdržev od biskupa políbení pokoje, vrací se ke svému oltáři, kdež přečte svaté evangelium svatého Jana, čímž celý obřad jest ukončen.

Takto připomenuli jsme všecka svěcení při udílení té šesté svátosti a seznali jsme nekonečnou dobrotu našeho Vykupitele, který o nové kněžstvo v Církvi se postaral, aby skrze tyto milost a požehnání na všechny vyléval. Dal Kristus syna — kněžstvo — máteri jeho, Církvi Židé, vidouce zázrak na mládenci naimském, posvátnou bázní naplněni byli a velebili Boha; křesťané pak připomínajíce si milosti, jichž prostřednictvím kněžstva katolického jim se dostává, mnohem důležitější mají příčinu, aby velebili Boha, že navštívil lid svůj. Čiňte tak, ale i poslouchajte správců svých a spolu také modlete se za ně; neb oni obtížné a nesnadné povinnosti zastávají musí a z vás i ze spásy vaší před Bohem zodpovědni jsou. Obzvláště pak o dnech kvatembrových a když svěcení nějaké novým sluhům církevním se udílí, prostě Boha, aby horlivé duchovní pastýře Církvi své poslal, ku rozmnožení slávy své i k duchovnímu blahu a spáse věřících. Amen.



## Neděle XVI. po svatém Duchu.

Když budeš pozván na svadbu . . .

(Luk. 14, 8.)

Slavy těmi počal Kristus Pán poučování své, jimž výstrahu chtěl dáti posluchačům před ješitným vyhledáváním přednosti. Nemím sice vykládati vám dnes o té marné ctižádosti lidské; že uvedl jsem tato slova Ježíšova, stalo se k vůli onomu častému a závažnému případu v životě společenském, jehož i Kristus použil k podobnosti svému. Mluví o svadbě; i já pozornost vaši chci obrátiti dnes ku svadbě čili lépe řečeno k úkonu onomu církevnímu, jež nazýváme svátost stavu manželského. Důležitost její poznáváme ze slov sv. apoštola Pavla, jenž nazývá ji *»velikým tajemstvím v Kristu a Církvi.«* (Ephes. 5, 32.) Na ní také zakládá se, troufám si tvrditi, štěstí a blaho rodin, obcí, států, ba celé lidské společnosti; a protož Církvi i státům křesťanským na tom záležitosti musí, kterak podřízení jejich ve sňatek manželský vstupují; jsou k tomu ustanovena i jistá pravidla. Doufám tudíž, že vyhovím potřebě

vaši, když připomenu vám, čeho Církev svatá žádá na snoubencích k platnému, řádnému a hodnému uzavření sňatku manželského.

Náše sv. náboženství nás učí, že manželství již v ráji od Boha založeno bylo, Ježíš Kristus pak tomuto přebožtnému stavu zvláštní milost vydobyl, aby manželé křesťanští nesnadné povinnosti své řádně vykonávali a děti ke cti Boží a pro nebe odchovávali mohli. Tak povýšeno a posvěceno jest manželství v Církvi Kristově za svátost, a svatý apoštol Pavel nazval je obrazem spojení Ježíše Krista v Církvi. (K Efes. 5, 23.) Jako však Kristus neopouští Církev své, tak svazek manželský nerozlučně trvati má dle vůle Ježíše Krista, jenž řekl: »Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Mar. 10, 9.) — Manželství mimo Církev mezi nekřesťany uzavřené, aneb tak zv. manželství civilní, nemá rázu svátostného. Já tedy mluvití zamýšlím o manželství svátostném, jakéž toliko křesťané mezi sebou uzavírali mohou; aby pak milostí s tou svátostí spojených účastní se stali, musí ovšem vstupující v sňatek manželský, dle vůle Boží a předpisů Církev se řídití. A čeho tu tedy jest šetrítí?

Stav manželský jest rovněž tak důležitý, jako ctihodný a jestliže již Tobiáš k Sáře, nevěstě své, pravil: »Synové Svatých jsme a nemůžeme se tak spojití jako pohané, již neznají Boha« (Tob. 8, 5.): tím více dlužno, aby snoubenci křesťanští s úmysly svatými do stavu manželského vstupovali. Z té příčiny také zrazuje neb docela zapovídá Církev sv. jako pečlivá takové sňatky, z kterých by pro snoubence těžká pokušení a nebezpečensví neb i záhuba povstati mohla. Stanovila proto jisté překážky, kterými sňatek mezi katolíky nedovolený neb i neplatný se činí. A má k tomu Církev právo takové překážky určovati? Plní ona poslání Ježíše Krista, kterýž řekl: »Cožkoliv svázete na zemi, svázáno bude i na nebi;« jakož ale Ježíš Kristus, jenž milostí nám vydobyl, ustanoviti mohl, komu a za jakých podmínek té milostí dostati se má, tak nikdo nemůže popírati práva Církvi, aby vůli Boha, svého zakladatele, plnila. Jest tedy i povinností snoubenců překážek stanovených od Církev šetrítí.

Musí se tedy každý zamýšlený sňatek Církvi oznámiti, a jen u přítomnosti oprávněného sluhý církevního uzavřítí; sňatek tajný, bez vědomí Církev sv. uzavřený, není žádným manželstvím. Vždyť i důležitost kroku k uzavření sňatku to s sebou nese, aby stalo se to s důkladnou rozvahou a opatrností; kde však mohou věřící v záležitosti té alespoň se stránky duchovní bezpečnější rady hledati než u svého duchovního pastýře? A ten upřímně také a ochotně povi jim čeho k platnému, řádnému a hodnému uzavření sňatku jest třeba.

Především vykázáti se musí snoubenci potřebnými listinami a při neplnoletosti povolením buď otcovským buď politickým; též k tomu přihlížeti dlužno, bylo-li se strany ženicha povinnosti vojenské dosti učiněno. Přesvědčiti se hledí duchovní, zdali snoubenci dobrovolně a nenuceně v sňatek manželský vstoupiti chtějí, o čemž zavede se snoubenci a dvěma svědky, kteří oba snoubence dobře znají, tak zvaný snubní protokol, a ohledá vše obezřele, není-li něco obmyslenému sňatku na závalu. Že tu všickni na otázky jin kladené co nejsvědomitěji odpovídati povinni jsou, netřeba tuším ani připomínati, jelikož

se jedná o krok, který rozhodnouti má o celé budoucnosti snoubencův; v tak důležité věci však nemohl by podvod a úskok sloužiti snoubencům ke štěstí a požehnání Božimu. Další opatrnost toho vyžaduje a církevní i státní zákony také předpisují, aby obmyslený sňatek buď při veřejných službách Božích po kázání na neděle a svátky po sobě jdoucí, neb jiným způsobem prohlášen byl s vyzváním ke všem, aby, věděl-li kdo o překážce nějaké, v čas ji oznámí neopomenul, k čemuž pod těžkým hřichem vázán jest.

Překážky církevní, jež sňatek manželský neplatným aneb nedovoleným činí, byly oznámeny při pojednávání o svátosti stavu manželského, při které příležitosti i ukázáno bylo, že překážky takové nebyly zavedeny z jakési svéhlavosti, nýbrž proto, že účelu manželstva svátostného jsou na příkoř. Proto třeba jest, překážky ty, pokud možno, odstraniti neb jich dispens si vymoci, aneb jinak, není-li to lze, od sňatku upustiti. Kdo by však i přes tyto překážky vědomně a zúmyslně sňatek uzavřel, sňatek jeho před tváří Církve byl by nedovoleným, a snad i neplatným, nad to pak i těžkého dopustil by se hřichu, jehož účastným by se stal i ten, kdo by, věda o překážce té, na příslušném místě v čas jí neoznámil.

Překážky i důvody jich nelze nám ovšem do podrobná probírat; proto jen k některým vysvětlivky připojím. Že křesťané s nekřtěnými, na př. se Židy, mahomedány nebo pohany, ve sňatek platný vejítí nemohou, vysvitá ze svátostního rázu manželského; neboť Ježíš Kristus ustanovil svátost tu jen pro věřící; a varuje-li sv. Jan před všelikým společenstvím s nevěřícími (II. 10.), jak mohla by Církev svoliti, aby dítky její nejužší společenství, totiž sňatek manželský, s nekřesťany uzavíraly? Nedbají-li tedy tak zvaní svobodáři a lidé bez vyznání čili lépe řečeno bez víry té záповědi Církve Kristovy, stírají s manželství všecken ráz svátostný, a sňatky civilní za manželství dle vůle Boží a Kristovy nikdy uznány býti nemohou.

Však ani tak zvané smíšené manželství čili sňatek mezi katolíky a křesťany jiného vyznání neschvaluje Církev, poněvadž nesrovnává se s účelem svátosti stavu manželského. Jednotu posvátnou chtěl Kristus zavésti mezi manžely; však hle, již v základní věci se rozcházejí; považujef katolík manželství za svátost, kdežto akatolík mu rázu svátostného popírá; jaké sjednocenosti a svornosti nadíti se lze mezi takovými manžely? Manželé křesťanští mají si vespolek napomáhati netoliko v potřebách časných, nýbrž i ke vzájemnému posvěcení a zdokonalení si přispívati mají; jak toho docíliti možno mezi lidmi, kteří jsou rozličného náhledu jak o pravdách náboženských tak i o prostředcích posvěcujících? Jednou z předních povinností manželů křesťanských jest zbožné, svaté odchovávaní dítek pro království nebeské; dle čích zásad má se to díti, rozcházejí-li se v nich manželé dle vyznání svého tak značně od sebe? Komu pak má dítě věřiti, dle koho se řídití? Nemusi-li tím jen spleteno býti v pojmech svých náboženských a mravních? — Nesvoluje proto Církev sv. ke smíšeným manželstvím, leč byla-li poskytnuta záruka, že straně katolické nebude překáženo v plnění povinností náboženských, a že dítky všechny ve víře katolické vychovány budou; manželství smíšené bez těchto záruk proti vůli Církve uzavřené byt za platné, ale nikoliv za dovolené se považuje, a jelikož strana katolická vzdorem



svým proti Církvi ve hříchu smrtelném setrvává, neschopna jest rozhršení, a proto se sňatku takovému požehnání církevního odpírá.

Sňatek manželský jest dle vůle Boží a ustanovení Ježíše Krista nerozlučitelný, jenž váže každého až do smrti druhého; byt tedy manželé od lože i stolu odloučení byli, nemůže jeden za živobytí druhého v jiný sňatek vstoupiti dle slov Ježíše Krista: »Kdožkoli propustí manželku a jinou pojme, cizoloží.« To pravidlo Ježíšovo platí pro všechny křesťany, tedy i pro katolíky. Toho jha chtěli sprostiti reformatori stoupence své, prohlásivše sňatek manželský za rozlučitelný; avšak táž se, jakým právem mohli učiniti toto proti zřejmému slovu Ježíše Krista? I oni zákonu Božského Mistra našeho podléhají; nedovede-li nikdo zakázati slunci, aby nesvitilo, nemohou ani akatolíci ubrániti slovu Ježíše Krista, aby nezářilo zásadou nad všeliké rozumování lidské jasněji: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.« Nesměl by tedy katolík za manželku pojmuti protestantku od muže odloučenou, pokud její manžel na živu jest.

Však i slib, který sobě snoubenci vzájemně dali k uzavření sňatku, jest překážkou, pro kterou nedovoluje Církev sv. vstoupiti v jiné manželství, pokud slib ten není s obou stran odvolán. Mimo to překáží zasnoubení čili takový platný slib v uzavření sňatku mezi snoubencem a nejbližšími příbuznými pokrevními druhého snoubence. Připomínaje proto důležitost zasnoubení takového, nemohu dosti důtklivě nabádati, aby jen s největší rozvahou a opatrností slib snubní se činil, učiněný pak co nejsvědomitěji se plnil, jakož i aby upřímně zodpověděna byla otázka při protokole snoubencím činěná, zdali nepřislíbili manželství již dříve jiné osobě? Při té příležitosti musím vyvrátiti klamné domnění, jakoby osoba, s níž snoubenec se nemravným tělesným obcováním prohršil, mohla z té příčiny zameziti sňatek s jinou osobou. Jest to sice těžké provinění, a po případě povinen jest přispěti na výživu a odchování dítěte nemanželského, ale překážkou k uzavření sňatku manželského to není, nebyl-li spolu připojen i slib ku sňatku manželskému, aneb nebyla-li ta osoba pokrevně příbuznou s nynější osobou snubní. Nectné tělesné obcování mezi snoubenci bylo by překážkou k uzavření sňatku manželského, kdyby bylo se to stalo za živobytí manžela neb manželky té osoby, která nyní vstoupiti chce ve sňatek manželský s osobou spoluvinnou.

Co týká se pokrevenství a švakrovství, povědomo, že tu platna jest překážka až do čtvrtého stupně. Tak ustanovila Církev z dvojí hlavně příčiny; předně aby láska co nejvíce se rozšiřovala, nedadouc se obmezovati svazky příbuzenství již stávajícího, za druhé, že pozorování mnohé také dotvrzuje, že sňatky mezi blízkými příbuznými ani štěstí ani zdraví nebývají příznivé. Však i duchovního příbuzenství tu třeba dbáti, jakéž povstává z kmotrovství při svátosti křtu a biřmování, mezi kmotrem a křtěncem, nebo biřmovancem a jich rodiči. Aby takové překážky se nemnožily, ustanovuje Církev sv., aby kmotři při sv. křtu i biřmování byli stejného pohlaví se křtěnci a biřmovanci. — Že svatební veselí nesmí se držeti na dny kající, jako: v čas adventní, postní i ve dny prosebné, jest známo. —

Naskytnou-li se mezi snoubenci některé překážky, nemůže jich ovšem sluha církevní oddati, an by proti zjevné záповědi Církev sv. jednal a těžkého hříchu se dopustil, čehož svědomiti snoubenci žádati nemohou.

Po vysvětlení, jim od duchovního správce učiněném, posoudí snoubenci s rozvahou, bylo-li by radno, i při stávajících překážkách domáhati se povolení ke sňatku, aneb nebylo-li by spíše záhodno neb i zcela nutno od něho úplně upustiti. Jsou totiž některé překážky zcela nezrušitelné, jiné může duchovní vrchnost z důležitých důvodův odstraniti nebo prominouti; kde však takových důvodů není, tam bylo by domáhání se dispense nejen marné, nýbrž i drzé, předstírání však důvodů nepravých nanejvýš hříšné. Proto musí se spokojiti snoubenci svědomitým vysvětlením správce duchovního; má zajisté Církev sv. právo překážky stanoviti i promíjeti, neboť od Ježíše Krista ustanovena i zplnomocněna byla ke spravování tajemství Božích. — Však bohužel slyšeti jest rozličné neoprávněné stížnosti; obviňován bývá duchovní, jakoby sám zúmyslně a bez příčiny sňatku překážel. Když prý ten neb onen dispens dostali, proč by nemohl býti udělen nyní i jim? A hned po ruce je podezřívka, že onino si ji koupili. Že dispens se za peníze neprodává, vi každé dítě školní, ví to i utrať sám; ale zlomyslnost jeho hledí hanobiti. Poskytnou-li zámožnější snoubenci za příčinou dispense nějaký příspěvek k dobrému účelu, to zajisté žádný pravý katolík za plat považovati nebude; ale spíše každý za slušné to uzná, aby ten, kdož milost žádá, pokud může, i sám dobročinným se osvědčoval. Že však chudým snoubencům pokud závažné důvody toho vymáhají, i beze všech dárek dispens se udílí, znáti budete sami toho doklady. Však již jest čas, abych o tom se zmínil, jak snoubenci k hodnému přijetí stavu manželského se připraviti mají.

Tu žádá se od křesťanských snoubenců především, aby ve sňatek manželský vstupovali s pravým úmyslem křesťanským, který se se sv. věrou naší a s vůlí Boží srovnává. Založil Bůh manželství, aby ti, kdož ve sňatek vstupují, jeden druhému nejen v časných potřebách, ale i ke zdokonalení duchovnímu byli nápomocni, aby společně čest a slávu Boží a svou spásu vyhledávali, dítky své pak netoliko pro zemi tuto, nýbrž i pro nebe odchovali. Musí tedy obcování manželů řídit se zásadami sv. náboženství, a proto také žádá Církev sv., aby snoubenci ve sv. náboženství dokonale vycvičení byli. Za tou příčinou připomíná a vysvětluje duchovní snoubencům netoliko nejpřednější pravdy sv. náboženství, ale spolu upozorňuje jich na povinnosti, které ve sňatku manželském na sebe berou. Jedna z těch nejdůležitějších povinností jest ovšem jen nábožensko-mravní odchování dítek. Jak by však mohli rodiče té povinnosti zadosť činiti, kdyby pravd sv. víry sami neznali a příkázání jejich nedbali? Protož hluboce v srdce vštípití třeba nastávajícím manželům a rodičům základní pravdy a zásady sv. náboženství. Používá spolu duchovní správce té příležitosti, aby snoubence k hodnému přijetí svátostí, jichž se účastni státi mají, patričně připravil. Poznáváte tedy, nejmilejší, že tak zvané cvičení snoubenců není ani zbytečné ani snižující, ale spíše snoubencům velice prospěšným se státi může; kéž by jen také těch pokynutí pečlivě Církve vždy a všude šetřeno bylo!

Bezprostřední pak přípravou ku vstoupení v sňatek manželský jest přijetí svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltářní. Že toho potřebí jest, vysvitá z podstaty stavu manželského, kteráž jest svátostí živých, a proto jen v stavu milosti Boží hodně přijata býti může. Mimo to jest stav

manželský, vyjma povolání kněžské, stav nejobtížnější a s mnohými svízelemi, strastmi i s mnohou odpovědností spojený. Kde, u koho však budou hledati novomanželé pomoci, rady a posily? Na koho mohl bych je bezpečněji poukázati, nežli na samého zakladatele manželství — na Boha —, jenž i prvním manželům k nastávajícímu společnému životu požehnání udělil. Ano na to nezapomínejte, rozmilí v Kristu, že na Božím požehnání všechno záleží, a protož sňatku svému hleďte si požehnání Božího zasloužiti; toho však nelze dosíci v stavu hříšném; nebo hříšníkům nekajícím Bůh nežehná. Netoliko tedy dle rozkazu Církve, ale i vlastním prospěchem vedeni jsouce, přicházejí snoubenci před oddavkami ke správě Boží. Příhodný to také okamžik ku složení zpovědi životní; nastává tu snoubencům změna stavu, změna poměrů jejich posavadního života. Jak mnohdy snad ta zpověď za svobodna byla vykonána s nepostačitelnou přípravou; jak mnohdy snad i pravé lítosti k tomu chyblilo, tak že svědomí takového kajícího samo pochybnostmi zmítáno jest o platnosti oněch zpovědí! A k těm pochybným zpovědím měl by připojiti novou a tak s nepokojným svědomím nastoupiti novou dráhu života? Proto užitečno a mnohým i potřebno jest, vykonati před oddavkami zpověď životnou. — Jak vroucné a s úplnou odevzdaností do vůle Boží spojené má býti sv. přijímání snoubenců, snad ani připomínati nemusím, uváží-li se, že v té nejsvětější Svátosti přichází ke snoubencům ten Ježíš Kristus, jenž pro jejich blaho časné i věčné stav manželský za svátost povýšil. Kéž tedy jen snoubenci Ježíši Kristu obětují srdce kající a zbožné, a to sv. přijímání bude jim závdavkem štěstí jejich manželského. Toho přejte si také pečlivá matka, Církev sv., pro dítky své, proto od snoubenců této svátostné přípravy důtklivě žádá. Jaké následky však musilo by míti nevhodné přijetí těchto svátostí, snadno lze posouditi z toho, že novomanželé by takto vstupovali v sňatek manželský s trojnásobnou svatokrádeží.

Poznali jste, nejmilejší, jak mnohé důležité věci uvážiti i připraviti třeba, aby sňatek manželský uzavřen byl dle zákona Božího a předpisu Církve svaté. V jaké nebezpečí vydávají se tedy ti, kdož věci těch nedbají, aneb jen jako vedlejších ledabylo odbývají! A bohužel uzavírají se v nynější bezvěrecké době dosti často sňatky manželské jen jako nějaké obchody. Ženich ptá se jen, mnoho-li bude míti nevěsta, a nebude-li velký výměnek, nevěsta pak mnohdy neptá se zcela po ničem, jen když pod čepce se dostane. Svatební smlouva se napíše — svátost stavu manželského jest jim jen vedlejší věcí; jak může takové manželství bez požehnání Božího býti šťastné? A proto končím slovy: »Když budeš pomýšleti na svatbu — nezapomeň při tom na Boha.« Amen.



## Neděle XVII. po svatém Duchu.

Prosím vás, abyste hodně chodili  
v povolání, kterým povolání jste, se vši  
pokorou a tichostí s trpělivostí snášeji  
se vespolek v lásce, usilujíce zachovávat  
jednotu ducha ve svazku pokoje.

(Efes. 4, 1.—3.)

Platí ovšem tato slova sv. apoštola Pavla pro všechny křesťany vůbec, ale zvláště uvážiti by je měli snoubenci, majíce vstoupiti ve sňatek manželský, aby dle těch pokynutí apoštolských manželský život svůj zřídili i potřebné milosti k tomu si na Bohu vyprosili. A skutečně aby manželé byli šťastni a spokojeni v stavu svém, jest třeba, aby v povolání svém chodili hodně, čili povinnosti stavu svého svědomitě konali, jak shodovalo by se s věrou sv.; v obcování svém společném zachovávatí musí pokoru, tichost a trpělivost, kterých ctností jestli kde v které společnosti, tož hlavně v té nejužší společnosti, v manželství, jest potřeba. Nejpřednější však podmínkou šťastného manželství jest láska, která život jejich oslazuje, strasti ulehčovati a jednotu posvátnou utvrzovati dovede, tak že, jak Kristus řekl, žijí pak manželé jako „dva v jednom těle.“ — To vše také Církev sv. na srdce vložiti chce novomanželům, jak vysvitá dílem ze slov, která sluha církevní jako svědomitý otec ke snoubencům pronáší, dílem z obřadů, jichž šetřeno v Církvi katolické při oddavkách snoubencův, o čemž s pomocí Boží dnes promluví.

Štěstí a blaho přeje Církev sv. jako pečlivá matka dítkám svým snoubencům vstupujícím ve sňatek manželský, a proto povědoma slov moudrého Siracha, „že požehnání otcovo utvrzuje domy synů“ (3, 11.), radí snoubencům, aby si ke sňatku manželskému i požehnání rodičů vyprosili. A skutečně také Bůh s požehnaním otcovským a mateřským slučuje i požehnání své; tak požehnal Abraham Isákovi, a požehnání Boží na něho se sneslo; žehnal Isák Jakubovi a tento požehnaným zůstal i vzdor námitkám prvorozeného Esaua; požehnal Jakub Josefovi a synům jeho a doložil: „Bůh bude s vámi!“ (I. Mojž. 48, 21.) a stal se tak. Ano v pravdě zůstává Bůh s dítkami, jimž v zbožnosti požehnali jich rodiče.

Požehnaním rodičů tedy obdaření přicházejí snoubenci do chrámu Páně, aby tam před tváří Církve sv. ve sňatek manželský vstoupili; nebo „jest to velká svátost v Kristu a Církvi,“ a protož také jen prostřednictvím Církve Kristovy platně přijmouti ji lze, jak sněm tridentský ustanovuje. (Sess. 24. de ref. c. 1.) Smlouvy a sliby manželské před úřadem světským složené nejsou svátostním manželstvím, které jen před vlastním farářem uzavřeno býti může. Přítomni musí býti dle nařízení církevního dva nebo tři svědkové, poněvadž tu jeden z nejdůležitějších slibů skládan a svazek nerozlučitelný, do smrti poutající, tu uzavřen býti má. Vznešenost i důležitost toho posvátného obřadu vyžaduje, aby, pokud možno, i rodiče i příbuzní snoubence do chrámu Páně doprovodili a tam s nimi za požehnání Boží se pomodlili: zbožnou přánílucvu

svou za snoubence zajisté nejlépe osvědčí, že upřímné jest to přání, které jim ke sňatku přednášejí.

I předstupují snoubenci k oltáři, kdež sluha církevní rochetou a štolou bílé barvy přioděn jsa, je očekává; této chvíle pro snoubence tak důležité používá duchovní a příhodnou promluvou upozorňuje na závažný a před důležitý účel stavu manželského pro společnost lidskou, který Bůh sám již prvním manželům v ráji vytkl, a pro který Ježíš Kristus manželství za svátost povýšil a milostí svou obdařil. Třeba jen, aby snoubenci »hodně chodili v povolání, kterým povolání jsou,« totíž aby manžel manželku jako vlastní tělo miloval a ji neopouštěl; manželka pak, aby láskou a věrností přilnula k manželovi svému a ve všem, co by proti zákonu Božím nebylo, ho poslouchala. Upozorňuje kněz snoubence na nerozlučitelnost svazku, který před Bohem a přede svědky uzavírají, a připomíná zodpovědnost před soudem Božím, vybízí je, aby životem právě křesťanským Bohu sloužili a posvěcení své jakož i budoucí spásu svou na starosti měli.

Po skončené promluvě sluhý církevního přiklekaají snoubenci na stupně oltáře s pokorou, kterou svatý apoštol odporoučí, a kterou si tito milost a požehnání k nastávajícímu sňatku od Boha vyprositi mohou. I kladou družičky panickým snoubencům věnečky rozmarinové neb myrtové na hlavy. Obyčej takový býval již u pohanů, jimž více jen k okrase to sloužilo; avšak u křesťanů má to i duchovní význam. Vůně věnečků těch značí libeznost a bohulibost čistoty, nejpřednější to zajisté okrasu snoubenců; stálá pak zelenost rostlin těch jest jako zárukou, kterouž dává jeden druhému, že si lásku a věrnost neporušenou po celý život zachovají. Řekové nosí věnečky ty po celý týden, načež jim je kněz zvláštním obřadem opět snímá; v církvi východní klade kněz snoubencům na hlavu korunky, jako odměnu, že překonali náruživosti a nezřízené žádosti tělesné. Veledůležitý jest ten krok, který činí snoubenci, krok, který rozhodovati bude v celém budoucím jich životě a jich blahu i štěstí časném, ano snad i věčností jejich od toho valně bude záviseti; z toho poznáváte, jak velice k tomu potřebí jest opatrné rozvahy a samostatného svobodného rozhodnutí; ano sňatek z donucení a proti vůli uzavřený pozbýval by i platnosti. Vyzývá proto duchovní ženicha i nevěstu, aby před Bohem i před svědky prohlásili, zdali dobrovolně a nenuceně ve sňatek manželský vstupují a v manželském obcování až do smrti setrvali chtějí. Když byl se kněz o tom samovolném úmyslu snoubenců přesvědčil, vybízí je, aby sňatek ten rukou dáním a obapolnou úmluvou manželskou uzavřeli, prohlašujice, že se jakožto křesťanství manželé za sebe berou a v lásce i věrnosti manželské až do smrti pospolu trávití chtějí; nevěsta nad to slibuje ženichovi i poslušnost. Na důkaz upřímnosti neličené a věrnosti nerozlučité dokládají se oba snoubenci Bohem trojjediným, říkajice: »K tomu mi dopomáhej Bůh Otec, Syn i Duch sv. Amen.« Tak uzavřen jest sňatek manželský a Církev sv. zvláštním obřadem k tomu připojuje uznání a stvrzení i požehnání své. Od V. století bylo v obyčeji, že kněz ruce snoubenců zvláštní páskou vázal, nyní pak ovinuje štolou ruce jejich a povýšeným hlasem říká: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj. Pán Bůh všemohoucí rač vás spojití, a já mocí svého úřadu kněžského potvrzují toto

manželství vaše ve jménu Otce . . . ,« při čemž křížem sv. jim žehná. Tak prohlašuje Církev sv. za právoplatný sňatek jejich a za nerozlučitelný, společnou pak modlitbou s přítomnými jim stěsí i požehnání Božího k plnění jich povinností vyprositi hledí.

Bývá obyčejem, že snoubenci dávají si prsteny snubní, kteréž mají býti netoliko památkou uzavřeného sňatku, ale i obrazem a stálou připomínkou slibu, kterým se byli vzájemně zavázali. Za příčinou posvátného toho účelu dávají si prsteny ty žehnati, při čemž prosí kněz, aby ti, kteří je nositi budou, věrnost neporušenou sobě zachovali a v pokoji a vzájemné lásce stále setrvali. Pokropiv je vodou svěcenou, vykládá snoubencům význam jejich, že, jak sv. Isidor dí, »zástavou touto srdce jejich spojena byla, aby obapolná jejich láska a věrnost jak ty prsteny jasnou září se stkvěla a bez konce jako tyto trvala.« Na to dává kněz snoubencům ty požehnané prsteny, aby je jeden druhému na prst navlékl, mezi čímž kněz nad nimi dělá kříž se slovy: »Ve jménu Otce . . . .« Tím prohlašuje se, že novomanželé svoji jsou a jeden druhému náleží, ale ve jménu Páně, jak sluší na pravé křesťany. To zřetelněji vyjadřuje se i tím, že někdy žehnána bývá rouška čili závoj pro nevěstu, kterým zahaluje se, jakoby odloučená od světa jediné choti svému posvátným manželstvím náležeti chtěla.

Konečně vybízí kněz novomanžele, aby za požehnání Boží k nastávajícímu životu manželskému se pomodlili, za kterýmž účelem i sám dle předpisu Církve svaté modlitbou Páně, několika veršiky a zvláštní přimluvou k Bohu volá, aby tyto služebníky své v milosti své zachovati a v plnění povinností pomocí svou podporovati ráčil.

Po skončení těchto obřadů následuje mše sv.; tak přeje si to Církev sv., aby novomanželé nejdůležitější tu dobu života zasvětili i nejvzácnější pobožností katolickou, totiž obětí mše svaté. Z toho poznáváte, že nesrovnává se to s úmyslem Církve Kristovy, slaviti oddavky v čas odpolední. Zařídila pak Církev sv. k oddavkům zvláštní mši sv., která celým obsahem svým táhne se ku posvátnému svazku manželskému. Introit připomíná požehnání, jímž Raguel žehnal mladému Tobiášovi i dceři své; v oraci pak prosí Církev svatá, aby co službou její vykonáno, požehnáním Božím naplněno bylo. Epištola vzata jest z listu sv. apoštola Pavla k Efesským, kdež povinnosti manželské připomíná a vznešenost svátosti stavu manželského prohlašuje. Evangelium uvádí slova Ježíšova, kterými nerozlučitelnost svazku manželského pokoušejícím jej fariseům dovodil. Také v ostatních modlitbách svých odporoučí Církev sv. snoubence milosti Boží, avšak zvláštní přimlavy za ně koná po modlitbě Páně a po ukončení mše svaté. Při těchto přimluvách přiklekají snoubenci k oltáři, a kněz nad nimi se modlí, aby Bůh v přízni své zachoval ten svazek manželský právě uzavřený a jakož svou zvláštní péčí a milostí osvědčoval manželství starozákonnímu, tak aby ten nerozlučitelný svátostný svazek, jenž obrazem jest jednoty Ježíše Krista s Církví, v ochranu svou vzíti a zvláště nevěstě milosti potřebné poskytnouti ráčil, aby ve ctnostech křesťanských prospívala, oba pak aby plníce povinnosti své, na potomstvu svém radosti se dočkali a hojně odměny v nebesích došli. K tomu také kněz na konec mše sv. snoubencům požehnání své udílí a vodou svěcenou je kropí. —

Tyto přímluvy však za vyprošení požehnání Božího pro nevěstu koná Církev svatá jen pak, byla-li nevěsta svobodná, nikoli však vdává-li se vdova po druhé; nebo ačkoliv Církev sv. druhého sňatku zcela nezapovídá, přece považuje ho jako důkaz nezdrželivosti, která zvláštní přímluvy není hodna.

Bývá někde též obyčejem, pannickou nevěstu zvláštním obřadem do chrámu uváděti a ji povinností manželským i mateřským milosti potřebné na Bohu vyžádati. K tomu cíli modlí se kněz žalm 127. a po obyčejných verších prosí zvláštní modlitbou za požehnání Boží pro nevěstu a za ochranu přede vši pohromou, zvláště před nebezpečným pokušením ďábelským; spolu pak přímlouvá se za ni, aby jí Bůh ku počestnému a zbožnému životu manželskému milosti své dopřáti ráčil. Na to podav jí stolu do chrámu Páně ji uvádí, kdež by, pokořic se božskému Synu Marie Panny, na něm blaho a štěstí pro sebe i svou budoucí rodinu si vyprosila.

Zvláštní také připomínky při této příležitosti zasluhuje i jubilejní slavnost, kterou konávají manželé po uplynulých padesáti letech svého sňatku manželského — tak zvaná zlatá svatba; vzácná zajisté i dojemná to slavnost, kterou koná Církev sv. zvláštním obřadem. Kněz vítá ty ctihodné jubilanty před oltářem se srdečnou sdílností, jakéž manželé takoví po uplynulé dlouhé době životní a po přestálých svízlech a starostech zajisté jsou hodni. Ovšem přísluší z toho první dík Bohu, a proto také kněz vybízí manžele, aby poděkovali Bohu za milostivé prodloužení věku, jakož i za všechna dobrodíní i všecky milosti a vůbec za vše, co dobrého jim Bůh pro tělo i pro duši za ten čas byl poskytl. Neméně vděčně sluší si připomenouti i posilu v útrapách a ochranu v protivenstvích a nebezpečných pokušeních. Obzvláště však ty staričké rodiče ku vděčnosti vybízí všechny radosti rodinné i všecko to požehnání, jehož jim Bůh ku zdárnému odchování dítek udílel. Mimo to vyzývá duchovní staričké manžele, aby dny, které ještě Bůh jim dopřeje, obětovali ku jeho cti a chvále i ku vlastnímu spášení, žijíce pospolu v bohumilé lásce a svornosti, jak před padesáti lety sobě byli slibili. Za milost k tomu pomodlí se kněz s nimi i se všemi přítomnými »Otčenáš« a »Zdravas Maria.« Po skončené modlitbě táže se duchovní jubilantů, chtějí-li závazek manželský, učiněný před padesáti lety, obnoviti. A když přisvědčili, vyzve je, aby slibili si opět, že v ustavičné lásce a svornosti žíti, jeden druhého si vážiti, v strastech i utrpení a nemocech laskavě si pomáhati budou, což oni netoliko slovem »ano,« ale i podáním ruky stvrzují, k čemuž jim kněz udělí požehnání slovy: »Pokoj a požehnání všemohoucího Boha Otce i Syna i Ducha sv. sestup na vás a setrvej vždy s vámi. Amen.« Na to obrací se kněz přívodnou promluvou k dětem a vnukům těchto staričkových rodičů, a připomíná jim povinnosti čtvrtého přikázání, vybízí je ku laskavé úctyplné vděčnosti, aby těmto po Bohu nejřetdnějším dobrodincům svým počestným chováním úcty a radost působili, úslužnou pak výpomocí svou stáří jejich oslazovali i ulehčovali a tak požehnání Božího se hodnými stali. Podobně i všem přítomným v úctu, lásku a přímluvu odporoučí kněz jubilanty a vodou svěcenou je pokropí.

Poznali jste, nejmilejší, z toho rozjímání, jak vysoce si váží Církev sv. stavu manželského, a kterak mnohými obřady jemu požehnání Boží a milost vyprositi hledí; a to zajisté po právu tak se děje. Vždyť manželství svátostné jest kořenem onoho velikého stromu v zahradě Boží, který rozvětňuje se ve společnosti lidské po veškerém povrchu země a hojně ovoce přináseti má pro království nebeské. Kéž by skutečně katoličtí manželé povinnosti své dle vůle Boží plnili, a tak zasloužili si požehnání Božího zde a odměny nehyňoucí v nebesích! Amen.



## Neděle XVIII. po sv. Duchu.

Svědectví Kristovo utvrzeno jest mezi vámi, tak že nemáte žádného nedostatku v žádném milosti. (I. Kor. 1, 7.)

Na svých cestách apoštolských přišel sv. Pavel i do Korintu, kteréž město oplývalo sice bohatstvím a uměním, ale též mnohými neřestmi; i pobyl tu sv. apoštol asi půldruhého roku, a Bůh žehnal jeho působení apoštolskému, tak že mnohé věřící Kristu získal, kteří zřeknuvše se nepravostí svých, život bohulibý započali. Na to rozpomínaje se sv. apoštol, díky za to vzdává Bohu, jakož »za milost, která dána jest jim v Kristu Ježíši.« Aby pak je ku vděčnosti pohnul, připomíná jim v listu svém, že v Církvě Ježíše Krista nalézají hojnost všeho, čeho jim ku spasení potřeba: i poučení v pravém umění a vědění křesťanském i milosti ve sv. svátostech ku svému posvěcení; potěchou proto nad tím naplněn, píše: »Svědectví Kristovo utvrzeno jest . . .« Jak z pokladu a štěstí toho duchovního věřících Korintských těšil se sv. Pavel, tak z podobného štěstí těšiti se můžeme i my. Shromáždili jsme se zde v tom stánku Páně ke službám Božím; vystoupil jsem na toto místo posv., bych vás odsud o slově Božím poučoval, přistoupím potom k oltáři, bych za vás oběť nejdražší Bohu obětoval a požehnání jeho vám vyprosil. Toho štěstí nedostávalo se vždy předkům vašim. Byl čas, kdež věřící z obcí zdejších daleko choditi museli ke službám Božím, neměli své svatyně, svého duchovního pastýře. Můžeme pochopiti, jak velikou rýdostí naplnění byli, když zde chrám Páně zřiditi se měl, k duchovnímu prospěchu jejich. Stalo se tak a užítku toho duchovního i vy stali jste se účastni, jak že platí i o vás: »Svědectví Kristovo utvrzeno . . .« S vděčností proto připomeneme si dnes založení tohoto stánku Božího a já vyložím vám ty posv. obřady, s kterými základní kámen k tomuto chrámu Páně položen byl.

David, věrný sluha Hospodinův, stále pomýšlel na to, aby slušný a velebnosti božské důstojný příbytek byl zbudován; poněvadž však Bůh skrze proroka Nathana mu oznámiti dal, že ku stavbě té svatyně nehodí se ruce ve válkách krví potřísněné, jako byly ruce Davidovy, a že synu jeho, Šalomounovi, teprve ponecháno býti má, aby vzdělal chrám Hospodinův: aspoň hmotu



k tomu potřebnou nashromáždil David, aby přece také na novém stánku Božím zásluhy měl. — I v Dymokurách druhdy byla jen skrovná kaple dřevěná, ke službám Božím určená, až r. 1723. vysokorodá pi. patronka Marie Antonie, kněžna Montecuculli z hrab. rodu Colloredského, vroucí zbožností a touhou pohnutá, odhodlala se stálejší a velebnější stánek Bohu vystavěti. Ó jak asi přičiňovali se tehdejší předkové vaši, aby si při tom zásluhu získali, svážice a chystajice hmotu potřebnou; s jakou ochotou a obětavostí ode všech konány byly k tomu přípravy! Cítiliť všickni, jak důležité a posvátné jest dílo obmyslené, jimžto »svědectví Kristovo utvrzeno mělo býti mezi nimi, aby neměli žádného nedostatku v žádné milosti.«

I nadešel konečně den, kdež ku nové svatyni položen měl býti základ; připomeňme si průběh těch obřadů. — Před slavností takovou postaven bývá na místě, kdež hlavní oltář budoucího chrámu státi má, dřevěný kříž s obrazem Krista Vykupitele, na znamení, že tam přinášena bude oběť ta předrahá, kterou Ježíš Kristus krvavým způsobem sám první Otcí nebeskému přinesl na kříži. A k tomuto místu obrátil také světicí kněz první kročeje své druhého dne, maje konati svěcení; pokropiv místo to vodou svěcenou, počal se modliti: »Znamení spásy vztyč, Pane Ježíši Kriste, na místě tomto a nedopusť, aby sem přiblížiti se měl anděl zhoubný.« K tomu připojil žalm 83., aby naznačil tu touhu věřícího lidu i vroucí přání předků vašich po stánku Božím slovy, jimiž volal druhdy David: »Jak milí jsou stanové tvoji, Hospodine mocností! Touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových srdce mé a tělo mé plesají Bohu živému . . . Blahoslavení jsou, kteří přebývají v domě tvém, Hospodine: na věky věkův chváliti budou tebe.« Posvátnou tuto touhu po stánku Božím doplnil kněz světicí jménem lidu věřícího i vroucí modlitbou: »Pane Bože, nebesa i země nemohou obsáhnouti Tebe, a přece volíš sobě přibýtek svůj na zemi, kde jméno Tvé svaté horlivě vyzýváno bývá: Račiz proto, prosíme Tě, pro zásluhy blah. Panny, jakožto Patronky tohoto budoucího chrámu Páně a všech svatých na místo toto okem dobrotivosti své shlédnouti, milostí svou je ode vsí poskvrný očistiti i neporušené zachovati, a jakož jsi zbožné předsevzetí milého sluhy svého Davida dílem syna jeho Šalomouna korunoval, tak v tomto díle našem račiz naplniti i touhy naše a necht uprchnou odsud všeliké úklady ďábelské. Skrže Pána našeho Ježíše Krista.« Tak posvěceno bylo ono místo, na němž povzněsti se měl oltář k oběti přesvaté a neposkvrněné; kéž by touha po té předrahé oběti Ježíše Krista nikdy neutuchla v srdcích vašich, jak vroucně druhdy vyjádřil ji kněz jménem předků vašich!

Na to přikročil kněz k posvěcení základního kamene. Obrán byl k tomu kámen velký, čtverhranný, jenž by nepřipustil tak snadného pošinutí, a ke všem čtyřem úhlům světa by směřoval; a koho měl představovati kámen ten? Samého Ježíše Krista, jenž o sobě vyložil slova prorocká, řka: »Kámen, který zavrhli stavitelé, učiněn jest hlavou úhelní.« Základní kámen chrámu má představovati i zástupce Ježíše Krista, viditelnou hlavu Církev, svatého Petra, k němuž řekl Kristus: »Ty jsi Petr a na té skále vzdělám Církev svou.« Takový základ má ta Církev naše, jejíž obrazem jest chrám křesťansko-katolický; a proto pevný, nepošinutelný musí býti základ té stolice

učitelské; do všech úhlů světa rozšiřovati se musí odsud ta pravda víry Kristovy, to požehnání jeho milosti a spásy. Proto kněz světicí vyzývá milost Boží s modlitbou důvěrnou obrátil se k tomu nebeskému Staviteli, Kristu Ježíši, jenž jest »kámen úhelní bez rukou s hory utržený a základ neporušený.« Vroucně volal k němu: »Upevni, Pane Ježíši Kriste, tento kámen, který ve jménu Tvém zasaditi obmyšlíme. A jakož jsi počinek i konec, skrze něhož Bůh Otec na počátku všecko stvořil, budiž, prosíme tebe, počínkem, zdarem i dokonáním díla tohoto, kteréž nyní ku chvále a slávě jména Tvého počítí se má.« Po té pokropil kněz kámen a ostrým nástrojem troji kříž na něm vyryl se slovy: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.« A žehnaje kámen ihned připojil modlitbu: »Požehnej, Pane, kámen tento, a pro vyzvání jména Tvého učíš, aby, kdožkoliv ku stavbě chrámu s dobrým úmyslem přispějí, zdravím těla i útěchou duše obdařeni byli.« Hle, nejmilejší, jak vděčná jest Církev sv. za každý dar, který k počtě a službě Boží věnujete, hojně za to odměny na Bohu vám vyprošujíc.

Však k tomu posvátnému dílu volá Církev sv. litanie mi k účastenství i ku pomoci oslavené bratry a sestry v nebesích, aby sestoupili s nebe ku společné s námi pobožnosti, asi podobně jako uzřel to druhdy u vidění svém patriarcha Jakub, což i připomíná světicí kněz antifonou: »Řáno vstav Jakub vyzvedl kámen na znamení poliv jej olejem svrchu, zavázal se slibem Pánu: »V pravdě místo toto svaté jest, a já jsem nevěděl.« A jakoby Církev sv. odůvodniti chtěla, proč při počínání toho díla především pomoci Boží a přímluvy Svatých doprošovati se třeba, říkávati dává žalm 126., jenž počíná slovy: »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí jej.« Bez pomoci Boží vše přičinění na zmar přichází, jako ona stavba věže babylonské; proto sluha církevní požehnání od Boha na přímluvu Svatých jeho vyprositi hledí.

S důvěrou v pomoc Boží překročil pak kněz, aby položil ten základ budoucí svatyně, a zapouštěje kámen ten právě posvěcený do základu, modlil se: »S věrou v Ježíše Krista klademe ten kámen úhelní v základ tento ve jménu † Otce † i Syna i † Ducha sv.: aby zkvétala zde pravá víra a bázeň Boží a bratrská láska; necht' místo toto slouží ku modlitbě a ku vyzvání i oslavování jména téhož Pána našeho Ježíše Krista, který s Otcem i Duchem sv. živ jest a králuje na věky věkův. Amen.« Tak naznačen byl již při zakládání té svatyně vznešený účel její: Oslava Boha svrchovaného, ale spolu i posvěcení duchovního našeho života věrou, důvěrou a láskou, jakož i naplnění nejpřednější potřeby duše naší, aby s Bohem ve zbožné modlitbě obcovati mohla. Ó kéž bychom ten vznešený účel svatyně naší nikdy z mysli nespouštěli, považujice ji za předsň svatyně nebeské.

Mezi tím co stavitel kámen dokonale upevňoval, pokropil jej duchovní vodou svěcenou, říkáje při tom antifonu: »Pokropíš mne yzopem . . .« s následujícím žalmem 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého. . . .«

Tak položen byl základ; a co na něm zvedati se bude? »Ach, jak hrozné jest místo toto!« připomíná tu světicí kněz slovy patriarchy Jakuba. »Není tu jiného, jedině dům Boží a brána nebeská.« Toť účel staveníště toho, a kněz

v duchu předvidaje ten budoucí stánek Hospodinův, kropí vodou svěcenou celé základy, a při tom říká žalm 86.: »Základové jeho jsou na horách svatých; miluje Hospodin brány Sionské nade všechny stany Jakubovy.« Když prošel kněz, kropě vodou svěcenou celé staveniště, zakončil úkon svěcení modlitbou, v níž poděkoval Bohu za moc s úřadem kněžským spojenou, že právě co vykonal, jako od Boha samého vykonané považováno býti může, pročež žehnaje opět základy i prosbu svou k tomu připojil, aby Bůh mocné požehnání k dílu tomu propůjčiti ráčil, by vši pohromy zlých duchů prasto jsouc, pod ochranou Svatých Božích i anděla pokoje, jako z vůle Boží započato, tak šťastně i dokonáno bylo.

Tak s modlitbou a za blahodatného žehnání Církve sv. položen základ ke svatyni naší, položen základ k tomu posvátnému stánku, kdež by duše předků našich i duše naše docházely posvěcení i závdavku budoucí spásy. Jestliže tehdyž při svěcení základního kamene těšili se předkové naši na ten stánek Boží, my nyní již z něho nejen těšiti se, ale i prospěchu dosíci můžeme. Tu platí slova sv. ap. Pavla: »Svědectví Kristovo utvrzeno. . . . Kéž by jen věřící v tom stánku Božím nabízené jim milosti ke spasení svému horlivě používali! Amen.



## Na den sv. Václava.

Protož jestliže sobě zalibujete panovnické stolice a berly, králové národů, milujte moudrost, abyste na věky kralovali.

(Moudr. 6, 22.)

Slavnost dnešní má pro nás katolické Čechy hluboký význam; oslavujemeť zajisté sv. Václava nejen co věrného vyznavače a mučenníka Páně, ale to zvyšuje radost naši, že sv. Václav byl syn milené vlasti naší, a nad to i vojvoda, král a dědic země české. A kdož by nechápal důležitosti takové slavnosti pro pravověřící křesťany? Vždyť oni ctí v králi svém zástupce Božího, který obdržev důstojnost a moc svou od Boha, Bohu také z národů sobě svěřených zodpověděn jest a tudíž nejen o časné jich blaho, ale i o věčné pečovati má. Čím důležitější to tedy úřad, tím ctihodnější a větší i zásluha toho, kdo úřad ten věrně zastává; proto v požehnané památce u všech národů zůstávají svědomití jejich panovníci; s obzvláštní však úctou slaví katolíci všech národů památku bývalých svých vladařův a králův, o nichž platí přesvědčení Církve sv., že slávy nebeské došli a mezi vyvolence Boží přijati jsou. Tak ctí katoličtí Němci svého císaře Karla Velkého, sv. Jindřicha i Kunhutu, císařovnu, Poláci svého krále Kazimíra, Uhři sv. Štěpána a sv. Ladislava, Rakušané sv. Leopolda, Dánové sv. Kanuta, Francouzové sv. Ludvíka, Angličané svého Eduarda a Edmunda, Španělové sv. Hermenegilda, Portugalci sv. Alžbětu — a my katoličtí Čechové ctíme a vebíme svého vojvodu a krále sv. Václava.

Tito sv. panovníci posvětili takřka své trůny vladařské životem svým a ku nástupcům svým volají slovy Písma sv.: »Protož jestliže zalibujete...« Odporoučejí jim tu sv. moudrost, kteráž učí spasení své a svých svěřenců především mítí na zřeteli, k čemuž snaží se i Církev sv. vyprosití jim potřebné pomoci a milosti od Boha zvláštním posv. úkonem, jenž nazývá se *korunovace*. Spojena bývá ovšem s korunovací veliká slavnost národní, kteréžto účastenství celého národa také i oprávněno jest; ale hlavní ráz korunovace jeví se jako náboženský, a účel její jest vyprošení potřebné milosti pro panovníka, jakožto zástupce Božího. Zvláště dojemným způsobem konávala se vždy korunovace králů českých, kteříž tou korunou sv. Václava korunování a mečem svato-Václavským opásání bývali. Jak velikou váhu přikládal té korunovací otec vlasti Karel IV., z toho vysvítá, že sám dle předpisů Círky sv. řád korunovační v jazyku českém sestavil, korunu k tomu pořídil a sv. Václavu ji obětoval. Ku počtě tedy tohoto sv. Patrona našeho, krále a dědice českého, sv. Václava, jenž svatým životem a bohulibým panováním trůn králů českých posvětil, zamýšlím připomenouti a vysvětliti vám, laskaví posluchači, ten posv. obřad korunovační, jak dle předpisů Círky katolické se koná.

Mazání a korunování králů jest úkonem posvátným, neboť základ svůj má v nařízení Boha samého. Vypravuje nám Písmo sv., že když lid israelský po způsobu jiných národů žádal sobě mítí krále, nařídil Bůh nejvyššímu knězi Samueli, aby pomazal jim za krále Saula a potom Davida; i pozdější králové židovští bývali k úřadu svému mazáni. Vladařové křesťanští neopomjeli ovšem také vyžadovati si přímluvy Círky za milost a pomoc od Boha; první korunovace křesťanská připomíná se z času císaře Theodosia II. z V. století. První římsko-německý císař Karel Veliký korunován byl r. 800. o hodě Božím vánočním od papeže Lva III.; ostatní pak císařové za tímže účelem přicházeli do Říma, aby si korunování od papežů vyžádali. Krále české korunoval biskup, později arcibiskup Pražský za spolupůsobení arcibiskupa Olomouckého a ostatních biskupů a prelátů z Čech, Moravy a Slezska. Nuže, jak konala se ta korunovace česká?

1. Především musil se k ní král důstojným a zbožným způsobem připraviti, pročež dle nařízení Círky sv. ve středu, v pátek a v sobotu předcházejícího týdne se postil, v sobotu pak v průvodu arcibiskupa, prelátů a slechticů navštívil Vyšehrad, toto prvotní sídlo knížat českých, kdež první kročeje své obrátil do svatyně ku vykonání pobožnosti, aby tak na jevo dal, že chce býti věrným následovníkem sv. knížete českého, sv. Václava, jenž se zbožnou horlivostí chrámy Páně navštěvoval. Když byl král ve svatyni Vyšehradské se pomodlil, vrací se do metropolitního chrámu sv. Víta, aby přítomen byl nešporám; po té pobožnosti pak uchýlí se král do komnat svých na hradě. Modlitbu a půst odporoučí tedy Církev sv. králi, jakožto nejvydatnější prostředky dle rady sv. Jakuba (1, 5.) ku získání si potřebné moudrosti a milosti od Boha, aby panování jeho bylo šťastné a zdárné.

Ku korunovací určena bývá dle starého zvyku Círky neděle, jakož sváteční den křesťanský, kdež největších milostí se nám dostalo. I přicházejí hodnostáři církevní i světští do komnaty královské, a když byl nejvyšší komorník

království českého, krále ve střevice královské, ve sukni a plášť oblekl, a církevního podkouření a pokropení vodou svčcenou se mu dostalo, pozvrdá jej arcibiskup, dáváje tím na srozuměnou, že Církev sv. chce mu býti vůdkyní, pročež i jeden z biskupů se modlí, aby Bůh chránil krále. by od cesty spravedlnosti se neodchýlil. Za hlaholu velkého zvonu a za zpěvu antifony: »Aj, já posýlám anděla svého . . .« ubírá se nyní král uprostřed dvou biskupů a sprovázen šlechtici do chrámu k oltáři sv. kříže, na nějž položí se znamení královská, totiž koruna, žezlo a meč, kteráž před králem nesena byla. Před oltářem počnou zpěváci zpívati antifonu: »Utvrd se ruka Tvá a povýšena buď pravice Tvá, spravedlnost a soud při hotování stolice Tvé, milosrdenství a pravda předejdou obličej Tvůj. Alleluja!« Antifona ta pje se střídavě s verší žalmu 100.: »O milosrdenství a soudu zpívati budu Tobě, Hospodine,« načež koná se přímluva za propůjčení potřebné pomoci králi, aby nad lidem svým s prospěchem mohl vládnouti. I král sám pomodlí se za tímže účelem před tím nejvyšším králem, jenž s kříže vládne. — Před křížem Ježíše Krista jest tedy první zastavení a tomu božskému Králi obětují se především ty insignie královské na znamení, že král křesťanský jen s kříže Ježíše Krista, čeká pomoc a milost, moci své královské však že jen podle vůle božského Vykupitele a ve spravedlnosti křesťanské užívati chce.

2. Od oltáře sv. kříže ubírá se nyní průvod ku oltáři prvního zemského Patrona sv. Víta, na nějž insignie královské se položí a biskup intonuje žalm 19.: »Vyslyš tebe Hospodin v den souzení,« a po verši: »Hospodine spasena učiň krále a vyslyš nás v den, kteréhož vzýváme Tebe,« modlí se dva biskupové, každý jednu modlitbu, aby Bůh skrze krále lidu, jakož i králi samému milost ku blahému životu časnému i věčnému propůjčiti ráčil. Na to následuje kázání.

Po kázání přednesou biskupové arcibiskupovi žádost za korunování krále. Arcibiskup jakožto náměstek Kristův a otec věřícího lidu připomíná nejprve králi důležité povinnosti i velikou zodpovědnost s úřadem královským spojenou, načež klade mu otázky: »Chceš-li sv. víru křesťanskou držeti a skutky spravedlivými osvědčovati?« Když slíbil to král, táže se ho dále: »Chceš-li království tobě od Boha propůjčeného podle spravedlnosti otců svých spravovati a brániti?« K čemuž odpovídá král: »Tak jakož božskou posilněn pomoci a utěšením všech věrných jeho moci budu, tak věrně vše činiti slibuji.« Po slibu tom veřejně učiněném táže se arcibiskup shromážděného lidu, zdali takovému knížeti se poddati a jeho poslušni býti chtějí? K čemuž, když všichni s ochotou přisvědčí, že »rádi,« vyprošuje arcibiskup králi pomoc od Boha, »aby osadu jemu poručenu s pokojem milostivým a moci vítězství šťastné vlasti zasloužil.« I přímlyvy nebeštanů dovolává se Církev sv. pro krále litaniami, v nichž mezi jiným předřikává arcibiskup: »Abys tohoto sluhu svého ve své spravedlnosti, milosti a svatosti zachovati ráčil. — Abys jej králem zvoliti, požeňnati a povýšiti ráčil,« k čemuž odpovídá sbor: »Tě prosíme, uslyš nás!« Po skončených litaních konají se modlitby: »aby Bůh králi, sluhu svému, ku zbožnému a moudrému panování ducha moudrosti uděliti ráčil; spolu pak aby dopřál mu požeňnání svého i milosti své, jako dostalo se toho věrným sluhům Božím, aby, utvrzen jsa věrou Abrahama, mírností Mojžíše,

silou Josua, pokorou Davida a moudrostí Šalomouna, po cestě spravedlnosti kráčel, Církev Kristovu věrně hájil a lidu sobě poddanému šťastně panoval, nalézáje v Bohu svou ochranu, pomoc a své vítězství.« Nemusi-li každý věrný poddaný s těmi modlitbami Církvě z plna srdce spojit i vroucí prosby své?

3. Na úmysl v modlitbách církevních naznačený slouží arcibiskup mši sv., ku slavnosti té zvláště sestavenou, t. zv. mši korunovační, při níž korunování a mazání na krále se děje. Již v introitu modlí se Církev sv., »aby Bůh, Ochrance náš, popatřil milostivě na tvář pomazaného svého!« (Žalm 83.) a kollektá jest modlitba vám dobře povědomá, totiž ona, kterou modlíme se za císaře a krále našeho, »aby všemi ctnostmi oplýval, jimiž dokonale jsa ozdoben nešlechtností všech se varovati, nepřátely přemáhati a k Bohu, jenž jest cesta, pravda a život, mohl dojeti.« Epištola uvádí napominání sv. Petra ku věřícím, »aby poddáni byli všelikému lidskému stvoření pro Boha, buďto králi, jako nejvyššímu, nebo knížatům jako od něho poslaným ku pomstě zločinců a ku chvále dobrých.«

Mezi Gradualem přinesou opatové s patričnou uctivostí z kaple svatého Václava sv. olej katechumenů ve zvláštním, hedvábnou rouškou přikrytém kalichu, který z rukou jejich přijme arcibiskup, políbí a na oltář postaví. Po skončeném zpěvu Graduačním přistoupí arcibiskup k mazání krále, a to na hlavě, prsou, plecích a ramenou, říkáje při tom: »Maži tě za krále olejem svčceným ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen. Pokoj s tebou.« Důležitý to úkon, jimž král za sluhu a zástupce Božího ustanoven a jako posvěcen bývá, což i připomíná antifona, kterou mezi tím píše sbor, takto: »I mazali jsou Šalomouna, Jadoch kněz a Nathan prorok za krále v Sioně, a chodíce veselí, říkali: »Buď živ král na věky. Alleluja!« Tot zajisté vroucí přání všeho lidu; a za to také po ukončeném mazání modlí se arcibiskup, »aby milost Ducha sv. sestoupila na krále, sluhu Božího, jako zevně olejem pomazán byl; Kristus Pán aby mu přispěl ku pomoci milostí svou, by šťastně královal jako oni sluhové Boží, kteří skrze víru přemáhali království, a k jich společenství nebeskému aby jej jednou přijal.« S tím posv. mazáním svolává arcibiskup na krále i požehnání a pomoc Boží s nebe, aby nepřátely své přemáhati, Církev sv. brániti a lid sobě svěřený ve spravedlnosti spravovati mohl. — Na to požehná arcibiskup i roucho královské, a když byl v ně král oblečen, maže mu arcibiskup i ruce, modle se při tom, »aby byl král požehnaný a ustavený v tom království nad lidem, kterýž dal mu Hospodin ku spravování; i aby štědrým požehnáním duchovní milosti jej ohmýsliti ráčil, by za jeho kralování panovalo zdraví a pokoj v zemi, aby byl král přesilným obrancem vlasti, utěšitelem kostelů a klášterů, přemahatelem vrahů; nepřátelům aby byl hrozný, svým věrným však velebný; všichni aby se ho báli a spolu jej milovali, po slavných časech pak a šťastném panování, aby věčného blahoslavenství dojeti zasloužil.«

Po té opakuje arcibiskup modlitbu po litaních konanou, načež zpívá na způsob praeface přímlovu za krále, aby jej Bůh skrze to sv. pomazání posvětili † a požehnáním † svým obdariti ráčil, aby jakož dar Boží jest to, že králuje, tak z milosti jeho to šťastně činil, aby v základu víry, naděje a milosti jsa ustanoven, časného království vládu bez viny držel a do věčného

neskonalých radostí milosti Boží došel. Mezi tím pak, co po skončení té praeface sbor pěje »Sanctus,« klade arcibiskup na krále královský plášť, který, jsa čtverrohý, naznačuje svrchovanou po celém světě moc Boží, bez jejíž plnomocenství nikdo nemůže kralovati na zemi. — Na to žehná arcibiskup meč a modlí se při tom, aby byl na obranu kostelů, vdov, sirotek i všech věrných služebníků Božích proti ukrutnosti pohanské. Když byl král mečem opásán, žehná arcibiskup i prsten královský, a tento na prst mu navlékaje, dí: »Vezmi královského důstojenství prsten, a skrze něj poznej v sobě křesťanské víry znamení. Nebo jakožto dnes posazují tě za hlavu a kníže království i lidu, tak jest povinností tvou, abys byl trvajícím příspůšitelem a ustanovitelem křesťanství« atd. Opětne tedy připomíná se králi, že zástupcem Božím na zemi jest, a moc svou, že ani sám ze sebe ani z lidu nemá, ale od Boha ji obdržel, a tudíž také jemu z ní odpověděn jest. To také uznává král, a proto meč svůj Bohu jako v obět klade na oltář a teprve po výplatě téhož zpět jej přijímá. — Podává nyní arcibiskup králi další insignie královské, totiž žezlo a jablko říšské, jménem Církve napomínaje jej, »aby především sám sebe dobře spravoval, sv. Církev a lid křesťanský sobě od Boha poručený mocí královskou od zlých bránil, vše křivé trestal, bludné napravoval, pokleslým ruku podával, rozptyloval pyšné a pozdvíhoval pokorné, aby jemu otevřel jednou dvéře Ježíš Kristus Pán náš;« v tom smyslu modlí se též nad králem.

4. Po té předsevzato bývá korunování korunou svatováclavskou, tak nazvanou, poněvadž Karel IV., jenž ji zhotoviti dal a první také r. 1347. jí byl korunován, zvláštním nařízením ustanovil, aby koruna tato chována byla v hrobě sv. Václava, na hlavě tohoto sv. dědice a patrona českého, odkudž ke korunování vzata a po vykonaném obřadu hned tam opět uložena býti musila. Se zvláštní také poctou používá se tohoto převzácného klenotu zemského: arcibiskup totiž nejprve žehná korunu, modle se při tom, »aby jako ona drahocenným kamením jest okrášlena, tak aby král, jenž ji korunován bude, darem přemnohých ctností byl naplněn.« Na to vodou svčenu ji pokropí a kadidlem okouří a pak vstaví ji králi na hlavu, říkáje při tom: »Vezmi korunu království, skrze nižto že svatosti chvála a česť i skutkův moc vyznamenána jest, rozuměj . . . A jakož my duchovní pastýři a správce duší jsme, tak abys ty byl zevně pravým Božím následovníkem a hrdinným proti všem protivníkům Církve Kristovy obrance a království tobě od Boha daného a skrze úřad našeho požeňání poručeného statečným správcem«. A modlitbou k Bohu se obrátě, žehná králi korunovanému, řka: »Bože věčnosti, kníže mocí, všech vrahů přemahateli, požeňejť tohoto sluhu svého, před Tebou se kořícího a v dlouhém zdraví i v příznivém štěstí jej zachovej, a kdykoliv pomoci Tvé bude žádati, rychle přispěj. Dej mu, prosíme Hospodine, bohatství milosti své, naplň v dobrém žádost jeho, korunuj ho milosrdenstvím svým, aby tobě dobrotivým náboženstvím sloužil skrze Krista Pána našeho.« I zapěje sbor antifonu: »Setrvej a buď mužem a drž přikázání Hospodina Boha svého, abys chodil po cestách jeho . . .«, načez děje se žehnání a přímluva za krále takto: »Požeňej Tebe Hospodin a ostříhej Tě a jakož chtěl Tě nad svým lidem míti králem, taktěž na tomto světě učin Tě šťastným a věčného štěstí dej Ti účastnost.« Amen.

Nyní veden král ke trůnu královskému, na nějž arcibiskup mu zasednutí káže, jakož na stolec moci Boha všemohoucího a církevním úkonem mu odevzdaný, a dodává: »Na té královské stolici utvrď tebe Bůh a v království věčném s sebou kralovati kaž. Ježíš Kristus, Pán náš, král králův a Pán panovníkův.« I podá mu kříž (pacifikal) k políbení, a sbor započne radostný chvalozpěv: »Tě Boha chválíme« a píseň: »Hospodine, pomiluj nás.«

Tak raduje se všecken lid, že má krále »z milosti Boží« a ochoten jest jemu jakožto zástupci Božímu se podrobiti. Však i král lidu na vzájem povinnosti svých pamětliv býti chce, a proto veřejně skládá svůj slib či přísahu asi v tomto znění: »Vyznávám a slibuji před Bohem i anděly jeho pro tento i budoucí čas, že zákon a spravedlnost i pokoj sv. Boží Cirkve a lidu mně poddanému podle moci a vědomí zachovati a činiti chci. I biskupům důstojnou a řádnou čest ukazovati, a to, což od císařův a králův kostelům jim poručeným dáno neb navraceno bylo, bez porušení zachovati slibuji. Amen.«

5. Po korunovaci krále následuje ihned žehnání králové, která sprovázena jsouc abatýši od sv. Jiří, mezi dvěma biskupy s hlavou zakrytou přichází před oltář a tam ku modlitbě až k zemi se pokoří. Když pak od biskupů pozdvížena byvši povstane, počne arcibiskup nad ní se modliti: »Všemohoucí, věčný Bože, studnice a počátku vši dobroty, jenž ženského národa křehkosti nijakž nezamítáš . . . : vzezři, prosíme, na pokornou modlitbu naši a této služebnici své, jižto pokornou zbožností za královnu jsme volili, požehnání svých dary rozmnož a ji pravici své moci vždycky chraň.« I královnu maže arcibiskup sv. olejem ve jménu nejsv. Trojice Boží, modle se při tom, aby jí to k očistění a posvěcení duchovnímu prospělo, by milosti Boží nikdy nepozbyla. Po té modlitbě podá královně též žezlo a prsten, jakožto znamení víry a přesnosti náboženské. Na to požehná arcibiskup korunu, pro královnu připravenou, a na hlavu ji vstaví, říkáje při tom modlitbu podobnou jako při korunování krále s přáním, »aby královna uvnitř zlatem moudrosti a ctnostmi drahého kamení okrášlena se stkvěla a věčným radováním korunována byla.« Po té modlitbě sprovodí šlechtici královnu, korunu na hlavě její držíce, ke stolici pro ni připravené, kdež vedle ní abatýše místo zaujme.

6. Nyní ještě požehná arcibiskup novou korouhev, dovolávaje se přimluvy sv. Michala archanděla, aby ti, kdož pod korouhví tou na obranu Cirkve sv. požehnanou † a posvěcenou † bojuvati budou, jako druhdy Abraham a David, skrze moc sv. kříže vítězství nad nepřátely dobyli. Na to pokračuje se ve mši sv. a čte se evangelium sv. Matouše o tom, »sluši-li daň dávatí císaři.« Mezi čtením sv. evaňgelia složí král i královna koruny své, a po přečtení dá se jim misál políbíti. Při obětování přináší král i královna dary, totiž chléb, koflík stříbrný, plný vína, a něco zlata. I v sekretě prosí arcibiskup, aby ta obět nejdražší přispěla králi ku konání poručeného mu úřadu. Před Agnus svolává arcibiskup požehnání Boží na krále i lid, modle se: Všemohoucí Bože, dej králi našemu pokoje požívatí v tichosti. Anděla svého mu za strážce dej a jeho i nás ve ctnostech posilni. Okršlek království v pokoji zachovej a protivníky jeho pokoř.« Načež ku králi se obrátě dí: »Bůh všemohoucí, jenž tě lidu svého chtěl mítí správcem, on tě nebeským požehnáním posvěť a věčného království dej býti účastníkem! A propůjž tobě proti všem víry křesťanské nepřátelům



vitězství slavné, aby lid tobě poddaný křesfanského zákona práva ostřihaje odevšad bezpečně pokoje tichého požíval: tebe však aby Bůh ve sboru svatých ustavití a věčným štěstím obdariti ráčil. I podá se králi a královně pacifikal k políbení, a oni přistoupí ke stolu Páně. Ukončí pak se mše sv. ještě přímiluvou za krále, aby ho Bůh ode všeho nebezpečenství chránil a po smrti k věčnému dědictví přivedl.

Takto posvátným a velebným způsobem zasvěcuje Církev svatá tu nejvznešenější důstojnost a moc světskou na zemi, hlásajíc tím, že Bůh jest svrchovaným Pánem všehomíra a že by nikdo sobě přivlastňovati nesměl moci, kdyby mu nebyla dána s hůry. Spolu však také zasvěcuje důstojným tím obřadem i poměr mezi králem a poddanými jeho, připomínajíc všem, že jsou lidem Božím a vykoupenci Ježíše Krista, pročez i také povinnosti jejich jim na srdce klade; volá pak nejprve ke králům: »Protož jestliže sobě zalibujete . . .;« — lidu věřícímu však na mysl uvádí napominání sv. apoštola Pavla: »Každá duše mocnostem vyšším poddána budiž; neboť není mocnosti leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou.« (Řím 13, 1.) A zajisté šťastná země, kde vládne tento poměr křesfanský mezi panovníkem a poddanými dle návodu Círky sv.: tam panuje spokojenost, tam zkvétá blaho, a všichni těší se z požehnání Božího. Kéž toho vyprosí a zachová pro milou naši vlast svatý patron a dědic země české — sv. Václav! Amen.

## Posvěcení místního chrámu Páně (v Dymokurách.)

Dostalo se spasení domu tomuto.

(Luk. 19, 9.)

Každoročně vrací se nám památka posvěcení zdejšího chrámu Páně, a předkové naši zajisté před více než 500 lety taktéž slavnost tu konávali; neb jak památky starožitné připomínají, již r. 1300. stával v Dymokurách farní chrám Páně. Ovšem že svatyně ona nemohla odolati rušící moci tak četných a spolu tak bouřlivých let; nejsou nám sice blíže povědomy osudy té staré svatyně, ale tolik známo, že když ona podlehla návalům bouří, zaujala později místo její jen dřevěná kaple, až roku 1723. položen jest základ k nynějšímu kamennému chrámu Páně, a tento dne 9. září 1725. od vd. p. Jindřicha Štummel-a, kanovníka Kralové-Hradeckého, byl vysvěcen, k němuž roku 1784. dosazen byl samostatný duchovní správce. Uplynulo tedy již 100 let, co předkům vašim vyplněno bylo vroucí přání, aby v tomto stánku Páně každodenně oběť nejdražší se konala, a sv. svátostmi jim dle potřeby přísluhováno býti mohlo. Dnes pak zavítala nám výroční památka posvěcení tohoto chrámu Páně, a připomínáme si onu velebnou chvíli, kdež poprvé po vykonaném obřadu posvěcení pronesena byla i o této svatyni slova Krista Ježíše: »Dnes stalo se spasení domu tomuto.« Radostna byla tehdáž slavnost pro předky naše, a neméně

radostná jest ta památka pro nás; a bylo-li dopřáno předkům vašim, svědky i účastníky býti onoho posvěcení, my aspoň myslí ponořme se v dobu onu, a já vám s pomocí Boží obřady posvěcení našeho chrámu Páně v ylo žím.

Chrámové katoličtí netoliko modlitbou svěcení, ale i svatými oleji mazání bývají, kterýžto druhý obřad, konsekrací zvaný, vyhrazují sobě biskupové; poněvadž ale nebývá těmto možno hned po dostavení toho kterého chrámu konsekraci posv. vykonati, splnomocňují zatím jiného církevního hodnostáře k vykonání předběžného posvěcení chrámu, aby tam oběť mše sv. a ostatní posv. obřady konány býti mohly. Takové posvěcení chrámu našeho vykonáno zmíněného dne, a o tom obřadě prozatím dnes promluví, ponechaje si o konsekraci biskupské pojednati až o výroční památce posvěcení všech chrámů Páně. V památní listině, která se nalézá v báni věžní našeho kostela, zaznamenáno jest, že celá stavba dohotovena byla r. 1726.; avšak památní kniha připomíná, jak již podotknuto bylo, že hned 9. září r. 1725. předsevzato bylo posvěcení chrámu. Souditi z toho můžeme na horlivost předků našich, kteří nečekajice dokonání celé práce, jmenovitě na věži chrámové, co nejdříve možno bylo, nový ten stánek Páně k pobožnostem svým posvěcený si míti přáli; v pravdě o nich může platiti slovo: »Horlivost domu tvého, Pane, strávila je.« Kéž by taková horlivost zdobila vždy příslušníky tohoto chrámu Páně! Nuže připomeňme si v duchu celý ten průběh obřadův i modliteb při předsevzatém svěcení naší svatyně, kdež stalo se skutečně spasení domu tomuto.

V den zmíněný odebral se světicí kněz, jinými duchovními sprovázen jsa, ke hlavnímu dveřím chrámovým, a zde vykonal nejprve modlitbu přípravnou, aby Bůh úkon jeho milostí svou předcházeti, a pomocí svou provázeti ráčil, tak aby všechny prosby a modlitby od Boha se počínaly, a skrze něho počaté se dokonávaly. Ovšem je-li kdy k čemu modlitby potřeba, jest to obzvláště k posvěcení toho stánku, který místem modlitby a požehnání Božího státi se má. Nezapomeňte, nejmilejší, že modlitba jest to dílo, k němuž do toho stánku Božího přicházíte, a protož vcházejíce sem, seberte mysl svou, aby duše vaše skutečně na modlitbách s Bohem se zabývatí mohly. — I počíná kněz svěcení své antifonou: »Pokropíš mne yzopem, a očistěn budu,« a mezitím co ostatní duchovní střídavě modlí se žalm 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého,« kropí kněz zvenčí zeď chrámovou od základův vzhůru, obcházaje chrám do kola a vrátiv se před hlavní dvéře, modlí se onu modlitbu, která konána byla v den svěcení základu před křížem, označujícím budoucí hlavní oltář, vroucí to prosbu ke svrchovanému Pánu nebes i země, aby chrám tento skutečně za svůj stánek zvoliti, a v něm s milostí svou uprostřed lidu svého přebývatí ráčil.

Po skončené modlitbě vcházejí kněží do chrámu, zpívajice litanie ke všem Svatým, jakoby oslavence ty se svatyně nebeské sem dolů svolati chtěli, aby zde v té nové svatyni sestoupili se jako sluhové a dvořenínové kolem trůnu toho krále věčného, jenž tu s lidem věřícím chce býti Bohem jejich a v tom novém příbytku svém jim spasení prokazovati

zamýšlí. Když v litaních dozpívána byla slova: »abys všem věrným zemělým odpočinutí věčného popřáti ráčil,« vstává kněz světící, který až dosud před oltářem byl klečel, a žehnaje chrám i oltář sám nahlas říká přimluvu tu: »abys chrám tento a oltář ku Tvé slávě a na jméno bl. Panny Marie očistiti a požehnati ráčil,« k čemuž odpovídá sbor: »Té prosíme, uslyš nás!« Pokleknuv opět světitel vyčkává, až dokončeny jsou litanie, načež se modlí: »Předcházej nás, prosíme Pane, milosrdenství Tvé a na přimluvu všech Svatých svých přijmi a uslyš v milostiplné dobrotivosti Svě hlasy naše.« Podobně jako druhdy Šalomoun ve chrámě Jerusalemském, prosil takto kněz světící i zde, aby v tomto stánku Páně vyslyšení docházely prosby naše a kdokoli sem v potřebách svých utikati se bude, aby zde na přimluvu Matky Boží a všech Svatých milosrdenství před Hospodinem nalézal. K tomu cíli směřovalo to žehnání a ta modlitba sluhy Božího; aby pak tomu posvátnému konání svému tohoto účinku tím spíše zajistil, připomíná kněz v další modlitbě své, jakž i při svěcení základu připomenuto bylo, té výsady, kterou Bůh byl udělil sluhům svým, kněžím Círky Kristovy, že jejich konání kněžskému dává stvrzení své. I modlí se tedy kněz světící, aby Bůh sám skrze to požehnání kněžské chrám ten za stánek svůj požehnati ráčil, aby lid věřící v něm s pokorou i důvěrou útočiště bráti mohl a ochrany před pokušitelem nalézal i přimluy Svatých Božích a andělů jeho účasten se stával.

Touto modlitbou kněz světící sám jaksi posily a důvěry nabyl, a proto obrací se nyní k Bohu, počínaje prosby své antifonou: »Požehnej, Pane, domu tomuto k počtě jména Tvého vystavenému,« načež modlí se tři žalmy. V žalmu 119. dodává Církev sv. důvěry ve strastech, našich připomínajíc slova sluhy Božího Davida: »K Hospodinu svému, když jsem soužen býval, volal jsem: a vyslyšel mne;« důvěry dodává i žalm 20., počínající slovy: »Pozdvihl jsem oči své k horám, odkudž přijde mi pomoc. Pomoc má od Hospodina, který učinil nebe i zemi.« V žalmu pak 121. vyjadřuje se radost nad stánkem Božím, jak nejen David, ale tím více každý pravý katolík volati by měl: »Veselil jsem se z toho, když mi jest povědino: do domu Hospodinova půjdeme.« Po těchto žalmech opakuje kněz antifonu: »Požehnej, Pane, . . . « a zanotovav obvyklá slova: »Pokropíš mne hysopem . . . ,« kropí vnitřní stěny chrámové jak svrchu tak i dole, obcházaje chrám od strany evangelijní do kola, načež před oltářem stanuv modlí se: »Bože, který místa, jež ku vzývání jména Tvého obětována býti mají, posvěcuješ, vylej na tento dům modlitby milost svou, aby všickni, kdož zde jméno Tvé vzývati budou, pomoc milosrdenství Tvého pocítili. Skrze Pána našeho Ježíše Krista.«

Tak modlil se kněz při svěcení tohoto našeho chrámu, tak prosí každodenně Církev sv. při svých modlitbách zde ve stánku Božím konaných. Pamětlivi buďte toho účelu této svatyně! Ona ke slávě Boha našeho a úctě Rodičky Boží a sv. Patronů našich, sv. Jana a sv. Václava. posvěcena jest: kéž by nebylo v kollatuře zdejší nikoho, jenž by vyhýbal se tomu posvátnému místu modlitby! Však i větší ještě důležitost má místo toto; o něm platí slovo Ježíše Krista: »že spasení stalo se mu« — ne snad těm zdim, ale věřícímu lidu v tomto stánku Božím dostává se spasení. Zde ten stánek Boží s lidmi, kdež Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti přebývá a vykoupence své

kolem sebe shromáždí, aby je svých milostí a svého požehnání účastný činil. Této přednosti dostalo se tomuto chrámu Páně v den posvěcení jeho, zvláště pak prameny milosti a spasení odsud hojně roztékaly se od té doby, co samostatná duchovní správa zde zřízena a oběť nejdražší od té doby každodenně zde přinášena byla. Dovedli si vážiti předkové vaši toho štěstí, že zde nejen na některý svátek, ale každodenně ke službám Božím se scházeti, společnou pobožnost zde konati a svaté Svátosti přijímati mohli. Tu pocítiti hluboký význam těch slov Miláčka Páně: »Oni budou jeho lidem, a sám Bůh s nimi bude jejich Bohem.« Obzvláště pak uprostřed strastí a soužení, jež za válek francouzských a pruských stihly milou naši vlasť, býval tento chrám Páně předkům našim místem útěchy a posily, jakoby volal k nim: »Aj vy jste lidem Božím a sám Bůh s vámi jest Bohem vašim.« Když před vojskem nepřátelským ustrašení rozutíkali se předkové naši do lesů vůkolních, věže kostelíčka našeho vyčnívající jakoby těšily je: »Netrafte myslí; aj, vy jste lidem . . .« Když pak po válkách nastala drahota a nedostatek, předkové naši s pláčem vrhali se zde na kolena, k Bohu o milosrdenství volajíce; a hle, tu s oltáře jakoby byl zazníval hlas toho Božského Pomocníka našeho: »Doufejtež! Vy jste lid Boží . . .« Když cholera a nemoce nakažlivé stihly krajinu zdejší, z tohoto stánku Božího spěchal sluha církevní k lůžkům umírajících, přinášeje jim útěchu a posilu slovy Pastýře nebeského: »Pokoj vám! Aj, vy jste lid Boží . . .«

Ano poznali předkové vaši, čím jest chrám zbožnému lidu věřícímu a vážili si ho tím více, čím tíže před tím nesli nedostatek samostatné duchovní správy. Sto let uplynulo od těch dob a předkové vaši položeni jsou zde kolem tohoto chrámku Božího a i ten odpočinek jejich zde milejším a dražším se jim stal, co umírajíce těšiti se mohli, že jako lid Boží shromáždění budou zde kolem svatyně jeho. — Jen jedno slovo ještě zbývá mně k vám, zbožní farníci. Jako druhy kněz posvětil tento stánek Páně odevzdal jej předkům vašim se slovy: »Dnes stalo se spasení domu tomuto,« tak odkazuji já dnes tuto svatyni zbožnosti vaší se slovy Miláčka Páně: »Aj, toť stánek Boží s lidmi, kdež Bůh sám přebývá s vámi.« Nezapomínejte, že máte býti lidem Božím ve všem jednání, v celém životě i ve smrti své; v úctě a lásce zachovejte ten stánek Boží a s důvěrou i zbožností sem přicházejte, aby se vám zde milosti a požehnání Božího i spásy věčné dostalo. Amen.



## Neděle XIX. po sv. Duchu.

Oblecté člověka nového, který podle  
Boha stvořen jest ve spravedlnosti a  
svatosti pravdy. (Efez. 4, 24.)

Mluvil jsem předešle o svěcení kostela; druhý pak dům v obci nejdůležitější jest škola, kdež odchováno má býti mladé pokolení. A k té štěpnici mládeže obracela Církev sv. vždy zřetel svůj, konala vždy a koná posud svědomitě úřad učitelský a vychovávací, řídíc se zásadou pronesenou apoštolem národů v dnešní epístole, an dí: »Oblecté člověka nového . . .« Takové křesťanské vychování mládeže obstarávala povždy Církev svatá; s kláštery a chrámy křesťanskými zřizovány byly všude i školy; tak dělo se ve vlasti naší od dob apoštolů slovanstva sv. Cyrilla a Metoděje; tak děje se i nyní od missionářů mezi pohanskými národy. Církev považovala školu vždy za svou dceru a působení obou také k jednomu bralo se cíli, totiž, aby mládež školní nábožensko-mravně odchována a dle těchže zásad dále vzdělávána byla, aby »ten, jenž počal v dítkách dílo dobré, dokonal je až ke dni Ježíše Krista.« (Fil. 1, 6.) Poněvadž však »všeliké dáni výborné a každý dar dokonalý s hůry jest sstupující od Otce světél (Jak. 1, 17.), neustávala Církev sv. mládež křesťanskou na modlitbách Bohu odporoučeti, ano i budovy k vyučování určené zvláštním důmyslným obřadem posvěcovala, modlíc se při tom, aby ta mládež školní oblekla člověka nového, který podle Boha . . . . Tak zůstala škola ve spojení s Církví až do těch dob, kdež bezvěreční zednáři domohli se moci; ti odtrhli školu od Církve, náboženství z předmětů školních vyskrtli, zařizovali školy bez vyznání a zhrdli ovšem i církevním vysvěcením nových budov školních. Co o takových školách soudil lid, poznati lze ze slov jisté katoličky, která pozorujíc nevázanost nynější mládeže školní, pravila: »To snad je tím, že naše škola není vysvěcena.« A že právem lid věřící přikládá obřadu svěcení školy veliký význam i účinek vzhledem k uslechtní mládeže, poznáte z rozjímání dnešního, při němž vám s pomocí Boží obřad a modlitby při svěcení školy vyložím.

---

Pro hodnostáře církevního, jenž předsevzítí má svěcení školy, přichází mládež školní do bytu jeho, odkudž on rouchem bílým jsa přioděn v průvodu za hlaholu zvonů a zpěvu litaní neb zbožných písní ubírá se nejprve do chrámu Páně, dílem aby k úkonu tak posvátnému a důležitému, jimž dům moudrosti svěcen býti má, v chrámu Páně modlitbami patriční příprava se stala, dílem aby takto na jevo dáno bylo, že škola s Církví, již chrám katolický představuje, ve spojení jest, a že od ní jakož své matky požeňání přijímatí má. »Jestliže kdo potřebuje moudrosti,« napsal sv. Jakub, »žádej jí od Boha, který dává všechněm hojně.« (1, 5.) Tuto moudrost křesťanskou vyprositi chce Světítel pro mládež školní, a proto také přišed do chrámu, pokléká před hlavním oltářem a intonuje píseň k Duchu svatému: »Přiď, ó Duše Stvořiteli,« kterou přítomná mládež dále pěje; světítel na to modlí se za osvícení Ducha svatého a za jeho pomoc, aby obřad církevní

k duchovnímu prospěchu věřících hodně vykonati mohl. Hlavně při tom obřadu ovšem spoléhati se může světitel na prostřednictví Božského Přítele dítek Ježíše Krista, jenž říkal: »Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské;« a protož také odporoučí Bohu mládež školní touto vroucí přímlovou: »Všemohoucí, věčný Bože, pokorně prosíme Tebe, abys na dítky své milostivě shlédnouti ráčil: vlej do srdcí jejich milost Ducha sv., aby skrze něho osvětleny i poučeny byvše poznávaly, co Tobě vždy milo jest, a aby prospívaly moudrostí, věkem a milostí. Skrze Krista, Pána našeho.« Toť účel svěcení budovy školní; nebo tam má mládež nejen nabývati potřebných vědomostí pro ten dočasný, krátce jen trvající život, ale i přiučiti se té moudrosti, která ukazuje cestu k životu věčnému v království nebeském. A když byl takto světitel připomenul účel školy křesťanské, vyzývá přítomné k účastenství při posvátném obřadu slovy: »Pokročmež v pokoji,« k čemuž lid odpovídá: »Ve jménu Páně.« Za zvuku zvonů a zpěvu mládeže školní vede se průvod ke školní budově, před jejíž dveřmi zapěje obřadník: »Pokoj domu tomuto!« a intonuje antifonu: »Asperges me!« »Pokropíš mne,« v kteréž sbor pokračuje; k tomu zpívá verš žalmu 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého,« mezi čímž pokropí světitel vodou svěcenou zdě školní z venčí a na to prosí Boha, aby úkon, který z úřadu kněžského konati má, milostí svou potvrdil, a požehnáním svým sprovedil, tak aby z místa toho uprchl nepřítel spasení a anděl pokoje tam se uhostil. Ano tomu dobrému příteli a ochránci dítek, andělu sv., v ochranu odporoučí světitel to učeliště mládeže, spolu pak i přímlovy sv. patronův učitelstva se dovolává, když třikrát žehnaje budovu, modlí se dále: »Pane svatý, Otče všemohoucí, na přímlovu sv. Ignáce a sv. Aloise požehnej domu tomuto, žehnej i vejítí naše a požehnáním sprovázej kročeje nohou našich, jakož jsi děm patriarchův Abrahama, Isáka a Jakuba požehnáním obdařiti ráčil.« Vyzývá kněz za přímlovu sv. Ignáce, toho světce a patrona učitelstva křesťanského, jenž prvější ješitnost a ctižádnost mladickou slávy a cti Boží obětoval, ve člancích řádu svého pak hlavní váhu na to položil, aby vychovávání mládeže dělo se na základě víry a pravé nábožnosti. Dovolává se kněz i přímlovy sv. Aloise, toho vzoru sv. dítek, kterýž čistotu andělskou zachoval a andělem v těle lidském jmn býti zasloužil. V modlitbě své tedy prosí kněz, aby Bůh na přímlovu těchto Svatých přátel a patronů dítek jim ve škole požehnání své připravil.

I vchází po té modlitbě kněz do vnitř domu, a vstupuje do připravené světnice se slovy: »Pokoj domu tomuto,« k čemuž odpovídají přísluhující: »A všem přebývajícím v něm.« V pokoji byl vždy příchod Církve ku škole, v pokoji křesťanském i vždy jejich vzájemné obcování, až nepřátelé křesťanstva, nepřátelé víry zaseli to sítě svárů, odtrhnouti uložili školu od Církve, a proti Církvi ji pošťvali. A bohužel podarilo se to štváčům těm na místech dosti četných. Církev želela sice té roztržky, hájila však svého práva ke škole vždy jen tím pozdravem Kristovým: »Pokoj vám,« důvěřujíc ve slovo Božského Mistra: »Bude-li tu syn pokoje, odpočineť na něm pokoj váš.« (Luk. 10, 6.) S tímto pozdravem pokoje tedy vchází i světitel do světnice školní a stanuv před obrazem Ukřižovaného na stole postaveným, prosí, aby Bůh seslal

anděla svého s nebe na ochranu a posilu všech tuto přebývajících, zvláště tedy všech učitelův a žákův, a svoláváje na ně dle slov Ježíše Krista pokoj s nebe, modlí se: »Naplň ty, kteří tuto učiti budou, Duchem umění, moudrosti a bázně své; naplň i ty, kteří zde učiti se budou, milostí svou, aby to, v čem spasitelně a prospěšně cvičeni budou, rozumem chápali, srdcem zachovávali a skutkem vykonávali, ve všem pak aby posvěcováno bylo jméno Tvé.« A žehnaje světlici dále se modlí: »K tomuto tedy příchodu našemu sem račiž požehnati a posvětiti tuto školu, a v prostorách jejích ať ubytují se andělé světla tvého, a toho světla nechť i všickni zde přebývající jak učitelé tak i žáci ošetrují. Skrže Krista, Pána našeho.« Ano tím světlem sv. víry ozařováno má býti vše učivo, na víře zakládati, s ní ve spojení zůstávati a jí posvěcovati se má: aby odchování mládeže křesťanské skutečně nábožensky-mravné bylo. Kde to světlo sv. víry zářiti přestalo, tam nastupuje neblahá, nepravá osvěta, kterou sliboval svůdce již prvním rodičům, řka: »Otevrou se oči vaše.«

Tomu odpůrci a rouhači pekelnému nesmí za rejdiště sloužit škola křesťanská, a proto vykropuje ji světitel vodou svěcenou uvnitř za zpěvu žalmu, jež intonuje antifonou: »Asperges me!« načež požehnav kadidlo, spolu i vykuřuje školu za zpěvu žalmu 140.: »Vznášej se modlitba má jako zápal kadidla před obličejem Tvým. Pozdvížení rukou mých jako oběť večerní. Polož, Hospodine, stráž k ústům mým a dvěře vřkol rtům mým. Nenachyluj srdce mého ke slovům zlosti, k činění výmluv ve hřších.« Tak posvěceno býti má vše, o čem ve škole se přednášeti bude, aby k poctě Boží to sloužilo, k rouhavým však a pohoršlivým řečem ústa uzavřena zůstati mají, aby pod dozorem andělů sv. požehnání Boží sestoupiti mohlo jak na učitele tak na žáky. Za tím účelem žehná světitel školu, modle se při tom: »Požehnej, Pane, domu tomu, aby zde vládlo zdraví, svatost, ctnost a sláva, pokora, dobrota, mírnost, vlídnost, učelivost a plnost zákona, poslušnost a věčnost k Bohu Otcí i Synu i Duchu sv. A toto požehnání spočívej nad domem a místem tímto, na všechny pak zde přebývající, ať učí neb vyučování budou, sestoupiž sedmeronásobná milost Ducha sv. Skrže Krista, Pána našeho.« Kéž by tohoto účelu vyučování křesťanského, kterémuž při posvěcení pomoc a milost od Boha vyprošována všude ve školách křesťanských, vždy i pamatováno bylo a pak zajisté bylo by i méně rouhačů, nespokojenců, násilníkův a bohopustých zločinců vůbec, ale odchováno by bylo pokolení dítek Božích a dědicův království nebeského.

Veliký učitel národů, sv. ap. Pavel, všecko umění za bezcenné považoval v porovnání s vyvýšenou známostí Ježíše Krista (Fil. 3, 8.); tento ráz náboženský ke cti a slávě sloužití má každé škole křesťanské. Z té příčiny zavěšuje světitel znamení spásy, sv. kříž, na předním místě světnice školní a modlí se před ním: »Všemohoucí, věčný Bože, jenž na každém místě panování svého jsi přítomen, a sám vše působíš, vyslyš prosby naše, abys byl ochrancem domu tohoto, a žádna nepravost moci odpůrné, aby tu nepřekázela, ale v moci sv. kříže a působením Ducha sv. nechť koná se Tobě zde čistá služba, a nechť zde vládne oddaná svoboda. Skrže Krista, Pána našeho.« K té modlitbě připojuje druhou: »Stůj při nás, Pane Bože náš, a těch, kteří v ochranu sv. kříže důvěřují,

stálou pomocí svou ošetřuj. Skrže Krista, Pána našeho.« Tak kříž ve škole netoliko známkou učení křesťanského a připomínkou spásy naší, ale i štítem proti všelikému neštěstí duchovnímu v bytí má, a kdož pravým katolíkem, ten o to dbáti musí, aby škola tím posvátným znamením ozdobena byla, aby jak učitel tak i žák školy křesťanské říci mohl se sv. apoštolem Pavlem: »Odstup to ode mne, abych se v čem chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« (Gal. 6, 14.) I končí světitel obřad ten požehnáním, které rukou udílí, říkáje při tom: »Požehnání Boha Otce všemohoucího i Syna i Ducha sv. sestoupíž na dům ten, a všechny v něm přebývající, kteří zde vyučovati i učiti se budou, a na nás všechny, i zůstaň vždy s námi. Amen.« Všickni přítomní v průvodu na to vrací se do chrámu Páně k oběti mše sv.

Z obřadu svěcení školy seznali jste, rozmilí v Kristu, že Církev sv. nijak netají se při tom zásadou, že škola u vychování mládeže má jíti ruku v ruce s ní, že tedy vychování spočívati má na náboženství, že má býti nábožensky-mravné. Slovo žalmisty Páně platí i tu: »Počátek moudrosti jest bázeň Boží.« (110, 10.) K tomu také směřují všechny modlitby Církve sv. při svěcení školy; ona modlí se za tu mládež křesťanskou, aby prospívala věkem, moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi; ta láska, zbožnost a horlivost křesťanská aby se v ní dle slov sv. apoštola rozhojňovala v umělosti a ve všelikém smyslu. Takové přimluvy děly se při svěcení školy a stálou upomínku toho nesou i mnohé školy v nápisech: »Nechte maličkých přijíti ke mně,« aneb »Bohu a vlasti,« nebo i vyobrazení Ježíše jako přítele dítek. Na svém štítě zvenčí nese škola tento znak, a to pro vás hlavně, zbožní občané křesťanství, pro vás, rodiče křesťanství, abyste vždy účel školy na paměti měli, učitelům křesťanským v jich úkolu byli nápomocni, a o pravé náboženské vzdělání dítek se starali, nebo budou-li z nich dobří křesťané, budou také dobrými dítkami, plnice vždy svědomitě povinnosti, které mají k vám jako rodičům svým; budou z nich i věrní a stateční občané i vlastenci, kteří obecné dobro podporovati, zdar i prospěch vlasti své vyhledávati a hájiti budou; budou-li dobrými křesťany, zachovají si i dědictví království nebeského, a vy loučíte se s nimi při odchodu s toho světa moci budete se těšiti, že se s nimi opět sejdete v radosti Pána svého, čehož dopřej sám Ježíš Kristus. Amen.





# Neděle XX. po sv. Duchu.

(Památka posvěcení všech chrámů Páně.)

Aj stánek Boží s lidmi a přebývati  
bude s nimi. A oni budou jeho lidem a  
sám Bůh s nimi bude jejich Bohem.

(Zjev. 21, 3.)

Ačkoliv již mluvil jsem o posvěcení našeho chrámu Páně, přece ještě třeba doplniti rozjímání to výkladem o slavnostním posvěcení chrámu skrze biskupa čili o tak zvané konsekraci, k čemuž zavdává mi příležitost dnešní výroční památka posvěcení všech chrámů Páně. Posvěcení chrámu Páně knězem vykonané porovnají někteří se křtem z potřeby, kdežto konsekrace, kteroužto vykonával biskup, jest slavný křest s mazáním sv. olejí. Proto také posvátný obřad tento slavnostním způsobem se koná, a jakožto na velikou slavnost i předcházejícím postem vigilním se biskup i farníci k ní připravují. Ve svatvečer slavnosti přinášeny bývají v průvodu sv. ostatky do stánku před chrámem zřízeného. Toť zajisté podmínka, bez níž oltář k oběti mše sv. způsoben by nebyl; neboť ta oběť nejdražší jest nejvznešenější bohoslužbou celé Církve Kristovy, na níž také všichni její sborové, svatí nebesané (v ostatcích), duše v očistci těch, kteří kolem chrámu Páně odpočívají, i my věřící zde na zemi podíl bereme. Ty sv. ostatky s uctivostí tedy doneseny bývají do stánku, a tam před nimi při svících hořících koná biskup s přítomnými kněžními církevní hodinky (jitřní a chvály). Do skříně ke sv. ostatkům přidávají se 3 zrnka kadidla na znamení vůně ctnosti, kterou Svatí Kristu Ježíši se zalibili, a kterou i my přisvojiti si musíme, chceme-li s Kristem účastenství míti. K tomu ještě připojuje se pergamen, na němž udán den svěcení a jméno biskupa, jenž ten obřad vykonal, jakož i jméno sv. Patrona kostela neb toho světce, k jehož cti kostel a oltář posvěcen býti má. Před sv. ostatky hoří po celou noc světlo k uctění jich jakožto účastníků světla věčného a věřící lid vzývá je modlitbami mnohými jakožto budoucích strážců nejen jejich svatyně, ale i celé osady farní. Toť tedy příprava ke slavnosti; nyní pak poslyšte, jak děje se samo biskupské posvěcení či konsekrace chrámu.

---

První pobožnost vykoná biskup s kněžními a věřícím lidem před svatými ostatky těch oslavenců nebeských, které mají státi se osadníkům prostředníky u Boha; aby přimluy jejich hodnými se ukázali, modlí se sedm kajících žalmů (ku povzbuzení skroušené kajicnosti), po jichž ukončení přistupuje biskup ke hlavním dveřím chrámu, které však zavřeny zůstávají. Na Božím požehnání všecko záleží, a protož biskup vzýváje Boha trojjediného, za milostivé přijetí toho úkonu prosí a v pokoře před chrámem na kolena se vrhá, jako druhdy Mojžíš na hoře Sinai, když lidu milost vyprostiti chtěl. Lid zatím pěje litanie ke všem Svatým na vyprošení jich přimluy. Ku konci litaní posvěti biskup vodu, pokropí sebe,

kněžstvo i lid, načež třikrát obcházejí kostel, kropí zdě chrámové i zemi kolem, aby všichni poznali, jak svato i z venčí všechno to místo býti má, kdež Bůh zvolil stánek svůj; kéž by toho také všickni pamětlivi byli a zůstávali! Kdykoliv při takovém vykropování přijde biskup ku dveřím chrámovým, vždy berlou svou zaklepe na ně, volaje: »Pozdvihněte knížata bran vašich a vyzdvihněte se brány věčné a vejde král slávy;« jáhen v chrámu Páně se nalézající táže se dalšími slovy Žalmisty Páně: »Kdož jest ten král slávy?« Načež odpovídá biskup: »Hospodin silný a mocný, Hospodin mocný v boji« (Žalm 27, 7—10.); po třetí pak dí: »Hospodin mocnosti; onť jest ten král slávy« a dodává po třikrát: »Otevřete! . . .« Však nejen slova, ale i toho zázračného znamení k tomu potřebí jest, které biskup činí berlou na prahu chrámovém, znamení kříže, kterýmž nám vchod do bran nebeských byl otevřen. Po třikrát klepal biskup na dveře chrámové a po kolikáté klepe Kristus na dveře srdce tvého a ono snad stále zavřeno mu zůstává; mocné znamení kříže otevřelo chrám, a ty, křesťane, tomu znamení kříže, jímž posvěcen byl jsi na křtu svatém a kterým opět a opět tobě žehná Církev sv., uzavíratí bys měl srdce své? V kříži Krista, Spasitele tvého, jest ta spása, nezamítej jí!

Dveře chrámu otevřeny jsou znaméním kříže; nuže, s jakými myšlenkami bys měl vstupovati sem? Pamatuj na slova Ježíšova: »Já jsem dveře; skrze mne vejde-li kdo, spasen bude.« (Jan 10, 9.). Ježíši Kristu za spásu tvou ukřížovanému zaslavě tedy myšlenky vcházejí do stánku Božího. I biskup činí tak; neboť vcházejí do chrámu, pronáší pozdravení dle Ježíše Krista: »Pokoj domu tomuto!« pokoj, který přinesl Kristus s nebe, ten pokoj v pochybnostech, jež učení Ježíše Krista zaplašuje; ten pokoj v pokušeních, proti nimž Kristus sílu i ochranu v milosti své udílí; ten pokoj svědomí, který milosrdenství Boží nám zaručuje: ten pokoj pro duši naši složil Ježíš Kristus ke slovu biskupovu ve chrámě křesťanském. Ó přicházejte tedy sem, rozmilí v Kristu, abyste ve slově Božím, ve svatých svátostech i v oběti předrahé a v modlitbách Círky sv. pokoj Kristův nalézali.

Nejprve vchází do chrámu biskup s kněžstvem a zpěváky, lid pak zůstává venku, poněvadž není dokonán úkon posvěcení, a chrám Páně ke službě Boží jest uzpůsoben; neboť nemá lid seznati jinak budovu tu, leč jako dům Boží a bránu nebeskou, aby od prvního svého tam vkročení s účtívosť říci mohl: »Aj, stánek Boží s lidmi . . .«

Vnitřek chrámu při příchodu biskupově ozářen jest dvanácti světly, rozestavenými na stěně do kola, jakoby připomínati měla shromáždisté učeníků Ježíšových, jimž byl světlo učení svého odevzdal, aby rozšiřovali je po všem světě. Kéž to světlo svaté víry naší nehasíná nikdy v srdcích našich, abychom Krista svého se přidrželi; »neboť kdo mne následuje, pravil on,« nechodí ve tmě, ale bude mítí světlo života.« (Jan 8, 12.) Pravil jsem, že chrám takto dvanácti svícemi ozářený jest jako shromáždisté učeníků, kdež Ducha sv. očekávali a také toho Ducha sv. vyzývá i biskup pokleknuv uprostřed chrámu. Načež opět se modlí všickni přítomní litanie ke všem Svatým, mezi nimiž biskup třikrát žehná kostel, říkáje při tom: »Abys toto místo navštívití, — na něm stráž andělskou zříditi, — a tento chrám a oltář požehnati a posvětití

ráčil.« K modlitbám připojuje i chvalozpěv Zachariášův jako na poděkování, že již blíží se okamžik, kdež Kristus přijde, aby chrám ten učinil stánkem svým. Mezi tímto chvalozpěvem píše biskup svou berlí na dlažbě chrámu popelem posypané abecedu latinskou a řeckou, tak že abecedy činí šikmý kříž, zvaný kříž sv. Ondřeje. A co značí dvojí písmo to? Jest to písmo, jímž rozšířena jest věda a umění po celém světě; a ta věda všech věd, víra Ježíše Krista, hlásána má býti všude všemu stvoření a jako na dlažbě chrámu napsána jsou písmena světového vzdělání, tak i do srdce každého křesťana vepsáno býti má učení Ježíše Krista.

Ovšem, jen v popel píše biskup ta písmena; však, byť i vše v popel zaslo, byť i to srdce naše v prach se rozpadlo, učení Kristovo porušení nebere: »Nebe a země pomínou, ale slova Ježíše Krista nepominou.« (Luk. 21, 33.) Proč však nepíše při tom svěcení biskup i abecedu hebrejskou, kterýmžto jazykem učení Ježíše Krista prvotně hlásáno i napsáno bylo? Zhrdli židé učení Kristovým a pohrdne Kristus Pán těmi, kteří víry jeho si neváží; kéž písmem nezrušitelným vepsán jest v srdce naše zákon Kristův, a kéž nikdo z nás nikdy nezhrdne učení Církve Kristovy!

Nejprednější částí chrámu Páně jest oltář, na němž nekrvavá obět Krista Ježíše každodenně za spásu věřících přinášena býti má; pročež ten oltář obětní zvláštním způsobem posvěcen býti musí. K tomu cíli připraví a posvěti biskup vodu t. zv. gregoriánskou, smíšeninu to z vody, vína, soli a popele; voda a víno naznačují dvojí přirozenost Ježíše Krista, popel jest obrazem pomíjejícího, sůl pak známkou nesmrtelnosti. Touto vodou očištěn i posvěcen má býti oltář, na němž Bůh a člověk Ježíš Kristus znovu má býti obětován, aby milosrdenství Boží vyžádáno bylo naší kajícího a spása věčná byla nám vyprošena. I dělá biskup proto palcem v této vodě namočeným kříž uprostřed oltáře a ve všech čtyřech rozích, říká při tom: »Posvěcen budiž tento oltář ke cti všemohoucího Boha, blah. Panny Marie a všech Svatých na jméno a památku sv. Patrona toho kostela, ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.« Načež sedmkrát obchází oltář kropí jej touto vodou, aby, jakož oltář oběti nejsvětější vši poskvrný prost byl. Kříž uprostřed oltáře učiněný připomíná však, že na témž místě konána bude tatáž oběť, která krvavým způsobem na kříži Bohu přinesena byla; patero křížů však značí patero těch ran, které Beránku Božím na kříži učiněny byly.

Jako oltář, tak posvěcen a vykropen má býti celý chrám; pročež obchází biskup třikrát uvnitř kolem zdí a kropí je, načež i křížem prochází celý chrám a nejen dlažbu chrámovou, ale s prostřed chrámu i na vše strany kropí, neboť budova tato má se státi svatyní Boha nejvyššího a stánkem Ježíše Krista, který na kříži za spásu celého světa umřel. Má to býti trůn Boha svrchovaného, aby zde bydlil uprostřed lidu svého a přijímal jeho chvály, prosby a tužby; v tom smyslu koná také biskup při tomto kropení modlitby, aby na tom místě posvěceném oběť Bohu líbezna se přinášela a lidu věřícímu ve všech duchovních i tělesných potřebách milosti a pomoci se dostávalo. Po těch modlitbách učiní biskup z vody této trochu malty, zbytek vody však vyleje před oltářem, jakoby naznačiti chtěl, že od oltáře na vše strany a pro všechny přýstiti se bude hojný pramen milostí Božích.

Však vyššího ještě posvěcení dostati se má chrámu, ježž Bůh za stánek svůj na zemi zvolil; on má se státi obrazem toho jeho sídla nebeského, kdež uprostřed vyvolenců svých trůní. Tato společnost Svatých uskutečněna má býti sv. ostatky jejich, kteréž proto ve slavném průvodě do chrámu od kněží se přinášejí. Průvod vede se za stálého zpívání »Kyrie eleison,« nejprve kolem chrámu, čímž naznačena jest pouť života časného, kterou konali Oslavenci, majíce stále na paměti Krista Spasitele, až dopřáno bylo jim vejíti tam do svatyně nebeské; kdož s nimi účastenství jednou v nebi míti chce, v životě tomto příkladu jejich následovati musí. Ježíš Kristus byl jim vůdcem i pomocníkem a stal se jim též prostředníkem spásy u Boha; jen skrze Ježíše Krista i my nadíti se můžeme spasení věčného; k naznačení toho maže biskup dříve než s ostatky do chrámu se vejde, dveře chrámové ve jménu Boha trojjediného křížem sv., aby staly se vchodem posvěceným, dveřmi pokoje a spásy skrze téhož Ježíše Krista, jenž sám dveřmi se nazvati ráčil.

Přišed biskup s průvodem až k oltáři, pomáže křížem svatým dutinu v oltáři, kam skřínka se sv. ostatky vložena býti má. Uschová tyto zde a příkrývkou taktéž sv. křížem pomazanou uzavře a uchystanou maltou upevní. Tak uzpůsoben jest oltář k oběti mše sv. dle předpisu Církve Kristovy, aby tato na oltáři jako druhdy na hrobech sv. mučenníků se konala a duše Světců pro Krista umučených, jež sv. Jan ve zjevení kolem oltáře shromážděné spatřil, aby přímluvou svou v milosrdenství Boží nás doporučely a milost Boží nám vyprošovaly.

Na to maže biskup oltář s vrchu uprostřed a na čtyřech rozích olejem křtěnců a sv. křížem, a potom celou plochu vrchní oběma a celý oltář do kola okuřuje. Tak posvěcen jest ten oltář obětní, na němž konati se má ta Svátost nejsvětější, z níž olej a balsám prýští se pro věřící; na tom oltáři takto posvěceném oběť přináseti má ten nejvyšší kněz, jenž Pomazaným Páně nazván jest. Toť ten oltář, z něhož jako z oběti Abelovy kouř vroucích modliteb vzhůru před trůn Hospodinův pozvedati se má, jako ten dým kadidla vzhůru se vznáší; kéž by při té oběti mše sv. a při všech pobožnostech Církve sv. modlitby věřícího lidu vroucností svou staly se libou vůní Hospodinu, aby je anděl, jak to sv. Jan spatřil ve zjevení, skutečně jako oběť kadidla Bohu přednáseti mohli. To také naznačuje se tím, že po vykonaném svěcení, některý kněz stále oltář posvěcený okuřuje. Kéž by tedy vždy naše předstoupení před oltář ten se vznešeným účelem jeho se shodovalo!

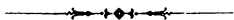
I ostatnímu celému chrámu dostati se má posv. pomazání křížem sv. jako oltáři, kteréž ihned vykoná biskup na 12 křížích na stěnách chrámových. Tak poznamenáno jest 12 kamenů základních nesoucích jména 12 apoštolů Beránka, jak viděl Miláček Páně ve zjevení. Kříže tyto osvěcují se svícemi ku naznačení toho světla pravdy nebeské, kterou učení Kristovi rozšiřovali po všem světě. Kéž by nám světlo nebeské nikdy neuhasínalo, spolu pak kéž by světlo našich skutků dobrých svítilo před lidmi k oslavě Boží a k našemu spasení!

Podobný význam má další obřad, když biskup z kadidla uprostřed oltáře a na čtyřech rozích udělá 5 křížů, na nichž pak rozžehne křížky ze svíce učiněné, představující oběti a modlitby lidu

věřícího, jež na oltáři přinášeny budou, ceny své, však jedině z předrahé oběti Ježíše Krista na kříži bráti mohou. Světlo sv. víry musí nás tedy ozařovati a plamen sv. lásky zahřívati, má-li pobožnost naše ze stánku Božího vzhůru k nebi se vznášeti.

Posléze pomáže biskup i předek oltáře, požehná i trojí plátno ku přikrytí oltáře, představující plátno pohřební, v němž tělo Ježíšovo do hrobu vloženo bylo, postaví na oltář obraz Ukřížovaného, rozžehnou se svíce a posv. obřadem první oběti mše sv. svěcení oltáře se dokončí, čímž vrchového naplnění nabývá slovo Miláčka Páně: »Aj, stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi.«

Ano v tom stánku posv. s milostí svou dlí Bůh mezi námi, každodenně za nás Beránek Boží se obětuje, svou pomoc, posilu a milost ku spasení našemu nám nabízí; skutečně sám Bůh jest s námi, jest Bohem našim; zdali však jsme i my lidem jeho? Dnes o výroční památce posvěcení chrámů, rozpomeňme se, jak vážíme si těch stánků Božích, zdali skutečně jich používáme, k čemu posvěceny byly? Zde vyvýšena jest stolice učitelská, s níž vykládá se vám to učení víry naší, o němž řekl Kristus: »Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší;« a jak mnozí snad o to slovo Boží nedbají, jím i zhrdají jako ondy fariseové a zákonníci, jimž domlouval Kristus: »Protož vy neslyšíte, že z Boha nejste.« Mohli by takoví křesťané nazváni býti lidem Božím? Zde jest ten stánek Boží, kdež nejvyšší pocta Bohu našemu se vzdávati a oběť jemu příjemná se přináseti má. Samaritánka ona horlivě tázala se Krista, kde by se Bohu klaněti měli, zda v Jerusalemě či na hoře Garizim; mnozí křesťané pomýjejí netečně i této svatyně vznešenější nad chrám Jerusalemský i nad horu Garizim: mohou-li tedy připočteni býti k lidu Božimu? Zde jest ten pramen vody živé, ku kterémuž volá všechny Kristus, řka: »Kdo má žízeň, pojď a pij!« Zde milost Boží v hojnosti rozdává se ve sv. svátostech a božský lékař nabízí posilu svou, řka: »Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím;« jsou však křesťané, kteří nabízenou milostí zhrdají neb prostředků spasitelných použití se stydí: mohou-li takoví hlásiti se ku Kristu, že jsou lidem jeho — lidem Božím? Ach pro všechny křesťany posvěcena byla tato svatyně; kéž by nestala se vám bezúčelnou, ale přicházejte sem pomoci a milosti Boží hledat pro sebe i pro své milé a drahé! — Ty pak, Bože, nejvyšš milosrdný a dobrotivý, jenž chceš býti Bohem našim, přijímej zde naši úctu, vyslychej zde naše prosby, pomoc svou skýtej v potřebách našich. Slibil jsi, že kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu Tvém, Ty sám jsi uprostřed nich: na sta prosebníků přichází sem do stánku Tvého, neodpírej jim sluchu svého. Jestliže v nedostatku a v nesnázi o úrodu zemskou sem k Tobě budou se utíkati, dopřej ovlažující rosy a blahého tepla, odvrť hrozící pohromu živelní. Kdyby mor a nemoce nakažlivé ustrašovati měly lid Tvůj, slituj se nad voláním jeho! Když v kajicnosti zde před Tebou vrhati se budou na kolena, prokaž jim milosrdenství své! Až pak sem před tvář Tvou přineseny budou tělesné ostatky zesnulých vyznáváčů Tvých, přijmi, ó Bože, soudce věčný, přímluvy Církve sv. a do stánku nebeského uveď duše jejich.« Amen.



# Neděle XXI. po sv. Duchu.

Posilněte se v Pánu a moci síly jeho.  
(Efez. 6, 10.)

Slavný vůdce římský Caesar dobře poznal, že v čas pokoje vojsko choulostiví a odvahu i statečnost ztrácí; proto vojsko své stále ve zbrani udržoval a ustavičnými potýčkami proti odbojným živilům v zemi sobě přidělené je utužoval; sotva jedna vzpoura byla potlačena, již opět hlas vůdců volal vojsko do zbraně proti jiným nepřátelům. — Muselo-li vojsko Caesarovo stále k boji připraveno býti, aby nezmalátnělo, tím více toho potřebí jest duchovnímu vojsku Ježíše Krista; vždyť zmalátnělost duchovní nebezpečnější jest nad slabost tělesnou. Vojsko Caesarovo k boji svolávala trubka vojenská; vojsko Kristovo nabádá a svolává hlas zvonů. O těchto hlásných křesťanských na věži chrámové již zmínil jsem se jednou; používá se jich v Církvi křesťanské již od 12. století a snad již dříve. Zpočátku nemohli křesťané uživati žádného veřejného svolávacího prostředku, jelikož s věrou a pobožnostmi svými před pronásledovateli tajiti se museli. Když však od časů císaře Konstantina víra Kristova svobody dosáhla, svolávání bývali věřící ke službám Božím dle tehdejšího obyčeje buď hlasem trub neb hřmotem kladiv na prkna. Od času vynalezení zvonů zavedeny jsou tyto ve službě církevní. I na věži chrámu našeho nalézají se dva zvony kromě umíráčku, z nichž větší nese letopočet 1556., menší, který byl r. 1821. přelit, nese vyobrazování přesvaté patronky, našeho chrámu Páně, »Zvěstování blah. Panny Marie.« Účel zvonům od Církve přiřknutý jest zajisté velice důležit; hlasem apoštolským volají k nám: »Posilněte se v Pánu a moci síly jeho!« Ve jménu Ježíše Krista ku bedlivosti a opatrnosti nás vybízejí, ke službám Božím nás svolávají, slávu a čest Boží hlásají.

K účeli tak mnohostrannému a důležitému slušno zajisté i potřebno, aby zvony zvláštním obřadem posvěceny byly; a přede-psala k tomu Církev sv. skutečně obřad zvláštní, jež biskup neb splnomocněnec jeho vykonává. Obřad ten, poněvadž s udílením křtu sv. mnoho podobného má, nazývá se též křtem zvonu; jak obřad svěcení zvonů se koná a jaký jest jeho význam, s pomocí Boží, dnes vysvětlím.

Obřad svěcení zvonů přičítá se pp. Janu XIII. (z r. 968.); a byť obřad ten během času i rozličné změny zakusil, hlavní ráz jeho ovšem nesl se vždy k posv. účelu zvonů, kterýž i na našem větším zvoně zřetelně vyjádřen jest nápisem: »Já hlas volajícího na poušti; spravte cestu Páně. — Není žádného jiného kromě jména Pán Ježíš.« A to zajisté říci se může o každém zvonu církevním, že jest hlasem z vyšších krajin, hlasem Božím; jakož však ten Předchůdce Páně, o němž prvně platila slova uvedená, již v životě matky své k úřadu svému posvěcen byl, tak i zvon prve, než se ho používá k účelům církevním, očistěn býti musí. Posvěti k tomu cíli biskup vodu a tou umyje zvon zevně i uvnitř, mezi čímž modlí se přítomné duchovenstvo 6 žalmů k oslavě Boží; tím naznačen jest i první účel zvonů, totiž aby lid věřící

ku chvále Boží svolával. »Z úst nevinných dítek jest dle slov Žalmisty Páně (8, 3.) chvála Bohu nejmilejší;« takovému nevinnému dítku, na křtu sv. obmytému a posvěcenému podobá se i ten zvon. Čistým jazykem svým volá ke službám Božím; očistíme i my srdce své slzami kajicnosti, chceme-li zavděčiti se Bohu poctou a modlitbou svou.

Jako novokřtěnec sv. olejem a křížem mazán bývá, tak děje se i při svěcení zvonu. Maže pak biskup zvon nejprve zevně olejem nemocných, znamením sv. kříže a význam toho naznačuje nám druhý nápis na zvonu našem: »Není jiného jména daného pod nebem lidem, v němž bychom měli spasení býti« (Sk. 4, 12.) leč jediné jméno Ježíš. Ano ve jménu Ježíše Krista děje se to první mazání, jakoby nám připomínati mělo: »Ve jménu Ježíše Krista posvěceni jste byli na křtu sv. jako noví členové Církve a dítky Boží; ve jménu Ježíše Krista doufati smíte milost Boží v životě svém; ve jménu Ježíše Krista pomazání a posvěcení budete při odchodu s tohoto světa. Hleďte si zachovati té milosti posvěcující, »abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonale státi« a jednou pak ku Kristu jako vykoupenci jeho se hlásiti.

Na to maže biskup zvon opět tím olejem nemocných sedmkrátě zevně a sv. křížem čtyřikrátě vnitř, říkáje při tom: »Posvěcen a pomazán budiž zvon tento ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. ku poctě svatého neb světice, jichžto jméno se zvonu přikládá.« K tomu připojuje modlitbu, aby tímto mazáním netoliko posvěcení, ale zvláštní moci zvonu se dostalo, by sloužil nám k ochraně proti mnohým útokům a pokušením se strany nepřítelů našeho spasení. Vicerým tímto mazáním naznačena jest i mnohonásobná pomoc, jakáž potřebna nám v bojování našem, jež dle slov dnešní sv. epístoly »není proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem,« kteří rozličným pokušením nás od Boha odvrátí, srdce naše přeloudí a duše naši zmocní se snaži. I zaznívá tu zvon, jakoby radu dával nám: »Posilněte se v Pánu . . .« Sv. apoštol připomíná dále v dnešní epístole: »Bojování naše jest proti správcům světa této temnosti; jest to ten světský mamon, žádostivost a touha po statcích pozemských, kteráž poctě a službě Boží na překážku jest. Hle, ten zvon pomazán byl, aby stal se hlasatelem našeho povolání, aby již ve svatvečer před nedělí a svátkem volal k nám: »Pomni, abys den sváteční světil,« a v den Boží sem do stánku Páně nás svolával. Uvádí dále sv. apoštol, že »bojování naše jest proti duchovním zlostem v povětří,« kteréž přinášejí pohromu našim požitkům polním i zahradním, kteří ničí příbytky naše a zdraví i životu našemu nemocemi i úrazem hrozí. Aj tu zaznívá zvon volající osadníky k pobožnostem, jimž by ochranu a pomoc Boží vyprosili, aby Bůh úrodu polní dáti, a zachovati, a nám při všem požeňání uděliti ráčil; tu opět zní zvon, svoláváje ku pomoci proti neštěstí požáru, a opět zní svoláváje spoluobčany k lůžku nemocných, a opět hlasem svým vybízí ku modlitbě za zemřelé.

Při sv. křtu a birmování křížem sv. pomazání jsme byli jako vyznavači a bojovníci Kristovi, kteří by skutky svými víru svou vyznávali a hájili; na to připomíná nás zvon křížem sv. ke službě Boží zasvěcený, jakoby povzbuzoval nás: Hle, daleko široko rozléhá se hlas k poctě Boží, nehanbím se za povolání, k němuž posvěcen jsem byl. »Stůjtež tedy i vy, majíce podpásaná

bedra svá pravdou, a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, a obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje, především vezmouce štít víry, kterým byste mohli všechny ohnivé šípy nešlechtníka uhasiti.« (Efes. 6, 14—16.) Abychom pak málomyslně snad neochabovali v povolání svém, má nám býti světec, jehož jméno zvonu přiděleno, příkladem i přimluvčím. Patronem našeho zvonu většího jest sv. Jan Křtitel, jehož slova nese, menšího zvonu patronkou jest blah. Panna Maria, k níž andělské zvěstování na zvonu jest vyobrazeno.

Jaká důležitost zvonu při bohoslužbě křesťanské se přikládá, i z toho souditi lze, že při svěcení se podkuřuje. Na uhlí v pánvi pod zvonem postavené klade se voňavé koření dymián, pak kadidlo a myrha, při čemž říká biskup žalm a modlitbu. Oběť tato zápalná značí poctu Boží, již zvon šířiti, k níž věřící vybízeti má; ten dymián voňavý pak modlitba zbožného lidu hlasem zvonu k pobožnosti svolaného. Kéž by farníci zdejší vždy ochotně poslouchali vyzývajícího hlasu zvonů našich; kéž by ve svatyni zdejší vždy horlivě se ke službám Božím scházeli a odsud kéž by vzhůru až tam nad oblaky vznášely se vroucí jejich modlitby! Vždyť ten zvon jakoby ujišťoval nás: »Jen prostě, a bude vám dáno!«

»A lebku spasení vezmete a meč ducha, jenž jest slovo Boží« (Efes. 6, 17.), končí epistola dnešní a podobně zakončuje se i občas svěcení zvonu předčítáním sv. evangelia o sestřích Martě a Marii. Příhodně zvolena tato částka Písma sv.; neboť ona připomíná nám, že při všem počínání svém ať již ve zbožném rozjímání a na modlitbách Marii následujeme, neb v péči a starosti časné Martě se podobáme; čest Boží a spasení své máme na mysli chovati, k čemuž i to časté za den vyzvánění nás vybízí, jakoby s věží kostelních zaznívalo nám slovo Krista Ježíše: »Jednoho jest potřeba. Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a to ostatní bude vám přidáno.«

K účelu zajisté vznešenému posvěceny bývají zvony v Církvi katolické, kteréhož bychom i pamětliví měli býti, kdykoliv hlas jejich slycháme. Když ráno zvuk zvonu tě, křesťane, ze sna budí, vzpomeň, že tu Tvůrce tvůj tě volá; počínej ten den s modlitbou k Bohu a Pánu svému, a zasněť mu práci toho dne. Když v poledne a u večer hlas zvonu uslyšíš, nezapomínej, že máš býti sluhou, dívkou Páně jako Rodička Boží. Děkuj za milost vykoupení svého a vždy při všem v Prozřetelnost Božskou se doporučej. Když v neděli a ve svátek hlas zvonu ke službám Božím tě volati bude, nezanedbávej povinnosti své, vzpomínaje na slova Ježíšova: »Co jest platno člověku, byť i celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl?« Uslyšíš-li hlas umíráčka, prokaž zemřelému milosrdenství křesťanské a pomodli se za spásu duše jeho; neboť dříve snad než se naděješ, i jménem tvým zazní to poslední »s Bohem,« jež umíraje, pošleš bližním svým spolu s prosbou o jejich přimluvu. Když pak při poslední své cestě sem na hřbitov sprovázeti tě bude hlas zvonu, porozumí nabádání tomu zbožní věřící a u vroucí modlitbě volati budou k tomu Soudci věčnému, jenž duši tvou k sobě povolal: »Smiluj se nad ním, Pane, podle velikého milosrdenství svého.« Amen.





## Neděle XXII. po svatém Duchu.

Doufání mám v Pánu Ježíši, že, kterýž  
začal ve vás dílo dobré, dokoná je až do  
dne Krista Ježíše. (Fl. I, 6.)

A který jest to den Krista Ježíše? Jest to onen den, kdež sám Pán s rozkazem a hlasem archanděla a s troubou Boží sestoupí s nebe a mrtví, kteří jsou v Kristu, vstanou první. (I. Thess. 4, 15.) Kdež však jsou ti, kteří odpočívají v Kristu? Na hřbitovech katolických se nalézají. Toť jest to pole svaté, jež i prorok Ezechiel užíval ve vidění. Ukázal mu Hospodin pole, jež bylo plno kostí, řka k němu: »Synu člověčí, co zdá se, budou-li živы kosti tyto? Prorokuj a řci: Kosti suché slyštež slov Hospodinových. Toto praví Pán Bůh kostím těmto: Aj já vpustím ve vás ducha a živы budete.« (37, 1—5.) Co zjevil Bůh proroku Ezechielovi, tomu věříme i my. Na hřbitovech křesťanských svého budoucího vzkříšení očekávají zesnulí naši bratři a sestry, zde to shromáždisté zesnulých vykoupenců Kristových, kamž i my dříve nebo později shromáždění budeme k otčům svým, abychom očekávali ve svatém pokoji toho »dne Krista Ježíše.« K životu časnému posvěcení byli jsme posvátným úkonem křtu sv.; i k tomu tichému odpočinku posv. obřadem církevním ukládání býváme. A proto také Církev sv. hřbitovy, tato shromáždisté svatých, zvláštním obřadem k účelu jejich od pradávných dob posvěcovati zvykla. Zajímavo bude zajisté pro vás zvěděti, jakým způsobem a jakými modlitbami posvěcuje Církev sv. lůžka budoucího našeho odpočinku, jak světí hřbitovy křesťansko-katolické. Tomuto přání vašemu vyhovím s pomocí Boží dnešním rozjímáním:

---

Hroby sv. mučeničků křesťanských posvěcovány bývaly jich krví, a takovým posvátným pohřebištem prvních vyznavačů Kristových byly zvláště pohřební chodby kolem Říma, tak zvané katakomby. Když pak od času císaře Konstantina Velkého dostalo se křesťanům svobody, vynášeli svaté ostatky mučeničků z katakomb do svých chrámův, a kolem těchto pochovávání byli věřící, aby zůstávali v ustavičném spojení jak se Svatými v nebi skrze jich zástupce, jejichž ostatky ve chrámech uloženy byly, tak i se všemi pravověřícími křesťany, kteří k pobožnostem do chrámu přicházeti budou, spolu pak aby na jejich modlitbách, zvláště na oběti mše sv., účastenství měli. Byli tedy na hřbitovy ty pochovávání jen pravověřící křesťané, kteří za živa ve společenství Církve sv. žili. Když však ze zdravotních neb jiných důležitých důvodů hřbitovy mimo kostel zakládány býti musily, vysvěcovány byly vždy výhradně jen pro pravověřící katolíky; až teprve když bezvěrecký materialismus popřel člověku vyšší důstojnosti nad zvíře, pohrdnuto svěcením Církve a hřbitovy prohlášeny novověkou osvětou za »bezvyznání.« Bezvěreckému materialismu, jenž nesmrtnost duše člověka popírá, a mezi mrtvolou lidskou a zdechlinou zvířete žádného rozdílu nečiní, jest ovšem jedno, kam člověk po smrti se zahrabe; avšak Církev sv. považuje hřbitovy za »pole svatá,« kamž zasévá tělo v porušení, aby vstalo neporušené, a opět v den Krista

Ježíše spojilo se s duší k životu nekonečnému. Proto ta místa jako shromáždisté svých věrných k odpočinku a budoucímu slavnému vzkříšení zvláštním významným obřadem světi. A v čem ten obřad záleží?

Již příprava k tomu v den před tím na hřbitově konaná zasluhuje, aby pro svůj význam připomenuta byla. Postaveno bývá před večer na místo, které za hřbitov posvěceno býti má, patero křížů v, uprostřed jeden vyšší, ostatní čtyři tak, aby rozestavení jejich opět kříž činilo. Před křížem prostředním vrazí se do země kůl trojdílný, na němž by se tři svíce upevniti mohly. Co postavení křížů na budoucí hřbitov znamená, každý snadno pochopí; tím zajisté označen jest hřbitov jako shromáždisté věřících Kristových, kteří tam pod znamením spásy odpočívati mají, až Ježíš Kristus, kterýž ukřižován byl, ale z mrtvých vstal, opět k životu nehynoucímu je povolává. Jen vyšší kříž představuje Krista Ježíše, ty menší na vše strany rozestavené jeho vykoupence, kteří v den Krista Ježíše se všech stran pod znamením kříže kolem Vykupitele svého shromáždění budou. Obraz Ukřižovaného tedy jako v životě tak i ve smrti jest naší známkou, naší důvěrou; i když tělo člověka zetlí v hrobě a nezbude z něho nic více než co ten suchý kůl před křížem naznačuje, totiž bezdušný kostlivec, ani pak nepřestává naděje křesťana, neboť odpočívá ve stínu kříže sv. a pod ochranou Krista, Vykupitele svého, »jenž jest vzkříšení i život.« Není ovšem pro potomky Adamovy jiné cesty z tohoto života, leč chodbou temnoty hrobové, a jakož všickni v Adamovi zhřešili, tak všickni s Adamem umíráme; však my křesťané k tomu spánku zavíráme oči své s nadějí na světlo, které opět nám vzejde, jak i naznačují svíce hořící. Tak i ta příprava k nastávajícímu svěcení oddělena jest nocí, obrazem smrti, kdežto následující na to den slavnostní zvěstuje nám vzejtí slunce spravedlnosti a v něm zaručený nám život věčný.

V tom smyslu a s tím významem děje se také posvátný obřad svěcení. Biskup neb splnomocněný k tomu kněz rouchem bílým přioděn a duchovenstvem sprovázen přichází na hřbitov; na kůl před křížem upevní a rozžehnou se tři svíce, načež světitel stojí před křížem modlí se modlitbu přípravnou, aby Bůh ochrance duší, záruka spásy a naděje věřících shlédl milostivě na obřad církevní k posvěcení hřbitova konaný, spolu pak aby dopřáti ráčil, by těla věřících, která zde k odpočinku složena budou, v den Ježíše Krista s dušemi svými ku radosti života věčného byla spojena. Jest tedy hřbitov křesťanský: jen lůžkem těl, kdežto duše nesmrtelné vzhůru do krajín nadhvězdných se povznesly. Odděl se při smrti ty dvě části člověka; Církev sv. však obou jest pamětliva a kdežto duším blaženost v nebi, tělům odpočinek na hřbitově vyprošuje. Dovolává se k tomu cíli přímlyvy nebešťanův a zpívají se proto litanie ku všem Svatým, mezi nimiž klečí světitel před křížem. Po slovech pak: »abys všem věrným zemřelým odpočinutí věčné dáti ráčil,« povstává, a to lůžko zemřelých — hřbitov — křížem svatým žehnaje dí: »abys hřbitov tento očistiti a požehnatí ráčil,« načež chor odpovídá: »Tě prosíme, uslyš nás!« Na to pokleká světitel opět a litanie se dokončí na vyprošení radostného jednou účastenství se Svatými v nebi pro všechny, kdož s živou věrou v Ježíše Krista skončí život svůj.

Po litaních kropí světitel vodou svčcenou kříž, říká při tom antifonu: »Pokropíš mne, Pane, hysopem . . .« a mezi tím co od přítomných říká se žalm 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého,« prochází světitel celý hřbitov od pravé strany a vykropuje jej na vsecky strany; načež vrátiv se ke kříži přednímu, modlí se: »Bože, jenž jsi Tvůrce celého světa a Vykupitel pokolení lidského i řiditel všech viditelných i neviditelných tvorů, pokornou prosbou a kajícím srdcem Tě prosíme, abys tento hřbitov, na němž těla služebníkův a služebnic Tvých odpočívati budou po skončení pouti své, očistiti, požehnati a posvětití ráčil. Ty jsi připravil odpuštění všech hříchů skrze milosrdenství své všem, kteří doufají v Tebe; a protož račiž tělům jejich na hřbitově tomto odpočívajícím a hlas trouby andělské očekávajícím života věčného dopřáti. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.« — Vodou svčcenou posvěcen jest hřbitov, aby žal náš pro zemřelé nebyl zoufalý a beznadějný, ale v důvěře bychom ukládali je do té země posvěcené, na níž nemá již moci kletba, jež ustoupiti musila spasnému žehnutí Církve svaté. Svlažován bývá ovšem hřbitov mnohými slzami; ale věztež, rozmil v Kristu, že dříve než slzy vaše, padaly na půdu hřbitova krápěje vody posvěcené, abyste, pohlížejice na rovy hřbitovní, »přiliš se nermoutili jako ti, kteří naděje nemají.« Slzami kajícími hleďte si i v čas připraviti zde lůžko tiché a pokojné; načež pak doufání míti můžete v Pána Ježíše, že »kterýž . . .« Na ten úmysl modlila se Církev sv. při svčcení hřbitova, modlí se i při každém pohřbu, modlí se při společných prosebných průvodech; prostě spolu s Církví sv. za všechny tu odpočívající, prostě i za sebe, aby vám všem zde lehkého odpočinku bylo dopřáno až k onomu dni, kdy k radostnému vzkříšení probudí vás posel nebeský.

Po skončené modlitbě bere světitel svíce s kolu a staví je na kříž a okouřiv kříž ještě jednou jej vodou svčcenou kropí a tak obřad zakončuje. Co chce tím naznačiti asi Církev sv.? Ta svíce naděje naší hoří toliko skrze Ježíše Krista, On světlo života věčného nám rozžehl, na něm spočívá naše spása. To znamení kříže svatého tedy zvěstuje, slibuje, zaručuje nám život věčný. Jak pěkný a poučující to tedy obyčej mezi katolickými křesťany, že na hroby zesnulých svých milých a drahých staví kříže, to znamení, v němž ospravednění se jim dostalo, v němž i také radostného vzkříšení očekávají. I ti zemřelí jakoby nám z hrobu kříž vzhůru před oči vztyčovali, volajíce: »Ve kříži spása.« Z toho tedy pochopiti můžete, jaký pomník sluší nejlépe na hrobích katolických křesťanů. Nikoli nějaké pozemské odznaky smrti, ale znamení života věčného. Světitel okuřuje kříž; jest to pocta, která se děje tomu posvátnému znamení, spolu však jest to i povzbuzení pro nás, abychom myslí svou vždy ke kříži Ježíše Krista a za svým Spasitelem i tam vzhůru k nebesům se pozvedali, vysílající napřed modlitby své; jako vonný dým kadidla vzhůru se vznáší, tak aby před trůn Boha svrchovaného vstupovala každodenní modlitba naše jako oběť Bohu příjemná. Kropením vodou svčcenou ukončuje světitel obřad; tak skončí i to naše na zemi obcování; vykropeny budou naše ostatky tělesné a vpustěny do hrobu; kéž toho kropení a modlitby církevní si zasloužíme, a to pro to posvátné znamení, které nám vlačeno bylo na čelo na křtu sv., které

nad námi činil rozhřešující kněz, kterým i posvěceno býti má zesláblé tělo naše při posledním pomazání. Ty krůpěje vody svěcené na kříži pozůstalé jakoby uchystány byly k posvěcení těch, kteří pod ochranou posvátného znamení na hřbitově pochováni budou, aby z krůpějí těch staly se jak pro tělo tak i pro duši naši prameny milosti Boží.

Takovým obradem tedy posvěcen hřbitov, poslední cíl pouti naší pozemské; zde shromáždění budou, kteří nalézají se na cestách toho života. Nyní ještě sami navštěvujete hroby zemřelých přátel a spoluobčanů; kdykoli sem na hřbitov vkročíte, vzpomeňte, že i pro vás zde připraveno místo. Kdy který hrob pro vás se otevře, ví toliko Bůh; ale to všem vám povědomo, že sem na hřbitov bude cesta vaše poslední; tam vpustí vás do té úzké světničky a nastane temná noc; však ne noc beznadějná pro křesťana, který zachoval víru svou a dle ní vykonal všechny povinnosti své: duše pozvedne se vzhůru k nebesům, tělo však zde odpočine; Církev sv. pak důvěry vám dodávati chtějíc při svěcení hřbitova volá k vám slovy sv. apoštola národů: »Doufání mám v Pána Ježíše, že, kterýž začal ve vás dílo dobré, dokoná je až do dne Ježíše Krista« — k radostnému vzkříšení. Amen.

## Na den všech Svatých.

Potom jsem viděl zástup veliký, jehož žádný přecísti nemohl ze všech národův a pokolení, lidu a jazyků, ani stojí před tránem a před obličejem Beránka.

(Zjev. 7, 9.)

Svátek dnešní neslaví s námi protestanté, neboť oni vůbec všecku poctu Svatých zavrhli. Církev katolická neprohlásila sice za podmínku spasení, abychom toho neb onoho Světce ctili, ale to vždy věřila i zastávala, že spravedливо i nám prospěšno jest, Svaté ctíti a vzývati. A právem ovšem tak činí; neboť oslavil-li Bůh sám tyto přátele své mnohdy i nápadným způsobem, chtěje tak o vyznamenání jejich nás uvědomiti, urážkou Boha samého bylo by pocty popírati těmto přátelům Božím. A kdož by chtěl pochybovati o prospěšnosti jejich přimluvy u Boha, jenž za povinnost nám uložil za sebe vespolek se modliti? Vždy tedy konala se v Církvi katolické úcta Svatých; oslavovaliť již apoštolé Marii Pannu jakožto Matku Boží a Královnu nebeskou; již první křesťané uctívali vznešené ony hrdiny, kteří pro Krista krev a život nasadili, velebíce je při schůzích svých jako svaté a vyvolené Boží; na hrobech těchto svatých mučovníků shromáždžovali se, aby tam nejdražší oběti Kristově přítomni byli. Však i Starý Zákon jest nám dokladem, že horlivým a spravedlivým sluhům Božím od zbožných Židů pocta se děla. V požeňnané památce chovali své patriarchy, s úctou rozpomínali se na slova svých prorokův a jako naučení sluhů Božích je předcítati dávali. — Tyto důvody pohnuly tedy Církev

katolickou, že každodenně koná památku některého světce nebo některé svíce Boží. Však kdo zná všechny ty oslavence nebeské? Sv. Jan, jemuž dopřáno bylo popatřiti v kraje nadhvězdné, zvěstuje nám o tom: »Potom jsem viděl . . . .« Ani spočítati je nemohl; jakž tedy bylo by nám možno, každého zvláště důstojně oslaviti? I zavedla Církev sv. ke společné oslavě všech slavnost dnešní.

Odůvodněná tedy a daleko starší jest pocta Svatých, než zarputilý odpor protestantů proti ní. Nemohou ovšem popřiti starobylosti toho uctívání Svatých; ponechali skutečně také některé ve svých kalendářích; ale jiné ze seznamu Svatých vyškrtli, pohrdlivě se vyjádřujice, že prý si je papežové sami nadělali. Naráží tím na svatořečení čili kanonisaci Svatých, ke kterémuž posvátnému obřadu sv. Otec jakožto hlava Církvě oprávněn jest. Abyste si nestranný úsudek o tom účiniti mohli, vyložím vám dnes s pomocí Boží, v čem svatořečení záleží, proč a jak se děje.

R. 1876. konali jsme my Čechoslované radostnou slavností blahorečení dcery českého národu, Anežky Přemyslovny, o niž sv. Otec Pius IX. po bedlivém prozkoumání jejího bohulibého života prohlásil, že ctnostmi a záslužnými skutky svými osvědčila se věrnou služebnicí Boží, pročež že o ní souditi lze, že blahoslavenství Božího účastnou se stala a tudíž že i dovoleno, ji jakožto účastnici blaženosti nebeské ctíti a vzývati. Nuže, táží se, co učinil sv. Otec prohlášením tímto? Zdaliž snad on této bohulibé abatysi Klarisek pražských nebe otevřel a ji blahoslavenou učinil? O to s milostí Boží ona sama postarati se musila a sv. Otec toliko o jejím bohulibém životě a zasloužené odměně mínění své pronesl. Jakož Ježíš Kristus blahoslavenství své s odměnou ve slávě nebeské v dnešním sv. evangeliu slibuje věrným sluhám Božím, tak zástupce jeho sv. Otec o těch, kteří, jak Kristus žádal, se zachovali, prohlašuje, že byli věrní služebníci Boží a odměny v nebesích došli. A toť jest církevní blahorečení. Tímto blahorečením pozornost věřících obrací Církev sv. k zvěčnělému s vybidnutím, aby každý, kdo co šlechetného nebo závadného o blahoslavenci ví a dokázati může, oznámiti neopomenul zvláštnímu sboru vyšetřujících soudců, k tomu cíli sestavenému. K bedlivému všeho vyšetření ponechává se delší doba, a jen pak jestli o blahoslavenci vše příznivě svědčilo, ano i zvláštní skutky z milosti Boží k jeho počtě dokázati se daly, přistupuje se ke svatořečení čili kanonisaci. A v čem záleží toto?

Jest to slavné prohlášení od sv. Otce jakožto viditelné hlavy Církvě, jímž ve známost uvádí všem věřícím, že ten či onen sluha, jenž spravedlivě byl živ a kajicně zemřel, jako světec po celé Církvi ctěn býti má. Takové prohlašování za svaté, byť i jednodušeji než nyní, dělo se v Církvi Kristově již od prvopočátku a také zcela s účelem vykoupení Ježíše Krista souvisí. Nebo k tomu přišel Kristus, Vykupitel náš, na svět, aby nás ospravedlnil, posvětil a pro království nebeské uzpůsobil, kdež pak za přičinění naše odměnu a oslavu nám připravil. Zdaliž tedy věrný sluha Kristův, který šťastně dosáhl cíle toho, nezasluhuje i od nás uznání a úcty? Proto také v prvních dobách Církvě dával biskup jména těch, kteří pro Krista život nasadili, zaznamenávají

v listiny a při mši sv. předčítati, při čemž památku jejich věřícím odporoučel a jakožto přímluvce u Boha je vzývati radil. Tak činivali biskupové po svých diecésích, až v 10. stol. uznáno všeobecně, že nejpříhodněji se sluší pro papeže, aby v oslavených členech Církve Kristovy v nebesích se prohlásil a úctu jejich ustanovil pro celou Církev katolickou; což i také od těch dob se stává.

2. Však za jakým účelem se to děje? Oslava jejich, jsou-li v nebesích, či protestanté, se tím nezvětší a nejsou-li v nebi, děje se tím rouhání. Co posledního se týče, mohou všichni ti odpůrcové úcty Svatých býti bez starosti, neboť prohlášení za svaté děje se v Církvi katolické s největší obezřetností a jen pak, když nepochybné jsou toho důkazy po ruce, že jedná se tu o sluhu Božího, který mezi oslavence Boží životem i smrtí svou připočten si býti zasloužil; což i také Bůh zázraky skrze něho nebo nad ním vykonanými dokázal. Namítá-li však kdo, že prohlášením za svatého nestává se tento blaženějším, ba že ani prohlášení toho nepotřebuje; nechci s nikým o tom se přiti, ale tolik podotýkám, že svatořečením děje se vyznání článku víry o obcování Svatých a utvrzuje se takofka páska mezi námi a oslavenými bratřími a sestrami nebeskými. Či není svatořečení pro nás pozemské údy Církve povzbuzením, abychom jako jedna rodina Boží shromáždili se ve zbožné pobožnosti před Bohem, Otcem svým a vroucí díky mu vzdali, že oslavil tak dobrotivě našeho bratra či sestru? Matka Boží, andělé a oslavenci nebesť přijali s plesáním nového člena do společnosti své a my zde z toho těšiti bychom se neměli? Bratr náš, neb sestra naše blaženosti nebeské dosáhli a tam z těch krajín spásy nyní ujišťují nás: »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojna bude v nebesích,« budete-li vždy pamětlivi zákona Božského svého Vykupitele; a neměla by slavnost ta povzbuzovati nás, abychom oslavenců nebeských tím horlivěji ve ctnostech následovali? Kristus, jak slíbil, vyznal ty věrné sluhý před Otcem svým v nebesích a oni došedše slíbené oslavy, patří na Boha svého tváří v tvář a jako milé dítky z jeho lásky a dobroty se těší; koná-li se tedy takové svatořečení, stává se to, aby věřícím živým na zemi o účastníku té slávy nebeské zpráva se podala a právem tu oznamuje sv. Otec věřícím Církve Kristovy: opět máte o jednoho orodovníka v nebi více, k němuž s důvěrou se utíkati a za jeho přímluvu s vroucností jej prositi můžete. A to jest veliká útěcha pro věřící.

3. Však slyšíme již, jak svatořečení se děje! V prvních dobách křesťanstva jednalo-li se o nějakého mučeníka Páně, dával biskup k tomu cíli nejprve sebrati celý průběh výslechu ortele a mučení toho křesťana; a shledalo-li se, že nikoli snad z příčin jiných leč pro víru jediné a k zachování spravedlnosti křesťanské život svůj nasadil, dal listiny ty při službách Božích předčítati a mučeníka za světce prohlásil. Však nejednávalo se vždy jen o sv. mučeniky, obzvláště později, když již pronásledování křesťanů přestalo; i o mnohých horlivých a vzorných vyznavačích Kristových, kteří životem svým povždy Bohu sloužili, souditi se zajisté dalo, že po smrti mezi oslavence nebeské přijati jsou. Tu ovšem bylo potřebí bedlivějšího vyšetřování, kteréž také s největší opatrností od zvláštního sboru povždy se dělo, a když toho třeba, i nyní se děje. A jakým asi způsobem?

Má-li svatořečení nějaké se státi, musí za tou příčinou podána býti žádost k viditelné hlavě Církve. Stalo-li se tak, buď od obyvatelstva té země, kde blahoslavenec žil, neb od členů řádu, v němž se nacházel, sestavuje sv. Otec k tomu zvláštní sbor nestranných, šlechtitných mužův, aby celý život, povahu i vše jednání zesnulého ohledali a posoudili. I ustanoven tu zvláště jeden jako protivník a obviňovatel, který každou možnou pochybnost proti blahoslavenci uvádí a odůvodňuje; druhý pak zase určen jest jako obrance jeho, aby nejen námitky uvedené vyvracel, ale i ctnosti a zásluhy jeho připomínal. Hlavně pak tu vyšetřuje se, jak osvědčoval zvěčnělec tento živou víru a vroucí zbožnost. Toť dvě hlavní podmínky k získání si blaženosti nebeské a bez těch nikdo světcem se nestal, aniž kdy se stane. Toho měli by si povšimnouti oni, kterým nejhodnější zdá se obcování pozemské, takové, aby prý křesťan se všemi dobře vyšel, aneb, jak přísloví dí, aby sice Bohu sloužil, ale při tom si ďábla neroznhéval; takové křesťany, kteří nejsou ani studení ani horcí, přeje si sice nynější bezvěrecký svět; co však praví o takovém Kristus? »Že počne ho vyvrhovati z úst svých.« (Zjev. 3, 16.) Takového by tedy nevzal Kristus do slávy své; on žádal živou, horlivou víru, vroucí zbožnost: tyto ctnosti tedy musil i zvěčnělec statečným, vytrvalým a hrdinným způsobem osvědčovati v životě, aby mohlo se pomýšleti na jeho svatořečení. Ach, jak daleko jest nynější vlažné křesťanstvo od tohoto cíle svého! Všickni ke svatosti a blaženosti nebeské povolání jsme a víry své si nevážíme, za ni se stydíme, ji hanobiti dovolujeme; a zbožnost —, kdež tu hledati mám? Zdaž jeví se v těch prázdných prostorách chrámových, neb v znesvěcování dnů svátečných, neb v tom přecastém zanedbávání modliteb a pobožností? Divný byl by to svatý, jenž v životě svém modlitby své jen ledabylo vykonával, neb docela i zanedbával; ten nijak nehodil by se mezi ty oslavence nebeské, kteří nepřestávají Boha velebiti.

Však nespokojuje se sbor vyšetřující toliko zbožností a věrou zvěčnělého, má-li za svatého prohlášen býti; zkoumáno musí býti dále, zdali Bůh o tom vůli svou projevil nějakými zázraky, jimiž zvěčnělce zvláště vyznamenal. Alespoň dva takové skutky zvláštní milosti Boží, svědčící blahoslavenci, žádají se, by kdo za svatého byl prohlášen. Nebo tak soudí se: obrátil-li Bůh zvláštními divotvornými případy pozornost věřících k tomu horlivému sluhu svému, chce zajisté také, aby u lidí zvláště ctěn a oslavován byl. Neučinil-li tak Bůh a nebylo-li zázraku shledáno v jeho životě neb po smrti jeho, nebývá za svatého prohlášen. A právě v této věci bývá vyšetřující komise velmi opatrná, aby za zázrak považováno nebylo, jen co všestranně i po úsudku učených mužů za skutek mocí nadpřirozenou vykonaný uznáno bylo. O té přísnosti při posuzování zázraků přesvědčili se dva šlechtici protestantsí z Anglie při návštěvě kardinála Lambertiniho (potomního papeže Benedikta XIV.), který jim spisy zavedeného kanonisačního projednání předložil. Oba protestanté uznali důkazy o zázracích nade vsi pochybnost povýšené, než kardinál odpověděl jim: »A přece věztež, pánové, že my neshledali jsme zázraky ty za zjištěné.« Z toho posouditi lze rouhavé řeči těch, kteří zázraky na Svatých vykonané v pochybnost uvádějí.

Když tímto předcházejícím vyšetřováním šlechetný život zvěčnělého zjištěn byl, a spolu dokázalo se, že Bůh zázraky skutečně jej oslavil, přikročuje papež k pravému svatořečení čili kanonisaci. A v čem záleží tento obřad? Vykonán bývá ve chrámě sv. Petra ve Vatikánu, kamž svatý Otec s kardinály, biskupy a jinými hodnostáři církevními přichází a na trůn papežský zasedá. I předstupuje před něho prosebník, jenž jménem země za svatořečení prosí; kromě toho i členové sboru vyšetřujícího žádají po třikráte za svatořečení zvěčnělého, jehož život i zázračné oslavení byli vyšetřili a za odporučení hodné uznali, aniž by protivník proti tomu čeho namítati mohl. Na první prosbu vybízí svatý Otec ku vzývání Svatých Božích litaniami, po druhé žádosti vyzývá k doprošování se osvětlení Ducha svatého hymnem: »Přiď, ó Duše Stvoriteli!« načež ku třetí prosbě oznamuje tajemník svolení papežovo, který činí na to slavné prohlášení asi těmi slovy: »Ke cti nejsvětější a nerozdílné Trojice Boží, k oslavení katolické Církve, k rozmnožení pravé křesťanské víry z moci Pána našeho Ježíše Krista, sv. apoštola Petra a Pavla i z vlastní pravomocnosti své prohlašuji a nařizují, aby řečený blahoslavenec v řadu a seznam Svatých byl zapsán a určitý den každého roku po celé Církvi ctěn.« O tomto svatořečení nařídí svatý Otec sepsati bullu, prohlásí odpustky, které buď ve chrámě některém neb na hrobě světce dosíci lze, a zapěje se na poděkování chvalozpěv ambroziánský. Mezi mší svatou zpívanou, na to následující, přináší kardinálové vyšetřující komise dary: dvě svíce, dva chleby a dva soudky vína jakožto potřebné dary ke mši sv.; zástupcové rodné země světcovy, neb řádu jeho, kteří za svatořečení prosili, přinášejí taktéž svíce a tři klece s hrdličkami a holoubátky a jiným ptactvem. Po skončení oběti mše sv. vede se slavný průvod s obrazem světce na korouhvi vymalovaného do chrámu, který k počtě jeho zvlášť byl ustanoven. Hořící svíce účastníků průvodu naznačují nejen radost jejich nad oslavou světce, ale tak vyobrazeno jest i ono světlo věčné, které v blaženosti nebeské mu září, a jehož i my bychom si přáli jednou účastni se státi.

Dnešní svatá epištola připomíná nám také takový slavný průvod a zástup nebesfanů před trůnem Božím a obličejem Beránka; a kdo jsou tito? Toť právě ti světci a světice Boží, jichž památku dnes konáme. Neznáme jejich počtu, neznáme jména všech, ale všickni blaženosti nebeské účastni se stali, všickni také oslavy naší zasluhují. Kéž by se i nám s nimi společenství dostalo; vzývejme je za jejich přimluvu, ale i následujme jejich ctnosti a příkladu; zanechme těch hříšných návykův a naruživostí, které by nás ze společnosti Svatých vyloučiti mohly. Či zdá se komu příliš těžko býti neb snad docela nemožno, rozloučiti se s hříšnou navyklostí, a proto chtěl by snad odbývati kazatele tou drzou výmluvou: »Já nechci býti svatým!« Ach, vystřihejte se, nejmilejší, takového rouhání; neboť co znamená to? Což jiného, než jakoby řekl: »Já nechci přijíti do nebe, nechci patřiti mezi Svaté.« Chraňte Bůh každého katolického křesťana, aby takovou kletbu vyloučení na sebe uvaliti měl; ale všickni zde před oslavenými bratřími a sestrami svými vyznejme: »Blahoslavená Panno, Matičko Boží a Matko naše, sv. patronové



naši a všickni Svátí vroucně toužíme po společnosti vaší v nebi a po blaženosti nebeské: orodujte, přimlouvejte se za nás, aby s milostí Boží nám všem se toho dostalo.« Amen.



## Neděle XXIII. po sv. Duchu.

Přišel pak Ježíš do domu knížete a uzřev píště a zástup hluchů, řekl: „Odejďtež, nebo neumřela dívka, ale spí.“

(Mat. 9, 23, 24.)

O třech hlavně případech úmrtí zmínka se činí v Písmě sv., kdežto Ježíš Kristus účasten byl, při všech však objevil se jako vítěz nad smrtí. V branách městečka Naim potkal pohřeb mládence, jediného syna matky, vdovy a Ježíš vzkřísiv ho, dal jej máteri jeho. S nárkem vítají sestry Lazarovy božského Přitele, řkouce: »Pane, kdybys byl zde býval, bratr náš nebyl by umřel.« Ježíš však těší je: »Vstane zase bratr váš;« a pomodliv se u hrobu jeho, volá: »Lazare, pojď ven!« A hned vyšel, který byl umřel. (Jan 11, 44.) V dnešním evangelium pak vypisuje se, že vše již ku pohřbu dcery Jairovy připraveno bylo a tu »přišel Ježíš do domu... A ujal ji za ruku a vstala dívka.« Před tím Ježíšem Kristem, jenž jest »vzkříšení i život,« ztrácí smrtí moci a nadvlády své, my pak, kteří v Ježíše Krista jsme uvěřili, máme ujistění od něho, »že bychom i umřeli, živi budeme.« Není tedy pro křesťany smrt, leč jen dočasný spánek a tím přesvědčením řídí se také Církev sv. ve svých modlitbách i obřadech při pochovávání mrtvého těla, jak v dnešním rozjímání s pomocí Boží vám vyloží.

Církev katolická koná s poctivostí a zbožností pohřby; k čemu to? ptají se někteří osvícenci našeho věku. Nebožtíkovi to zrovna jedno, jestli tělo jeho sprovázeno za modliteb Církve a četnými účastníky ke hrobu, aneb zcela tiše beze svědků do jámy se spustí, aneb kde na prach se spálí. Mohl bych těmto novověkým pohanům připomenouti staré vzdělané národy pohanské, jakou uctivost k ostatkům svých zemřelých přátel a spoluobčanů chovali. Avšak nám důležitější jest důvod a mínění Církve, která těla zemřelých křesťanů v uctivosti chová, jakož posvěcené druhy chrámy Páně a příbytky nesmrtelných duší, jako ostatky dítek Božích a dědiců království nebeského, jako těla, která, byť i zákonu porušenosti podlehla, jednou v neporušenosti a oslavená k novému životu povstanou. Vždyť celý člověk krví Ježíše Krista jest vykoupen a proto, když duše od těla oddělena do krajin nadhvězdných se pozvedla, to tělo na vykoupení zúčastněné u poctivosti a slušnosti chovati a k dočasnému odpočinku ukládati dlužno.

Uznává tak Církev sv., vedena jsouc láskou mateřskou ke svému zesnulému dítěti, spolu pak i jiné křesťany k té službě lásky vybízí, svolávajíc je ku pohřbu vyzváněním zvonů. Ku znamení tomu schází se věřící

k domu, kdež mrtvola se nalézá, přichází i sluha Církve oděn jsa rouchem barvy černé, barvy to smuteční. Nehývalť ovšem pohřby sv. mučenníků křesťanských obřadem úplně smutečním, ale spíše těšiti se mohli věřící nad tím, že sv. mučenníci dobyli si vítězství a blaženosti nebeské účastni se stali. Velice tedy lišily se pohřby křesťanské od pohanských, nebo kdežto pohané zcela beznadějněmu nářku se poddávali, varoval sv. apoštol věřících před zoufalým smutkem, řka: »Nechceme, abyste nevěděli, bratří, o těch, kteří zemřeli, abyste se (přes příliš nad nimi) nermoutili jako i jiní, kteří naděje nemají.« (I. Thess. 4, 12.) Byly tedy pohřby prvnějších křesťanů více rázu slavného a radostného v tom přesvědčení, že zesnulý křesťan do slávy nebeské přijat byl. Od těch dob ustydla sice značně horlivost křesťanská, a člověku, jenž se octnul na prahu věčnosti, byť i před smrtí svou kajicně s Bohem se smířil, zbývá ještě dosti co pykati za uplynulý život a z útrpnosti k té trpící duši jeho v očištění volí Církev sv. k pohřbu jeho roucho barvy černé. I také rakev zakryta bývá příkrovem černým; avšak nad rakví vznáší se znamení kříže, znamení spásy; nebo by snad duše zesnulého ku doplnění svého pokání trpěti musila na čas v očištění, zůstal-li nebožtík v životě svém věren svému Spasiteli, doufati smí u něho spasení své.

2. Kněz počíná obřad tím, že kropí mrtvolu a intonuje antifonu: »Si iniquitates.« »Budeš-li, Hospodine, nepravosti šetřiti, Hospodine, kdož obstojí?« a střídavě se zpěváky zpívá žalm 129.: »Z hlubokosti volal jsem k Tobě, Hospodine.« Jsou to povzdechy, jako z očištění zaznívající od duší, které připomínajice sobě poklesky uznávají, že před soudem Boha nejsvětějšího a nejvyššího spravedlivého ovšem obstáti nemohly a tudíž za ně pykati musí. Ale nicméně nepodléhají zoufalství, avšak s důvěrou v milosrdenství Boží se těší, volajice: »Nebo u Hospodina jest milosrdenství: a hojně u něho vysvobození.« A toho vysvobození hledí také Církev sv. vyprositi zesnulému přímluvou svou, když mrtvolu svěcenou vodou kropí, kadidlem okuřuje a nad ní se modlí, Otče náš, a po několika veršících tuto modlitbu připojuje: »Vysvoboď, prosíme, ó Pane, duši služebníka Tvého ode všech vazeb hříchů, aby ve slávě vzkříšení mezi svatými a vyvolenými Tvými se radoval. Pro Krista, Pána našeho.« Ta voda svěcená jakoby smýti měla všechny ty skvrny nebožtíkovy, přímluva Církve však jako to kadidlo vzhůru pozvídá se před trůn Boha nejvyššího milosrdného a Církve sv. jakoby smrtí toliko za spánek považovala, radostného přičítnutí ke životu blaženému ve společnosti Svatých pro zesnulého vyprošuje. Nezvratná jest její důvěra ve slova Ježíše Krista: »Kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude.«

3. S antifonou »Exsultabunt Domino,« — »zaplesají Hospodinu kosti ponížené« a následujícím na to žalmem 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého,« počíná průvod pohřební. V čele jeho nesen kříž, známka křesťanské víry, kterou nebožtík v životě svém zachoval; kříž v čele průvodu tedy hlásá každému, že vykoupenec Ježíše Krista, katolický křesťan tuto nesen ke hrobu. Avšak i útěchy a naděje dodává ten obraz Ukřižovaného, jakoby takto Kristus Ježíš volal veřejně a slavně: »Já jsem vzkříšení i život,« a kdož ve mně věří, nemá se proč smrti báti smrtí svou na kříži odňal jsem jí hrůzu, smrtí svou na kříži překonal jsem;

její moc, odstranil jsem kletbu její a získal vykoupencům život věčný; jak tomu kajícímu lotru s kříže, tak, zdá se, slibuje i tomu nebožtíkovi, jenž s důvěrou v něho zemřel: »Dnes ještě budeš se mnou v ráji.« Za křížem kráčí dítě, tito miláčkové Ježíše Krista a pak členové spolku se svítilnicemi lucernami k naznačení toho světla věčného, jehož temnosti smrti zastíniti nemohou. Před rakví kráčí kněz a za ní příbuzní a ostatní účastníci pohřbu. Jako byl kněz nebožtíkovi za živa vůdcem, tak i nyní předchází jej, chtěje jménem Církve býti jeho přímlovčím u Boha; jeho společníci pak a přátelé i bratři v Kristu jako v životě s ním věrou a láskou spojeni byli, sprovází jej i nyní na poslední cestě, aby přímlovami a modlitbami svými osvědčili mu svou lásku a své bratrské účastenství. A proto mezitím co zpěváci zpívají žalmy kající, modlí se účastníci pohřbu za spásu duše zemřelého rúženec neb jiné modlitby, neb nějaké zbožné písně zpívají.

Takový jest tedy katolický průvod pohřební; a ten výmluvněji, srozumitelněji, významněji mluví nežli já to dovedu. Hle, všechny modlitby i písně za jedním účelem vzhůru k nebesům se nesou: neumřela dívka, neumřel křesťan ten, ale spí, a proto »odpočinutí lehké dej mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí, ať odpočívá v pokoji. Amen.« Tak modlí se láska křesťanská. Mohlo by pro vás, přátelé zesnulého býti jakési účinnější útěchy než této láskyplné sdílnosti věřících? Mohlo by co více siliti důvěru vaši, že nebožtíkovi milosrdenství Božího se dostane, než když takto Církev spolu s věřícími za spásu jeho se modlí? »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich,« ujišťoval Kristus, a jejich modlitba jménem a prostřednictvím jeho Bohu zasýlaná zajisté i vyslyšení dojde.

4. V této důvěře ubírá se také průvod do chrámu, aby tam za spásu zesnulého oběť mše sv. Bohu přinesena byla. Při vchodu do chrámu, zpívá se: »Přijďtež všickni svatí Boží, pospěštež andělé Páně, přijmětež duši jeho a postavte ji před obličejem Nejvyššího. Přijmiž tebe Kristus, jenž tě povolati ráčil a svatí andělové doprovodětež tebe do lůna Abrahamova — odpočinutí věčné dejž mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí, ať odpočívá ve svatém pokoji. Amen.« Zatím pak postaví se máry s mrtvolou před oltář, tak aby jako druhdy za živa i nyní obličejem ku oltáři obrácen byl. Mrtvola kněze hlavou ku oltáři se staví jako druhdy od oltáře a s kazatelny ke věřícím býval obrácen tak i po smrti významně zajisté k nim obličejem jest obrácen, jakoby ještě jednou jim připomínati chtěl všechna ta slova výstražná, poučná a povzbuzující, aby v zákoně Božím chodili a každý den k odchodu s toho světa připraveni byli, aby smř nepřekvapila jich. Hle, zesnulý takto posledně spočívá ve chrámě uprostřed toho lidu Božího, kdež účastenství brával s nimi ve službách Božích. Druhdy sám sem chodil, nyní ho přinesli, druhdy sám se modlil i za jiné, nyní nemůže více ani za sebe se modliti a proto z té rakve, zdá se mi, že mezi tou obětí mše sv. jakoby ku přítomným zazníval hlas: »Slitujte se nade mnou!« »Slitujte se nade mnou, alespoň vy přátelé moji, neboť ruka Páně dotkla se mne!«

Jako kněz při oltáři tak zajisté i věřící přímlovky své mezi mši sv. zasýlají k Bohu za spásu zesnulého; po mši sv. pak kněz opětně v tom smyslu se modlí, říkáje přímlovku: »Hospodine, nevcházej

v soud se služebníkem svým, neboť nížádný člověk nebude ospravedlněn před Tebou, nedáš-li Ty mu odpuštění všech hříchů jeho . . .« Na to zpívá se: »Libera nos . . .«, přimluva to k Bohu, aby nebožtíka vysvoboditi ráčil od věčné smrti v onen den hrůzy, kdy se nebesa i země trásti budou a kdy přijde svět souditi ohněm. Za odpočinutí věčné pro zesnulého prosí tu Církev sv. a dovolávajíc se v následujících veršících smilovnosti Boží a vysvobození jeho od bran pekelných, modlí se »Otče náš« a kropí i okuřuje rakev, načež připojuje modlitbu: »Bože, jehož vlastností jest smilovati se vždycky a odpouštětí, snažně prosíme Tebe za duši služebníka Tvého, nevydávej ji v ruce nepřítelů a nezapomínej na ni, ale račiž dáti, aby ji sv. andělé přijali a do vlasti rajske uvedli, aby ještě v Tebe věřila i doufala, pekelných útrap nezakusila, ale věčných radostí požívala. Skrže Krista, Pána našeho.« Jako o duši Lazarově pověděl Kristus, tak andělům a Svatým Božím odporoučí Církev sv. duši zesnulého, a to nejen při této modlitbě, ale i v následujícím zpěvu, který zpívá se, když mrtvola z chrámu se vynáší ke hrobu, počínaje slovy: »Do ráje nechť sprovedí tě andělé.«

5. Průvod ubírá se na hřbitov, — k tomu cíli naší pouti pozemské. Jak bylo vám, rozmlí v Kristu, když jste bližního svého ku poslednímu lůžku jeho nesli? Nenapadlo-li vám, že to i osud váš? — Dnes ještě, človče, vládneš svým hospodářstvím, řídíš svou domácnost, rozhoduješ snad i mnohé důležité záležitosti — a zítra tam na hřbitově vykopá ti hrobník úzkou nepatrnou jamku, tvé lůžko, abys tam stal se pokrmem červů. Co jest člověk se vši mocí a slávou a bohatstvím svým? Jen bidný tvor, kdyby neměl důstojnosti vyšší; a běda člověku, jenž na těch světských přívěscích vše zakládá, o důstojnější část — duši svou — se nestaraje. Běda člověku, který zřekl se viry, jehož požehnání Církve proto nesprovází! Avšak díky své neopouští Církev sv. ani po smrti; i tu jako pečlivá matka chystá jim lůžko poslední: žehná, vykropuje hrob; a jakoby konejšiti chtěla dítě ke spánku pokojnému a dodávati mu důvěry, že nezůstane ve hrobě na věky, ale že ku šťastnějšímu, blaženějšímu životu povstane, na slova Ježíše Krista se odvolává, jenž řekl: »Já jsem vzkříšení i život, kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude a každý kdo jest živ a věří ve mně, neumře na věky.« Slova tato uvádí kněz jako antifonu ke chvalozpěvu Zachariášovu, jímž připomíná se vykoupení, kterého dostalo se věřícím, tak že smř přestává býti trestem, ale stává se v Kristu umírajícím přechodem k odpočinku a blaženosti věčné.

A toho aby dostalo se nebožtíkovi, jehož mrtvola do hrobu spuštěna býti má, modlí se kněz po slovech: »Pane, smiluj se; Kriste, smiluj se!« modlitbu, kropě při tom mrtvolu a hrob, a po veršících »za pokoj věčný« pozvává hlasu svého k Bohu, volaje: »Prokaž, prosíme, Pane, tomuto zesnulému služebníku svému milosrdenství své, aby za skutky své trestu trpěti nemusil, jelikož vůli Tvou v životě konati se snažil, ale jakož zde s věřícími pojila ho pravá víra, tak na onom světě nechť milosrdenství Tvé přijme ho mezi kůry andělské. Pro Krista, Pána našeho. Amen.«

Mrtvola spouští se do hrobu, aby vzala země, co jejího jest, kdežto duše povolána, aby předstoupila před soud Kristův. Jak dopadne soud ten? I nyní ještě přimlouvá se sluha církevní u milosrdenství Božího, aby nebožtíka

nestihl ortel zahynutí, ten hrob aby mu nebyl snad žalářem věčným, a protož opětně kropí mrtvolu ve hrobě a za toho nyní pohřbeného i za všechny tam odpočívající se přimlouvá: »Duše jeho a duše všech zemřelých skrze milosrdenství Boží ve věčném odpočínětež pokoji!« Načež po třikráte vrhá hlínu na rakev, říká: »Pamatuj, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.« A toť připomínka, kterou i my vzíti máme s sebou od hrobu zesnulých bratří svých. Nezakládejme si na životě časném, neboť pomíjející jest; nelekejme se však také smrti, neboť vykoupením Ježíše Krista stala se ona jen spánkem, z něhož Kristus k životu věčnému nás probudí. V životě svém postarejme se, aby smřť naše byla jednou tichým, pokojným odpočinkem a pak tím radostnější bude naše vzkříšení.

K tomu přimluy potřebné vyžádati nás učí Církev sv. na Matce Boží, a proto vrátiv se kněz do chrámu, vzývá blah. Pannu Marii modlitbou: »Salve regina — Zdravas Královno!« a k Ježísi Kristu jménem všech věřících prosby své obrací, aby přijal ochotně přimluy té své Matky, jejíž srdce při utrpení Božského Syna jejího meč bolesti pronikl; její ochrany by dopřál nám při všech poměrech života našeho, obzvláště pak v hodinku smrti.

Hle, s jakou péčí mateřskou koná Církev sv. tento obřad zdánlivě tak truchlivý; ku vyprošení pokoje a spásy zesnulých, spolu pak ku poučení a povzbuzení nás pozůstalých ho používá. Zesnulým žehná a je milosrdenství Božím odporoučí, k nám však volá: »Pamatujte na smřť, učte se křesťansky umíratí, abyste si spásy věčné zasloužili u Toho, jenž jest vzkříšení i život.« Amen.



## Neděle XXIV. po sv. Duchu.

S radostí děkujeme Bohu Otci, který  
hodně nás učinil dlu losu svatých ve  
světle. (Kol. 1, 12.)

S vděčností takto připomíná sv. apoštol milost, které dostalo se vykoupencům Ježíše Krista, když na křtu svatém z hříchův očistěni za dítky Boží a dědice království nebeského přijati byli; toť ten podíl svatým připravený a šťasten každý, kdo ho dosáhne. Budeme i my tak šťastni? Milosti své nám k tomu Bůh ovšem udělil, ale nebe bez našich zásluh nám nezajistil, jediné o dítkách, jež před poznáním hříchů zemřely, s důvěrou tak soudí Církev sv. Dle toho přesvědčení chová se také v obřadech a modlitbách svých při pohřbu takových nevinných dítek. Liší se tedy pohřeb dítek nedospělých od pohřbu starších křesťanův, o němž minule jsem mluvil; jestli při tomto Církev sv. zkroušeně se dovolává milosrdenství Božího pro nebožtíka, zdá se, že při pohřbu dítek, těšíc se z blahého osudu jejich, volá se sv. apoštolem: »S radostí děkujeme Bohu . . .« Touto útěchyplnou radostí nad blahým stavem dítek v nevinosti zemřelých nese se celý obřad při pochovávání dítek, jak z vysvětlení modliteb při tom konaných seznáte.

•Máte andílka v nebi,• těšívají lidé rodiče, kteří se rmoutí nad smrtí miláčka svého; mezi andílky zalétá ta nevinná dušička a jako andílek bývá to dítko do rakvičky přistrojeno a okrášleno; v bílých šatečkách s věnečkem na hlavičce a kytičkami kolem rakvičky. Čistota a nevinnost Bohu i lidem milá má tu naznačena býti. Kněz také přichází k pohřbu přioděn jsa rouchem bílým, neboť ne smuteční jako při dospělých křesťanech, ale radostný a slavný obřad konati má, jimž vyjadřuje se, jak dítko ve společnost andělův a Svatých uvedeno bylo.

Pokropiv kněz vodou svěcenou mrtvolu dítko, počíná po antifoně radostný žalm 112.: »Chvalte, služebníci (dítky), Hospodina, chvalte jméno Hospodinovo. Budiž jméno Hospodinovo požehnáno od toho času až na věky.« Chválou a díky počíná Církev sv. obřad svňj; a skutečně uvážíme-li četná ta nebezpečnosti života pozemského, právem za štěstí to považovati musíme, že Bůh vytrhl dítko to z moci temnosti a přenesl je do království Syna, milování svého. My jen v nejistotě zde živi jsme, neznajíce, jaký bude jednou osud náš, kdežto dítko to již těšiti se smí »z losu svatých ve světle.« I vyzvedají rakvičku družičky bílým rouchem oděné, představující anděly; ano tito sv. strážcové nevinnosti dítek zajisté se postarali o tu nevinnou dušičku jeho, a proto cestou z domu do kostela pěje se žalm 118., počínající slovy: »Blahoslavení neposkvrnění na cestě, kteří chodí v zákoně Hospodinově.« Má se za to, že žalm tento pěl David na útěku před Saulem, který mu o život stál. Na koho ve strasti té skládal důvěru? »Podíl můj jsi Ty, Hospodine,« pěje David; »řekl jsem, ostříhati budu zákona Tvého.« A slova ta jakoby Církev vkládala v ústa zesnulého dítko; podlehlo šipu smrti, lidé světští počítali by to za neštěstí, ale smrt nevinného dítko jest jen prostředkem k dosažení blaženosti věčné. »Mládeneček jsem já, volá to dítko slovy Žalmisty Páně a opovržený, avšak na spravedlnosti Tvé nezapomněl jsem . . . Žítvat bude duše má a bude Tě chváliti a soudové Tvoji spomohou mi.« Toť útěcha, která sprovází smrt nevinátka, toť útěcha pro rodiče, jimž připomíná Církev sv., že dítko jejich přijato jest ve společenství andělův; neboť jako z úst jejich zaznívají ty chvalozpěvy žalmův, které se cestou pějí, tak ten průvod do chrámu napodobuje uvedení dítko zesnulého v blaženost nebeskou, z čehož Bohu díky se činí. Když průvod přišel do chrámu, intonuje kněz antifonu: »Přijme tento požehnání od Hospodina a milosrdenství od Boha, Špasitele svého,« a žalm 23., v němž se připomíná, »kdo vstoupí na horu Hospodinovu a kdo státi bude na svatém místě jeho: »Nevinný rukama čistého srdce,« což všim právem platí o dítku útlém. A proto pomodliv se kněz po slovech: »Pane, uslyš nás, — Kriste, vyslyš nás!« Otče náš a připomenuv veršik: »Mne pak pro nevinnost mou přijal jsi a utvrdil jsi mne před obličejem svým na věky,« prosí Boha, jenž v neskonalé dobrotě své nevinné dítky bez jich zásluh do blaženosti nebeské přijímá, aby na přímluvu blah. Panny Marie a všech Svatých dopřál i nám milosti své, abychom s myslí kající Bohu zde na zemi sloužili a po smrti v ráji nebeském se svatými dítkami na věky spojeni byli. Blahoslavenými prohlásil Kristus Pán druhdy všechny ty, kteří jsou čistého srdce, slibiv jim, že Boha viděti budou; toť jest přesvědčení naše o dítku zesnulém; ten Ježíš Kristus, jenž

říkal: »Nechte maličkých ke mně!« vzal k sobě zajisté nevinnou, čistou dušičku jeho; ale jak naloží s námi jednou, kteří jsme čistoty a svatosti na křtu svatém přijaté vždy nezachovali? Nemohouce se bezpečiti na neporušenost svou zkroušeně na přimluvu Matky Boží a všech Svatých u Boha milosrdenství vyprositi si hledíme; neboť i lkajícím slíbeno jest, že potěšeni budou.

Po skončené modlitbě ve chrámě obrací se průvod na hřbitov. Lazar nesen jest od andělů do lůna Abrahamova a těmto andělům zdá se, že odevzdati chce ditko Církev sv. vybízejíc k oslavě Boží a k společné radosti, že opět nový člen přibyl jim; zpíváť se žalm 148.: »Chvalte Hospodina! Chvalte jej na výsostech! Chvalte jej všickni andělé jeho, chvalte jej všecky mocnosti jeho.« I ke všem přítomným volá Církev svatá slovy Žalmisty Páně: »Mládenci i panny, starci s mladšími chvalte jméno Hospodinovo!« Naplňuje nás ovšem i hrobeček dítko, byť i kyticami ozdobený, pocitem žalu, připomínaje nám ortel smrti: »Prach jsi a v prach se navrátíš.« Avšak ta smrt děcka ztrácí trpkosti své v tom přesvědčení, že ono vytrženo jest, aby zlost nezměnila rozum jeho, aneb aby leš nepodvedla duše jeho. (Moudr. 4, 11.) S uspokojením proto modlí se kněz modlitbu Páně a připomenuv si slova sv. apoštola, že Bůh vytrhl to ditko z moci temnosti a přenesl do království milování svého, slova toho Božského Přítele dítek opakuje: »Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské;« načež se modlí, aby Ježíš Kristus, jenž duši nevinného dítko toho k sobě do nebe přijal, nám pro zásluhy umučení svého a na přimluvu Matky své a všech Svatých milosrdenství svého k radostnému společenství s nimi v nebesích doprání ráčil. Tak každý hrob, byť to i hrob děcka byl, připomíná nám kletbu hříchů, za kteréž Ježíš Kristus smrtí svou na kříži zadosť učiniti musil; on podnikl smrt, i v temnotu hrobu vstoupil; kěž by vykoupení jeho na nás zmařeno nebylo!

Tělo dítko vpuštěno v hrob a vodou svčcenou pokropeno — jako květinka do té zahrady Boží zasazena a zvlažena. Dle pohanského názoru porovnáváno bylo sice často ditko předčasnou smrtí sklácené s květinkou zlomenou; avšak víra naše těší nás, že květinka ta není zničena, ale přenesena jest do ráje nebeského, z dítko toho že stal se andílek, a proto také kněz, navrátiv se do chrámu, pěje chvalo zpěv tří mláďenců, kteří andělem Božím ochráněni jsouce velebili Boha zpívajíce: »Dobrořečte všickni skutkové Páně Pánu, chvalte a nade všecko vyvyšujte ho na věky! Dobrořečte andělé Páně Pánu, chvalte a nade všecko vyvyšujte ho na věky!« Jako druhdy zbožní ti mládenci, tak i ditko toto zajisté služby andělské účastno se stalo; prostřednictvím těch dobrých duchův i nám všem jest potřebí, a proto kněz jménem věřících prosí, aby nám všem Bůh ochranu těch nebeských přátel v tomto životě našem poskytnouti ráčil.

Touto přimluvou ukončuje se pohřeb útlých dítek a Církev sv. takto vybízí nás, abychom volili nejjistější cestu k nebi, kterou ditko nevinné nás přešlo, — cestu čistoty a svatosti. I Ježíš Kristus sám druhdy ditko nevinné odkázal učeníkům a tak činí při pohřbu dítko i Církev svatá, volajíc slovy Božského Mistra: »Nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského.« Ta prostota a nevinnost dětská vymizela snad ze srdcí našich; uplynulot to

blahé jaro života našeho a mnohému snad i léto zaniklo a nastal drsný podzim, či snad i snůh zimní sběhl vlas jeho; avšak ohlíží-li se po úrodě, po ovoci — po zásluhách nashromážděných, jak smutně vypadá ta sklizeň! A přece rádi bychom do stodol nebeských se dostali! Jen ty nevinné ditky, jimž nebylo času k získání si zásluh, i bez těchto přijímá dobrota Boží do nebe; my však, jimž Bůh času i milosti k tomu dopřál, nebudeme-li moci zásluhami svými se vykázati; připuštění bychom tam nebyli. Jak uplynul nám ten rok církevní, tak rychle končí se i život náš; přiblíží se i den poslední, kdež pošle Syn člověka anděly své a ti shromáždí vyvolené jeho. Nuže, přičiňme se, použijme času nám poskytnutého, abychom připočteni byli mezi vyvolené Boží a zasloužili si podílu míti jednou na losu svatých ve světě. Amen.



## Neděle poslední po sv. Duchu.

A uzří Syna člověka, an přichází  
v oblacích nebeských s mocí mnohou a  
velebností. (Mat. 24, 30.)

Veřejné vykupitelské působení Ježíše Krista chýlilo se ku konci; již vyložil obsírně zástupům i fariseům a zákonníkům učení své; dokázal z Písem svatých i zázraky svými, že on jest přislíbený od Boha Messiás; již ustanovil zástupce své na zemi, kteří by učení jeho všude po celém světě hlásali a tajemství Boží k posvěcení lidí udíleli; založil ten ústav sv. — Církev — i ty prostředky v ní, kterými by milost jeho věřícím přivlastňována býti mohla. Nyní jen ještě chystá se tu oběť smířitelnou přinést, aby zadosť učiněno bylo spravedlnosti Božské, a lidstvo aby vykoupení svého došlo. A jak osvědčil se ten národ vyvolený, jak i ostatní lidstvo ukázalo se hodným vykoupení svého? Kristus Ježíš vševědoucím okem svým pohlíží do budoucnosti, kdež lidstvu bude zodpovídati se z toho, jak použilo vykoupení svého. A hle, tu v první řadě patří Kristus Pán na Jerusalém, jehož obyvatelstvo svolával jako slepice kuřátka svá; však ono nepoznalo dne navštívení svého, a Ježíš pláče nad ním, neboť v duchu vidí to soužení veliké, které stíhne lid nevděčný. Však okem svým hledí Kristus dále, až k tomu dni, kde ukáže se znamení Syna člověka na nebi, a kde kvileti budou všechna pokolení země a uzří Syna člověka . . . — a zasedne, aby soudil veškerý svět. Dnešní neděle končí se rok církevní, který, jak jsme seznali, v obdobích i slavnostech tak jest zřízen, že celé dílo vykoupení nám na oči staví, ano před námi takořka znova uskutečňuje. Přípravou k prvnímu příchodu Vykupitele počíná se ten rok církevní, a dnes při sklonku svém na druhý příchod jeho k soudu nás upozorňuje. Církev sv. používala však jeho posvátných dob i slavností, té oběti předrahé i všech obřadů a pobožností bohoslužebných k našemu ospravedlnění, posvěcení a spasení. Oprávněna jest tedy také dnes na sklonku toho roku církevního postavití nám některé otázky a učiniti



nám některá pokynutí, což v úvaze dnešní jménem jejím vám připomenu.

1. Jak rychle uplynul ten rok církevní; zdá se býti jen »jako den včerejší, který pomínul« (Žalm 89, 4.); mnozí před uplynutím jeho již povolání jsou před soudnou stolicí Kristovu; nám dopřáno dočkati se konce roku církevního; oprávněna jest tedy Církev sv. tázati se nás, jak jsme použili času toho, kterého Bůh k našemu spasení nám poskytl. Sv. Bernard stěžuje si: »Dny spásy mizí, a nikdo si toho nevšímá.« Nevíní výtka ta i nás? Nuže, zodpovíme si otázku, kterou staví nám Církev sv.: »Jak vykupovali, jak používali jste času roku církevního?«

Církev sv. sama v jednotlivých dobách roku církevního vyňatky z Písma sv. na to nejdůležitější nás upozorňovala; jak jsme si toho všimli? V době adventní jakožto o památce přípravy na Messiaše předváděla nám Předchůdce Páně, toho velikého muže Jordánského, jemuž sám Kristus dal svědectví, že jest více nežli prorok, on že jako anděl, jako posel s nebe přišel, aby připravil lid na příchod Messiašův. A jak mocně, dojemně zněl ten hlas jeho: »Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho!« Zdaliž uposlechli jste hlasu jeho lépe než ti fariseové a zákonníci? Celé zástupy lidstva křtíci dávali se od sv. Jana — ovšem jen křtem přípravným; — my pak, kteří křest Duchu sv. jsme přijali, jak připravili jsme vše ke příchodu Krista Spasitele v srdci svém? Zdali snažili jsme se doplniti ty povinnosti zanedbané, ustáti na cestách nepravých, odstraniti hříšné návyky a naruživosti své? — A když zrodil se Kristus v Betlémě, hle, andělé s nebe sestupují, radovati se chtějíce s lidmi, a k jeho jeslím spěchají chudí, ale zbožní pastýři, z daleka přicházejí mudrci od východu: jak my jsme strávili tu posv. dobu vánoční? Ach, což andělé — ti nemají jiného co dělati, s úšklebkem vtipkoval jistý tlachal, když nabádan byl. aby s anděly ke slávě Boží se spojil; ty svátky přišly mu nevhod, a radostná slavnost jakoby podobný dojem učinila na něho jako na Herodesa, a celý Jerusaleým s ním, když sv. tři králové přinesli jim zprávu o narození vznešeného krále, jemuž povinni se býti citili, vzdáti svou úctu. A tak uplynul mnohému ten posvátný čas, a Jezulátko betlémské raději do Egypta se odstěhovalo, než aby společenství mělo s ním v srdci tak mrzkém, hříšném. A jak pak ty, mládeži křesťanská, naučila jsi se od Božího dítky poslušnosti, zbožnosti a mravnosti? A vy, rodičové křesťanští, přisvojili jste si péči a starostlivost Matky Ježíše Krista i Pěstouna jeho? A což ty, lide křesťanský vůbec, neušla tobě snad ta láska, dobročinnost Ježíše Krista, s kterou v nesnážích v Káni i jinde lidem vypomáhal? Zdali vštěpoval jsi sobě nejen do paměti, ale i do srdce slovo Boží, jakož pravidlo svého křesťanského života?

Nastal čas postní, tato příprava na bolestné utrpení našeho Spasitele, načež i sám nás upozorňuje, aby pohnul nás ku pokání nad hříchy, za které on trpěl i umřítí musil. K důtklivějšímu povzbuzení sypala Církev sv. popel na čela naše se slovy: »Pomni, človče, že prach jsi a v prach se navrátíš.« Nezapomeň, že jen na čas zde na zemi potrváš, a pak nastane smrt a s ní i soud před Bohem nejvyšším a spravedlivým. Bez pokušení ovšem nelze si mysliti tento život, vždyť i Kristus, Syn Boží, byl pokoušen od ďábla; avšak oslavení

Ježíše Krista na hoře Tábor jest ujistěním pro nás o milosti Boží k posilnění našemu. A protož vyčísťtež to srdce své, ať v něm nevládne Belzebub, napomínala v postě Církev sv. slovy sv. evangelia, abyste toho chleba divotvorného k posilnění svému přijmouti mohli. Pro Boha stvoření jste, Bohu se obětujte, jeho slávu vyhledávejte jako Kristus Ježíš. On i nejbolestnější umučení pro nás podstoupil, ano i smrt; nedejte minouti té příležitosti k ospravedlnění, posvěcení svému! Tak volala Církev sv. A zdali jste i vy spěchali s pravou kajnicostí ke hrobu Ježíše jako ty zbožné ženy, jako jeho učení? Zdaliž rozehrálo se srdce vaše láskou k Ježíši, jako těch učeníků, již šli do Emaus? Častější zjevování se Ježíše Krista po vzkříšení mělo utvrditi učeníky ve víře, ale spolu i nás těsněji spojití s Kristem, jakožto s dobrým pastýřem, jenž o tělesné i duchovní naše potřeby pečuje, ano i tam na nebesích pečovatí slíbil. S jakou přítulností hlásíme se v životě svém ke Kristu, svému Spasiteli?

Božský Mistr slíbil a seslal skutečně apoštolům Duchas v., který dobudoval a posvětil Církev sv., Kristem založenou; i my k té Církvi sv. náležíme, vešedše do ní dveřmi, které Kristus křtem sv. nám otevřel. Stěžuje si Kristus Pán na takové, kteří vlouditi se chtějí, ano i vkradli se do ovčince jeho jako zloději a lotři; běda těm křesťanům, kteří pod jménem křesťanským životem nekřesťanským oklamávati chtějí Pastýře nebeského; kéž by k těm nikdo nenáležel z nás! Nebeské učení Krista Ježíše i jeho zázraky i vznešené ctnosti, což připomíná nám Církev sv. zvláště v době posvatodušní, to vše k utvrzení a zdokonalení našemu přispívati mělo. Jak použili jsme doby té, jak uposlechli jsme nabádání Církyve? I Matka Boží, sv. Patronové naši i všickni Svatí příkladem svým předcházeli nás; jak hleděli jsme se jim státi podobni?

2. K tomu nápomocny nám jsou prostředky, které Kristus Ježíš k našemu spasení a posvěcení byl ustanovil, tak že nikdo nemůže se vymlouvatí, že by byl ospravedlnění dosáhnouti nemohl. Nuže, jak používali jsme těch prostředků spásonosných za uplynulý rok církevní? Jest to zajisté především slovo Boží, kterým v učení Ježíše Krista vycvičení jsme býti měli; a jak jsme si vážili toho slova Božího, jak ochotně jsme je poslouchali, jak svědomitě dle něho se řídili? »Kdo z Boha jest,« — pravil Kristus, — »slovo Boží slyší.« Může to platiti o nás, či snad lekati se musíme té výčitky, kterou Ježíš fariseům učinil, že oňi slova Božího neslyší, poněvadž z Boha nejsou? — Nuže, dnes na konci roku církevního posuďme, v čem nám prospělo to slovo Boží! Nenechali jsme je. tpoliko bez účinku hlásati? Neb snad, dokud jsme je slyšeli, přisvědčovali jsme mu, načež pak opět dle zásad tohoto světa snad dále jsme žili? — Církev sv. nabízela ty milostiplné svátosti k posvěcení našemu; ku pokání nás vybízela, ke stolu Páně volala; jak jste se zachovali k tomu hlasu Církyve sv.? Ach, již snad dávno tomu, co posledně u správy Boží jste byli, a po té zpovědi snad vrátil se ten zlý duch do srdce vašeho, a přivedl s sebou sedm horších než byl sám. Jak vypadá to s duší vaší? »Pojďte a jezte z toho všickni; kdo jí mé tělo, ten živ bude na věky,« volal Kristus Pán; však mnozí z pozvaných pohrdli pozváním tím. Někteří letos obdrželi i zvláštní milost ve sv. biřmování, aby víru svou statečně vyznávali

a podle ní živi byli: nuže, jak zůstali jste věrni té povinnosti, ku které slibem byli jste se zavázali? Mnohých prostředků nabízela vám Církev sv. během tohoto roku k vašemu posvěcení. Byly to společné pobožnosti a poutě, byly to svěceniny a žehnáníy, byly to rozličné zbožné obřady a výkony ku prospěchu věřících vykonávané; nuže, s jakým prospěchem jste jich používali? Zдалиž stali jste se Kristu svému podobnějšími neb i bližšími? Zдалиž z toho církevního působení, kterým dostává se věřícím potěšení, i vy k životu věčnému prospěchu jste nabyli? Není to ponecháno toliko libovůli vaší, chcete-li přijmouti nabídnutí Církeve čili zhrdnouti jim; ale zodpovídati se budete jednou tomu soudci věčnému. U některých zatukala již smrt na dvěře pro výstrahu; uposlechli, hledali útěchy a posily ve sv. svátostech; slibili Bohu i polepšení. Smrt se dala upokojiti, odstoupila; nebezpečí přestalo, soud prodloužen, ale neodstraněn. Ne bez příčiny proto upozorňuje Kristus Pán v dnešním posledním evangeliu na ten soud poslední.

3. A protož důležitá pro nás jest i poslední otázka: jak připravili jsme se za uplynulý rok k soudu Božímu? Kristus Pán udal učeníkům svým jistá znamení, dle nichž by souditi se mohlo na bližící se nešťastný osud Jerusalémský: on však udal i jistá znamení, která konec světa předcházeti budou. A i tato znamení jakoby počala se vyplňovati za dnů našich: »Povstanou falešní proroci,« pravil Kristus, a co všelikých falešných proroků nabízí se lidu věřícímu k poučování: jeden začne jim vykládati na táboru, jiný v uzavřených společnostech, třetí v novinách nebo spisech; ale všichni jakoby se zapřisáhli proti Kristu a Církvi jeho. Nediťte se tomu, že tolik samozvaných hlasatelů nových bezvěreckých zásad; vždyť Kristus předpověděl, že povstanou falešní proroci. Však on dí také, že povstanou falešní Kristové; a skutečně, co všechno již nadělal z toho Krista, Vykupitele našeho. Každý dle svých náhledův a záliby změnil si Krista a učení jeho, aby se mu to lépe hodilo. Jedni z Krista učinili pouhého člověka, jiní přiznali mu sice důstojnost mudrce, ale nic více, jiným zdál se býti fanatickým Nazarejem. Jedni chválili sice jeho dobročinnost, ale učení jeho prý se přežilo; jiní odsuzovali hlubokost a tajemství víry Kristovy tak, že prý pro lid se nehodí; většina z nich přijala jméno vyznavačů Kristových, a vším ostatním pohrdla. A tak stalo se, že rozliční ti zlehčovatelé křesťanství říkali: »aj, tuto jest Kristus!« jiní opět: »tamto jest,« a jiní: »na poušti jest.« Ale pravého Krista neznal, nepřidržel se žádný z těchto, a proto Kristus jednou řekne jim: »neznám vás.« Nuže jak my obstojíme, nejmilejší, při soudu? Sv. Jeroným říkal: »Pomyslím-li na den soudu, třesu se na celém těle.« A to byl světec, který v úplné chudobě a mrtvení těla Bohu sloužil; což říci máme my, kteří více tělu nežli Bohu svému sloužíme? Či zdá se někomu, že do toho dne soudného ještě daleko? Byť i soud ten sám ještě dosti byl vzdálen, přece my každým dnem jemu se blížíme, neb jak sv. Augustin dí: »den soudný tak nás každého shledá, jak zastíhl nás den smrti naší.«

Nuže, nezapomeňte, že příprava naše na smrt jest i přípravou k soudu  
poslednímu, kdež uzmíme »Syna člověka, an . . .«. A on pak řekne nám: »já  
poslal vás, abyste šli a užitek přinesli; kde jest užitek, kde jsou zásluhy vaše?«  
Nyní ještě skytá Pán Bůh k tomu času, použijme ho horlivě a svědomitě, aby  
ten ortel soudní jednou pro nás šťastně dopadl, a Kristus vzal nás s sebou  
jakož požehnané Otce jeho do království nebeského. Amen.

O. A. M. D. G.



	zl. kr.
<b>Šestero postních řečí.</b> Od Dra. Pospíšila . . . . .	— 50
<b>Kázání na svátky svatých Božích,</b> konané od kněze P. Skargy T. J., která zčeštil Fr. Klíma. Str. 244 . . . . .	1 50
<b>Kázání na neděle a svátky,</b> od P. Suchánka, arcikněze v Podivíně. Stran 480 . . . . .	2 —
<b>Slomšekovy, Ant. Mart., Homilie na evangélie roku církevního.</b> Zčeštil Fr. Klíma . . . . .	1 70
<b>Slomšekovy, Ant. Mart., Kázání na svátky některých svatých a světic</b> . . . . .	— 30
<b>Výklad katechismu Kanisiova,</b> malého a středního. Vzdělal Jakub Procházka. Stran 314 a 445. Oba díly . . . . .	1 90
<b>Řeč slavnostní při kněžských druhotinách,</b> od Dra. Beránka	— 10

### Spisy vědecké a jinak příležitostné.

<b>Compendium Historiae ecclesiasticae.</b> In usum Clericorum Seminarii Brunensis concinnavit Dr. Fr. Zeibert, Canonicus Ecclesiae Cathedr. Brunensis, prof. hist. eccl. et juris canon. em.	5 —
<b>Enchiridion philosophiae</b> seu Disciplina humanae rationis ad scientiam veritatis comparandam. Pars prima complectens logicam universam auctore Fr. Satolli, Socio Acad. Rom. S. Thomae Aquin. . . . .	2 50
<b>Filosofie podle zásad sv. Tomáše Aquinského.</b> Část prvá. Materialní logika, noëtika a všeobecná metafysika. Napsal Dr. Josef Pospíšil, prof. theologie v Brně . . . . .	3 50
<b>Liturgika pro střední školy.</b> Vzdělal Alois Hrudička, prof. náboženství na c. k. české vyšší státní reálce v Brně	— 70
<b>Pastýrský list biskupa Strossmayera.</b> I. (O svatém Cyrillu a Methodu) a II. (Odpověď biskupům rozkolným na některé sporné otázky.) Po . . . . .	— 30
<b>Polyglotta,</b> čili mnohojazyčné vydání encykliky <b>Grande munus.</b> Folio . . . . .	2 —
<b>Stručná katolická dogmatika.</b> Pro vyšší učebné ústavy a vzdělance vůbec, sestavil Josef Barták, kand. dokt. bohověd., zámecký kaplan v Cholicích . . . . .	1 20
<b>Život svatého Methoda,</b> apoštola říše Velkomoravské a Slovanů vůbec. Sepsal Dr. Mátěj Procházka, starosta »Dědictví ss. Cyrilla a Methoda,« čestný kanovník v Brně. Druhé, obsírnější, kritickými doklady a ozdobnými nákresy opatřené vydání na důstojnou oslavu roku 1885. V různé vazbě 2 zl., 2 zl. 50 kr. a . . . . .	3 —
<b>Život Ant. Mart. Slomšeka,</b> kníže-biskupa lavantského. Ze spisů slov. Fr. Kosara přeložil Fr. Klíma . . . . .	— 25

Knihhtiskárna benediktinů rajhradských v Brně, dominikánská ulice č. 4.

má na skladě:

# MORAVAN,

kalendář na rok 1886.

Cena jednoho výtisku v tuhé vazbě 45 kr., poštou 50 kr.

## Waterländischer Kalender.

Cena jednoho výtisku v tuhé vazbě 45 kr., poštou 50 kr.

— Vynátky (zábavné čtení) z kalendářů minulých let. Výtisk 15 kr. —

## Sv. Cyrill a Method.

Obrazy od akad. malíře Em. Pirchana,

v barvotisku na zlaté půdě provedené, ve dvojbarevném rámu na vodotisku, s následujícím nápisem v jazyku českém, ruském, chorvatském a srbském:

„Svatí bratři Soluňští, Cyrille a Methode, apoštolé národů slovanských, orodujte za nás u Hospodina, ochraňujte nás i budoucích.“

Krámská cena 30 kr., při větší objednávce příslušné výhody.

Obal a poštovní zásylka 10 kr.

## OBRÁZKY A OBRAZY

barvotisku i ocelorytin,

**představy svatých a světic, náboženské symboly.**

### Památky

sv. křtu, sv. zpovědi, prvního sv. přijímání, zasnoubení atd.

za cenu 5 až 20 kr.



*Všechny tiskopisy zhotoví se rychle a levně.*

